

โครงการวิจัย

เรื่อง “การวิจารณ์ศิลปะ : รอยต่อระหว่างวัฒนธรรมสื่อสิ่งพิมพ์กับสื่ออินเทอร์เน็ต”

รายงานผลการวิจัย เล่ม 5

สาขาภาพยนตร์

(15 ก.ย. 2555 – 14 มี.ค. 2557)

อัญชลี ชัยวรพร

สุทธิพงศ์ นุกุลเอื้ออำรุง

(ผู้วิจัยสาขาภาพยนตร์)

ได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

รายงานผลการวิจัยสาขาภาพยนตร์
โครงการวิจัย “การวิจารณ์ศิลปะ : รอยต่อระหว่างวัฒนธรรมสื่อสิ่งพิมพ์กับสื่ออินเทอร์เน็ต”
(15 กันยายน 2555 – 14 มีนาคม 2557)
อัญชลี ชัยวรพร (ผู้วิจัย)
สุทธิพงษ์ นกุลเอื้ออำนวย (ผู้ช่วยวิจัย)

การดำเนินงานวิจัยการวิจารณ์ภาพยนตร์เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย “การวิจารณ์ศิลปะ : รอยต่อระหว่างวัฒนธรรมสื่อสิ่งพิมพ์กับสื่ออินเทอร์เน็ต” ซึ่งเปลี่ยนชื่อมาจาก “การวิจารณ์ศิลปะ : รอยต่อระหว่างวัฒนธรรมลายลักษณ์กับวัฒนธรรมเสมือนจริง” โดยได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานการวิจัย (สกว.) ในการวิจัยการวิจารณ์ศิลปะใน 5 สาขา ได้แก่ วรรณศิลป์ ทศนศิลป์ ศิลปะการละคร สังคีตศิลป์และภาพยนตร์ ได้ดำเนินการมาตั้งแต่วันที่ 15 กันยายน 2555 – 14 มีนาคม 2557 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 18 เดือน บัดนี้บรรลุผลสำเร็จลุล่วงแล้ว และได้แบ่งการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 5 ส่วนดังนี้

1. บทนำ
2. การวิจารณ์ภาพยนตร์ในสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ต
3. ผู้เขียน / นักวิจารณ์ กับการใช้สื่อ
4. ปรากฏการณ์และกิจกรรมกระตุ้น / สกัดกั้นการวิจารณ์
5. สรุปและข้อสังเกตที่มีนัยต่อการวิจัย

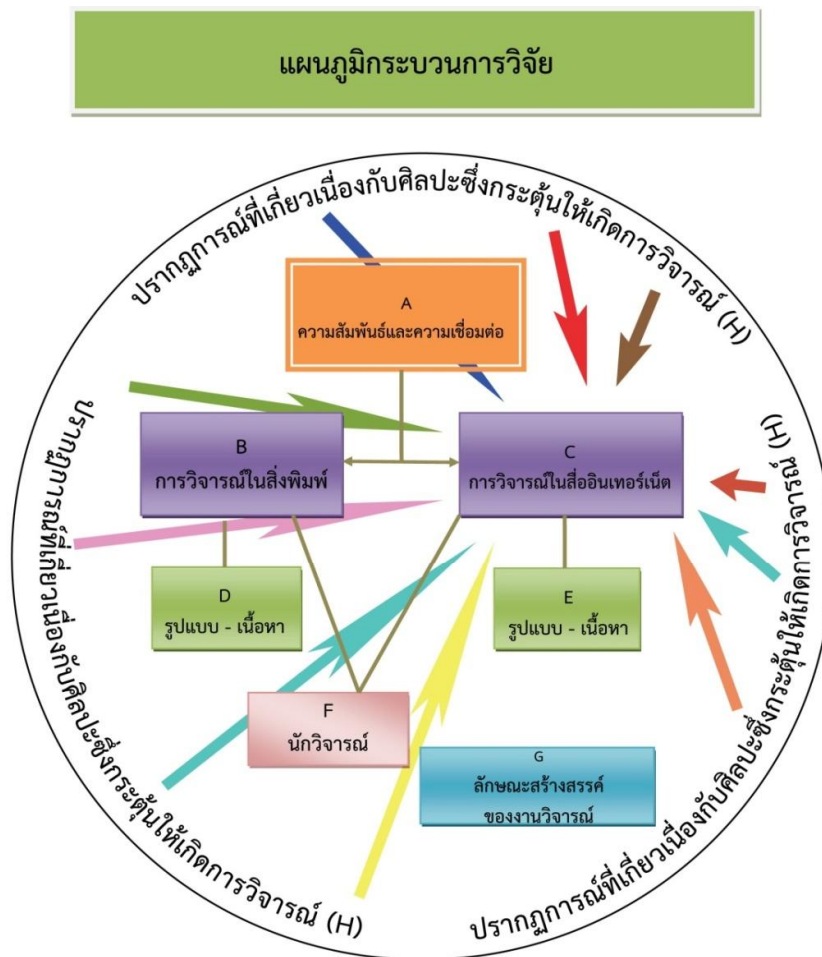
ในบทนำนี้ ผู้วิจัยสาขาภาพยนตร์ขอนำเสนอรายละเอียดของโครงการเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความสัมพันธ์และความเชื่อของการวิจารณ์ในสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ต
2. ศึกษาลักษณะเชิงสร้างสรรค์ของการวิจารณ์ในสื่ออินเทอร์เน็ต
3. ศึกษาปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะซึ่งกระตุ้นให้เกิดการวิจารณ์ในสื่ออินเทอร์เน็ต

1.2 แผนภูมิกระบวนการวิจัย

ทางโครงการได้สร้างแผนภูมิกระบวนการวิจัย โดยนำกรอบการสร้างมาจากวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อของโครงการดังนี้

แผนภูมิข้างต้นสามารถนำมาอธิบายเชิงพรรณนาได้ดังนี้

การศึกษาวาทวิจารณ์ในสื่อสิ่งพิมพ์ (B) และสื่ออินเทอร์เน็ต (C) เป็นการศึกษาทั้งในรูปแบบและเนื้อหาของวาทวิจารณ์ (D + E) เมื่อได้ภาพรวมการวิจารณ์ของสื่อแต่ละประเภทแล้ว จะนำภาพรวมนั้นมาศึกษาหาความสัมพันธ์และความเชื่อมต่อของสื่อทั้งสอง (A) ซึ่งลักษณะความสัมพันธ์

และความเชื่อมต่ออาจมีหลายมิติ อาจจะเป็นความสัมพันธ์ทางเดียว เช่น เป็นการส่งต่อจากการวิจารณ์ในสื่อสิ่งพิมพ์ไปสู่สื่ออินเทอร์เน็ต หรืออาจเป็นการแยกตัวออกจากกันอย่างชัดเจน บางครั้งอาจเป็นความสัมพันธ์สองทาง กล่าวคือเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน หรือเป็นความสัมพันธ์หลายทาง เช่น มีการใช้ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ตในลักษณะที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับผู้วิจารณ์ (F)

การศึกษาวิจารณ์ในสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นความพยายามที่จะแสวงหาแนวทางใหม่ในการวิจารณ์เชิงสร้างสรรค์ (G) เพื่อนำมาพัฒนาการวิจารณ์ในสื่ออินเทอร์เน็ตต่อไป

ในส่วนของผู้วิจารณ์ จะเป็นการศึกษาการทำงานของนักวิจารณ์ในสื่อสิ่งพิมพ์และ / หรือสื่ออินเทอร์เน็ต เพื่อหาข้อสรุปที่ว่าด้วยลักษณะและธรรมชาติของการทำงาน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรค อันจะเป็นการชี้ทางที่จะนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อไปในการพัฒนาการวิจารณ์ในสื่ออินเทอร์เน็ต

สำหรับปรากฏการณ์อันเกี่ยวเนื่องกับศิลปะซึ่งกระตุ้นให้เกิดการวิจารณ์ (H) นั้น จะเป็นการศึกษาในส่วนของปรากฏการณ์ที่ส่งผลต่อการวิจารณ์ทางอินเทอร์เน็ต ทั้งในส่วนที่เป็นการกระตุ้นและบั่นทอนมิให้เกิดการวิจารณ์เชิงสร้างสรรค์

1.3 วิธีวิจัย

1.3.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั้งในสื่อสิ่งพิมพ์และอินเทอร์เน็ตที่ได้สำรวจไว้แล้ว รวมทั้งแสวงหาแหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

1.3.2 สัมภาษณ์ผู้รู้ ทั้งผู้ที่มีผลงานวิจารณ์อยู่แล้ว และผู้ทรงความรู้ที่มีได้เขียนงานวิจารณ์

1.3.3 สัมภาษณ์บริบทและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจารณ์ภาพยนตร์ เช่น ค่ายการวิจารณ์

1.3.4 สัมภาษณ์งานและแนวทางการสร้างสรรค์การวิจารณ์ภาพยนตร์ทั้งในและต่างประเทศ

1.4 นิยามคำศัพท์

1.4.1 ศัพท์ที่ใช้ร่วมกันทุกสาขา

รอยต่อ คือ ช่วงเวลา หรือพื้นที่ หรือ กิจกรรม หรือความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่บ่งชี้ให้เห็นถึงการดำรงอยู่ร่วมกัน การเชื่อมโยง หรือปฏิสัมพันธ์ของสื่อสิ่งพิมพ์กับสื่ออินเทอร์เน็ต

วัฒนธรรมสื่อสิ่งพิมพ์ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งของวัฒนธรรมลายลักษณ์ คือ กระบวนการบันทึกหรือถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิตความรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น ตลอดจนความคิดเชิงวิจารณ์ รวมถึงการสังเคราะห์องค์ความรู้ โดยมีการเผยแพร่ด้วยสิ่งพิมพ์ต่างๆ ไปสู่สาธารณชน

เช่น หนังสือวารสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร ฯลฯ วัฒนธรรมสื่อสิ่งพิมพ์มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับวิวัฒนาการของเทคโนโลยีการพิมพ์และพฤติกรรมทางสังคมที่เกี่ยวกับการอ่านและการเขียน

วัฒนธรรมมุขปาฐะ คือ กระบวนการบันทึกหรือถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิตความรู้ ความคิดรู้สึก ความคิดเห็น ตลอดจนความคิดเชิงวิจารณ์ไปจนถึงการสังเคราะห์ความคิดต่างๆ โดยการพูด

วัฒนธรรมอินเทอร์เน็ต คือกระบวนการสื่อสาร ถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารหรือแสดงความคิดเห็นผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต วัฒนธรรมนี้ส่วนหนึ่งเป็นวัฒนธรรมเปิด โดยที่มิได้จำกัดว่าการส่งและการรับสารอยู่ในขอบเขตของการสื่อสารระหว่างบุคคลต่อบุคคลเท่านั้น นอกจากนี้ การส่งและรับสารเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ซึ่งในแง่หนึ่งถือว่ามีผลทางบวก แต่ในอีกแง่หนึ่งการขาดโอกาสในการครุ่นคิดพินิจนึก อาจเป็นที่มาของความตื้นเขินในทางความคิดและการใช้ภาษาที่ขาดความประณีต

การวิจารณ์มุขปาฐะ คือการวิจารณ์ที่เกิดขึ้นโดยการพูดซึ่งอาจจะปรากฏในโลกจริงหรือในโลกเสมือนจริง(เช่นผ่านคลิปวิดีโอหรือคลิปเสียง) ก็ได้

การวิจารณ์ลายลักษณ์ คือการวิจารณ์ที่เกิดขึ้นผ่านตัวอักษรซึ่งอาจจะปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์หรือในสื่ออินเทอร์เน็ตก็ได้

การวิจารณ์เชิงสร้างสรรค์ คือ การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานศิลปะ บริบทของศิลปกรรม และ / หรือปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้าใจในความหมายและความสำนึกในคุณค่าของตัวงาน ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะกับชีวิตและสังคม ในลักษณะที่เอื้อให้การวิจารณ์ทำหน้าที่สร้างปัญญาความคิดและปลูกสัญชาตญาณใฝ่ดีทั้งในระดับบุคคลและในระดับสาธารณะ

ปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะซึ่งกระตุ้นให้เกิดการวิจารณ์ หมายถึง ปรากฏการณ์ทางศิลปะและ / หรือ ปรากฏการณ์ทางสังคมที่กระตุ้นให้วงการศิลปะหรือมหาชนทั่วไปออกมาแสดงความคิดเห็น หรือการรวมตัวกัน หรือริเริ่มขบวนการที่มุ่งก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางศิลปะหรือทางสังคม โดยการที่สื่อได้ทำหน้าที่เป็นกลไกหลัก ปรากฏการณ์ดังกล่าวอาจส่งผลเชิงสร้างสรรค์หรือไม่สร้างสรรค์ก็ได้

1.4.2 ศัพท์เฉพาะสาขาภาพยนตร์

คำว่า การวิจารณ์ หรือ criticism นั้น มีความหมายว่าเป็น “การตัดสิน” และ “ความลำเอียง” ของศิลปะ (Radford and Minogue, 1981 อ้างใน Clayton & Klevan, 2011, หน้า 24) ขณะที่ Noel Coel กล่าวว่า การประเมินคุณค่า คือรากฐานของการวิจารณ์ (2009 อ้างใน Clayton & Klevan, 2011, หน้า 24)

ส่วนการวิจารณ์ภาพยนตร์ หรือ film criticism นั้นมีความซับซ้อนมากกว่านั้น Ira Konigsberg (1997 : 135) มองว่าการวิจารณ์ภาพยนตร์ คือข้อเขียนใด ๆ ที่มีการวิเคราะห์และตัดสินภาพยนตร์เรื่องหนึ่งๆ หรือหลายเรื่องรวมกัน โดยมีความแตกต่างระหว่างบทแนะนำ หรือ film review กับบทวิจารณ์ภาพยนตร์ (film criticism) บทแนะนำหมายถึงการเขียนที่พรรณนาและตัดสินภาพยนตร์ใหม่เพียง

เรื่องเดียว เพื่อแนะนำให้สาธารณชนรู้ว่าภาพยนตร์เรื่องนั้นสมควรจะรับชมหรือไม่ ขณะที่บทวิจารณ์ภาพยนตร์ เป็นการวิเคราะห์ภาพยนตร์อย่างละเอียดและเข้มข้นสำหรับผู้คนที่มีความสนใจในภาพยนตร์มากกว่าชั่วครู่ชั่วยาม

Ira Konigsberg แสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างผู้เขียนงานทั้งสองรูปแบบคือ ผู้แนะนำ (reviewer) และ นักวิจารณ์ (critic) แต่ผู้เขียนหลายท่านมักจะผสมผสานการเขียนทั้งสองรูปแบบไว้ในงานชิ้นเดียวกัน โดยมีหลักการว่า จะต้องเป็นภาพยนตร์ใหม่ มีการเขียนงานในบริบทรวมของศิลปะและใช้ทฤษฎีประกอบ และมีการตัดสินคุณค่าโดยใช้การประเมินส่วนบุคคล และได้สรุปบทวิจารณ์ภาพยนตร์ที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. มองภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ ในเชิงประวัติศาสตร์ของการพัฒนาและเชื่อมโยงกับบริบทดั้งเดิม
2. แสดงความสำคัญและความหมายของภาพยนตร์เรื่องนั้นในเชิงคุณค่าและประสบการณ์จากการพัฒนาผ่านประเด็นหลักของภาพยนตร์ ไม่ว่าจะเป็นตัวละครและแก่นเรื่อง
3. แสดงการเชื่อมโยงกับองค์ประกอบของภาพยนตร์
4. เชื่อมโยงสังคมและวัฒนธรรม บางครั้งก็เน้นผลกระทบทางจิตวิทยาและความรู้สึกต่อผู้ชม บางครั้งก็แสดงการเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรม

ขณะที่นักวิชาการทางการวิจารณ์อย่าง Clayton และ Klevan (2011 : 1) บอกว่า การวิจารณ์ภาพยนตร์ คือ รูปแบบการเขียนประเภทหนึ่งที่กล่าวถึงความสำเร็จ ความแตกต่าง และคุณภาพ (หรือขาด) ของภาพยนตร์ การวิจารณ์ที่ดีนั้นจะต้องทำให้ผู้ชมมีความสนใจในภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ มีความลึกซึ้งยิ่งขึ้น มีการสร้างความหมายและมุมมองใหม่ ขยายความรู้สึกของเราเกี่ยวกับสื่อนั้น เกิดการเผชิญหน้ากับสมมติฐานในเรื่องคุณค่า และควรเชื่อมโยงองค์ประกอบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเสียง ภาพ การกระทำตามวัตถุกับคำและแนวคิดของภาพยนตร์นั้น

นักวิชาการทางภาพยนตร์ Kuhn และ Westwell (2012 : 161-162) ขยายคำนิยามของ Clayton และ Klevan ไปว่า การวิจารณ์ภาพยนตร์หมายถึงการเขียนหลายลักษณะ ตั้งแต่บทแนะนำ (review) ภาพยนตร์ใหม่ จนถึงงานเขียนเชิงวิชาการ การวิจารณ์ภาพยนตร์เป็นกิจกรรมที่แตกต่างจากการแนะนำ บทแนะนำ (review) ซึ่งเป็นการเขียนหลังการชมภาพยนตร์ เป็นการช่วยแนะนำผู้อ่านว่าควรจะไปชมภาพยนตร์เรื่องนั้นหรือไม่ บทแนะนำไม่ควรจะบอกรายละเอียดของพล็อตเรื่อง โดยเฉพาะตอนจบ ซึ่งเป็นที่เข้าใจรวมในกลุ่มผู้เล่นทางอินเทอร์เน็ตว่าสปอยล์(spoilers)

แต่บทวิจารณ์ เป็นการแจ้งข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นอย่างมีนัยหรือไม่มีนัยด้วยข้อเขียนสนับสนุนต่างๆ มีการใช้ภาษาที่แสดงความรู้สึกหลังการชมภาพยนตร์เรื่องหนึ่งๆ เพื่อสร้างความบันเทิงใจและเข้าถึงผู้ชม สามารถเกิดอรรถวิสัยได้ มีความแตกต่างจากบทแนะนำในเรื่องความรู้และระดับการเรียนรู้ของผู้วิจารณ์ การวิจารณ์ภาพยนตร์จะใช้มุมมองแตกต่างกันไป ตั้งแต่มุมมองอรรถวิสัย มุมมองเชิง

ทฤษฎี มุมมองเชิงประวัติศาสตร์ หรือมุมมองเชิงสหสาขา (interdisciplinary) เช่น ผู้กำกับหนังทดลอง **Mekas** จะใช้กรอบความคิดภาพยนตร์ก้าวหน้า (avant-garde) นักวิชาการภาพยนตร์ **Cavell** ใช้หลักปรัชญาในการวิจารณ์ภาพยนตร์ **Solanas** และ **Getino** ใช้การวิจารณ์ทางการเมือง ขณะที่ **Andrei Tarkovsky** นำแนวคิดประพันธกรรมมาใช้ในการวิจารณ์

ส่วนข้อเขียนเชิงวิชาการ (academic writing) เป็นการเขียนวิจารณ์ที่ผู้เขียนวางบทบาทของตนให้เป็นกลาง และมีความพยายามที่จะแยกอัตวิสัยของคนออกไปอย่างสิ้นเชิง

Stanley Cavell (2005 อ้างใน **Clayton & Klevan, 2011**, หน้า 3) มองว่า การวิจารณ์ภาพยนตร์จะต้องมีสิ่งสำคัญ 2 อย่างเบื้องต้น คือ งานนั้นมี “คุณค่า” และ “วิจารณ์ได้” คำว่า “คุณค่า” ในการวิจารณ์ภาพยนตร์ ผู้เขียนจะต้องเกิด “ความเพลิดเพลินใจ” และอยากแบ่งปันให้คนอื่นเห็นด้วย แม้ว่าความคิดนั้นอาจจะถูกโต้แย้ง ขณะที่คำว่า “วิจารณ์ได้” สำหรับ **Cavell** นั้น มีความสำคัญเทียบเท่ากับ “สามารถตีความได้”

คำนิยามต่าง ๆ ข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจะนำมาใช้เป็นความคิดพื้นฐานที่จะนำมาใช้ในการศึกษาบทวิจารณ์ภาพยนตร์ในประเทศไทย มิใช่เป็นกรอบที่จะมาบังคับลักษณะเฉพาะอันเป็นธรรมชาติการวิจารณ์แบบไทย ซึ่งอาจจะมีเอกลักษณ์บางอย่างที่สามารถสร้างข้อค้นพบใหม่ที่จะเกิดขึ้นก็ได้

บทที่ 2

การวิจารณ์ภาพยนตร์ในสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ต

ในการศึกษาบทนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่ได้มาจากการวิเคราะห์รูปแบบและเนื้อหาของบทวิจารณ์ที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ต สามารถจำแนกได้ดังนี้

2.1 การวิจารณ์ภาพยนตร์ในสื่อสิ่งพิมพ์

ผู้วิจัยได้รวบรวมสื่อสิ่งพิมพ์ทุกฉบับทุกประเภทที่มีอยู่ในประเทศไทย ทั้งที่มีการเผยแพร่โดยการจำหน่ายและแจกฟรี ตั้งแต่ 15 กันยายน 2555 – 31 มกราคม 2557 แบ่งออกเป็นหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร และหนังสือเล่ม โดยในส่วนของกรวิเคราะห์รูปแบบและเนื้อหาของบทวิจารณ์การศึกษาเฉพาะในกลุ่มหนังสือพิมพ์และนิตยสารวารสาร ส่วนหนังสือเล่มนั้น ได้รวบรวมไว้เป็นบรรณานุกรม เพื่อให้ผู้สนใจนำไปใช้ในการอ้างอิงหรือเพื่อค้นคว้าต่อไป

ในส่วนของหนังสือพิมพ์และนิตยสารวารสาร พบสื่อสิ่งพิมพ์จำนวนทั้งสิ้น 134 ฉบับที่มีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการวิจารณ์ภาพยนตร์ สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

2.1.1 ประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์ สาขาภาพยนตร์ได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามรายชื่อของสิ่งพิมพ์ รายชื่อคอลัมน์ และรายชื่อผู้เขียนวิจารณ์ภาพยนตร์อย่างละ 3 ชิ้นเป็นอย่างต่ำ รวมเอกสารที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้จำนวนทั้งสิ้น 713 รายการ แบ่งกลุ่มตามรูปแบบของสิ่งพิมพ์ได้ 2 จำพวก ดังนี้

2.1.1.1 หนังสือพิมพ์รายวัน หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่นำเสนอข่าวสารบ้านเมือง และเหตุการณ์ปัจจุบันในด้านต่างๆ เผยแพร่เป็นรายวัน มีจำนวน 13 ฉบับ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ข่าวสด คมชัดลึก เดลินิวส์ ไทยโพสต์ ไทยรัฐ แนวหน้า ผู้จัดการ โพสต์ทูเดย์ มติชน โลกวันนี้ สยามรัฐ และ M2F

2.1.1.2 นิตยสาร หมายถึงสิ่งพิมพ์ที่เย็บเป็นเล่ม ไม่ได้มีลักษณะพับไว้เช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์ มีการเผยแพร่ตั้งแต่รายสัปดาห์ขึ้นไป สามารถจัดกลุ่มตามลักษณะเนื้อหาได้ดังนี้

- นิตยสารสาระความรู้ หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่นำเสนอเนื้อหาครอบคลุมทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จำนวน 7 ฉบับ ได้แก่ สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ มติชนสุดสัปดาห์ เนชั่นสุดสัปดาห์ ผู้จัดการสุดสัปดาห์ โลกวันนี้มีสุข สารคดี และ The Way
- นิตยสารประเภทไลฟ์สไตล์ ครอบคลุมเนื้อหาในเรื่องการใช้ชีวิตประจำวันของคนในเมืองที่มีความรู้และฐานะการเงิน คล้ายกับนิตยสารผู้หญิง เพียงแต่เจาะกลุ่มเป้าหมายที่เป็นทั้งหญิงและ

ชาย มีจำนวน 10 ฉบับ ได้แก่ สกุลไทยรายสัปดาห์, สุดสัปดาห์, A Day Bulletin, All Magazine, Fast Entertainment, Happy+, Image, Lips, People และ Volume

- นิตยสารผู้หญิง ครอบคลุมเนื้อหาเรื่องการใช้ชีวิตประจำวันของผู้หญิง การแต่งกาย แต่งหน้า ความสวยความงาม ความรัก มีจำนวน 24 ฉบับ ได้แก่ กุลสตรี ขวัญเรือน ดิฉัน เปรี๊ยะ ผู้หญิง แพรว มาดาม ฟิแกอโร Cleo, Cosmopolitan, Elle, Grazia, Harper's Bazaar, Her World, IN, Lemonade, Lisa, Marie Claire, Nylon, Ray, Touch, VIVI, Vogue Thailand และ Women and Home

- นิตยสารผู้ชาย ครอบคลุมเนื้อหาเรื่องการใช้ชีวิตประจำวันและรสนิยมของผู้ชาย จำนวน 11 ฉบับ ได้แก่ Attitude, Crow, Esquire, FHM, GM, Mars, Maxim, Men's Health, Mix, Tenn และ Zoo Weekly

- นิตยสารวัยรุ่น ครอบคลุมเนื้อหาเรื่องการใช้ชีวิตประจำวันและรสนิยมของวัยรุ่น จำนวน 13 ฉบับ ได้แก่ A Day, Candy, Cawaii, Hamburger, Happening, Ice, Juicy, Kazz, PopTeen, Seventeen, Smile, Sweetie และ Tom Act

- นิตยสารท่องเที่ยว ครอบคลุมเนื้อหาสถานที่ท่องเที่ยว วิธีการเดินทาง จำนวน 6 ฉบับ ได้แก่ ชม เที่ยว, Barefoot, Lonely Planet, Postcard, Travel Guide Magazine และ Voyage

- นิตยสารสุขภาพ ครอบคลุมเนื้อหาการดูแลสุขภาพ ลดน้ำหนัก จำนวน 6 ฉบับ ได้แก่ สุขภาพกายสบายใจ หมอชาวบ้าน Appeal, Health Plus, Slimming และ Slim Up

- นิตยสารบันเทิง ครอบคลุมเนื้อหา วงการบันเทิง คารานักแสดงทั้งไทยและต่างประเทศ จำนวน 14 ฉบับ ได้แก่ ทวีแมกกาซีน ทวีอินไซด์ มายาแซนแนล สีสัน ASTA Mag, A-Star, F3 TV3 Fan Club's Magazine, HOWE, Let's Talk About, Spicy, Star Clip, Star News, WHO และ Zenshu Anime Magazine

- นิตยสารภาพยนตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับภาพยนตร์เท่านั้น จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ เอนเตอร์เทน สตาร์พิกส์ และ ฟิล์มแม็กซ์

- นิตยสารเครื่องเสียง ครอบคลุมเนื้อหาเครื่องเสียง และ เทคโนโลยี จำนวน 8 ฉบับ ได้แก่ Audiophile & Videophile, Car Stereo, GM 2000, Life Entertainment, Sound Dimension, Sound Stage, The Wave และ What Audio-Video

- วารสารวิชาการ จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ วารสารนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วารสารอ่าน และ วิทยา

- อื่น ๆ ได้แก่ นิตยสารยานพาหนะ (Eurotuner และ GM Car) นิตยสารอาหาร (Eating Out และ Gourmet & Cuisine) นิตยสารธรรมะ (ธรรมะลีลา และ อุดมสานต์) เทคโนโลยี (Stuff) นิตยสารออกแบบ (Design & Décor) นิตยสารกีฬา (Swing และ Crank) นิตยสารธุรกิจ (Business+) นิตยสารเรื่องเพศ (In Love) ความงามเส้นผม (Hair และ Hair Today) และ โหราศาสตร์ (I See)

2.1.1.3 หนังสือเล่ม ส่วนใหญ่เป็นการรวมบทวิจารณ์ที่เคยได้รับการตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารมาแล้ว เท่าที่ผ่านมามีหนังสือเกี่ยวกับการวิจารณ์ตั้งแต่ พ.ศ.2529 – 2557 รวมทั้งสิ้น 32 เล่ม ดังรายชื่อต่อไปนี้

2529	หนังสือคลาสสิก (กิตติศักดิ์ สุวรรณ โกสิน)
2533	อาคิระ คูโรซาวา จักรพรรดิแห่งภาพยนตร์ญี่ปุ่น (บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา)
2534	สงครามกับมิตรภาพ (สนานจิตต์ บางสพาน)
2535	วิจารณ์หนังทันสมัยใหม่ : Feminist criticism (มยุรี คำรงค์เชื้อ)
2536	การเมืองบนแผ่นฟิล์ม (กฤษฎา เกิดดี)
2537	วิจารณ์หนังทันสมัยใหม่ 2 (กาญจนา แก้วเทพ)
2538	ศิลปะแขนงที่เจ็ด เพื่อวัฒนธรรมแห่งการวิจารณ์ภาพยนตร์ (บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา)
	หนังสืออเมริกันประวัติศาสตร์และงานคลาสสิก (กิตติศักดิ์ สุวรรณ โกสิน)
2539	ชีวิตกับความตาย สัจนิยมบนแผ่นฟิล์ม อาคิระ คูโรซาวา (สนานจิตต์ บางสพาน)
2540	แผ่นเนื้อ เลื่อนหนัง เล่ม 1 (ประชา สุวีรานนท์)
	หนังหุ้มกระดูก (กิตติศักดิ์ สุวรรณ โกสิน)
2541	มันส์..จนหยดสุดท้าย (อิเร้ง)
	จิ้นควบฝรั่ง หนังนอกกระแส (สิทธิรักษ์ คุณาพิทักษ์)
	คุยกับหนัง (ทรงยศ แววหงษ์)
	พิพากษานอกศาล : ภาพยนตร์ & กลวิจารณ์ & การแสดงทรรชนะ (กฤษฎา เกิดดี)
2542	ลมตะวันตก (สิทธิรักษ์ คุณาพิทักษ์)
	ฝ่าไฟแดง (มโนธรรม เทียมเทียบรัตน์)
	เดี๋ยวตายอย่างโรแมนติก : Days of being wild และงานของห้วงเวลาไว (มโนธรรม เทียมเทียบรัตน์ และ สุทธากร สันติวัช)
	แผ่นเนื้อ เลื่อนหนัง เล่ม 2 (ประชา สุวีรานนท์)
2543	สันดานดิบ (สนานจิตต์ บางสพาน)
	คมงามในหนามเตย (มาลินี แก้วเนตร)
	ส่วนแบ่งแห่งความลง (นันทขว้าง สิริสุนทร)
	ตำนานระทึกขวัญ อัลเฟรด ฮิตช์ค็อก (ประวิทย์ แต่งอักษร)

2544	วงจรรื่นรมย์ (สุทธากร สันติวัช)
2545	แลหน้าลอดแวนวรรณกรรม (มาลินี แก้วเนตร)
2547	หนังสือ (ประวิทย์ แต่งอักษร)
2548	Asia 4 : สี่ยอดผู้กำกับแห่งเอเชียตะวันออก (กัลปพฤกษ์)
2549	151 Cinema (อุทิศ เหมะมูล และ ธเนศน์ นุ่นมัน)
2550	วิจารณ์หนังไทย : รวมบทวิพากษ์ภาพยนตร์ไทย 2540-2549 (กฤษฎา เกิดดี)
2551	Outsider in cinema โดย อุทิศ เหมะมูล. โรงงานแห่งความฝัน : สู่อารยวิทัศน์ภาพยนตร์สำนักบริบท (บุญรักษ์ บุญยะเขตมาลา)
2555	จากการปฏิบัติถึงโลกาภิวัตน์ : ความรู้เบื้องต้นการเมืองโลกเชิงวิพากษ์ผ่านสื่อภาพยนตร์ (สรวิศ ชัยนาม)

ผู้เขียนหนังสือเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นนักวิจารณ์อาชีพหรือนักวิชาการทางด้านนิเทศศาสตร์หรือวรรณกรรม โดยในช่วง พ.ศ. 2541-2543 มีการตีพิมพ์ออกมาหลายเล่ม แต่หลังจากนั้นเป็นต้นมาจำนวนการพิมพ์ลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด บางเล่มเป็นการลดในปริมาณตีพิมพ์ นอกจากนี้ยังค้นพบอีกว่าผู้วิจารณ์มาจากหลายหลายสาขา รวมทั้งนักเขียนและนักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ เป็นต้น สำหรับรายละเอียดของบรรณานุกรม โปรดติดตามได้ในภาคผนวก 1

สำหรับการนำเสนอบทวิจารณ์จากหนังสือพิมพ์และนิตยสารทั้ง 134 ฉบับ สรุปได้ดังตารางที่ 1 นี้

	ความถี่		ลักษณะบทวิจารณ์								หมายเหตุ
	โดยรวม	บทวิจารณ์	วิจารณ์ยาว	ผู้เขียน	วิจารณ์สั้น	ผู้เขียน(คอลัมน์)	คนดัง	ชื่อ	แนะนำ	ผู้เขียน	
หนังสือพิมพ์											
กรุงเทพธุรกิจ	รายวัน	ทุกวันศุกร์	\	นันทขว้าง							
ข่าวสด	รายวัน	ขึ้นอยู่กับคอลัมน์	\	คอลัมน์หนังเด่น (กฤษดา) ทุกวันศุกร์					\	ข่าวสดเรียเตอร์ (ไม่ระบุผู้เขียน / ทุกพฤษภาคม)	
คมชัดลึก	รายวัน	ทุกศุกร์	\	หนังโรงเล็ก (นันทขว้าง), เอกเชนกดูหนัง (ณัฐพงษ์ โอชะพนม)							เคยมีคอลัมน์มองผ่านเลนส์คม เขียนโดยผู้กำกับ ปัจจุบันยกเลิกไป
เดลินิวส์	รายวัน	ขึ้นอยู่กับคอลัมน์							\	อัดเตตหนังใหม่ (พุท) และ อยู่บ้านดูหนัง/ทุกเสาร์ (นายหนูกหนาน)	
ไทยโพสต์	รายวัน	ทุกวันอาทิตย์	\	จากจอ (รัชพร เหล่าวานิช)							
		ทุกวันพฤหัสบดี		Slavery to the music (ณัฐพงศ์ ไชยวานิชย์ผล)							เขียนถึงเพลงเป็นหลักนานๆที่จะเขียนถึงหนัง
ไทยรัฐ	รายวัน	ไม่แน่นอน			\	ไปดูมาแล้ว (ฟิล์มนัวร์)					ไม่ได้วิจารณ์ทุกสัปดาห์ เฉลี่ยสัปดาห์ละครั้ง บางครั้งไม่เขียนชื่อคนเขียน จนไม่แน่ใจว่าเป็นคนเดียวกันหรือไม่
แนวหน้า	รายวัน	ขึ้นอยู่กับคอลัมน์	\	คนเฝ้าจอ (ช่อ ชัยพฤษ) ไม่แน่นอน					\	หนังติด Like (eton) ทุกพฤษภาคม และ แนะนำหนังแผ่น ทุกวันอาทิตย์	คนเฝ้าจอเน้นหลายด้าน มีการเขียนเชิงวิจารณ์บ้าง แต่เป็นไปในทางชมอย่างเดียว
ผู้จัดการ	รายวัน	ขึ้นอยู่กับคอลัมน์	\	เอเชียวามา					\	ตีตัวดูหนัง (ทุกพฤษภาคม)	
		แทบทุกวัน	\	สันติ ทรัพย์สิน (สันติ เศวตวิมล) เขียนทั่วไป บางครั้งภาพยนตร์บ้าง							
โพสต์ทูเดย์ (ทูเดย์โกลด์)	รายวัน	พฤษภาคม	\	หนังนาดู (แหงนดู, อิทธิชัย พานิชกุล, โจ เกียรติอาจิน, ตูลย์ จตุรภัทร) สลับสัปดาห์ละ 1 คน					\	พริ้ว (โจ เกียรติอาจิน)	
	รายวัน	ทุกวันอาทิตย์	\	CinePost (วิชัย ยุติแหงน ดู, นโรจน์, ปณิตส์, โจ เกียรติอาจิน) สลับกันเขียนสัปดาห์ละ 1 คน	\	DVD (โจเกียรติอาจิน) มีการวิจารณ์อยู่			\		
มติชน	รายวัน	ไม่แน่นอน	\	เก้าอี้แถวหน้า (คนริมกำแพง)							

	ความถี่		ลักษณะบทวิจารณ์							หมายเหตุ	
	สื่อรวม	บทวิจารณ์	วิจารณ์ยา	ผู้เขียน	รวิวัฒน์	ผู้เขียน(คอลัมน์)	คนดัง	ชื่อ	หน้า		ผู้เขียน
โลกวันนี้	รายวัน	ไม่แน่นอน							1	ใจแอนท์(หนังเทศ)	
สยามรัฐ	รายวัน	ไม่แน่นอน	1	ราชดำเนินเรียเตอร์ (คนรักหนังเท่าผืนหนัง), หนึ่งธรร							บทวิจารณ์สลับกันเขียน 2 คนไม่สามารถบอกวันได้ สลับกันไปมาแต่ไม่ได้มีทุกวัน
M2F			1	ไม่ระบุ							งานบางชิ้นมีลักษณะเหมือนพรีวิว
สาระความรู้											
เนชั่นสุดสัปดาห์	รายสัปดาห์	ทุกฉบับ	1	หนังดำดา (จักรพันธ์ ขวัญมงคล), ภาพยนตร์ (นันท์ ขว้าง)							
ผู้จัดการสุดสัปดาห์	รายสัปดาห์	ทุกฉบับ	1	Superบันเทิง (ไม่ปรากฏชื่อผู้เขียน)							ปริศนาในมายาภาพ (ต่อพงษ์ เสวตามร) เป็นงานเขียนต่อยอด หายไป
มติชนสุดสัปดาห์	รายสัปดาห์	ทุกฉบับ	1	แลหนังไทย (พน), นอกกระแส (คนมองหนัง), ภาพยนตร์ (นพมาส แววหงส์)							ทั้ง 3 คอลัมน์เป็น คอลัมน์ประจำทุกฉบับ
โลกวันนี้มีสุข	รายสัปดาห์	ทุกฉบับ							1	Movie Preview (มูนสตาร์) และ จรัล นัสดา จรูญโรจน์ (กงล้อฟิล์ม)	
สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์	รายสัปดาห์	ทุกฉบับ	1	69 บาท (บัญญัติ ขวาลศิลป์), เจาะเฟรม (การะเกด)							
สารคดี	รายเดือน	บางฉบับ	1	ภาพยนตร์ (ไกรวุฒิ จุลพงศธร)							
Way	รายเดือน	ทุกฉบับ			1	หนังในเชิง					เรื่องเล็กในหนังใหญ่ (ตุ่น บางพรหม) เป็นงานเขียนต่อยอด
ไลฟ์สไตล์											
สกุลไทยรายสัปดาห์	รายสัปดาห์	ทุกฉบับ	1	โลกภาพยนตร์ (พริ้มโรส, เจนติพัทธ์-กิตติวัฒน์, พิศวสันต์ สุวรรณมรรคา สลับกันเขียน)							สลับกันหลายคน / คอลัมน์โลกภาพยนตร์จะประจำ
สุดสัปดาห์	รายปักษ์	ทุกฉบับ							1	Update Film (TAE)	
A Day Bulletin	รายสัปดาห์	ทุกฉบับ					1	Movie			
All Magazine	รายเดือน	ทุกฉบับ	1	มองโลกผ่านจอ (ผมอยู่ข้างหลังคุณ), มองไทยในสื่อบันเทิง(ฐนวัช กองทอง)							

	ความถี่		ลักษณะบทวิจารณ์							หมายเหตุ
	สื่อรวม	บทวิจารณ์	วิจารณ์ยาว	ผู้เขียน	รวิวิสัน	ผู้เขียน(คอลัมน์)	คนดัง	ชื่อ	แนะนำ	
Fast Entertainmet	รายเดือน	ทุกฉบับ							\	Movie Guide (Himiko)
Happy+	รายเดือน	ทุกฉบับ			\	ดูหนังกับฟ้า				
Image	รายเดือน	ทุกฉบับ	\	Image Film (กันดั้ม, ประวิทย์, ณัฐพรณ, ธิตา, อัญชลี, นรา)	\	alternative (นักวิจารณ์ประจำฉบับ)				
Lips	รายปักษ์	ทุกฉบับ	\	นันทขว้าง สิริสุนทร						บางฉบับเขียนเป็นอีเมล ไม่ได้วิจารณ์หนังโดยตรง
People	รายเดือน	ทุกฉบับ	\	Movie (พัชราภรณ์ ตัวซิริกุล)						
Volume	รายเดือน	ทุกฉบับ	\	Intune Film Critic (ณัฐชาติ)					\	ณัฐชาติ (Intune film preview)
ผู้หญิง										
กุลสตรี	รายปักษ์	ทุกฉบับ	\	ดูหนังด้วยหัวใจ (สกุล บุญยทัต)					\	Entertainment, Movies today (Pastel Moods และ Offset)
ขวัญเรือน	รายปักษ์	ทุกฉบับ	\	หนัง ดนตรี วิดีโอ (ลัทธาริก ลันโทม)					\	หน้าต่างบ้านเทิง (กอง บก.)
ดิฉัน	รายปักษ์	ทุกฉบับ	\	เกร็ดฝรั่งหนังเทศ (ทินพัฒน์ บุญญติปิยพจน์)						
เปรี้ยว	รายเดือน	ทุกฉบับ							\	Up to Date / What's on (มายา)
ผู้หญิง	รายเดือน	ทุกฉบับ	\	รีวิว DVD ลั่น					\	แนะนำหนัง
พลอยแกมเพชร	รายปักษ์	ทุกฉบับ					\	ภาพยนตร์		
แพรว	รายปักษ์	ทุกฉบับ							\	ตาตุหุพัง (Big Ja, Siri) ไม่มีในการสำรวจครั้งที่สอง
มาดาม พิแกโร	รายเดือน	ทุกฉบับ	\	Reporter Movie (Bigboon, ต๊ะ แสงประพาพ)	\	DVD (glassbox)			\	Reporter Screen (อัจฉราวุฒิ สุขชัยบวร)
Cleo	รายเดือน	ทุกฉบับ							\	What's Now
Cosmopolitan	เดือน	ทุกฉบับ					\	5 mins talk with (ชื่อดารา)	\	What's Happening

	ความถี่		ลักษณะบทวิจารณ์							หมายเหตุ
	สื่อรวม	บทวิจารณ์	วิจารณ์ยาว	ผู้เขียน	วิจารณ์สั้น	ผู้เขียน(คอลัมน์)	คนดัง	ชื่อ	หน้า	
Elle	รายเดือน	ทุกฉบับ							\	Elle Insight Film, What to See This Month
Grazia	รายเดือน	ทุกฉบับ	\	Movie (ศิริวรรณ กุลวงษ์วานิชย์) ไม่มีในการสำรวจครั้งที่สอง					\	Hot Movies (เปลี่ยนเป็น Enjoy movies)
Harper's Bazaar	รายเดือน	ทุกฉบับ	\	Film (นพพล ชำรงรัตนฤทธิ์)						
Her World	รายเดือน	ทุกฉบับ							\	Film
IN	รายปักษ์	ทุกฉบับ							\	Inside Entertainment
Lemonade	รายเดือน	ทุกฉบับ							\	Time to relax (Golden Butterfly)
Lisa	รายสัปดาห์	ทุกฉบับ							\	Entertainment Guide
Marie Claire	รายเดือน	ทุกฉบับ							\	Film (จักรพันธ์ ขวัญมงคล และ สุรางคณา ธนพัฒน์กิติโรจน์)
Nylon	รายเดือน	ทุกฉบับ							\	Film Strip
Ray	รายเดือน	ทุกฉบับ							\	Recommend Cinema Hotshot
Touch	รายเดือน	ไม่แน่นอน	\	Movie (Last E Ending) มีบางฉบับ ไม่มีในการสำรวจครั้งที่สอง					\	Now Showing /Touch Movie
VIVI	รายเดือน	ทุกฉบับ							\	movie
Vogue Thailand	รายเดือน	ทุกฉบับ			\	ไกรวุฒิ จุลพงศธร				
Women and Home	รายเดือน	ทุกฉบับ							\	W & H Weekend (Draft Pink)

	ความถี่		ลักษณะบทวิจารณ์							หมายเหตุ	
	สื่อรวม	บทวิจารณ์	วิจารณ์ยาว	ผู้เขียน	วิจารณ์สั้น	ผู้เขียน(คอลัมน์)	คนดัง	ชื่อ	แนะนำ		ผู้เขียน
ผู้ชาย											
Attitude	รายเดือน	ไม่แน่นอน							\		
Crow	เดือน	ทุกฉบับ							\	Entertainment Recommend.)	
Esquire	รายเดือน	ทุกฉบับ	\	Film (วรกร วีระกุล,จารุนันท์ พันธชาติ, นครินทร์ วนกิจไพบูลย์)							เขียน 4 คน วรกร วีระกุล 7 เดือน, นครินทร์ วนกิจไพบูลย์ 3 เดือน, จารุนันท์ พันธชาติ
			\	DVD (Takeshi West)							วิจารณ์คอลัมน์ประจำ DVD เท่านั้น ทุกเดือน
GM	รายเดือน	ทุกฉบับ	\	Decoding Films (จุฬิชัย ฤกษ์ณะประกรกิจ), Good Nude Scenes (Mr. Mom), Film (ณัฐนันท์ เฉลิมพนัส)			\	From Films To Eternity (สัมภาษณ์ดารารื่องหนึ่งประทับใจ) นลียา	\	Buzz, Coming Soon	GM ไม่มีรูปแบบประจำเปลี่ยนไปแทบทุกฉบับ
Mars	รายเดือน	ทุกฉบับ	\	Rear Window (พล พะยาบ)					\	Movie Preview (นโปเลียนบนดาวอังคาร ,ไฟไฟเทค,Oonarak RAMA)	
Maxim	รายเดือน	ทุกฉบับ			\	Mixer Movie และ Mixer DVD					เขียนเหมือนแนะนำ แต่มีการให้ดาวทุกอัน
Men's Health	รายเดือน	ทุกฉบับ							\	JPK (People & Life M&M)	เลือกฟรีวิวหนังที่จะเข้าเรื่องเดียว
Mix	รายเดือน	ทุกฉบับ	\	film to watch (Jeejo สลับกับ เก่ง มนต์ชัย) และ Vivo Erotica (นรา)					\	Must-see in This Month, DVD Review	
Tenn	รายเดือน	ทุกฉบับ							\	Showtime	
Zoo Weekly	รายสัปดาห์	ทุกฉบับ							\	Movies (Blah Blah)	ลงเรื่องย่อ แสดงความเห็น แต่เป็นทัศนะของคนที่ยังไม่ได้ดู
วัยรุ่น											
A-Day	รายเดือน	ทุกฉบับ	\	นพพล ชำรงรัตนฤทธิ์							ไม่มีในการสำรวจครั้งที่สอง
Candy	รายเดือน	ทุกฉบับ							\	Candy movies review (นุษา), DVD Review	
Cawaii	เดือน	ทุกฉบับ							\	Cinema (สุวิมล วิสุทธิเศรษฐ์)	

	ความถี่		ลักษณะบทวิจารณ์							หมายเหตุ
	สื่อรวม	บทวิจารณ์	วิจารณ์	ผู้เขียน	ผู้เขียน (คอลัมน์)	คนดัง	ชื่อ	แนะนำ	ผู้เขียน	
Hamburger	ราย เดือน	ทุกฉบับ	\	Film (ประวิทย์ แต่งอักษร, กรณัฐ อินทร์เวียง, วิมลศักดิ์ ปัญชรมาศ, ชวกร ไชยปรีชา)				\	The Culture Club / On Screen	วิจารณ์ฉบับละ 3 คน โดย ประวิทย์ และ วิมลศักดิ์ เป็นหลัก ล่าสุดเปลี่ยนจากเล่มละ 3 เป็น 2 คน
			\	นิวัต พุทธประสาท ไม่มีในการสำรวจครั้งที่สอง						เขียนประจำคอลัมน์ All Time Favorite
			\	นพพล ชำรงรัตนฤทธิ์ ไม่มีครั้งที่สอง						เขียนประจำคอลัมน์ DVD Review
Happening	ราย เดือน	ทุกฉบับ						\	9 หนังสือ 9 Movie (ชาญชนะ หอมทรัพย์)	ส่วนที่เป็น DVD มีการวิจารณ์อยู่
Ice	ราย เดือน	ทุกฉบับ						\		
Juicy	ราย เดือน	ทุกฉบับ						\	Movie (กษิดิศ ศรีฤทธิ์ประดิษฐ์)	2 หน้า แนะนำหนังใหม่และ DVD ใหม่
Kazz	ราย เดือน							\		
PopTeen	ราย เดือน	ทุกฉบับ						\	The Panda Movie	
Seventeen	ราย เดือน	ทุกฉบับ						\	Movie Zone และ Home Entertainment	
Smile	ราย เดือน							\		
Sweetie	ราย เดือน							\	I Love Movie & Series (เม้าท์ป๊อ)	
Tom Act	ราย เดือน	ทุกฉบับ						\		
ห้องเที่ยว										
ชม เที่ยว	ราย เดือน	ทุกฉบับ						\		
Barefoot	ราย เดือน	ทุกฉบับ	\	Filmnorama (Nidnok Koppoets และ Filmnorama (Julapa Hatyarit)						ไม่มีครั้งที่สอง
Lonely Planet	เดือน	ทุกฉบับ						\	คอลัมน์ Armchair	

	ความถี่		ลักษณะบทวิจารณ์								หมายเหตุ
	สื่อรวม	บทวิจารณ์	วิจารณ์ยาว	ผู้เขียน	วิจารณ์สั้น	ผู้เขียน(คอลัมน์)	คนดัง	ชื่อ	เนื้อหา	ผู้เขียน	
Postcard	รายเดือน	ทุกฉบับ					\				
Travel Guide Magazine	รายเดือน	ทุกฉบับ							\	Easy Mode	
Voyage	รายเดือน	ทุกฉบับ							\		
สุขภาพ											
สุขภาพกายสบายใจ	รายเดือน	ทุกฉบับ		Entertainment (บันเทิง)					\		
หมอชาวบ้าน	รายเดือน	ทุกฉบับ	\	คู่มือหาความหมาย (นพ.สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์)							
Appeal	รายเดือน ²	ทุกฉบับ							\	Variety Entertainment	
Health plus	รายเดือน	ทุกฉบับ							\	Entertainment	
Slimming	รายเดือน	ทุกฉบับ							\	Preview เปลี่ยนเป็น Film-Hightlight	มีการใส่แง่มุมวิจารณ์ในบางเรื่อง
Slim up	รายเดือน	ทุกฉบับ							\	Up to film (Pattique)	
บันเทิง											
ทีวีแมกกาซีน	รายเดือน	ทุกฉบับ							\	special movie	
ทีวีอินไซด์	รายสัปดาห์	ทุกฉบับ							\	ไม่ได้ระบุชื่อ	
มายาแซนแนล	รายปักษ์	ทุกฉบับ							\	หน้าหน้ากล้อง	น่าจะมีการประเมินจากเทรดเดอร์
สีสัน	รายเดือน	ทุกฉบับ	\	นรา, ประวิทย์ แต่งอักษร, นพปฎล พลศิลป์							
ASTA Mag	รายเดือน	ทุกฉบับ			\	CD-VCD-DVD Guide					
A-Star	เดือน	ทุกฉบับ							\		

	ความถี่		ลักษณะบทวิจารณ์							หมายเหตุ
	สื่อรวม	บทวิจารณ์	วิจารณ์ยาว	ผู้เขียน	ผู้เขียน(คอลัมน์)	คนดัง	ชื่อ	หน้า	ผู้เขียน	
F3 TV3 Fan Club	รายเดือน	ทุกฉบับ				\	Inspiration, Lifestyle, Celebrities	\	แนะนำหนัง (ไม่ต่อเนื่อง)	
HOWE	รายเดือน	ทุกฉบับ						\	Worth Watching	
Let's Talk About	รายเดือน	ทุกฉบับ						\	What's In	
Star Clip	รายปักษ์	ทุกฉบับ						\	Star Movie	
Star News	รายสัปดาห์	ทุกฉบับ						\	Film	
WHO	รายปักษ์	ทุกฉบับ						\	Book & Movies	
Zenshu Anime	รายเดือน	ทุกฉบับ						\	Movie	
ยานพาหนะ										
Eurotuner	รายเดือน	ทุกฉบับ			\	Movie in board (Kengchakid)		\	Tuner on film	
GM Car	รายเดือน	ทุกฉบับ			\	Movie				
เทคโนโลยี										
STUFF	รายเดือน	ทุกฉบับ			\	New Bluray Releases, Movie Recommended				ไม่มีในการสำรวจครั้งที่สอง
ออกแบบ										
Design & Decor	รายเดือน	ทุกฉบับ			\	at the scene (จี)		\		
อาหาร										
Eating Out	รายเดือน	ทุกฉบับ						\	Eve cause & รูปกรณ จันทรดี	
Gourmet Cuis	รายเดือน	ทุกฉบับ	\	แก้มแดง						เขียนถึงแต่อาหารที่ปรากฏในภาพยนตร์

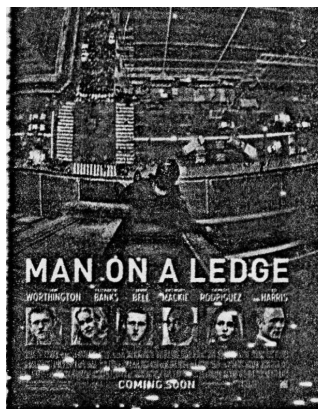
	ความถี่		ลักษณะบทวิจารณ์								หมายเหตุ	
	สื่อรวม	บทวิจารณ์	วิจารณ์ยาว	ผู้เขียน	วิจารณ์สั้น	ผู้เขียน(คอลัมน์)	คั่น	ชื่อ	หน้า	ผู้เขียน		
ภาพยนตร์												
เอนเตอร์เทน	เนื่องจากการนำเสนอบทวิจารณ์ในนิตยสารภาพยนตร์มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากนิตยสารประเภทอื่น ๆ โปรดอ่านรายละเอียดได้ในบทวิเคราะห์โดยตรง ยกเว้น Bioscope ที่ไม่มีการวิจารณ์แต่อย่างใด มีแต่บทความและรายงานพิเศษ											
Star pics												
Filmax												
Bioscope												
กีฬา												
Crank	รายเดือน	ไม่แน่นอน	\	The day we don't ride, we watch (Suvimon Sirirudeeporn)							เขียน 2 ภาษา มองการเล่าเรื่องกับเนื้อเรื่อง	
Swing	รายเดือน	ทุกฉบับ							\	Cool Yourself		
เครื่องเสียง												
Audiophile / Videophile	รายเดือน	ทุกฉบับ	\	NEW HD Review (จอมยุทธ์ไร้สำนัก), Classic Movie effect เปลี่ยนเป็น Vintage Movie (สมบุญ เกกิจนาม), New Dvd Review เปลี่ยนเป็น Cinema Site (หมิ่นบางกอก)								
Car Stereo	รายเดือน	ทุกฉบับ	\	ดูหนังฟังเพลง (กองบก.)								
GM 2000	รายเดือน	ทุกฉบับ	\	Movie on Screen และ Movie on Disc (ยงศักดิ์ หล่อวีรียากุล)	\	Picture and Sound Test (รัชชัย)			\	New Movie on Shelf (นที เพชรอุดม)		
Life Entertainment	รายเดือน 2	ทุกฉบับ			\	แก้มบุ่ม					เขียนรีวิวนัดสั้น 2 หน้า 3 เรื่อง	
Sound Dimension	รายเดือน	ทุกฉบับ	\	Movie in Mind (นรา, สุพัตต์ เรื่องศรี, จันเดียว, ก้า โปย โดยธาร สลับกันเขียน)					\	Dvd Preview, Movies Preview (โอลิเวีย)		
Sound Stage	รายเดือน	ทุกฉบับ							\	หนังนอกจอ (โฆษิต มโนชัยอุดม)	ผสมทั้งระหว่างวิเคราะห์และแนะนำ(สก็๊ปป)	
The Wave	รายเดือน	ทุกฉบับ	\	DVD SPECIAL (Lotte)					\	DVD Preview เปลี่ยนเป็น Movies (Digitalman)		

	ความถี่		ลักษณะบทวิจารณ์								หมายเหตุ
	สื่อรวม	บทวิจารณ์	วิจารณ์ยาว	ผู้เขียน	รีวิวสั้น	ผู้เขียน(คอลัมน์)	คนดัง	ชื่อ	แนะนำ	ผู้เขียน	
What Audio-Video	รายเดือน	ทุกฉบับ			\	What's good (นั้งกี้)					
ธุรกิจ ตลาดและลงทุน											
Business+	เดือน		\	Art, Movie, Music (ธนศ ศรีสุข)							ไม่มีทุกฉบับ สลับกันไประหว่างดนตรี ศิลปะ ภาพยนตร์
ธรรมะ											
ธรรมลีลา	รายเดือน	ทุกฉบับ	\	ธรรมบัณฑิต (ชยวรรค มานะศิริ)							
อุดมศาสตร์	รายเดือน	ทุกฉบับ	\	ดูหนัง (ภูมินทร์ พงษ์ไกรกิตติ)							
วิชาการ											
วิภาษา	เดือนครึ่ง	ไม่แน่นอน	\								มีบทความวิชาการเพียงครั้งเดียว
อ่าน	3เดือน	ไม่แน่นอน	\								มีการเขียนวิเคราะห์ภาพยนตร์เชิงวิชาการ
วารสารนิเทศศาสตร์			\								
เฉพาะ											
In Love	รายเดือน		\	โรแมนติคบนแผ่นฟิล์ม (Honeymoonseat)							
Hair Today	รายเดือน	ทุกฉบับ							\	Let's relax	
Hair	รายเดือน	ทุกฉบับ							\	What's Hot	
I See	รายเดือน								\	Entertainment	

2.1.2 รูปแบบการวิจารณ์ จากการจำแนกประเภทของบทวิจารณ์ตามหลักการภาพยนตร์ศึกษาที่แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ บทแนะนำ (review) บทวิจารณ์ (film criticism) และข้อเขียนทางวิชาการ (academic writing) เมื่อตรวจสอบข้อเขียนที่มีนัยแห่งการวิจารณ์ทั้งหมดในประเทศไทย พบว่าข้อเขียนเกี่ยวกับภาพยนตร์มีความหลากหลายค่อนข้างมาก จำแนกได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ ข้อมูลก่อนชม (preview) การแนะนำโดยบุคคลที่มีชื่อเสียง บทแนะนำขนาดสั้น และบทวิจารณ์ขนาดยาว ซึ่งกลุ่มหลังนี้มีทั้งที่เป็นเพียงการแนะนำภาพยนตร์ที่มีความยาวขึ้น รวมทั้งบทวิจารณ์ที่มีเนื้อหาเข้มข้น และข้อเขียนทางวิชาการ ไม่สามารถจำแนกเข้ากลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้โดยเฉพาะ บทแนะนำบางชิ้นก็เป็นเพียงการให้ข้อมูลโดยมีส่วนประเมินค่าเพียงเล็กน้อย แม้แต่งานที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ บางชิ้นก็สามารถจัดเข้ากลุ่มข้อเขียนทางวิชาการได้ แต่บางชิ้นก็มีลักษณะเป็นเพียงบทวิจารณ์ภาพยนตร์ขนาดยาว โดยมีได้มีการใช้หรืออ้างอิงหลักวิชาใด ๆ งานบางชิ้นก็เป็นเพียงบทความที่เสนอความคิดเห็นในเชิงปรากฏการณ์หรือความเคลื่อนไหวทางภาพยนตร์มากกว่าการประเมินคุณค่าของภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ

โดยสรุปแล้ว รูปแบบการเขียนเกี่ยวกับภาพยนตร์ในสื่อสิ่งพิมพ์แบ่งได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

2.1.2.1 ข้อมูลก่อนชม (preview) เป็นข้อเขียนที่ให้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง ๆ เนื้อหาที่น่าสนใจ ได้แก่ วันกำหนดฉาย ประเภทภาพยนตร์ ชื่อผู้กำกับและนักแสดง เรื่องย่อ และเรทภาพยนตร์ บางครั้งก็จะอ้างอิงคำสัมภาษณ์ผู้กำกับหรือคำพูดจากภาพยนตร์มาประกอบเท่านั้น มักจะเขียนโดยกองบรรณาธิการ หรือนำมาจากข่าวแจกของผู้จัดจำหน่ายภาพยนตร์ข้อเขียนแต่ละชิ้นมีขนาดสั้น ตั้งแต่ 2-3 บรรทัดจนถึงครึ่งหน้ากระดาษ A4 ดังนี้ (กองบรรณาธิการ1, ขวัญเรือน, 2555 : 271)

ผลงานอีกชิ้นกริสเลอร์จากทีมผู้สร้าง Transformers ทั้ง 3 ภาค นำแสดงโดยพระเอกพันล้าน แซม เวอร์ริงตัน (Avatar, Terminator Salvation, Clash of the Titans) ที่ร่วมแสดงกับทีมนักแสดงคุณภาพมากมาย ไม่ว่าจะเป็น อลิชาเบร แบงคัส (Definitely Maybe, The Hunger Games), เจมี เบลล์ (Billy Elliot, Jumper) และ เอ็ด แฮร์ริส (National Treasure 2, The Rock)

นิค แคลซิดี เจ้าหน้าที่ตำรวจมือสะอาด แต่กลับต้องรับโทษในคดีที่เขาไม่ได้ก่อ นิคฉวยโอกาสหลบหนีระหว่างถูกส่งตัวเข้าเรือนจำ ก่อนที่ในอีกไม่กี่ชั่วโมงต่อมา เขาก็ไปยืนอยู่บนระเบียงของโรงแรมย่านแมนฮัตตัน ใจกลางมหานครนิวยอร์ก เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจได้เข้ามาดูแลสถานการณ์ คำขอร้องของนิคคือการคุยกับ โลเดีย แอนเดอร์สัน นักเจรจาประจำกรมตำรวจ ถึงแม้ว่าเธอจะรู้จักกับนิค

เป็นการส่วนตัว แต่โลเดียก็ไม่รู้ว่าตัวเองคือหมาในเกมส์ที่ใหญ่และซับซ้อนกว่าที่คาดคิด ในขณะที่นิกยืนอยู่บนระเบียงตึกไม่มีใครรู้ว่าเขาซ่อนเครื่องมือสื่อสารขนาดเล็กเพื่อใช้พูดคุยกับไอ้หนุ่มชายของเขาในการตามหาเพชรมูลค่า 40 ล้านเหรียญ ซึ่งถูกเก็บอยู่ในตึกใกล้เคียง และเป็นชิ้นเดียวกับที่เขาถูกใส่ความว่าโมยไป นี่คือนทางเดียวที่นิกจะพิสูจน์ว่าตัวเองเป็นผู้บริสุทธิ์ และเพื่อเปิดโปงผู้อยู่เบื้องหลังที่ต้องการกำจัดเขา

นอกจากนี้ยังพบอีกว่าข้อมูลก่อนชมส่วนใหญ่เป็นภาพยนตร์ที่กำลังจะเข้าโปรแกรมการฉายใน

โรงภาพยนตร์หรือเพื่อจะเผยแพร่ในรูปแบบแผ่นวีซีดีหรือดีวีดี บางชิ้นก็มิได้เพียงให้ข้อมูลก่อนชมเพียงอย่างเดียว แต่มีลักษณะของการโฆษณาล่วงหน้าแฝงอยู่ด้วย ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

“หมัดเด็ด : หนังสือ แชม เมนเดส ผู้กำกับคนเก่งมาทำหนังที่กุมบังเหียน แต่ที่เด็ดสุด เห็นจะเป็นการได้ตัว ฮาเวียร์ บาร์เต็ม นักแสดงชายเจ้าบทบาทมารับบทผู้ร้ายที่ปะทะกับเจมส์ บอนด์ สุดคือนักแสดง แดเนียล เคร็ก ได้แบบไม่ยอมใคร” (ไม่ระบุผู้เขียน1, Grazia, 2555 : 188)

“ความเห็นแสบปีแลนด์ : หนังสือของจีทีเอช คราวนี้นำเสนอสถานที่จริงจากเชียงใหม่ที่ลือกันว่าผีอยู่เต็มไปหมด เพราะมือดีคนน่าสะพรึงมาใช้หลอนผู้ชม สหรัถ สังคปรีชา และ ป๊อปปิยธิดา นำแสดง กำกับโดยโสภณ ศักดาพิศิษฐ์ จาก โปรแกรมหน้า วิญญาณอาฆาต จะหลอนกว่าเรื่องนั้นหรือบ้านผีสิงที่ดริมเวิลด์ แก่ไหน ก็ไปลองกันสัปดาห์นี้” (Blah Blah, 2554 : 81)

“Cloud Atlas : หนังสือหนาอีกใหญ่มาก เล่าถึง 6 เรื่องราวที่กินเวลานับพันปี เล่าถึงบุคคลกลุ่มหนึ่งที่อยู่ในต่างประเทศและสถานที่ แต่การกระทำของพวกเขามีผลกระทบซึ่งกันและกัน และดวงวิญญาณหนึ่งที่แปรเปลี่ยนจากนักฆ่าไปเป็นวีรบุรุษ หรือการทำความดีเล็ก ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อเนื่องข้ามศตวรรษ จนกลายเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดการปฏิวัติครั้งยิ่งใหญ่ สุดยอดหนังสือมากห้ามพลาดเลยละ นักแสดงก็ตัวพ่อตัวแม่” (ไม่ระบุผู้เขียน2, Cleo, 2012 : 2)

เมื่อตรวจสอบวันฉายจริงของภาพยนตร์ดังกล่าวและกำหนดการวางจำหน่ายของนิตยสารแต่ละฉบับ พบว่าข้อความดังกล่าวเป็นเพียงการโฆษณาเท่านั้น เพราะการฉายภาพยนตร์รอบสื่อมวลชนในไทยนั้น มักจะกำหนดไว้ก่อนวันฉายจริงเพียงไม่กี่วัน ดังนั้น การเขียนแนะนำดังกล่าวมิได้เกิดจากสุนทรียภาพของภาพยนตร์อย่างแท้จริง แต่มาจากองค์ประกอบที่ได้จัดเตรียมมาก่อนในส่วนในเรื่องย่อพล็อตเรื่อง หรือการคัดเลือกนักแสดง มากกว่าศิลปะหรือภาษาของยนตร์เรื่องนั้น ๆ

ลักษณะการโฆษณาล่วงหน้าเหล่านี้ ยังรวมไปถึงการให้ดาว บางฉบับก็มิได้ให้เหตุผลประกอบแต่อย่างใด มีความเป็นไปได้ว่าการให้ดาวล่วงหน้าดังกล่าวอาจจะมาจากข้อมูลประกอบและตัวอย่างภาพยนตร์ (trailer) เช่นเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

DREDD 3D

ผู้กำกับ: พิต ทรวิส

นำแสดง: คาร์ล เออร์บัน

จากฮีโร่ในหนังการ์ตูน ซูเวอร์ทัน

อภิมหาแอ็คชั่นสามมิติ ของทีมงาน

วิชวลเอฟเฟกต์จาก Tron: Lagacy

สร้างสรรค์ให้ฮีโร่แห่งโลกหลังอารยธรรม

ล่มสลายผู้นี้ ไล่ล่าอาชญากรเหล่าร้ายได้

มันสะใจขึ้น โดยครั้งนี้ เดเรดต์ ต้องร่วม

มือกับตุลาการสาวหน้าใหม่ เพื่อจัดการ

กับหัวหน้าแก๊งค์ยาที่เหี้ยมโหดที่สุด

☆☆☆☆

(ไม่ระบุผู้เขียน3, Maxim, 2012: 118)

เรื่อง : แฟนผมเป็นสายลับ

(My Girlfirend Is An Agent)

ประเภท : โรแมนติก-คอมดี้

นักแสดง : กังจื้อวัน, คิมอาณิล ฯลฯ

กำหนดฉาย : วันที่ 28 มกราคม 2553

(ในโรงภาพยนตร์เครือเมเจอร์)

ความน่าดู : ★★★★★

‘แฟนผมเป็นสายลับ’ สุดยอดภาพยนตร์โรแมนติกคอมเมดี้เรื่องเยี่ยม ที่สามารถทำรายได้เป็นอันดับ 1 หนึ่งทำเงินของเกาหลีในปี 2009 ทั่วประเทศ มีผู้เข้าชมกว่า 4 ล้านคน...สำหรับเรื่องกล่าวถึงองค์กรอาชญากรรมของรัสเซียกำลังจะเข้ามาซื้ออาวุธเคมีในประเทศเกาหลี สองสายลับจึงต้องหาทางหยุดยั้งมันให้ได้ หนึ่งคือ

สายลับมือชั้นเซียน ‘อันซุจี’ อีกหนึ่งคือสายลับมือใหม่ ‘อึแจจุน’ ผู้ซึ่งหวังจะได้รับการยอมรับ ด้วยการออก

ปฏิบัติการภาคสนาม ครั้งแรก สายลับทั้งสองต่างไม่รู้เบื้องหลังของกันและกัน แต่สิ่งที่พวกเขารู้เกี่ยวกับอีกฝ่ายก็คือ พวกเขาเกลียดกันเข้ากระดูกดำ ครั้งหนึ่งพวกเขาเคยเป็นอดีตคู่รักกัน จนกระทั่งวันที่ อึแจจุน ไม่สามารถอดทนต่อการโกหกของ อันซุจี ได้อีกต่อไปเขาได้บอกเลิกกับเธอโดยไม่ฟังคำอธิบายใดๆ แต่สิ่งที่ อันซุจี ทำก็เพียงแคร์รักษาความลับในฐานะสายลับเท่านั้น และเมื่อเขาโคจรมาพบกันอีกครั้งในฐานะสายลับที่ต้องซ่อนเร้น ต่างฝ่ายจึงต้องเผชิญทั้งภารกิจลับและภารกิจหัวใจ

(ji, 2011: 92)

2.1.2.2 การแนะนำโดยบุคคลที่มีชื่อเสียง ลักษณะบทวิจารณ์เฉพาะอีกประเภทที่พบในสื่อสิ่งพิมพ์ไทย ได้แก่ การแนะนำภาพยนตร์โดยบุคคลที่มีชื่อเสียง ซึ่งมักจะแฝงการประเมินคุณค่าทางภาพยนตร์อยู่บ้าง ไม่ว่าจะเป็นคุณค่าในเชิงสุนทรียภาพหรืออรรถวิสัย ส่วนใหญ่จะรวมไว้กับงานศิลปะประเภทอื่น ได้แก่ ดนตรี หนังสือ และการแสดง เป็นต้น โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์เป็นจุดรวมของความสนใจ เพราะผู้อ่านส่วนใหญ่อยากทราบความคิดเห็นของผู้มีชื่อเสียงเหล่านั้น สร้างความใกล้ชิดกับผู้อ่านได้มากกว่าการแนะนำโดยนักวิจารณ์ภาพยนตร์ ซึ่งมักจะมีมาตรฐานการประเมินคุณค่าสูงกว่าสนิยมของผู้อ่านทั่วไป คอลัมน์ดังกล่าวปรากฏในนิตยสารหลายเล่ม ได้แก่ พลอยเกมเพชร, A Day Bulletin, Cosmopolitan, GM และนิตยสาร Postcard ดังตัวอย่าง (ไม่ระบุชื่อผู้เขียน4, A – Day Bulletin, 2555: 18)

2.1.2.3 บทแนะนำขนาดสั้น (short review) เป็นการวิจารณ์ภาพยนตร์ที่มีลักษณะไม่แตกต่างจากการแนะนำในกลุ่มแรก เพียงแต่ว่าการนำเสนอเนื้อหาในกลุ่มนี้มักจะมีทักษะเชิงวิจารณ์ของผู้เขียนแทรกไว้ด้วยอย่างชัดเจนนอกจากส่วนข้อมูล บทวิจารณ์ขนาดสั้นมักมีความยาวตั้งแต่ไม่กี่บรรทัดจนถึงครึ่งหน้ากระดาษ การประเมินคุณค่าในลักษณะนี้อาจจะเหมาะกับการลดพื้นที่ของบทวิจารณ์ในปัจจุบัน เพราะมีความกระชับและไม่เยิ่นเย้อ แม้ว่าอาจจะไม่ลึกซึ้งก็ตาม รูปแบบของบทวิจารณ์ขนาดสั้นมักจะใช้กับภาพยนตร์ที่เผยแพร่ในรูปแบบแผ่น คล้ายกับข้อมูลก่อนชม เพียงแต่มีความคิดเห็นของผู้เขียนด้วย (ไม่ระบุผู้เขียน 5, madame figaro, 2555: 81)

ประเภทของหนังสือพิมพ์และนิตยสารส่งผลต่อรูปแบบที่ใช้ในการเขียนงานวิจารณ์อย่างชัดเจน นิตยสารภาพยนตร์ยังคงเป็นพื้นที่หลักในการนำเสนอบทวิจารณ์ แต่การให้ความสำคัญจะแตกต่างกันในแต่ละฉบับ นิตยสารภาพยนตร์อย่างไบโอสโคป ไม่มีพื้นที่ให้กับบทวิจารณ์เลย คงดำรงไว้เฉพาะบทวิเคราะห์และรายงานพิเศษเท่านั้น ส่วนนิตยสารภาพยนตร์ที่เหลืออย่างฟิล์มแมกซ์ สตาร์พิกส์ และเอนเตอร์เทนต่างเน้นให้เนื้อที่กับบทวิจารณ์ค่อนข้างมาก ทั้งบทแนะนำประมาณ 5-6 บรรทัดจนถึงบทวิจารณ์ขนาดยาวซึ่งมีพื้นที่อย่างต่ำ 2 หน้า โดยมีพื้นที่ให้กับบทวิจารณ์ขนาดยาวถึง 4-7 ขึ้นต่อฉบับ เหตุผลที่กำหนดพื้นที่ให้กับบทวิจารณ์ค่อนข้างมาก เป็นไปได้ว่าเพราะปัจจุบันจำนวนภาพยนตร์ที่เข้าฉายในแต่ละสัปดาห์มีเป็นจำนวนมาก ถ้าให้พื้นที่กับบทวิจารณ์ขนาดยาวกับภาพยนตร์ทุกเรื่อง อาจจะให้มีปัญหาในเรื่องพื้นที่ ในส่วนของบทวิจารณ์ขนาดสั้นนั้น จะมีผู้แสดงความคิดเห็นมากกว่า 1 คน เป็นการเสนอมุมมองที่หลากหลายให้กับผู้อ่าน

นอกจากการเขียนบทวิจารณ์เป็นความเรียงแล้ว บางครั้งก็จะกำหนดเป็นตารางการให้ดาวด้วย โดยพยายามรวบรวมจากนักวิจารณ์นอกสังกัดเข้ามารวมไว้

ความเข้มข้นทางด้านเนื้อหาของสื่อสิ่งพิมพ์ ส่งผลโดยตรงต่อบทวิจารณ์ด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทข่าวสารหรือสาระความรู้ มักจะตีพิมพ์บทวิจารณ์ขนาดยาวมากกว่านิตยสารบันเทิงที่เน้นการให้ข้อมูลก่อนชม โดยเฉพาะในเรื่องของนักแสดง นิตยสารประเภทเครื่องเสียงก็นิยมตีพิมพ์บทวิจารณ์ขนาดยาวเพราะผู้อ่านมักจะเป็นผู้ที่มีความสนใจในการพัฒนาเทคโนโลยีด้านนี้ ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญในการเลือกชมภาพยนตร์เรื่องหนึ่งๆ

นิตยสารประเภทอื่นไม่ค่อยให้ความสำคัญกับบทวิจารณ์มากนัก โดยเฉพาะนิตยสารประเภทไลฟ์สไตล์หรือนิตยสารเฉพาะกลุ่มอย่างผู้ชาย ผู้หญิง และวัยรุ่น ส่วนใหญ่เน้นการให้ข้อมูลก่อนชมหรือบทแนะนำเท่านั้น บางฉบับมีการประเมินคุณค่าจากเรื่องย่อ พล็อต ชื่อเสียงของผู้กำกับหรือการคัดเลือกนักแสดงมากกว่าสุนทรียศาสตร์ในรูปแบบของภาพยนตร์

นิตยสารส่วนหนึ่งเริ่มลดความสำคัญของการวิจารณ์ภาพยนตร์ในเชิงศาสตร์หรือศิลปะของภาพยนตร์เอง แต่ถูกวางไว้เป็นเพียงข้อมูลทางวัฒนธรรมทั่วไป ไม่แตกต่างจากข่าวสารอื่น ๆ เช่นข่าวนักแสดง ข้อมูลหนังสือใหม่ นิตยสารหลายฉบับเริ่มตัดหน้าวิจารณ์จากที่เคยแยกหน้าไว้อย่างชัดเจนแล้วนำมารวมไว้กับเนื้อหาอื่น ๆ ภายใต้อัฒชี Culture Club ทำให้บทวิจารณ์ภาพยนตร์มีลักษณะเป็นเพียงข่าวชิ้นหนึ่งเท่านั้น พบมากในนิตยสารไลฟ์สไตล์ ทั้งสำหรับกลุ่มคนทั่วไป กลุ่มเป้าหมายผู้ชายหรือผู้หญิง

การปรับเปลี่ยนรูปแบบและเนื้อหาของบทวิจารณ์ในนิตยสารหลายเล่มมีขึ้นอยู่เสมอ ไม่แตกต่างจากสื่ออินเทอร์เน็ต แม้ว่าการดำเนินงานของสื่อสิ่งพิมพ์จะเป็นการทำงานระดับองค์กรที่ต้องมีการเตรียมงานล่วงหน้าก็ตาม ในรอบ 1 ปีของการสำรวจ พบว่านิตยสารหลายฉบับได้งดพื้นที่บทวิจารณ์ไป เหลือเพียงการให้ข้อมูลภาพยนตร์ก่อนชมเท่านั้น

นอกจากนี้ มีข้อเขียนอีกกลุ่มซึ่งมีลักษณะของการประเมินคุณค่าอยู่ แต่มิได้นำเสนอในลักษณะบทวิจารณ์ แต่ปรับเป็นสารคดีหรือรายงานพิเศษที่รู้จักกันในนามว่า สกู๊ป (scoop) โดยเลือกประเด็นเนื้อหาเป็นชุดเดียวกัน ซึ่งอาจจะมิได้แย้งว่างานดังกล่าวไม่น่าจะจัดอยู่ในกลุ่มงานวิจารณ์ได้ แต่เนื่องจากงานเหล่านี้ล้วนมีนัยของการประเมินคุณค่าภาพยนตร์ ไม่แตกต่างจากบทวิจารณ์ทั่วไป ผู้วิจัยจึงได้รวมกลุ่มงานดังกล่าวเข้าอยู่ในหมวดหมู่ของการวิจารณ์ได้ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

- *Decoding Films* เป็นการตีความเนื้อหาของภาพยนตร์โดยเชื่อมโยงกับสังคมและวัฒนธรรม หรือนำเสนอประเด็นเนื้อหาผสมกันภาพประกอบจากต่าง ๆ (วุฒิชัย ฤทธิชัยประกฤษ, 2012 : 194)

FRONTIÈRE(S) (2007) ANARCHISM VS FASCISM สก็อตแลนด์ นาซีโฮด

โดยส่วนใหญ่ Torture Porn มักโดนเหมารวมว่าเป็นหนังเกรดบีห่วยๆ เอาไว้ดูเพื่อความบันเทิงจากความเหวอย่างเรื่อง Frontière(s) หนังสืฝรั่งเศส โดยฝีมือของผู้กำกับ Xavier Gens ที่เคยมีโปรเกรมจะเข้ามาฉายในเมืองไทย แต่ต่อมเหตุบังเอิญไปในช่วงไม่กี่วันก่อนกำหนดฉาย เพราะต้นแบบด้วยเหตุความไม่มั่นคงทางรุนแรงเกินความจำเป็น

Frontière(s) ถือเป็น Torture Porn ที่โหดร้ายทารุณที่สุดเท่าที่ผมเคยดู แต่ในขณะเดียวกัน ผมคิดว่ามันไม่ใช่เป็นแค่หนังเกรดบีห่วยๆ มันเป็นหนึ่งในที่มีความหมายแฝงอยู่อย่างลึกซึ้ง สะท้อนประเด็นปัญหาในสังคมร่วมสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การตั้งคำถามต่อวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยในยุโรปว่ามันกำลังนำพาโลกของเราไปจนถึงจุดไหน

01

ทรน

ภาพแรกของหนังคือภาพอัลตรา-ชาวนตลกในท้องของนางเอกพร้อมกับเสียงบรรยายว่าโลกนี้เต็มไปด้วยความวุ่นวาย และทวีความโหดร้ายขึ้นทุกวัน นาสีฮาดเด็กที่กำลังจะเกิดมา เธอก็เลยคิดจะทำแท้งดีกว่า จากเบาะเรื่องนี้สามารถสื่อความหมายได้ 3 อย่าง

- ภาพยนตร์แนว Dystopia ของชนกลุ่มน้อยในปัจจุบัน
- แนวนำตัวละครนางเอกในหนังของชาวฝรั่งเศสคือต้องเป็น Helpless Character ที่จะให้คนดูเห็นเอาใจช่วย
- การตั้งคำถามปรัชญาชีวิตว่าชีวิตนี้เกิดมาทำไม ถ้าไม่มีความสุขแล้วจะมีชีวิตอยู่ต่อไปทำไม ซึ่งคำถามแบบนี้สามารถตอบได้ด้วยคำสอนของศาสนาทั้งหลายอยู่แล้ว และหนังเรื่องนี้กำลังจะให้คำตอบเดียวกันนี้แหละ แต่ในรูปแบบของความสยองจนถึงขีดสุด

GM / NOVEMBER 2012 / 194

02

อนาธิปไตย

ภาพข่าวในทีวี เสนอข่าวการก่อจลาจลรุนแรงหลังจากการเลือกตั้งที่พรรคฝ่ายขวาจัดกำลังจะได้รับเลือกเข้ามาเป็นรัฐบาล ชนกลุ่มน้อยในประเทศจึงลุกฮือขึ้นก่อจลาจล ในเรื่อง Frontière(s) ออกฉายในช่วงปลายปี 2007 ชาวฝรั่งเศสส่วนใหญ่เมื่อเห็นภาพข่าวเหล่านี้แล้ว จะเข้าใจได้ในทันที ว่าต้องการจะเชื่อมโยงหนังเรื่องนี้เข้ากับบริบททางสังคมในฝรั่งเศส โดยกลุ่มวัยรุ่นชาวมุสลิมก่อจลาจลครั้งใหญ่ เมื่อปี 2005 และ 2007 ลองค้นข้อมูลเรื่องนี้ด้วยคำศัพท์ French riots และ French civil unrest อ่านประกอบด้วยละครใบ เพื่อจะได้เข้าใจหนังเรื่องนี้มากขึ้น

03

วัฒนธรรมวัยรุ่น

จากแนวนำตัวละครเอกที่แก๊งวัยรุ่นมุสลิมฝรั่งเศส ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยของประเทศ มีสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมค่อนข้างแย่ มีภาพเหมารวมว่าเป็นอันธพาลและต่อต้านสังคม คล้ายๆ กับเด็กแว้นหรือเด็กสก็อตในบ้านเรา พวกเขาอาจเฝ้าดูสิ่งที่กำลังเกิดจลาจลทั่วประเทศ ไปก่อคดีปล้นและไล่ล่าอย่างถูกตำรวจไล่ล่า สิ่งที่น่าสังเกตในฉากนี้คือ ตำรวจได้บังคับใช้กฎหมายตามขั้นตอน ตามระเบียบวิธี และถือเป็นผู้ดำเนินกลไกของรัฐ แต่พอเจอขั้วนี้ ลมมือทำร้ายและยังป็นมาแล้วเสกกลับไปที่ตำรวจ ถือเป็นภาพต่อต้านอำนาจของรัฐ

Frontière(s) (2007)
Director: Xavier Gens

04

เกิด-ตาย

พี่ชายของนางเอกถูกตำรวจยิงบาดเจ็บสาหัส เธอพาพี่ชายมาโรงพยาบาลด้วยลมหายใจสุดท้ายก่อนจะสิ้นใจ เขาบอกให้เธอเก็บลูกในท้องเอาไว้ จากนั้นแสดงให้เห็นถึงมุมมองที่มีต่อคุณค่าของชีวิต ในขณะที่ยังเป็นวัยรุ่น ก็ใช้ชีวิตไปอย่างประมาท มองไม่เห็นคุณค่า คิดว่าชีวิตนี้สูญหายก็เหินแกล้ว เป็นทุกซำหายเหินแกล้ว จึงพยายามฆ่าตัวตาย ต่อต้านโลก หนีโลก ในขณะที่ยังมีคนหนึ่งกำลังใกล้ตาย กลับรู้สึกว่ามีชีวิตนี้มีความค่าอย่างมาก เขาเลยตาย ไม่อยากตาย และไม่อยากให้มีใครทำร้ายชีวิตใคร จากนั้นเป็น Foreshadow ให้เห็นชะตากรรมของตัวละครกลุ่มนี้ ว่าพวกเขาที่กำลังเดินทางมาถึงจุดสุดของการมีชีวิตอยู่ และเมื่อไหร่ จะทำให้มุมมองต่อชีวิตของเขาเปลี่ยนแปลงไป

05

ประธานาธิบดี นิโคลาส ซาร์กอซี

หลังจากเผชิญหลังตัวละครและบริบททางสังคมรอบๆ แล้ว ก็เข้าสู่เนื้อหาของหนังแนว Torture Porn คือกลุ่มวัยรุ่นที่ขับรถออกไปในชนบททางไกล เลือกเส้นทางไปผิดทาง จนไปเจอบ้านร้างกลางป่า แล้วโดนจับไปทรมานและฆ่าทีละคน ใน Frontière(s) พวกเขาเดินทางมาถึงโรงแรมนาซีโฮด พอเช็กอินเสร็จก็เข้าห้องพัก นอนดูทีวี มีข่าวเหตุการณ์จลาจลกันภายในเมืองปารีสที่พวกเขาเพิ่งหนีออกมา และมีข่าวรายงานผลการเลือกตั้งประธานาธิบดี ว่าผู้สมัครจากพรรคฝ่ายขวากำลังมีคะแนนนำ

ในพิธีนี้ยังออกฉาย นิโคลาส ซาร์กอซีเพิ่งเข้ารับตำแหน่ง โดยเอาเหตุการณ์เลือกตั้งมาจาก แชนเกร็น รอยล ผู้สมัครหญิงจากพรรคฝ่ายซ้าย นักวิเคราะห์การเมืองบางคนมองว่าซาร์กอซีเป็นพวกขวาจัด และนี่แนวโน้มว่าชนกลุ่มน้อยในฝรั่งเศสจะต้องไม่พอใจผลการเลือกตั้งนี้แน่แล้วในที่สุดก็เกิดขึ้นจริงๆ ในปี 2007 หลังจากซาร์กอซีได้รับเลือกตั้งขึ้นมาไม่นานวัยรุ่นมุสลิมก่อจลาจลอีกครั้ง จนกลายเป็นข่าวใหญ่ระดับโลก

- Review เป็นการแนะนำภาพยนตร์ในกลุ่มที่มีเนื้อหาหรือประเด็นร่วมกันอย่างสั้น ๆ ดังนี้
(ฉันทน์ ภิรมย์ภักดี, 2010 : 115)

REVIEW

ENTERING THE WORLD OF GANGSTERS

▼ อินทรา! ได้ยินคำนี้แล้วรู้สึกอย่างไรบ้างครับ ?

หวาดกลัว ชะเยาเยว ไม่กล้าเข้าใกล้ ความรู้สึกเหล่านี้ น่าจะเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในใจหลายๆ คนทันทีที่ได้ยินหรือเห็นกลุ่มคนนี้ แต่เชื่อได้อย่างหนึ่งว่า

ที่เกิดความรู้สึกนี้จะต้องยังไม่เคยชมภาพยนตร์เรื่องนี้อย่างแน่นอน

ะทันทีที่หนังจบ หลายคนถึงกับเกิดความรู้สึกเป็นได้สักครั้งหนึ่งของ 'จ๊อด เอ็ดดี้' (น้อย) ก็ยังดี

เว้นคนที่ยังไม่ได้อ่าน อย่าเพิ่งคิดภาพไปว่าเราสนับสนุนให้ประทุคตตัวเป็นนักแสดงให้ไม่ทันกระดก ระรานคนอื่นไม่ทันระดับ เพราะพาล' ที่กำลังกล่าวถึงอยู่นี้คือสัญลักษณ์ของความ 'คนจริง' ที่แม้ตัวละครเหล่านี้จะประกอบอาชีพที่ไม่น่าพิสมัยเท่าใดนัก แต่ด้วย 'ใจ' ของคนเหล่านี้แล้ว ต้องยอมรับกันว่าพวกเขา 'ใหญ่' กว่าพวกเรามากจริงๆ โดยเฉพาะในเรื่องความจริงใจที่บรรดาเหล่าพาลมีอยู่อย่างสิ้นเหลือ ผิดกับบรรดาผู้ทรงผิดที่เรียกตัวเองว่า 'นักการเมือง' ที่ทุกวันนี้ใจกว้างมีส่วนนี้หลงเหลือกันอยู่บ้างหรือเปล่านั้น จากนี้ผมขอยกประการออกจากความ 'เท' จัลดครกลุ่มพระเอกที่ต้องดิ้นรนเอาตัวรอดของอินทราแล้ว จุดเด่นอีกหนึ่งข้อของหนังเรื่องนี้ก็คือ การสะท้อนความน่าพิที่เกินขีดเกินในเคมในเคมยุคได้อย่างถึงพริกถึงขิง และนี่คือหนึ่งในหนังแก็งสเตอร์ชั้นครู ที่เราแนะนำให้คุณได้ลองรับชม ผิดคนจะอาจเปลี่ยนความคิด และรัก 'อินทรา' ได้บ้าง

อินทรา (2012) ▼

ยตร์โดย ก้องเกียรติ ไข่มุนี

หนังไทยที่เรา

กยกับเป็น ในหนึ่งขึ้นหนึ่ง ปีนี้ เพราะจากความกล้า ผู้กำกับที่ผิน

เสนหนังรักโรแมนติกมาทำหนังแนวนี้แล้ว ตัวหนัง

วดยะท้อนให้เห็นความจริงทางสังคมในยุค

บัน ที่แม้จะเล่าเรื่องย้อนผ่านไปเมื่อ 50 กว่าปี

วได้อย่างตรงไปตรงมา ผ่านจ๊อด เอ็ดดี้ ตัวละคร

(เข้าว่าเพ่จริง)

ทั้งโลกของวงการมเหย ที่มีกฎๆ ว่า

แซ่พรรค อ่อนแอตาย' ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็น

กาล ก็สามารถพบเห็นได้ราวกับเป็นเรื่องธรรมดา

ใจแล้ว ทั้งการทำทุกอย่างเพื่อเอาตัวรอด

แย่งชิงดี แม้กระทั่งหักหลังพวกเดียวกันเอง

ทำให้หลายครั้งคนดูเริ่มไม่แน่ใจว่า ตกลงกำลัง

ดูหนังเรื่อง 'อินทรา' หรือ 'นักการเมือง' อยู่กันแน่

▶ 2499 อินทรา

ครองเมือง (1998) ▼

ภาพยนตร์โดย

นพวิทย์ นิมนตร์

หากพูดถึงความเป็นอิน

ทราของไทยแล้วเราคงจะ

มองข้ามหนังเรื่องนี้ไปไม่ได้

นี่คือหนังที่ปลุกกระแสวงการภาพยนตร์ไทย

ขึ้นมาเมื่อ 14 ปีก่อนให้กับสังคมชีวิตอีกครั้ง ที่ทำให้

เราจินตนาการถึงยุคอย่าง แดง โบเล่ วีระเบิดขวด

คำ เอสโซ่ เบียก วิสุทธิศักดิ์ ฯลฯ ได้ออกมา

สร้างตำนานฮิปปี้หนังบนแผ่นดิน

ตัวหนังอาจจะไม่ได้สะท้อน หรือคิดลึกสังคม

มากนัก แต่ถ้ามองเรื่องความรักและผูกพันระหว่าง

เพื่อนแล้วละก็ หนังเรื่องนี้เรียกได้ว่าจัดมาเต็ม

เพราะไม่เพียงแต่ในกลุ่มพระเอกของแดง โบเล่

เท่านั้น ในกลุ่มของวี ระเบิดขวด ที่แม้จะเป็น

ตัวร้ายของเรื่อง แต่ในเรื่องจิตใจของเพื่อนแล้ว

พวกเขาก็มีไม่แพ้ใคร

อย่างในยุคที่ 'เราแล้วแต่' ของคำ

เอสโซ่ ที่ได้กลายเป็นหนึ่งในประวัติศาสตร์

มาจนถึงทุกวันนี้

▶ CITY OF GOD (2002) ▼

ภาพยนตร์โดย เฟร์นันโด เมเรลเลส

แม้ชื่อจะฟังดูสวยงาม ราวกับเป็นสวรรค์

ดินแดนของพระเจ้า แต่สิ่งที่หนังเรื่องนี้นำเสนอ

กลับกลายเป็น

ความโหดร้ายของ

สังคมในสถานที่ที่

อันตรายที่สุด

กรุงริโอเดจาเนโร

แห่งรวมพลของ

ผู้ยากไร้ที่อพยพหนีความยากจน

ด้วยความจำเป็นและเอาตัวรอดทำให้ในเมืองนี้

มี 'อินทรา' วัยเด็กอยู่เป็นจำนวนมาก ถ้าไม่

ไม่ออกว่าเด็กขนาดไหน ให้ลองนึกภาพกลุ่มเด็ก

น้อยที่แสนจะน่ารักในเรื่องแฟนฉันดูครับ ในขณะที่

เด็กกลุ่มนี้ได้ใช้ชีวิตยาวนาน หรือเล่นกระโดดอย่างสนุกสนาน แต่เด็กอีกกลุ่มในบราซิลกลับต้องพบกัน

ติดตัวตลอดเวลา เพื่อเอาตัวรอดจากสภาพสังคมที่

เต็มไปด้วยสงคราม การปล้น ฆ่า จี้ และยาเสพติด

▶ AMERICAN GANGSTER

(2007) ▼

ภาพยนตร์โดย

ริคคีย์ สก็อตต์

แม้ว่าภาพยนตร์

เรื่องล่าสุดอย่าง

Prometheus จะได้

รับเสียงวิพากษ์

วิจารณ์ในเชิงลบอย่างเสียหาย แต่ถ้าเป็นผลงาน

หนังแก็งสเตอร์ดิบๆ แล้วละก็ ต้องบอกเลยว่าเขา

ไม่เคยทำให้ใครผิดหวังจริงๆ โดยเฉพาะเรื่อง

ที่ได้

เค้าโครงมาจากเรื่องจริงของ แฟรงค์ ลูคัส ราชา

ยาเสพติดของอเมริกาในยุค 1970 ที่แม้จะไม่ได้นั้น

ให้เห็นถึงเรื่องความเป็นแก็งสเตอร์เท่าไรนัก

แต่ก็เผยให้เห็นถึงการเปิดโปงขบวนการทุจริตของ

เจ้าหน้าที่รัฐ ที่ทุกส่วนล้วนมีความเกี่ยวข้องและ

มีผลประโยชน์ร่วมกันทั้งสิ้น

จนเมื่อความจริงเปิดเผย ตัวรอง 3 ใน 4 แห่ง

ของกรรมตำรวจน้อยก็ถูกจับทั้งหมด

เป็นอีกหนึ่งความจริงที่น่าเศร้า เพราะท้าย

ที่สุดแล้ว คนที่อยู่เบื้องหลังเรื่องเลวร้ายทั้งหมด

กลับเป็นผู้ที่ได้รับหน้าที่ให้

ปกป้องประชาชนจากความ

เลวร้ายเหล่านั้น

▶ GOMORRAH

(2008) ▼

ภาพยนตร์โดย

มัตเตโอ การ์โรเน

หนังแก็งสเตอร์สุดคัลท์

ที่นำเสนอเรื่องราวของแก๊งมาเฟียในอิตาลี หนึ่งใน

เป็น 5 พัลส์ด้วยกัน และตัวละครจากทั้ง 5

ส่วนนั้น จะมาเกี่ยวข้องกันในเส้นทางอันดำมืดของ

กลุ่มมาเฟีย โดยมีทั้งระหว่างธุรกิจเล็กๆ น้อยๆ

อย่างการลักขโมย ไปถึงเรื่องที่สำคัญอย่างการ

สังหาร ธุรกิจค้ามนุษย์ และยาเสพติดข้ามชาติ

หนังสะท้อนสังคมอย่างตรงไปตรงมา มีฉากหลายฉาก

ที่ทำให้คนเลือกดูสับสน และกระตุ้นเข้าได้ตลอด

จนถึงขนาดมีคนยกย่องให้เทียบชั้นกับหนัง

แก็งสเตอร์ในตำนานอย่าง The Godfather เลยทีเดียว

▶ THE GODFATHER (1972) ▼

ภาพยนตร์ โดย ฟรานซิส ฟอร์ด คอปโปลา

คงไม่ต้องบรรยายอะไรให้

มากมาย เพราะในโลกนี้

คงไม่ยากหาเจ้าพ่อคนไหน

ที่จะยิ่งใหญ่ไปกว่า

'ดอน วิโด คอร์เลโอเน'

ได้อีกแล้ว

2.1.3 แนวทางการประเมินคุณค่า

2.1.3.1 การประเมินคุณค่าจากรูปแบบภาพยนตร์ เป็นการวิจารณ์ภาพยนตร์จากรูปแบบที่ใช้ใน

การผลิตภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง ได้แก่ โครงสร้างการเล่าเรื่อง แก่นเรื่อง บท การแสดง ภาพ เสียง การ

ตัดต่อและเทคนิคเป็นต้น เป็นวิธีการประเมินคุณค่าที่พบเห็นมากที่สุด เพียงแต่ว่าระดับความรู้ในเรื่องรูปแบบภาพยนตร์ของผู้วิจารณ์จะมีความแตกต่างกัน สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

2.1.1.3.1 กลุ่มที่ใช้รูปแบบภาพยนตร์ระดับพื้นฐาน ผู้เขียนในกลุ่มนี้มักจะนำรูปแบบภาพยนตร์ที่เข้าใจง่าย ไม่ต้องมีพื้นความรู้มากนักมาเป็นหลักในการประเมินคุณค่า บางครั้งก็เป็นเพียงการใช้รสนิยมส่วนตัวมาประเมินความรู้เท่านั้น โดยสรุปแล้ว องค์ประกอบพื้นฐานที่มักจะนำมาใช้ในการประเมินคุณค่านี้มีดังต่อไปนี้

- การเล่าเรื่อง มักจะประเมินในส่วนของบท พล็อต ความยาว ว่ามีวิธีการดำเนินเรื่องให้น่าติดตามหรือไม่ซ้ำหรือเร็วเกินไป

- การผลิต มักจะประเมินจากรายละเอียดของการผลิตทั่วไปที่ไม่จำเป็นต้องมีความรู้เฉพาะด้าน เช่น เครื่องแต่งกาย หรือการแสดง รวมไปถึงความยิ่งใหญ่และอลังการที่เกิดจากการชมภาพยนตร์

- ความสำเร็จในเรื่องรายได้ของภาพยนตร์

- ตระกูลของภาพยนตร์ เช่น ภาพยนตร์ตลก ภาพยนตร์ฆาตกรรม หรือ ภาพยนตร์แอ็คชั่น

- รายละเอียดอื่น เช่น ชื่อเรื่อง งานประพันธ์ต้นฉบับ เป็นต้น

ในการประเมินคุณค่าจากรูปแบบภาพยนตร์ ผู้วิจารณ์มักจะพิจารณาในแง่ความสนุกโดยนำตัวตนเข้าไปในงานเขียนค่อนข้างมาก เพราะบรรทัดฐานในการวัดความสนุกนั้นเป็นเรื่องอัตวิสัย ไม่สามารถใช้เป็นมาตรฐานหลักได้มากนัก ผู้วิจารณ์หลายคนจำเป็นต้องเน้นการเขียนให้สนุกเพื่อดึงดูดความประทับใจกับผู้อ่านอีกต่อหนึ่ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ไม่ว่าจะเป็นความเหมาะสม ประจวบเหมาะหรือบังเอิญก็ตามแต่ ฉันได้บอกกับตัวเองว่า “ແ່แล้ว” เมื่อหนังเรื่อง Take Shelter เริ่มฉายไปได้สักหน่อย ไม่ใช่เพราะหนังมันแอ่ แต่เพราะฉันไม่พร้อมที่จะเสพสมกับเรื่องราวของหนังที่ว่าด้วยหายนภัยทางธรรมชาติ หลังจากต้องประสบชะตากรรมเป็นผู้ลี้ภัยน้ำท่วมอยู่เดือนกว่าๆ” (จรรุณท์ พันธโชติ, 2012 : 022)

งานหลายชิ้นในกลุ่มนี้บางครั้งมีความคลุมเครือว่าจะเป็นการวิจารณ์โดยตรงหรือเพียงเขียนขึ้นจากเอกสารที่แจกจากบริษัทภาพยนตร์ เพราะเนื้อหาที่เกิดขึ้นอาจจะเพียงการชมภาพนิ่งเท่านั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ไปเฮไปโลเฮ ภาพยนตร์ดำนานรักที่สะกิดใจผู้ชมมานับทศวรรษ และภาคล่าสุด ไปเฮไปโลเฮ คีร์กหน้ากากทอง Painted Skin : The Resurrection ภาคนี้ยังถูกการันตีด้วยดงามในเรื่องของฉากแฟนตาซี ที่รับรองได้ว่าท่านจะไม่เคยเห็นที่ไหนมาก่อนแน่ ความรักคือสิ่งที่สวยงามเสมอ หากแต่มันจะสวยงามดุจใจ ปรารถนา หาใช่จะง่ายดั่งฝัน เพราะความรักมักมาพร้อมกับความเจ็บปวดที่ยากเกิน

จะพรรณาศีกรักรหน้ากาทองคือเรื่องราวที่จะให้คุณค้นหาคำตอบของคำว่ารักแท้อันบริสุทธิ์” (เจตนิพัทธ์ - กิตติวัฒน์, 2555 : 104)

การประเมินคุณค่าลักษณะนี้ มักจะพบได้ตามข้อเขียนในนิตยสารเพื่อความบันเทิง เช่น นิตยสารผู้หญิง นิตยสารผู้ชาย หรือนิตยสารไลฟ์สไตล์ และผู้วิจารณ์มักจะเลือกภาพยนตร์ตลาดมากกว่าภาพยนตร์ศิลปะ

2.1.1.3.2 กลุ่มที่ใช้รูปแบบภาพยนตร์เชิงลึก ผู้วิจารณ์ในกลุ่มนี้มักจะมีความรู้ในเรื่องรูปแบบภาพยนตร์อย่างลึกซึ้งในเรื่องขององค์ประกอบและการผลิต จึงได้ใช้ความรู้เหล่านั้นเป็นพื้นฐานของการวิจารณ์ ได้แก่ การตัดต่อ การใช้มุมกล้อง จนถึงตระกูลภาพยนตร์ เป็นต้น ส่วนใหญ่เป็นนักวิจารณ์อาชีพ หรือผู้ที่เขียนงานวิจารณ์ตามนิตยสารภาพยนตร์ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างนี้

“หลังจากนั้นหนังก็เล่าเรื่องการช่วยตัวประกัน การเอาตัวรอดในสถานการณ์คับขัน การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งตรงตามสูตรสำเร็จหนังแนวทุกประการ แต่เป็น แอฟเฟลิก แม่นมากในการกำหนดจังหวะและเลือกช่วงเวลาที่ถูกต้องทุกครั้ง เขาพาหนังเดินหน้าไปด้วยความสนุกและบีบหัวใจผู้ชมให้ลุ้นเรื่องที่เรารู้อยู่แล้วว่ามันต้องสำเร็จได้อย่างน่าทึ่ง ซึ่งนี่เป็นการแสดงชั้นเชิงในการเป็นผู้กำกับที่ดีของเขาแบบที่เราไม่เคยพบ ไม่อยากเชื่อสายตาตัวเอง” (จักรพันธ์ ขวัญมงคล, 2555 : 37) หรือ

“ปัจจัยสำคัญ คือ หนังซูเปอร์ฮีโร่ “ยกเครื่องใหม่” ของทางฝั่งมาร์เวล ดูเหมือนจะเจอ “ทาง” หรือ “สูตร” ที่ลงตัว นั่นคือ ความบันเทิงอันเกิดจากการผสมผสานที่พอเหมาะระหว่าง อารมณ์ขันกับฉากแอ็คชั่น และยังรักษาหัวใจสำคัญในเรื่องเดิมเมื่อครั้งเป็นการ์ตูน ไม่พยายามตีความใหม่ เพื่อให้ตัวละครมีมิติซับซ้อนในทางลึกจนหนักหน่วงจริงจังเหมือนฝั่งดิซี

การตีความใหม่ค่ายมาร์เวลนั้นมีอยู่เหมือนกัน แต่เป็นการตีความในทางกว้างสร้างรายละเอียด หรือรูปลักษณะการออกแบบดีไซน์ต่าง ๆ เพื่อให้การ์ตูนที่ดัดแปลงเป็นหนังนั้นเกิดความทันสมัยเข้ากับยุคปัจจุบัน” (นรา1, 2557 : 76)

การประเมินคุณค่าจากรูปแบบภาพยนตร์นั้น เป็นสิ่งที่นิยมมากที่สุด เพราะสามารถทำได้ตั้งแต่อาศัยความรู้สึกส่วนบุคคล จนถึงใช้หลักความรู้ แต่ก็มีนักวิจารณ์อีกกลุ่มหนึ่งเล็งที่จะใช้วิธีการเหล่านี้ในการประเมินคุณค่าภาพยนตร์ เพราะไม่อยากให้งานวิจารณ์ของตนเหมือนกับของผู้อื่น แต่ใช้วิธีการอื่นๆ

2.1.3.2 การประเมินคุณค่าจากเนื้อหา

เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาและอธิบายความหมายของภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง ๆ ในเชิงสัมพันธ์กับชีวิตและสังคม โดยไม่ให้ความสำคัญกับรูปแบบภาพยนตร์มากนัก ส่วนใหญ่ผู้เขียนจะไม่ตัดสินคุณค่าของ

ภาพยนตร์เรื่องนั้นในเชิงลบแต่อย่างใด ทรศนะส่วนใหญ่จะเป็นไปในเชิงบวก ตั้งแต่การเลือกงานอันเป็นที่ชื่นชอบในใจของผู้เขียน จนถึงคุณค่าที่ได้จากการชมภาพยนตร์เรื่องนั้น

ผู้เขียนงานในกลุ่มนี้มักจะไม่ได้เรียกตนเองว่านักวิจารณ์ภาพยนตร์ ส่วนใหญ่เป็นนักเขียนหรือผู้ที่มิชชีเสียงในสังคมไทยอยู่แล้ว ได้แก่ สกฤต บุญยพัฑ (เขียนในกุลสตรีและได้ประกาศไว้อย่างชัดเจนว่าชื่อเขียนของเขาอยู่ภายใต้การนำเสนอในเชิงทัศนคติแห่งคุณค่าที่งดงามทางปัญญาและจิตใจ) งามอาจ ฤทธิ์ปรีชา (อดีตนักเขียนเชิงสังคมให้กับสยามรัฐ) เดือนเพ็ญ สิริรัตน์ (นักจัดรายการวิทยุ) หรือกลุ่มผู้กำกับที่หันมาเขียนงานภาพยนตร์หรือนักแสดงที่ตนเองชอบ ดังนี้ (งามอาจ ฤทธิ์ปรีชา, 2012 : 46-47)

Melancholia : มรณานุสติ

"เมลันโคลเลีย" (Melancholia) ที่ผู้กำกับ/นักเขียนบทชาวเดนมาร์ก ลาร์ส ฟอน เทเรียร์ นำมาตั้งชื่อหนังเรื่องล่าสุดของเขาซึ่งออกฉายในปี 2011 หมายถึง "โรคจิตชนิดหนึ่งซึ่งผู้ป่วยมีอาการหดหู่หรือซึมเศร้า" พูดง่าย ๆ ก็คือโรคซึมเศร้านั่นเอง จัสติน (เคิร์สเทน ดันลด์) หนึ่งในตัวละครสำคัญของหนังป่วยเป็นโรคนี้

Melancholia ตั้งใจเล่าเรื่องของจัสตินในฐานะผู้ป่วยโรคซึมเศร้า ควบคู่และมีลักษณะเปรียบเทียบกับพี่สาวของเธอ-แคร์ (ชาร์ลอตต์ เกนสบูร์ก) ในฐานะตัวแทนของคนปกติ มีลูกมีสามี มีชีวิตตามแบบแผนของสังคม เธอคอย

ดูแลน้องสาว และพยายามทุกวิถีทางที่จะให้จัสตินหายป่วย กลับมาใช้ชีวิตตามปกติ และมีความสุขตามอัธยาศัย

วิธีหนึ่งซึ่งแคร์นำมาใช้ คือการจัดงานแต่งงานให้น้องสาวอย่างหรูหรา เชิญแขกหรือมาร่วมงานมากมาย มีพิธีต้องเต็มรูปแบบ ความรื่นเริงที่ทุกคนเสกสรรคืบแต่งกันขึ้นมา สร้างความกดดันให้จัสตินครั้งแล้วครั้งเล่า จนระเบิดออกมากลายเป็นหายนะของงานแต่ง และจบชีวิตการทำงานของเธอ เพราะไปทะเลาะกับเจ้านายอย่างรุนแรง

จัสตินไม่พร้อมที่จะถูกบีบบังคับให้ออกมา

จากโลกแห่งความซึมเศร้าที่เข้ายึดกุมตัวเธอมาช้านาน

งานแต่งที่ล่มสลายของจัสติน เกิดขึ้นในช่วงที่มีดาวดวงหนึ่งโคจรมาใกล้โลก แม้จะไม่วายกังวล แต่ช่วงแรกๆ คนส่วนใหญ่รวมทั้งแคร์และสามี ก็เชื่อตามการคำนวณของนักวิทยาศาสตร์ ว่าดาวดวงนี้จะเฉียดผ่านโลกไปเท่านั้น แต่ความจริงกลับเป็นไปตามความเชื่อของคนส่วนน้อยและลัทธิพิเศษของจัสติน นั่นก็คือดาวดวงนี้กำลังพุ่งชนโลก

ลาร์ส ฟอน เทเรียร์ ในฐานะคนเขียนบทตั้งชื่อดาวที่เปรียบเหมือนเครื่องมือของพระเจ้าในการทำลายล้างโลกว่า "เมลันโคลเลีย" ตาม

เนื้อหาที่ถูกนำมาตีความหรือสร้างความหมายในการวิจารณ์นั้น บางครั้งก็อาจเป็นเรื่องต้องห้ามในสังคมไทย เช่น เรื่องเพศศึกษา เป็นต้น

งานเขียนในกลุ่มนี้มักแสดงความล้าเลิศในเชิงใช้วรรณศิลป์ บางครั้งได้มีการออกแบบโครงสร้างของการเขียนแฝงไว้ด้วย ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

“ชีวิตกับความหมายของการดำรงอยู่ ...ถือเป็นเรื่องสำคัญในด้านความหมายของจิตวิญญาณที่สูงค่าของมวลมนุษย์ ... การมีชีวิตอย่างรู้ตัวนับเป็นนัยที่ล้าลึกต่อการก้าวข้ามตัวตนให้อยู่รอดจากอุปสรรคที่ต้องเผชิญหน้านานา ... เป็นสารบบบทบาทที่เปรียบดังการทดลองความจริงอันไม่รู้จบสิ้น ผ่านทั้งความหวาดหวั่นและแข็งแกร่งในเวลาเดียวกัน และนั่นคือภาวะสูงสุด ... ที่ทำให้เนื้อแท้ของชีวิตสามารถเติบโตขึ้นได้ ... ท่ามกลางรอยบาดเจ็บแห่งโลกของความเป็นศัตรูที่เอาแต่คอยประหัตประหารกัน” (สกุณญทัต, 2556 : 16)

“มหาสมุทรที่ดูท่าว่าจะไม่มีจุดสิ้นสุด เรือช่วยชีวิตหนึ่งลำ ชายหนุ่มหน้าตาคมเข้ม และเสื้อเบงกอลขนาคมนีมาหนึ่งตัว จะให้เชื่อได้อย่างไรหากบทสรุปของทั้งเขาและเสื้อ คือ 'ต่างคนต่างรอด'” (Last E & Ening, 2556 : 120)

ข้อเขียนของสกุณ ญทัต นอกจากจะสรุปแก่นหลักของภาพยนตร์ที่นำมาวิจารณ์แล้ว เขายังได้นำแง่มุมในเรื่องของชีวิตเข้ามาประกอบด้วย เช่นเดียวกับผู้ใช้นามปากกาว่า Last E & Ening ซึ่งนอกจากสรุปแก่นเรื่องแล้วยังได้นำเสนอแง่คิดในเรื่องชีวิตไว้ในข้อความโปรยทุกครั้ง นับเป็นพัฒนาการเขียนที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง

การประเมินคุณค่าจากเนื้อหานั้นสามารถเข้าถึงผู้อ่านได้ง่าย ยิ่งถ้าผู้เขียนมีหลักการบางอย่างอยู่ในใจ ก็จะกลายเป็นผู้เขียนยอดเยี่ยมในสังคมไทยอย่างรวดเร็ว ในปัจจุบันผู้เขียนวิจารณ์นวนิยายที่สำคัญคือ ผู้ใช้นามปากกาว่า “ผมอยู่ข้างหลังคุณ” ซึ่งมีอาชีพประจำเป็นจิตแพทย์ และได้นำหลักวิชาจิตแพทย์มาใช้ในการเขียนวิจารณ์เช่นกัน

แต่ผู้เขียนจำเป็นจะต้องมีความรอบรู้และประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตมาระดับหนึ่ง เพราะบางตัวอย่างแสดงให้เห็นถึงการขาดความรู้และการมองอย่างรอบด้านของผู้เขียนอย่างเห็นได้ชัด

ฐนรัช กองทอง ผู้เขียนคอลัมน์ “มองไทยในสื่อบันเทิง” ในนิตยสาร ออล แม็กกาซีน ได้นำเสนอบทความหลายชิ้นที่แสดงให้เห็นเจตนาารมณ์ของผู้เขียนที่จะเชื่อมโยงกับสังคมและวัฒนธรรมดังนี้

- ปัญหา เรณู : โรแมนติคอีสานยุคพัฒนา
- สุดเขต สดุดเปิด : การสร้างตัวตนของคนนอกกรอบ
- หนี้ทุนต่ำ กำไรสูง หนี้ทุนสูง กำไรต่ำ - ชักชืด ห่วยขั้นเทพ การกลับมาของหนังวัยรุ่น
- อุโมงค์ผาเมืองจากราชมอนถึงล้านนาไทย

ในการนำเสนอข้อเขียนดังกล่าวนอกจากผู้เขียนมิได้ใช้หลักวิชาการใด ๆ มาใช้ในการวิเคราะห์อย่างชัดเจน ผู้เขียนยังขาดประสบการณ์ในการเชื่อมโยงความรักกับสังคมที่ป็นอยู่ ทำให้ข้อเขียนที่นำเสนอออกมามีความคลาดเคลื่อนและแสดงให้เห็นสภาวะการสรุปอย่างเร่งด่วน ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

“ภาพยนตร์เรื่อง 'อุโมงค์ผาเมือง' จึงเป็นอีกเรื่องหนึ่งในการพยายามสร้างภาพยนตร์ไทยให้แตกต่างและเข้าถึงคำว่าศิลปะในทุกแขนง ประการสำคัญคือ ภาพยนตร์เรื่องนี้ได้ยกระดับสนิมของคนดูชาวไทยให้ยอมรับความหลุดร่อนของการเสพลีบบันเทิงอย่างหนึ่ง ก็คือ 'การตีความ' โดยเฉพาะเมื่อตีความภาพยนตร์แล้วก็ต้องตีความชีวิตด้วย อันจะเป็นการเข้าถึงชีวิตของตนเอง และเข้าถึงชีวิตของผู้อื่นได้อย่างแท้จริง(ฐนรัช กองทอง1,2554:51)

“แม้หนังไทยหลาย ๆ เรื่องมิได้เป็นเรื่องราวของวัยรุ่น แต่เนื้อหาของหนังก็ต้องตอบ สนองความสนใจของวัยรุ่นด้วยเช่นกัน ดังจะเห็นว่าหนังที่มีเนื้อหาซึ่งสอดคล้องกับ ความสนใจของวัยรุ่นมักจะเป็นหนังทำเงิน อาทิ หนี้แนวสยองขวัญ หนี้แนวตลกเฮฮาตลอดจนหนังที่สร้างกระแสได้ว่า หากได้มาดูหนังเรื่องนี้จะไม่เป็นคนตกยุคไม่ตกกระแส

ลักษณะดังกล่าวทำให้หนังหลาย ๆ เรื่องกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมยุคประชานิยมหรือที่เรียกว่า “ป๊อป คัลเจอร์” ซึ่งคนในสังคมโดยเฉพาะวัยรุ่นพูดถึง ตัวอย่างเหล่านี้ก็เช่นหนังไทยเรื่อง **ซัเตอร์ กตติวิญญาน, รักแห่งสยาม** เป็นต้น (ฐนรัช กองทอง2, 2554 : 51)

ผู้เขียนมิได้อ้างอิงหลักเกณฑ์ใด ในการสรุปว่าภาพยนตร์เรื่องอุโมงค์ผาเมืองช่วยทำให้คนไทยมีการตีความภาพยนตร์ไทยมากขึ้น ซึ่งไม่ใช่สิ่งใหม่ในสังคมไทย บทวิจารณ์ทุกชิ้นก็มีการตีความอยู่มิได้เพิ่งเกิดขึ้น นอกจากนี้การสรุปผลว่า หนังที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับความสนใจของวัยรุ่นมักจะเป็นหนังทำเงิน อาทิ หนี้แนวสยองขวัญ หรือหนี้แนวตลกเฮฮานั้นเป็นความเข้าใจผิด ภาพยนตร์ที่สามารถสร้างรายได้มากมายในประเทศไทยนั้นจะต้องเข้าถึงกลุ่มผู้ชม มิใช่เฉพาะกลุ่มวัยรุ่น อันที่จริงแล้วช่วงยุคหนังวัยรุ่นของไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 – 2540 นั้นถือว่าเป็นช่วงตกต่ำของภาพยนตร์ไทย เพราะมีฐานคนดูเพียงกลุ่มเดียว

2.1.3.3 การประเมินคุณค่าโดยเชื่อมโยงกับทฤษฎี พบได้ในวารสารวิชาการ 3 ฉบับ ได้แก่ วารสารนิเทศศาสตร์ วารสารอ่าน และวิทยา ซึ่งมีทั้งสนับสนุนและลดทอนการสร้างวัฒนธรรมการวิจารณ์ภาพยนตร์แตกต่างกันไปดังต่อไปนี้

2.1.3.3.1 วารสารนิเทศศาสตร์ เป็นผลงานของคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตีพิมพ์รายสามเดือน ฉบับแรกออกเมื่อ พ.ศ. 2524 เท่าที่ผ่านมาเป็นการนำผลงานวิทยานิพนธ์ดีเด่นของบัณฑิตระดับปริญญาโทและเอกมาตีพิมพ์ ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำกลุ่มตัวอย่างมา 4 ชิ้น ได้แก่

- การสร้างสุนทรียภาพแห่งความรุนแรงในภาพยนตร์ ของมิชาเอล ฮานเคอ (สุพมิตรา วรพงศ์พิเชษฐ, 2555: 120-132)

- ลักษณะภาพยนตร์สารคดีที่แสดงอัตวิสัยของไมเคิล มัวร์ (ชนพล น้อยชูชื่น, 2555 : 102-119)

- ภาพความเป็นชายจากการสร้างตัวละครหลักในภาพยนตร์ของมาร์ติน สกอร์เซซี (อัศวิน ชาบารา, 2553 : 144-157)

- ความรักและกระบวนการสร้างความหมายความรักในตระกูลภาพยนตร์ไทย (ชลธร โปชมยล, 2554: 69-81)

สามารถสรุปข้อค้นพบได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อเขียนทางวิชาการทั้งหมดเป็นการนำผลการวิจัยจากงานวิทยานิพนธ์ของนักศึกษามาตีพิมพ์ใหม่ ซึ่งเป็นข้อกำหนดตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และไม่น่าจะถือว่าเป็นเรื่องน่าตำหนิแต่อย่างใด แต่ปัญหาก็คือรูปแบบที่ใช้นั้นยังคงยึดหลักเดียวกับงานวิจัยต้นฉบับที่แบ่งเป็น บทนำ วัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด ผลการวิจัย และอภิปรายผลนั้น มิได้นำเสนอในรูปแบบของความสำเร็จทางวิชาการ ซึ่งจะช่วยให้เห็นการโต้แย้งทางทฤษฎีทั้งของเก่าและใหม่ พร้อมกันและยกตัวอย่างจากภาพยนตร์ได้มากกว่า การยึดรูปแบบดังกล่าวทำให้การถกเถียงและโต้แย้งทางทฤษฎีในสิ่งที่ค้นพบนั้นถูกลดทอนความสำคัญลง พื้นที่ส่วนใหญ่หมดไปกับการลอกหรือแปลงานของนักทฤษฎีตะวันตกมากกว่าครึ่ง

2. ข้อค้นพบในงานเขียนทางวิชาการเหล่านั้นมิใช่องค์ความรู้ใหม่โดยสมบูรณ์ แต่เป็นเพียงการตอกย้ำในความสำเร็จของทฤษฎีอื่นโดยการหาตัวอย่างใหม่มาสนับสนุนเท่านั้น ทั้งนี้เป็นเพราะการทำวิจัยภาพยนตร์ในประเทศไทยมักจะวางพื้นฐานตามสายวิทยาศาสตร์และการวิจัยเชิงปริมาณในสาขาสังคมศาสตร์ โดยเน้นการพิสูจน์แบบวิทยาศาสตร์ที่จะต้องมี การตั้งสมมติฐานและเกณฑ์ในการพิสูจน์สมมติฐานเหล่านั้น จากนั้นจึงหาตัวอย่างจากภาพยนตร์มาเข้าเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ ทำให้ข้อค้นพบใหม่ ที่ไม่ได้อยู่ในหลักเกณฑ์ดังกล่าวถูกมองข้ามไป ยกตัวอย่างเรื่อง ในการศึกษาเรื่อง “ภาพความเป็นชายจากการสร้างตัวละครหลักในภาพยนตร์ของมาร์ติน สกอร์เซซี” ผู้วิจัยได้ยึดแนวคิดการสร้างตัวละครของ Blaker มาใช้เป็นแม่บทของการวิจัยโดยแบ่งการวิเคราะห์ตัวละครออกเป็นเบื้องต้น

(ได้แก่ ประวัติตัวละคร มุมมองตัวละคร ทศนคติตัวละคร) และเบื้องหลัง (ได้แก่ความต้องการของตัวละคร ความขัดแย้ง การบรรลุเป้าหมายของตัวละคร และการเปลี่ยนแปลงของตัวละคร) จากนั้นผู้วิจัยก็หาตัวอย่างจากภาพยนตร์มาใส่ไว้ในข้อกำหนดที่ได้แบ่งไว้นั้น คล้ายกับการลงคะแนนในการวิจัยเชิงปริมาณ (tally) แทนที่จะศึกษาจากตัวบทคือภาพยนตร์เป็นหลัก ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่อยู่นอกกรอบแนวคิดของ Blaker ก็ได้

รายละเอียดบางอย่างไม่สามารถจัดเข้าเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้อย่างใดอย่างหนึ่งได้ เช่น เส้นแบ่งกั้นระหว่างการจำแนกว่าตัวละครมีความเปลี่ยนแปลงเดียวดายกับตัวละครที่แปลกแยกกับสังคมนั้นไม่สามารถแยกออกจากกันได้อย่างชัดเจน ตัวละครที่มีความรู้สึกแปลกแยกจากสังคมก็มักจะเป็นผู้ที่แยกตัวอยู่ตามลำพังเพียงคนเดียว ไม่ได้เป็นแบบใดแบบหนึ่ง หรือการแบ่งองค์ประกอบของความรักเป็น การประนีประนอม การดูแลกันและกัน และการยอมรับในตัวตนนั้นก็ยังมีลักษณะที่หลวมล้ากัน ไม่สามารถแยกเป็นเพียงอย่างใดอย่างหนึ่งได้

3. มีการนำทฤษฎีหลายอย่างมาใช้มากเกินไป จนขาดการลงลึกและค้นพบความคิดใหม่ อาทิ งานวิจัยเรื่อง “ภาพความเป็นชายจากการสร้างตัวละครหลักในภาพยนตร์ของมาร์ติน สกอร์เซซี” นอกจากใช้แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นชาย ก็ยังมีแนวคิดและทฤษฎีสตรีนิยม แนวคิดเรื่องโครงสร้าง การเล่าเรื่องในภาพยนตร์ แนวคิดการสร้างตัวละครในภาพยนตร์ แนวคิดและทฤษฎีจิตวิเคราะห์ แนวคิดเรื่องสัญชาตญาณ แนวคิดเรื่องประพันธกร แต่ไม่ได้ลงลึกในรายละเอียดอย่างหนึ่งอย่างใดโดยเฉพาะ

4. ข้อค้นพบที่ได้นั้นเป็นงานชิ้นเดียวที่หยุดนิ่ง ไม่มีการโต้แย้งจากนักคิดอื่น ๆ ในเรื่องเดียวกัน อันเป็นผลที่สืบเนื่องมาจากการยึดกรอบที่ได้ตั้งไว้เพียงหนึ่งเดียว แทนที่จะยึดการศึกษาจากตัวบท ค้นพบสิ่งที่มองเห็นและประมวลความคิดจากนักคิดในเรื่องนั้นหลายท่านในเวลาเดียวกัน ด้วยวิธีนี้จะทำให้ค้นพบองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดจากการศึกษาครั้งนี้ โดยเฉพาะการศึกษาภาพยนตร์ในเอเชียที่มีพื้นฐานทางความคิดต่างกันไป ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างเรื่องการเชื่อมโยงความรักกับศาสนาพุทธ อันที่จริงแล้วเป็นประเด็นที่น่าสนใจ ซึ่งอาจนำไปสู่การค้นพบความคิดใหม่ในเรื่องความรักกับภาพยนตร์จากไทย เช่นเดียวกับคำว่าตระกูลภาพยนตร์ที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์นั้น เป็นมุมมองที่หยุดนิ่งที่มองตระกูลภาพยนตร์ในเชิงเดี่ยว ทั้งที่ในปัจจุบันการศึกษาภาพยนตร์เรื่องหนึ่งจะผสมผสานกันเข้าไว้หลายตระกูล

5. มีงานวิจัยบางชิ้นซึ่งได้ยึดภาพยนตร์เป็นที่ตั้ง โดยวางทฤษฎีเป็นพื้นฐานอย่างกว้าง ๆ โดยผู้วิจัยพร้อมที่จะค้นคว้าหาความรู้นอกกรอบนั้น ดังจะเห็นได้จากการศึกษาเรื่อง “ลักษณะของภาพยนตร์สารคดีที่แสดงอัตวิสัยของไมเคิล มัวร์” ซึ่งค้นพบว่าภาพยนตร์สารคดีของผู้กำกับผู้นี้มีทศนคติจนเข้าข่ายอคติ และได้ยกตัวอย่างสนับสนุนข้อสรุปของตน แต่ผู้วิจัยก็ได้ขยายองค์ความรู้นี้ไปสู่การถกเถียงและพัฒนาเป็นแนวคิดเชิงทฤษฎีใหม่ได้

6. งานวิจัยจำนวนหนึ่งวางรากฐานอยู่บนทฤษฎีทางสื่อสารมวลชนมากกว่าภาพยนตร์ศึกษา ซึ่งมีกรอบของการมองและการพัฒนาที่แตกต่างกัน อาทิ การศึกษาเรื่องผู้รับสารกับความรักเป็นการมองผู้ชมในฐานะหมู่คณะ เป็นการตอบรับรวม (คล้ายคลึงกับการศึกษาการตอบรับทางการตลาดอันเป็นที่นิยมในการศึกษาของสื่อสารมวลชน) แต่ไม่ให้ความสำคัญกับการตอบรับในฐานะจิตวิทยาปัจเจกชน ซึ่งเป็นแนวทางการศึกษาอันเป็นที่นิยมกว่าในการศึกษาเรื่องทฤษฎีการตอบรับของผู้ชมกับภาพยนตร์

7. นำทฤษฎีมาใช้ไม่ถูกต้อง ยกตัวอย่างเช่น ข้อถกเถียงที่กล่าวว่าความหมายของความรักที่พบในภาพยนตร์ไทยนั้นล้วนเคยถูกกล่าวถึงมาแล้วทั้งสิ้นตามลักษณะยุคโพสต์โมเดิร์นในปัจจุบัน นั้นถือว่าไม่ถูกต้องนัก ความคิดโพสต์โมเดิร์นในภาพยนตร์นั้นมีลักษณะเฉพาะในตัวของตนเอง ซึ่งแตกต่างจากทฤษฎีโพสต์โมเดิร์นในศิลปะแขนงอื่น มิได้หมายความว่าสิ่งที่ทำซ้ำเพียงอย่างเดียว และการผลิตซ้ำในสายภาพยนตร์นั้นก็มิมีมิติที่เคลื่อนไหว มิได้มีสภาวะที่หยุดนิ่งเพียงเท่านั้น

การวิเคราะห์ภาพยนตร์จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับตัวบทหรือตัวภาพยนตร์เองเป็นหลัก ซึ่งจะทำให้ภาพยนตร์อยู่ในสถานะที่ลื่นไหลมากกว่ายึดทฤษฎีเป็นตัวตั้ง (ซึ่งมักจะเป็นแนวคิดตะวันตก) วิธีการดังกล่าวทำให้ละทิ้งข้อค้นพบใหม่ที่อยู่นอกกรอบของการศึกษาไป

1.3.3.2 วารสารอ่าน ข้อเขียนส่วนใหญ่เป็นงานทางวิชาการในลักษณะบทความหรือความเรียงขนาดยาวที่เรียกว่า essay ตามมาตรฐานสากล เป็นการวิเคราะห์บริบททางสังคม มากกว่าการวิเคราะห์เชิงรูปแบบนิยม โดยยึดจากตัวบทเป็นที่ตั้ง ข้อเขียนส่วนใหญ่นำเสนอโดยนักวิจารณ์ไทย นักวิชาการภาพยนตร์และนักวิชาการสาขาอื่น

เนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ บทวิจารณ์ภาพยนตร์ที่มีความยาวมากกว่างานที่ตีพิมพ์ตามหนังสือพิมพ์และนิตยสารทั่วไป ลักษณะการเขียนจะแตกต่างกันไปตามสไตล์ของนักเขียนแต่ละคน มีทั้งข้อเขียนเลียนแบบนวนิยาย การวิเคราะห์เชิงบริบทและรูปแบบนิยม การวิเคราะห์ตามหลักประพันธ์กร การเปรียบเทียบข้ามสาขาและข้ามพรมแดน มิได้ลงลึกทางทฤษฎีภาพยนตร์มากนัก ส่วนใหญ่เป็นการเขียนบทวิจารณ์ภาพยนตร์เชิงลึก โดยมีได้มีการประเมินคุณค่าในเรื่องความดีงามของภาพยนตร์เรื่องหนึ่งๆ แต่วิเคราะห์ความหมายของภาพยนตร์มากกว่า ผู้เขียนบางท่านเป็นเพียงนักเขียนหรือนักแปลที่แม้ว่าจะไม่มีความรู้ในทางภาพยนตร์มากนัก แต่ก็ได้นำแง่มุมทางสังคมมาใช้ในการวิเคราะห์ ส่วนใหญ่เป็นผลงานของนักวิจารณ์ซึ่งเป็นที่รู้จักในบ้านเราอยู่แล้ว

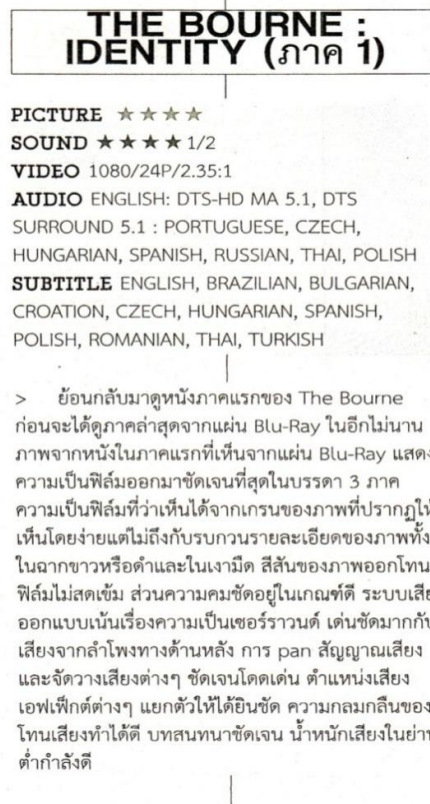
ประเภทที่ 2 เป็นบทความที่เน้นการแสดงความคิดเห็นเป็นหลัก โดยแง่มุมความคิดเห็นนั้นมักจะแทรกความรู้รอบด้าน อาทิ ปรัชญา การเมืองการปกครอง ประวัติศาสตร์หรือศิลปะแขนงอื่น จึงทำให้งานมีความน่าอ่านและกระตุ้นความคิดไว้อย่างหลากหลาย อาทิ การอ้างอิงความจริงโดยฉันทามติในการวิเคราะห์ภาพยนตร์ไทยเรื่อง ฟาด้าแผ่นดินสูง เป็นต้น

ประเภทที่ 3 เป็นบทความเชิงวิชาการที่มีการอ้างอิงหรือนำแนวคิดด้านต่าง ๆ มาเป็นหลักที่ใช้ในการวิเคราะห์ภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง ทั้งทฤษฎีที่มาจากภาพยนตร์หรือศาสตร์อื่น อาทิ มานุษยวิทยา หรือหลักปรัชญาและศาสนา

แม้ว่าทฤษฎีส่วนใหญ่ในวารสารอ่าน จะมีรากฐานมาจากทางตะวันตก แต่ก็ยังมีผู้เขียนบางท่านที่ได้นำแนวคิดของไทยหรือเอเชียมาช่วยในการวิเคราะห์บ้าง ดังจะเห็นได้จาก บทความเรื่อง "Shara : กระแสวิถีของศิลปิน" ของ อรรถนพ ชินตะวัน (2555) ซึ่งนำหลักคิดว่าด้วยการใช้พื้นที่ในสถาปัตยกรรมญี่ปุ่นมาเป็นหลักของการวิเคราะห์ หรือการนำเรื่องภูติผีปิศาจมาใช้ในการเปรียบเทียบการเล่าเรื่องต่าง ๆ ในงานวิจารณ์ภาพยนตร์ของผู้กำกับฟิลิปปินส์ Lav Diaz โดย “filmsick”(2552)

1.3.4 การประเมินคุณค่าโดยเกณฑ์อื่น นอกจากเกณฑ์ในเรื่องรูปแบบและเนื้อหาแล้ว ยังมีการใช้หลักเกณฑ์อื่นมาใช้ในการวิจารณ์ด้วยดังนี้

1.3.4.1 รูปแบบในการฉายภาพยนตร์ พัฒนาการของเทคโนโลยีการฉายภาพยนตร์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน ส่งผลให้รูปแบบการฉายภาพยนตร์มีความหลากหลายด้วย มีทั้ง ภาพยนตร์ที่ฉายขึ้นจอ ภาพยนตร์จากแผ่นดีวีดี และภาพยนตร์ที่เป็นแผ่นบลูเรย์ ส่งผลให้เกิดการวิจารณ์ตามรูปแบบการฉายด้วย เช่น นิตยสารเครื่องเสียงเน้นการนำเสนอบทวิจารณ์จากการชมภาพยนตร์แผ่นบลูเรย์ ซึ่งเป็นวิวัฒนาการสูงกว่าแผ่นดีวีดีอีกก้าวหนึ่ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้ (วัชรชัย, September 2012 : 130)

ผู้เขียนบางท่านจะแยกงานวิจารณ์ของสื่อภาพยนตร์ตามรูปแบบการฉาย ได้แก่ ภาพยนตร์ที่ฉาย
 ในโรงภาพยนตร์กับภาพยนตร์ที่ออกแผ่นเป็นดีวีดี โดยในส่วนของบริษัทที่ฉายในโรงภาพยนตร์นั้นจะ
 เป็นการประเมินคุณค่าตามลักษณะเนื้อเรื่องและการสร้างภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ อย่างที่รู้จักกันทั่วไป แต่
 สำหรับฉบับดีวีดีจะเป็นการวิจารณ์จากคุณภาพของการผลิตแผ่นดังกล่าวในประเทศไทย ได้แก่ ภาพและ
 เสียง การพากย์ และส่วนประกอบที่แถมท้ายมาในฉบับดีวีดี ดังนี้ (นพปฎล ศรีศิลป์, 2555 : 56)

SHERLOCK HOLMES: A GAME OF SHADOWS

(เชอร์ล็อก โฮล์มส์ : เกมพยายมเงา)

MOVIE COMMENT งานภาคต่อที่ยังคงได้ทีมงานจากต้นฉบับกลับมาร่วมงานกันครบ หนึ่งยังดูสนุก มีหักมุม ชับซ้อนซ้อนเงื่อน ที่บางทีอาจจะรู้สึกว่ามัน “เยอะ” เกินไปอยู่บ้าง แต่ก็เพลิดเพลินการเล่าเรื่องของกาย ริทซ์ ที่หลายๆ คนเคยกันดี โดยเฉพาะการเล่าเรื่องหลายๆ เรื่องที่ค่อยๆ ไหลเข้ามาเป็นเรื่องเดียวกันในช่วงท้ายแล้วที่ขาดไม่ได้ก็คือสไตล์ด้านภาพที่โดดเด่น และส่วนสำคัญที่ต้องมีก็คือการเล่นรับ-ส่งที่ลื่นไหล ลงตัวของโรเบิร์ต ดาวนีย์ จูเนียร์ กับ จู๊ด ลอว์ งานนี้คนที่ตามกันมาตั้งแต่ภาคแรก ไม่ควรพลาดด้วยประการทั้งปวง เพราะหนังยังเก็บความบันเทิงที่ไม่ต่างกันเอาไว้ได้

DVD COMMENT คุณภาพของภาพและเสียงเป็นไปตามมาตรฐาน การเลือกเสียงของสองตัวละครหลักทำได้ดี และพากย์ได้

สนุก แล้วก็แถมเนื้อหาพิเศษมาให้ 3 เรื่อง ใน Sherlock Holmes and Dr. Watson: A Perfect Chemistry จะพาไปพบกับความสัมพันธ์ของเชอร์ล็อก โฮล์มส์ และหมอวัตสันที่ได้นักแสดงที่เข้าคู่เข้าขากันมารับบท ขณะที่ Moriarty's Master Plan Unleashed ก็คือเรื่องราวของตัวละครมอริอาตตีที่แสนร้ายกาจก่อนจะปิดท้ายด้วย Holmesavision on Steroids เบื้องหลังการสร้างภาพที่เป็นความรู้สึก นึกคิดของโฮล์มส์ ซึ่งทั้งหมดทำออกมาได้น่าชม แต่ไม่มีบรรยายไทย หากก็ยังดีที่ทบทวนบรรยายภาษาอังกฤษมาด้วย

Genre : Action, Thriller, Suspense
 Region : 3 Distributor : Catalyst
 Rate : u13+ Cover Price : 449 Baht
 Disc : 1 Length : 128 Mins
 Special Features : 1. Sherlock Holmes and Dr. Watson: A Perfect Chemistry
 2. Moriarty's Master Plan Unleashed
 3. Holmesavision on Steroids

2.1.3.4.2 สุนทรียศาสตร์และวัฒนธรรมการชมภาพยนตร์ นอกจากการประเมินคุณภาพหนังแล้ว ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบหรือเนื้อหาของภาพยนตร์แล้ว นักวิจารณ์บางท่านสุนทรียศาสตร์ในการชมภาพยนตร์เข้ามาเป็นฐานในการประเมินคุณค่าไว้ด้วย โดยสุนทรียศาสตร์อาจเกิดจากการชมภาพยนตร์ตามรูปแบบการฉายที่แตกต่างกัน ซึ่งประเทศไทยยังมิได้มีการศึกษาจริงจัง แต่เริ่มปรากฏให้เห็นบ้างแม้จะไม่ลึกซึ้งมากนัก ขึ้นอยู่กับผู้เขียนแต่ละคนดังจะเห็นได้ตัวอย่างต่อไปนี้

“เรื่องความฝันกับภาพหนังนี้ก็ถูกเชื่อมโยงกันมาตั้งนานแล้วครับ ดันได้รับนักสร้างฝันอย่างพวกศิลปินเชอร์เรียลลิสต์ตอนต้นศตวรรษที่ 20 ก็ชอบสื่อภาพหนังมาก เขาว่าบรรดาภคชนะดูหนังเหมือนการได้ฝันไป เป็นการหลุดออกไปจากสำนักปรกติ ซึ่งก็เป็นประเด็นที่ศิลปินเหล่านี้ก็ทำงานกันอยู่ ผมเองนั้นตอนมาชมภาพหนังเรื่องนี้ของวู้ด อลเลน ความฝันได้ถูกกระตุ้นตั้งแต่ก่อนเข้าชมด้วยซ้ำ ด้วยความที่ผมไปดูที่โรงภาพหนังสก๊อตล่า ความงดงามอลังการของสถานที่พาไปรู้สึกอย่างนั้นได้โดยไม่รู้ตัว บรรดาภคชนะต่าง ๆ กระทั่งพนักงาน หรือระบบการซื้อตั๋วชวนผมกลับไปสู่อึดเมื่อ

ครั้งที่มันดั่งลึงของภาพยนตร์ยังเป่าสะกคคนได้ทั้งโลก สำหรับผมแล้วความยิ่งใหญ่ของตัวอาคาร ไม่ใช่แค่ภายนอกของยุคสมัยอันรุ่งโรจน์ แต่ยังหมายถึงการให้เกียรติภาพยนตร์ซึ่งเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของมนุษยชาติ” (ตะ แสงประพาพ กันยายน 55 : 63)

การใช้ประสบการณ์ของผู้ชมข้างต้นอาจจะยังมิได้ลงลึกมากนัก โดยสิ่งที่นำมาวิเคราะห์นั้นเป็นการนำความผูกพันส่วนตัวหรือวัฒนธรรมมาใช้ ดังจะเห็นได้จากบทวิจารณ์เรื่อง “Only God Forgives” ของไอ้ควั่น ควบซามูไรพ่อลูกอ่อน” ของผู้วิจารณ์ซึ่งใช้นามปากกาว่า “คนตัวเล็ก” ผู้เขียนบอกว่าการจะรับชม Only God Forgives ให้สนุกนั้น อาจต้องอาศัยทั้งประสบการณ์การดูหนังและประสบการณ์ชีวิตประกอบกัน โดยในส่วนของการประสบการณ์ดูหนังนั้น ผู้เขียนให้เหตุผลว่า ผู้ชมจะต้องเคยชมภาพยนตร์กำลังภายในของชอว์บราเดอร์ยุค 60-70 ของผู้กำกับจางเซอะ หรือภาพยนตร์ซามูไรของญี่ปุ่น จึงจะเห็นอิทธิพลที่มีต่อการสร้างของผู้กำกับเรื่องนี้ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องความรุนแรง สไตส์การเล่าเรื่องและลักษณะตัวละครเจียบ ๆ แบบญี่ปุ่น โดยในส่วนของการประสบการณ์ชีวิตนั้น ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างไว้ในตอนท้ายบทวิจารณ์ดังต่อไปนี้

Only God Forgives บอกผู้ชมว่า ความรุนแรงนั้นไม่จำเป็น โดยทำมากกว่าการเล่าเรื่องให้ผู้ชมนั่งดู แต่เรียกร้องให้ผู้ชมให้เกิดความรู้สึกหวาดกลัวบาป เช็ดขยาดความรุนแรง หนึ่งไม่ได้ปฏิบัติกับผู้ชมในฐานะลูกค้าที่มารอให้หนังมอบความบันเทิง แต่ Only God Forgives เล่นงานคนดูลงไปในความรู้สึกหวาดเสียว อึดอัดใจ เพราะสิ่งที่คนเรารู้สึกต่อการทำบาปทำกรรม ไม่ใช่แค่ทำดีไปตามคำบอก แต่ต้องเกิดมาจากสำนึกส่วนลึกว่ากระทำความรุนแรงระดับนั้นกับผู้อื่นไม่ลง (ซึ่งจุดนี้เองที่ดูแล้วแตกต่างจากแม่ เพราะเขาหลงมือรุนแรงขนาดที่แม่สั่งไม่ลง) ความหวาดกลัวบาปนั้นควรอยู่ในระดับสัญชาตญาณเกี่ยวกับการหว่านล้อมจะขาดหายไป (คนตัวเล็ก, 2556 : 134-135)

การใช้มุมมองของผู้ชมในงานวิจารณ์ของตะ แสงประพาพ และ “คนตัวเล็ก” เป็นการวิจารณ์จากประสบการณ์ชมที่เกิดขึ้นนอกจอภาพยนตร์ มิใช่เป็นการวิเคราะห์จากภาพหรือเนื้อหาที่เกิดขึ้นบนจอหรือตัวบทเหมือนเดิมอีกต่อไป แม้จะมีได้มีการอ้างอิงหลักวิชาการมากนัก แต่ถือได้ว่าเป็นพัฒนาการอีกขั้นหนึ่ง ส่วนการอ้างอิงตามหลักวิชานั้น ผู้วิจารณ์บางคนก็เริ่มนำมาใช้ในการวิจารณ์ของไทยบ้างแล้ว ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

“แกดลิฟไม่ได้อ่ายภาพยิปซีแบบธรรมดา แต่เขาจะออกแบบภาพเพื่อให้เกิดประสบการณ์ทางเนื้อหนังมังสา (carnal experience) หนึ่งของแกดลิฟมักมีฉากการเคลื่อนไหวร่างกายและใช้ดนตรีประกอบที่ยาวนานจนคล้ายกับคนเดินร้านชะเท้าทรง เขาพยายามกระตุ้นประสบการณ์ที่ก้าวผ่านพรหมแดนของภาษาไปยังพรหมแดนของประสาทสัมผัส ราวกับว่าการเป็นยิปซีคือการได้รับสิทธิพิเศษที่จะสัมผัสที่ 6

ในการเปิดรับธรรมชาติและสิ่งเหนือมนุษย์ และเขาก็ออกแบบภาษาภาพยนตร์เพื่อเชื่อเชิญให้ผู้ชมได้สัมผัสผัสสะสัมผัสพิเศษเหล่านี้” (ไกรวุฒิ จุลพงษ์พร, 2556 : 173)

ในการเขียนบทวิจารณ์ข้างต้นนั้น ผู้เขียนพยายามเชื่อมโยงประสบการณ์ของผู้ชมในการมองภาพที่เกิดจากการออกแบบของผู้กำกับมาไว้ด้วยกันอย่างน่าสนใจ แต่งานที่เป็นความคิดใหม่เหล่านี้ ผู้เขียนควรจะตระหนักว่าจำเป็นต้องให้รายละเอียดหรือตัวอย่างที่จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจยิ่งขึ้น มิใช่เพียงลอกกรอบความคิดเข้ามาไว้ ว่าอะไรคือภาษาภาพยนตร์ที่เขาหมายถึงในการเชื่อเชิญให้ผู้ชมเข้าไปสัมผัสผัสสะพิเศษดังกล่าว แตกต่างจากข้อเขียนของประวิทย์ แต่งอักษร ซึ่งไม่ได้นิยามคำศัพท์ใด ๆ ในการวิจารณ์จากในภาพยนตร์ที่สามารถตรึงผู้ชมให้อยู่กับที่ ซึ่งก็คือการสร้างความตื่นตาตื่นใจ (spectacle) นั้นเอง แต่งานเต็มไปด้วยการอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

“ฉากแอ็คชั่นที่ดุเดือดเผ่นใน The Bourne Ultimatum ที่เป็นทั้งการไล่ล่าบนดาดฟ้าที่ระเริงระเริงไป ด้วยสิ่งกีดขวางและการควลงหมัดคู่กัน ๆ ระหว่างพระเอกกับนักฆ่าชาวอาหรับที่ฝีมือลึกลับยิ่งกัน ทั้ง ๆ ที่มันเป็นฉากที่กินเวลาพอสมควร และไม่ได้ทำให้เรื่องกลับหน้าซีกเท่าใด แต่ด้วยลีลาการตะคอกที่เห็นได้ชัดว่ามีการออกแบบมาอย่างรัดกุม การลำดับภาพที่หลายครั้งก็หลายครั้งก็รวดเร็วพอ ๆ กับกระสุนปืน แต่นั่นก็ไม่ได้ทำให้ผู้ชมสูญเสียทิศทาง อีกทั้งดนตรีประกอบที่เร่งเร้าและกระแทกกระทั้นอารมณ์ ทั้งหมดทั้งมวลล้วนแล้วแต่ช่วยดึงให้ผู้ชมเกาะติดเหตุการณ์และความเคลื่อนไหวที่อยู่เบื้องหน้าอย่างไม่อาจถอนตัว (ประวิทย์ แต่งอักษร, 2012 : 170)

การประเมินคุณค่าภาพยนตร์โดยการเชื่อมโยงกับผู้ชมนั้นอาจจะเริ่มมีให้เห็นบ้าง แต่ก็ไม่น่ามากนัก ทั้งนี้เพราะยังขาดแคลนการศึกษาวิชาภาพยนตร์ศึกษาอย่างจริงจัง ดังนั้นการประเมินเท่าที่ผ่านมามองเพียงนำความรู้สึกส่วนตัวหรือประสบการณ์ของผู้เขียนมาใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์เท่านั้น แต่สำหรับการเชื่อมโยงในส่วนของจิตวิทยานั้น อาจจะพบเห็นบ้างในงานของผู้ที่จบการศึกษาจากต่างประเทศ ซึ่งก็ต้องวิเคราะห์ต่อไปว่าสามารถเชื่อมโยงกับผู้อ่านไทยได้มากน้อยเพียงไร

1.3.4.3 ข้อเขียนต่อยอด ผู้วิจัยพบว่าข้อเขียนส่วนหนึ่งมิได้มีลักษณะเหมือนบทวิจารณ์หรือประเมินคุณค่าภาพยนตร์โดยตรง แต่เป็นการนำประเด็นที่ได้มาจากภาพยนตร์มาเขียนต่อยอด อาจจะเป็นการอธิบายตัวละครในภาพยนตร์เรื่องนั้น อาทิ กำเนิดของแวมไพร์ เพื่ออธิบายตำนานตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ลินคอล์น ประธานาธิบดีล่าแวมไพร์ เป็นต้น บางครั้งก็อาจจะเชื่อมโยงกับสังคมทางประวัติศาสตร์หรือสังคมร่วมสมัย ดังจะเห็นได้จาก บทความเรื่อง “วรเจียก” (คนมองหนัง, 2555 : 85) ได้ อธิบายการใช้สิ่งจากภาพยนตร์มาแต่งภาพกราฟิกสำหรับการสื่อสารทางการเมืองในขณะนั้น ดังตัวอย่าง

ต่อไป

ฉบับพิเศษ สุดลับตา

85

นอก"กระแส"

คนมองหนัง

‘วรเจียก’

นิ คติสารว่าวรเจียกฉบับนี้ที่แสดงจุดยืนทางการเมือง ตรงข้ามกับนักวิชาการคณะ "นิติราษฎร์" และ "ครก.112" อย่างเด่นชัดมาตลอด

นำบทของ "วรเจียก" มาตีพิมพ์ นักวิชาการคนสำคัญของ คณะนิติราษฎร์มาขึ้นปก และตกแต่งรูปนักวิชาการกฎหมาย มหาชนด้วยให้กลายเป็นลิงยักษ์ "ชิมแปนซี" ซึ่งกำลังโกรธแค้น ประท้วงต่อต้านกฎหมายอาญามาตรา 112 พร้อมคำพาดหัว "วรเจียก สิงหลอกเจ้า"

ที่ มกตั้งเดิมของภาพลิงยักษ์ดังกล่าว คือ ภาพยนตร์ของสตีวีน นีโอทาส (Steve Noyes) เรื่อง "Rise of the Planet of the Apes" (กำเนิดพิภพวานร)

ก่อนหน้านั้น เคยมีคนในเครือข่ายสังคมออนไลน์นำภาพลิงยักษ์จากหนังดังเรื่องนี้มาตกแต่งล้อเลียนให้เข้ากับบริบททางการเมืองของไทยๆ มาแล้วครั้งหนึ่ง

ด้วยกรณียาของ "พิภพ ของโซบ" หนังสือแนวลัทธิเสรีนิยม มาเล่มมาถึงชิมแปนซี มีฉากถึงเป็นแนวมินิเจอร์รามาถึงพร้อมคำไปว่า "กำเนิดพิภพ ของโซบ"

แม้จะล้อเลียนในแง่ "นีโอทาส" หรือจุดยืนทางการเมืองไม่ต่าง แต่ภาพ "กำเนิดพิภพ ของโซบ" ในคราวนั้น ก็ดูจะให้น่าสนใจกับการนำเสนอเรื่อง "คำ" อยู่ไม่น้อย

ผิดกับกรณี "วรเจียก" ที่เป็นการหยิบยืมภาพจากภาพยนตร์ต่างประเทศ มาใช้ในอีกบริบทหนึ่งซึ่งแยกขาดจากทุกฉากทั้งหมด คือ บริบทการเมืองไทยร่วมสมัย

โดยมีจุดประสงค์เพื่อที่จะลดทอนความน่าเชื่อถือ (ดีสเครดิท) ของคณะนิติราษฎร์ และ ครก.112 เป็นจุดใหญ่ใจความสำคัญ

ท ว่าเป็นเรื่องที่ยังมีบางประเด็น "วรเจียก" มาตีพิมพ์ ตัวละคร กติชนและวิชาชีพที่ส่อคล้อย กับเหล่าลิงยักษ์ในหนังของสตีวีนนีโอทาสนั้น

ชิมแปนซี" ที่สูญเสียเสียงและเจริญเติบโตขึ้นมาจากการเป็น "ลิงหลอกเจ้า" ซึ่งดูแล้วน่าสงสาร

การทดลองดังกล่าวส่งผลให้เจ้าลิงตัวนี้กลายเป็น "ลิงอัจฉริยะ" ที่เริ่มมีความรู้และวิจารณ์โลกได้เองหรือพูดด้วยกับมนุษย์

กระทั่งมันได้ตระหนักว่า ตัวเองคือเป็น "ลิง" ไม่ใช่ "มนุษย์" อย่างที่เคยถูกเลี้ยงดูและถูกทำให้เชื่อมาตั้งแต่เด็ก

"มนุษย์" ดังหากมันเป็นฝ่ายคนที่ทำร้ายและใช้ประโยชน์จาก "ลิง" เพื่อผลประโยชน์ของพวกเขา "มนุษย์" เอง แม้จะมี "มนุษย์" บางคน ที่รักและต้องการสงเคราะห์ลิงต่อไปเหมือน "ลูกแท้ๆ" ก็ตาม

สุดท้าย ชิมแปนซีอัจฉริยะ ก็เอ่ยคำว่า "No" ออกมา เพื่อปฏิเสธระบอบการปกครองของมนุษย์ มันกลายเป็นหัวขบวนปลดปล่อยบรรดา "เพื่อนลิง" ให้พ้นจากอภังการครอบงำทั้งที่เป็น "อสูรอิน" และ "ควมรู้" ของมนุษย์ จนได้รับชัยชนะ กลายเป็นปฐมบทของหนังดังอีกเรื่องอย่าง "Planet of the Apes" ในที่สุด

ก ิว่า "No" ของตัวละครเอกซึ่งเป็นวานรในภาพยนตร์เรื่องนี้ ทำให้มันนึกถึงคำสัมภาษณ์จากทนายท้าว ที่วรเจียกกล่าวไว้กับผู้สื่อข่าวพิเศษออนไลน์

ท้าว คำปฏิเสชนั้น และคำอธิบายยาวๆ ชูนี้ กลับกลายเป็นเจตจำนงหรือเจตนาของการประท้วง

ส่วนหนึ่งจากคำสัมภาษณ์ของนักวิชาการแห่งคณะนิติราษฎร์มีเนื้อหว่า

ปีนไม้ได้ดังที่เคยพูด มันแต่ได้อยู่ช่วงหนึ่งเท่านั้น ถึงตอนที่ถูกกดทับเอาไว้ เนิ่นบ้างไม่เนิ่นบ้าง ลิงก็หงุดหงิดจะรู้แล้วว่าจะทำอะไรๆ อยู่ขึ้น

ไม่ประวัติศาสตร์โลกก็จารึกไว้ว่า พลังของประชาชนนั้นแข็งแกร่งที่สุด ไม่มีใครต้านทานกระแสความเปลี่ยนแปลงได้หรอก"

การแตกแยกและการเขียนคำพาดหัว ที่ถูกคิดค้นดัดแปลง ให้เข้ากับบริบทการเมืองแบบไทยๆ ในกรณี "วรเจียก สิงหลอกเจ้า" เพื่อลดทอนคุณค่าของนักวิชาการ-ปัญญาชนที่ร่วมตัวกันเสนอให้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญามาตรา 112 จึงอาจมีความน่าเชื่อถือต่ำกว่าความน่าเชื่อถือของผู้สร้าง/ดัดแปลงอย่างสิ้นเชิง หากพิจารณาจากบริบทดั้งเดิมอันเป็นสภาพของภาพที่ถูกหยิบยืมมาด้วย

เมื่อ "ระบบคุณค่า" ของ "ความเป็นไทย" และ "ความเป็นสากล" ไม่ได้ (มีอาจ) แยกออกจากกันโดยเด็ดขาดดังนั้น การตั้งคำถามถึงต่อไปว่านิยามประเภทไหนของ "วรเจียก" จะ "คิดตลาด" หรือมีพลาญภาพในสังคมการเมืองไทยมากกว่ากัน ●

การ ทำงาน ก็เหมือน game มันเป็นเรื่อง ของ สัญชาตญาณ ลึกๆ คือ ความท้าทาย และก็อยาก เล่น game ที่ยากขึ้นเรื่อยๆ ไม่ว่า ผล จะแพ้หรือชนะ

ศิริรักษ์ สิงสะกุล
นักการเมือง นักบริหาร
QM, มกราคม 2555

การต่อ ยอดยังรวมไปถึงประเด็นเนื้อหาการใช้ชีวิตทั่วไป ไม่จำเป็นจะต้องเป็นเรื่องการเมืองเท่านั้น ดังจะเห็นได้จาก การโยงประเด็นเรื่องชีวิตคู่จากภาพยนตร์เรื่อง Silver Linings Playbook มาแต่งเป็นข้อเขียนเชิงลำนํ้า ของ ตุ่น บางพรม (2556, 80-81) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

Life sucks...
so, what's next?

ผมเปรียบว่า : หันมาดูอีกทีปาวสาททราภัยก็หายไปเสียแล้ว
เราไม่รู้หรอกว่าฝนหยุดแวกตกลงมาเมื่อไหร่
เธอเปรียบว่า : ในที่สุดก็เก็บผ้าไม่ทัน ฝนตกซะแล้ว
มองย้อนกลับไป ผมอาจเป็นคนเริ่มเรื่องทั้งหมด ก่อนที่ฝน
จะกลายเป็นพายุ - I've fucked up my life.

Destiny
"Do you believe in destiny?"
คือประโยคของตัวละครเอกในหนังเรื่องแรกที่เรารู้ด้วยกัน เมื่อ
วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2546
10 ปีผ่านไป ทุกวันนี้ก็ยังไม่ค่อยเชื่อคำนั้นสักเท่าไหร่ แต่ 'ชะตา
กรรม' ก็กลายเป็นสิ่งที่มิอาจปฏิเสธได้สักเท่าไหร่ๆ กับที่เชื่อเรื่องความ
บังเอิญ อย่างน้อยมันก็มีผลต่อการตัดสินใจทำอะไรหลายต่อหลาย
อย่าง ไม่ว่าจะเป็นผลของมันเป็นดีเลิศจึง หรือถึงกับชีวิตให้ถึงจุดจะอำต๋ายอนเร็ว
ขึ้น - ผมเคารพทุกประการ

Couple
ทฤษฎีของ โทมัส แลสเวลล์ (Thomas Lasswell) กล่าวถึง
พัฒนาการความรักของมนุษย์ไว้ว่า มันมักจะเริ่มจากบรรพชาและ
อารมณ์โรแมนติกอันแสนหวานขึ้น นั่นคืออารมณ์ ตามมาด้วยเหตุผล
เข้ามาแทนที่ และจะพัฒนาเป็นความสัมพันธ์ยาวนานตลอดไป - ถ้าไม่
เกิดวินาศกรรมระหว่างทางเสียก่อน
ข้างต้นคือทฤษฎีจิตวิทยา ที่ใช้ได้บ้าง ไม่ได้บ้าง กับชีวิตจริง
ส่วนทฤษฎีการออกแบบอธิบายความสัมพันธ์ของวัตถุ 2 ชิ้นไว้
หลายอย่าง Tension Opacity Interpenetrate Juxtaposition ทั้งหมด
มีไว้เพื่อยืนยันว่ามันยังคงสัจฐานของ 'ความเป็นวัตถุ 2 ชิ้น' ไม่ได้หลอม
รวมเป็นหนึ่งเดียว
ความสัมพันธ์ทั้งหมดรวม ความผูกพันเพื่อตนเอง ความผูกพัน
เพราะสงสาร ความผูกพันอย่างไร้ความรู้สึก - นำมาสู่ภาวะปราศจาก
ความผูกพัน อยู่ด้วยกันจนไร้ความรู้สึก
เรื่องจริงเป็นอย่างนั้น ที่ว่างและอากาศหายใจ เป็นสิ่งสำคัญ
สำหรับการมีชีวิต
แต่เราก็มักคิดว่าได้เรียนรู้มากมายแล้วในสิ่งที่เราไม่ได้เรียนรู้
อะไรเลย

Time

ผมมองไปนอกหน้าต่างเห็นดาเบญญาต้นใหญ่แดงใบประดับดูฝน
แล้ว มีแต่ต้องรอกระทั่งฤดูร้อนหน้าหน้า ดอกสีขาวอมชมพูอบบางจึง
จะผลิมาให้ชม
มันเป็น และจะเป็นเช่นนี้ทุกปี
ผมมองแล้วคิดถึงพ่อ คิดถึงการถ่ายทอดความทะนุถนอมจากเธอ

ข้อเขียนต่อ ยอดเชิงลำนํ้า นั้นเคยเป็นที่นิยมมากในช่วงยุคหลังเหตุการณ์ 6 ตุลา 2519 เมื่อนักเขียนส่วนหนึ่งนำแรงบันดาลใจที่ได้มาจากบทเพลงมาแต่งเป็นบทกวีหรือกลอนต่างๆ เนื้อหาส่วนใหญ่มักจะเป็นการแสวงหาตัวตนของผู้เขียน โดยมีตัวอย่างของ "สิเฮอร์" ชัดเจนที่สุด แต่ปัจจุบันจะไม่ค่อยพบเห็นมากนัก

2.1.4 การวิจารณ์ข้ามสาขา มุมมองในการวิจารณ์ข้ามสาขานั้นขึ้นอยู่กับพื้นฐานของผู้เขียนและแนวสิ่งพิมพ์นั้น ๆ กล่าวคือ ถ้าผู้เขียนมีพื้นฐานหรือความรู้ในสาขาอื่น ก็จะนำความรู้นั้นมาใช้ในการเขียนงานวิจารณ์ของตนด้วย โดยทั่วไปมิได้มีการใช้อย่างแพร่หลายนัก ถ้าจะมีอยู่บ้าง มักจะปรากฏในการปรับงานวรรณกรรมมาเป็นงานภาพยนตร์ เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพียงการประเมินว่าได้รวบรวมหรือให้ความเคารพกับต้นฉบับอย่างมากน้อยเพียงไร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...สาระในความเป็นโศกนาฏกรรม ...พลังในการแสดงและการกำกับการแสดง ตลอดจนสีสันและท่วงทำนองในเชิงกวีนิพนธ์แห่งประพันธ์กรรมที่สื่อสารบทพูดด้วยความเป็นร้อยกรองอันไพเราะและงดงาม (Verse Drama) ภาษาที่สละสลวยในเชิงวรรณกรรม (Literary Language) ยังคงถูกนำมาใช้ในหนังสือนี้ ...” (สกุล บุญยทัต, 2555: 49)

สกุล บุญยทัต ใช้ความรู้ในการสร้างสรรบทละครมาเป็นพื้นฐานในการมองศิลปะแขนงใหม่อย่างภาพยนตร์ ซึ่งอันที่จริงยังมิได้เป็นการมองข้ามสาขาอย่างสมบูรณ์ เพราะในความจริงแล้วภาพยนตร์เรื่อง *Coriolanus* ได้คงบทสนทนาต้นฉบับไว้ทุกประการ แต่ได้ปรับเฉพาะในส่วนของการแต่งกายและยุคสมัยของเรื่องเท่านั้น ดังนั้นการที่จะกล่าวว่ามีการใช้ภาษาสละสลวยในเชิงวรรณกรรมนั้นอาจไม่ถูกต้องนัก เพราะงานฉบับภาพยนตร์มิได้มีการคิดค้นใหม่ แต่เป็นการรักษาตามต้นฉบับไว้ทุกอย่าง

ลักษณะการวิจารณ์ข้ามสาขาที่พบเห็นอีกประการหนึ่งก็คือ การเปรียบเทียบบรรยากาศและอารมณ์ของภาพยนตร์กับงานต้นฉบับ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

“The Grapes of Wrath จึงถูกสร้างออกมาอย่างชนิดที่บรรยากาศโดยภาพรวมของหนังอยู่ในระดับที่ผู้ชมทั่วโลกสามารถรับได้ โดยไม่ได้เดินตามโหมดแห่งความรู้สึกที่เข้มข้นจริงจังกดดันอย่างหนักอึ้งในอารมณ์เหมือนกับเนื้อหาในนวนิยายของสไตน์เบ็ค ด้วยความที่เป็นนวนิยายที่มีเนื้อหาขมขื่นน่าพิศวง การเขียนบทหนังให้ตรง และเดินเรื่องตามนวนิยายทั้งหมดทุกตัวอักษรเพื่อบรรจุอยู่ในหนังที่มีความยาวเพียงแค่ 2 ชั่วโมง จึงเป็นเรื่องยากพอสมควร ดังนั้นฟอร์ดจึงกำหนดให้เป็นเนื้อหาในส่วนของการบอกเล่ารายละเอียดของบรรยากาศและสภาพแวดล้อมโดยรวมในยุคเศรษฐกิจตกต่ำสั่นลง โดยในหนังจะให้เห็นภาพน้อยที่สุด แต่ก็เติมเปี่ยมไปด้วยคุณภาพในความน้อยนั้น ภาพแต่ละภาพที่สื่อประเด็นนี้ออกมาให้ผู้ชมเห็นจึงทรงพลัง และซึมซับเข้าไปในจิตใจของผู้ชม” (สมบุญ เถกิงนาม, 2556 : 59)

สิ่งที่น่าจะนำมาศึกษาต่อไป ก็คือ การวิจารณ์ข้ามสาขาโดยใช้ศาสตร์ความรู้ของสาขาหนึ่งมาใช้กับอีกสาขาเป็นสิ่งที่ยอมรับได้หรือไม่ ในเมื่อความรู้ของสาขาหนึ่งนั้นก็มิรูปแบบเฉพาะ เท่าที่ผ่านมา

นั้นการมองข้ามสาขาในสังคมตะวันตกส่วนใหญ่เป็นการนำทฤษฎีจากสาขาอื่นมาประยุกต์ เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และหาลักษณะเฉพาะในสาขาภาพยนตร์เองต่อไป

2.1.5 บทวิจารณ์ในนิตยสารเฉพาะด้าน ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าหนังสือพิมพ์และนิตยสารยังคงเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่เปิดพื้นที่ให้กับภาพยนตร์อยู่เสมอ ดังนั้นภาพยนตร์จึงกลายเป็นองค์ประกอบสำคัญในนิตยสารเฉพาะด้านหลายเล่ม ทั้งที่ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกันเลย มักจะนำเสนอในรูปแบบของบทแนะนำทั้งขนาดยาวและสั้น หรือที่เรียกว่า **review** นั้นเอง ไม่เน้นให้ยากเกินไป สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1.5.1 นิตยสารผู้ชาย เป็นกลุ่มนิตยสารที่ปรับรูปแบบการนำเสนอบทวิจารณ์มากที่สุด แทนที่จะเป็นบทความยาวและมีการประเมินคุณค่าภาพยนตร์เรื่องหนึ่งอย่างทั่วถึงกันทั่วไป แต่นิตยสารผู้ชายมักจะปรับข้อเขียนให้มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น นิตยสาร **GM** คงรูปแบบบทวิจารณ์ขนาดยาวเฉพาะการวิจารณ์ภาพยนตร์ประเภทอาร์ต (คอลัมน์ **Good Nude Scenes**) นอกนั้นก็ปรับรูปแบบออกไปเป็นบทวิจารณ์ประกอบภาพ โดยเชื่อมโยงประเด็นโยงกับสังคมทั่วไป (คอลัมน์ **Decoding Film**) หรือนำเสนอเป็นสารคดีพิเศษของชุดภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาแบบเดียวกัน(**Review**) (ตัวอย่างหน้า 27 และ 28)

ลักษณะพิเศษอีกอย่างหนึ่งที่พบก็คือ นิตยสารผู้ชายบางเล่มจะเลือกวิจารณ์เฉพาะภาพยนตร์อิโรติกเท่านั้น เช่น คอลัมน์ **Good Nude Scenes** ในนิตยสาร **GM** และคอลัมน์ **Viva Erotica** ในนิตยสาร **Mix**

2.1.5.2 นิตยสารอาหาร มีเฉพาะนิตยสาร **Gourmet & Cuisine** เพียงฉบับเดียวเท่านั้นที่ตีพิมพ์บทวิจารณ์ขนาดยาว โดยเน้นประเด็นอาหารหรือการบริโภคที่มีอยู่ในภาพยนตร์เรื่องหนึ่งๆ ท่วงทำนองสนุกสนาน มากกว่าจะวิเคราะห์โดยเชื่อมโยงกับศาสตร์ใด ๆ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

“หากนิยามนิสัยของชอบบิทยออกมาเป็นข้อ ๆ เราคงบอกว่าชอบบิทยคือ “นักชิมตัวแม่” เลขที่เดียวก็ว่าได้ เพราะถ้าใครเคยอ่านวรรณกรรมจีนนี้ คงรู้กันดีว่าพวกเขากินอาหารกันถึงวันละ 7 มื้อ! อันได้แก่ มื้อเช้า มื้อหลังเช้า มื้อสิบเอ็ดโมง มื้อเที่ยง มื้อน้ำชา มื้อเย็น และมื้อดึก ทั้งนี้ไม่รวมของว่างเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ขออนุญาตเรียกว่ากินทั้งวัน (เลยดีกว่า) แต่ถึงกระนั้นแม้ใครจะกล่าวว่าชอบบิทยกินอาหารได้ทุกประเภท แต่พวกเขาก็มีอาหารโปรดเหมือนกับคนอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นเห็ด ซ็อกโกเลต และเหล้าเอล ที่สำคัญชอบบิทยยังเก่งกาจเรื่องงานครัว แถมมีฝีมือทำขนมโดยเฉพาะขนมเค้กอีกด้วยนะ” (แก้วแดง 2013 : 112)

2.1.5.3 นิตยสารความรักและเรื่องเพศ เป็นนิตยสารที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความรักและเพศสัมพันธ์เป็นหลัก พบว่า นิตยสาร **In Love** มีคอลัมน์บันเทิงที่ชื่อว่า “โรแมนติคบนแผ่นฟิล์ม” โดยเลือกภาพยนตร์รักมาวิจารณ์เป็นหลัก แต่ลักษณะการเขียนจะเป็นการเล่าเรื่องมากกว่า ซึ่งบางครั้งก็ไม่ใช้ประเด็นเกี่ยวกับความรักแต่อย่างใด นิตยสารดังกล่าวไม่มีหลักเกณฑ์ในการประเมินคุณค่ามากนัก แต่มักจะเน้นการเขียนในท่วงทำนองสนุกสนานแต่เพียงอย่างเดียว

2.1.5.4 นิตยสารท่องเที่ยว มีการนำเสนอข้อเขียนด้านภาพยนตร์อยู่บ้าง แต่มักจะเป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง ๆ เท่านั้น ยกเว้นนิตยสาร **Barefoot** ที่มีคอลัมน์วิจารณ์โดยเฉพาะชื่อ **filmnorama** โดยมีรูปแบบและการเขียนแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับผู้เขียนและภาพยนตร์ที่เลือกมานำเสนอ งานบางชิ้นก็เป็นการประเมินคุณค่าในเรื่องรูปแบบ งานบางชิ้นก็เน้นการประเมินคุณค่าในเรื่องเนื้อหา ข้อเขียนบางชิ้นมีลักษณะเป็นการวิจารณ์เชิงล้นนำหรือวิพากษ์ โดยบรรยายและสร้างความหมายในเรื่องราวและชีวิตของตัวละคร เชื่อมโยงกับความทรงจำของผู้เขียน ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

“เราจะไม่มีทางหาเพื่อนได้อย่างที่เราเป็นวัย 12 ปีได้อีก” กอร์ดี้พูดไว้อย่างนั้น เมื่อเขาเติบโตและผ่านโลกมากกว่าครึ่งชีวิต เพื่อนเราในตอนนั้นอาจเป็นเพื่อนที่คบกันอยู่หรือห่างกันไปแล้ว

แต่สิ่งที่ไม่มีวันเกิดขึ้นได้อีก คือ วิธีการที่เรามองโลก วิธีการที่เราแสดงออกต่อกัน เราคงมีความทรงจำสนุก ๆ บางอย่างกับเพื่อนของเราในวัยปลายชั้นประถม คุณค่าที่หลงเหลืออยู่ที่พอให้นึกถึงและหาความสุขเล็ก ๆ ไปกับมัน เพราะไม่ว่าในช่วงเวลาไหน สิ่งที่เราพอจะนึกออกก็คือ เรายังเพื่อนสักคน ให้นึกถึงในช่วงเวลานั้น ๆ และนั่นทำให้รู้ว่า เราไม่เคยอยู่คนเดียวเลย” (nidnok koppoets, 2013 : 115)

ผู้เขียนเลือกภาพยนตร์เรื่อง **Stand By Me** มาวิจารณ์ลงคอลัมน์ **filmnorama** เพื่อตีพิมพ์ประจำฉบับจะพาเที่ยวกาญจนบุรี โดยให้เหตุผลว่าตัวละครหลัก 4 คนเดินทางผจญภัยตามเส้นทางรถไฟ ซึ่งกาญจนบุรีก็เป็นหนึ่งจังหวัดที่สามารถเดินทางโดยรถไฟได้ จากนั้นผู้เขียนได้เชื่อมโยงการเดินทางของตัวละครเด็ก 4 คนตามทางรถไฟ กลุ่มกันไปกับจินตนาการของผู้อ่านในการเดินทางด้วยรถไฟไปตามเส้นทางกาญจนบุรี ภาษาและแง่มุมต่าง ๆ ที่ผู้เขียนใช้จะเปรียบเสมือนการส่งต่อประสบการณ์ของตัวละครผ่านไปยังผู้ชม (หรือผู้อ่าน) ทั้งในแง่ของการเรียนรู้บาดแผลในใจ และวิธีการมองโลก ว่าไปแล้วประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวละครนั้นก็เข้าไปในแนวทางเดียวกับเนื้อหาของนิตยสาร อาจจะเป็นประสบการณ์ร่วมที่ผู้เขียนเคยมีเช่นกัน การนำเสนอเนื้อหาคอลัมน์นี้ส่วนหนึ่งก็มาจากความทรงจำ 27 ปีหลังจากที่ภาพยนตร์ถูกสร้างขึ้น

2.1.5.5 นิตยสารธรรมะ ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่ามีนิตยสารธรรมะ 2 ฉบับที่นำเสนอบทวิจารณ์ภาพยนตร์ ได้แก่ ธรรมลีลา และอุดมสานต์ ซึ่งนิตยสารทั้งสองฉบับไม่ได้เน้นการวิจารณ์ภาพยนตร์ตามรูปแบบ แต่จะนำมาเชื่อมโยงกับหลักธรรมหรือแทรกอุดมคติของชีวิต เช่น นิตยสาร “ธรรมลีลา” จะกลุ่มเด็กหรือเยาวชน ภาพยนตร์ที่เลือกมาวิจารณ์มักจะเป็นนิทานมากกว่า ส่วนเนื้อหานั้นก็จะนำมาเชื่อมโยงกับศาสนาพุทธ เช่น บทวิจารณ์ดังต่อไปนี้ที่ได้นำหลักธรรมว่าด้วยหน้าที่ของบิดามารดาที่มีต่อบุตรและ การเชื่อมโยงศาสนาพุทธกับต้นไม้ หรือหลักอิทธิบาท 4 มาใช้

"... ความสำเร็จที่เกิดขึ้นของสองพ่อลูกกับหุ่นยนต์เหล็กหนึ่งตัวนั้น หากนำหลักทางพุทธศาสนาเปรียบก็คงมาจากรากฐานสำคัญที่เรียกว่า อิทธิบาท 4 นั่นเอง สองพ่อลูกชาร์ลี - แมกซ์ เคนตัน ต่างฉันทะ พึงพอใจกับการกิจ หน้าที่ของตน ในการแข่งขันกีฬาหุ่นยนต์เหล็ก ซึ่งเมื่อมีความรักในสิ่งที่ทำกระทำแล้ว จึงนำไปสู่ วิริยะ พากเพียรอย่างต่อเนื่องทั้งการฝึกซ้อม แสวงหาเทคโนโลยี และเทคนิคใหม่ ๆ ที่จะทำให้งานที่ตนรักนั้น ควบคู่ไปกับจิตตะ ความเอาใจใส่ไม่ทอดทิ้งความใฝ่ฝันของตนโดยรวมทั้งยังมีสมาธิมุ่งมั่น แน่วแน่กับ สิ่งที่อยู่ตรงหน้า และข้อสุดท้าย คือ วิมังสา หรือการสอดส่อง ไตร่ตรองในเหตุผลของสิ่งที่กระทำให้ลึกซึ้ง (ชววรรค มานะศิริ, 2012 : 5)

นิตยสาร อุดมสานต์ ก็นำเสนอเนื้อหาในลักษณะเดียวกันในการนำภาพยนตร์เรื่อง Lord of the Ring มาวิจารณ์ โดยประเด็นที่กล่าวถึงล้วนเป็นข้อคิดที่จะมีประโยชน์ต่อผู้อ่านสืบไป ดังนี้

"ใน The Lord ภาคแรกนั้น แกนดัลฟได้สอนโฟรโดไม่ให้ตัดสินคนอื่น เมื่อเขาพูดถึงกอลลัมในแง่รักเกลียดชังและเตือนสติให้ทำปัจจุบันให้ดีที่สุด อย่าไปเสียใจกับเรื่องที่ผ่านมาแล้ว ..." (ภูมิเทพ พงษ์ไกรจิตติ, 2556 : 63)

2.1.5.6 นิตยสารสุขภาพ ส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอบทแนะนำ (review) ขนาดสั้น โดยมีเฉพาะนิตยสารหมอชาวบ้านเท่านั้นที่นำเสนอบทวิจารณ์ขนาดยาว โดยให้คุณหมอเป็นผู้เขียน (นพ. สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์) แนวการเขียนมักจะเป็นการเล่าเรื่องและสร้างความหมายให้กับชีวิต โดยภาพยนตร์ที่เลือกมาเขียนนั้นก็เป็นการให้กำลังใจเช่นเดียวกัน ดังนี้

"เราแค่อยากเล่านิทานผจญภัยที่เปี่ยมจินตนาการ แล้วแถมแง่คิดให้ไปคิดต่อเอาמן หรือกำลังใจเขียนปริศนาธรรมเล่มย่อย ให้คนอ่านและคนดูเอาไปพิจารณาการดำเนินชีวิตที่ผ่านมาว่าภายใต้ความจริงที่ปฏิเสธไม่ได้ว่าต้องไข ปัญหา (ความรู้) และ วิริยะ (ความพยายาม) เป็นสองสิ่งสำคัญในการดำรงชีวิตเรามีสำหรับ สรรพธา และ สติ มากน้อยแค่ไหนเพียงไร" (นพ. สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์, 2556 : 71)

การเขียนบทวิจารณ์โดยนายแพทย์นั้นเป็นสิ่งที่นิยมกันมากในช่วงสิบปีที่ผ่านมา เมื่อนายแพทย์หลายคนก้าวเข้ามาเขียนหนังสือจนประสบความสำเร็จในการเขียน อาทิ นายแพทย์ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ (เขียนเรื่องการ์ตูน) ผมอยู่ข้างหลังคุณ (เป็นจิตแพทย์) จนทำให้จิตแพทย์หลายท่านก็เริ่มเขียน

บทความเกี่ยวกับภาพยนตร์เพื่อให้กำลังใจและสร้างความหมายในชีวิต

2.1.5.7 นิตยสารเครื่องเสียง เป็นกลุ่มสื่อสิ่งพิมพ์ที่ให้พื้นที่กับการวิจารณ์ค่อนข้างมาก บางฉบับมีถึง 3 ชั้น ส่วนใหญ่เป็นการประเมินภาพยนตร์จากคุณค่าทางเทคโนโลยีทางภาพและเสียงดังต่อไปนี้

“บอกรายละเอียดของตัวหนังไปแล้ว มาดูว่าแผ่นบลูเรย์ให้อะไรมาบ้าง ตัวแผ่นเป็นแบบคอมโบมีทั้งบลูเรย์และดีวีดีในแพ็คเกจเดียวกัน คุณภาพของภาพอยู่ในเกณฑ์ดีมากทีเดียว ภาพให้รายละเอียดสมจริงในบรรยากาศย้อนยุค สีดำเป็นดำ โทนมืดเหมือนดูจากโรงภาพยนตร์ เป็นแผ่นบลูเรย์เข้าขั้นมาตรฐาน ระบบเสียงให้มาแบบเต็มสูบ DTS-HD Master Audio 7.1 แยกแยะเสียงลำโพงคู่หน้า – หลังได้บรรยากาศเหมือนอยู่ในเหตุการณ์ เสียงขวานเฝ้าเพื่อกอย่างเช่น เสียงปืน ระเบิด หนักแน่น ชับวูฟเฟอร์ต้องทำงานหนัก” (จอมยุทธไร้สำนัก, 2555 : 50)

2.1.6 มุมมองที่มีต่อภาพยนตร์ - ภาพยนตร์เป็นผู้กระทำและเป็นสิ่งมีชีวิต ลักษณะการวิจารณ์ภาพยนตร์ของไทยมีความโดดเด่นอย่างหนึ่งซึ่งแตกต่างจากการเขียนวิจารณ์ทั่วไป กล่าวคือ การมองว่าภาพยนตร์เป็นสิ่งมีชีวิต เป็นผู้กระทำ มิใช่เป็นเพียงวัตถุที่ถูกสร้างโดยผู้กำกับและถูกมองโดยผู้ชมเท่านั้น ดังนั้นคำที่ใช้เรียกแทนภาพยนตร์ต่าง ๆ มักจะแสดงนัยถึงการมีชีวิต เป็นเพื่อนของผู้ชมและบางครั้งก็เป็นผู้ที่มีความเหนือผู้ชมด้วยเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากคำเรียกแทนสื่อภาพยนตร์ในบทวิจารณ์ดังต่อไปนี้

“หนังก็เปลี่ยนตัวเองเป็นหนังตลกหน้าตายเสียเลย ๆ แต่ช่วงสามสิบนาทีสุดท้าย หนังก็กลับเข้าสู่ความจริงจังและซึม 'นิทาน' อีกครั้ง” (กันฉัตร รังษีกาญจน์ส่อง, 2012 : 44)

“หนังเล่าให้ผู้ชมรู้จักแต่บุคลิกของตัวละคร / หนังใช้การจัดองค์ประกอบภาพ / หนังที่วางตัวเองไว้บนเป้าหมายเลิศเลอ (นรา2, 2554 : 148-149)

“สิ่งที่หนังปฏิบัติต่อเองก็จึงกลายเป็นประเด็นที่สร้างความขัดแย้งในใจคนดูคนนี้ ซึ่งมีวิธีคิดที่สวนทางกับสิ่งที่หนังกำลังนำเสนอ” (มโนธรรม เทียบเทียมรัตน์, 2555 : 62-63)

“หนังมักจะจ้องพวกเขาในกับดักของการทำงาน หนังถ่ายภาพหมู่บ้านอันนิ่งงันในมนต์เสน่ห์ของละครวิทยุ หนังตลบหลังคนดูด้วยการฉายภาพขณะละครวิทยุให้เห็นกันจริง ๆ (filmsick, 2552: 124)

ผู้ที่มีมุมมองเหล่านี้ ส่วนใหญ่เป็นนักวิจารณ์ภาพยนตร์หรือผู้ที่มีความชื่นชอบภาพยนตร์เป็นพิเศษ แสดงให้เห็นความผูกพันและความรักที่พวกเขามีต่อภาพยนตร์ ซึ่งถ้าหากมีการนำลักษณะการวิจารณ์ภาพยนตร์ของไทยอันโดดเด่นนี้ไปศึกษาอย่างละเอียดต่อไป อาจพัฒนาไปสู่ข้อค้นพบที่น่าสนใจได้อีกต่อไป

2.1.7 การเขียนวิจารณ์เชิงทดลอง บทวิจารณ์ส่วนใหญ่ที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ มักจะนำเสนอผ่านมุมมองของนักวิจารณ์ในฐานะที่เป็นฟันเฟืองหนึ่งในโลกของการเสพภาพยนตร์ ซึ่งประกอบไป

ด้วยภาพยนตร์ นักวิจารณ์ และผู้ชม นักวิจารณ์มักแสดงบทบาทที่อยู่ตรงกลางระหว่างโลกของภาพยนตร์กับผู้ชม โดยอาจจะแสดงให้เห็นตัวตนของผู้เขียนอย่างชัดเจนหรือไม่ก็ตาม เช่น “ผม ดิฉัน ผู้เขียน เรา” บ้างก็ระบุผู้อ่านเป็นเพื่อนร่วมสนทนาด้วยสรรพนาม “คุณ” เช่นกัน ล้วนแสดงให้เห็นว่าภาพยนตร์เป็นเพียงบุคคลที่สามในแวดวงสนทนาโลกของการเสพภาพยนตร์

ในการศึกษาครั้งนี้ พบการเขียนเชิงทดลองอยู่ 2 ชิ้นที่ไม่ได้วางองค์ประกอบดังกล่าวตามบทบาทเดิมอีกต่อไป แต่ได้สมมติตนเองเป็นตัวละครหนึ่งที่เล่าเรื่องราวให้กับตัวละครอื่นในภาพยนตร์เรื่องเดียวกัน โดยสอดแทรกประเด็นการวิจารณ์ภาพยนตร์และสร้างความหมายของภาพยนตร์ไปด้วย ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

ท่านคะ เรื่องไม่ได้จบลงแค่นั้น มันไม่ใช่เหตุผลเรื่องตัวบุคคล ความรัก ความชอบเพียงอย่างเดียว โลกของพ่อและแม่ต่างกันอย่างสิ้นเชิง ทั้งคู่ดำเนินชีวิตด้วยทัศนคติอันเป็นคู่ขนานที่ไม่มีวันบรรจบ พ่อเป็นตัวแทนของโลกใบเก่า ผู้ขายอาหารที่รักครอบครัว ยึดมั่นในศาสนา ขณะที่แม่เป็นภาพสะท้อนของผู้หญิงยุคใหม่คล่องแคล่ว ทำงานเก่ง รักเสรี พร้อมปลดปล่อยค่านิยมภรรยาแบบเก่าแล้วโยนทิ้งไปลูกที่คิดว่า

ฉันเชื่อว่าทั้งคู่ยังรักกันอยู่ แต่เรื่องบางเรื่องความรักก็ไม่มีพลังมากขนาดนั้น ความขัดแย้งนี้เห็นได้ชัดเจนในฉากเปิดของหนัง การโต้เถียงต่อหน้าศาลของพ่อและแม่ทำคงเห็นแล้วว่าคุณแม่ต้องการอพยพไปอยู่ต่างประเทศโดยไม่ให้คุณพ่อได้ติดตามไป แต่พ่อไม่ยอมไปเพราะต้องดูแลคุณปู่ซึ่งป่วยเป็นอัลไซเมอร์ แม่กล่าวว่า “เขายังไม่รู้ด้วยซ้ำว่าคุณเป็นลูก!” ทว่าพ่อเถียงกลับทันควัน “แต่ผมรู้ว่าเขาเป็นพ่อ” (นกรินทร์ วนกิจไพบูลย์, 2012 : 038)

จากตัวอย่างดังกล่าวในภาพยนตร์เรื่อง *Nader and Simin, A Separation* ผู้วิจารณ์ได้ใช้มุมมองของตัวละครผู้เป็นลูกสาววัย 11 ขวบ ของตัวละครหลักในเรื่องเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับครอบครัวของตนให้กับผู้พิพากษา ในลักษณะของคำให้การ แทรกด้วยวิเคราะห์ความหมายในเชิงบริบท ทั้งกรอบของสังคมอิหร่านที่ควบคุมการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นสิทธิสตรี ความรับผิดชอบของผู้เป็นชายในสังคม ความเชื่อในศาสนา ความแตกต่างระหว่างชนชั้น จนทำให้ผู้บริสุทธิ์อย่างเธอกลายเป็นผู้ที่ต้องรับชะตากรรมมากที่สุด ซึ่งการถ่ายทอดวิธีนี้ นอกจากจะทำให้ข้อเขียนน่าสนใจแล้ว ยังเป็นการทดลองการเขียนวิจารณ์รูปแบบใหม่อีกด้วย

การวิจารณ์โดยผ่านตัวละครใดตัวละครหนึ่งนั้นยังแสดงให้เห็นในข้อเขียนของเอกราช มอญวัฒน์ ที่สมมติตนเองเป็นคุณปู่ของปีเตอร์ ชายหนุ่มผู้แปลงตัวเป็นมนุษย์แมงมุมในภาพยนตร์เรื่อง *Spiderman* โดย ผ่านสื่อจดหมายเนื้อหาที่น่าสนใจนั้นมีการแปลงการ์ตูนเป็นภาพยนตร์ ความหมายของตัวละครและเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องกับการตัดสินใจประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ไปด้วย ดังจะเห็นได้จากตัวอย่าง

ต่อไป

ป้าเตาของป้าเองนะว่า ที่แฟนหนังสือการ์ตูนของหลานให้การต้อนรับดีอีกครั้ง ไม่ใช่เพราะหลานมีพลังพิเศษ ได้กำแพงหรือมีประสาทสัมผัสเหมือนแมงมุมอะไรนั่นหรอก แต่เพราะตัวละครของหลานเป็น วิญญาณ ต่างหาก ป้าว่ามันเป็นเหมือนอัตลักษณ์ส่วนตัวของหลาน มันทำให้หลานมีความโดดเด่นกว่าฮีโร่คนอื่น ๆ และทำให้คนอ่านมีอารมณ์ร่วมไปกับตัวละครของหลานได้ง่าย

เอ เหมือนป้าจะได้ยินใครสักคนในหนังพูดประโยคที่ว่า เราเป็นใคร? อ้อ ป้านึกออกแล้ว คนนั้นคือคุณครูที่อาจจะสอนวิชาเกี่ยวกับวรรณกรรมหรือการเขียนหนังสือ ที่หลานเข้าเรียนสายตอนท้ายเรื่องนั่นไง ป้าไม่แน่ใจว่าหลานจะตั้งใจฟังสิ่งที่ครูสอนหรือเปล่า แต่ป้าได้ยินและตั้งใจฟังเลยละ คุณครูบอกประมาณว่า หลายคนเชื่อว่าในโลกนี้มีพล็อตเรื่อง 10 แบบ (ป้าไม่แน่ใจว่าได้ยินจำนวนพล็อตมาถูกมั๊ย แต่ความหมายคือ มีพล็อตหลายแบบ) แต่ครูเขาเชื่อว่าในโลกนี้มีพล็อตเพียงแบบเดียว นั่นคือ เราเป็นใคร ป้าเชื่อของป้าเองนะว่า คุณครูเขากำลังพูดถึงรูปหนัง The Amazing Spider-Man อยู่ และป้าตั้งใจที่คุณครูเขาคิดเหมือนป้า (เอกราช มอญวัฒ, 2555 : 144-145)

รูปแบบการเขียนทั้งในลักษณะของคำให้การหรือจดหมาย อาจจะไม่ใช่วิธีใหม่ในแวดวงการเขียนวรรณกรรม ซึ่งมักจะมีการทดลองการเขียนอยู่ตลอดเวลา แต่สำหรับวัฒนธรรมการวิจารณ์นั้น สิ่งที่เกิดขึ้นถือว่าเป็นความพยายามนำเสนอวิธีการเขียนวิจารณ์รูปแบบใหม่ที่น่าสนใจ ทำให้งานมีลักษณะน่าอ่านยิ่งขึ้นโดยมิได้ลดคุณค่าของการวิจารณ์น้อยลงเลย อย่างไรก็ตาม การทดลองมักจะปรากฏออกมาให้เห็นเพียงในรูปแบบการเขียนเท่านั้น แต่ในส่วนของเนื้อหา ยังคงเป็นลักษณะเก่าที่มีได้มีการเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด

รูปแบบการเขียนวิจารณ์เชิงทดลองอีกลักษณะหนึ่งที่มีความโดดเด่น พบได้ในข้อเขียนของวิวัฒน์ เลิศวิวัฒน์วงศ์ ซึ่งจำลองวิธีการสร้างภาพยนตร์ของผู้กำกับมาเป็นต้นแบบในการเขียนบทความเรื่อง "มาร์เกอริต ดูราส: เสียงในความทรงจำ" เป็นบทความยาว 17 หน้า ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างนี้

เราอาจจะพอเล่าคร่าว ๆ ได้ว่าพวกเขาอยู่โรงแรมแห่งหนึ่ง แมกซ์ ธอร์ เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย เขาพบกับสไตน์ คนยิวเยอรมันที่อยู่ในโรงแรม นั่งคุยกันได้ริมไม้ แมกซ์รอเมียที่เดินทางไปเยี่ยมพ่อแม่เป็นเวลาสิบวัน และจะมาสมทบที่โรงแรม แมกซ์ว่าบางทีพอจากกันนาน ๆ เขาก็ชักจะลืมหน้าเมีย สไตน์มารอพบคนรักเก่า ท่ามกลางคนรักมากมายของเขา เขาพบเธอครั้งเดียวแล้วจากกันตลอดกาล พบกันที่นี้ เขาเลยมารอเธอที่นี่ ยังมีผู้หญิงอีกคน คุณนายเอลิซาเบธที่นอนหลับอาบแดดอยู่ในสวนเกือบจะตลอดเวลา เธออ่านหนังสือเล่มหนึ่งเกือบจะตลอดเวลา แต่ก็ไม่เคยอ่านจบเลยสักทีตลอดเวลา เอลิซาภรรยาของแมกซ์ตามมาสมทบ เธอเป็นคนรักเก่าของสไตน์ด้วย พวกเขาพูดคุยกันในสวนของโรงแรม เล่นไพ่กัน นอนบนเตียงห้อง สไตน์มองเห็นเอลิซาและแมกซ์ร่วมรักกันจากชั้นล่าง เขาบอกเธอเรื่องนี้ ขบไห้ออกมา แมกซ์ก็รู้ว่าพวกเขารักกัน แต่ไม่มีใครสนใจอะไร พวกเขาทั้งสามสนใจเอลิซาเบธ เธอเพิ่งฟื้นไข้จากการแท้งลูก อาจจะไม่ได้รักลูกสาวของตัวเอง และสามีของเธอก็อาจจะเป็นพวกจอมเจ้าชู้อะไรแบบนั้น เรื่องในโรงแรมดำเนินไปอย่างสะเปะสะปะจับต้นชนปลายไม่ได้ พวกเขากลัวป่าที่ห้อมล้อมโรงแรม ส่วนตัวโรงแรมนั้นว่ากันว่ามีความวิเศษที่หาเท่าไรก็ไม่พบ มีแต่สวน ห้องว่าง ๆ ที่หน้าต่างเปิดโล่ง และเสียงตีเทนนิสที่ไม่เคยเห็นผู้เล่น รวากับตัวละครเรื่องขึ้นจากความมืด ไม่หรอก พวกเขาไม่ได้จมอยู่ในแสงที่เล็กน้อยหรือความทากันในความมืดอะไรแบบนั้น พวกเขาแค่เฝ้าเรื่อง สลัวลาง ตัวตนพวกเขาแผ่วจางเหมือนภูตผี เราอาจจะรู้ชื่อ รู้ว่าเขาทำอะไร มาจากไหน หาได้จากสมุดบันทึกการเข้าพักของโรงแรม แต่พวกเขากลับพากันเจือจางอยู่บนเก้าอี้ในสวน ในห้องหับเรียบเรียบของโรงแรม ร่างผู้คนที่ม่แต่เสียงการตีเทนนิสที่เราไม่เคยเห็นคนเล่น พวกเขาพูดเรื่องที่เรานึกไม่ถึง หรือบางทีเราอาจจะไม่เข้าใจเอง พวกเขามีความสัมพันธ์ซับซ้อนต่อกันแต่ไม่เคยเฉลยคลี่คลายต่อหน้าเรา พวกเขาเฝ้าเรื่องขึ้นแล้วค่อย ๆ ดับไปอย่างช้า ๆ พร้อมกับม้วนฟิล์ม

ในบ้านหลังเล็กอีกที่หนึ่ง นี่คือช่วงเวลายามบ่าย วันที่อากาศหนาวอยู่สักเล็กน้อย สรรพสิ่งสงบอ้อยสร้อยอยู่ในโมงยามที่ราวกับหยุดนิ่ง เสียงวิทยุแผ่วเบาที่ผู้ฟังเพียงเปิดทิ้งอย่างใจลอยชวนให้ได้ยินเพียงเสียงเปียโน โน้ตสำหรับเด็ก ๆ หัดเล่นของลูกสาวที่เหมือนตกค้างในอากาศแล้วเพิ่งปรากฏกาย หญิงสาวนั่งนิ่งจ้องมองผ่านหน้าต่างไปยังสวน หญิงสาวเดินเชื่องช้าในสวน

นั่น หญิงสาวรีดผ้าช้าเชื่องและหยุดเสียดกลางคัน หญิงสาวและหญิงสาวผิงไฟจากเศษกิ่งไม้เคลื่อนสวนที่เธอนำมากองรวมกันและจุดไฟเผา จิ้งหะจะนิบช้าและเรียบเรียบ แผ่วทงาวลีต่ำง่วงทวดตรงกรอบหน้าต่าง ยามบ่ายสมบูรณ์แบบเหมือนภาพเขียนสักภาพ หากคือยามบ่ายอันอวลกระอายของกลิ่นแห่งความพิศพิพ่วน ความอ่อนไหวที่ปริมจะระเบิดออกในยามบ่ายอันสงบจนกระทั่งเซลล์แมนขายเครื่องซักผ้าคนหนึ่งโผล่เข้ามาในฉากของหญิงสาวกับหญิงสาว พกพาความกระอักกระอ่วนผิดที่ผิดทาง ทะเลิ่งพรวดสู่ฉากภาพอันสมบูรณ์ ก่อนจะล่าถอยไป กลางความเรียบอันอ่อนไหว หญิงสาวและหญิงสาว ยามบ่ายอันลึกกลับ อันอ่อนไหว อันสงบเรียบ อันสะท้อนไหว ยามบ่าย นี่เป็นเพียงช่วงเวลายามบ่าย

ข้อเขียนของวิวัฒน์เริ่มต้นด้วยการบรรยายฉากในสวนของโรงแรมแห่งหนึ่ง โดยเผยให้เห็นตัวละครหลักสามตัว คือ แมกซ์ สไตน์และเอลิซาเบธ ก่อนจะแนะนำตัวละครอื่นที่มีความสัมพันธ์กับตัวละครหลัก 3 ตัวแรกนั้น โดยพวกเขาจะอยู่ในบริเวณนั้นหรือไม่ก็ตาม ผู้อ่านจะไม่ทราบเลยว่าฉากดังกล่าวอยู่ในส่วนใดของภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว อาจจะเป็นฉากเริ่มต้นหรือไม่ ไม่มีใครรู้ จากนั้นวิวัฒน์ได้ก้าวออกมาจากสวนแห่งนั้นเพื่อเล่าเรื่องอื่นๆ แสดงให้เห็นภาพมุมกว้างกว่าเดิม ชวนให้สงสัยว่าเขาผู้เล่าเรื่องราวอยู่แห่งหนใดในฉากนั้น เขาเล่าการกระทำของตัวละครอื่นๆ ในสวน ในห้องชั้นบน หรือที่ใดก็ตาม ว่าเขาอาจอยู่เหนือโรงแรมด้วยซ้ำ เพื่อถ่ายทอดให้เห็นภาพอันสะเปะสะปะของตัวละคร การดำเนินเรื่อง อารมณ์และบรรยากาศในภาพยนตร์เรื่องนั้น

ความคลุมเครือไม่ชัดเจนในการบรรยายฉากและภาพยนตร์ของดูราส เป็นประเด็นที่น่าสงสัยว่าเกิดขึ้นเพราะอะไร ชวนให้สงสัยว่าสิ่งที่วิวัฒน์บรรยายทั้งหมดนั้นอยู่ในภาพยนตร์เรื่องเดียวกันหรือไม่ จนกระทั่งเขานำมาสรุปขมวดในตอนท้ายไว้ดังนี้

“อาจจะ บางที เป็นไปได้ว่า แต่ก็อาจจะไม่ คำเหล่านี้อาจจะเป็นคำที่เหมาะสมเมื่อคุณจำเป็นจะต้องอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นและเงื้อมมือไปต่อหน้าจอของคุณในภาพยนตร์ของมาร์เกอร์ริต ดูราส ราวกับมีบ้านสักหลังที่คุณมองไม่เห็นบ้านทั้งหลัง หรือห้องที่คุณเห็นเพียงบางส่วน ต่อให้ใหญ่โตโอ้อวดอย่างโรงแรมหรือวิลล่าสวยๆ คุณก็จะจินตนาการไม่ออกว่าสถานที่นั้นคือที่ใด ซ้ำร้ายไปกว่านั้น ตัวละครที่คุณเห็นดูราวกับจะเป็นญาติมากกว่ามนุษย์”

หรือจะกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า วิวัฒน์ได้จำลองวิธีการนำเสนอภาพยนตร์ของดูราสมาเป็นต้นแบบในการสร้างสรรค์ข้อเขียนของตน เพื่อให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ความรู้สึกเดียวกันขณะชมภาพยนตร์เรื่องนั้น ดังที่ได้กล่าวไว้ว่า “เรื่องเล่าที่ไม่ได้ถูกเล่าอย่างที่เขาลำกัณฑ์ไป ก็อย่างที่ได้อ่านไป มันถูกเล่าเป็นเพียงบางส่วน ถูกเบียดแทรกด้วยเสียงอื่น ถูกทำลายลงอย่างไม่ปะติดปะต่อ ด้วยการอมพะนำและไม่เล่าไม่กระทั่งปริปากพูด

รูปแบบการเขียนของวิวัฒน์ก็คือวิธีการ “ผู้เลียนแบบ (The mimic)”¹ ตามที่ Adrian Martin

¹Adrian Martin แบ่งวิธีการพรรณนาในงานวิจารณ์เป็น 3 รูปแบบ หนึ่งในนั้นคือผู้เลียนแบบ (The mimic) ที่อาศัยการเลียนแบบ (mimesis) โดยนักวิจารณ์เลียนแบบวิธีการเล่าเรื่องของผู้กำกับมาใช้ เพื่อให้ความรู้สึกแทรกซึมเข้าไปในส่วนในตัวผู้อ่าน ดังจะเห็นได้บทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง *Le samourai* ของ John Flaus ซึ่งผู้กำกับ (Jean-Pierre Melville) ได้หลุดจากขนบของการเล่าเรื่องเดิมโดยปรับเรื่องหรือรายละเอียดให้ช้าลง ทำให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลินใจในเหตุการณ์ เขาจะไม่พยายามเล่าเรื่องหรือบอกพล็อตทั้งหมดที่ แต่จะเก็บมันเอาไว้ตั้งแต่ฉากเริ่มต้น (establishing shot) ที่ดำเนินไปนานกว่า 8 นาที การปรับการดำเนินเรื่องให้ช้าลงนี้จะทำให้ผู้ชมค่อยๆ สังเกต เรียนรู้ ประทับใจกับสิ่งที่ชมจนเข้าใจแก่นและโครงสร้างของเรื่องเองผ่านเวลาและพื้นที่ ภาพยนตร์เรื่องนี้ถูกมองว่าเป็นบทเรียนของการสำเนียง

(2011: 58-61) ได้กล่าวไว้ โดยวิวัฒน์ได้ปรับการเดินเรื่องให้ช้าลงอย่างเอื่อยเพื่อให้ตัวบทค่อย ๆ แทรกซึมเข้าไปในใจของผู้อ่านด้วยของการใช้คำและการเรียบเรียงประโยคอย่างสละสลวย งานของวิวัฒน์จึงมักจะมีท่วงทำนองทางวรรณศิลป์จนผลงานน่าอ่านน่าติดตาม

สิ่งที่โดดเด่นไปอีกชั้นของวิวัฒน์ก็คือ นอกจากจะได้เลียนแบบวิธีการเล่าเรื่องของงานต้นฉบับมาใช้ในข้อเขียน เขายังได้คิดค้นรูปแบบการเขียนที่เป็นอิสระ โดยการใช้วงเล็บเพื่อขยายความจากคำหรือข้อความที่มาก่อนหน้านั้น แม้ว่าการขยายความในบางครั้งอาจจะยาวกว่า 4 บรรทัด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- “- หน้าซ้ายยังทำให้เขาสามารถถ้ายจากขวา ๆ (บางฉากอาจยาวหนึ่งชั่วโมงเต็ม)
- ภาพพาฝันที่กระแทกคนหนุ่มกยังอยากรู้ความลับหน้า เจกเช่นภาพฝันที่มาร์กอสเควาดไว้ให้กับผู้คนตลอดหลายปี (มาร์กอสได้เป็นประธานาธิบดีเพราะ “ภาพฝัน” ที่เขาสร้างขึ้นผ่านทางภาพยนตร์โฆษณาชวนเชื่อที่สร้างขึ้นจากอดีตชีวิตของตัวเอง ว่ากันว่าความนิยมของหนังเรื่องนี้ช่วยให้มาร์กอสได้คะแนนเสียงล้นหลามในช่วงปีแรก ๆ ของการลงสมัครชิงตำแหน่งประธานาธิบดี)”

การใช้วงเล็บของวิวัฒน์ ได้นำมาทดแทนประโยคขยายสหกรรม หรือ *adverbial phrase* ในภาษาอังกฤษ โดยส่วนขยายความนั้น ก็เป็นส่วนหนึ่งของประโยคทั้งก่อนและหลังนั้น ดังนี้

“ใช่หรือไม่ว่านี่คือแบบจำลองความสัมพันธ์ (ซึ่งยืนอยู่บนพื้นฐานความเป็นจริง) ของประชาชนตัวเล็กตัวน้อย” (125)

ในหลาย ๆ ครั้ง วงเล็บในการเขียนของวิวัฒน์ยังเป็นการนำเสนอความได้เปรียบจากข้อความก่อนหน้านั้น ดังเช่น “เสียงนั้นบางครั้งก็ดังมาราวกับมีส่วนร่วมกับตัวละคร (แต่อยู่นอกจอ) บางครั้งก็เสไปเล่าเรื่องของตัวละคร (213) บางครั้ง ก็ถูกนำไปใช้เพื่อเน้นความสำคัญ ดังเช่น “มันก็ยังย้อนกลับไปหาฉากแรกของหนัง (ซึ่งเป็นฉากของภาพไม่ปะติดปะต่อประสมเสียงเล่าจากบทสนทนาของคู่รักเกี่ยวกับการลืมและการจำ)(215)

อาจกล่าวได้ว่าวิวัฒน์ได้ทดลองสร้างรูปแบบใหม่ในการเขียนอย่างมีนัยสำคัญจนเป็นเอกลักษณ์การเขียนของตน เป็นทั้งประสบการณ์ที่ได้มาจากการเป็นนักอ่าน ประกटแล้วการสร้างสไตล์และเอกลักษณ์ในการเขียนได้เกิดขึ้นในสังคมการวิจารณ์ของไทยอยู่บ้าง แต่ไม่มากนัก สืบเนื่องจากว่าผู้เขียนส่วนใหญ่ยังขาดประสบการณ์ และส่วนหนึ่งไม่ได้ให้ความสนใจในการพัฒนาการอ่านเท่าที่ควร แต่อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางความอึดอัดในการใช้ภาษานั้น ก็มีนักวิจารณ์บางท่านที่ได้พยายามสร้าง

รูปแบบและสไตล์เป็นของตนเอง แสดงให้เห็นการสังสมประสบการณ์ของผู้เขียนที่น่าสนใจและแตกต่างกันไป ได้ขยายขอบเขตการวิจารณ์ที่มีใช้เป็นเพียงการประเมินคุณค่า แต่เป็นการสรรค์สร้างทางวรรณศิลป์อีกสายหนึ่ง

2.2. การวิจารณ์ภาพยนตร์บนสื่ออินเทอร์เน็ต

ในการสำรวจการวิจารณ์ภาพยนตร์บนสื่ออินเทอร์เน็ตในระยะ 18 เดือนที่ผ่านมา สาขาภาพยนตร์ได้นำข้อมูลทั้งเก่าที่ได้มาจากโครงการวิจัย “การวิจารณ์ศิลปะ : รอยต่อระหว่างวัฒนธรรมลายลักษณ์กับวัฒนธรรมเสมือนจริง” และข้อมูลใหม่ที่ไม่ได้มีการสำรวจ สรุปวิธีการเก็บข้อมูลทั้งเก่าและใหม่ได้ดังนี้

- รวบรวมจากสื่ออินเทอร์เน็ตหรือผู้วิจารณ์ซึ่งเป็นที่ยุ้กันอยู่แล้ว ได้แก่ pantip.com, matichon.co.th, mthai.com, manager.com, sanook.com, hunsa.com, thairath.com เป็นต้น

- รวบรวมจากอีเมลสื่อที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ บริษัทผู้สร้างภาพยนตร์ ใช้ในการส่งข่าวสาร

- รวบรวมจากรายชื่อเว็บไซต์ด้านบันเทิงที่เป็นสมาชิกของทรูฮิต ซึ่งเป็นศูนย์รวมสถิติการเข้าชมของบริษัทศูนย์วิจัยนวัตกรรมอินเทอร์เน็ตไทยจำกัด

- ค้นหาคำว่า "การวิจารณ์ภาพยนตร์" ในระบบค้นหาของกูเกิ้ลและคัดเลือกเฉพาะเว็บไซต์ที่มีเมนูภาพยนตร์หรือการวิจารณ์ภาพยนตร์ซึ่งสามารถเข้าถึงได้จากหน้าแรกของเว็บไซต์ เหตุผลที่ใช้การคัดเลือกด้วยวิธีนี้เป็นเพราะว่า การค้นหาด้วยระบบนี้จะทำให้ได้บทวิจารณ์ที่มักจะปรากฏอยู่ในหน้าชั้นในของเว็บไซต์ ไม่ใช่จากหน้าแรก ซึ่งไม่ใช่วิธีที่เปิดให้ผู้อ่านเข้าถึงได้ตามปกติ

- ดูจากลิงค์ที่เชื่อมโยงกับบทวิจารณ์

จากวิธีการเก็บข้อมูลดังกล่าว พบว่าสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีการวิจารณ์ภาพยนตร์นั้นสามารถแบ่งรูปแบบออกเป็นเว็บไซต์ บล็อก และเฟซบุ๊ก โดยสามารถสรุปการเคลื่อนไหวการวิจารณ์ภาพยนตร์บนอินเทอร์เน็ตได้ดังนี้

2.2.1 การวิจารณ์ภาพยนตร์ของเว็บไซต์

ในการสำรวจบทวิจารณ์ภาพยนตร์บนพื้นที่อินเทอร์เน็ตได้นำผลที่ได้มาจากโครงการวิจัย “การวิจารณ์ศิลปะ : รอยต่อระหว่างวัฒนธรรมลายลักษณ์กับวัฒนธรรมเสมือนจริง” เมื่อเดือนสิงหาคม 2554 ซึ่งแบ่งประเภทเว็บไซต์ออกเป็น เว็บทั่วไปที่ครอบคลุมเนื้อหาหลายด้าน (เว็บทั่วไปกลุ่มหนังสือพิมพ์และเว็บทั่วไปกลุ่มออนไลน์) เว็บที่มีเนื้อหาเฉพาะด้าน เว็บบันเทิง และเว็บภาพยนตร์มาสำรวจต่อลักษณะการนำเสนอบทวิจารณ์บนเว็บไซต์ในรอบ 3 ปี ที่ผ่านมา ได้ผลดังต่อไปนี้

ประเภทของเว็บ	จำนวนเว็บจากการ สำรวจสิงหาคม 2554	จำนวนเว็บจากการสำรวจ มกราคม 2556	จำนวนเว็บจากการสำรวจ มกราคม 2557
เว็บทั่วไปกลุ่มหนังสือพิมพ์	2	8	8
เว็บทั่วไปกลุ่มออนไลน์	11	7	7
เว็บที่มีเนื้อหาเฉพาะด้าน	4	5	5
เว็บบันเทิง	12	8	6
เว็บภาพยนตร์	23	10	11
รวม	52	39	37

ตารางที่ 2 จำนวนและประเภทของเว็บไซต์ที่มีการวิจารณ์ภาพยนตร์ ระหว่าง สิงหาคม 2554 – มกราคม 2557

จากการรายงานข้างต้น จะเห็นได้ว่า จำนวนเว็บไซต์ที่นำเสนอบทวิจารณ์นั้นได้ลดลงเรื่อยๆจาก 52 รายการในการสำรวจครั้งแรกเหลือ 39 รายการในการสำรวจครั้งที่สอง และล่าสุด 37 ซึ่งเป็นไปได้ เพราะวาระเวลาในการเก็บข้อมูลระหว่างครั้งที่ 1 และ 2 นั้นค่อนข้างห่างกันมาก อันเนื่องมาจากติดวิกฤตการณ์น้ำท่วมกับช่วงรอยต่อของการดำเนินระยะที่สองของโครงการวิจัยภาคที่ 4 นี้ หรืออาจจะ เป็นเพราะว่าในช่วงเวลานั้นเกิดสื่ออินเทอร์เน็ตรูปแบบใหม่ๆอย่างเฟซบุ๊กมาทดแทน มีแนวโน้มว่าเว็บไซต์ ขนาดเล็กที่ก่อตั้งโดยบุคคลเริ่มตายลง มีเพียงเว็บไซต์ระดับองค์กรเท่านั้นที่ยังมีการดำเนินการอยู่ ส่วนใหญ่จะเป็น เว็บหนังสือพิมพ์ หรือเว็บที่ติดอันดับยอดนิยมในไทย

สำหรับรายละเอียดการนำเสนอบทวิจารณ์ของเว็บไซต์แต่ละประเภท สรุปได้ดังตารางที่ 3 นี้

ชื่อเว็บ	ปีที่ก่อตั้ง	ความเป็นเจ้าของ					เนื้อหาที่ครอบคลุม				ลักษณะเนื้อหา		ที่ตั้งบทวิจารณ์	บทวิจารณ์เก่าสุด	ลักษณะบทวิจารณ์				สนับสนุนความคิดเห็น			หมายเหตุ		
		ไม่ระบุเจ้าของ	เว็บบุคคล	เว็บบริษัท	มีสำนักงาน	มีติดต่อ	หลายอย่าง	อื่น ๆ	บันเทิง	ภาพยนตร์	ให้ข้อมูล	มีวิจารณ์			บทความ	คอมเมนต์	กระซู่	วิดีโอคลิป	ฟอรัม	เฟซบุ๊ก	ทวิตเตอร์			
1.1 เว็บหนังสือพิมพ์																								
ผู้จัดการ www.manager.co.th	2542			/	/	/	/					/	/	1. ภาพยนตร์ (เดิมชื่อเมนูเปิดตา) อภินันท์ บุญเรืองพะเนา 2. เอเชียรามา	28 พค. 47	/					/	/	/	นั่งๆนอนๆ (ต่อพงษ์), ปริศนามายาภาพ (ผู้จัดการรายสัปดาห์), เป็นคอลัมน์เก่าหยุดเขียนไปแล้ว ภาพยนตร์ (อภินันท์ บุญเรืองพะเนา) ไม่แน่นอน 1-2 ชิ้น/สัปดาห์, เอเชียรามา ยังคงมีอยู่ อัปเดต 25/11/56
มติชน www.matichon.co.th				/	/	/	/					/	/	เปลี่ยนเป็นวิจารณ์บันเทิง เขียนโดย หนังสือขำคิด OLDBOY บางครั้ง ไม่แน่นอน	เก็บไว้ชิ้นเดียว	/					/	/	/	เดิมเคยมี หนังสือโรง กับวิจารณ์บันเทิง เก็บได้เพียงชิ้นเดียว, สื่อสังคมมีที่หน้ารวมและปุ่มถูกใจกับแชร์ที่บทความ /หนังสือขำคิด สร้างเพจเฟซบุ๊ก https://www.facebook.com/pages/หนังสือขำคิด/238811332932548 อัปเดต 22/11/56
ไทยรัฐ www.thairath.co.th				/	/	/	/					/	/	บันเทิง/ดูหนัง/วิจารณ์ภาพยนตร์ และ Entertainment@โฮม	เก็บเฉพาะไว้หน้าแรก	/					/	/		มาดากับมาตาม ทุกวันพฤหัสบดีและศุกร์ เขียนทั้งหนังและอื่นๆ เช่น ละครทีวี ลูกโลกทองคำ ส่วน @Kongugrit และเต็ต ยุทธนา บุญอ้อม หยุดไป แต่เพิ่มแนะนำ Entertain@โฮม โดยฟิล์มน์วีร์, สื่อสังคมมีที่หน้ารวมและแชร์หน้าบทความ 28/11/56
กรุงเทพธุรกิจ www.bangkokbiznews.co				/	/	/	/					/	/	ลงวันศุกร์แต่ไม่ทุกสัปดาห์	เมนู lifestyle /	/					/	/	/	คัดมาจากหนังสือพิมพ์ของ นันทขว้าง สิริสุนทรไม่ได้นำมาทุกชิ้น, มีเชื่อมโยงกับ fb ในการแสดงความคิดเห็น อัปเดต 7/10/56
แนวหน้า www.naewna.com				/	/	/	/					/	/	ปี 57 เอาออกหมด เน้นเสนอข่าวอย่างเดียว		/					/	/	/	เคยเอาจากหนังสือพิมพ์ คือ หนังสือLike ทุกพฤหัสบดี, คนเฝ้าจอทุกวัน แต่นานๆเขียนถึงหนัง, แนะนำหนังแผ่นทุกวันอาทิตย์ โดยเก็บได้คอลัมน์ละ 1 บทความ
คมชัดลึก www.komchadluek.net				/	/	/	/					/	/	นันทขว้าง (หนังโรงเล็ก), ณัฐพงษ์ (เอกชนกดูหนัง)	เก็บ 1 ชิ้น	/					/	/	/	เนื้อหาเหมือน นสพ. อัปเดต 29/11/56
สยามรัฐ www.siamrath.co.th	2552			/	/	/	/					/	/	หนึ่ง ธราธร	11/4/55	/					/			เป็นการลงข่าว และอีก 2-3 คอลัมน์ ได้แก่ คดีดาว, หนึ่ง ธนาธร และช็อตเด็ดอีเวนท์, fb แชร์ไว้ภายใน อัปเดต 11/4/55
ข่าวสด www.khaosod.co.th				/	/	/	/					/	/	ขึ้นปี 57 ไม่มีแล้ว		/					/	/		fb มีแต่ถูกใจ เดิมมีหนังเด่น ของกฤษฎา แต่ไม่มีแล้ว

ตารางที่ 3 การนำเสนอบทวิจารณ์บนเว็บไซต์ *เก็บข้อมูล 3 ครั้ง กย.54. มค.56 และ พย.56

1.2 เว็บไซต์ที่ครอบคลุมเนื้อหาหลากหลายสำหรับเว็บโดยเฉพาะ																	
www.pantip.com/cafe				/	/	/	/					ห้องเฉลิมไทย		/	/	/	เพชฌัญชเอย่างเดี่ยว แชรเฉพาะคนตั้งกระทู้ อัปเดต
www.sanook.com	2543			/	/	/	/			/	/	movie/ข่าวหนังวิจารณ์ หนัง	25/01/47	/	/	/	มีลิงค์คอมเม้นท์ไปที่เพชฌัญชเในท้ายบทวิจารณ์โดยตรงแต่บทวิจารณ์ส่วนใหญ่เอามาจากเว็บอื่น เช่นเจไดยุทธ filmzick.com สลับกับของเว็บ และ http://charthree.wordpress.com/ อัปเดต 25/11/56
www.thaiza.com	2543			/	/	/	/			/	/	ดูหนัง/วิจารณ์หนัง	เก็บไว้ ทั้งหมด	/	/	/	บทวิจารณ์ยาวเอามาจากที่อื่น ของเว็บเองจะสั้น ๆ ไม่ระบุชื่อคนเขียน, โหวต และฟอร์มให้แสดงความคิดเห็น ล่าสุดเอาบทความมาจากไทยรัฐ ดูหนังกับมาตาม
http://www.kapook.com	2547			/	/	/	/			/	/	อยู่เมนูหนังใหม่ มีช่องให้ ใส่ความคิดเห็นท้ายข้อมูล		/	/	/	share จะอยู่ด้านนอก คนเสนอความคิดเห็นค่อนข้างมาก แม้ว่าไม่มีสื่อสังคมอยู่ข้างในสาขาภาพยนตร์
http://www.mthai.com	>254 7			/	/	/	/			/	/	movie/วิจารณ์หนัง	12/10/49	/	/	/	บทวิจารณ์เอามาจากแหล่งอื่น เคยวิจารณ์เองช่วงหนึ่ง 23/6/2552 ปี 56 เอาของชาติรี ลูกอบรสยืด มาลง อัปเดต 29/11/56
http://www.adintrend.com	>254 8		/			/		a d		/	/	หน้าแรก/ad movie	2547	/	/	/	ให้ข้อมูลกับเทรลเลอร์ / วิจารณ์อยู่ในเว็บบอร์ด แต่ไม่ได้แบ่งหมวดหมู่ และท้ายข้อมูลหนัง อัปเดต 29/11/56
http://www.khanpak.com	2553- 2554	/				/	/			/	/	หน้าแรก/ภาพยนตร์/ วิจารณ์หนังไทย และ วิจารณ์หนังต่างประเทศ	08/03/54	/	/	/	ไม่มีข้อมูลผู้จัดทำเลยยกเว้นโทรศัพท์ การวิจารณ์มีทั้งที่นำมาจากของผู้อื่น เช่น เติลนิวิส และของตนเอง เพชฌัญชเเริ่ม 19.4.53 ไม่อัปเดตบทวิจารณ์เพิ่ม
2. เว็บไซต์ที่มีเนื้อหาอื่น ๆ เฉพาะด้านเรื่องใดเรื่องหนึ่ง																	
http://www.dmh.go.th	>254 5			/	/	/	/			/	/	news	2548	/	/	/	หมอบเป็นผู้วิจารณ์ตั้งแต่ 18/3 – 21/4/2005 มีเมนู Movies & Mind ได้เมนูบทความด้านสุขภาพจิตและจิตเวช แต่มีงานเพียง 3 ชิ้น ไม่อัปเดตเพิ่ม
http://www.iseehistory.com	01/06 /49			/		/	/			/	/	หัวข้อแยกตามประเด็น	20/09/55	/	/	/	เพชฌัญชเอยู่หน้าแรกของเว็บ เหมือนมีการอัปเดตช่วง พค 56 เพราะลงวันที่ทั้งเว็บจากนั้นไม่มีการอัปเดตใหม่
http://www.modxtoy.com	>255 0		/					/		/	/	forum/category entertainment/	2 18/05/53	/	/	/	เว็บของเล่นมดเอ็กซ์ แต่มีเนื้อหาหลากหลาย รวมทั้งบอล วิจารณ์หนังมีหลายอย่าง อยู่ในเว็บบอร์ด ปี 56 มีอยู่
http://www.chicministry.com	2552			/	/	/	/	/	/	/	/	chic lifestyle/movie review	20/07/52	/	/	/	Once Upon A Man เป็นผู้เขียน และ นกไซเบอร์เป็นคนเขียน ล่าสุด 10/01/2014
http://www.malinplaza.com/	2555			/	/	/	/	/	/	/	/	หน้าแรก/malincontent	04/06/55	/	/	/	เริ่มมีมากขึ้นรวมไว้ในหัวข้อภาพยนตร์ ลองค้นดูแล้ว น่าจะเขียนขึ้นใหม่ งานล่าสุดเขียนกันยายน 55
3. เว็บบันเทิง																	
http://www.dek-d.com	2542			/	/	/	/			/	/	ไม่เห็นชัดเจน มีบ้างใน บอร์ดดวงบันเทิง		/	/	/	บทวิจารณ์อยู่ในบอร์ดมาจากคนอ่าน จึงไม่ต่อเนื่อง และค้นหายาก ล่าสุดพบเดือนเมษายน 56
http://www.postjung.com	2544			/	/	/	/			/	/	1.หน้าแรก/ตย.หนัง/		/	/	/	ไม่มีการจัดตั้งกลุ่มโดยเฉพาะบนบอร์ด จึงค้นบทวิจารณ์ยาก ช่องท้ายข้อมูลไม่ค่อยมี

ตารางที่ 3 การนำเสนอบทวิจารณ์บนเว็บไซต์ *เก็บข้อมูล 3 ครั้ง กย.54. มค.56 และ พย.56

													comment 2.บอर्ड							แสดงความเห็น
http://www.siamzone.co	2545			/	/	/			/		/	/	ภาพยนตร์/วิจารณ์			/		/	/	มีแชร์ลิงค์ได้ทั้งหมด เก็บงานทั้งหมด อัปเดต 28/11/56
http://www.hunsa.com	>2546			/	/	/			/		/	/	หน้าแรก/บันเทิง/ภาพยนตร์/ไปดูมาแล้ว	หนังเก่าสุดเพื่อนสนิท	/	/		/	/	เอาของ mthai มา / ต่อมาเอามาจากหนังสือพิมพ์ก่อนหยุดไปมีย.56 twitter/facebook อยู่ในบทความเลย
http://www.siamha.com	>49			/	/	/			/		/	/	ช่องท้ายข้อมูล			/		/	/	ไม่ค่อยมีใครแสดงความเห็นนัก แชร์ อัปเดต 25/11/56
http://www.truelife.com	>49			/	/	/			/		/	/	movie/ข่าวบันเทิง/รีวิวหนัง			/	/	/	/	มีการวิจารณ์ตลกตลกครั้ง แต่เน้นภาพค่อนข้างมาก โดยกูรูแม็ก
4. เว็บภาพยนตร์																				
http://www.filmmax.in.th	2547			/	/	/			/	/	/	/	หน้าแรก/ Movie Reviews			/	/	/	/	ฟอร์มปิด / ส่วนวิจารณ์ไม่มีช่องสื่อสาร/เอามาจากหนังสือ ลงของใหม่
http://www.thaishortfilm.com	2544			/	/	/			/	/	/	/								เคยมีวิจารณ์ในเว็บบอर्ड แต่เข้าไม่ได้แล้ว
http://www.thaicinema.org	2546		/			/			/	/	/	/	หน้าแรก/review	2004	/			/	/	ของนักวิจารณ์
http://www.majorcineplex.com	>2547			/	/	/			/	/	/	/	หน้าแรก/ภาพยนตร์ ในช่องคอมเม้นท์			/		/	/	เคยนำบทวิจารณ์จากที่อื่นมาลง แต่ต่อมามีแต่ช่องท้ายข้อมูลหนัง
http://www.nangdee.com	>2549			/	/	/			/	/	/	/	Webboard - รีวิวหนังวันวาน / วิจารณ์หนังใหม่	08/07/49		/	/	/	/	แอดมินจะเป็นผู้ตั้งกระทู้ ไม่ใช่งานวิจารณ์ ส่วนใหญ่เป็นการแสดงความคิดเห็น อัปเดต 25/11/56
http://www.starpics.co.th	2551			/	/	/			/	/	/	/	article/review	1/20/2553	/			/	/	เหมือนเอาไว้ประชาสัมพันธ์เล่มเก่า บทวิจารณ์เอาจากหนังสือมาลง ขึ้นล่าสุดคือ ธันวาคม 2555
http://www.kornang.com	>2551	/				/			/	/	/	/	เป็นเมนูอยู่หน้าแรกเลย แต่หมวดวิจารณ์หายไป			/	/	/	/	เว็บมาสเตอร์เป็นผู้มีความรู้ทางเทคนิค / เว็บเปลี่ยนบ่อยมาก จนข้อมูลเก่าหายล่าสุดลิงค์เข้าบทวิจารณ์หายไป
http://www.thaimovieclub.com	2551	/			/	/			/	/	/	/	1. movie news/movie reviews 2. บอर्डรวมก็มีวิจารณ์ แต่ก็คือข้อมูล	น่าจะต้นปี 2555		/		/	/	movie reviews อยู่หน้าแรก เป็นคอมเม้นท์ไม่กี่บรรทัด, Movie Criticize ตรงบอर्डมีคนมาแสดงคอมเม้นท์บ้าง และเมนู DVD Blu-Ray 1 review
http://www.entertainweekly.in.th	เห็น 2552			/	/	/			/	/	/	/	movie review	ไม่ได้เขียนระบุปี	/	/		/	/	ของนิตยสารเอนเตอร์เทน บทวิจารณ์ เริ่มลงหนังใหม่ แต่ไม่ระบุชื่อคนวิจารณ์ ไม่กี่เกรียนหนัง 28/11/56
http://www.filmzick.com	2555			/	/	/			/	/	/	/	หน้าแรก/Review	4/1/2555	/			/	/	แชร์เฟสบุคและทวิตเตอร์ได้ เพิ่งได้รางวัล - รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 Thailand Blog Awards 2012 สาขา Entertainment อัปเดต 28/11/56
http://www.sadaos.com	ธ.ค. 55		/			/			/	/	/	/	หน้าแรก/View/Movie Review,ดูมาแล้ว	30/12/55	/	/		/	/	เว็บของนพปฎล พลศิลป์กับเพื่อน บทวิจารณ์นำมาจากที่ต่างๆ เช่น เพจเกรียนหนัง, เพชฌกสภกบงกช ชันทอง และงานของประวิทย์ แต่งอักษร ในสีสันและเพชฌกบ นพปฎล จะเสนอเป็นคอมเม้นท์ใน ดูมาแล้ว/b Sadaos

ตารางที่ 3 การนำเสนอบทวิจารณ์บนเว็บไซต์ *เก็บข้อมูล 3 ครั้ง กย.54. มค.56 และ พย.56

2.2.1.1 ประเภทของเว็บ

2.2.1.1.1 เว็บทั่วไปกลุ่มหนังสือพิมพ์ เว็บไซต์เหล่านี้มักจะเป็นขององค์กรที่ให้บริการหนังสือพิมพ์อยู่แล้ว ก่อนที่จะขยายเนื้อหาการเสนอข่าวออนไลน์ด้วย ข่าวสารนี้ส่วนใหญ่จึงเป็นข้อมูลทฤษฎีที่นำมาเผยแพร่ซ้ำจากสื่อสิ่งพิมพ์

อีกกลุ่มหนึ่งเป็นการรายงานข่าวปฐมภูมิจากแผนกออนไลน์ของหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะ มีกองบรรณาธิการและทีมงานเอง มักจะใช้ชื่อว่า “ออนไลน์” จากการสำรวจหนังสือพิมพ์รายวันและรายสามวันจำนวน 19 ฉบับในประเทศไทย พบว่าแต่เดิมนั้นมีเพียง ผู้จัดการออนไลน์ มติชนออนไลน์ และไทยรัฐที่นำเสนอเฉพาะข่าวออนไลน์ใหม่ แต่จากการสำรวจเมื่อเดือนมกราคม 2557 มีแนวโน้มว่าเว็บหนังสือพิมพ์จะผลิตเนื้อหาเพื่อเว็บไซต์โดยตรงมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากเว็บหนังสือพิมพ์แนวหน้าและข่าวสดที่เริ่มลงข้อมูลทฤษฎีเก่าออกจากหน้าเว็บ แต่มาเน้นการผลิตข่าวเพื่อเว็บโดยเฉพาะ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้อาจจะเป็นผลพวงจากวิกฤติการณ์ในช่วงของการคัดค้านพรบ.นิรโทษกรรม จนทำให้ผู้อ่านส่วนใหญ่หันไปพึ่งพิงสื่อสังคมอย่างเฟซบุ๊กแทน สื่อมวลชนต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องปรับกระบวนการเสนอข่าวเพื่อให้ทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

เว็บหนังสือพิมพ์เหล่านี้จะเก็บข้อมูลและบทวิจารณ์เพียงช่วงเวลาหนึ่งคือประมาณ 30 วัน เท่านั้น ขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละบริษัท หลังจากนั้นแล้วจะลบข้อมูลออกไป โดยอาจจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงข้อมูลอีกครั้ง คงมีเพียงเว็บผู้จัดการออนไลน์เท่านั้นที่จะเก็บข้อมูลเก่าทุกชิ้นและให้บริการโดยฟรี

2.2.1.1.2 เว็บทั่วไปกลุ่มออนไลน์ เว็บไซต์เหล่านี้นำเสนอข่าวสารหลากหลายเหมือนหนังสือพิมพ์ เพียงแต่มุ่งลงในเว็บไซต์โดยเฉพาะ ส่วนใหญ่ออกมาลักษณะของเว็บบอร์ด ฟันทิป หรือสนุก เป็นต้น

2.2.1.1.3 เว็บที่มีเนื้อหาเฉพาะด้าน เว็บไซต์ประเภทนี้นำเสนอเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์ศิลปะหรือความบันเทิงใด ๆ ทั้งสิ้น แต่เป็นเนื้อหาเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น กรมสุขภาพจิต (dmh.go.th) ของเล่นมดเอ็กซ์ (modxtoy.com) โดยนำบทวิจารณ์ภาพยนตร์มาใส่ไว้ในพื้นที่แสดงความคิดเห็นหรือบอร์ดเท่านั้น ลักษณะการวิจารณ์ภาพยนตร์จะมีทั้งกระทุ้งแสดงความคิดเห็น หรือบทวิจารณ์ตามแบบแผน

การวิจารณ์ภาพยนตร์ในกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่เกิดขึ้นเพราะความชอบส่วนตัวของผู้ดูแลเว็บหรือบุคคลเพียงไม่กี่คนในองค์กร จึงมักจะประสบปัญหาในเรื่องความต่อเนื่อง ส่วนใหญ่ผู้วิจารณ์จะสนใจเขียนงานเพียงช่วงหนึ่งเท่านั้นก่อนที่จะเลิกทำงานด้านนี้ในที่สุด

2.2.1.1.4 เว็บบันเทิง หมายถึงเว็บไซต์ที่ครอบคลุมเนื้อหาบันเทิงหลายประเภท อาทิ เพลง ดนตรี โทรทัศน์ ละคร เกมส์ ศิลปะ การ์ตูน รวมทั้งภาพยนตร์ มักจะเป็นที่นิยมในกลุ่มคนอ่านรุ่นใหม่ บาง

แห่งก่อตั้งมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2543 เมื่อเริ่มมีการใช้เว็บไซต์เพื่อการเผยแพร่ข่าวสารในประเทศไทย มักจะเป็นเว็บยอดนิยมตามวัดสถิติของทรูอิท ได้แก่ hunsa.com, siamzone.com และ truelife.com เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม เว็บไซต์ในกลุ่มนี้ ส่วนหนึ่งก็มิได้พัฒนาในรูปบริษัทหรือองค์กร ยังคงเป็นเว็บส่วนบุคคลที่ไม่มีสำนักงาน จึงขาดความน่าเชื่อถือและปิดตัวเป็นจำนวนมากเมื่อเกิดความนิยมในเฟซบุ๊ก

2.2.1.1.5 เว็บภาพยนตร์ เว็บไซต์กลุ่มนี้มีลักษณะคล้ายกลุ่มศิลปะบันเทิง แต่นำเสนอเนื้อหาภาพยนตร์แต่เพียงอย่างเดียว มีทั้งเว็บที่มาจากกลุ่มนิตยสารภาพยนตร์ เว็บไซต์ขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์ เช่น โรงภาพยนตร์ และเว็บที่มุ่งเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับภาพยนตร์ทางออนไลน์โดยเฉพาะ ซึ่งปัจจุบันเหลืออยู่เพียง thaicinema.org, nangdee.com, kornang.com, filmzick.com, thaimovieclub.com, และ sadaos.com เท่านั้น

เว็บไซต์ไม่ได้มีส่วนในการส่งเสริมวัฒนธรรมการวิจารณ์มากนัก ส่วนใหญ่จะเน้นนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง ๆ ที่เป็นข่าวแจกจากบริษัทภาพยนตร์ ได้แก่ รายชื่อทีมงาน นักแสดง และตัวอย่างหนัง ตามลักษณะพรีวิว (preview) หรือข่าวซุบซิบของนักแสดงมากกว่าการวิพากษ์วิจารณ์ภาพยนตร์ โดยสรุปแล้วลักษณะการนำเสนอข้อเขียนที่มีการประเมินคุณค่าภาพยนตร์บนเว็บไซต์แบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะได้แก่

1. ไม่มีการเคลื่อนไหวในบทวิจารณ์เลย เน้นการให้ข้อมูลข่าวสารมากกว่าการวิจารณ์หรือการแสดงความคิดเห็น
2. พลิตซ้ำหรือนำมาจากแหล่งข้อมูลอื่น พบได้ในเว็บไซต์ทุกประเภท ถ้าเป็นเว็บไซต์กลุ่มที่มีฐานจากหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารภาพยนตร์ก็นำบทวิจารณ์เก่าจากฉบับสิ่งพิมพ์ ถ้าเป็นเว็บไซต์อิสระที่ไม่ได้มีงานเป็นของตนเอง ก็จะลอกบทวิจารณ์จากหน่วยงานอื่นมา ส่วนใหญ่มิได้มีการขออนุญาตโดยตรง เพียงอ้างอิงแหล่งที่มาเท่านั้น การลอกข้อมูลนั้นเกิดขึ้นแม้กระทั่งเว็บไซต์ขนาดใหญ่และติดอันดับนำในทรูอิทหลายแห่ง อาทิ เว็บหรรษา (hunsu.com) โพสต์จัง (postjung.com) ไทยซ่า (thaiza.com) และ คันทาก (khanpak.com)
3. อาศัยการนำเสนอความคิดเห็นจากผู้อ่านที่มักปรากฏในเว็บบอร์ด ได้แก่ พันทิป (pantip.com) เว็บกระปุก (kapook.com) บางแห่งถึงกับตั้งผู้ดูแลเป็นผู้คอยตั้งกระทู้แรก เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกร่วมแสดงความคิดเห็นดังจะเห็นได้จากเว็บหนังสือ
4. พลิตใหม่เองเพื่อเว็บไซต์โดยเฉพาะ ได้แก่ สนุก (sanook.com), กรมสุขภาพจิต (dmh.go.th) ซึ่งคุณหมอบเป็นผู้เขียน, chicministry.com, malinplaza.com, truelife.com, thaicinema.org, entertainweekly.in.th และ filmzick.com

ความต่อเนื่องในการเก็บบทวิจารณ์เป็นข้อจำกัดอย่างหนึ่งในการเข้าถึงบทวิจารณ์ภาพยนตร์บนเว็บไซต์ ส่วนใหญ่ไม่ได้มีการเก็บข้อมูลไว้ตลอด บางเว็บไซต์ลบข้อมูลเพื่อลดค่าใช้จ่ายจากการใช้พื้นที่มากเกินไป บางเว็บไซต์ก็เก็บข้อมูลไว้ในฐานปกปิดเพื่อเรียกเก็บค่าบริการในการเข้าถึงภายหลัง บางเว็บไซต์ก็ปิดตัวอย่างรวดเร็ว บางรายการลงบทวิจารณ์เพียงช่วงหนึ่งเท่านั้น ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า มีเว็บไซต์จำนวนมากที่ดำเนินกิจการมาหลายปี แต่มีบทวิจารณ์ไม่ถึง 5 ชิ้นก่อนที่จะหายไปจากพื้นที่อินเทอร์เน็ตอย่างสิ้นเชิง โดยเฉพาะเมื่อเกิดสื่อสังคมอย่างเฟซบุ๊กขึ้นมาทั้งนี้เป็นไปได้เพราะว่า บทวิจารณ์เป็นงานที่จะต้องสร้างขึ้นโดยตรงจากผู้ผลิตเว็บไซต์ ขณะที่เปิดเว็บไซต์ส่วนหนึ่งเป็นเพียงผู้มีความรู้ทางด้านเทคนิคมากกว่าด้านภาพยนตร์ ไม่มีความถนัดในการเขียนหนังสือ เมื่อไม่มีผู้เขียน ก็มักจะนำไปสู่การปิดตัวของเว็บอย่างรวดเร็ว

2.2.2 การวิจารณ์ภาพยนตร์บนบล็อก

ในบรรดาสื่ออินเทอร์เน็ตทั้งหมด บล็อกเป็นพื้นที่ที่มีการนำเสนอบทวิจารณ์ภาพยนตร์มากที่สุด จากการสำรวจการวิจารณ์บนพื้นที่บล็อกตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2554 ในโครงการวิจัยเรื่อง “การวิจารณ์ศิลปะ : รอยต่อระหว่างวัฒนธรรมลายลักษณ์กับวัฒนธรรมเสมือนจริง” จนถึงมกราคม 2557 ในโครงการปัจจุบันนี้ ได้ศึกษาบล็อกจำนวนทั้งสิ้น 246 รายการ สามารถสรุปการเคลื่อนไหวบทวิจารณ์ของบล็อกได้ดังนี้

2.2.2.1 องค์การที่ให้บริการพื้นที่บล็อก

1. บล็อกในประเทศไทย ได้แก่ บล็อกแก๊ง (bloggang.com), เอ็กซ์ทีน (exteen.com) และ ประชาไท(blogazine.in.th)
2. บล็อกต่างประเทศ ได้แก่ มีเพียง 3 บล็อกซึ่งเป็นที่นิยมในสังคมไทย ได้แก่ มัลติพลาย (multiply.com) ปัจจุบันได้ปิดพื้นที่แล้ว, บล็อกสปอตของบริษัทยูเกิล (blogspot.com) และเวิร์ดเพรส (wordpress.com)

2.2.2.2 ปีของการสร้างบล็อก เริ่มปรากฏให้เห็นตั้งแต่ พ.ศ. 2543 เป็นต้นมา สรุปเป็นตารางได้ดังนี้

พ.ศ.	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	รวม
มค 56	1	-	-	-	3	16	7	24	25	25	19	35	21		177
เพียงพบ	-	-	-	-	-	-	4	1	4	7	7	3	13	30	69
มค 57	-	-	-	-	1	7	6	9	13	12	13	18	20	30	129

ตารางที่ 4 จำนวนบล็อกที่มีบทวิจารณ์ภาพยนตร์

จากตารางที่ 4 พบว่าตั้งแต่ พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา บล็อกวิจารณ์ภาพยนตร์ที่มีความเคลื่อนไหวต่อเนื่องมีประมาณปีละ 24-40 รายการ โดยบล็อกที่เกิดขึ้นก่อนปี 2548 นั้นมีน้อยมาก เป็นไปได้ว่าเพราะบล็อกเพิ่งถือกำเนิดเกิดขึ้น ยังไม่ค่อยมีผู้ให้ความสนใจมากนัก หรือเป็นเพราะว่าการสำรวจครั้งนี้เน้นบล็อกที่ยังคงมีการเคลื่อนไหวตลอดจนถึงช่วงของการสำรวจ อาจมีบล็อกจำนวนหนึ่งที่เคยสร้างมาก่อนหน้านั้น แต่หยุดการเคลื่อนไหว ก็ถูกตัดทิ้งทางการสำรวจไป

จากจำนวนบล็อกที่รวมทั้งสิ้น 246 รายการนั้น มีการเคลื่อนไหวต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันเพียง 129 รายการ แต่ไม่เคลื่อนไหวเกือบครึ่งหนึ่ง คือ 117 รายการ เป็นบล็อกที่ปิดตัวลง คือ หายไปจากโลกอินเทอร์เน็ตเลย จำนวน 14 รายการ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะบล็อกเกอร์ให้ความสนใจในสื่อรูปแบบนี้น้อยลง อันเนื่องมาจากการะงาน หรือสืบเนื่องมาจากการปิดตัวอย่างเป็นทางการของบล็อกมัลติพลายเมื่อปี 2556 ส่วนเหตุผลที่บล็อกเกอร์หันไปใช้สื่อสังคมอื่นนั้นยังไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนว่าเป็นเหตุผลสำคัญ เนื่องจากไม่สามารถติดต่อกับบล็อกเกอร์เหล่านั้นได้อีก

บล็อกที่ยังออนไลน์อยู่ เพราะผู้ให้พื้นที่เดิมไม่ได้ลบบล็อกทิ้ง แต่ไม่ได้มีการเคลื่อนไหวใด ๆ มีจำนวนถึง 65 รายการ ขณะที่บล็อกกลุ่มที่ 3 คือ บล็อกที่เคลื่อนไหวในส่วนเนื้อหาอื่น แต่ไม่ได้สร้างบทวิจารณ์ใหม่ มีจำนวนถึง 38 รายการ

อายุของบล็อกนั้น มีตั้งแต่วันเดียวจนถึง 8 ปี เหตุผลในการเลิกบล็อกมีหลายประการ บล็อกที่มีอายุเพียงหนึ่งวันอาจเกิดจากการทดลองใช้แล้วพบว่าไม่มีอะไรน่าสนใจเท่าที่ควร บ้างเลิกใช้เพราะมีพื้นที่ใหม่ บ้างก็มีพื้นที่สื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ตในการวิจารณ์ บ้างก็ย้ายพื้นที่บล็อก และบ้างก็สนใจพื้นที่เฟซบุ๊กแทน

บล็อกที่ยังมีการเคลื่อนไหวอยู่ 129 รายการนั้น ส่วนใหญ่เป็นบล็อกที่สร้างขึ้นในช่วงสามปีหลัง คือ ตั้งแต่ปี 2554 เป็นต้นมา ในปีที่แล้ว 2556 มีการสร้างบล็อกเพื่อการวิจารณ์ใหม่เพิ่มขึ้นถึง 30 บล็อก ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่ต่อเนื่องกับก่อนหน้านี้ แสดงนัยว่าความนิยมในการใช้บล็อกยังมีอยู่ ไม่ได้หายไปเพราะการก้าวเข้ามาของเฟซบุ๊กดังที่เคยตั้งสมมติฐานไว้ แต่บล็อกเกอร์ที่ยังคงเขียนงานวิจารณ์อย่างต่อเนื่องคงมีเพียงครึ่งหนึ่ง มากกว่าครึ่งไม่ได้เขียนงานเลยเป็นเวลานานกว่า 3 เดือน และบล็อกส่วนใหญ่มีผลงานวิจารณ์เพียง 1-5 ชิ้นเท่านั้น

สำหรับการนำเสนอบทวิจารณ์ของบล็อกที่ยังมีการวิจารณ์อยู่ทั้ง 129 รายการ สามารถสรุปได้ตามตารางที่

ชื่อบล็อก	ปีที่ตั้งบล็อก	ภาพยนตร์		ปีของการวิจารณ์		ลักษณะบทวิจารณ์				การแสดงความ คิดเห็นหมายเหตุ			หมายเหตุ
				เก่าสุด	ใหม่สุด	บทความ	คอมเม้นท์	VDO CLIP	หมายเหตุ	ฟอรัม	เฟซบุ๊ก	ทวิตเตอร์	
http://merveillesxx.bloggang.com/	2547		เพลง หนังสือ สาระ ข้อสอบ	01/09/47	16 ธค. 55 1/2/56	/	/	/	บทวิจารณ์มีทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยสรุปเป็นข้อ	/	/	/	จบเศรษฐศาสตร์ อายุ 26 ปี / fb ส่วนตัวเริ่ม 20/3/53 แฟนเพจ 10/7/54
http://smannoi14.bloggang.com	2548		หนัง, เพลง, ไดอารี่	14/9/49	16 พย. 52 16/4/56	/	/	/	"หนังบ้าๆ" เล่าสู่กันฟัง	/	/	/	คอลัมน์อื่นก็นั่นแนวเดียวกัน, สื่อสังคมอยู่ในคอมเมนต์ ไม่ได้แยกเฉพาะให้เห็นเด่นชัด
grappa http://a-wild-sheep-chase.bloggang.com	20/3/48		หนังสือ, ศิลปะ, เดินทาง, อื่นๆ	30/12/48	24/6/52 11/4/56	/	/	/	"หมวดอื่น ๆ" เขียนเป็นความเห็นส่วนตัว	/	/	/	บก.ระหว่างบรรทัดและกึ่งจิต, fb/Padd Between the line
Alex on the rock http://magnolia.bloggang.com	18/4/48		ไดอารี่, จิปาถะ	16/4/48	8 ธค. 55 26/10/56	/	/	/	อยู่ใน let's movies ความเห็นหลังดูจบ แต่เขียนยาว ตกเดือนละชิ้น เป็นหนังเก่ามากกว่า	/	/	/	ล่าสุด 30/11/56
http://keigo.bloggang.com	19/5/48		หนัง, เพลง, หนังสือ, ไดอารี่	3/7/48	25/10/55 6/11/56	/	/	/	อยู่ในหมวดรีวิว ซึ่งรวมทุกอย่างทั้งโรงหนัง หนังสือ ละคร	/	/	/	ลักษณะเป็นความเห็นส่วนตัว ล่าสุด 29/11/56
http://10000tip.bloggang.com/	2548	/	หนังสือ, ไดอารี่, คาวนโฮลตหนัง	17/07/48	9/9/55 4/12/56	/	/	/	วิจารณ์หนังทุกประเภทและทุกประเทศ	/	/	/	จบจิตวิทยา fb, twitter เริ่ม 7/05/53 / เป็นคอลัมน์สัปดาห์ "ชีวิตลงตัว" ให้กุลสตรี เคยเขียน movie time
http://froggie.bloggang.com	2548		กีฬา, สัพเพเหระ	11/5/50	6/2/55 17/6/56	/	/	/	"แหล่งกบดาน", พูดถึงรายละเอียดในหนัง เยอะมาก เป็นมุมมองส่วนตัว	/	/	/	ส่วนใหญ่วิจารณ์หนังสือ แต่แบ่งหมวดชัดเจน, fb/แหล่งกบดาน, อัปเดตล่าสุด 2/12/56
http://navagan.bloggang.com	2548	/	หนัง, เพลง	12/4/51	10 มค. 56 30/11/56	/	/	/	วิเคราะห์เชิงลึก	/	/	/	จบปีโตเคมีและวิทยาศาสตร์พอลิเมอร์ อายุ 28 ปี / เขียนต่อเนื่อง เจอบ่อยๆ ในบอร์ดพันทิป
http://riverdale-dreams.blogspot.com/	2549	/		19/6/49	14/12/56	/	/	/		/	/	/	fb/KONRAKNANG ของวาริน นิลศิริสุข
http://onfire.bloggang.com	2549	/		2/12/49	23/5/56	/	/	/	31 ชิ้น	/	/	/	fb/Guu Story
http://namon.bloggang.com	2549		ท่องเที่ยว	24/2/56	13/11/56	/	/	/	11 ชิ้น เน้นการวิจารณ์ประกอบภาพ	/	/	/	fb/ณ มน
http://mormail.bloggang.com	2549			8/6/53	26/12/56	/	/	/	2 ชิ้น	/	/	/	

ตารางที่ 5 การนำเสนอบทวิจารณ์ของบล็อกที่ยังมีความเคลื่อนไหวต่อเนื่อง

หนูลิลี http://leena.bloggang.com	27/6/49		ไดอารี่	13/2/51	17/11/55 1/12/56			รีวิวเนื้อหาในหนังสือ			
คนขับซ่า http://amp-atom.bloggang.com	15/8/49		ไดอารี่	15/8/49	21/11/55 3/12/56			เขียนเชิงแนะนำว่าชอบ/ไม่ชอบ สนุก/ไม่สนุก			วิจารณ์หนังสือเกาหลีเยอะ ไม่แน่นอน บางเดือนก็ 3-4 ชิ้น บางเดือนก็หายไปเลย fb/คนขับซ่า
http://akung-klong.bloggang.com	2550		จีปาดะ	8/2/56	1/10/56			4 ชิ้น			fb/อาคุงกลอง บล็อกแก๊งค์
http://filmism.bloggang.com	2550		หนัง, J pop	6/6/48	27 พค. 55 26/10/56			"หยิบหนังสือมาลับ" พูดถึงเนื้อเรื่อง			คอมพิวเตอร์ / ญี่ปุ่น อายุ 29 ปี
http://palao.bloggang.com	2550		เรื่องใกล้ตัว หนังสือ บล็อก ทำดี ประเด็นร้อน	21/2/50	31/3/55 20/6/56			2 คอลัมน์หนังสือ หนังสือทุก ๆ และหยิบหนังสือมาลับ			
http://www.patsonic.com	2550		"จีปาดะ บันเทิง บล็อก"	01/07/50	9 มค. 56 2/12/56						fb/patsonic เริ่ม 1/1/54
dreamingbutterfly http://easywandering.bloggang.com	12/4/50		เพลง, หนัง, เรื่องทั่วไป, ประชญา, ซีรีส์	21/6/50	5/8/55 4/6/56			เขียนไม่ยาว แต่มีการเน้นประเด็นในหนังสือออกมาได้น่าสนใจ			fb/Woratep Wongsuppan, อัปเดตบล็อก 1-4 ครั้ง/เดือน แต่หนังสือปี/ชิ้น ล่าสุด 6/10/56
http://narumoltama.bloggang.com	2/5/50		book, movie, life	5/4/51	6 ธค. 55 2/6/56			รีวิวเนื้อเรื่องหนังสือ ให้คะแนนตอนท้าย			เขียนเพียง 5 ชิ้น แต่ก็เขียนเรื่อย ๆ ส่วนใหญ่จะเขียนหนังสือ อัปเดตล่าสุด 23/7/56
http://twilightvirus.blogspot.com	2550		ขยายมาจากฟิล์มไวรัส	15/12/50	6/29/54 7/7/56						ไม่มีงานวิจารณ์ชัดเจน แต่เอาข่าว โปรแกรมหนังต่าง ๆ มาลงมากกว่า อัปเดต 8-9/56
http://wanalee.bloggang.com	23/9/50		เพลง, หนัง, ไดอารี่	19 สค. 55	31 ธค. 55 23/4/56			คอลัมน์ "ดูหนังกันค่ะ" รีวิวยาวใช้ความเห็นส่วนตัว			เพิ่งเขียนแต่มี 7 เรื่อง ส่วนใหญ่เป็นหนังเก่า เจ้าของบล็อกบอกว่าดูทางยูทูบ ล่าสุด 23/6/56
http://beerled.bloggang.com	12/11/50		หนัง, เรื่องสั้น	12/11/50	1 พย. 54 21/4/56			เปรียบเทียบเชิงเทคนิคกับเรื่องอื่น			วิจารณ์ไม่แน่นอนห่างกันหลายเดือน ส่วนใหญ่ก็เป็นหนัง
http://dream-devil.bloggang.com	2551		จีปาดะ	26/10/51	18/12/56			30 ชิ้น			
http://thickthin.bloggang.com	2551		ไดอารี่	21/1/54	18/8/56			ประมาณ 10 ชิ้น			
http://goldie.bloggang.com	2551		ทุกอย่างเกี่ยวกับเกาหลี	22/3/51	4/1/57			มากกว่า 10 ชิ้น			https://www.facebook.com/goldie.dhokmai
http://sr-engine.bloggang.com	2551			25/12/51	16/11/56			มีรวม 10 ชิ้น บางครั้งแค่อามาขอคอมเมนต์			
http://cartoonthai.bloggang.com	2551		เน้นรีวิวและรีวิวหนังทุกรูปแบบ	08/06/51	6/26/54 2/2/56			หนังใหม่ เอาวิจารณ์มาจากแหล่งอื่น			หลากหลายจนเหมือนหนังสือพิมพ์, หนังสือข้อมูลมาจากที่อื่น ไม่พบบทวิจารณ์, fb/cartoonthai อัปเดต 4/12/56

ตารางที่ 5 การนำเสนอบทวิจารณ์ของบล็อกที่ยังมีความเคลื่อนไหวต่อเนื่อง

minkiti http://yomyaem.bloggang.com	2551		ห้องเที่ยว, หนังสือ	9 มค.51	4 กย.55 24/56			ให้ข้อมูล รวมทั้งเน้นย้ำประเด็นข้อคิดได้น่าสนใจ			
VEt53 http://nontree.bloggang.com	2551		ห้องเที่ยว, หนังสือ, เพลง, หนังสือ	17 มค.51	17 ธค 55 22/10/56			หนังสืออยู่ในหมวดหมู่ Music, Movies & TV			อัพเดทล่าสุด20/11/56, fb/ve53
http://alwaysfluke.bloggang.com	20/1/51		การแต่งหน้า	12 เมย. 55	11 พค. 55 22/7/56			ความรู้สึกหลังดู มี 5 ชิ้น			เป็นช่างแต่งหน้า / fb/flakealwaysfluke ล่าสุด 2/12/56
แม่ปลาช่อน http://goldie.bloggang.com	20/2/51		ซีรีส์และหนังเกาหลี	21 กพ 53	12 มค 56 23/11/56			"ชวนดูหนังเกาหลี" ความเห็นส่วนตัว			fb/goldie.dhokmai งานแปลซีรีส์ ล่าสุด 28/11/56
kid^_^ http://kissclub.bloggang.com	11/8/51		หนัง, เกมส์	11 สค 51	19 ตค 55 28/11/56			"movies" แนะนำหนังสั้นๆ			fb/movies2you, thailandgame, thaiccg
http://prysang.bloggang.com	2551		หนังสือ, หนังสือ, ซีรีส์, ดารา	12 กย 51	9 ตค 55 3/4/56			"ดูหนัง" วิจารณ์ยาวๆ เกี่ยวกับเรื่อง มีข้อมูล และข้อคิดที่ได้แทรก			ส่วนมากจะวิจารณ์หนังเกาหลี, อัพเดทล่าสุด 10/11/56
หวานเย็นผสมโซดา http://sweet-ice.bloggang.com	2551		ไดอารี่, จิปาถะ	13 พย 51	13 กย 55 8/3/56			"มองเงาเล่าเรื่อง " ให้เรื่องย่อ และแนะนำหนัง			fb/lovie book 'n gift, ล่าสุด 2/11/56
เจ้าแห่งน้ำคือพระจันทร์ http://mindbechild.bloggang.com	2551		หนัง, หนังสือ, จิปาถะ	8 มิย 52	21 เมย 55 3/12/56			"เด็กรักหนัง", จีบประเด็นแต่ไม่แตก			จบวรรณกรรมเด็ก อายุ 24 ปี / มี 11 ชิ้น
http://sweet2syrup.bloggang.com	2552		จิปาถะ	30/12/52	19/8/56			5 ชิ้น			https://www.facebook.com/theestaclinic
http://watchandwrite.bloggang.com	2552			20/10/56	16/12/56			มีเยอะมาก			
http://daynight.bloggang.com	2552		ห้องเที่ยว	16/8/52	27/7/56			7 ชิ้นใช้ภาพเยอะมาก			fb/นายชัยพร จันทรัตน์
http://lulla.bloggang.com	2552			26/7/54	30/8/56			10 ชิ้น			fb/Eiga Title
http://branelay.bloggang.com/	22/01/52		เพลง หนังสือ ซีรีส์ เซเลบ	16 ตค 53	24 เมย 55 26/1/56			"lifeis movies", "movie criticize", "movie rating", วิจารณ์เร็วมาก (กรณี transformer)			จบมหิตล / ต้องมีพาสเวิร์ดเพราะถูกขโมย เคยวิจารณ์เร็ว และทุกเรื่อง ก็เพียงให้คะแนน เปลี่ยนเป็น "คนรักหนัง
http://joker-master.bloggang.com	20/2/52		มือถือ, เที่ยว, หนังสือ	12 ธค 54	25 เมย 55 2/1/56			"รีวิวหนังแบบสบาย ๆ ตามอำเภอใจ", ความเห็นส่วนตัว			fb/joker-master, อัพเดทล่าสุด ล่าสุด 1/12/56
ลูกอมรสเขียว http://waveminator.bloggang.com	?2552		รีวิวอย่างเดียวถึง 300 อัน แยกประเภท	03 มีค 52	26 เมย 55 18/4/56			งานมีทั้ง subjective และมองเชิงเทคนิค free of life			แท้จริงทั้งในและนอกบทความ / ย้ายไปเขียนที่ movie.mthai.com แล้ว

ตารางที่ 5 การนำเสนอบทวิจารณ์ของบล็อกที่ STILL มีความเคลื่อนไหวต่อเนื่อง

http://filmsick.wordpress.com/	ย้ายมา	หนัง,หนังสือ	5 พย 51	31 เมย 55 15/10/56		วิเคราะห์เชิงลึก		ย้ายบล็อกโดยเอางานเก่ามาลงใหม่ แต่วันที่อิงจากของเดิม
แสนดีคนในพื้นที่ http://leodana.bloggang.com/	2/6/52	เพลง,หนัง,จิปาตะ	11/10/52	เมย 55 5/9/56		ความเห็นสั้นๆ		นาน ๆ เขียนที
http://nanatakara.bloggang.com/	2552	เพลงกับหนัง	22/06/52	เมย 55 7/2/56		มีหลายเมนู เฉลี่ยวิจารณ์เดือนละ1-2 เรื่อง		fb/Nanatakars-blog เริ่ม21/11/54 ล่าสุด5
http://www.barkandbite.net/	02/12/52	ละครเวที หนัง หนังสือ ที่วิ โฆษณา	02/12/52	เมย 55 2/2/57		วิเคราะห์เชิงลึก		fb/barkandbite ๖ 2552, twitter/Nuttaput
เริงฤตินะ http://rudee.bloggang.com	2552	ไดอารี่,จิปาตะ	7/2/55	เมย 55 2/12/56		เขียนแนะนำ		จัดหมวดหมู่ตามความรู้สึก ทำให้หาหนังสือที่เขียนถึงยาก มาก
http://lazy-flowers.bloggang.com	2553	ไดอารี่ จิปาตะ	8/3/54	15/11/56		5 ชิ้น		
http://filmfeeling.bloggang.com	2553		17/10/53	6/10/56		9 ชิ้น		
takeoffjack http://leechainman.bloggang.com	2553		14/8/53	2/12/56		6 ชิ้น		เกิด 2510 วิจารณ์ 6 ชิ้น fb/Phanlop Lee Doloh
http://miraclerain.bloggang.com/	2553	ไดอารี่ จิปาตะ	23/5/56	8/8/56		2ชิ้น		
http://nongmodkit.bloggang.com	2553	ไดอารี่	2/1/53	30/11/56				นักเขียนสตาร์พิด สมเกียรติ
http://mckmarvel.wordpress.com/	2553	รีวิวอย่างเดียว แยกเป็นแนวหนัง	17/12/53	23/11/55 1/12/56		ความเห็นหลังชม เล่าสู่กันฟัง		fb/mcksmovie และ mcksmovie.blogspot.com
ดอกไม้บานริมรั้ว http://lazy-flowers.bloggang.com	2553	ไดอารี่,จิปาตะ	8/3/54	14/6/55 15/11/56		แนะนำหนัง		มีแค่ 4 ชิ้น
http://nong-penguin.bloggang.com	07/10/53	ไดอารี่	23/05/54	7 มค. 56		เขียนถึงซีรีส์/ข้อคิด		ไม่พบแล้ว บอกว่าต้องดูเฉพาะกลุ่ม(15 มค. 56) บอกว่า กลับมาใหม่ปี 57 เพราะเบื่อเฟซบุ๊ก
Inception http://abandonuguy.bloggang.com	26/1/53	หนัง,ท่องเที่ยว	26/1/53	29/8/55 2/10/56		เล่าเรื่องและแสดงความเห็น มี 4 ชิ้นที่ วิเคราะห์		มี ลิงค์ให้ไปเฟสบุ๊ค ถ้าไม่สังเกตจะไม่เห็น
ThisLonelyMe http://365positivedays.bloggang.com	17/2/53	หนัง,คาราโอเกะ	23/2/54	9/7/55 8/4/56				
http://roundshadyisyotaka.bloggang.com	21/7/53	ท่องเที่ยว	17/7/56	3/1/56		เก็บหนังมาเล่า และ Feminism and L Films มีทั้งหมด 7 ชิ้น		บล็อกทำมานาน แต่เพิ่งวิจารณ์หนัง

ตารางที่ 5 การนำเสนอบทวิจารณ์ของบล็อกที่ยังมีความเคลื่อนไหวต่อเนื่อง

คิดถึงแกว่าะ http://filmfeeling.bloggang.com	17/10/53		หนังอย่างเดียว	17/10/53	23/11/55 6/10/56			รีวิวยาวๆ เป็นความรู้สึก มีให้คะแนน			5 ชิ้น
http://charthree.wordpress.com/	25/11/53		หนังอย่างเดียว	25/11/53	23/11/55 3/12/56			ข้อมูลแน่น เน้นถึงประเด็นที่หนังมี ให้เป็นดาวตอนท้าย			เล่นทวิตเตอร์เป็นหลัก
http://chaigimme.bloggang.com	1/1/54		หนังอย่างเดียว	5/2/55	20/7/55 9/10/56			ให้คะแนนแบบแยกส่วน ภาพ,บท ฯลฯ			จบมหิดล อายุ 22 ปี มีแค่ 3 ชิ้นทั้งที่เป็นคนเขียนงานดี
http://mrcoffee.bloggang.com	8/1/54		รีวิวหนังอย่างเดียว	8/1/54	21/11/55 15/11/56			ความเห็นส่วนตัว			มีทั้งงานที่ลง "จิตกาแฟแลหนังไทย" ในนิตยสาร VOTE มาลงใหม่ กับงานเขียนใหม่ เขียนไม่ยาว
http://thickthin.bloggang.com	2554		ไดอารี่	21/1/54	3/4/55 18/8/56			"มาดูหนังและเพลงกัน" เป็นความเห็นส่วนตัว			
http://jediyuth.wordpress.com	2554		ข่าว รีวิว บทความ เทลเลอร์	01/03/54	พ.ย 55 22/11/56			Jediyuth & reader reviews			เว็บล่มไปครั้งหนึ่ง ปัจจุบันเป็นคนแปลซับไตเติ้ล /ตัวเจโต ยุทธไม่ค่อยรีวิวแล้ว/ปี
https://entertainmentbite.wordpress.com/	8/4/54		ภาพยนตร์อย่างเดียว	8/4/54	24/6/55 26/11/56			ความเห็นหลังชม			บล็อกเดิม http://onlineza.bloggang.com ของธนพันธ์ ซูวาธิวัฒน์
ประวิทย์ แต่งอักษร http://pwtas.wordpress.com	6/ 54		วิจารณ์หนังอย่างเดียว	6/54	25/11/55 23/10/56			เอางานเก่ามาลง			
http://pijar.bloggang.com	2554		จิปาณะ วาดรูป	23/6/56	21/12/56			1 ชิ้น			fb/พี. จ๊ะจ๋า
http://fabibell.bloggang.com	2554			1/5/54	4/1/57			3 ชิ้น			
CyberAngel http://cyber-angel.bloggang.com	2554		หนัง,แฟชั่น,ท่องเที่ยว	14/7/54	20/10/55 23/3/56			ใช้ความเห็นส่วนตัว แต่เขียนเชิงแนะนำ			
http://leo-minor.bloggang.com	2554		ไดอารี่	31/7/54	27/4/55 13/9/55			ส่วนของหนังอยู่หมวด "เดลิฟรอปเปิด"			มีแค่ 3 ชิ้นที่เกี่ยวกับหนัง และมีเพียงชิ้นเดียวเป็นงานวิจารณ์ อัปเดตบล็อกล่าสุด 23/3/56
http://kurenaimovie.blogspot.com/	2554		ภาพยนตร์อย่างเดียว	6/8/54	21/12/55 28/11/56			รีวิวหลายเมนู เขียนแต่ละชิ้นค่อนข้างยาว			มีหลายบล็อก บล็อกนี้เกี่ยวกับหนังใหม่, fb/KURENAI-THE-MOVIE/110476649051415
http://welovemovieclub.com	22/8/54		ข่าวสารภาพยนตร์,รีวิว,บทความพิเศษ	28/8/54	1/11/55 22/11/56			ให้ข้อมูลและเขียนภาพรวมคล้ายๆข่าว ฟิอาร์			เป็นของ negima
http://a-bellamy.bloggang.com	2554		ภาพยนตร์อย่างเดียว	31/8/54	21/11/55 14/5/56			วิจารณ์สลับกับวิเคราะห์			อายุ 24 ปี fb 30 สด 54

ตารางที่ 5 การนำเสนอบทวิจารณ์ของบล็อกที่ยังมีความเคลื่อนไหวต่อเนื่อง

http://marinarain.bloggang.com	2554		หนัง, ซีรี่ย์, การ์ตูน	31/10/54	20/10/55 16/11/56	/		"Movie", ให้ข้อมูล ยกตัวอย่างฉาก ประทับใจ และพูดสาระของหนัง			
http://meeakmai.bloggang.com	2554	/	ข่าวหนัง		18/11/54 1/6/55	/		ขึ้นเดียว ไม่ได้แบ่งหมวดหมู่			อัปเดตล่าสุด 19/7/56
ภาพติดตา http://thankyougoodbye.bloggang.com	8/12/54	/	ดูหนัง	8/12/54	16/12/54 19/7/56	/		พูดในแง่ขององค์ประกอบในหนังได้น่าสนใจ			
ผู้หญิงเล่นตัว http://artemiss.bloggang.com	2554		ไดอารี่, หนัง, หนังสือ, จิปาถะ	4/4/55	28/8/55	/		เล่าสู่กันฟัง ส่วนตัว มี 2 ชิ้น			บางหน้าเข้าไม่ได้ ขึ้นหัวว่า Group นี้ ยังไม่มี Blog ที่ Online อัปเดตล่าสุด 15/10/56 เข้าหมวดหนังไม่ได้
http://nobutawoproduce.bloggang.com	2554	/	หนังญี่ปุ่น, ซีรี่ย์ญี่ปุ่น, อะนิเมะ, เป็นเอกฟิล์ม	4/10/55	20/10/55 25/11/56	/		มีเมนูเกี่ยวกับหนังเยอะมาก เกือบทั้งหมด เน้นพูดหนังญี่ปุ่น			
http://nunglike.com/	2555	/		18/8/55	7/12/56	/		เยอะมาก		/	https://www.facebook.com/Nunglike
http://littlebylittle.bloggang.com	2555		จิปาถะ	6/1/56	20/12/56	/		5 ชิ้น			
http://crazysomething.bloggang.com	2555		นิยาย	28/3/55	5/1/57	/		5 ชิ้น		/	fb/Ratima Ketthong
http://annabet.bloggang.com	2555		ท่องเที่ยว	6/2/56	7/4/56	/		11 ชิ้น			
ซุบเหลก http://suilaek.bloggang.com/	2555		ท่องเที่ยว	6/12/56	6/12/56	/		1 ชิ้น			
http://unclerain1984.wordpress.com/	2555			31/12/55	31/7/56	/		พูดเชิงแนะนำเยอะ แต่แสดงความเห็น เดียว		/	เฟซบุ๊ก https://www.facebook.com/UnclerainXaRen
http://pharmarketing.bloggang.com	2555			1/9/55	26/7/56	/		2 ชิ้น		/	fb/Wirun Wetsiri
http://kurenai17.wordpress.com/	31/3/55	/	ภาพยนตร์อย่างเดียว	31/3/55	16/12/55 10/5/56	/		เขียนแบบมีข้อมูลในหนังชัดเจน	/	/	กลุ่มเดียวกับ kurenaimovie.blogspot.com, fb/KURENAI- THE-MOVIE/110476649051415, อัปเดต 2/12/56
http://alitalia.bloggang.com	5/4/55		สังคม	21/10/55	11/11/55 26/8/56	/		รีวิวหนัง 2 ชิ้น 5 ชิ้น			เลือกเขียนแต่เรื่องเกี่ยวกับสังคม
bird of andaman2 http://i-love-herbinate.bloggang.com	6/4/55	/	หนังนาดู	6/4/55	9/8/55 2/12/55	/		เขียนแค่ 2 ชิ้น เล่าสู่กันฟังสะเทือนอารมณ์ 3 ชิ้น			อัปเดตล่าสุด 27/6/56

ตารางที่ 5 การนำเสนอบทวิจารณ์ของบล็อกที่ยังมีความเคลื่อนไหวต่อเนื่อง

http://daradora-junejune.bloggang.com	18/4/55		หนังสือ, เพลง, หนังสือ	20/4/55	3/11/55 13/12/55			รีวิวเนื้อเรื่อง			ประกาศว่าอัลบั้มงาน, อัปเดตล่าสุด 4/11/56
http://blogazine.in.th/blogs/misteramerican	6/5/55		วิจารณ์หนังอย่างเดียว	6/5/55	5/11/55 3/12/56			เขียนเชิงบริบท			เรียนปริญญาโท อายุ 23 ปี บางครั้งเอามาจากนิตยสารที่ตนเขียน บล็อกเก็บได้จำกัด
เพื่อนที่ดีที่สุด http://true-friend.bloggang.com	20/5/55		หนัง, หนังสือ	20/5/55	16/9/55 16/3/56			ข้อมูล, เน้นความประทับใจ			เขียนทั้งหนังเก่าใหม่ ในเวลาเพียงครึ่งปี เขียนถึง 14 ชิ้น
http://mcksmovie.blogspot.com	ส.ค. 55		ภาพยนตร์อย่างเดียว	9 ส.ค.55	21/12/55 27/2/56						เป็นอันเดียวกันกับบล็อกนี้ เขียนทุกเดือน http://mckmarvel.wordpress.com/
http://filmfixs.com/	1/9/55		ข่าวหนัง, วิจารณ์	13/9/55	26/10/55 1/8/55			Anurak_sk Reviews เขียน 3 ชิ้น			อัปเดตล่าสุด 1/2/56
Film-Kawan http://blogazine.in.th/users/film-kawan	25/9/55		หนัง	25/9/55	23/11/55 14/8/56			Film Kawan เฉพาะหนังในอาเซียน			ล่าสุดกลุ่มนี้เห็นอยู่ใน Bioscope งานบางชิ้นเอามาจากบล็อกอื่น มีแค่ 10 ชิ้น
แผ่นพิมพ์เขียว http://zero1408.bloggang.com	20/10/55		รีวิวหนังตามแนว	20/10/55	24/11/55 20/11/56			พูดถึงเนื้อหาในหนัง			นำเอาที่เขียนมาจากเฟซบุค fb/of.the.death.evil อัปเดตอาทิตย์
http://konraknang.exteen.com/	29/10/55		ภาพยนตร์อย่างเดียว	29/10/55	22/12/55 5/4/56			ความเห็นพร้อมเกร็ดคะแนน			fb/KONRAKNANG
http://kirafilmz.wordpress.com/	22/7/56			22/7/56	8/10/56			วิจารณ์หนังอันดี พูดถึงความหมายก่อนวิจารณ์เชิงเทคนิค / มี 24 ชิ้น			https://www.facebook.com/kiraFilmz9
http://nangpeuay.bloggang.com	3/9/56			10/9/56	5/12/56			วิจารณ์เชิงเทคนิค แต่เขียนแบบเล่าให้เพื่อนฟัง / เขียน 7 ชิ้น			
http://sawangarom.com/	21/7/56			29/10/56	6/12/56			เขียนสั้น ๆ ไม่เกิน 10 บรรทัด หนักไปทางเล่าเรื่อง			https://www.facebook.com/Sawangaromdotcom
http://divasmovieandmusic.com	1/7/56		เพลง	7/8/56	28/11/56			มี 20 กว่าชิ้น			มาจากแฟนเพลงเพลง เพิ่มหนังเข้ามา เพื่อยังคงเน้นเพลง
http://cyberbird.bloggang.com	13/11/56			13/11/56	8/1/57			กระตือรือร้นมาก มีถึง 11 ชิ้น			
http://bugbuum.bloggang.com	2556		ปรัชญา	22/12/56	22/12/56			1 ชิ้น มองว่าเป็นมาร์กซิส			
http://garagade.bloggang.com	19/5/56		หนังสือ	1/12/56	1/12/56			1 ชิ้น / ความรู้สึกล้วน ๆ			
http://the-impression.bloggang.com	21/2/56		ไดอารี่	27/11/56	27/11/56			1 ชิ้น / ความรู้สึกล้วน ๆ			

ตารางที่ 5 การนำเสนอบทวิจารณ์ของบล็อกที่ยังมีความเคลื่อนไหวต่อเนื่อง

http:kunaomi.bloggang.com/	2556			31/1/56	8/11/56			เขียนสั้น ๆ แค่ 10 ชิ้น			
http://i-noot.bloggang.com	2556		ไดอารี่ จิปาถะ	2/11/56	2/11/56			1 ชิ้น บันทึกอารมณ์ความรู้สึก			
http://pexcoplanet.bloggang.com	2556			8/10/56	9/10/56			3 ชิ้น มองการเล่าเรื่องโครงสร้าง เขียนเหมือน short note			
http://talkthemovie.bloggang.com	2556			23/9/56	23/9/56			1 ชิ้น			
http://chartreejew.bloggang.com	2566			11/9/56	22/9/56			2 ชิ้น			
http://daonoi.bloggang.com	2556		ไดอารี่	25/4/56	25/10/56			9 ชิ้น บอกพล็อตแล้วเล่าเรื่อง			
http://wayenel.bloggang.com/	2556			17/9/56	17/9/56			1 ชิ้น			
http://newpupup.bloggang.com	12/2/56			5/1/56	19/9/56			27 ชิ้น เขียนก่อนดู ขณะดู หลังดู บางทีก็มีมุมมองเชิงรูปแบบ			
http://mrpostcard.bloggang.com	2556			30/4/56	11/9/56			1 ชิ้น ที่ดีมาก			บล็อกเชิงสถิติบุคคลว่าคัมภีร์ของโลก
http://natkonsean.bloggang.com	2556			25/8/56	25/8/56			1 ชิ้น / ความรู้สึกล้วน ๆ			
http://secretofnine.bloggang.com	2556			15/8/56	15/8/56			1 ชิ้น / ความรู้สึกล้วน ๆ			
http://ploywerpuff.bloggang.com	2556			13/8/56	13/8/56			1 ชิ้น / เล่าเรื่อง			
http://denaroke.bloggang.com	2556			30/7/56	31/7/56			3 ชิ้น / เน้นเล่าเรื่อง มองเรื่องการแสดงเป็นหลัก มองพล็อตบ้าง			
http://bestintheworld.bloggang.com	2556			5/4/53	31/7/56			4 ชิ้น เป็นการวิจารณ์โดยภาพวกโน้ต ไม่ประติติประต่อ			
http://chonnystar.bloggang.com	2556			28/7/56	15/9/56			8 ชิ้น ไม่ค่อยมีอะไรมากนัก ถ้าหนังดีก็วิจารณ์ดี			
http://sidemepls.bloggang.com/	2556			14/7/56	13/10/56			4 ชิ้น ไม่ได้วิจารณ์ทุกชิ้น ผ่านไปได้			

ตารางที่ 5 การนำเสนอบทวิจารณ์ของบล็อกที่ยังมีความเคลื่อนไหวต่อเนื่อง

http://boyzromeoz.bloggang.com	2556			28/4/56	3/6/56	/	/	1ชั้น กลับมาเปิดบล็อกใหม่	/			
http://do-it-my-self.bloggang.com	2556		เขียนบัก	19/5/56	19/5/56	/	/	1 ชั้น บรรยายความรู้สึกต่อฉากต่างๆ	/			
http://naysab101.bloggang.com	2556	/		13/5/56	13/5/56			1 ชั้น/ ทำส่งอาจารย์	/			
http://asawaree.bloggang.com	2556		ไดอารี่	7/2/56	6/4/56	/	/	1 ชั้น /วิจารณ์หนังจากหนังสือ	/			
http://never-forget-me.bloggang.com/	2556	/	ทั้งบล็อกมีปนกัน 3 ชั้น	10/2/56	10/2/56	/	/	1 ชั้น/ส่วนตัวจริง ๆ	/			
http://phadungpon.bloggang.com	2556		ศิลปะ	25/1/56	7/2/56	/	/	2 ชั้น/เรื่องหนึ่งเล่า อีกเรื่องแค่บอกรวม ๆ	/			

บล็อกส่วนใหญ่จะเป็นเจ้าของโดยบุคคล อาจมีการรวมตัวกันบ้าง แต่ก็ไม่ใช่เป็นการ การตรวจสอบระดับความเป็นเจ้าของของบล็อกเป็นเรื่องค่อนข้างยาก เนื่องจากเจ้าของบล็อกส่วนใหญ่ไม่ได้ลงประวัติไว้ทั้งหมด อีกทั้งสถานภาพการเป็นเจ้าของนั้นไม่คงที่ บางบล็อกเริ่มจากการรวมกลุ่มของผู้ที่สนใจดูหนังด้วยกัน แต่ก็เปลี่ยนแปลงเป็นระดับบุคคลในภายหลัง เท่าที่ผ่านมาพบเพียงบล็อกรวมกลุ่มเพียงฟิล์มกาวัน (<http://blogazine.in.th/users/film-kawan>) เท่านั้น ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มผู้สนใจภาพยนตร์อาเซียนด้วยกัน

บล็อกส่วนใหญ่นำเสนอเนื้อหาหลายประเภทมิใช่เนื้อหาเพียงอย่างเดียว ได้แก่ หนังสือ เพลง ศิลปะ ละคร การเดินทาง และภาพยนตร์ ส่วนบล็อกที่เน้นเนื้อหาภาพยนตร์แต่เพียงอย่างเดียวมี 44 รายการจากจำนวนบล็อกที่มีการเคลื่อนไหวทั้งสิ้น 129 รายการ

จำนวนบทวิจารณ์ในบล็อกมีตั้งแต่ 1 – 300 ชิ้น เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นการเขียนโดยบุคคลหนึ่ง ๆ มิใช่ขององค์กรใดองค์กรหนึ่ง โดยเฉลี่ยประมาณ 1-5 ชิ้นเท่านั้น สำหรับบล็อกเกอร์ที่มีผลงานถึง 300 ชิ้นนั้น ต่อมาก็ได้รับการทาบทามให้ไปเขียนให้เว็บอื่น ได้แก่ ลูกอบรสเชียด (waveminator.bloggang.com) สำหรับความยาวของบทวิจารณ์มีตั้งแต่ขนาดสั้นน้อยกว่า 10 บรรทัด จนถึงขนาด 4 หน้า สำหรับในเรื่องรูปแบบและเนื้อหานั้น อ่านได้จากรูปแบบการวิจารณ์และการประเมินคุณค่าบนสื่ออินเทอร์เน็ต ในหัวข้อ 2.2.4 และ 2.2.6)

2.2.3 การวิจารณ์ภาพยนตร์บนเฟซบุ๊ก

ในโครงการ “การวิจารณ์ศิลปะ : รอยต่อระหว่างวัฒนธรรมลายลักษณ์กับวัฒนธรรมเสมือนจริง” นั้น ผู้วิจัยสาขาภาพยนตร์ไม่ได้รวมสื่อสังคมอย่างเฟซบุ๊กไว้ด้วย เพราะการใช้พื้นที่นี้เพื่อการวิจารณ์ในช่วงนั้นยังมีไม่มากนัก แต่ในโครงการวิจัยนี้ได้นำมารวมด้วย เพราะเฟซบุ๊กส่งผลโดยตรงต่อการเปิดและปิดเว็บไซต์หรือบล็อกอยู่ไม่น้อย สามารถสรุปการใช้สื่อสังคมเพื่อการวิจารณ์ดังต่อไปนี้

2.2.3.1 พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก ผู้วิจัยได้นำกลุ่มตัวอย่างผู้เขียนวิจารณ์บนเว็บไซต์และบล็อกมาตรวจสอบว่ามีการใช้เฟซบุ๊กหรือไม่ จากนั้นได้สำรวจกลุ่มใหม่ซึ่งเป็นผู้ใช้เฟซบุ๊กโดยตรงมาประกอบ สามารถแบ่งพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กในการนำเสนอข่าวสารได้เป็น 3 กลุ่มดังนี้

2.2.3.1.1 กลุ่มแชร์ข้อมูลเพียงอย่างเดียว กลุ่มนี้จะไม่มีบัญชีเฟซบุ๊กของตนโดยตรง แต่จะเปิดให้สมาชิกเชื่อมโยงข่าวสารกับบัญชีของตนได้ ส่วนใหญ่เป็นเว็บไซต์ที่มีชื่อเสียงอยู่แล้ว ได้แก่ pantip.com (รวมทั้งบล็อกแก๊ง), sanook.com, postjung.com, siamzone.com, hunsa.com, thaimovieclub.com

2.2.3.1.2 กลุ่มที่ใช้เฟซบุ๊กเพื่อเผยแพร่เนื้อหา ผู้ใช้เฟซบุ๊กในกลุ่มนี้มักเป็นกลุ่มสิ่งพิมพ์หรือเว็บจากองค์กรใหญ่ หรือเป็นบล็อกเกอร์ที่มีพื้นที่วิจารณ์ตามสื่อต่าง ๆ แล้วสร้างบัญชีเฟซบุ๊กเพื่อเผยแพร่

ข่าวสารจากสื่อหลักของตน ตัวอย่างของกลุ่มนี้ได้แก่ มติชน ไทยรัฐ, kapook.com, mthai.com, khanpak.com, modxtoy.com, dek-d.com, siamha.com, truelife.com, nazitv.com, nangdee.com

อย่างไรก็ตาม ผู้ใช้เฟซบุ๊กบางรายในกลุ่มนี้จะนำเสนอเนื้อหาใหม่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับบทวิจารณ์ในสื่อหลักเข้าไปด้วย ส่วนใหญ่เป็นเว็บไซต์เล็ก ๆ ที่ดำเนินการโดยเว็บมาสเตอร์คนเดียวหรือบล็อกเกอร์ที่ต้องการสร้างปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มแฟน ตัวอย่างของกลุ่มนี้ได้แก่ manager.com, thaiza.com, adintrend.com, iseehistory.com, chicministry.con, malinplaza.con, entertainclubs.com, moviedamn.com, filmax.in.th, majorfriends, starpic.com, filmzick.com, kornang.com เป็นต้น

2.2.3.1.3 กลุ่มที่ตั้งเฟซบุ๊กเป็นพื้นที่ใหม่ แบ่งได้เป็นอีก 2 ประเภท ดังนี้

- กลุ่มที่ใช้เฟซบุ๊กเป็นพื้นที่เสริมในการวิจารณ์ เป็นกลุ่มที่แยกประเภทงานวิจารณ์ตามลักษณะสื่อที่แตกต่างกัน ส่วนใหญ่เป็นเว็บไซต์หรือบล็อกเกอร์ที่มีพื้นที่วิจารณ์หลาย ๆ สื่อ อาทิ เว็บไทยซีเนม่า จะเขียนงานวิเคราะห์หรือบทวิจารณ์ขนาดยาวลงในเว็บไซต์ แต่เมื่อมีการวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่องเดียวกันโดยนักวิจารณ์อีกคน ก็จะใช้พื้นที่เฟซบุ๊ก หรือนำเสนอบทวิจารณ์ที่ไม่ต้องการเก็บไว้ในระยะเวลานาน ก็จะใช้พื้นที่เฟซบุ๊ก นักวิจารณ์รุ่นใหม่บางคน (เอกราช มอญวัด) ได้ใช้พื้นที่เฟซบุ๊กสำหรับการวิจารณ์ขนาดสั้น ก่อนจะขยายบทความยาวลงบล็อก ส่วนงานที่ลงนิตยสารจะเป็นงานที่วิเคราะห์อย่างละเอียดมากกว่าปกติ

- กลุ่มที่ใช้เฟซบุ๊กเป็นพื้นที่หลักในการวิจารณ์ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่เติบโตมาจากเว็บไซต์หรือบล็อก ก่อนหันมาใช้เฟซบุ๊กโดยตรง อาทิ ชญานิน เดียงพิทยากร หรือ ผมอยู่ข้างหลังคุณ เป็นต้น

2.2.3.2 ประเภทเฟซบุ๊กเพื่อการวิจารณ์ จากกลุ่มตัวอย่างในข้อ 2.2.3.1 ผู้วิจัยพบว่า พื้นที่เฟซบุ๊กเองก็ยังแบ่งเป็นอีกหลายประเภทในการนำเสนอบทวิจารณ์ สามารถสรุปได้ดังนี้

2.2.3.2.1 เฟซบุ๊กส่วนตัว เป็นเฟซบุ๊กทั่วไปที่เรารู้จัก คือ มีการขอเป็นเพื่อนกับเจ้าของเฟซบุ๊กนั้น และเจ้าของบัญชีก็จะได้รับข่าวสารจากผู้ที่เกี่ยวข้องมาเป็นเพื่อนด้วย แต่เจ้าของบัญชีสามารถรับเพื่อนได้ไม่เกิน 5,000 คน ดังนั้นผู้เขียนวิจารณ์หลายรายได้สร้างหน้าแฟนเพจเพิ่มเพื่อใช้ในการวิจารณ์กับแฟนกลุ่มสาธารณะด้วย

2.2.3.2.2 แฟนเพจ เป็นเฟซบุ๊กที่ใคร ๆ ก็สามารถเข้าถึงได้ ไม่จำเป็นต้องขออนุญาตเพื่อติดตามข่าว และไม่จำกัดจำนวนสมาชิก นิยมใช้ในกลุ่มผู้มีชื่อเสียงในสังคม

2.2.3.2.3 เฟซบุ๊กกลุ่ม เป็นพื้นที่การวิจารณ์ที่มีการแลกเปลี่ยนหรือแสดงความคิดเห็นเฉพาะในกลุ่มที่ผู้ก่อตั้งหรือแอดมินเลือกเข้ามา

ในการศึกษารายละเอียดการใช้พื้นที่เฟซบุ๊กเพื่อการวิจารณ์ภาพยนตร์ครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะ

กลุ่มที่ตั้งเฟชบุ๊กเป็นพื้นที่ใหม่ โดยจะต้องเป็นเฟชบุ๊กส่วนตัวหรือแฟนเพจที่มีงานตั้งแต่ 5 ชิ้นขึ้นไป ไม่ได้รวมเฟชบุ๊กกลุ่มไว้ด้วย เนื่องจากการใช้เฟชบุ๊กกลุ่มของภาพยนตร์ไม่ค่อยเป็นที่นิยม อันเนื่องมาจากการแบ่งกลุ่มมากมาย แต่ละกลุ่มมีสมาชิกตั้งแต่ 50 – 3,000 กว่าคน ผู้ก่อตั้งกลุ่มส่วนใหญ่จะมีหน้าแฟนเพจของตนเองอยู่แล้ว และมักจะนำงานของตนมาโพสต์ในกลุ่มอีกครั้ง จึงทำให้ไม่ค่อยมีผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นมากนัก และงานวิจารณ์ยังคงจำกัดอยู่กับผลงานของสมาชิกเพียงไม่กี่คน กลุ่มที่ถือได้ว่าเป็นการเคลื่อนไหวมากที่สุดคือกลุ่มคนรักหนัง ที่มีสมาชิก 3,000 กว่าคน แต่ก็มักจะเป็นการลงข่าวสารหรือโฆษณาเสียมากกว่า กิจกรรมการวิจารณ์ของกลุ่มจึงกระจัดกระจายและไม่แข็งแรงแต่อย่างใด

2.2.3.3 การใช้เฟชบุ๊กเพื่อการวิจารณ์ภาพยนตร์ สามารถสรุปปีของการใช้พื้นที่เฟชบุ๊กเพื่อการวิจารณ์ภาพยนตร์ดังตารางต่อไปนี้

พ.ศ.	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	รวม
มค. 2556	2	2	10	9	14	21	-	58
มค. 2557	3	2	10	10	15	20	13	73

ตารางที่ 6 ปีของการใช้พื้นที่เฟชบุ๊กเพื่อการวิจารณ์ภาพยนตร์

ตารางข้างบนนี้แสดงให้เห็นว่าการใช้เฟชบุ๊กเพื่อการวิจารณ์นั้นเริ่มเป็นที่นิยมตั้งแต่ปี 2552 เป็นต้นมา และยิ่งเพิ่มมากขึ้นในปี พ.ศ. 2555 ซึ่งความนิยมดังกล่าวนี้น่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับความเข้มข้นในการเคลื่อนไหวทางการเมืองขณะนั้น จำนวนผู้ใช้เฟชบุ๊กเพื่อการวิจารณ์ยังคงเพิ่มในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกันคือประมาณ 10-20 รายการต่อปีเท่าที่ผ่านมามีการปิดบัญชี ไปเพียง 3 รายการ ไม่มีการเคลื่อนไหวใด ๆ เกินกว่าสามเดือน 6 รายการ และไม่วิจารณ์ภาพยนตร์เลยเพียง 6 รายการ

ส่วนกลุ่มที่มีการเคลื่อนไหวนั้น จะใช้พื้นที่นี้เพื่อการวิจารณ์อย่างต่อเนื่องทุกเดือน ตั้งแต่ 1 – 33 ชิ้นต่อเดือน เฉลี่ยตกเดือนละ 5 ชิ้น นับได้ว่าเป็นพื้นที่ที่มีการวิจารณ์ภาพยนตร์อันเข้มข้นและคึกคักเป็นอย่างยิ่ง

สำหรับลักษณะการใช้เฟชบุ๊กสามารถดูได้ตามตารางที่ 7 นี้

ชื่อเพชฌัญญู	วันเดือนปีที่เข้าร่วม	จำนวนแฟน	ความเป็นเจ้าของ			งานเขียนบนสื่ออื่น		เนื้อหาที่ครอบคลุม			ลักษณะเนื้อหา			บทวิจารณ์	การเข้าถึง	หมายเหตุ
			บุคคล	องค์กร	ระบุชื่อเจ้าของ	เว็บ/บล็อก	สิ่งพิมพ์	หลายอย่าง	บันเทิง	ภาพยนตร์	เบ็ดเตล็ด	ข่าวสาร	วิจารณ์			
Chayanin Tiangpitayagorn https://www.facebook.com/nanoguy0612	24เม.ย.2550	1257 1387	/		เฟสบุคส่วนตัวของชญาณิน		/	หนังสือละคร		/	/	/	/	พ.ย. 55 มี 56 ชิ้น ธ.ค. 56 มี 33 ชิ้น	สาธารณะ	มีอัลบั้มวิจารณ์ อัปเดตล่าสุด 4/12/56
Benz Jindanon https://www.facebook.com/sjindanon	02มิ.ย.2550	692 828	/		เฟสบุคส่วนตัว					/	/		/	ช่วงหลัง 2-3 เดือน เขียนที่		มีอัลบั้มวิจารณ์ อัปเดตล่าสุด 28/8/56
https://www.facebook.com/bloodymonday	19 มิ.ย 50	351	/		เฟสบุคส่วนตัว	/				/		/	/	หนังใหม่ทุกเรื่อง		ชื่อว่า Art BloodyMonday /bloodymonday.bloggang.com
Wiwat Filmsick Lertwiwatwongsa https://www.facebook.com/filmsick	04 ต.ค 2551	1818 2425	/		เฟสบุคส่วนตัวของfilmsick	/	/			/	/	/	/	พ.ย. 35 ชิ้น ธ.ค. 56/ 27 ชิ้น	สาธารณะ	มีอัลบั้มวิจารณ์ อัปเดตล่าสุด 4/12/56
https://www.facebook.com/chiangmun.ngamka.nokwan	31ธ.ค.2551	829 925	/		เฟสบุคส่วนตัว					/	/		/	บางครั้งให้คะแนน, พ.ย.56 มี 33ชิ้น		มีอัลบั้มวิจารณ์ อัปเดตล่าสุด 9/11/56
Nattawut Uppasaen https://www.facebook.com/am.gaamo	04 ม.ค.2552		/		เฟสบุคส่วนตัว					/	/		/	หนังใหม่แทบทุกเรื่อง, ธ.ค.56 - 5 ชิ้น	สาธารณะ	มีอัลบั้มวิจารณ์ อัปเดตล่าสุด 5/12/56
Sutiwat Samartkit https://www.facebook.com/fammusicle	06 พ.ค.2552	658 740	/		เฟสบุคส่วนตัว					/	/	/	/	หนังใหม่ที่เข้าฉายทุกเรื่อง		อัปเดตล่าสุด 5/12/56
Punya Movieclub https://www.facebook.com/bodint	11พ.ค.2552	2349 2449	/		เฟสบุคส่วนตัว	/	/			/	/	/	/	55 มี 3 เรื่อง ธ.ค. 56 มี 5ชิ้น		เพื่อนเท่านั้นถึงชมได้ / อัปเดตล่าสุด 5/12/56 /birdwithnolegs.bloggang.com
Niroth Ruencharoen https://www.facebook.com/niroth.ruencharoen	27 พ.ค.2552	819 1501	/		เฟสบุคส่วนตัว					/	/	/	/	ทุกเรื่องที่ฉายโรง		ไม่ได้ทำอัลบั้มวิจารณ์ไว้ อัปเดตล่าสุด 4/12/56
Sün Wiki Kim https://www.facebook.com/sun.w.kim.50	26 มิ.ย.2552	1855 2003	/		เฟสบุคส่วนตัวบล็อกเกอร์	/				/	/		/	หนังใหม่แทบทุกเรื่อง หายไป 15/8/56		ไม่ได้ทำอัลบั้มวิจารณ์เฉพาะไว้ http://nang4jor.exteen.com เหมือนจะไปเรียนต่อ
ศ. ดร. พญ.รุ่ง อนิสตัน https://www.facebook.com/RoongAniston	22 ก.ค.2552		/		เฟสบุคส่วนตัว					/	/		/	มีบ้าง เดือนละเรื่อง ปี 56เฉลี่ยเหมือนเดิม	สาธารณะ	ไม่ได้ทำอัลบั้มวิจารณ์เฉพาะไว้ อัปเดตล่าสุด 9/10/56
Phon Triple P (มิสเตอร์พอ) https://www.facebook.com/opioytryu	18 ส.ค.2552		/		เฟสบุคส่วนตัว					/	/		/	ทั้งหมด 12 เรื่อง ไม่มีการอัปเดต	สาธารณะ	มีอัลบั้มวิจารณ์ อัปเดตล่าสุด 23/11/55

ตารางที่ 7 การนำเสนอบทวิจารณ์บนเฟซบุ๊ก

สอง ศูนย์ สี่ หก https://www.facebook.com/2046ix	20 สค.2552		/		เฟสบุคส่วนตัว บล็อกเกอร์	/				/	/	/	เฉลี่ย 1-3 ชิ้น/เดือน ปี 56 มี 1 ชิ้น	สาธารณะ	ราฟิงราฟีน http://fotologue.jp/6ix/ http://twoofoursix.wordpress.com อัปเดต 18/2/56
Karn Bu https://www.facebook.com/karn.bu.7	08 ตค. 2552	1087 1145	/		เฟสบุคส่วนตัว					/	/	/	มค มี 1 ชิ้น	สาธารณะ	ไม่ได้ทำอัลบั้มแยกวิจารณ์โดยเฉพาะ ไม่มีการอัปเดต
Eakarach Monwat https://www.facebook.com/eakarach.monwat	26 ตค.2552	780 817	/		เฟสบุคส่วนตัวของ เอกราช มอญวิต	/	/			/	/	/	เดือน พ.ย. มี 5 ชิ้น ธ.ค. 56 มี 5 ชิ้น	สาธารณะ	kitamura.bloggang.com และมีอัลบั้มวิจารณ์ อัปเดตล่าสุด 26/11/56
"ผมอยู่ข้างหลังคุณ" https://www.facebook.com/lbehindYou	กพ. 2553	49308 70553	/		แฟนเพจคุณหมอ		/			/		/	ธ.ค. 56 8 ชิ้น	สาธารณะ	อัปเดตล่าสุด 5/12/56
OncE UPoN'-a MaN https://www.facebook.com/Onc3.UPoN.a.MaN	13 มีค.2553	616 721	/		แฟนเพจบล็อก เกอร์	/				/		/	ประมาณ 4 เรื่อง/ เดือน ธ.ค. 56 9 ชิ้น	สาธารณะ	http://onceupon.bloggang.com/ และ chicministry.com มีอัลบั้มวิจารณ์ อัปเดต 24/11/56
Kr Mer https://www.facebook.com/merveillesxx	20 มีค.2553		/		เฟสบุคส่วนตัวของ คณิศร	/	/			/	/	/	เดือน พ.ย. 4 ชิ้น ธ.ค. 56 9 ชิ้น	สาธารณะ	มีอัลบั้มวิจารณ์ อัปเดตล่าสุด 5/12/56
https://www.facebook.com/pages/thaicinemaorg	02 มิ.ย. 2553	3004 4538		/	แฟนเพจเว็บไซต์	/	/			/		/	เฉลี่ยเดือนละ 1 เรื่อง	สาธารณะ	บทวิจารณ์ถ้าเขียนจริงจัง จะมีลิงค์มาจากเว็บ แต่ถ้า เป็นคอมเมนต์สั้นๆ จะไม่มีรูปภาพเป็นสเตตัส
Aswin Cyy BlueYacht https://www.facebook.com/aswinch	04กค.2553		/		เฟสบุคส่วนตัว					/		/	เขียนถึงบ่อยหนึ่ง ใหม่ๆ ปี 56 / น 1 ชิ้น		เขียนยาวๆ / มีอัลบั้มวิจารณ์ อัปเดตล่าสุด 27/6/56
เซน มังกรศิลาหน้ https://www.facebook.com/ssiranon	18 ส.ค.2553	373 376	/		เฟสบุคส่วนตัว					/		/	ธ.ค.56 4 ชิ้น		มีอัลบั้มวิจารณ์ อัปเดตล่าสุด 3/12/56
Inertiatic Groovfie Viaquez https://www.facebook.com/viaquez	10 ก.ย.2553		/		เฟสบุคส่วนตัว					/	/	/	55 มี 32 เรื่อง/เดือน ธ.ค.56 25 ชิ้น	สาธารณะ	มีอัลบั้มวิจารณ์ อัปเดตล่าสุด 5/12/56
จอมยุทธหมื่นลี พ้าหมีด้วยมือ https://www.facebook.com/whattahellisme	24ก.ย.2553	640 779	/		เฟสบุคส่วนตัว					/		/	55 มี 3 เรื่อง/เดือน ธ.ค.56 13 ชิ้น		เข้าได้ต้องเป็นเพื่อนเท่านั้น / มีอัลบั้มวิจารณ์ อัปเดต ล่าสุด 3/12/56
เจสัน วอร์ริส https://www.facebook.com/of.the.death.evill	17 พย.2553	382 496	/		เฟสบุคส่วนตัว บล็อก	/				/		/	55 มี 5 เรื่อง ธ.ค.56 1 ชิ้น		bloggang.com/mainblog.php?id=zero1408 (เริ่มทำ บล็อก 20 ตค. 2555) อัปเดตล่าสุด 27/11/56
https://www.facebook.com/crazyfilmlover?ref=stream&hc_location=stream	24 พ.ย. 2553	344	/		แฟนเพจ					/		/	ก.ย. เขียน 8 เรื่อง	สาธารณะ	Movie Crazy
https://www.facebook.com/SenseOnFilms	18 มค.2554	9741 43847		/	แฟนเพจอิสระ					/		/	ประมาณ 4 เรื่อง/ เดือน	สาธารณะ	แอดมินหลายคน อัปเดตล่าสุด 5/12/56
Filmsick http://www.facebook.com/filmsickpage	01 กพ.2554	1904 3449	/		แฟนเพจFilmsick	/	/			/		/	55 มี 12 เรื่อง ธ.ค.56 9 ชิ้น	สาธารณะ	อัปเดตล่าสุด 23/11/56
En1er1ainmen1 Bite	09 มิย. 2554	756	/		แฟนเพจบล็อก	/	/			/		/	เดือนละ 1-2 เรื่อง	สาธารณะ	https://entertainmentbite.wordpress.com/ เดิมมี

ตารางที่ 7 การนำเสนอบทวิจารณ์บนเฟซบุ๊ก

https://www.facebook.com/EntertainmentBite		1663													ร.ค.56 15 ชิ้น	ะ	บล็อกชื่อ onlineza อัปเดตล่าสุด 5/12/56
Mck's Movie https://www.facebook.com/McksMovie	26 มิ.ย.2554	1302 3112	/		แฟนเพจบล็อกเกอร์	/			/		/	/			ทุกสัปดาห์ทั้งยาวและสั้น ร.ค.56 7 ชิ้น	สาธารณะ	http://mcksmovie.blogspot.com/ http://mckmarvel.wordpress.com/ ต่ำสุด 5/12/56
CatCakeMaru https://www.facebook.com/CatCakeMaru	มิ.ย. 54	1135 1757	/		แฟนเพจบล็อกเกอร์	/		/แมว				/			ส่วนใหญ่เป็นเรื่องส่วนตัว	สาธารณะ	แชร์มาจาก http://catcakemaru.bloggang.co
https://www.facebook.com/pages/คนขับซ่า/ 183825785007609	29/6/2554	227	/		แฟนเพจ	/		/		/		/			ประมาณเดือนละ 5 เรื่อง	สาธารณะ	บทความจะแชร์สิ่งดีจากบล็อกเท่านั้น http://amp-atom.bloggang.com
merveillesxx https://www.facebook.com/merpage	10 กค. 2554	1285 2655	/		แฟนเพจคณิตรัฐกิจกาญจน์ส่อง	/	/	ละครเวที	/	/	/	/	/		ซ้ำเพชฌกัส่วนตัว .	สาธารณะ	มีอัลบั้มวิจารณ์ อัปเดตล่าสุด 22/11/56 56 มี 6 ชิ้น
https://www.facebook.com/pages/แอลเนื้อ-เถื่อน หนังสือ/183420601718931?ref=ts&fref=ts	11 กค.2554	397 423	/		แฟนเพจอิสระ					/		/	/		ประมาณ 2-3 เรื่อง/เดือน	สาธารณะ	มีอัลบั้มวิจารณ์ หยุดการโพสต์วิจารณ์ตั้งแต่ 15 ม.ค. 56
KURENAI THE MOVIE https://www.facebook.com/pages/KURENAI- THE-MOVIE/110476649051415	28 กค.2554	741 3610	/		แฟนเพจบล็อกเกอร์	/				/		/	/		พ.ย. 3 เรื่อง มีทั้งจากบล็อกและงานเขียนสั้น	สาธารณะ	kurenaimovie.blogspot.com/ http://kurenai17.wordpress.com/ มีอัลบั้มวิจารณ์ อัปเดตล่าสุด 22/11/56
https://www.facebook.com/ThaiMovieClub	2 กค. 2554	2180 3024	/	/	แฟนเพจเว็บไซต์	/				/		/	/		คอมเมนต์สั้นและหายาก พ.ย. 56 1 เรื่อง	สาธารณะ	มีเว็บ ThaiMovieClub.com/ มี office ด้วย อัปเดตล่าสุด 23/11/56
วิจารณ์ภาพยนตร์ https://www.facebook.com/A.Surrealism	30 สค.2554	5327 12195	/		แฟนเพจบล็อกเกอร์	/				/		/	/		เดือนละ 2 เรื่อง หรือมากกว่านั้น	สาธารณะ	มีอัลบั้มวิจารณ์, www.a-bellamy.com/ อัปเดตล่าสุด 4/12/56
OKmovies คอยเรื่องหนัง กับ พี่ไอ้ นิติเทพ https://www.facebook.com/okmovies	2554	845 2722	/		แฟนเพจบล็อกเกอร์	/				/		/	/		บทวิจารณ์มีน้อย ไม่มีวิจารณ์	สาธารณะ	http://www.movies.okfanclub.com/ อัปเดตล่าสุดแนะนำหนัง 16/11/56
จิปชา รับลม กับมิสเตอร์ อเมริกัน https://www.facebook.com/amarica2029	28 ตค.2554	739 1538	/		แฟนเพจอิสระ				/	/			/		เน้นวิจารณ์เดือนละ 10 ชิ้นขึ้นไป	สาธารณะ	Mr. American ลงบล็อกกาซีน อัปเดตล่าสุด 3/12/56
คิดจากหนัง https://www.facebook.com/pages/ คิดจากหนัง/134106473363875?ref=ts&fref=ts	10 พย.2554	1060 1900	/		แฟนเพจอิสระ					/			/		เดือนละ 1-2 ชิ้นหยุดไปตั้งแต่ มิ.ย.	สาธารณะ	เขียนแนวคิดต่อยอดจากหนัง อัปเดตล่าสุด 25/6/56
สมาคมคนรักหนัง https://www.facebook.com/moviesociety	16 พ.ย. 2554	3717	/		แฟนเพจ					/	/	/	/		หนังใหม่ต่อเนื่อง	สาธารณะ	
https://www.facebook.com/pages/Nangnadoo- หนังน่าดู/144400342339693	04 มค. 2555	2588 5235	/		แฟนเพจเว็บไซต์	/				/		/	/		วิจารณ์ 1-2 ครั้งต่อเดือน	สาธารณะ	เน้นข่าวสาร,ไม่ได้ทำอัลบั้มวิจารณ์, www.nangnadoo.com อัปเดตล่าสุด 5/12/56
Focus Movie https://www.facebook.com/mdmovie	22 มค. 2555	102 137	/		แฟนเพจอิสระ					/			/		สัปดาห์ละ 3-5 เรื่อง (หนังเก่า) ไม่อัปเดต	สาธารณะ	มีอัลบั้มวิจารณ์ เคลื่อนไหวครั้งสุดท้าย 9/1/55

ตารางที่ 7 การนำเสนอบทวิจารณ์บนเฟซบุ๊ก

Talk about Horror films https://www.facebook.com/TalkAboutHorrorFilms	18 มี.ค. 2555	8762 13299	/		แฟนเพจอิสระ				/	/	/	2 เรื่อง/เดือน วิจารณ์ ครั้งสุดท้าย มี.ค. 55	สาธารณะ	อัลบั้มวิจารณ์หนึ่ง ช่วงหลังอัปเดตน้อยลง เหลือแต่ การแชร์บทวิจารณ์มาจากเพจอื่น
ชมรมคนวิจารณ์หนังไม่เป็น https://www.facebook.com/ReviewMovieMaiPhen	16 เม.ย. 2555	656 5259	/		แฟนเพจอิสระ				/		/	วิจารณ์ต่อเนื่อง 5-10 /เดือน	สาธารณะ	ไม่ได้จัดทำอัลบั้มวิจารณ์จึงค้นหายาก อัปเดตล่าสุด 1/12/56
เล่าหนังฟังเพลง by thejui https://www.facebook.com/thejuitalk	19 มี.ย. 2555	868 1218	/		แฟนเพจอิสระ			เพลง	/	/	/	หนังใหม่แทบทุกเรื่อง เดือนละเรื่อง	สาธารณะ	อัปเดตต่อเนื่อง แต่วิจารณ์ล่าสุด 8/10/56
คนดูหนัง https://www.facebook.com/KhonDoNhang	11 ก.ค. 2555	3079 8247	/		แฟนเพจอิสระ				/		/	มี 3-4 เรื่อง/เดือน	สาธารณะ	มีอัลบั้มวิจารณ์ อัปเดตล่าสุด 27/11/56
Hollywood Gossip by GossipGun https://www.facebook.com/GossipGun	13 ส.ค. 2555	2772 15880	/		แฟนเพจอิสระ				/		/	มีวิจารณ์หนังใหม่ สั้นๆ	สาธารณะ	ไม่ได้จัดทำอัลบั้มวิจารณ์จึงค้นหายาก /twitter อัปเดตล่าสุด 4/12/56
AsiaRama https://www.facebook.com/pages/AsiaRama/409505379105651	13 ส.ค. 2555	503 1783	/		แฟนเพจบล็อก เกอร์	/			/		/	อยู่ใน Mini-Review นาน ๆ ครั้ง	สาธารณะ	http://mihk2002.wordpress.co และมีอัลบั้มวิจารณ์ แต่วิจารณ์ครั้งสุดท้าย 8/10/56
Mr.DarkKnight https://www.facebook.com/pages/MrDarkKnight/419809401410124	25 ส.ค. 2555	287 1645	/		แฟนเพจอิสระ				/		/	เหมือนเดิม 5-10 / เดือน	สาธารณะ	ไม่ได้จัดทำอัลบั้มวิจารณ์จึงค้นหายาก วิจารณ์ล่าสุด 2/12/56
วิจารณ์หนัง https://www.facebook.com/Filmfanthai	29 ส.ค. 2555	79 193	/		แฟนเพจอิสระ				/		/	เดือนละ 1-2 เรื่อง เหมือนเดิม	สาธารณะ	ไม่ได้ทำอัลบั้มวิจารณ์ วิจารณ์ล่าสุด 12/12/56
KonRakNang https://www.facebook.com/KONRAKNANG	04 ต.ค. 2555	975 5409	/		แฟนเพจเว็บไซต์	/			/		/	มีเขียนบ้าง ก่อนช่วง น้อย หนังสืใหม่ทุกเรื่อง	สาธารณะ	http://konraknang.exteen.co ไม่ได้ทำอัลบั้มหายาก เพราะรูปข่าวกลบหมด เคลื่อนไหวต่อเนื่อง
เกรียนหนัง https://www.facebook.com/pages/เกรียนหนัง/112834835539518?ref=strea	08 ต.ค. 2555	89 3324	/		แฟนเพจอิสระ				/		/	มีวิจารณ์ใหม่เก่า 9- 10 ชิ้น/เดือน	สาธารณะ	ไม่ได้จัดทำอัลบั้มวิจารณ์ เคลื่อนไหวแต่วิจารณ์ สุดท้าย 24/10/56
Nawapol Thamrongrattanarit https://www.facebook.com/ternawapol	14/8/2555	5087 18262	/		แฟนเพจนวนิ สารรัตนฤทธิ	/	ข่าวสาร ส่วนตัว	/	/	/	/	เดือน ธ.ค. 56 7 เรื่อง	สาธารณะ	nawee4.tumblr.com วิจารณ์ล่าสุด 6/12/56
https://www.facebook.com/pages/สปอยล์อย่างจริงจัง/296893130425243	09 ต.ค. 2555	4324 6933	/		แฟนเพจอิสระ				/		/	ไม่มีการวิจารณ์	สาธารณะ	เคลื่อนไหวต่อเนื่อง แต่เป็นสัพเพเหระ หาสปอยล์ หนังไม่ค่อยเจอ
หนังโปรดของข้าพเจ้า https://www.facebook.com/MyFavouriteFilms	11 ต.ค. 2555	156 1528	/		แฟนเพจอิสระ				/		/	20 ชิ้นต่อเดือน	สาธารณะ	เคลื่อนไหวต่อเนื่อง วิจารณ์ล่าสุด 5/12/56
คอมม่อนหนัง https://www.facebook.com/konmongnangweekl	19 ต.ค. 2555	208 2069	/		แฟนเพจ นทธรณ์	/	สังคม, การเมือง	/			/	เดือนละ 1-2 เรื่อง	สาธารณะ	konmongnangworks.blogspot.co.uk วิจารณ์ล่าสุด 2/11/56

ตารางที่ 7 การนำเสนอบทวิจารณ์บนเฟซบุ๊ก

y																
Cinematic https://www.facebook.com/CinematicTH	21 ต.ค.2555	976 4885	/		แฟนเพจอิสระ				/		/	/	หนังใหม่ทุกเรื่อง หนังใหม่ทุกเรื่อง	สาธารณะ	มี twitter วิจารณ์ล่าสุด 4/12/56	
คุยเรื่องหนัง https://www.facebook.com/talkthemovie	25 ต.ค.2555	247 1735	/		แฟนเพจอิสระ				/		/	/	หนังใหม่แทบทุกเรื่อง	สาธารณะ	ไม่ได้ทำอัลบั้มวิจารณ์แยกไว้ วิจารณ์ล่าสุด 28/11/56	
Filmzap https://www.facebook.com/FilmzapSocial	07 พ.ย.2555	298 9673	/		แฟนเพจเว็บไซต์	/			/		/	/	หนังใหม่ทุกเรื่อง	สาธารณะ	http://filmzap.com และ มีอัลบั้มวิจารณ์ วิจารณ์ล่าสุด 5/12/56	
Uncle Rain อาเรน https://www.facebook.com/UncleRainXaRen1984	21 ธ.ค.2555	710	/		แฟนเพจ	/			/	/	/	/	นานๆครั้ง	สาธารณะ	บล็อก http://uncleRain1984.wordpress.com/	
Poprock on FILM https://www.facebook.com/poprockonfilm	7 ก.พ. 2556	2015	/		แฟนเพจ		/		/		/	/	ก.ย. เขียนเรื่องเดียว	สาธารณะ	เคยเขียนภาพยนตร์อย่างต่อเนื่อง แต่ช่วงหลังหันไปเขียนเรื่องฟุตบอลเป็นหลัก	
https://www.facebook.com/pages/ภาพยนตร์-คนทำงาน/110402669070769?ref=stream	1 ก.พ. 2556	5294	/		แฟนเพจ				/		/	/	ก.ย. เขียน 2 เรื่อง	สาธารณะ		
https://www.facebook.com/pages/ตัวร้อน- ป๊อปคอร์นชีส/504595962924227	4 ก.พ.2556	460	/		แฟนเพจ				/	/	/	ทุกวัน	พ.ย เขียน 3 เรื่อง	สาธารณะ		
Talk About Films https://www.facebook.com/TalkAboutFilms	3 พ.ค. 2556	1840	/		แฟนเพจ				/		/	/	นานๆครั้ง	สาธารณะ	เขียนเชิงเกร็ดสาระ แต่ในเกร็ดนั้นก็สอดแทรกความเห็นเข้าไป วิวล่าสุด http://goo.gl/5lwu0i	
สมาคมนิยมดูหนัง https://www.facebook.com/mooviee	8 มิ.ย. 2556	637	/		แฟนเพจ				/	/	/	/	เดือนละเรื่อง	สาธารณะ	มีแชร์บทวิจารณ์มาจากแหล่งอื่น	
แมวตัวนั้นดูหนังตรงแถวC https://www.facebook.com/cwatchthemovies	27 ก.ค. 2556	2411	/		แฟนเพจ				/		/	/	หนังใหม่แทบทุกเรื่อง	สาธารณะ		
Mr.Kanin The Movie - วิจารณ์หนัง https://www.facebook.com/KaninTheMovie	29 ก.ค. 2556	569	/		แฟนเพจ				/			/	พ.ย เขียน 16 เรื่อง	สาธารณะ	วิจารณ์แยกส่วนประกอบหนัง	
ถลก "หนัง" https://www.facebook.com/kiraFilmz9	9 ส.ค. 2556	127	/		แฟนเพจบล็อก	/					/	/	ก.ย. เขียน 2 เรื่อง	สาธารณะ	http://kirafilmz.wordpress.com/	
วิจารณ์หนัง https://www.facebook.com/Filmfanthai	29 ส.ค. 2556	179	/		แฟนเพจ				/		/	/	ก.ย. เขียน 1 เรื่อง	สาธารณะ	คอมเมนต์สั้นๆ	
Movies Stalker https://www.facebook.com/MoviesStalker	30 ส.ค. 2556	625	/		แฟนเพจ				/		/	/	พ.ย เขียน 2 เรื่อง	สาธารณะ		
แอปเปิ้ล๑๑๑ https://www.facebook.com/appleoneoone	31 ส.ค.2556	437	/		แฟนเพจ	/		เพลง		/	/	/	พ.ย เขียน 6 เรื่อง	สาธารณะ	ตอนนี้อยู่อเมริกา http://apple101.bloggang.com	
Review-me https://www.facebook.com/pages/Review-	2556	616	/		แฟนเพจ				/	/	/	/	ม.ค. 7 ชิ้น	สาธารณะ		

ตารางที่ 7 การนำเสนอบทวิจารณ์บนเฟซบุ๊ก

me/590037124412674																
ManProject https://www.facebook.com/ThisIsManProject	2556	194	/		แฟนเพจ				/		/	/	5 เรื่อง	สาธารณะ		

2.2.3.4 ผู้ใช้เฟซบุ๊กเพื่อการวิจารณ์ มีทั้งผู้ใช้น้ำใหม่ที่ยังไม่เคยมีพื้นที่ทางอินเทอร์เน็ตเลย กับมีพื้นที่ในสื่ออื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างเว็บไซต์หรือบล็อก กลุ่มนี้จะหันมาใช้เฟซบุ๊กเป็นพื้นที่หลัก โดยมี 2 ลักษณะ คือ เลิกใช้บล็อกแต่หันมาใช้เฟซบุ๊กแทน พบเห็นได้ในกลุ่มบล็อกเกอร์เก่ากลุ่มหนึ่ง ได้แก่ *ผมอยู่ข้างหลังคุณ* ชญานิน เตียงพิทยากร กันฉัตร รังษิกาญจน์ส่อง และฟ้าดิน

อีกกลุ่มหนึ่งจะเลือกใช้สื่อตามระดับของงานวิจารณ์ งานที่ต้องการใช้ความปราณีตก็จะเลือกใช้สำหรับสื่อสิ่งพิมพ์ งานวิเคราะห์ขนาดยาวและแทรกอารมณ์ส่วนตัวก็จะใช้พื้นที่บล็อก และใช้เฟซบุ๊กสำหรับงานขนาดสั้นที่ไม่ต้องการเก็บไว้ ผู้ที่แบ่งลักษณะเนื้อหาตามสื่อที่ใช้ได้แก่ เอกราช มอญวิฒ และไทยชินเมาเป็นต้น

2.2.3.5 ลักษณะการนำเสนอ ผู้ใช้เฟซบุ๊กส่วนใหญ่มักจะเสนอบทวิจารณ์ภาพยนตร์เพียงอย่างเดียว มากกว่ารวมเนื้อหาหลากหลายเข้าไว้ด้วยกันอย่างบล็อก อาจมีผู้ใช้งานคนที่จะใช้เฟซบุ๊กในการทำงานเดียวกันแต่ส่วนใหญ่แล้วก็จะเน้นภาพยนตร์เป็นหลัก

ความยาวในการเขียนนั้นมีตั้งแต่ให้คะแนนเพียงอย่างเดียว รวมทั้งข้อเขียนขนาดสั้นที่มีความยาวเพียงไม่กี่บรรทัด จนถึง 1-2 หน้า ลักษณะการเขียนมีความไม่เป็นทางการสูงยิ่งกว่าบล็อก ส่วนใหญ่มิได้เขียนในลักษณะความเรียง แต่จัดลำดับเป็นข้อ ๆ เพื่อให้อ่านง่าย ภาษาที่ใช้ยังไม่เป็นทางการมากนัก บางครั้งถึงขั้นหยาบคายเลยทีเดียว ดังจะเห็นได้จากกรณีตัวอย่างบทวิจารณ์ของชญานิน เตียงพิทยากร โดยผู้เขียนได้ให้เหตุผลว่า เขาใช้พื้นที่เฟซบุ๊กเป็นพื้นที่ส่วนตัวเหมือนการบันทึกไดอารี่เล่มหนึ่งเท่านั้น ตรงกันข้ามกับบทวิจารณ์ในนิตยสารสตาร์ฟิกส์ (Chayanin Tiangpitayagorn, 2012)

Chayanin Tiangpitayagorn

ATM เออร์ริก เออร์โร (Thailand, เมษายน 2012,
FFFFFFFFFFFFFFFFFFFFFFF)

เผ่าพันธุ์มนุษย์สามารถพูดคำต่างโลกมาใช้กับหนังเรื่องนี้ได้ทั้งสิ้น "ไม่มีอะไร
มากเกินไป หรือรุนแรงเกินไปจนสามารถสร้างความสยองขวัญใดๆ ถ้าจะมี
ข้อดีบางอย่างให้พูดถึง ก็คือการที่หนังเรื่องนี้มีการพูดถึง "ไทยพรีเมียร์ลีก"
ฟิเวอร์อยู่แบบเต็มปากเต็มคำ (มี เทตส์ที่ดี ใจมัน มาโผล่ด้วยสามวินาที)

ที่ผ่านมาไม่ชอบหนังจีทีเอชหลายเรื่องเพราะอะไร ก็จะเกลียดหนังเรื่องนี้ด้วย
เหตุผลเหล่านั้นที่ทับถมทวีขึ้นอีกเป็นร้อยเท่า - เราเคยคุยกันว่าเมื่อไหร่หน
งไทยจะมีวันและสักก้อยปรากฏตัวอย่างเป็นกิจจะลักษณะ หนังเรื่องนี้ทำให้แล้ว
แต่เหยียดแรงแรงกับขึ้นมาได้ฝ่ายเดียว แน่ๆ จะให้ไม่เหยียดได้ยังไง หนึ่ง
มันก้าวหน้าทางทัศนคติพอๆ กับแวมไพร์ทไวไลท์นะคุณ แต่อย่างน้อยทไวไลท์
ภาคล่าสุดก็เอากันไปครึ่งเรื่องนะ

ปูคาแรคเตอร์นางเอกมาซะเป็นผู้หญิงเก่ง ร้าย เจ้าเล่ห์ ไม่ยอมใคร แต่ตอนสุด
ท้ายเป็นบ้าเล็กน้อยเพราะเกิดคิดขึ้นมาว่าตัวไม่ได้อยากแต่งงานกับตัวเองจริงๆ
(คือมีซีรีส์ด้วยหรืออีก) แล้วใช้การแข่งขันเออร์ริกเออร์โรอะไรของมึงเนี่ย
คืออะไร เป้าหมายของมึงคือใครแพ้ลาออก เออคือถูกเข้าใจว่ามันไม่ให้ง้อแก่กัน
ได้บุญฟอรัมบริษัท แล้วมึงจะแย่งกันทำไมว่าใครต้องลาออก มันยากตรงไหนวะ
ใครเงินเดือนเยอะกว่าก็อยู่ อีกคนก็ไปหางานใหม่ดี เป็นเชี่ยอะไรก็มากมายจนช
นกลางออฟฟิศทั้งหลาย

แล้วยังไม่นับความล้มเหลวที่ไปสร้างไว้ให้ชาวชลบุรีอีกอีกโข ตัวละครมีความร้าย
ความชั่วความเลวของตัวเองเพื่อชัยชนะและอื่นๆ แต่ตอนท้ายตลบกลับมาส
ความดีงามได้ต่อแหล่งเชื้อรับที่สุด นั่นสินะ ทำให้ทุกคนต้องเป็นคนดีในท้าย
ที่สุด หมายถึงพวกชนชั้นกลางนะ พวกชาวบ้าน อีป้าร้านซักรีด แวัน สก๊อย ก็
ชื่ออู๋ตั้นนะ แต่พวกนี้มีหน้าเงินใจ แต่พวกกูไม่มีหน้าเงินนะ แม้พวกกูจะทำงาน
ธนาคาร (เอาไปแปลซบอิงให้พวก occupy wall street ดูมันคงกระอักเลือด
ตายกันเป็นแถว)

การเขียนบทวิจารณ์บนเฟซบุ๊กมีปัญหาในการจัดเก็บ แม้ผู้เขียนส่วนหนึ่งจะจัดเป็นอัลบั้มไว้
ชัดเจน แต่สำหรับผู้อ่านแล้ว จะต้องเป็นผู้ที่คุ้นเคยกับการใช้เฟซบุ๊กอยู่ไม่น้อยเพื่อจะเข้าถึงงานวิจารณ์
ชิ้นนั้น ผู้อ่านส่วนใหญ่มักจะอ่านตามลำดับเวลาของการตั้งสเตตัส (timeline) ด้วยเหตุนี้อายุบทวิจารณ์
ของเฟซบุ๊กจะอยู่ในความสนใจค่อนข้างจำกัด ส่วนใหญ่ได้ไม่เกิน 3 วัน

โดยสรุปแล้ว เฟซบุ๊กกลายเป็นพื้นที่การวิจารณ์บนสื่ออินเทอร์เน็ตที่สำคัญ และมีแนวโน้มว่าจะเติบโตมากขึ้น โดยเฉพาะในการจัดฉายภาพยนตร์อิสระ ซึ่งมีงบในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ค่อนข้างน้อย แต่ปัญหาของเฟซบุ๊กก็คือมีเป็นจำนวนมาก จนบางครั้งก็ผู้ใช้ก็หาไม่พบและพลาดข่าวสารไปในที่สุด

2.2.4 รูปแบบของการวิจารณ์บนสื่ออินเทอร์เน็ต

สื่ออินเทอร์เน็ตมีความโดดเด่นมากในการสร้างรูปแบบการวิจารณ์ที่หลากหลาย มิใช่เป็นเพียงบทความหรือความเรียงขนาดยาวอย่างที่พบเห็นในสื่อสิ่งพิมพ์ สามารถสรุปได้ดังนี้

2.2.4.1 บทความ เป็นข้อเขียนขนาดยาวที่มีการประเมินคุณค่าทางภาพยนตร์อย่างเป็นแบบแผน ซึ่งมีทั้งที่เป็นทางการ มีการใช้แนวคิดและหลักการการวิเคราะห์อย่างชัดเจน หรือการประเมินคุณค่าอย่างไม่เป็นทางการ เป็นเพียงการบันทึกอารมณ์ส่วนตัว อย่างเช่น ไดอารี่ เป็นต้น การวิจารณ์ภาพยนตร์ในรูปแบบบทความหรือความเรียงขนาดยาวนี้ มักจะปรากฏให้เห็นบนสื่อเสมือนจริงประเภทบล็อกมากกว่าเว็บไซต์

2.2.4.2 บันทึกประจำวันหรือสมุดโน้ต รูปแบบจะไม่เป็นทางการและไม่มีแบบแผนแน่นอน บางครั้งมีการวาดภาพประกอบ ดังนี้ (tictin, 3 เมษายน 2555)

-เราก็จำไม่ค่อยได้แล้วว่าลำดับเรื่องมันเป็นยังไง อะ จำได้จากความรู้สึกว่า บทมันติดไปติดมาแบบอยู่ๆก็ติด ส่วนคู่ บัว กับ จูน อยู่ๆก็ชอบกันซะงั้น เหมือน มองดาที่นิ่งๆๆ

-บท บัวเรารู้ว่าเพี้ยนๆแต่ได้ดูแล้ว สามีเค้าเหมือนกัน เราชอบการแสดงของ2คนนี้มาก โดยเฉพาะตอนที่คุยว่าจะเลิกกันในห้องนอน โดยที่เราไม่รู้ว่าจะเพราะอะไร ดูไปครึ่งเรื่องถึงจะรู้ว่าเพราะปัญหานี้เอง

-ส่วนจูน ดิสต์ จูน แท้เลยอะ บทก็มัน แต่ก็พอทนแทนด้วย สายตา แววตา ก็ดีนะ จากสำคัญตอนที่

บัวทำสายยางรดน้ำหลุมมือ แล้วจูนเข้าไปโอบ เรายังไม่รู้สึกละเลยอะ ทำไมนะ (๕ ๕)

-ภาพก็เฉยๆอะ มันก็มีสวยบ้าง(โดยเฉพาะจากในรีสอร์ท กับหน้าเพี้ยนๆ สวยกริ่ง)สลับกันไป โดยเฉพาะจากตอนที่ มี กะ ดา มาทะเล โอ้วแม่เจ้า พระอาทิตย์ส้มแปร์ด พื้นน้ำไม่กระเพื่อม สดุดีโอรีปาว

เนี่ย คือไม่เขียนเลย สงสัยว่าจะถ่ายซ่อม

-เอาเป็นว่า หนึ่งมันก็เล่ามาเรื่อยๆแล้วก็รักกันแล้วก็จากกันแล้วก็แอบมีเอนดิงสำหรับ คู่ ดา กะ บัว แต่ บัว กะ จูน จบแบบจากกัน เพราะ บัว ซิงตายซะก่อน

- ลูกสาวของบัว เลือดฝาดหน้าผมมาเต็มไปป่าดะ

-รอยต่อเชื่อมของหนังมันไม่สนิทไปหน่อย มันเลยไปทำให้ความสับสนของ 2 คน และ 2 คู่ หายไปด้วย เรายังไม่เข้าใจอยู่ดีว่า 4คนนี้ มาอยู่ในเรื่องเดียวกันได้ยังไง ถ้าจะบอกว่าทั้งหมดมันมาเชื่อมกันโดยบอกว่า จูนเกิด แก่แล้วรักภรรยา(แต่ตัวเองเป็นช่างถ่ายรูป เอ๊ะ ยังไง แก่แล้วมีรูปบัวที่เป็นรูปถ่ายอยู่รูปเดียว เอ๊ะ งงๆ) แล้วมี ดา กะ บัว มาดูรูปบัวพอดี เรารู้มันแปลกๆอะ แต่ถามเราว่าเราก็คงชอบจากนั้นะ ที่กล้องไปซ่อนอยู่ในห้องแล้วค่อยๆแพนมาเจอ 3 คน กับอีก 1 ถ่ายสวยดี อะ (แต่ว่า

คิดที่ไปปาวอะ (๕ ๕)

-ตอนเอนด์ เครดิต บ๊วย ตัดมาที่บัว ประเด็นขำอีกแล้วอะ คืออะไรอะ หนูไม่เข้าใจ

อีกรูปแบบหนึ่งที่มักจะพบเป็นประจำ คือ การแยกประเด็นความคิดเป็นข้อ ๆ แต่ไม่พัฒนาไปสู่ความเรียง พบเห็นได้มากทั้งในบล็อกและเฟซบุ๊ก (fella 777, 8 มิถุนายน 2555)

ข้อดี

1. น้องพีท แสดงได้เป็นธรรมชาติ ไม่เหมือนบางคนที่แสดงแบบดาราแสดงอะ คือเวลาสนุก ร่าเริง มุ่งมั่น ยามอ่อนล้า หดแรงแกทำได้หมด แวดตาแกมันบ่งบอก แบบนั้นจริงๆ อะ ทำให้ลืมไปเลยว่าชีวิตจริงน้องเค้าเป็นคุณหนูนะ
2. น้องมุกใหม่และคุณลุงเปี้ยก ไปสเตอร์ นี่น่ารักมาก เป็นธรรมชาติมาก คือเป็นที่ยี่สำคัญ มีบทบาท กับหนังตลอดเวลา "ไมเวอ์"
3. จังหวะการเล่าเรื่องของหนัง พอดี ทำให้เราได้รู้พัฒนาการของตัวละคร และลื่นไปกับดี้อบ (พีทในเรื่อง) ตลอดเวลา
4. ข้อคิดเล็กๆ น้อยๆ ที่แทรกอยู่ในหนัง โดยเฉพาะฉาก Security ที่ห้าง นี่ชอบมาก อยากให้พวกลูกคุณหนูทุกคนได้รู้ว่า "เงินซื้อไม่ได้ทุกอย่างนะเพีย!!! " (มันก็เจ็บปวดเหมือนกันนะ ที่ส่วนใหญ่ความคิดนี้มันยังรากตั้งแต่เด็กแล้วอะดิ ว่า "เงินคือพระเจ้า")
5. รายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ ที่ผู้กำกับอย่างคุณทรงยศ "ไม่ละเลย เช่นวัฒนธรรมชาวจีน ในไทยที่แทรกมา ทำให้เรารู้ว่ากรอบสังคมป้าเรา ก็คิดแบบนี้แหละ (ทั้งเรื่องการเรียน และการนับถือเจ้าแม่กวนอิม)
6. เพลงประกอบ " แสงสุดท้าย " ของพิจิกา ที่มาตอนจบเรื่อง นี่มันใช่เลย +++ เพราะมาถูกจังหวะ และโดนน่น
7. ...ส่วนตัว มีพุดถึง 7-11 ด้วยน้า นี่ถึงที่ทำงานเก่าจัง ที่ทำงานเราให้โอกาสใครหลายคนน้า "ไม่" ได้มีแต่มุมโหด ..อื้ออิ

2.2.4.3 เขียนวิจารณ์ประกอบภาพ

พื้นที่อันไม่จำกัดของสื่ออินเทอร์เน็ตทำให้บล็อกเกอร์จำนวนหนึ่งสร้างความน่าสนใจให้กับบทวิจารณ์ของตน โดยนำเสนอภาพประกอบเป็นจำนวนมาก จนบางครั้งดูเหมือนจะเป็นการวิจารณ์ภาพยนตร์ประกอบภาพมากกว่าตัวภาพยนตร์อย่างจริงจัง ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้ (catcakemaru, 9 พฤษภาคม 2555)

Bloggang.com : weblog for you and your gang

1/5

2.2.4.4 เขียนเป็นกลอน แม้บทวิจารณ์บนบล็อกส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบไดอารี่ แต่บล็อกเกอร์บางคนได้สร้างสรรค์งานในรูปแบบอื่นที่แทบไม่เคยพบในการวิจารณ์ของไทย ได้แก่ การวิจารณ์ในรูปแบบของกลอน ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้ (Aguileraanimato, 18 พฤศจิกายน 2552)

ราชธานีแรกสุดเกิดกลี
ยุคซอมบี้ล้างผลาญเรือนธรรมา
ลวันผู้คนถูกสังหารเช่นผักปลา
อัมเบร่าอำวยโหมหัวตัวอัปรีย์

ไวรัสที่เชื้อหมฟ้สันเนตดา
หลุดออกมาแผ่ฟุ้งไปไกลเจ็ดสี่
อันว่าซาร์สโหดร้ายยิ่งปราช
แต่อำวยที่กะพืชาติเล่นบรรเลง

“ร่ม”องค์กรยักขจัดสามาญ
ก่อเกิดกาฟ้ดิบหายไม่ย่ำเกรง
ผลิตชีวภาพออกมาคันครั้นเครง
หวังตนเองขึ้นครองมกอบธานี

ถกษัตริย์ถึงกาลอุบาทว์วิ
นัเมชีสก่อกำเนิดเดือดระแหง
ก่อนหน้านั้นเป็นมนุษย์โตนัดัดแปลง
จับพลิกแปลงแปลงเพศสัตว์อาถรรพ์

ใครรอทั้งการอาชญาหลายทัพ
เป็นโตนัดดิบซาวมวนอาสัญ
มันอยู่เหนือกว่าสิ่งใดในละอัน
คิดผูกพันเห็นเป็นหมักโวิทล้อง

พลเมืองหวาดวิตกกระตุกจิต
เกรงชีวิตกร่อนกัดด้วยอสุรา
หรือไม่ว่ลวดจวบแบนแผ่นพสุธา
อัมเบร่าคิดปิดเมืองล้างนิวเคลียร์

มันไม่สนเสียงพริ้วกรเรียกสะอื้น
แค่คนอื่นใช้ตัวข้ายอมโดนเขี่ย
แสนบัดซบเหลือเกินไอ้ตัวเขี่ย
สุดละเหี่ยฮู้เจ้าอู้อยู่ใด มาช่วยที

ไอ้อลิซ ไอ้ว่าต้นเกิดหนา
จากนี้หรืออยู่ไหนโตโปรดงพื้น
แม่งจับบุกจกรรรมมือถือปืน
ก่อนบุรโตนกลืนด้วยมกตัญ

แต่กะไรคนเขี่ยนช่างลี้ซัด
อิทธิฤทธิ์หนโตเกรงพะบู
คนฟ้พื้นดินมาดันจับสิ
ช่างสู้ไรเอเวอร์เบือเหลือจะทน

สมรักษ์ไม้งังไม่เห่อองค่นาง
ยังไม่สร้างบาดแผลแม่ไม่สน
ทั้งไต่ถักระฟ้าเหนือสกล
ถือตนเป็นดาบรัฐ ในDie Hard หรือใจเอ๋

พลันเหาะเห็นเด่นธาดอากาศฟ้า
ดีด่างว่ไปฝักมากับไฟเมย์
กระบวนหาล้างพันธุ์ไม่ละเลย
ศอกหมัดเสียจำหนมกราบวันหา

ดูดูไปเมื่อลิซช่างน่ากลัวกว่าตัวผี
พิศดูสิน้านั้นเือกเย็นชา
เสมือนว่าโปรแกรมไว้ให้เช่นฆ่า
อาตศิกดาขจัดสิ้นล้างบรรลัย

แต่ยังดีที่บทส่งด้วยสงสาร
แม้พระกาฟ้แต่หัวใจคงวิไล
มีศไกอาตุรครวญรำให้
ด้วยจิตใจยังแลกเช่นเพศมนุษย์

มาจะกล่าวบทไปยังเจ้า 14 กุมภาพันธ์
ซ่อมมาเป็นตำรวจจ้าวจอมยุทธ์
ทรงเกาะอกสักรามงามสะตอต
หม่นน้องนุชโผล่มาน่าสุขสม

ท่ามกลางตงอสุรชีวจิต
ฉิลน้ำพิศท่ามกลางกองอาวม
แฟนโบโให้ก่อร้องขึ้นชม
ตามอุดมการณ์เกมสัสมสมัย

สองนรีแขวนชีวิตบนเส้นตาย
อาวมลายหากสละเมืองไม่หัน
ไหนยังต้องตามเด็กที่หายพลัน
ก็จละบนเหนื่อยแทะหะลักแดง

งานภาพไซริจแล้วไม่ละมุน
เห็นแล้วชื่นชมมีสลับแสง
เกือบดับถักด้วยภาพแสนรุนแรง
ลูกเด็กแดงลีไกลไม่ควรรอ

งานอัฟเฟ็คตสนันแจสมกลอง
สนนกร่งทำลายล้างพนาสุร
ธัมบรรเลงเกรียกก้องตะบันบู
ชวาน์สุดคู่ฮือฮือตะลึงรายุ

ฉากล่ำมีฟ้าได้สิ้นสุดระหึก
แสงเงาตึกหลอกหลอนขวัญสลาย
ใจไม่แข็งอย่าดูใจจะวาย
แต่นั่นกลายเป็นครั้งแรกของเงินทุน

อีกครั้งนั้นเพิ่มโหมดแบบดราม่า
แต่ไม่คร่ำความทราฐที่เคยคุ้น
เหมือนฉากโหดที่เราได้แต่ลุ้น
กว่าจะพ้นน้ำอุ่นๆ ก็ไหลลึก

ทางเลือกนั้นมีเพียงแค่สองทาง
ผลกระล้างย่อมเห็นเป็นประจักษ์
สิ่งเวรตนในนามของความรัก
หรือฉมปลักเพราะธสาสิ่งหารเพื่อน

ดูเอามันมันให้ได้ตามหวัง
ถึงไม่ฝิ่งใจเท่าหนึ่งที่มีเกลิอน
แม้ภาคนี้ทำได้ไม่ดีเหมือน
แต่ก็เตือนให้ไปดูกันเกิดหนา

เห็นแนววิบวิบนเริ่มมเรไร
กะเอาไว้คงสร้างภาคต่อมา
กะไรเลยก็หนึ่งเกมสั้นนำ
ล้วนครบสูตรของคำที่มีมา

2.2.4.5 คอมเมนต์หรือกระทู้ เป็นเพียงการแสดงความคิดเห็นสั้นๆ ซึ่งที่นิยมกันมากใน
เว็บไซต์ขนาดใหญ่ เว็บไซต์เหล่านี้ไม่นิยมลงบทวิจารณ์ขนาดยาว แม้จะตั้งเมนูเพื่อการวิจารณ์
ภาพยนตร์ก็ตาม การดูแลให้มีผู้เข้ามาแสดงความคิดเห็นสม่ำเสมอจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะส่งผลต่อ
จำนวนผู้เข้ามาใช้เว็บด้วย ลักษณะเช่นนี้เห็นได้ชัดแม้แต่เว็บไซต์ภาพยนตร์อันเป็นที่นิยมอย่าง สยาม
โซน หรือ หนังดี ดังจากตัวอย่างของสยามโซน

รูปแบบการแสดงความคิดเห็นสั้น ๆ หรือคอมเมนต์ยังปรากฏในช่องแสดงความคิดเห็นแบบ
ท้ายส่วนที่เป็นข้อมูลหนัง โดยจะระบุว่ามีการวิจารณ์อย่างชัดเจนหรือไม่ก็ตาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(siamzone1, 2554)

(postjung.com, 2554)

อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจล่าสุดในช่วงเดือนมกราคม 2557 สาขาภาพยนตร์พบว่าการแสดงความคิดเห็นช่องท้ายข้อมูลลดลงไปเป็นจำนวนมาก จนถูกปิดไปในหลายเว็บไซต์ในที่สุด

2.2.4.6 วิดีโอคลิป คุณสมบัติของสื่ออินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีโดยตรง ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนารูปแบบการวิจารณ์ภาพยนตร์แนวใหม่ คือ วิดีโอคลิป แม้ว่าจะยังไม่แพร่หลายมากนัก ในการศึกษาครั้งแรก ผู้วิจัยพบว่ามีเฉพาะเว็บไซต์ <http://www.movieseer.com> เท่านั้นที่ได้นำเสนอการวิจารณ์ในรูปแบบของคลิปวิดีโอ คลิปดังกล่าวมีความยาวประมาณ 5 นาที ซึ่งสามารถรวมตัวอย่างจากภาพยนตร์ไว้ด้วยนอกจากแง่มุมที่ผู้วิจารณ์ได้นำเสนอไว้ การใช้วิดีโอคลิปยังช่วยลดค่าใช้จ่ายของผู้ดำเนินการเว็บไซต์ในการเช่าพื้นที่โฮสติ้งของตนให้น้อยลง เพราะสามารถนำคลิปไปฝากไว้ที่เว็บยูทูบ แล้วเชื่อมโยงมาที่เว็บของตนได้ อย่างไรก็ตาม คลิปวิจารณ์นั้นได้ลดความใกล้ชิดระหว่างผู้วิจารณ์กับผู้รับสารลง เพราะการนำเสนอวิดีโอคลิปต้องผ่านตัวแทนหรือพิธีกรในการนำเสนอความคิดเห็นนั้น มิได้เป็นการถ่ายทอดจากผู้วิจารณ์โดยตรง วิดีโอคลิปดังกล่าวจึงหายไปจากการวิจารณ์ล่าสุดเมื่อเดือนมกราคม 2557 ที่ผ่านมา

2.2.4.7 การวิจารณ์เชิงสัญลักษณ์ การประเมินคุณค่าทางภาพยนตร์รูปแบบหนึ่งซึ่งเป็นที่นิยมใช้มานานแล้วและเผยแพร่ไปทั่วโลก คือ ระบบการให้ดาว โดยใช้ควมดูไปกับข้อเขียน แต่สำหรับสื่อ

อินเทอร์เน็ตนั้น ระบบการให้ดาวหรือสัญลักษณ์จะนำเสนอทั้งควบคู่ไปกับข้อเขียนหรือเฉพาะการใช้สัญลักษณ์เป็นหลักมีอยู่หลากหลายรูปแบบสามารถสรุปได้ดังนี้

- การให้ดาว มีทั้งการประเมินคุณค่าทางภาพยนตร์ทั้งเรื่อง หรือแบ่งหมวดหมู่ในการให้ดาว เช่นนักแสดง เนื้อเรื่อง ตัดต่อ เสียงประกอบ เป็นต้น ระบบการให้ดาวจะมีตั้งแต่ 1- 4 ดาว หรือ 1-5 ดาว ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างดังนี้ (mthai.com, 23 June 2009)

คะแนน

นักแสดง: ★★★★★ 4 ดาว (พระเอกเล่นเก่ง ส่วนนางเอกก็เล่นเก่งมาก เช็กซีมีกๆๆๆ)
 เนื้อเรื่อง: ★★★★★ 3 ดาว (เล่าเรื่องได้เนียนๆ เสียแต่ว่าเหตุผลแปลกๆ และบางจุดมันเกินจินตนาการไปมากจริงๆจนนี้กว่าดู อินดี้ๆน่า โจนส์)
 ตัดต่อ? ★★★★★ 5 ดาว (ฉากหุ่นยนต์ ฉากสงครามอลังการ ทราจิกเรจๆ น้ำกระจาย เศษหินกรวดกระเด็นกระดอน จะหาดีกว่านี้ได้อีกหรือเนี่ย จะตัดคะแนนเพราะฉากตัดต่อที่ทำให้เวียนหัวนี้แหละ)
 เสียงประกอบ: ★★★★★ 5 ดาว ([เพลง](#)เข้ากับอารมณ์ทั้งเรื่อง ไม่มีขัดสะดุดเลยครับ สุดๆ)

- การให้คะแนน เป็นการประเมินคุณค่าทางภาพยนตร์อีกรูปแบบหนึ่งซึ่งเป็นที่นิยมนับมากบนสื่ออินเทอร์เน็ต โดยคะแนนที่ให้นั้นมีความหลากหลาย ตั้งแต่คะแนนเต็ม10 - 100 คะแนน การให้คะแนนก็มีลักษณะแบบเดียวกับให้ดาว กล่าวคือมีการประเมินคุณค่าทั้งโดยรวมและแยกเฉพาะสาขาหรือประเภท เช่น ภาพ เสียง และการแสดง (movieremark, ไม่ทราบปี)

บทสรุปคำวิจารณ์	
เฉลี่ยรวม 94.7 คะแนน	
หนังบอกเล่าถึง เด็กหนุ่ม ผู้มีความ มุ่งมั่น ที่จะเป็นทหารเพื่อรับใช้ประเทศชาติในจังหวัด แต่ร่างกายจะไม่ผ่านมาตรฐานก็ตาม สำหรับหนังเรื่องนี้ แนะนำว่า ช้อดเก็บครับ	
ภาพ	100 คะแนน
เสียง	100 คะแนน
ฉาก	100 คะแนน
นักแสดง	95 คะแนน
การเล่าเรื่อง	90 คะแนน
ดนตรีประกอบ	95 คะแนน
อารมณ์รวมของผู้ชม	90 คะแนน
ความประทับใจ	96 คะแนน
แนวคิด	96 คะแนน
ความสมบูรณ์	85 คะแนน

- การให้เกรด ระบบการให้เกรดเป็น A, B, C, D เป็นที่นิยมในกลุ่มบล็อกเกอร์ซึ่งแสดงให้เห็นอายุของผู้วิจารณ์ที่ส่วนใหญ่ยังเป็นนักเรียนหรือนิสิตนักศึกษาอยู่ โดยเกรดที่ให้นั้นมีตั้งแต่ A+, A, B+, B, C+, C, D+, D และ F แม้กระทั่งเมื่อผู้เขียนเหล่านี้จบการศึกษา ก็ยังคงใช้ระบบการให้เกรดเช่นเดิม

2.2.5 องค์ประกอบบทวิจารณ์ โดยปรกติแล้ว บทวิจารณ์ที่ดีพิมพ์ตามสื่ออื่น ๆ โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์นั้นจะประกอบเพียงข้อเขียนที่แสดงความคิดเห็น ไม่ว่าจะเป็นข้อเขียนขนาดยาวหรือสั้น โดยมีภาพเป็นองค์ประกอบอีกส่วนหนึ่ง แต่ด้วยการพัฒนาทางเทคโนโลยีของสื่ออินเทอร์เน็ต จึงทำให้บทวิจารณ์ทางสื่ออินเทอร์เน็ตมีองค์ประกอบมากกว่าบทวิจารณ์ในสื่ออื่น ดังต่อไปนี้

- เนื้อหาการวิจารณ์
- ภาพนิ่ง
- ข้อมูลภาพยนตร์ เช่น รายชื่อผู้กำกับและนักแสดง รวมไปถึงหนังตัวอย่างหรือที่มักจะเรียกกันว่าเทรลเลอร์
- ลิงค์ข้อมูลภาพยนตร์
- พื้นที่ให้แสดงความคิดเห็นหรือเสียงตอบรับของผู้อ่าน ซึ่งมักจะปรากฏในตอนท้ายของบทวิจารณ์หรือบทความ

- การแบ่งปัน จากความนิยมของเฟซบุ๊กและทวิตเตอร์ในปัจจุบัน ทำให้มีปุมที่จะทำให้ผู้อ่านสามารถส่งลิงค์หรือแบ่งปันบทวิจารณ์ไปให้กับผู้อ่านหรือเพื่อนที่อยู่ในกลุ่มเฟซบุ๊กเดียวกันได้

2.2.6 การประเมินคุณค่าภาพยนตร์ของสื่ออินเทอร์เน็ต ประสบการณ์ที่แตกต่างกันและการทำงานที่ไร้ผู้ดูแลของผู้เขียนวิจารณ์บนสื่ออินเทอร์เน็ต ส่งผลโดยตรงต่อความเข้มข้นในการประเมินคุณค่าภาพยนตร์บนสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างเห็นได้ชัด บทวิจารณ์ที่นำเสนอออกมามีทั้งงานเขียนที่แสดงความรู้สึกร่วมตัว จนถึงงานเขียนเชิงลึกละกาสภา เช่น ประวัติศาสตร์ จิตวิทยา เทคนิคทางภาพยนตร์ ประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ วรรณกรรม จินตศึกษา เป็นต้น สามารถสรุปวิธีการประเมินคุณค่าได้ดังนี้

2.2.6.1 การประเมินคุณค่าจากความรู้สึก พบเห็นมากที่สุดในการเขียนวิจารณ์บนสื่ออินเทอร์เน็ต มีทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ งานที่ไม่เป็นทางการพบมากตามกระแสที่แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ แต่งานที่เป็นทางการมักจะนำเสนอในลักษณะของความเรียง ปรากฏตามบล็อกต่าง ๆ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างนี้ (สาวโสดใจซื่อ, 10 กันยายน 2553)

"เรื่องราวของเด็กคนหนึ่ง "น้ำ" ที่หลงรักรุ่นพี่ "โชน" เด็กหนุ่มสุดฮอตในโรงเรียน รุ่นพี่หน้าตาดี นิสัยดี มีน้ำใจ นักกีฬาของโรงเรียน เรียกว่า สมบูรณ์แบบ และเธอ ก็ได้พยายามหลายสิ่งหลายอย่างพยายามที่จะสวยขึ้น พยายามที่จะทำสิ่งต่างๆ ที่ไม่เคยทำ พยายามที่จะเรียนเก่งขึ้น เพื่อสิ่งเล็กๆ เล็ก ที่เรียกว่า "รัก"

หากแต่...ความพยายามนั้น กลับมีอุบัติเหตุตรงกลาง อุบัติเหตุที่ทำให้เส้นทางระหว่างเธอกับเขาไม่สามารถบรรจบกันได้ อุบัติเหตุที่ทำให้ฉันต้องถามคำถามว่า...ผู้ชายอย่างท็อป มีหรือจะไม่รู้ว่าน้ำชอบโชน (ถ้าเช่นนั้นเหตุใดเมื่อน้ำไม่มีทีท่าอยากไปไหนด้วย จึงต้องอ้างโชนเพื่อให้น้ำไปเสมอ "เป็นนัดแรกที่โชนเล่น" "ไปดูโชนกัน" เหตุใด จึงต้องปราบโชน เมื่อตัวเองพลาดหวัง ทำ ำ ม กั น ?)

แฟนเรบอกว่า...ท็อปรู้...แต่เขาไม่อยากจะเสียหน้า (ที่จะต้องเสียคนที่ตัวเองจีบให้เพื่อนรักตัวเอง)

2.2.6.2 การประเมินคุณค่าตามรูปแบบภาพยนตร์ พบมากที่สุด แต่มักจะเป็นรูปแบบภาพยนตร์ที่ไม่ซับซ้อนมากนัก อาทิ การแสดง การพัฒนาตัวละคร และเนื้อเรื่องของภาพยนตร์ ซึ่งเป็นส่วนที่จับต้องได้มากกว่าและสังเกตได้ง่ายกว่าการวิเคราะห์รูปแบบภาพยนตร์เชิงลึกอย่างเทคนิคภาพยนตร์ บทวิจารณ์บางชิ้นอาจจะกล่าวถึงส่วนที่เป็นการตัดต่อ งานภาพและเสียงบ้าง แต่มักจะไม่ได้ผสมผสานความรู้ระดับลึก สามารถดูได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

"ส่วนเรื่องของระบบเสียงนั้นผมชอบเสียงเอฟเฟกมาก กระหึ่มหนักแน่น แก้วี่สะเทือน และสะใจมาก ๆ เสียงเอฟเฟกอาจเป็นจุดเด่นอีกเรื่องของหนังเรื่องนี้เลยก็ว่าได้ ยกเว้นเพลงประกอบที่ทำออกมาเข้ากับฉากบรรยากาศ แต่ไร้เสน่ห์ดึงดูดใจคนดู เรียกได้ว่า พอออกจากโรงแล้ว เสียงเพลงประกอบในหนัง จะมลายหายไปจากหัวของคนดูอย่างรวดเร็ว เรียกได้ว่าเป็นข้อเสียมหาศาลของหนังเรื่องนี้เลย ? เช่น การประเมินระบบเสียงที่พากย์โดยกลุ่มพากษ์เสียงพันธมิตร หรือระบบภาพโดยเปรียบเทียบกับแผ่นบลูเรย์ รวมทั้งการแนะนำว่าภาพยนตร์เรื่องนั้นเหมาะสำหรับเด็กหรือไม่" (Parnkung, 25 สิงหาคม 2554)

บทวิจารณ์ข้างต้นได้ใช้เทคนิคการตัดต่อและระบบเสียงมาเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการประเมินคุณค่า แต่ผู้เขียนกลับมิได้ยกตัวอย่างชัดเจนว่าฉากใดบ้างที่หมายถึงการโคดขึ้นมาเฉย ๆ คงเป็นเพียงการสรุปผลไว้

การวิจารณ์แนวรูปแบบนิยมยังรวมไปถึงการเชื่อมโยงกับผู้กำกับหรือที่รู้จักกันว่าบทวิจารณ์ภาพยนตร์แนวประพันธ์กร (auteur criticism) และแนวเปรียบเทียบตระกูล (genre criticism) มาผสมผสานในการวิเคราะห์ภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง ๆ กล่าวคือให้ภูมิหลังกับผลงานในอดีตของผู้กำกับท่านนั้น หรือให้รายละเอียดแนวประเภทภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง ๆ เช่น หนังตลก หนังมิวสิคัล แต่ส่วนใหญ่เป็นเพียงการให้ข้อมูลทั่วไป ไม่ได้ลงลึกในเชิงทฤษฎีของการวิจารณ์ทั้งสองรูปแบบนั้น

2.2.6.3 การประเมินคุณค่าตามเนื้อหา การวิจารณ์ภาพยนตร์ตามเนื้อหานั้นส่วนใหญ่จะเป็นการเล่าเรื่องมากกว่าการเชื่อมโยงกับสังคมและสิ่งต่างๆ เช่นเดียวกับที่พบเห็นในสื่อสิ่งพิมพ์ เป็นลักษณะเด่นของการเขียนวิจารณ์บนสื่ออินเทอร์เน็ตที่ผู้เขียนส่วนใหญ่จะเน้นการเล่าเรื่องเป็นหลัก ซึ่งเป็นไปได้ว่าเพราะยังขาดประสบการณ์หรือหลักวิชาการในการประเมินคุณค่า แม้จะมีกฎที่ใช้ร่วมกันว่าห้ามเล่าเรื่องก็ตาม

..... Stealth เล่าถึงชายหนุ่มที่ชื่อ โลโอเนล (ไบเซอร์รับบทนี้เอง) นักเขียนเกย์ที่ประสบความสำเร็จ มีแฟนหนุ่มหล่อหน้าตาดี ชีวิตของโลโอเนลดูจะมีความสุขดี จนวันหนึ่งเขาก็นพบว่าตัวเองอาจมีเชื้อสายมาจากชาวโปแลนด์ โลโอเนลจึงลงมือสืบสอบถึงชาติพันธุ์ของตัวเองด้วยวิธีที่ไม่ธรรมดา

โลโอเนล เริ่มเสพติดทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับโปแลนด์ เขาซื้อหนังสือของนักเขียนชาวโปแลนด์ มาอ่าน หัดพูดภาษาโปลิช ย้อมผมตัวเองจากสีทองเป็นดำ หรือกระทั่งให้แฟนหนุ่มช่วยพิจารณาว่าใคร

หน้าของเขาดูเหมือนคนโปแลนด์หรือ ไม่ ยิ่งไปกว่านั้นเมื่อเขาได้พบกับหญิงสาวชาวโปแลนด์ชื่ออีวา และรู้ว่าเธอหนีเข้าประเทศมาอย่างผิดกฎหมาย โลโอเนลก็พาเธอมาอยู่ที่บ้านทันเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้ความสัมพันธ์ของโลโอเนลกับแฟนหนุ่มเริ่มสั่นคลอน จากนั้นหนึ่งก็พาเราไปรู้จักตัวละครอีกตัว นั่นคือ ลูซี (นาตasha โคคโชมอฟ - คาราสาวคู่บุญของไบเบอร์ เธอเล่นหนังของเขาเกือบทุกเรื่อง) พี่สาวของโลโอเนล ดูเหมือนว่าลูซีจะทำงานกับหน่วยงานที่มีเส้นสายพอสมควร โลโอเนลจึงขอร้องให้เธอช่วยอีวา แต่ลูซีปฏิเสธอย่างไม่ลังเล พร้อมกับคิดว่าน้องชายของเธอคงหนีไปแล้ว

โลโอเนลยังไม่หยุดกับการ ตามหาต้นตอของตัวเอง เขาไปคลั่งค้นถามหาประวัติโคตรเหง้าตระกูลจากพ่อแม่ ซึ่งทั้งสองก็ยอมรับว่ารุ่นปู่ของเขามีเชื้อสายโปแลนด์จริงๆ และโลโอเนลยังทำให้เรื่องราววนเวียนขึ้นไปเมื่อเขาเริ่มพัฒนาความสัมพันธ์ กับอีวา จนในที่สุดโลโอเนลจึงประกาศว่าแต่งงานกับเธอ ทั้งที่เขาเป็นเกย์มาทั้งชีวิต!

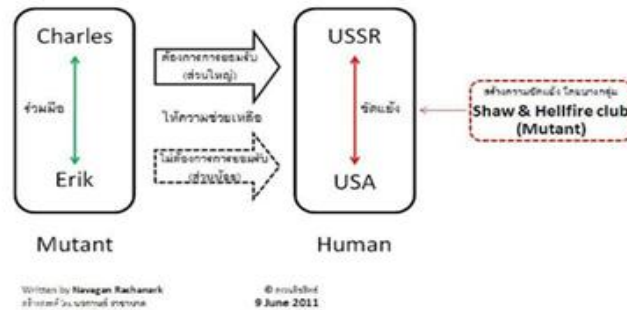
ทั้งหมดที่ว่าเป็นเพียงครั้งแรกของ หนึ่งเรื่องนี้ แต่เราก็สังเกตถึงความคมคายบางอย่างของ *Stealth* ได้ นั่นคือ การเปรียบเทียบถึงความสับสนในเรื่อง ‘ชาติพันธุ์’ และ ‘เพศสภาพ’ คู่กันไป ผ่านทางตัวละครของโลโอเนล กล่าวคือ นอกจากโลโอเนลจะพยายามเปลี่ยนตัวเองจากชาวสวีตเซอร์แลนด์เป็นโปแลนด์แล้ว เขายังเปลี่ยนเพศสภาพของตัวเองจากเกย์ไปเป็นผู้ชายที่ชอบกับผู้หญิง" (คันฉัตร รั้งยี่กาญจน์ส่อง, 1 ธันวาคม 2552)

อย่างไรก็ตามมีผู้เขียนวิจารณ์จำนวนหนึ่งที่พยายามเชื่อมโยงเนื้อหาของภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ กับสังคมในด้านต่าง ๆ งานที่โดดเด่นที่สุดเห็นจะเป็นข้อเขียนของกลุ่มจิตแพทย์ ซึ่งใช้มุมมองจิตวิทยามามองภาพยนตร์ แต่มิได้ลงลึกในทางจิตวิเคราะห์มากนักเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มผู้อ่านส่วนใหญ่ในสังคม ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

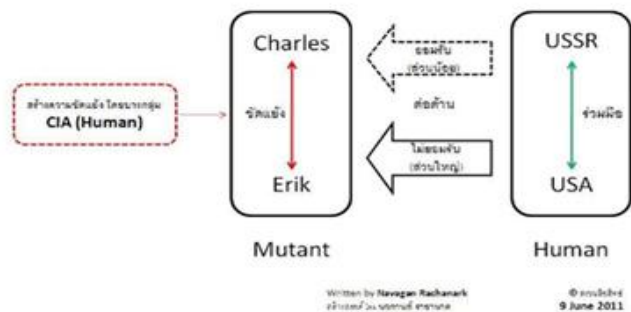
"... ความจริง ถ้า คีสนีย์ จะขายกลุ่มคนดูรุ่นเยาว์ไว้ด้วย กลัวว่าถ้าใส่รายละเอียดวิทยาศาสตร์หรือปรัชญามากเกินไปเนื้อหาจะยากเกินไป ด้วยทที่ไม่ต้องใส่ความซับซ้อนมากก็ได้ ไม่ต้องใส่ปรัชญาสมาธิปล่อยวางอะไรเยะเยะ และ ถ้าครามาไม่แมนก็อย่าไปลงครามาให้เสียเวลา คนดูตัวอย่างเห็นหัวเหว ก็เสียเงินให้สามมิติ หวัง ตามตาม ไม่ได้อยากดู คนชุดขาวนั่งสมาธิคุยไปบ่นไป เอาแค่เฉพาะ เรื่องปมพ่อลูก โลกดิจิทัล ผู้ดีผู้ร้าย แล้ว ชัดกันมาเลย จัดหนักมาเลย สู้กันเพียวไฟว สงครามไฟนีออนแบบถล่มทะลุจอ น่าจะออกมา น่าประทับใจยิ่งกว่าที่เป็นอยู่ เพราะ เทคโนโลยีเอื้ออยู่แล้ว แต่ถ้าคิดจะเล่นประเด็นปรัชญา การนั่งสมาธิ การปล่อยวาง ชีวิตที่ก่อกำเนิดเป็น *Isomorphic Algorithms* ทางเลือกในการมีชีวิต ฯลฯ มีแนวคิดลึๆเหมือน *the matrix* แล้วคิดจะขายให้คนดูผู้ใหญ่ทั้ง อ้าว ว้าววว แต่ให้ตัวละครบ่นๆผสมท่าทางตลกๆแบบนี้ มันยากที่จะคิดจริงใจ" (ผมอยู่ข้างหลังคุณ, 27 ธันวาคม 2553)

ในลักษณะที่คล้ายกัน เว็บไซต์ไอซีฮิสทอรี (iseehistory.com) ก็นำเสนอแนวทางประวัติศาสตร์มาใช้ในการวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง ๆ แต่มิได้ลงลึกทางหลักวิชาการมากนัก เป็นเพียงการให้ข้อมูลที่เป็นฉากหลังของภาพยนตร์เรื่องนี้ ดังเห็นได้จากบทวิจารณ์ภาพยนตร์ไทยเรื่อง อาริฉัง ที่ให้ข้อมูลประวัติศาสตร์สงครามเกาหลี การอ่านภาษาเกาหลีผิด ประเด็นคนเกาหลีพูดภาษาไทย หรือที่ตั้งของหมู่บ้านที่นางเอกพำนักมากกว่าการวิเคราะห์เชิงลึก

2.2.6.4 การประเมินคุณค่ากึ่งวิชาการ ความพยายามในการประเมินคุณค่าเพื่อเชื่อมโยงภาพยนตร์กับหลักวิชานั้นพอจะมีให้เห็นในงานทางอินเทอร์เน็ตบ้าง แต่ยังขาดหลักวิชาการสนับสนุน ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างนี้ (นวกานต์, 10 มิถุนายน 2554)

หลังวิกฤตการณ์ขีปนาวุธคิวบา

จากแผนภาพ เราสามารถจับคู่ที่คล้ายกันระหว่างฝ่าย Mutant กับ มนุษย์ ได้ดังนี้
 Erik (หวาดระแวงและกลัวการคุกคามจากมนุษย์ จึงเปิดฉากประกาศสงครามกับมนุษย์ก่อน)
 =USA(หวาดระแวง USSR เมื่อถูกยุงจากผู้ไม่หวังดี จึงไปตั้งฐานยิงขีปนาวุธที่ตุรกีก่อน ซึ่งถือ
 เป็นการประกาศสงครามทางอ้อม)

Charles(ตอบโต้และป้องกันเมื่อถูกโจมตี) =USSR(ตอบโต้ USA ด้วยการพยายามไปตั้งฐานยิง
 ขีปนาวุธที่คิวบา) Shaw และกลุ่ม Hellfire Club(พยายามเลี้ยมให้พวกมนุษย์ทำสงครามกันเอง
 จนล้มตาย) = CIA (จุดชนวนให้มนุษย์กลายพันธุ์ 2 ฝ่ายที่เห็นแย้งกัน เริ่มหวาดระแวงกันเอง)

สรุปว่าไม่ว่าจะเป็นมนุษย์ หรือ Mutant ต่างก็ถูก“ความกลัวและความหวาดระแวง”ก่อให้เกิด
 ความขัดแย้งที่รุนแรงได้

หรือ

"เนื้อหาของ Il Mare กลายเป็นหนังรักที่ "ร่วมสมัย" ไปในทันที ตอบสนองคอกหนังสไตล์ Post Modern
 เช่นผมได้เป็นอย่างดี" (นิตยสาร, 4 กุมภาพันธ์ 2545)

ในการสรุปประเด็นเรื่องหนังรักร่วมสมัย มิได้มีการอธิบายเพิ่มเติมว่า มีลักษณะใด เช่นเดียวกับ คำว่าโพสต์โมเดิร์นนั้นก็ได้มีการอธิบายว่าหมายถึงอะไร มีเหตุผลใดในการสรุปผลดังกล่าว แตกต่างจากหนังรักในอดีตอย่างไรบ้าง เช่นเดียวกับความพยายามในการสร้างความเป็นวิชาการให้กับข้อเขียน แต่ยังคงขาดเหตุผลในการสนับสนุนเพียงพอ ปัญหาดังกล่าวนี้มิได้เกิดจากความรู้อันจำกัดของผู้สร้างงานวิจารณ์แต่เพียงอย่างเดียว แต่เพราะแหล่งข้อมูลทางภาพยนตร์ศึกษาก็ยังจำกัดอยู่ ซึ่งจำเป็นจะต้องทำการสืบค้นต่อไปว่าจะแก้ไขปัญหานี้ในเรื่องนี้อย่างไร

2.2.6.5 การประเมินคุณค่าข้ามสาขา ความสนใจในศิลปะหลากหลายสาขา ส่งผลให้บล็อกเกอร์ส่วนหนึ่งนำประสบการณ์ดังกล่าวมาช่วยในการวิจารณ์ข้ามสาขามากขึ้น โดยเฉพาะการข้ามสาขา ระหว่างวรรณกรรมกับภาพยนตร์ โดยเฉพาะงานภาพยนตร์ที่สร้างมาจากรoman หรือหนังสือ ทำให้งานวิจารณ์มีความลึกและแง่มุมรอบด้านมากขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

-----“น้ำเน่า”-----

“เจน ออสเตน” เป็นนักเขียนหญิงที่มีชีวิตอยู่ในช่วงปลายศตวรรษที่ 18 ต่อเนื่องยาวมาถึงต้นศตวรรษที่ 19 เรื่องราวในหนังสือของเธอส่วนใหญ่แล้วมันก็พอๆ กับนิยาย “น้ำเน่า” แบบบ้านทรายทองของคุณ ก. สุรางคนางค์นั่นแหละ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของหญิงสาวที่ต้องทิ้งเอาคำว่า “ความรัก” ไว้เบื้องหลัง แล้วปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามขนบ ธรรมเนียม จารีตหรือกรอบที่สังคมสมัยนั้นวางไว้, เรื่องของความรักต่างชนชั้น ต่างยศฐาบรรดาศักดิ์, หรือจะเป็นเรื่องพ่อแม่แหม่งอนของพระเอก นางเอก ที่อ่านๆ ไป ก็อดสั่นไม่ได้ว่าเมื่อไหร่จะลงเอยกันได้ซะที

และยิ่ง เป็นนิยายเล่มนี้ด้วยแล้ว ยิ่ง “เน่า” ได้ใจเหลือเกิน เพราะมันมีองค์ประกอบทุกอย่างที่หนังสือเน่าๆ จะมี นิยายเล่มนี้ก็คือหนังสือที่มีชื่อว่า *Pride and Prejudice*

Pride and Prejudice นอกจากมันจะเป็นผลงานชิ้นแรกของออสเตนแล้ว เราอาจกล่าวได้ว่านี่คือ “ผลงานชิ้นโบแดง” อีกชิ้นหนึ่งของเธอที่ทำได้ ด้วยความที่มันมีส่วนผสมระหว่างเรื่องราว “น้ำเน่า”, เรื่องราว “ความรัก” และอาจรวมไปถึงเรื่องของ “การวิพากษ์” สังคมได้อย่างลงตัวที่สุด อย่างไรก็ตาม แม้เนื้อเรื่องจะ “เน่าสนิท” เพียงใด แต่ ทุกคนต่างก็พร้อมขอมใจ ตกอยู่ในบ่วงของเรื่องราว ประโลมโลกอันสามานย์เหล่านี้อย่างไม่มีวันสิ้นสุด อันจะเห็นได้จาก ไม่ว่ากาลเวลาจะผันผ่านไปนานเพียงใด ร่องรอยของความเป็น *Pride and Prejudice* ก็ยังคงมีให้เราเห็นได้อยู่ตลอดเวลา

- ทังเวอร์ชันละคร BBC ที่ฮิตติดตลาดเมื่อกว่า 10 ปีก่อน

- หรือจะเป็นเวอร์ชันสาวบริดจ์ที่รูปร่างอ้วนดุนุ้ยของเฮเลน ฟิลด์ส ที่ได้รับแรงบันดาลใจจาก *Pride and Prejudice* มาเต็มๆ (ไม่ว่าจะเป็นตัวบริดจ์ที่เทียบเคียงได้กับอิลิซาเบท เบนเน็ต, มาร์ก ดาร์ซี่ กับ ฟริทซ์วิลเลียม ดาร์ซี่, และแคเนียล คลิฟเวอร์ กับนายจอร์จ วิกแคม) (itcu, 5 เมษายน 2548)

2.2.7 กติกการวิจารณ์ ในการนำเสนอบทวิจารณ์นั้น เว็บไซต์บางแห่งได้กำหนดกติกาบางอย่างที่ผู้อ่านถือเป็นข้อปฏิบัติร่วมกันในการแสดงความคิดเห็น เพื่อเลี่ยงข้อพิพาทที่จะเกิดขึ้น ขณะเดียวกันก็อาจส่งผลในเสรีภาพของการวิจารณ์ข้อวิจารณ์ได้เช่นกัน โดยสรุปแล้วการวางกติการ่วมกันมักจะมีดังต่อไปนี้

2.2.7.1 ต้องไม่บอกเนื้อเรื่องหรือจุดสำคัญของภาพยนตร์ หรือที่มักจะรู้จักกันว่า "สปอยล์" ซึ่งถือเป็นข้อห้ามสำคัญในการเขียนวิจารณ์ของหลายเว็บไซต์ เพราะกลัวที่จะทำให้เสียอรรถรสในการชม บางเว็บไซต์ถึงกับกำหนดไว้ว่า ถ้าจะมีการเล่าเนื้อเรื่อง จะต้องมีการระบุชัดเจน เช่น "หากจะสปอยล์เนื้อหาบางส่วนในเรื่อง แนะนำให้เตือนสมาชิกคนอื่นๆ ล่วงหน้า โดยให้สมาชิกคนอื่นได้เห็นคำว่า สปอยล์ หรือ Spoil กันอย่างชัดเจนด้วยนะจ๊ะ" (jumbopop, ไม่ทราบวัน)

2.2.7.2 ขอให้เคารพสิทธิและคำวิจารณ์ของท่านอื่น กติกาที่มีความสำคัญรองลงมาก็คือ การเคารพในสิทธิและคำวิจารณ์ของท่านอื่น ซึ่งเป็นปัญหาข้อพิพาทสำคัญที่มักจะพบเห็นบนเว็บไซต์ ในปัจจุบัน เว็บไซต์บางแห่งจึงได้ระบุหลักดังกล่าวเป็นกติกาอย่างหนึ่ง เช่น "บอกเล่าพูดคุยหนัง ที่เพิ่งดูกันมา ไม่ว่าจะเป็นหนังโรง หนังแผ่น หนังใหม่หนังเก่า วิจารณ์กันได้เต็มที่ บนพื้นฐานการเคารพความเห็นผู้อื่น" (jumbopop) หรือตัวอย่างจากสยามโซนข้างล่างนี้ (siamzone2, ไม่ทราบวัน)

ตัวอย่างกติกาในการแสดงความคิดเห็นจากสยามโซน

- พื้นที่นี้สำหรับคำวิจารณ์หลังจากชมภาพยนตร์แล้ว หรือ การให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับภาพยนตร์เรื่องนี้เท่านั้น หากต้องการพูดคุยเรื่องอื่นๆ สามารถเขียนได้ที่ [เว็บบอร์ด](#)
- งดวิจารณ์คำวิจารณ์ของผู้อื่น
- ผู้ที่จะเขียนวิจารณ์ได้จะต้องเป็นสมาชิกเท่านั้น
- สมาชิกทุกคนจะเขียนวิจารณ์ได้เรื่องละ 1 ครั้งเท่านั้น
- ใช้คำสุภาพในการเขียนวิจารณ์
- ห้าม บอกเนื้อหาสำคัญของภาพยนตร์
- ห้าม ใช้แท็กเอชทีเอ็มแอลในการเขียนข้อความ
- สยามโซน.คอม ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกคำวิจารณ์

2.2.8 การสนับสนุนการแสดงความคิดเห็น ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า สื่ออินเทอร์เน็ตเอื้ออำนวยต่อการเสนอข่าวสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้ง 2 ทาง จึงทำให้ผู้อ่านสามารถร่วมแสดงความคิดเห็นที่มีต่อภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง ๆ ได้หลังจากที่มีการอ่านบทวิจารณ์ชิ้นนั้น ๆ แล้ว ความคิดเห็นบางชิ้นได้แสดงให้เห็นมุมมองอันแวดล้อมไปด้วยความรู้ของผู้เขียน และเว็บไซต์ต่าง ๆ ก็ให้ความสำคัญกับการแสดงความคิดเห็น จึงได้จัดพื้นที่ที่จะสนับสนุนการแสดงความคิดเห็นของผู้อ่านไว้ด้วย โดยสรุปแล้วสามารถจัดกลุ่มพื้นที่ที่สนับสนุนการแสดงความคิดเห็นของผู้อ่านได้ดังนี้

2.2.8.1 เว็บบอร์ด มักจะอยู่ต่อท้ายบทวิจารณ์ชิ้นนั้น ๆ โดยเปิดโอกาสให้ผู้อ่านสามารถแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่ แต่อย่างไรก็ตาม การแสดงความคิดเห็นนั้น อาจจะมีทั้งการเปิดกว้างอย่างเสรี ใคร ๆ ก็มีสิทธิ์ที่จะแสดงความคิดเห็นได้ กับอีกประเภทที่เปิดโอกาสให้เฉพาะกลุ่มผู้อ่านที่เป็นสมาชิกเท่านั้น ผู้ใดต้องการแสดงความคิดเห็น ก็จะต้องสมัครสมาชิกกันก่อน แต่สำหรับการอ่านสามารถเข้าถึงได้กันทั่ว ทั้งนี้เพื่อป้องกันการแสดงความคิดเห็นที่หยาบคายและให้ร้าย ซึ่งมักจะพบเห็นกันมากในเว็บไซต์

2.2.8.2 การแสดงความคิดเห็นโดยใช้สัญลักษณ์ ในเว็บบอร์ดหรือช่องแสดงความคิดเห็นของบางเว็บไซต์ ได้ออกแบบให้ผู้อ่านสามารถแสดงความคิดเห็นในรูปแบบต่าง ๆ ได้ นอกจากใช้ภาษาเขียน ก็ยังมีไอคอนแสดงอารมณ์ที่ผู้อ่านสามารถจะนำมาโพสต์คู่กับภาษาเขียนได้ด้วยเช่นกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้ (nangdee, ไม่ทราบวัน)

นอกจากให้แสดงความคิดเห็นต่อบทวิจารณ์เป็นภาษาเขียนแล้ว บางเว็บไซต์ก็เลือกวิธีการประเมินคุณค่าโดยเปิดให้ผู้อ่านลงมติให้คะแนนกับบทความ หรือใช้ไอคอนตัวการ์ตูนเป็นเครื่องวัดของการแสดงความคิดเห็น ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้ (mion4you, ไม่ทราบวัน)

2.2.9 การแบ่งปัน (share) ในปัจจุบันเว็บไซต์บันเทิงเกือบทุกแห่งมักจะสนับสนุนการแบ่งปัน (share) ผ่านสื่อสังคมต่าง ๆ อยู่เสมอ โดยเฉพาะเฟซบุ๊กและทวิตเตอร์ จากการศึกษาในครั้งนี้ การแบ่งปันข้อมูลหรือแชร์นั้นมักจะปรากฏตามเว็บไซต์มากกว่าพื้นที่ของบล็อก เพราะว่าผู้ให้บริการ

บล็อกนั้นมิได้สร้างโปรแกรมเครือข่ายสังคมไว้ให้บริการแก่สมาชิก พวกเขาจะต้องศึกษาวิธีการสร้างสื่อสังคมในบล็อกด้วยตนเอง จึงยังไม่เป็นที่นิยมนัก

สำหรับการแบ่งปันข้อมูล โดยผ่านเครือข่ายสังคมนั้นจะพบเห็นทั้งในหน้าแรกของเว็บไซต์นั้นๆ หรือในส่วนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการแสดงความคิดเห็นโดยตรง

2.3.สรุปผลการวิจารณ์ภาพยนตร์บนสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ต

การวิจารณ์ภาพยนตร์ในไทยอยู่ในยุครุ่งเรือง มีการวิจารณ์เป็นจำนวนมากทั้งในสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ต ในสื่อสิ่งพิมพ์เองพบว่าเต็มไปด้วยความล้นไหลของการวิจารณ์ นอกจากปริมาณบทวิจารณ์อันเป็นจำนวนมาก ความถี่ในการนำเสนอที่ต่อเนื่อง รูปแบบอันหลากหลายทั้งงานเพื่อการวิจารณ์ภาพยนตร์โดยตรงและงานเขียนที่ต่อยอดมาจากการวิจารณ์ ทั้งหนังสือพิมพ์และนิตยสารเฉพาะด้าน อาทิ นิตยสารธรรมะ นิตยสารอาหาร เป็นต้น ยังไม่รวมไปถึงนิตยสารภาพยนตร์โดยตรง เพราะภาพยนตร์เป็นงานที่สามารถจัดได้ว่าเป็นศิลปะหรือบันเทิง จึงมักจะถูกรวบรวมไว้ในสื่อสิ่งพิมพ์เกือบทุกฉบับ แต่ในเรื่องคุณภาพของบทวิจารณ์นั้นจะต้องพิจารณาเป็นเฉพาะกรณีไป เพราะมีทั้งงานคุณภาพที่เต็มไปด้วยแง่มุมอันลุ่มลึกและหลักวิชาการและงานขยะที่ใช้อารมณ์ในการมุ่งทำร้ายผู้อื่น

สำหรับอินเทอร์เน็ตนั้น การสร้างบทวิจารณ์ที่เน้นคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ของภาพยนตร์นั้นมีน้อยมาก ส่วนใหญ่จะเน้นหนักไปในทางการแสดงความคิดเห็น เว็บไซต์หลายรายการก็นิยมที่จะพึ่งพิงเสียงวิจารณ์จากผู้อ่านในช่องแสดงความคิดเห็น ซึ่งปัจจุบันมีน้อยลง เพราะผู้อ่านส่วนใหญ่หันไปใช้พื้นที่เฟซบุ๊กหรือทวิตเตอร์แทน จนอาจกล่าวได้ว่า สื่ออินเทอร์เน็ตในรูปแบบเว็บไซต์ไม่ช่วยส่งเสริมการวิจารณ์ภาพยนตร์มากนัก

บล็อกถือได้ว่าเป็นพื้นที่สำคัญในการสร้างงานวิจารณ์ภาพยนตร์ของไทย นักวิจารณ์รุ่นใหม่ในสังคมไทยล้วนเกิดจากพื้นที่บล็อกด้วยกันทั้งสิ้น แม้ว่าผู้เขียนส่วนหนึ่งจะยกเลิกการเขียนพื้นที่นี้ไปแล้วหันไปใช้พื้นที่อื่น แต่ก็ยังมีผู้สนใจหน้าใหม่ที่ยังคงหันมาใช้พื้นที่บล็อกอยู่เสมอ ด้วยเหตุที่ว่าสามารถเขียนงานได้ยาวกว่าและเก็บได้เป็นระบบกว่า แม้ว่าความสนใจในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตรูปแบบนี้จะลดน้อยลงไปก็ตาม อันเนื่องมาจากความนิยมของสื่อสังคมอย่างทวิตเตอร์หรือเฟซบุ๊กก็ตาม ข้อได้เปรียบที่เกิดขึ้นในปัจจุบันก็คือบล็อกเกอร์ได้ใช้พื้นที่ทั้งสองอย่างเป็นประโยชน์ โดยการเชื่อมโยงพื้นที่ทั้งสองเข้าไว้ด้วยกัน โดยใช้เฟซบุ๊กในการเผยแพร่ผลงานจากบล็อก จึงเป็นไปได้ยากที่บล็อกจะเป็นพื้นที่หายไปจากการวิจารณ์

แต่บล็อกเป็นสื่ออินเทอร์เน็ตที่ค่อนข้างมีความอ่อนไหวและไม่คงที่ เมื่อเกิดบล็อกใหม่หรือบล็อกเก่าเสื่อมความนิยมลง ผู้ใช้ก็จะหันไปใช้พื้นที่ใหม่ทันที บางครั้งก็ปิดตัวหรือหยุดความ

เคลื่อนไหว เพียงเพราะต้องการปรับปรุงพื้นที่ ซึ่งความอ่อนไหวตรงนี้ส่งผลโดยตรงต่อความน่าเชื่อถือของบล็อกค่อนข้างมาก แม้ว่าบล็อกจะเป็นพื้นที่หลักในการนำเสนอบทวิจารณ์ก็ตาม

สำหรับการประเมินคุณค่าเพื่อการวิจารณ์นั้น ถ้ายึดตามหลักพื้นฐานของการวิจารณ์ภาพยนตร์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ก็คือ การวิจารณ์ภาพยนตร์แนวรูปแบบนิยม (textual criticism) และการวิจารณ์อิงบริบท (contextual criticism) (อัญชลี ชัยวรพร, 2548: 79) พบว่างานวิจารณ์ภาพยนตร์ในไทยไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่ออินเทอร์เน็ต ก็ได้ดำเนินตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว เพียงแต่ระดับความเข้มข้นจะต่างกันทั้งสอง

ในการวิจารณ์ภาพยนตร์แนวรูปแบบนิยม (textual Criticism) นั้นทิม บายวอเตอร์และโรมัส ซีออบแซ็ค แบ่งออกไปเป็นอีก 2 ประเภท คือ การวิจารณ์แนววารสารศาสตร์ (journalistic approach - ข้อเขียนที่มีลักษณะให้ข้อมูลแก่ผู้อ่านส่วนใหญ่ การเขียนจะเป็นไปอย่างกว้าง ๆ เช่นรายชื่อผู้แสดงและทีมงาน) และการวิจารณ์แนวนุษยนิยม (humanist Approach - การวิจารณ์ที่ใช้ประสบการณ์และความรู้สึกส่วนบุคคลที่มีต่อภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง) (อัญชลี ชัยวรพร, 2548 : 79 – 80)

การประเมินคุณค่าตามรูปแบบภาพยนตร์ คือ การมองรูปแบบหรือเทคนิคขององค์ประกอบภาพยนตร์ อาทิ การตัดต่อ มุมกล้อง เป็นวิธีการที่ถูกนำไปใช้มากที่สุด แต่ลักษณะไม่ได้เป็นไปตามข้อบัญญัติของ บายวอเตอร์ และซีออบแซ็คโดยสมบูรณ์ จากลักษณะการประเมินคุณค่าตามรูปแบบที่ได้แบ่งเป็นระดับพื้นฐานกับเชิงลึกนั้น ส่วนที่เรียกว่าเป็นการมองในระดับพื้นฐานนั้นน่าจะตรงกับแนวการวิจารณ์แนววารสารศาสตร์เสียมากกว่า เพราะไม่ได้มีการประเมินคุณค่าอย่างลึกซึ้งมากนัก เช่น แก่นภาพยนตร์ พล็อต บท หรือการแสดง เป็นต้น

สำหรับการวิจารณ์ภาพยนตร์แนวนุษยนิยม (humanist approach) ซึ่งเป็นการวิจารณ์ที่ใช้ประสบการณ์และความรู้สึกส่วนบุคคลที่มีต่อภาพยนตร์เรื่องหนึ่งนั้น พบได้ในงานของกลุ่มบล็อกเกอร์มากกว่าในสื่อสิ่งพิมพ์ อาจจะพบบ้างบ้าง ก็เป็นกรณีบทวิจารณ์ที่ผู้เขียนสมมติให้ตนเองเป็นตัวละครในเรื่องและเล่าเหตุการณ์ให้ตัวละครอีกตัวหนึ่งรับทราบ

สำหรับการประเมินคุณค่าเชิงเนื้อหา นั้น ส่วนหนึ่งจะเป็นการวิจารณ์แนวอิงบริบทซึ่งเชื่อมโยงกับสังคม งานวิจารณ์ของจิตแพทย์ในเว็บของกรมสุขภาพจิต “ผมอยู่ข้างหลังคุณ” และผู้เขียนวิจารณ์ลงในเว็บไซต์ <http://www.iseehistory.com> จัดได้ว่าเป็นการวิจารณ์ในกลุ่มนี้ ในอดีตการวิจารณ์แนวนี้ไม่เป็นที่นิยมนักแม้แต่ในสื่อสิ่งพิมพ์ เพราะผู้วิจารณ์จะต้องเป็นผู้รู้ทฤษฎีหรือความรู้ในศาสตร์อื่น ๆ อยู่ลึก นักวิจารณ์ในอดีตที่มีความโดดเด่นในการวิจารณ์ภาพยนตร์แนวนี้ ได้แก่ บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา ซึ่งใช้ความรู้ทางสังคมและการเมืองมาเป็นหลักในการวิจารณ์เสมอ เป็นต้น

การวิจารณ์เชิงทฤษฎีนั้น อาจจะไม่ได้เรียกว่าการวิจารณ์ตามความหมายทางภาพยนตร์อย่างแท้จริง แต่ลักษณะตรงกับสิ่งที่เรียกว่าข้อเขียนทางวิชาการมากกว่า และวารสารวิชาการที่นำเสนอเนื้อหาได้อย่างน่าสนใจ โดยการยึดตัวบทมากกว่าทฤษฎี มาจากวารสารอ่าน มิได้มาจากวารสารที่ผลิต

สถาบันการศึกษาทางภาพยนตร์โดยตรง

ความลึกซึ้งและหลากหลายของการวิจารณ์ภาพยนตร์ในด้านต่าง ๆ ได้นำไปสู่ข้อค้นพบใหม่ ซึ่งเมื่อประสานกับข้อค้นพบในบทต่อไป จะยังทำให้การศึกษาในเรื่องนี้น่าสนใจยิ่งขึ้นโดยจะกล่าวอย่างละเอียดต่อไป

บทที่ 3

ผู้เขียน / นักวิจารณ์ กับการใช้สื่อเพื่อการวิจารณ์

ในการดำเนินงานวิจัยเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในข้อต่าง ๆ ของโครงการ ผู้วิจัยได้ศึกษาผู้เขียนหรือนักวิจารณ์ด้วย เพื่อให้ข้อค้นพบในส่วนของการวิเคราะห์เนื้อหาและบริบทที่จะช่วยส่งเสริมการวิจารณ์เข้มแข็งขึ้น โดยในส่วนของการสำรวจผู้สร้างงานวิจารณ์นั้น ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น ส่วน ดังนี้

- 3.1 ผู้เขียน / นักวิจารณ์ภาพยนตร์ในสื่อสิ่งพิมพ์
- 3.2 ผู้เขียน / นักวิจารณ์ภาพยนตร์ในสื่ออินเทอร์เน็ต
- 3.3 การก้าวเข้าสู่อาชีพและพลวัตรการใช้สื่อของนักวิจารณ์อาชีพ

3.1 ผู้เขียน / นักวิจารณ์ภาพยนตร์ในสื่อสิ่งพิมพ์

ในการศึกษาเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้สำรวจรายชื่อและผู้รับผิดชอบเขียนงานวิจารณ์ในสื่อสิ่งพิมพ์ที่ปรากฏในบทที่ 2 ทั้ง 134 ฉบับ พบว่ามีผู้เขียนงานวิจารณ์ที่เขียนเป็นประจำรวมทั้งสิ้น 119 รายชื่อ (รวมทั้งกองบรรณาธิการ แต่ไม่รวมผู้อ่านที่ส่งงานเข้าไป) ดังนี้

ไกรวุฒิ จุลพงษ์ธร	สารคดี, Vogue Thailand
ชาคร ไชยปรีชา	Hamburger, फिल्ममेकซ์
นพพล พลศิลป์	สีสัน, เอนเตอร์เทน
นรา	Image, Mix, สีสัน, Sound Dimension
นพพล ช่างรัตนฤทธิ์	A-Day, Hamburger, Harper's Bazaar
นันทขว้าง สิริสุนทร	กรุงเทพธุรกิจ, คมชัดลึก, เนชั่นสุดสัปดาห์, Lips
บดินทร์ เทพรัตน์	สตาร์ฟิกส์, อ่าน
ประวิทย์ แต่งอักษร	Image, Hamburger, สีสัน, สตาร์ฟิกส์, फिल्ममेกซ์
ผมอยู่ข้างหลังคุณ	ฟิล์มเมกซ์, ออด แมกกาซีน
พน	มติชนสุดสัปดาห์, Mars
รัชพร เหล่าวานิช	ไทยโพสต์, เอนเตอร์เทน
กฤษฎา เกิดดี	ข่าวสด

ณัฐพงษ์ โอฆะพนม	คมชัดลึก
ณัฐพงศ์ ไชยวานิชย์ผล	ไทยโพสต์
ฟิล์มนาวาร์	ไทยรัฐ
ช่อ ชัยพุกภัย	แนวหน้า
เอเชียรามา	ผู้จัดการ
สันติ เสวตวิมล	ผู้จัดการ
แหงนคู	โพสต์ทูเดย์ (ทูเดย์ไกด์)
อิทธิชัย พาณิขกุล	โพสต์ทูเดย์ (ทูเดย์ไกด์)
โจ เกียรติอาจิน	โพสต์ทูเดย์ (ทูเดย์ไกด์)
ศุภชัย จตุรภัทร	โพสต์ทูเดย์ (ทูเดย์ไกด์)
วิรัช ยุติ	โพสต์ทูเดย์ (ทูเดย์ไกด์)
แหงน คู	โพสต์ทูเดย์ (ทูเดย์ไกด์)
นโรจน์	โพสต์ทูเดย์ (ทูเดย์ไกด์)
ปณิตัส	โพสต์ทูเดย์ (ทูเดย์ไกด์)
โจ เกียรติอาจิน	โพสต์ทูเดย์ (ทูเดย์ไกด์)
คนริมกำแพง	มติชน
คนรักหนังเท่าฝันหนัง	สยามรัฐ
หนึ่ง ธารธร	สยามรัฐ
จักรพันธ์ ขวัญมงคล	เนชั่นสุดสัปดาห์
ต่อพงษ์ เสวตามร	ผู้จัดการสุดสัปดาห์
คนมองหนัง	มติชนสุดสัปดาห์
นพมาศ แวงหงส์	มติชนสุดสัปดาห์
จรัลนัคดา จรุงโรจน์	โลกวันนี้มีสุข
บัญญัติ ขวาลศิลป์	สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์
การะเกด	สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์
คู่บ่าวพรหม	Way
พริ้ม โรส	สกุลไทยรายสัปดาห์
เจนดิพัทธ์-กิตติวัฒน์	สกุลไทยรายสัปดาห์
พิศวัตน์ สุวรรณมรรคา	สกุลไทยรายสัปดาห์
ฐนวัช กองทอง	ออลแมกกาซีน
กันฉัตร รังสีกาญจน์ส่อง	Image
ณัฐพรรณ แฉ่มแขไข	Image
ธิดา ผลิผลการพิมพ์	Image
อัญชลี ชัยวรพร	Image

พัชราภรณ์ ตู้วชิรกุล	People
ณัฐชาติ	Volume
สกุล บุญยทัต	กุลสตรี
ลัทธาทิก กัน โทม	ขวัญเรือน
ทินพัฒน์ บัญญัติปิยพจน์	ดิฉัน
Bigboon	มาดาม ฟิเกอโร่
ติ๊ะ แสงประพาพ	มาดาม ฟิเกอโร่
Glassbox	มาดาม ฟิเกอโร่
ศิริวรรณ กุลวงษ์วานิชย์	Grazia
Last E & Ening	Touch
วรกร วีระกุล,	Esquire
นกรินทร์ วนกิจไพบูลย์,	Esquire
จารุพันธ์ พันธชาติ	Esquire
Takeshi West	Esquire
วุฒิชัย ฤทธิษะประกรกิจ	GM
Mr. Mom	GM
ณัฐนันท์ เกลิมพนัส	GM
Jeejo	Mix
เก่ง มนต์ชัย	Mix
วิมลศักดิ์ ปัญชรมาศ	Hamburger
กรณัฐ อินทร์เวียง	Hamburger
นิวัต พุทธประสาท	Hamburger
Nidnok Koppoets	Barefoot
Julapa Hatyarit	Barefoot
นพ.สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์	หมอชาวบ้าน
ไ่ม่ระนู	ASTA Mag
Kengchakid	Eurotuner
ไ่ม่ระนู	GM Car
ไ่ม่ระนู	STUFF
ไ่ม่ระนู	STUFF
จี	Design & Décor
แก้มแดง	Gourmet & Cuisine
จอมยุทธ ไร่สำนัก	Audiophile / Videophile
สมบุญ เกถึงนาม	Audiophile / Videophile

หมีบังกอก	Audiophile / Videophile
กองบก	Car Stereo
ยงศักดิ์ หล่อวีรียากุล	GM 2000
ธวัชชัย	GM 2000
สุพัตต์ เรื่องศรี	Sound Dimension
จันเลียว	Sound Dimension
กำโบย โดยธาร	Sound Dimension
Lotte	The Wave
บั้งกี	What Audio-Video
ธเนศ ศรีสุข	Business+
ชยวรรศ มานะศิริ	ธรรมมลีลา
ภูมินทร์ พงษ์ไกรกิตติ	อุดมสานต์
ชญานันท์ ศุภลาสัย	วิภาษา
Honeymoon Seat	In Love
Digital man	The Wave
ฟ้า & ฝน	Happy +
ไม่ระบุ	FHM
วิวัฒน์ เลิศวิวัฒน์วงศา, filmsick	อ่าน
เอกราช มอญวัฒน์	สตาร์ฟิกส์
วิโรจน์ สุทธิสีมา	สตาร์ฟิกส์
สมเกียรติ ชินตระกูลวัฒน์	สตาร์ฟิกส์
ธนพัฒน์ ชูวาธวัฒน์	สตาร์ฟิกส์
วาริน นิลศิริสุข	สตาร์ฟิกส์
พลากร เขียมธีระนาค	สตาร์ฟิกส์
ชญานิน เตียงพิทยากร	สตาร์ฟิกส์
ปิ่นณวิษฐ์ เตชะเกรียงไกร	สตาร์ฟิกส์
นัทธนัย ประสานนาม	สตาร์ฟิกส์
ปารณัท แอน้อย	สตาร์ฟิกส์
บุษบา เศรษฐีสุธี	สตาร์ฟิกส์
คนตัวเล็ก	สตาร์ฟิกส์
ศรันยู ตรีสุกนธ์	สตาร์ฟิกส์
ทรงพล	สตาร์ฟิกส์
ฉัตรชัย จันทร์ศรี	สตาร์ฟิกส์
อมรเทพ สุขมานนท์	ฟิล์มเม็กซ์

มนิธรรม เทียบเทียบรัตน์	ฟิล์มเม็กซ์
กัลปพฤกษ์	ฟิล์มเม็กซ์
เดือนเพ็ญ สิริรัตน์	เอนเตอร์เทน
องอาจ ฤทธิ์ปรีชา	เอนเตอร์เทน
วิรัตน์ โตอารีย์มิตร	เอนเตอร์เทน

ตารางที่ 1 รายชื่อผู้เขียน / นักวิจารณ์ในสื่อสิ่งพิมพ์ช่วง กันยายน 2555 – มกราคม 2557

สามารถแบ่งกลุ่มผู้เขียน / นักวิจารณ์ในสื่อสิ่งพิมพ์ทั้ง 119 คนได้ดังนี้

3.1.1 นักวิจารณ์ภาพยนตร์ หมายถึงผู้ที่ก้าวเข้ามาเขียนวิจารณ์ภาพยนตร์โดยเฉพาะ มีทั้งผู้ที่จบการศึกษาทางด้านภาพยนตร์โดยตรง ผู้สอนหรือทำงานเกี่ยวกับภาพยนตร์ หรือเป็นกลุ่มคนรักภาพยนตร์ การก้าวเข้ามาสู่การเขียนวิจารณ์อาชีพในปัจจุบันนั้น มิได้มาจากการแนะนำต่อระหว่างผู้ที่อยู่ในวงการหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารอย่างในอดีตอีกต่อไป แต่นักวิจารณ์รุ่นใหม่หลายท่านเริ่มก้าวเข้าสู่วิชาชีพเร็วขึ้นจากการเขียนบล็อกหรือสมัครเล่นมาก่อน โดยสรุปแล้ว การก้าวมาของนักวิจารณ์ภาพยนตร์ในปัจจุบันมีดังต่อไปนี้

- ผู้ที่เริ่มงานเขียนช่วงทศวรรษ 2530 มักจะเป็นผู้เริ่มต้นงานวิจารณ์จากนิตยสารภาพยนตร์อย่าง สตาร์พิคส์ และฟิล์มวิว (Filmview) หลายคนเลิกเขียนไปแล้ว ส่วนที่ยังคงเขียนจนถึงปัจจุบันได้แก่ กฤษดา เกิดดี, นรา, ประวิทย์ แต่งอักษร และ มโนธรรม เทียบเทียบรัตน์

- ผู้ที่เริ่มงานเขียนช่วงทศวรรษ 2540 ส่วนใหญ่ยังคงเริ่มต้นจากนิตยสารภาพยนตร์ ได้แก่ คนตัวเล็ก, ธิดา ผลิตผลการพิมพ์, วาริน และ สมเกียรติ ชินตระกูลวัฒน์ะ ยกเว้นนั้นทช่วง สิริสุนทรที่เริ่มจากหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ และอัญชลี ชัยวรพร เริ่มต้นจากหนังสือพิมพ์ The Nation และวารสารหนังสือไทย

หลังจากนั้นอีก 3-4 ปีก็มีนักวิจารณ์ที่เริ่มจากสื่อสิ่งพิมพ์ตามมาอีกหลายท่าน ได้แก่ กัลปพฤกษ์ (เริ่มจากฟิล์มไวรัล) ไกรวุฒิ จุลพงศธร (ไบโอสโคป) พน พะยาบ (มติชนรายสัปดาห์) จักรพันธุ์ ขวัญมงคล(เนชั่นสุดสัปดาห์)

- ผู้ที่เริ่มงานช่วงทศวรรษ 2550 ส่วนหนึ่งเป็นผู้ที่เติบโตมาจากการเขียนบล็อก ก่อนที่จะมีพื้นที่ในสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ กันฉัตร รั้งยิกาญจน์ส่อง, ชญานิน เตียงพิทยากร, บดินทร์ เทพรรัตน์, หมอยู่ข้างหลัง คุณ, วิวัฒน์ เลิศวิวัฒน์วงศ์ และเอกราช มอญวัฒน์ แต่ก็มียุ้งบ้างที่เริ่มมาจากการเขียนในสื่อสิ่งพิมพ์เพียงอย่างเดียว ได้แก่ ชาคร ไชยปรีชา นัทธนัย ประสานนาม และ พลากร เจริญธีระนาถ

นอกจากนี้ยังมีนักเขียนรุ่นอินเทอร์เน็ตอีกหลายคน แต่ยังไม่เป็นที่รู้จัก ส่วนใหญ่มีพื้นที่แรกจากการเขียนบล็อกหรือสื่อสังคม ก่อนจะก้าวไปเขียนลงในนิตยสารภาพยนตร์ ได้แก่ ไบโอสโคป ฟิล์มแมกซ์ และสตาร์พิกซ์ เพียงแต่ว่ายังไม่เป็นที่รู้จักหรือยังอยู่ในช่วงของการสร้างชื่อเสียง

3.1.2 คอลัมนิสต์หรือบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคม ผู้ที่เขียนงานวิจารณ์ในกลุ่มนี้ไม่ได้เริ่มต้นจากการเป็นนักวิจารณ์ภาพยนตร์โดยตรง แต่เป็นผู้มีชื่อเสียงในแวดวงศิลปะสาขาอื่น ก่อนที่จะหันมาเขียนวิจารณ์ภาพยนตร์ด้วย ปัจจุบันคอลัมนิสต์หรือบุคคลที่มีชื่อเสียงที่เขียนงานวิจารณ์ภาพยนตร์นั้น แบ่งได้เป็น 2 รุ่น ได้แก่

3.1.2.1 กลุ่มอาวุโส มักจะเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงจากศิลปะสาขาอื่นหรือเป็นที่รู้จักในแวดวงสื่อมวลชนด้วยกัน ก่อนที่จะขยับมาเขียนงานวิจารณ์ ดังจะเห็นได้จาก สกฤต บุญยทัต (นักวิจารณ์และอาจารย์สาขาศิลปะการละคร) สันติ เสวตวิมล (นักหนังสือพิมพ์) นพมาศ แววงษ์ (อาจารย์สาขการละคร) ต่อพงษ์ เสวตามร์ (นักวิจารณ์ดนตรี) รัชพร เหล่าวานิช (นักจัดรายการวิทยุ) เดือนเพ็ญ สิริรัตน์ (นักจัดรายการวิทยุ) งามอาจ ฤทธิปริษา (นักเขียน) นพพล พรศิลป์ (นักวิจารณ์และนักจัดรายการวิทยุ) การะเกด (นักเขียน)

3.1.2.2 กลุ่มรุ่นใหม่ เป็นคนรุ่นใหม่ที่ทำงานหลากหลายอาชีพรวมทั้งงานเขียนด้วย ได้แก่ นวพล ชำรงรัตนฤทธิ์ เป็นทั้งนักเขียนประจํา นิตยสารรุ่นใหม่ คนเขียนบท ผู้กำกับภาพยนตร์และเขียนวิจารณ์ภาพยนตร์ นอกจากนี้ยังมีผู้กำกับอีก 5 ท่านที่ได้รับเชิญเป็นคอลัมนิสต์ให้กับคอลัมน์ “อันเนื่องมาจาก (คนทำ) หนัง” ของนิตยสารเอนเตอร์เทน ได้แก่ คมกฤษ ตรีวิมล, บรรจง ปิณฑุระกุล, ภาคภูมิ วงศ์ภูมิ, ฤกษ์ชัย พวงเพ็ชร์, และ พิง ลำพระเพลิง ซึ่งส่วนใหญ่จะหลีกเลี่ยงการเขียนในเชิงประเมินค่าเชิงรูปแบบหรือเทคนิคการสร้าง แต่หันไปใช้วิธีการอื่นดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

- ภาคภูมิ วงศ์ภูมิ เขียนประเด็นที่ได้จากภาพยนตร์ เช่น “ความรุนแรง” ในภาพยนตร์เรื่อง *History of Violence*, ปรัชญาการทำงานของ Jiro จาก *Jiro Dream of Suchi* และจ๊อบส์จากภาพยนตร์เรื่อง *Jobs* กับพฤติกรรมของนักแสดงชื่อนาธาน จากภาพยนตร์เรื่อง *The Prince of Red Shoes*

- บรรจง ปิณฑุระกุล เขียนในแง่ความประทับใจต่อความรู้สึกส่วนตัว ได้แก่ หน้าที่ชอบและไม่ชอบในรอบปี หน้าที่เข้ารอบในการประกวดออสการ์ และหนังดีหรือหนังตก เป็นต้น

- คมกฤษ ตรีวิมล เขียนถึงความประทับใจที่มีต่อภาพยนตร์ของทอม แฮงค์ และภาพยนตร์รักที่ตนชอบ

3.1.3 กองบรรณาธิการ จากรายชื่อของผู้เขียนงานวิจารณ์ที่ได้รวบรวมไว้ในตารางที่ 1 ผู้วิจัยพบว่างานวิจารณ์ส่วนหนึ่งเขียนขึ้นโดยบุคคลอื่นไม่เป็นที่รู้จักหรือเป็นเพียงนามแฝงที่ใช้เฉพาะสิ่งพิมพ์

หนึ่งๆ โดยไม่เคยมีผลงานในสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ เลย ผู้เขียนงานวิจารณ์เหล่านั้นน่าจะเป็นกองบรรณาธิการของสิ่งพิมพ์นั้น ๆ สืบเนื่องจากต้นสังกัดไม่มีนโยบายที่จะจ้างนักวิจารณ์อาชีพมาเขียนงานโดยตรง ซึ่งคุณภาพของผลงานนั้นมีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของผู้เขียน บางรายต้องรับผิดชอบต่อลัทธิฉบับหนึ่งหลายชิ้นในเวลาเดียวกัน ข้อเขียนจึงไม่ได้มีความลึกซึ้งแต่อย่างใด บางรายก็เน้นการเล่าเรื่องจนเหลือส่วนของการประเมินคุณค่าเพียง 2-3 บรรทัด ไม่สามารถบอกได้ว่าสิ่งที่เขียนนั้นเป็นปริวิวหรือบทวิจารณ์ บางครั้งก็เน้นความสนุกสนานงานขนาดเหตุและผล ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

“ความสยองขวัญของหนังฝรั่งคือความสวยงามครับ ไม่มีฉากเลือดสาดภายในเรื่องเลย สิ่งที่ทำให้คนดูรู้สึกสยองขวัญ ถูกกดดันจนแทบจะประสาทกินอยู่ที่การแสดงครับ ซึ่งขอรับเลขว่่านักแสดงแต่ละคนเข้าถึงบทบาทจริง ๆ (มีอินเนอร์จากข้างใน)

ถ้าพูดถึงหนังฝรั่ง หนังนอกกระแส หนังอินดี้ ก็จะต้องนึกถึง 'สัญญะ' เป็นอันดับต้น ๆ และที่สำคัญหลายคนเลี้ยงที่จะดูหนังพวกนี้ เพราะไม่ยอมมานั่งตีความสัญญะทั้งหลาย (นี่ก็เป็นการมองแค่ภายนอกเช่นเดียวกัน) (นัฐชาติ, 2555 : 204)

อย่างไรก็ตาม กองบรรณาธิการของสื่อสิ่งพิมพ์บางฉบับก็มีความรับผิดชอบในการเขียนงานวิจารณ์ของตนค่อนข้างสูง จนข้อเขียนมีนัยของการประเมินคุณค่าอยู่ไม่น้อย ดังจะเห็นได้จากบทวิจารณ์ของ หนึ่ง ธรรมชาติ หรือ คนรักเท่าผืนหนัง ในหนังสือพิมพ์สยามรัฐ หรือกลุ่มที่เขียนงานให้กับหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ เป็นต้น ดังนั้นจึงไม่สามารถสรุปได้ว่าสิ่งพิมพ์ฉบับใดจะนำเสนอผลงานวิจารณ์ในระดับใด บางฉบับก็มีแนวทางที่จะเขียนเชียร์อย่างเดียว ดังเช่น คอลัมน์ “คนเฝ้าจอ” โดยช่อ ชัยพฤกษ์ ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์แนวหน้า

3.1.4 ผู้อ่าน นอกจากบุคคลประเภทต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้เขียนงานวิจารณ์ส่วนหนึ่งก็คือผู้อ่านที่ยังไม่ได้พื้นที่วิจารณ์อย่างจริงจัง ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เปิดของนิตยสารที่จะให้โอกาสกับคนทั่วไป โดยไม่ได้รับคำตอบแทนใด ๆ ดังจะเห็นได้จากคอลัมน์ “ที่ตรงนี้คุณเขียน” ของนิตยสารสตาร์พิคส์

3.2 ผู้เขียน / นักวิจารณ์ภาพยนตร์ในสื่ออินเทอร์เน็ต

หากจัดการแสดงความคิดเห็นในเว็บบอร์ดและกระทู้ต่าง ๆ ออก ผู้เขียนงานวิจารณ์บนพื้นที่อินเทอร์เน็ตนั้นมีอยู่หลายกลุ่ม ตั้งแต่กลุ่มผู้ฝึกเขียนจนถึงนักวิจารณ์อาชีพ สามารถสรุปได้ดังนี้

กลุ่มผู้เริ่มต้นมักจะเริ่มงานเขียนที่บล็อก ส่วนใหญ่ไม่มีพื้นที่การวิจารณ์บนสื่อที่เป็นทางการอื่น ๆ จึงหันมาใช้พื้นที่นี้ในการฝึกฝนการเขียน บางคนก็มองบล็อกเหมือนสมุดบันทึกประจำวันที่จะนำความรู้สึกหรือความคิดส่วนตัวสู่สาธารณะ บางบล็อกก็เกิดจากบิดาสร้างขึ้นเพื่อฝึกให้บุตรสาวเขียนงาน (pjung-pkung.blogspot.com) อายุของบล็อกเกอร์จึงค่อนข้างหลากหลายและวิชาชีพ มิได้มีเฉพาะผู้ที่ทำงานทางด้านศิลปะวัฒนธรรมหรือภาพยนตร์เพียงอย่างเดียว แต่ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้มีอายุน้อย

กลุ่มสมัครเล่นเหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่ได้คิดว่าตนเองเป็นนักวิจารณ์ บล็อกเป็นเพียงพื้นที่ส่วนตัวที่จะใช้แสดงความคิดเห็น หลายคนก็ได้ประกาศเจตนารมณ์เรื่องนี้อย่างชัดเจน ดังตัวอย่างข้างล่างนี้

“นี่ไม่ใช่บทวิจารณ์.... เป็นความเห็นส่วนตัวเชิงความรู้สึกล้วน ๆ ไม่มีการลงประเด็นเนื้อหา, ไม่เหมาะแก่การตีพิมพ์ลงในสื่อสิ่งพิมพ์ใด ๆ และจงอย่าเชื่อจนกว่าคุณจะไปดูด้วยตนเอง” (filmism, 8 กันยายน 2552)

“ออกตัวก่อนเลยว่าจริงๆ ผมไม่ใช่นักวิจารณ์หนึ่ง มานั่งรีวิวนั่งก็รู้สึกแปลกๆ เหมือนกัน แต่เรื่องนี้อยากเขียนถึง ขอนิดนึงในแนวของผมนะครับ” (alwaysfluke, 12 เมษายน 2555)

การจำกัดบทบาทของตนในการเขียนบล็อกดังกล่าว ส่งผลให้บล็อกเกอร์จำนวนหนึ่งไม่ได้พัฒนาตนเองไปสู่อาชีพ คงกำหนดให้ข้อเขียนของตนเป็นเพียงการแสดงความคิดเห็นทั่วไป มิได้พัฒนาไปสู่การประเมินคุณค่าที่เรียกว่าการวิจารณ์ภาพยนตร์

แต่ก็มีบล็อกเกอร์จำนวนหนึ่งที่ได้ขยายขอบเขตการเขียนไปสู่อาชีพ โดยรับจ้างเขียนงานในสื่ออื่น ๆ ทั้งเว็บไซต์ที่มีการจ่ายค่าจ้างอย่างเป็นทางการ บล็อกเกอร์ที่มีชื่อเสียงและรับจ้างเขียนตามเว็บไซต์ขณะนี้ ได้แก่ ชาตรี เวิร์ดเพรส และลูกอบรสเขียว แต่อดิศบบล็อกเกอร์หลายคนที่มีพื้นที่ในสื่อสิ่งพิมพ์แล้ว ก็จะเลิกให้ความสนใจกับพื้นที่บล็อกต่อไป แต่ทุ่มเทให้กับงานสิ่งพิมพ์เป็นหลัก ประกอบกับเกิดพื้นที่สื่อสังคมอย่างเฟซบุ๊ก ทำให้กลุ่มดังกล่าวใช้พื้นที่ใหม่นี้สำหรับงานวิจารณ์ที่ไม่เป็นทางการ และสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับงานที่เป็นทางการ ตัวอย่างของบล็อกเกอร์กลุ่มนี้ ได้แก่ คันฉัตร รังษิภาณูจน์ส่อง, ชญานิน เตียงพิทยากร, เอกราช มอญวัฒ, บดินทร์ ปัญญา หรือ *ผมอยู่ข้างหลังคุณ*

นอกจากกลุ่มผู้เขียนสมัครเล่นกับนักวิจารณ์รุ่นใหม่แล้ว นักวิจารณ์อาชีพบางคนก็ใช้พื้นที่นี้ในการเก็บงานเก่าที่ได้รับการตีพิมพ์จากสิ่งพิมพ์แล้ว หรือใช้ในการติดต่อสื่อสารกับแฟนคลับ เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากบล็อกของประวิทย์ แต่งอักษร สมเกียรติ ชินตระกูลวัฒน์ และ วาริน เป็นต้น

ผู้ประกอบการอาชีพในสายงานอื่นก็เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่จะหันมาเขียนวิจารณ์บนอินเทอร์เน็ต มีทั้งแพทย์ที่ใช้มุมมองทางจิตแพทย์ในการมองภาพยนตร์ เช่น จิตแพทย์ที่เขียนวิจารณ์ในเว็บไซต์ของกรมสุขภาพจิตหรือหมออยู่ข้างหลังคุณ บางท่านใช้มุมมองประวัติศาสตร์ในการวิเคราะห์ เช่นบทวิจารณ์ของเว็บไซต์ iseehistory.com นอกจากนี้ยังมีผู้ที่มีความสนใจในภาพยนตร์โดยตรง อาทิ รวมไปถึงผู้มีความรู้ทางภาพยนตร์หรือศิลปะแขนงอื่น ๆ อาทิ การออกแบบนิเทศศิลป์ (พสุธร บำรุงพืช ผู้ก่อตั้งเว็บไซต์ "หนังกำพร้าวไทย"(thaiskinfilm.in.th) เป็นต้น

3.3 การก้าวเข้าสู่อาชีพและพลวัตรการใช้สื่อของนักวิจารณ์

จากรายชื่อของผู้เขียนวิจารณ์ทั้งหมดในข้อ 3.1 และ 3.2 คือผู้วิจารณ์ในสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ต ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างมาจำนวนหนึ่งเพื่อสัมภาษณ์ โดยจะต้องเป็นที่รู้จักในสังคมไทยในฐานะ “นักวิจารณ์” เพื่อศึกษาถึงการก้าวเข้าสู่วิชาชีพและพลวัตรการใช้สื่อรูปแบบต่าง ๆ โดยเน้นที่นักวิจารณ์รุ่นใหม่จำนวน 7 ท่านดังนี้

- กัลปพฤกษ์ (ได้รับรางวัลบทวิจารณ์ภาพยนตร์มล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ดีเด่น พศ. 2547)
- ชากร ไชยปรีชา (ได้รับรางวัลบทวิจารณ์ภาพยนตร์มล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณชมเชย พศ. 2551)
- คณิศร รังษิกาญจน์ส่อง (บล็อกเกอร์นาม Merveillesxx และได้รับรางวัลบทวิจารณ์ภาพยนตร์มล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ประเภทชมเชย พศ. 2553)
- หมออยู่ข้างหลังคุณ (จิตแพทย์ที่เขียนวิจารณ์ภาพยนตร์)
- บดินทร์ เทพรัตน์ (อดีตบล็อกเกอร์และเขียนบทวิจารณ์ให้กับนิตยสารสตาร์พิคส์ และวารสารอ่าน
- วิวัฒน์ เลิศวิวัฒน์วงศ์ (บล็อกเกอร์ผู้ใช้นามปากกา Filmsick และเขียนบทความให้กับวารสารอ่าน)
- เอกราช มอญวัฒน์ (บล็อกเกอร์และนักวิจารณ์ประจำนิตยสารสตาร์พิคส์)

จากกลุ่มตัวอย่างข้างต้นสามารถอ่านรายละเอียดบทสัมภาษณ์ได้ในภาคผนวก 2 แต่สามารถนำมาเป็นข้อสรุปในส่วนต่าง ๆ ได้ดังนี้

3.3.1 กลุ่มนักวิจารณ์ภาพยนตร์

การแบ่งกลุ่มของนักวิจารณ์ภาพยนตร์ในอดีตนั้น จะจัดตามพื้นฐานอาชีพก่อนที่จะก้าวเข้ามาเขียนงานวิจารณ์ พบว่ากลุ่มนักวิจารณ์ไทยในอดีตนั้นแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม (อัญชลี ชัยวรพร, 2548: 74) ดังนี้

1. กลุ่มที่เติบโตมาจากอาชีพนักเขียนหรือนักหนังสือพิมพ์ ได้แก่ วิทยากร เชียงกูล สุชาติ สวัสดิ์ศรี เสถียร จันทิมาธร และสนานจิตต์ บางสะพาน

2. กลุ่มที่มีความสนใจภาพยนตร์หรือผู้ที่ทำนิตยสารภาพยนตร์ ได้แก่ กิตติศักดิ์ สุวรรณโกสิน สุทธากร สันติวิทย์ ประวิทย์ แต่งอักษร มโนธรรม เทียบเทียมรัตน์ พรชัย จันทิมาธร สุภาพ หริมเทพาธิป ยิ่งศักดิ์ ใ้วสุรัตน์ กฤษดา เกิดดี

3. กลุ่มที่มาจากสายวิชาการ ได้แก่ ศศิส พันธ์มุกโกลม บุญรักษ์ บุญยะเขตมาลา กาญจนา แก้วเทพ

อย่างไรก็ตามเมื่อดูรายชื่อของกลุ่มนักวิจารณ์ที่ยังคงทำงานอย่างต่อเนื่องทั้งในสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ต พบว่ามีความแตกต่างจากในอดีตมาก กลุ่มนักวิจารณ์ในปัจจุบันจะเกี่ยวข้องกับประเภทสื่อที่ใช้ในการวิจารณ์และวัยของผู้เขียน ดังต่อไปนี้

3.3.1.1 นักวิจารณ์รุ่นสื่อสารมวลชน เป็นกลุ่มที่ทำงานในสายอาชีพมานาน มีรายได้จากการเขียนวิจารณ์เพื่อเลี้ยงชีพ โดยอาจมีงานด้านอื่นเป็นส่วนเสริม ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบอาชีพทางสื่อสารมวลชนและมักจะรู้จักกันดีในแวดวงสื่อสารมวลชน ผลงานส่วนใหญ่ได้รับการตีพิมพ์ตามหน้าหนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร นักวิจารณ์ในกลุ่มนี้ที่ยังมีผลงานอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ สายนิตยสารภาพยนตร์ (ประวิทย์ แต่งอักษร กฤษดา เกิดดี มโนธรรม เทียบเทียมรัตน์ วาริน สมเกียรติ ชินตระกูลวัฒน์) สายดนตรี (นพพล พลศิลป์ และวิรัตน์ โตอารีย์มิตร) สายรายการวิทยุ (เดือนเพ็ญ สิริรัตน์ และรัชพร เหล่าวานิช) สายนักเขียน (องอาจ ฤทธิ์ปรีชา และสกุล บุญยทัต) สายหนังสือพิมพ์ (นันทขว้าง สิริสุนทร และอัญชลี ชัยวรพร) กลุ่มนี้จะใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นเพียงเสริมการวิจารณ์ เช่น เป็นพื้นที่เก็บงานเก่า หรือใช้เป็นที่ติดต่อสื่อสารกับแฟนคลับและเพื่อนฝูง โดยเฉพาะเฟซบุ๊ก

3.3.1.2 นักวิจารณ์รุ่นรอยต่อ เป็นผู้ที่เติบโตมาพร้อมกับทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ต เริ่มเขียนงานวิจารณ์ในสื่อสิ่งพิมพ์เช่นเดียวกับกลุ่มแรกโดยเฉพาะจากนิตยสารไบโอสโคป และฟลิกส์ แต่ในขณะที่กำลังเริ่มสร้างชื่อเสียง วัฒนธรรมอินเทอร์เน็ตโดยเฉพาะบล็อกเริ่มแพร่หลายสู่สังคมไทย นักวิจารณ์ในกลุ่มนี้จึงเป็นผู้ที่ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในการเสริมข้อเขียนของตนด้วย เช่น เขียนงานภาพยนตร์แนวอื่นอย่างสารคดี ข่าว บทความ หรือวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่องที่ไม่ได้รับการตีพิมพ์ในสื่อ

สิ่งพิมพ์ บางครั้งก็ใช้เป็นพื้นที่ในการสื่อสารกับคนอ่าน นักวิจารณ์ในกลุ่มนี้ได้แก่ ไกรวุฒิ จุลพงศธร เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ตามก็มีนักวิจารณ์อีกส่วนหนึ่งที่ไม่ให้ความสนใจกับพื้นที่อินเทอร์เน็ต นอกเหนือไปจากการติดต่อส่วนบุคคล ดังจะเห็นได้จาก *กัลป์พฤกษ์* ที่ให้เหตุผลว่า "(พื้นที่) เว็บค่อนข้างให้ความสำคัญกับตัวตนของผู้เขียน (self-importance) พอสมควร โดยเฉพาะพวกบล็อกเหมือนดังสำนักของตัวเอง โดยส่วนตัว รู้สึกว่าเรายังเด็กอยู่ ยังเปาะเปาะในวงการอยู่ ก็เลยไม่ให้ความสนใจกับพื้นที่เว็บนัก" (ภาคผนวก 2)

3.3.1.3 นักวิจารณ์รุ่นอินเทอร์เน็ต เป็นผู้ที่เริ่มสร้างงานวิจารณ์จากการเขียนบนอินเทอร์เน็ตในฐานะสมัครเล่นก่อนจะโคดข้ามไปเขียนงานในสื่อสิ่งพิมพ์ มักจะมีจุดเริ่มต้นเหมือนกันคือ เป็นผู้เล่นตามเว็บบอร์ดต่าง ๆ อาทิ ห้องเฉลิมไทย ฟันทิป เว็บบอร์ดไบโอสโคป มายสเปซ (My Space) หรือ Friday Movie Club ต่อมาเมื่อวัฒนธรรมบล็อกเข้าสู่สังคมไทย ก็ได้ขยายมาสร้างงานในพื้นที่ดังกล่าว โดยบล็อกที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ บล็อกแก๊งค์ ซึ่งเป็นเครือข่ายของฟันทิป ตามมาด้วยเอ็กซ์ทีน (exteen.com) กลุ่มนี้ยังคงใช้พื้นที่อินเทอร์เน็ตในการสร้างงานอยู่เสมอ แม้ว่าพวกเขาจะมีสนามในสื่อสิ่งพิมพ์อยู่แล้วก็ตาม ตัวอย่างของนักวิจารณ์ในกลุ่มนี้ได้แก่ คันฉัตร รั้งนิกาญจน์ ส่อง ชญานิน เติงพิทยากร บดินทร์ เทพรัตน์ วิวัฒน์ เลิศวิวัฒน์วงศ์ และ เอกราช มอญวัด เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม นักวิจารณ์กลุ่มนี้ส่วนหนึ่งก็ได้เติบโตมาจากสื่ออินเทอร์เน็ตทุกคน ดังจะเห็นได้จากกรณีชัชกร ไชยปรีชา ซึ่งเติบโตมาจากการรู้จักผู้คนในแวดวงและสื่อสิ่งพิมพ์ตั้งแต่อายุเพียง 17 ปี ดังนั้นเขาจึงมิได้ใช้พื้นที่อินเทอร์เน็ตในการวิจารณ์แต่อย่างใด (ภาคผนวก 2)

3.3.2 ภูมิหลังของนักวิจารณ์ สามารถสรุปได้ดังนี้

3.3.2.1. หลากหลายทางการศึกษาและอาชีพ นักวิจารณ์ภาพยนตร์ในอดีตอาจจะมีพื้นฐานการศึกษาต่างกัน ได้แก่ สุทธากร สันติธวัช (จบการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์อาหาร) นรา (จบการศึกษาด้านพาณิชย์) สนานจิตต์ บางสะพาน (จบวิทยาลัยครู) แต่พวกเขาล้วนรู้จักกันจากการร่วมงานสื่อสารมวลชน แต่นักวิจารณ์ปัจจุบันจะดำรงอาชีพหลากหลายวิชาในเวลาเดียวกัน แต่สามารถก้าวเข้าสู่วิชาชีพได้ ดังต่อไปนี้

- ผมอยู่ข้างหลังคุณ เป็นจิตแพทย์
- บดินทร์ เทพรัตน์ และวิวัฒน์ เลิศวิวัฒน์วงศ์ เป็นเภสัชกร
- กัลป์พฤกษ์เป็นข้าราชการสาขาวิศวกรรม

- คณัฏฐ์ รังษิภาณูจน์ส่อง จบทางเศรษฐศาสตร์ ก่อนที่มาทำงานภาพยนตร์ และละครเวทีโดยตรง

- ผู้ที่จบทางด้านภาพยนตร์โดยตรงได้แก่ เอกราช มอญวัฒน์ และไกรวุฒิ จุลพงศธร

การก้าวข้ามพรมแดนทางสายวิชาชีพของนักวิจารณ์รุ่นใหม่เหล่านี้ ยังรวมไปถึงการประกอบอาชีพทางภาพยนตร์หลายสาขาในเวลาเดียวกัน หลายคนผลิตหนังสือและเขียนบทความควบคู่ไปกับการวิจารณ์ ซึ่งปรกติเป็นเรื่องต้องห้ามและต้องแยกจากกันอย่างสิ้นเชิง¹ แต่งานวิจารณ์เพียงอย่างเดียวไม่สามารถเลี้ยงชีพได้ นักวิจารณ์จำเป็นต้องมีงานประจำอย่างอื่นเป็นงานเสริม อาทิ สอนหนังสือ (ประวิทย์ แต่งอักษร) ซึ่งนักวิจารณ์รุ่นใหม่หลายคนก็ดำเนินรอยตาม (คณัฏฐ์ รังษิภาณูจน์ส่อง และไกรวุฒิ จุลพงศธร) แต่การดำรงชีพในสายการผลิตควบคู่ไปกับการวิจารณ์เพิ่งถือกำเนิดขึ้นในยุคนี้ สาเหตุหนึ่งก็เพราะว่าการเติบโตของดิจิทัลและการพัฒนาของหนังสือในประเทศไทย ทำให้ผู้ที่มีความสนใจในภาพยนตร์รุ่นใหม่จะทดลองทำงานทั้งสองอย่างในเวลาเดียวกันได้เร็วขึ้น ก่อนที่จะค้นพบว่าชอบอะไรอย่างแท้จริง นักวิจารณ์ภาพยนตร์รุ่นใหม่จะเริ่มต้นตั้งแต่อายุยังไม่ถึง 20 ปี ดังจะเห็นได้จากกรณีของชาคร ไซยปรีชา เป็นต้น

3.3.2.2. การก้าวเข้าสู่วิชาชีพ บล็อกมีบทบาทสำคัญในการสร้างนักวิจารณ์รุ่นใหม่ ทั้งในของการเป็นสนามฝึกฝนการเขียน และเป็นที่สร้างชุมชนและกลุ่มแฟนคลับให้กับนักเขียนรุ่นใหม่ จนทำให้เป็นที่รู้จักก่อนที่จะมีพื้นที่สื่อสิ่งพิมพ์อย่างจริงจัง

อย่างไรก็ตาม การฝึกฝนการวิจารณ์บนสื่ออินเทอร์เน็ตมิได้ช่วยสนับสนุนนักวิจารณ์รุ่นใหม่ให้ก้าวเข้าไปสู่สื่อสิ่งพิมพ์ได้ทั้งหมด มีเพียงสื่อสิ่งพิมพ์บางเล่มเท่านั้นที่เปิดโอกาสให้กับผู้มาใหม่ได้แก่ นิตยสารฟิล์มแมกซ์ ซึ่งเคยเปิดรับนักเขียนที่โด่งดังในบล็อกอย่าง *ผมอยู่ข้างหลังคุณ* และ ชัคกิ้งค์ แต่ นิตยสารอย่างสตาร์ฟิกส์ (ผ่านการสัมภาษณ์ทางเฟซบุ๊กเกรียงศักดิ์ เตชะเกรียงไกร) ให้เหตุผลต่างออกไป การเขียนในสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ตมีความแตกต่างกัน จึงมิได้พิจารณาเรื่องนี้เป็นพิเศษ ประกอบกับสตาร์ฟิกส์มีคอลัมน์ "ที่ตรงนี้ให้คุณเขียน" ซึ่งเป็นการคัดกรองนักเขียนวิจารณ์หน้าใหม่อยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นที่จะต้องคัดเลือกผู้ที่เคยมีผลงานในสื่ออินเทอร์เน็ตมาก่อน

¹สมาพันธ์นักวิจารณ์นานาชาติ หรือ fipresci (The International Federation of Film Critics) ได้กำหนดหลักการสำหรับนักวิจารณ์สมาชิกทุกคนจะต้องไม่มีส่วนงานเกี่ยวข้องกับผู้ผลิตภาพยนตร์แต่ประการใด

การก้าวเข้าสู่การวิจารณ์ภาพยนตร์อาชีพของนักวิจารณ์ยุคอินเทอร์เน็ตนั้น ยังมีบริบททางด้านภาพยนตร์ที่ช่วยส่งเสริมอยู่หลายประการ ดังนี้

- การเปิดอบรมภาพยนตร์วิจักษ์ณ์ของมูลนิธิหนังไทย เป็นโครงการอบรมพื้นฐานทางภาพยนตร์ที่เปิดมาตั้งแต่ปี 2533 จนถึงปัจจุบันมีผู้เข้าอบรมรวมทั้งสิ้น 16 รุ่น แต่ละรุ่นมีผู้เข้าอบรมตั้งแต่ 20-40 คน แม้ว่าผู้เข้าอบรมจะมาจากหลากหลายสาขาวิชาชีพ และส่วนใหญ่จะเป็นผู้ให้ความสนใจทางด้านการผลิตภาพยนตร์ จนหลายคนเติบโตเป็นผู้กำกับหนังสั้น แต่ผู้เข้าอบรมส่วนหนึ่งก็ได้รับความรู้จากการอบรมที่นั่นจนสามารถพัฒนามุมมองด้านภาพยนตร์ของตนได้ ตัวอย่างเด่นชัดได้แก่ เอกราช มอญวัฒน์ ซึ่งกล่าวว่าความรู้จากการเรียนที่คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา นั้น (ภาคผนวก 2) ไม่ได้ช่วยให้เขาสามารถพัฒนาความรู้ทางด้านภาพยนตร์ได้มากนัก เท่ากับการเข้าอบรมภาพยนตร์วิจักษ์ณ์ของมูลนิธิหนังไทย

นอกจากนี้ มูลนิธิหนังไทยและหอภาพยนตร์แห่งชาติ ก็จัดอบรมการวิจารณ์ภาพยนตร์สำหรับเด็กอยู่หลายครั้ง ทั้งเด็กระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา แม้จะไม่ได้มีอยู่อย่างสม่ำเสมอ แต่ก็ถือว่าช่วยสรรสร้างวัฒนธรรมการวิจารณ์ให้เกิดขึ้นในสังคมไทยอยู่ไม่น้อย

- การประกวดบทวิจารณ์ภาพยนตร์ของกองทุน มล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ซึ่งจัดขึ้นทุกสองปี สลับกับการประกวดบทวิจารณ์วรรณกรรม มีส่วนช่วยส่งเสริมให้เกิดนักวิจารณ์หน้าใหม่ เพราะทางกองทุนเปิดรับบทวิจารณ์ ที่ไม่จำเป็นจะได้รับการตีพิมพ์มาก่อน รางวัลนี้เป็นหลักประกันคุณภาพงานของนักเขียนที่ไม่มีชื่อเสียงและไม่มีพื้นที่ในสื่อกระแสหลักอย่างสื่อสิ่งพิมพ์ได้อย่างดี

ภูมิหลังของผู้ชนะการประกวดรางวัลบทวิจารณ์ภาพยนตร์ของกองทุน มล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ก็ได้บอกย้ำการเปลี่ยนผ่านจากสื่อสิ่งพิมพ์มาสู่สื่ออินเทอร์เน็ตได้อย่างดี ในช่วงแรก ๆ ของการประกวดนั้น ผู้ชนะรางวัลส่วนใหญ่จะมาจากบทวิจารณ์ที่ตีพิมพ์ในสื่อสิ่งพิมพ์ หรือไม่เคยได้รับการตีพิมพ์ใด ๆ เลย ก่อนจะมาเป็นผู้ที่ฝึกมาจากการเขียนบล็อกหรือพื้นที่อินเทอร์เน็ต ดังนี้

- รางวัลบทวิจารณ์ภาพยนตร์และละครดีเด่น ประจำปี 2537 ได้แก่ ประชา สุวิธานนท์ เขียนวิจารณ์ลงในนิตยสารสารคดี และนายยุทธชัย วีระวงศ์ ไม่ทราบที่มา

- รางวัลบทวิจารณ์ภาพยนตร์และละครดีเด่น ประจำปี 2539 ได้แก่ “นรา” (นายพรชัย วิริยะประภานนท์) เขียนวิจารณ์ลงในหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ

- รางวัลบทวิจารณ์ภาพยนตร์และละครดีเด่น ประจำปี 2543 ได้แก่ อัญชลี ชัยวรพร เขียนตีพิมพ์ในวารสารหนังไทย ของมูลนิธิหนังไทย

- รางวัลบทวิจารณ์ภาพยนตร์และละครดีเด่น ประจำปี 2545 ได้แก่ ภัทรวดี จันทรประภา (ภัทรวดี สุพรรณพันธุ์) เขียนตีพิมพ์ใน วารสารหนังไทยและนิตยสารสารคดี
- รางวัลบทวิจารณ์ภาพยนตร์และละครดีเด่น ประจำปี 2547 ได้แก่ กัลปพฤกษ์ (อลงกต ใหมด้วง) นักเขียนหน้าใหม่ ผู้ที่ได้รับรางวัลชมเชย ได้แก่ นายศิริโรจน์ คล้ายไพบูลย์ เขียนให้กับนิตยสารสารคดี และนายไกรวุฒิ จุลพงษ์สร นักเขียนประจำนิตยสารไบโอสโคป
- รางวัลชมเชยบทวิจารณ์ภาพยนตร์และละคร ประจำปี 2549 ได้แก่ พล พะยาบ เขียนให้กับมติชนรายวัน ก่อนที่จะนำบทวิจารณ์ดังกล่าวมาลงในบล็อก
- รางวัลชมเชยบทวิจารณ์ภาพยนตร์และละคร ประจำปี 2551 ได้แก่ นายอภิรักษ์ ชัยปัญญา (ผู้วิจารณ์ด้านละคร) และนายชาคร ไชยปรีชา เขียนตีพิมพ์ในนิตยสารฟิล์มแมกซ์และแฮมเบอร์เกอร์
- รางวัลชมเชยบทวิจารณ์ภาพยนตร์และละคร ประจำปี 2553 ได้แก่ นายคันฉัตร รั้งมีกาญจน์ส่อง ซึ่งมาจากบล็อก

3.3.2.3. สายสัมพันธ์ (connection) ยังคงเป็นปัจจัยสำคัญในการก้าวเข้าสู่วิชาชีพแม้ว่าการเปิดโอกาสให้กับนักเขียนหน้าใหม่ในปัจจุบันจะมีมากขึ้นก็ตาม แต่โอกาสที่จะได้จากสื่อกระแสหลักอย่างสื่อสิ่งพิมพ์ก็ยังคงจำกัดอยู่ ส่วนใหญ่ยังคงอาศัยการแนะนำต่อ ๆ กัน หรือยอมเขียนโดยมิได้รับค่าตอบแทนใด ๆ ก็มี

3.3.3 ประเภทของสื่อที่ใช้ในการวิจารณ์ สามารถสรุปได้ดังนี้

3.3.3.1 สื่อสิ่งพิมพ์ พื้นที่สื่อสิ่งพิมพ์ในการสร้างงานวิจารณ์แบ่งออกได้เป็นประเภทดังต่อไปนี้

- นิตยสารภาพยนตร์ เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทแรกที่เปิดโอกาสให้กับนักวิจารณ์หน้าใหม่เกือบทุกรุ่น ซึ่งเปลี่ยนไปตามยุคสมัย นิตยสารภาพยนตร์ในปัจจุบันเหลือเพียงเฉพาะสตาร์พิคส์ ฟิล์มแมกซ์ และไบโอสโคป การเปิดโอกาสจะแตกต่างกัน สตาร์พิคส์มักจะให้โอกาสนักวิจารณ์รุ่นใหม่ที่เคยเขียนงานใน "ที่ตรงนี้คุณเขียน" ฟิล์มแมกซ์เลือกนักเขียนจากเว็บหรือบล็อกโดยตรง ขณะที่ไบโอสโคปมาจากสายสัมพันธ์หรือการเปิดรับสมัครโดยตรง
- นิตยสารประเภทอื่น ส่วนใหญ่จะเป็นการแนะนำต่อ ๆ กัน หรือเป็นผู้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในวงการ

- หนังสือเล่ม ยังคงเป็นสื่อที่เข้าถึงยากที่สุด เพราะแม้แต่นักวิจารณ์รุ่นสื่อสารมวลชนที่ทำงานมานาน ก็ยังไม่สามารถผลิตงานรวมเล่มได้บ่อยนัก นักเขียนในปัจจุบันที่มีงานรวมเล่มมากที่สุด ได้แก่ *หมออยู่ข้างหลังคุณ* ซึ่งมีงานรวมเล่มกว่า 8 เล่ม แต่มีเพียงเล่มแรกเล่มเดียวที่เป็นการรวมบทวิจารณ์อย่างจริงจัง ส่วนเล่มอื่นเป็นข้อเขียนทางด้านจิตวิทยาที่นำภาพยนตร์มาเป็นตัวประกอบ อาทิ *เมื่อฉันลืมตาโลกเปลี่ยนไป* จะกล่าวถึงความตายในรูปแบบสมมุติฐานที่ก่อกำเนิด 52 สัปดาห์ แต่ละบทจะราพันสั้น ๆ พร้อมยกตัวละครจากภาพยนตร์และขยายมุมมองทางจิตวิทยา ก่อนที่จะเฉลยในท้ายเล่มว่าได้รับแรงบันดาลใจจากภาพยนตร์เรื่องใดบ้าง

นักวิจารณ์อีกผู้หนึ่งที่มีผลงานรวมเล่มก็คือ *กัลปพฤกษ์* ส่วนใหญ่เป็นการวิเคราะห์ภาพยนตร์ในเชิงลึก เล่มแรกเป็นการนำผลงานที่ได้รับรางวัลบทวิจารณ์ดีเด่นม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ กับงานของผู้กำกับอื่น ๆ ส่วนเล่มอื่นจะเน้นเนื้อหาที่ต่างไป เช่น เผยแพร่ผลงานของผู้กำกับที่ยังไม่เป็นที่รู้จัก เป็นต้น

3.3.3.2 สื่อกระจายเสียง หมายถึง วิทยุโทรทัศน์ ประกटแล้ว สื่อประเภทนี้มีได้ให้ความสำคัญกับการวิจารณ์ภาพยนตร์นัก ส่วนใหญ่เป็นการเสนอข่าวสารด้านบันเทิง หรือถ้าจะมีภาพยนตร์เรื่องใหม่ ก็มักจะนำเสนอในเชิงแนะนำมากกว่าการวิจารณ์ภาพยนตร์เชิงลึก ปัจจุบันมีเพียง *หมออยู่ข้างหลังคุณ* ที่มีรายการช่วงแนะนำภาพยนตร์ในเชิงจิตวิทยาทางโทรทัศน์ (ทรูวิชั่น) ขณะที่ นรวิทย์ และนันทขว้าง สิริสุนทร เป็นผู้จัดรายการวิทยุ

3.3.3.3 สื่ออินเทอร์เน็ต การใช้พื้นที่นี้สำหรับนักวิจารณ์นั้น แบ่งออกเป็น ใช้พื้นที่เพื่อเก็บงานเก่า นำเสนอข่าวสารประเภทอื่นหรืองานวิจารณ์ที่มีได้มีการตีพิมพ์ ใช้สื่อสารกับแฟนคลับ ใช้เป็นบันทึกส่วนตัวและอีกส่วนหนึ่งใช้เป็นพื้นที่วิจารณ์โดยตรง

3.3.4 พลวัตรในการใช้สื่อเพื่อการวิจารณ์ ในโครงการวิจัยระยะที่ 1 ค้นพบว่านักวิจารณ์รุ่นใหม่จำนวนหนึ่งเริ่มต้นการเขียนวิจารณ์บนสื่ออินเทอร์เน็ตในฐานะสมัครเล่น ก่อนที่จะโดดเข้าไปเขียนงานในสื่อสิ่งพิมพ์ จากการสำรวจต่อในโครงการนี้พบว่า เมื่อเกิดสื่อทางอินเทอร์เน็ตรูปแบบใหม่อย่างเฟซบุ๊ก กลุ่มนี้ก็หันไปใช้สื่อใหม่ทันที จนอาจกล่าวได้ว่าการเป็นเจ้าของและการใช้สื่อของนักวิจารณ์รุ่นใหม่ได้เต็มไปด้วยพลวัตร นักวิจารณ์รุ่นสื่อสารมวลชนซึ่งเคยให้ความสำคัญกับอินเทอร์เน็ตในฐานะเครื่องมือเก็บงานเก่า ก็เริ่มหันมาใช้สื่อนี้ในการวิจารณ์เพิ่มขึ้น สามารถสรุปการใช้สื่อของนักวิจารณ์ในปัจจุบันดังต่อไปนี้

3.3.4.1 กลุ่มที่ใช้ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ต นักวิจารณ์ในกลุ่มนี้มีพื้นที่ทั้งในสื่อ

สิ่งพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ต โดยไม่สามารถบอกได้ว่าจะใช้พื้นที่ใดมากกว่ากัน แต่พอสรุปได้อย่างคร่าว ๆ ว่าอดีตบล็อกเกอร์ส่วนใหญ่เมื่อมีพื้นที่สื่อสิ่งพิมพ์แล้ว มักจะทิ้งพื้นที่บล็อก โดยอาจจะมีการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างอื่นเช่น เฟซบุ๊กแทน รายชื่อต่อไปนี้คือผู้ใช้สื่อทั้ง 2 รูปแบบในการวิจารณ์ โดยเรียงจากผู้ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตค่อนข้างมากจนถึงผู้ที่หยุดการใช้อินเทอร์เน็ตในการวิจารณ์เลย (ไม่รวมถึงกลุ่มที่ใช้สื่อสังคมเพื่อการสื่อสารกับเพื่อนหรือแฟนคลับ โดยไม่ได้ใช้เพื่อการวิจารณ์แต่อย่างใด)

- นพพล พลศิลป์ เป็นนักจัดรายการวิทยุและเขียนวิจารณ์ให้กับนิตยสารลีลาส์ เอนเตอร์เทนและไทยโพสต์ เป็นผู้ก่อตั้งเว็บไซต์ชื่อ sadaos.com ซึ่งเสนอข่าวสารทั้งภาพยนตร์และเพลง โดยนพพลจะเขียนแสดงความคิดเห็นในคอลัมน์ “ไปดูมาแล้ว” นอกจากนั้นเขายังมีแฟนเพจส่วนตัวใช้ชื่อว่า NoppadolePollasilp ซึ่งจะเชื่อมโยงข่าวสารต่าง ๆ รวมทั้งบทวิจารณ์ของตน

- ธนพัฒน์ ชูวชิวัฒน์ ใช้พื้นที่บล็อกแก่สำหรับการวิจารณ์ตั้งแต่ปี 2550 (onlineza.bloggang.com) ขณะเดียวกันก็เริ่มสร้างบล็อก entertainmentbite.wordpress.com เพื่อการวิจารณ์ตั้งแต่เมษายน 2554 และยังคงใช้เป็นพื้นที่หลักในการเขียนลงเว็บ ปัจจุบันเขียนบทวิจารณ์ลงทั้งนิตยสารสตาร์พิกส์ บล็อก และเฟซบุ๊กส่วนตัวในขณะเดียวกัน

- วิวัฒน์ เลิศวิวัฒน์วงศา ใช้บล็อกเป็นหลัก (filmsick.wordpress.com) และเฟซบุ๊กทั้งส่วนตัวและแฟนเพจในการวิจารณ์ เพราะไม่มีพื้นที่ทั้งในสื่อสิ่งพิมพ์อื่นยกเว้นวารสารอ่าน

- ฟ้าธานี มีความเชี่ยวชาญในหนังฮ่องกงหรือหนังเอเชีย โดยเขียนลงที่บล็อก mihk2002.wordpress.com และเขียนงานลักษณะเดียวกันให้กับหนังสือพิมพ์ผู้จัดการในนามปากกาว่า AsiaRama

- สมเกียรติ ชินตระกูลวิวัฒนะ ยังคงใช้พื้นที่บล็อกในการวิจารณ์อยู่บ้าง (http://nongmodkit.bloggang.com) โดยผสมผสานกับนำผลงานเก่าจากสตาร์พิกส์ลงในบล็อก

- ประวิทย์ แต่งอักษร เก็บงานเขียนเก่าที่ http://pwttas.wordpress.com เพียงอย่างเดียว ก่อนหันมาใช้เฟซบุ๊กส่วนตัวและแฟนเพจตั้งแต่ปลายปี 2555 โดยเขียนวิจารณ์ภาพยนตร์บ้างในกรณีที่เขียนข้อความสั้นหรือกรณีเร่งด่วน

- วาริน เขียนประจำให้กับสตาร์พิกส์ก่อนนำไปเก็บไว้ที่ riverdale-dreams.blogspot.com

- กันดัตร รังษิกาญจน์ส่อง ใช้พื้นที่บล็อกน้อยลงโดยคงไว้เฉพาะงานที่อยากเขียนฉบับยาว ส่วนใหญ่หันไปใช้พื้นที่เฟซบุ๊กส่วนตัว แฟนเพจและนิตยสาร (อิมเมจ) ซึ่งก็เขียนปีละ 2

ขึ้นเท่านั้น

- ชญานิน เตียงพิทยากร เคยมีบล็อก <http://nanoguy.bloggang.com> แต่เลิกอัพเดทตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมาหลังจากหันไปใช้เฟซบุ๊ก ปัจจุบันเน้นเขียนลงเฉพาะเฟซบุ๊กกับสตาร์ฟิกส์

- บดินทร์ เทพรัตน์ มีบล็อกชื่อฟ้าดิน (birdwithnolegs.bloggang.com) เคยเขียนบทวิจารณ์ลง poppagada.net และสตาร์ฟิกส์ ปัจจุบันมีเฟซบุ๊กส่วนตัวสำหรับบทวิจารณ์ที่ไม่ได้ตีพิมพ์ ไม่เห็นงานเขียนลงบล็อกและเว็บไซต์อีกต่อไป

- ผมอยู่ข้างหลังคุณ มีพื้นที่ในนิตยสารฟิล์มแมกซ์และ ออล แมกกาซีน รวมทั้งรายการโทรทัศน์ ปัจจุบันเลิกใช้บล็อก แต่หันมาใช้เฟนเพจแทน

- เอกวัฒน์ มอญวัฒน์ เริ่มต้นจากบล็อกแก๊ง (<http://kitamura.bloggang.com>) ก่อนจะเขียนวิจารณ์ประจำที่สตาร์ฟิกส์ ปัจจุบันเน้นการเขียนลงเฟซบุ๊กเท่านั้น ไม่ได้เขียนลงบล็อกอีกต่อไป

- ณัฐพัชญ์ วงษ์เหรียญทอง มีบล็อกวิจารณ์ภาพยนตร์และละครเวทีชื่อ barkandbite.net แต่ไม่ค่อยเคลื่อนไหวหลังจากคอลัมน์วิจารณ์ศิลปะการละครใน A Day ยุติลง

- Mr. Coffee เคยนำงานที่ตีพิมพ์คอลัมน์ “จิบกาแฟแลหนังไทย” ในนิตยสาร Vote และเนชั่นรายสัปดาห์มารวบรวมไว้ในบล็อกแก๊ง (mrcoffee.bloggang.com) ก่อนยกเลิกไปตั้งแต่ มกราคม พ.ศ. 2556

- ยัตติพงศ์ เดิมมีพื้นที่ในบล็อกแก๊ง (yuttipung.bloggang.com) ก่อนเขียนบทวิจารณ์ให้กับนิตยสารฟิล์มแมกซ์ และได้สร้างบล็อกภาพยนตร์ชื่อ flickpeople.com ขึ้นมาพร้อม ปัจจุบันเลิกเขียนวิจารณ์ภาพยนตร์แล้ว และอัพเดทบล็อกเฉพาะเรื่องส่วนตัว

- นรา เขียนวิจารณ์ให้สื่อสิ่งพิมพ์หลายฉบับ เก็บบทความเก่าและเขียนงานต่อ ยอดที่บล็อก narabondzai.blogspot.com แต่ปัจจุบันไม่ได้เขียนอีกต่อไป คงใช้เฟซบุ๊กเพื่อการติดต่อเท่านั้น

- วิรัตน์ โตอารีย์มิตร เขียนวิจารณ์ให้กับนิตยสารเอนเตอร์เทน และมีบล็อกสำหรับงานหนังสือก่อนยุติการเขียนไป(jamila1963.blogspot.com)

3.3.4.2 กลุ่มที่ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในการวิจารณ์ภาพยนตร์เท่านั้น กลุ่มนี้จะใช้สื่อ

อินเทอร์เน็ตอย่างเต็มรูปแบบ ทั้งเว็บไซต์ บล็อกและเฟซบุ๊ก บางครั้งก็สร้างบล็อกซ้ำซ้อน ผู้ใช้ที่

สามารถจัดเข้าในกลุ่มนี้ได้แก่

- kurenai ใช้พื้นที่บล็อกแก๊งสำหรับการเขียนวิจารณ์ภาพยนตร์ที่กำลังฉายตั้งแต่ปี 2554 (kurenaimovie.blogspot.com) พร้อมทั้งตั้งเฟซบุ๊กในชื่อเดียวกัน แต่ในปี 2555 ก็สร้างบล็อกที่เวิร์ดเพรสสำหรับการเขียนวิจารณ์หนังในอดีต (kurenai17.wordpress.com) ขณะที่เฟซบุ๊กสำหรับลงข่าวสาร

- Once Upon a Man มีบล็อกแก๊งชื่อเดียวกัน (onceupon.bloggang.com) ขณะเดียวกันก็เขียนบทวิจารณ์ให้กับเว็บไซต์ chicministry.com ก่อนยกเลิกไปในปี พ.ศ. 2557

- หนังก้านาคูและทับแก้วสาม เป็นผู้ก่อตั้งบล็อกหนังก้านาคู (nangnadoo.com) และมีบล็อกส่วนตัวใช้นามว่า ทับแก้วสาม (tubkeawthree.bloggang.com) ซึ่งบันทึกเรื่องราวส่วนตัว แต่บางครั้งก็นำบทวิจารณ์มาลงไว้ด้วย ต่อมาได้ยกเลิกเว็บหนังก้านาคู และบล็อกก็ไม่อัปเดตต่อไป คงยึดแฟนเพจเพียงอย่างเดียว

- mckmarvel เป็นการรวมกลุ่มของบล็อกเกอร์กลุ่มหนึ่ง โดยแยกงานเขียนเป็น 2 บล็อก ได้แก่ mckmarvel.wordpress.com สำหรับภาพยนตร์ใหม่ และ mcksmovie.blogspot.com สำหรับการวิจารณ์ภาพยนตร์เก่าหรือดีวีดี แต่ต่อมาเหลือบล็อกแรกเพียงรายการเดียว

- ลูกอบรสเขียด เป็นบล็อกเกอร์ที่มีงานวิจารณ์มากกว่า 300 ชิ้นที่ waveminator.bloggang.com งานถูกลอกไปใช้ในเว็บไซด์อื่นมากที่สุด ต่อมาย้ายไปเขียนให้กับ mthai.com

- ชาตรี เป็นนักวิจารณ์หน้าใหม่ที่มีพื้นที่ประจำที่ chathree.wordpress.com งานถูกนำไปเผยแพร่ตามเว็บไซต์ต่าง ๆ มากพอๆกับลูกอบรสเขียด ได้รับการทาบทามให้ไปเขียนประจำที่เว็บสนุก ก่อนยุติการเขียนลงเมื่อต้น พ.ศ. 2557 และได้เปิดบล็อกใหม่ chamanzmovie.wordpress.com

- negima_xx ทำแฟนเพจ welovemovieclub เมื่อเดือนเมษายน 2553 จนประสบความสำเร็จ จึงหันไปทำบล็อกชื่อว่า welovemovieclub.com เป็นทางการเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2554 ปัจจุบันใช้ทั้งบล็อกและเฟซบุ๊กในการเสนอข่าวสารและการวิจารณ์

- divasmovieandmusic.com เติบโตมาจากการทำแฟนเพจหนังเพลง ก่อนที่จะมาทำบล็อกแล้วเพิ่มคอลัมน์ภาพยนตร์เข้ามาด้วย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยยังพบลักษณะและปัญหาต่าง ๆ ที่ได้มาจากการใช้สื่ออันหลากหลายดังต่อไปนี้

1. นักวิจารณ์รุ่นอินเทอร์เน็ตให้ความสำคัญกับสื่อสิ่งพิมพ์มากกว่าสื่ออินเทอร์เน็ต ส่วนใหญ่จะใช้เวลาในการสร้างงานสำหรับสื่อสิ่งพิมพ์อย่างพิถีพิถันมากกว่าสื่อประเภทหลัง เพราะถือว่าสื่อสิ่งพิมพ์เป็นการบันทึกข้อมูลที่ดีกว่าเป็นประวัติศาสตร์ของสังคม ขณะที่สื่ออินเทอร์เน็ตอาจสูญหายไปในวันใดวันหนึ่งได้ เอกราช มอญวัฒน์ ถึงกับนิยามข้อเขียนวิจารณ์ที่ลงในสื่ออินเทอร์เน็ตว่าเป็นเพียงงานแนะนำ ขณะที่บทวิจารณ์ในสื่อสิ่งพิมพ์ จะมีลักษณะเป็นการวิจารณ์อย่างแท้จริง (criticism) (ภาคผนวก 2)

2. กลุ่มผู้อ่านของสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นคนละกลุ่มกัน สื่อสิ่งพิมพ์มีแนวเนื้อหาที่หลากหลาย จึงสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้อ่านได้หลายระดับและความสนใจ อาทิ กลุ่มผู้อ่านนิตยสารผู้หญิงก็ได้ติดตามอ่านงานเขียนบนหน้าอินเทอร์เน็ตทุกคน กลุ่มผู้อ่านนิตยสารด้านภาพยนตร์อาจจะคล้ายกับผู้อ่านในสื่ออินเทอร์เน็ตอยู่บ้าง แต่นั่นก็มิใช่ทั้งหมด เพราะผู้อ่านหนังสือบางคนก็ไม่นิยมใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเลยก็มี

แต่ทั้งหมดก็ยอมรับว่าสื่ออินเทอร์เน็ตมีประโยชน์ในเรื่องเสียงสะท้อนจากผู้อ่านอย่างรวดเร็ว ขณะที่เสียงสะท้อนจากสื่อสิ่งพิมพ์ มีลักษณะค่อนข้างช้า หรืออาจไม่มีเลยก็ได้

3. นักวิจารณ์รุ่นใหม่บางคนยังมักล้าเรียกตนเองว่าเป็นนักวิจารณ์ (ผมอยู่ข้างหลังคุณ เอกราช มอญวัฒน์) เพราะคิดว่าตนไม่ได้ใช้แง่มุมที่เป็นความรู้ทางภาพยนตร์นัก เป็นเพียงการแสดงความคิดเห็นเท่านั้น หลายคนเห็นว่าตนเองเพียงเขียนบทความ โดยมีบางประเด็นที่ต่อยอดจากหนัง (วิวัฒน์ เลิศวิวัฒน์วงศา ภาคผนวก 2)

4. ปัญหาส่วนใหญ่ที่นักวิจารณ์รุ่นใหม่ต่างมีความเห็นพ้องต้องกันก็คือ สื่ออินเทอร์เน็ตไม่มีผลตอบแทน และถูกมองเป็นสื่อชั้นรองเพราะคนส่วนใหญ่ยังคงติดรูปแบบกับสื่อสิ่งพิมพ์

5. สื่ออินเทอร์เน็ตไม่ยั่งยืนและอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงสูงมาก การนำเสนอข้อคิดเห็นหรือประเมินคุณค่าทางภาพยนตร์ลงบนสื่ออินเทอร์เน็ตนั้นปรับตัวเร็วมาก จากเว็บบอร์ดอันเป็นที่นิยม ก่อนจะมาเป็นบล็อก และล่าสุดก็เป็นทวิตเตอร์หรือเฟซบุ๊ก เมื่อเกิดสื่ออินเทอร์เน็ตรูปแบบใหม่ สื่อที่เป็นรูปแบบเก่าก็จะลดความสำคัญลงหรือตายลงในที่สุด ดังจะเห็นได้จากบล็อกในปัจจุบัน

6. ผลงานที่ลงในสื่ออินเทอร์เน็ตถูกขโมยจากสื่ออื่นได้ง่าย ทั้งนักเรียนในมหาวิทยาลัยและสื่อสิ่งพิมพ์ บล็อกเกอร์รายหนึ่งในห้องเฉลิมไทย พันทิป เคยฟ้องร้องผู้เขียนชื่อ "แป้งร่า" จากหนังสือพิมพ์

มติชน ที่ลอกผลงานในบล็อกของตนไปตีพิมพ์ ซึ่งผู้วิจัยก็เคยประสบปัญหานี้กับนักเขียนผู้นี้
เช่นเดียวกัน แต่มิได้มีการฟ้องร้อง เพียงแจ้งให้บรรณาธิการทราบ

บทที่ 4

ปรากฏการณ์และกิจกรรมที่จะส่งเสริมหรือสกัดกั้นการวิจารณ์

นอกจากในส่วนของการวิเคราะห์เนื้อหาและสัมภาษณ์นักวิจารณ์แล้ว ผู้วิจัยสาขาภาพยนตร์ยังได้ศึกษาบริบททางสังคมและวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงดำเนินการวิจัย เพื่อตรวจสอบว่ากิจกรรมดังกล่าวส่งผลต่อการวิจารณ์ภาพยนตร์หรือไม่ อย่างไร โดยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

4.1 ปรากฏการณ์และการเคลื่อนไหวอันเกี่ยวเนื่องกับศิลปะซึ่งกระตุ้น / สกัดกั้นการวิจารณ์

4.2 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์

4.1 ปรากฏการณ์และการเคลื่อนไหวอันเกี่ยวเนื่องกับศิลปะซึ่งกระตุ้น/สกัดกั้นการวิจารณ์

ในช่วง 18 เดือนของการดำเนินวิจัย เกิดการเคลื่อนไหวและปรากฏการณ์หลายอย่างในวงการภาพยนตร์ ซึ่งส่งผลต่อการวิจารณ์ภาพยนตร์ในประเทศไทยหลายประการ โดยผลที่เกิดขึ้นมีทั้งในสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ต มีทั้งในทางกระตุ้นหรือสกัดกั้น สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

4.1.1 กลุ่มผู้แฉและแฟนคลับกับการสกัดกั้นการวิจารณ์ในสื่ออินเทอร์เน็ต

กระแสการต่อต้านภาพยนตร์เรื่องคู่กรรม โกโบริ อังศุมาลิน ระหว่างการฉายของภาพยนตร์เรื่องนี้เมื่อเดือนเมษายน 2556 เป็นกรณีศึกษาสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของการวิจารณ์ภาพยนตร์บนสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งไม่สามารถระบุตัวคนผู้วิจารณ์ได้อย่างชัดเจน นำมาถึงกลุ่มแฉที่ไม่หวังดีจนชี้ชะตาของภาพยนตร์เรื่องหนึ่งอย่างคาดไม่ถึง อีกทั้งกระแสการต่อต้านจนเป็นอุปาทานหมูนั่นได้ปิดกั้นเสียงสะท้อนอีกด้าน ยังไม่รวมไปถึงการสกัดกั้นของกลุ่มแฟนคลับต่อการวิจารณ์ของผู้ประกอบงานอาชีพ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปรากฏการณ์ที่น่าสนใจในการศึกษาการวิจารณ์ภาพยนตร์ไทยเป็นอย่างยิ่ง

ก่อนที่จะมีการฉายรอบปฐมทัศน์ของภาพยนตร์เรื่องนี้เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2556 การตอบรับบนพื้นที่อินเทอร์เน็ตของภาพยนตร์เรื่องนี้อยู่ในด้านติชมตลอด อาจจะมีการติบ้าง ก็เป็นไปในเรื่องของรายละเอียดที่อื่นเนื่องมาจากการผลิตที่ยังไม่สมบูรณ์ แต่เมื่อการเปิดฉายรอบปฐมทัศน์ผ่านไป การตอบรับบนสื่ออินเทอร์เน็ตกลับพลิกผันไปสู่ทิศทางตรงกันข้ามทันที โดยเฉพาะบนพื้นที่กลางอย่างห้องเฉลิมไทยในเว็บบอร์ดอย่างพันทิปโดยกลุ่มต่าง ๆ อาทิ กลุ่มผู้ไม่ชื่นชอบผลงานของบริษัทผู้สร้างที่มุ่งผลิตงานเพื่อรายได้มากกว่าศิลปะ หรือกลุ่มผู้รักบทประพันธ์จนไม่ยอมรับการตีความใหม่ แต่กลุ่มต่อต้านที่ถือได้ว่าเป็นการสกัดกั้นวัฒนธรรมการวิจารณ์ ได้แก่ กลุ่มผู้แฉและกลุ่มแฟนคลับของ

คาราหรือศิลปิน

กลุ่มผู้แอบแฝง ในระหว่างที่ภาพยนตร์เรื่องนี้ออกฉาย มีผู้ใช้นามแฝงบางรายที่แสดงเจตนาในการโจมตีภาพยนตร์เรื่องนี้โดยเฉพาะ ไม่ว่าจะเป็นการโพสต์กระทู้ที่ชี้นำการวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่องนี้ไปในทางลบตั้งแต่การฉายภาพยนตร์ในรอบกาล่า ซึ่งเป็นรอบแรกยังไม่เสร็จสิ้น¹ นามแฝงที่ชัดเจนในเรื่องนี้มากที่สุด จนเป็นที่รู้จักในกลุ่มผู้เล่นอินเทอร์เน็ตในห้วงเฉลิมไทยว่าตามโจมตีภาพยนตร์เรื่องนี้คือ ผู้ใช้นามแฝงว่า "Frebber"

หลังจากกระทู้แรกนี้แล้ว ผู้ใช้นามแฝงนี้ก็ใช้ความพยายามทุกวิถีทางที่จะโจมตีภาพยนตร์เรื่องนี้ตลอด โดยทุกครั้งจะมีผู้มากดไลค์เพิ่มขึ้นเป็นกระทู้แนะนำ ดังนี้ (Frebber1, เมษายน 2556)

- คู่กรรมฉบับ M39 เหนื่อยไหมแบรี่ แบกทุกอย่างในเรื่อง เป็นคู่กรรมที่ไม่เคารพบทประพันธ์ไม่ใช้การตีความใหม่
- คู่กรรม เวอร์ชัน M39 จริงๆมันเป็นหนังอาร์ต คนที่ไม่ชอบเลยเข้าไม่ถึงจริงๆเหวอครับ

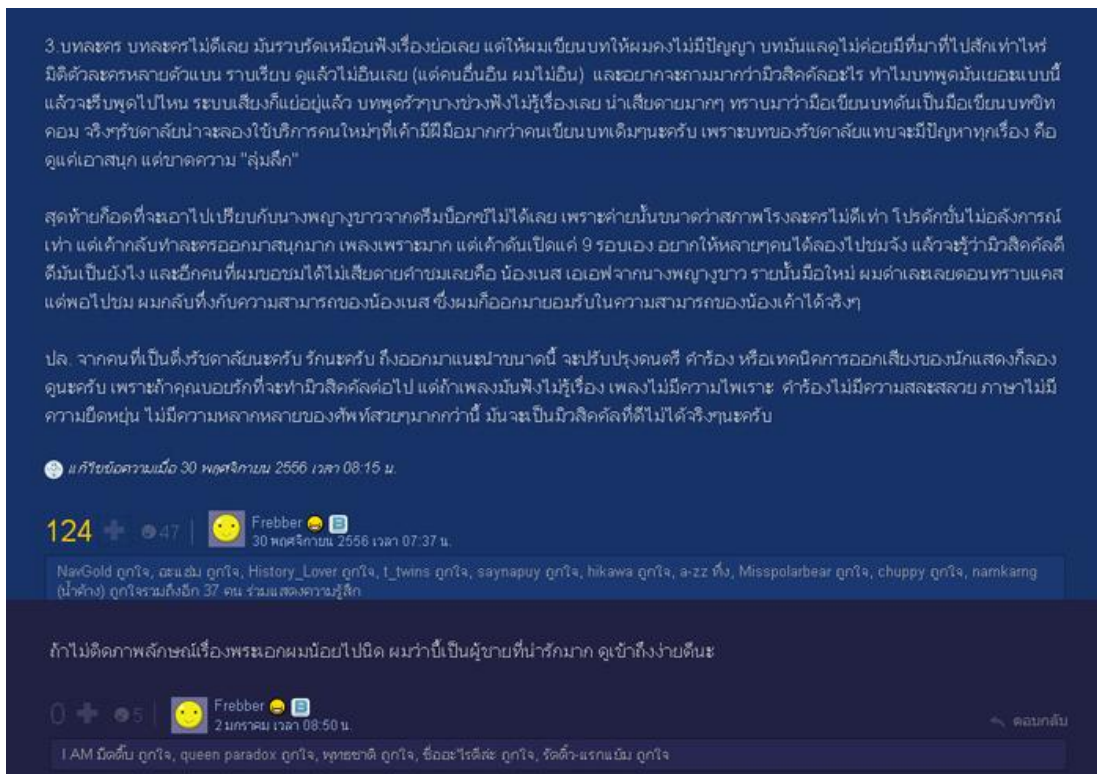
¹การฉายรอบกาล่าเริ่มตั้งแต่เวลา 19.00 น. และภาพยนตร์มีความยาว 2 ชั่วโมง ยังไม่รวมการเริ่มฉายที่ล่าช้าและการโฆษณาต่าง ๆ กระทู้ข้างต้นเริ่มต้นเริ่มตั้งหลังจากภาพยนตร์ฉายไปเพียงชั่วโมงครึ่ง

- คู่กรรมที่ฟารากอนอัดโปรโมชันแรง ตัวสองใบ 300 บาท แถมมินิเดม 5 ขวด พร้อมป๊อบคอร์น
- รีวิวคู่กรรม ครั้งที่2 ปัญหาเกิดจากอะไร หนังอาร์ตไปจริงไหม ผู้กำกับ? มันแยขนาดนั้นเลยหรือ?
- 30 กำลังแจ๋ว อัมพวงเคนภูมิ คู่กรรม ณเดชน์ พ่วงรัชชี่ หยุตเถอะ M39 ไม่มีปัญหาหารา ก้อย่าสร้าง ถ้าต้องง้อคุณเอ
- อย่าง คู่กรรม M39 นี้เรียกว่า หนังขาดทุน ได้หรือยังครับ
- คู่กรรม M39 คุณเรียวยไม่ได้ตีความใหม่ แต่คนดูตะหากที่ช่วยแก้ความหนังไม่ได้ช่วยขนาดนั้นครับถ้า...
- การที่คู่กรรมเจ๊ง จะโทษพี่เอลงนี่ยุคนเดียวมันก็ไม่แฟร์นะ ถ้าเปลี่ยนนักแสดงยกเซ็ทแต่ผู้กำกับมีสติปัญญาแค่นี้ก็ไม่รอด
- น้องรัชชี่ นางเอกคู่กรรม นี่เธอโสดๆ ไม่รู้จักณเดชน์ ไม่รู้จักเรื่องในวงการ วันๆเอาแต่ตีแบดจริงๆเธอครับ

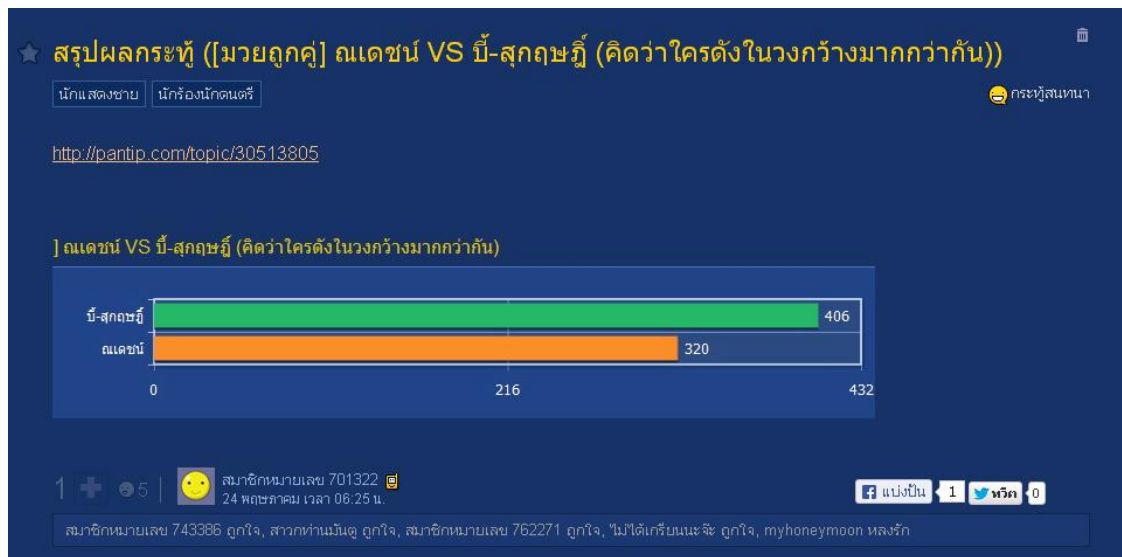
นามแฝงนี้พยายามทำลายความน่าเชื่อถือของผู้มีชื่อเสียงที่ชื่นชอบภาพยนตร์เรื่องนี้ ไม่ว่าจะเป็นนักเขียนชื่อดังนาม “นิ้วกลม” ว่ารับเงินจากสปอนเซอร์ของภาพยนตร์เรื่องนี้ (กระทุ้งถูกลบออกไปจากพันทิป) เป็นต้น ลักษณะการโจมตีดังกล่าวเกิดขึ้นตลอดช่วงสัปดาห์แรกที่ภาพยนตร์เรื่องนี้เข้าฉาย จนเมื่อภาพยนตร์ออกจากโปรแกรมการฉายไปแล้ว ชวนให้เกิดข้อกังขาว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นไปตามวิถีทางของวัฒนธรรมของการวิจารณ์กระนั้นหรือ ต่อมาผู้ใช้นามแฝงนี้เริ่มประกาศตัวตนออกมาในที่สุด ดังจะเห็นได้จากกระทู้ที่เขาโพสต์ในสัปดาห์ต่อมา ดังนี้ (Frebbber2, 16 เมษายน 2556)

ผู้วิจัยตามสังเกตพฤติกรรมของผู้ใช้นามแฝงนี้ จนกระทั่งได้เปิดเผยตัวตนออกมาเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2556 (Frebber3, 2556 และ Frebber4, 2557) ว่ามีความชื่นชมในนักแสดงบี - สุกฤษฎี และเป็นแฟนคลับ “รัชดาธิษ” ซึ่งเป็นนามย่อที่รู้จักกันดีในกลุ่มผู้เล่นเว็บบอร์ดของพันทิปว่า คือ โรงละครรัชดาธิษเรียวเตอร์ ของบริษัทเอ็กแซกท์- ซิเนริโอ ผู้ผลิตละครโทรทัศน์เรื่องคู่กรรม และบี - สุกฤษฎี ก็เป็นหนึ่งในศิลปินที่มีงานแสดงประจำในโรงละครนี้

ปัญหาก็คือในช่วงที่ระหว่างภาพยนตร์เรื่องนี้ก็ออกฉายนั้น กลุ่มแอบแฝงเหล่านี้ไม่ได้มีเพียงชื่อเดียว แต่ยังมีชื่ออื่นอีก อาทิ นามแฝงที่ชื่อ dabeach, June – ju, prognosticator และ สมาชิกหมายเลข 701322 ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้ (สมาชิกหมายเลข 701322, 24 พฤษภาคม 2556)

จากบทสัมภาษณ์คุณอภิสิทธิ์ ตรุงกานนท์ ซึ่งดำรงตำแหน่ง Product Development Manager ของพันทิป ก็ยอมรับว่าผู้อ่านจะเช็คกระแสของภาพยนตร์แต่ละเรื่องก่อนไปชม แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นยังมีปัจจัยอื่นประกอบอีกด้วย

"คืออยู่ที่ว่ากลุ่มเป้าหมายของหนังเรื่องนั้น ๆ ถ้าเป็นคนกรุงเทพฯ หรือชนชั้นกลางในหัวเมืองใหญ่ Pantip ก็จะมีผลมาก แต่ถ้าเป็นกลุ่มเป้าหมายในชนบทหรือจังหวัดเล็ก ๆ หนึ่งเช่นของคุณพจน์ อานนท์ ถูกค่าใน Pantip และเลย แต่หนังก็ได้เงินและเลยเช่นกัน ดังนั้นอยู่ที่ตลาดของค่ายหนัง อย่าง GTH นี่เห็นชัด เขาจับกลุ่มนี้เลย มี "พี่มาก ...พระโขนง" นี่แหละที่เป็น Mass มากขึ้น จับตลาดทั่วประเทศได้" หรือ

"คือถ้าเราดูจากกรณีที่เกิดขึ้นจริง เช่น "คู่กรรม" ผมก็ไม่ได้มองว่า Pantip เป็นตัวชี้เป็นชี้ตายตัวเดียว มันก็มี Media อื่น ๆ มี facebook มี twitter มี magazine นักวิจารณ์อื่น ๆ ที่เขียนถึงหนังกันอยู่แล้ว" (Mr. Coffee, 2556: 39)

แม้ว่าในการวิจัยครั้งนี้ยังไม่สามารถสรุปได้ว่ากลุ่มแอบแฟงเหล่านี้เป็นใครทั้งหมด อาจจะเป็นเพียงแฟนคลับธรรมดา หรือกลุ่ม"มือปิ่นรับจ้าง"ที่ปะปนไปในห้องเฉลิมไทยเพื่อหวังผลทางธุรกิจ ดังเป็นที่ทราบกันดีในกลุ่มผู้เล่นกระทู้ในห้องดังกล่าวว่ามีฝ่ายประชาสัมพันธ์ของบริษัทหลายแห่งแฝงตัวเข้ามาปะปนอยู่ บางครั้งผู้แอบแฟงเหล่านี้ หรือที่มักจะเรียกกันในหมู่นักเล่นเว็บบอร์ดว่า "ตัวป่วน" นั้นมี

ความรู้ในเรื่องวาทะในเกินกว่าที่จะเชื่อว่าเป็นผู้ชมทั่วไป ยกตัวอย่างเช่น "Frebber" กับการผูกโยงเสียงชมของนักเขียนที่ชื่อ "นิวกลม" กับการเป็นพรีเซ็นเตอร์ของสินค้าซัมซุงซึ่งเป็นสปอนเซอร์ของภาพยนตร์ดังกล่าว จะเป็นความรู้เกินความสนใจของผู้ชมภาพยนตร์ทั่วไป สิ่งที่เกิดขึ้นกับภาพยนตร์เรื่องนี้นั้นแสดงให้เห็นนัยของกลุ่มผู้ไม่หวังดีที่แอบแฝงเข้ามาเกี่ยวกับสิ่งที่เรียกว่าการวิจารณ์ จนถึงขั้นจ้องทำลายผู้แข่งขันนั้นควรจะมีการติดตามและศึกษาอย่างละเอียดต่อไป

กลุ่มแฟนคลับ ในการศึกษากระแสการต่อต้านภาพยนตร์เรื่องนี้ แฟนคลับเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญ โดยฐานแฟนคลับที่เข้ามามีบทบาทในครั้งนี้ได้แก่ แฟนคลับคู่กรรมฉบับละครโทรทัศน์ แฟนคลับดาราจักรบี่หรือลูกฤษีพิเศษแก้ว ซึ่งรับบท "โกโบริ" แฟนคลับของหนึ่งธิดา โสภณ นักแสดงนำหญิงผู้รับบทอังศุมาลิน และแฟนคลับดาราอุ้งฉัตร ฅนเด่น ฅนคิมิยะ และ อรุสยา สเปออร์บันด์

สำหรับแฟนคลับกลุ่มแรกนั้น คือ แฟนคลับคู่กรรมฉบับละครโทรทัศน์ แฟนคลับดาราจักรบี่ เดอะสตาร์ และแฟนคลับหนูนา หนึ่งธิดา นั้น มีพฤติกรรมออกมาในลักษณะต่าง ๆ ตั้งแต่สนับสนุนให้ไปชมภาพยนตร์เรื่องนี้ในตอนแรก ก่อนเปลี่ยนเป็นโจมตีอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การตั้งกระทู้วิจารณ์เชิงลบ สนับสนุนกลุ่มผู้ไม่หวังดีโดยเข้าไปกดไลค์ เป็นต้น ต่อมาก็ได้เปิดเผยตัวตนว่าเป็นแฟนคลับคู่กรรมฉบับละครโทรทัศน์ ในการรวมกลุ่มงานปาร์ตี้ คู่กรรม ฉบับละครโทรทัศน์ (ซึ่งก็เลียนแบบ คู่กรรม ฉบับภาพยนตร์ เช่นกัน) โดยเฉพาะนามแฝงที่ใช้ชื่อว่า june_ju, prosnogticator, loverie, justkitty, chiswick และ Banphe เป็นต้น (อ่านรายละเอียดได้ใน อัญชลี ชัยวรพรต, 2556)

สิ่งที่น่าสนใจก็คือ แม้กลุ่มแฟนคลับดังกล่าวกล่าวออกแสดงความคิดเห็นโจมตีคู่แข่งของตน แต่เมื่อมีใครไปวิจารณ์ฉบับโทรทัศน์เข้า กลับรวมกลุ่มสกัดกั้นมิให้ใครมาวิจารณ์ ทุกครั้งที่มิใช่เสียงวิจารณ์ฉบับละครโทรทัศน์ ก็จะรีบยกพวกมาโจมตีผู้วิจารณ์ทันที จนไม่มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ละครเรื่องนี้ในช่วงที่ออกอากาศ ดังนั้นเมื่อบทวิจารณ์ของผู้วิจัย และครูละครโทรทัศน์ชั้นครูอย่างอารีย์ นักดนตรี ได้เปรียบเทียบผลงานทั้งสองเรื่องจึงได้ผลตอบรับเช่นเดียวกัน

ของใหม่ที่ไม่สมบูรณ์แบบก็ยังดีกว่าพวกเพลย์เซฟด้วยการเดินตามรอยความสำเร็จของงานเก่า อย่างเวอร์ชันละครทีวีล่าสุด ที่พยายามเคารพต้นฉบับเหมือนเวอร์ชันพีบีเอ - กวาง แต่ความพยายามยังไม่เท่าเวอร์ชันนั้น ไม่ว่าการแคสดีงตัวละคร ทั้งหลักและรอง หรือแม้แต่การฝึกภาษาเอง น่าจะเป็นเวอร์ชันแรกที่ยังตามลีนพูดญี่ปุ่นเก่งกว่าโกโบริ เป็นอะไรไม่ได้เลยไม่ว่าจะในทางคลาสสิกหรือโพสโมเดิร์น เป็นอะไรกัน ๆ ที่รอการทำใหม่

อย่างน้อยเรียกก็กล้าที่จะเล่นกับ "คู่กรรม" ฉบับนี้ และมันก็เป็นฉบับโพสโมเดิร์นที่สุดละ แม้จะไม่สมบูรณ์แบบก็ตาม

บทวิจารณ์คู่กรรมฉบับละครโทรทัศน์จากเว็บไทยซีเนม่า (อัญชลี ชัยวรพร2, 2556)

thaicinema.org

April 3, 2013 · 🌐

มีคนเอาบทวิจารณ์ของเว็บไปโพสต์ในพันทิป นี่น่าจะถูกรุมจากแฟนคลับบ้างซะแล้ว น่าแปลกใจไม่โดน น้อง ๆ หลายคนที่เป็นแฟนเพลงหน้านี้ไปช่วย defend ให้ขอบคุณมากค่ะ วันหลังเจอกันเข้ามาก็ทักด้วยนะ จะเลี้ยงกาแฟ ดัดสินบนหรือเปล่านี่

ปล กลายเป็นว่าบทวิจารณ์คู่กรรม มีคนอ่านมากที่สุด 5,000 แล้วในเวลา 1 วัน

<http://pantip.com/topic/30326970>

See Translation

คู่กรรม โกโบริ อังศุมาลิน ...ระหว่างงานทำทนายที่มีจุดอ่อนกับงานเพลย์แบฟที่เดินด... - Pantip

กำลังแชร์ตามหน้าเฟซบุ๊กเมื่อวานนี้กันยัยใหญ่มีการวิจารณ์ได้โดยละเอียดและน่าสนใจ เปรียบเทียบกับเวอร์ชันเก่า รวมทั้งละครด้วยและพี่มากพระโขนงด้วยข้าอาจมีสปอยล์บ้าง

PANTIP.COM

Unlike · Comment · Share

👍 thaicinema.org, Anuraj Singh Dhindsa, Omisa Intarasiripong, ...
 ... Piyachat Maleetawonkul and 15 others like this.

🔄 1 share

Write a comment...

Anuraj Singh Dhindsa ดั่งตารานี้มันตังจริงจาง 😊

See Translation

Unlike · Reply · 👍 1 · April 4, 2013 at 6:49pm

Anussara Sunawong จะบอกว่าที่แฟนคลับนี้ไม่ลืมนะ...เพราะว่าไม่อยากเอามือไปเขี่ยซี่ค่ะ และที่สำคัญแฟนคลับนี้เสียใจกับการวิจารณ์นะ แต่เขาเห็นอารมณ์กันตังนะเพราะบางคนที่เป็นแฟนคลับนี้ส่วนใหญ่จะไปดูภาพยนตร์ที่เขย่งเล่น ตอนนี่เจอบทวิจารณ์นี้เข้าไปเลยเลิกดูไปหมดแล้ว.....ดีใจด้วยค่ะ กับการวิจารณ์ที่ดีจนอ่านแล้วงั้น มากวิจารณ์หนังแต่เอาละครมาด้วย...อืม อยากรู้จังนี่วิจารณ์ เมืองนอกเข้าทำกันใหม่หว่า ที่วิจารณ์หนังแต่ละครมาด้วย

See Translation

Unlike · Reply · 👍 3 · April 4, 2013 at 11:11am

ธีชาลย์ ทนตรีลาทถึงลยาสด ผมว่า หลายๆ อย่างไม่พห้ณา เพราะความคิดแบบนี้มีครั้ง จะไปดูหนัง แต่เจอบทวิจารณ์ไม่ถูกใจ ก็ไม่ไปดู หึ่งๆ ที่ก็ไม่ได้อะไรกับหนังหรือผู้สร้างเลย แล้วถ้าเรื่องวงการวิจารณ์เมืองนอก ถ้าคุณ เป็นสื่พิมพ์นาคนี้ อย่าไปรู้เลยครั้น โหตกว่าบ้านเราอะ

See Translation

Unlike · 👍 3 · April 5, 2013 at 9:37am

thaicinema.org ต้องให้ไปเจอคนสน มีทั้งเดินออกตัวแต่กลางเรื่อง แคมถูกโหหรือ standing ovation มีหมด ไม่เงินเจียไม่บอกว่า รอบเรสที่คนสน masochist เล็ก ๆ 555

Anussara Sunawong ค่ะ คุณที่เป็นผู้ใหญ่ที่มีความรู้ แต่คงจะเป็นผู้ใหญ่ที่
สมองยังเด็กแน่แท้ ถ้าไปดิฉันอายุจะ 30 ปีแล้วเน้อ....จริงๆชอบอ่านบทวิจารณ์
ด้วยนะชอบ แต่อ่านตอนจบมันงง.....เอหรือเราสมองช้ากว่าวิจารณ์ หนังสือ
และละคร ถ้าอย่างงั้นดิฉันต้องกราบขออภัยด้วยค่ะ ว่าจริงๆแล้วบทความนี้วิจารณ์
หนังสือและละคร ไม่ใช่วิจารณ์หนังสืออย่างเดียว ต้องขอโทษค่ะ ว่าดิฉันไม่สมควร
ทำหน้าที่ทรงความรู้....ส่วนดิฉันมันชอบบทประพันธ์ค่ะ...

See Translation

Unlike · 1 · April 5, 2013 at 9:55am

ธีธัชภรณ์ ทนทรวิภาตถึงมาสค์ จะคิด จะทำอะไร ผมว่าก็เป็นเรื่องของคุณ
หรือเดอะแม็กก็แฟนคลับดาราที่คุณชอบแหละ แต่ผมแค่ตลก หินบอกว่าจะไปดู
หนังสือ แต่พอเจอบทวิจารณ์ที่ทำให้คุณเสียความรู้สึก คุณก็ยกเลิกการไปดู
หนังสือ(!??)

สำหรับผมมันตลกจริงๆ ละครแบบว่า...นะ

ถ้าผมเป็นคนทำหนังสือคงต้องบอกว่า ครุฑบินเร็ว

See Translation

Unlike · 1 · April 5, 2013 at 8:01pm

Anussara Sunawong เฮีย.....โกลายเป็นเรื่องแบบนี้ละ ใจเย็น
ค่ะ....เฮีย จะว่าไต่ละ ดิฉันอยากให้คุณเข้าใจว่าแฟนคลับบางกลุ่มก็เป็นประเภทเดอะ
ซิลปินเขาไม่ได้ แต่ดิฉันก็ไม่ได้เหมารวมนะ อีกอย่างเขียนแบบกลางๆเลย แฟน
คลับบางกลุ่มเขาก็ไม่ดูเวอร์ชันละคร เพราะบางคนมือคดไ้ ใช้ไหมคะ ส่วน
แฟนคลับบางกลุ่มเขาก็เหมือนกัน เพราะทั้งสองกลุ่มนี้เขาเขม่นกันมาตั้งแต่
เฉพาะบางคนนะ.....แต่แฟนคลับนี้และแฟนคลับบางคนก็ไม่มีอคติกันนะ
ออกจะต่างคนต่างช่วยกันด้วยซ้ำ แต่เอาจริงๆนะดิฉันบอกแล้วว่าง กับวิจารณ์
ของคุณ และอีกหลายคนก็คง เหมือนดิฉัน เพราะเขามีคุณเอา 2 เวอร์ชันนี้มา
แฟนคลับเขาก็รักของเขา ส่วนตัวดิฉัน รักบี ขึ้นชม ๗ เดช เพราะ วงการมาอย่างเดียว
นี้หาเด็ก นิสัยดี และฉลาด หายากนะ ดิฉันยอมรับทั้ง 2 คนนี้มาก ดิฉันชอบ
ซิลปินคนไหน ดิฉันจะดูเวลาที่นักแสดงสัมภาษณ์ค่ะ เพราะมันจะบ่งบอกไหวพริบ
และนิสัยของซิลปินได้ดีที่สุด แต่เด็ก 2 คนนี้คงค่ะ ประมาณใครจะเสียอย่างไร ก็
ไม่มีผลจริงๆยอมรับ ตั้งโน้ที่คุณพี่ชาวชัย เขียนข้างต้นก็ถูกนะ เพราะยุคสมัยนี้
มันก็เป็นแบบนี้ละ เพราะขนาดบทวิจารณ์บางอัน ตำลึงกรรม เวอร์ชันหนึ่งละคะ
แฟนคลับเขาชอบบางคนตำลึงคะ กับบทวิจารณ์ของคนอื่น ตั้งโน้ดิฉันจะว่า
ไปคนบางคนเขายังมีอคติกันอยู่ ขอหยานนิดนึงนะ ซิลปินอู...มึงห้ามแตะ ของอู
ดี...มึงไม่ชอบก็ไม่ต้องดู ปัจจุบันมันแบบนี้ไปซะแล้วละ และดิฉันมันใจเลยละ ว่า
พวกคุณคิดว่าดิฉันเป็นแฟนคลับบีแน่เลย มันก็แล้วแต่คุณจะคิดนะ เพราะดิฉันกับออก
เหตุผลไปแล้วข้างต้น แต่แอบมาให้บีเยอะหน่อย เพราะบีทำชื่อเสียงให้แค่
ประเทศไทย ให้ชาวจีน อยากมาไทย ยกระดับประเทศไทยเราบ้าง ส่วนแฟน
คลับแสดงคงชอบอูนะ.....อีกอย่างแฟนคลับไม่เคยดู ตำ ลึงว่า ดูคลากแล้วเท่า
บี ดิฉันมันพวกซีงสารนะตั้งโน้ถ้าหนังสือ กระแสปากต่อปากก็จะมาเองเหมือนหนังสือ
ในดวงใจฉัน โห้มโห้คะ รักมากเรื่องนี้ สุดๆจริงๆ สิ่งสำคัญดิฉันว่าถ้าทุกคนปรศ
จากคำ ว่าอคติ ทุกอย่างมันก็จะดีคะ แต่สังคมและแฟนคลับบางกลุ่มก็แรงไปไหม
หว่า แต่ก็นะใครชอบแบบไหนคนเรามีสิทธิ์จะเลือกเนอะ ดิฉันไม่นึกว่าดิฉัน
เขียนไว้ข้างต้นจะกลายเป็นเช่นนี้ ต้องขออภัยค่ะ อย่าลืมว่าคนเราชอบ และคิด
อะไรไม่เหมือนกันนะ.....ปอ. ลิมคะ ต่อให้เป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ก็ต่อให้มี
อคติ ไม่เปิดหู เปิดตา และสัมผัสความจริงด้วยใจ สำหรับดิฉันคือเด็กค่ะ เพราะไม่
อ่อนน้อมตั้แต่ยัง แต่ไม่แค่นั้นตั้แต่ยากค่ะ จริงไหม.....

See Translation

Like · April 6, 2013 at 10:29am

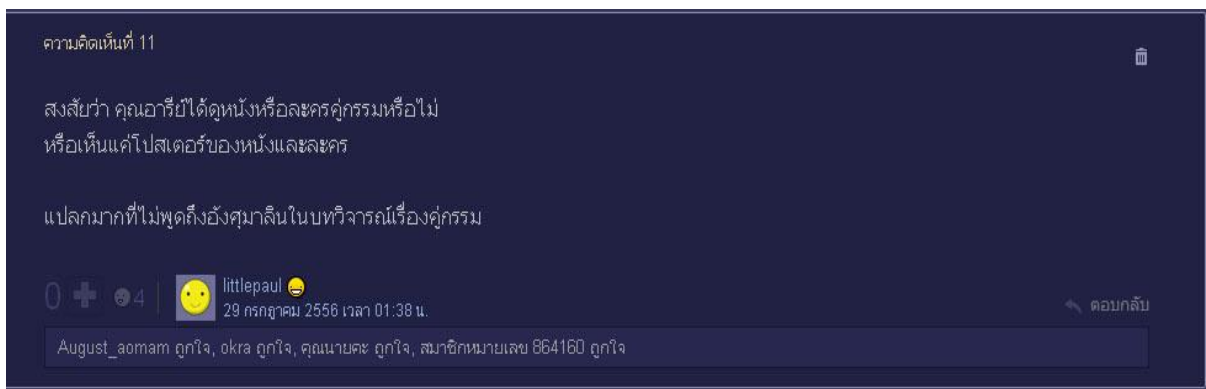
Write a reply...

Arissa Luk คุณก็รู้อยู่แค่ใจว่าการเขียนแลวิจารณ์โดยตั้งละครมาเดี่ยวข้อ จะทำร้าย
จิตใจแฟนคลับของบี แต่คุณก็ยังเขียนอยู่ดี โดยไม่คิดถึงหัวใจของคนรักเวอร์ชันละครบ้าง
เลยนะ

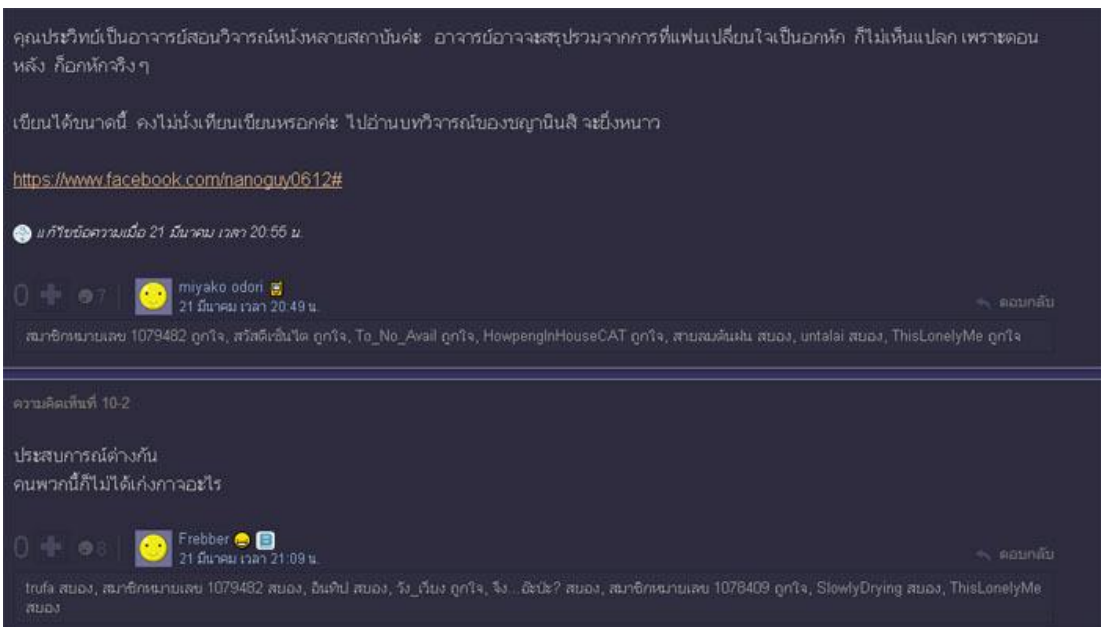
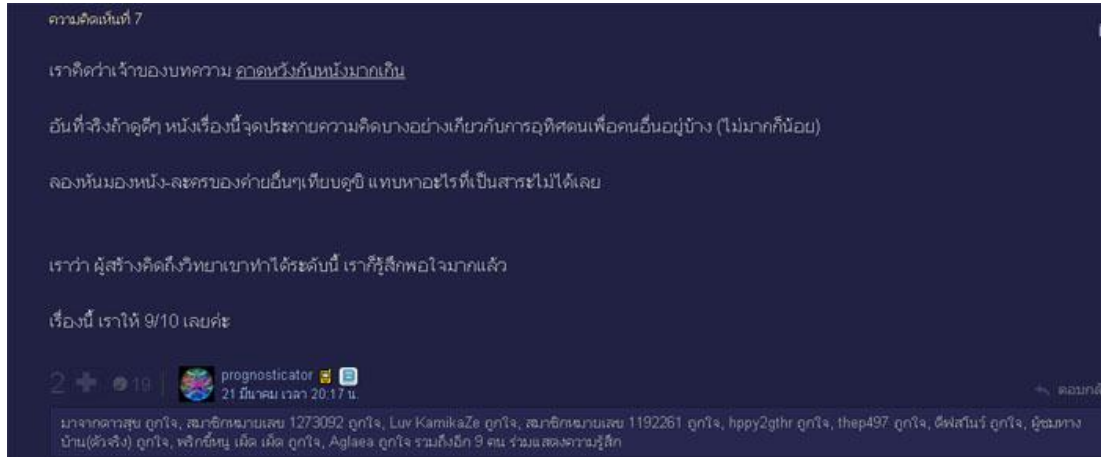
การตอบโต้จากแฟนคลับบี เดอะสตาร์ (thaicinema.org, 3 April 2013)

ณเดช เป็นพระเอกในดวงใจของคนดู หน้าตาดี แสดงละครเก่ง นาน ๆ จะมีพระเอกที่มีความพร้อมทุกประการอยู่ในตัวคน ๆ เดียว เหมาะจะเป็นคู่ป่วน นักวาดการ์ตูนเคยวาดหน้าพระเอกไว้ตั้งแต่หลายสิบปีมาแล้ว ใบหน้าเหมือนกันมาก แถมยังพูดไทยแบบคนญี่ปุ่นในละครอีกด้วย ... น่ารักซะไม่มีละ ผิดกับ บี ที่ไม่ได้รับความนิยมนเท่า ถึงแม้จะเป็นละครค่ายดังมีฝีมือ เมื่อเลือกตัวไม่เหมาะสมเลย ไม่คิดใจเท่าที่ควร แม้จะแสดงเรื่องเดียวกันแท้ ๆ (อารีย์ นักดนตรี, 2556)

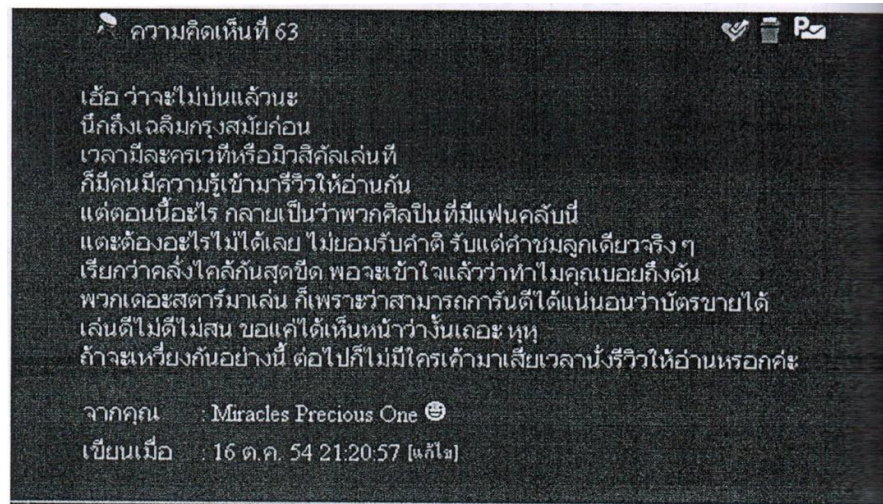
การตอบโต้บทวิจารณ์ของอารีย์ นักดนตรีโดยแฟนคลับผู้กรรมโทรทัศน์ (pantip, 2556)

เมื่อผลงานภาพยนตร์เรื่องแรก “คิดถึงวิทยา” ของบี เดอะสตาร์ เข้าฉายเมื่อเดือนมีนาคม 2557 กระแสการวิพากษ์ระหว่างเสียงวิจารณ์กับกลุ่มแฟนคลับก็เกิดขึ้นอีกครั้ง ซึ่งในครั้งนี้นี้ กลุ่มแฟนคลับเหล่านี้ที่เคยโจมตี ผู้กรรม ฉบับภาพยนตร์ อย่าง Frebber, June_ju หรือ prosnogticator ก็ร่วมพลออกมาตอบโต้อีกครั้ง ดังนี้ (pantip, 2557)

การสกัดกั้นการวิจารณ์ดังกล่าวนี้มิได้เพิ่งเกิดขึ้น แต่สาขาศิลปะการละครเคยยกประเด็นนี้ขึ้นมากล่าวครั้งหนึ่งแล้ว (อภิรัช ชัยปัญหา และพันพิศสา รูปเทียน, 2554: 188) กับการครอบงำของ

กลุ่มแฟนคลับเดอะสตาร์ในหมวดละครเวทีที่ห้องเฉลิมกรุงของพันทิป ดังนี้

ปฏิกิริยาดังกล่าวที่เกิดขึ้นระหว่างการฉายภาพยนตร์เรื่องนี้นั้น ส่งผลให้มีการประเมินว่าการวิจารณ์สื่อสาธารณะอย่างอินเทอร์เน็ตในปัจจุบันเป็นเพียงการต่อสู้กันระหว่างแฟนคลับ กลุ่มใดมีฐานเสียงในพื้นที่นั้นมาก ก็จะส่งผลต่อกระแสตอบรับของงานศิลปะชิ้นนั้น แฟนคลับผู้ทรงอิทธิพลละครโทรทัศน์มีฐานในพื้นที่พันทิป ทั้งแฟนคลับของดาราหนังเรื่องบี เดอะสตาร์ แฟนคลับเดอะสตาร์ที่สร้างกลุ่มฐานมาจากการโหวต แฟนคลับหนูนา หนึ่งธิดา แฟนคลับบริษัทเอ็กแซกท์ แฟนคลับบริษัทแกรมมี่ ทั้งหมดต่างเป็นกลุ่มบริษัทในเครือเดียวกันทั้งสิ้น² และใช้ห้องเฉลิมไทยของพันทิปเป็นพื้นที่กลางในการติดต่อสื่อสาร จึงทำให้มีฐานแฟนของละครเรื่องนี้อยู่เป็นจำนวนมาก

นอกจากกลุ่มแฟนคลับที่มาจากคู่แข่งแล้ว ยังมีแฟนคลับดาราคู่ขวัญแดนซ์ - ญาญา ที่ไม่ต้องการแยกดาราคู่ขวัญของตน จนเกิดแรงต่อต้านต่อภาพยนตร์เรื่องนี้ในที่สุด แต่จากการติดตามกลุ่มนี้ในพื้นที่อินเทอร์เน็ต ผู้วิจัยไม่พบหลักฐานที่แสดงนัยการต่อต้านของกลุ่มแฟนคลับนี้ในห้องเฉลิมไทย

²บริษัทผู้ผลิตผู้ทรงอิทธิพลละครโทรทัศน์ได้แก่เอ็กแซกท์ ซึ่งเป็นต้นสังกัดของดาราหนังเรื่องบี สุกฤษฎี และเป็นเจ้าของการประกวดหนังเรื่องเดอะสตาร์ ขณะที่ดาราหนังเรื่องหนูนา หนึ่งธิดาอยู่ในสังกัดบริษัทแกรมมี่ ซึ่งทั้งหมดต่างเป็นหุ้นส่วนบริษัทในเครือ

อย่างเด่นชัด พบได้แต่เพียงในแฟนเพจของณเดชน์ ฐิติมิยะ และแฟนพันธุ์พิเศษคู่กรรม ซึ่งมักจะถูกลบออก ไปในที่สุด

สิ่งที่น่าสนใจก็คือ ขณะที่กระแสการต่อต้านภาพยนตร์เรื่องนี้จากการวิพากษ์วิจารณ์บนสื่ออินเทอร์เน็ตนั้น กลุ่มนักวิจารณ์หรือนักเขียนอาชีพกลับไปในทิศทางตรงกันข้าม จากการสำรวจความคิดเห็นจากนักวิจารณ์และนักเขียนอาชีพซึ่งทำงานทั้งในสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่ออินเทอร์เน็ตจำนวน 43 คน (อ่านรายละเอียดในภาคผนวก 3) พบว่าเสียงวิจารณ์ที่มีต่อภาพยนตร์เรื่องนี้ เป็นไปในทางยอมรับภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นส่วนใหญ่ เพียงแต่งานยังมีจุดอ่อนอยู่บ้างผสมผสานกับส่วนที่ดี

ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นแสดงให้เห็นนัยในเชิงอิทธิพลของการวิจารณ์บนสื่ออินเทอร์เน็ตที่อาจจะมีอยู่สูงกว่าสื่อสิ่งพิมพ์ในอนาคตก็น่าสนใจ จริงอยู่ที่ว่าบทวิจารณ์หลายชิ้นที่ดีพิมพ์ในสื่อสิ่งพิมพ์เหล่านี้มาช้ากว่าสื่ออินเทอร์เน็ต จึงไม่อาจส่งผลได้อย่างรวดเร็ว แต่ปัจจัยในเรื่องความยากง่ายในการเข้าถึงสื่อทั้งสองก็น่าจะเป็นประเด็นในการวิพากษ์บทบาทของการวิจารณ์ภาพยนตร์ทั้งสองสื่อต่อไป นอกจากนี้พฤติกรรมของแฟนคลับที่เกิดขึ้นก็เป็นกรณีศึกษาสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงปัจจัยอิทธิพลต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการวิจารณ์เชิงสร้างสรรค์ในสังคมไทย เป็นปรากฏการณ์ที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างการครอบครองกลุ่มผู้ใช้สื่อหรือสมาชิกบนพื้นที่อินเทอร์เน็ต ซึ่งลักษณะนี้ก็เกิดขึ้นในต่างประเทศเช่นเดียวกัน โดยผู้วิจัยจะนำมาวิพากษ์ต่อไปในช่วงของการอภิปรายผล

4.1.2 ปรากฏการณ์ที่การตลาดขึ้นการวิจารณ์

นอกจากการวิจารณ์บนสื่ออินเทอร์เน็ตจะส่งผลต่อการเสฟงานภาพยนตร์แล้ว ความสำเร็จในเรื่องรายได้ของภาพยนตร์เรื่องหนึ่งก็ส่งผลต่อการวิจารณ์ด้วยเช่นกัน โดยผลนั้นมิได้เกิดขึ้นเฉพาะการวิจารณ์บนสื่อสาธารณะของผู้ไม่มีตัวตนจริงหรือยังขาดประสบการณ์อย่างอินเทอร์เน็ต แต่เกิดขึ้นได้แม้แต่ผู้เชี่ยวชาญอย่างนักวิจารณ์ได้เช่นกัน

ภาพยนตร์เรื่อง *พี่มากพระโขนง* เริ่มเข้าฉายในโรงภาพยนตร์เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2556 เพียงหนึ่งสัปดาห์ก่อนภาพยนตร์เรื่อง *คู่กรรม โกโบริ อังศุมาลิน* โดยกระแสความสนใจตกเป็นรองมาตลอด แต่เพราะความสำเร็จทางด้านการตลาดของบริษัทที่สร้างมาตลอด 7 ปีนับตั้งแต่การก่อตั้ง ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาบทตามผลการวิจัยทางการตลาด การพัฒนาคุณภาพการผลิต การสร้างความจงรักภักดีในผลิตภัณฑ์ของบริษัท (brand loyalty) การสร้างฐานแฟนและรักษาภาพพจน์บนพื้นที่อินเทอร์เน็ต ทำให้สถานการณ์กลับเปลี่ยนไปในทิศทางตรงกันข้ามทันที โดยสามารถลบสถิติรายได้ภาพยนตร์ที่ฉายใน

ประเทศไทย

ความสำเร็จดังกล่าวส่งผลต่อการวิจารณ์โดยตรง เมื่อนักวิจารณ์นำความสำเร็จในเรื่องรายได้เป็นที่ตั้งของการประเมินคุณค่าภาพยนตร์ แล้ววิเคราะห์วิจารณ์โดยพยายามหาเหตุผลของความสำเร็จนั้น ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

5 เหตุผลที่ควรไปดู 'พี่มาก' สุขุมวิท (31)

1. พี่มาก + แม่นาก ที่สนุกที่สุด
2. ตัวรองเป็น 'พระเอก' ตัวเอกเป็น 'พระรอง'
3. ถ้าคุณต้องการหัวเราะ หลังชมขึ้นกับโครงการ 'รถคันแรก'
4. ฉากคลาสสิกแต่เอามา 'บิด' ใหม่
5. ช่วยอุตสาหกรรมหนังไทย 'ทางอ้อม' (นันทขว้าง สิริสุนทร, 2556: 20)

“...พี่มาก...พระโขนง เป็นหนังไทยที่ได้รับการพูดถึงในวงกว้างตั้งแต่เปิดตัวเข้าฉาย ทั้งยังประสบความสำเร็จขึ้นแท่นหนังทำเงินสูงสุดตลอดกาลไปแล้ว ... คำถามคือ สิ่งที่เป็น 'จุดเด่น' ในการเล่าเรื่องราวตำนานรักสยของขวัญครั้งนี้คืออะไร

เมื่อวิเคราะห์ตามแนวคิด Made to Stick – หลักการที่จะทำให้เรื่องเล่าใด ๆ ก็ตามประสบความสำเร็จ – สรุปได้ว่า พี่มาก...พระโขนง เป็นหนังเล่าเรื่องเรียบง่าย เนื้อความคาดหมาย จับต้องได้ น่าเชื่อถือ และเร้าอารมณ์ (Simple Unexpected Concrete Credentialed Emotional Story) รวมกันก็จะได้ว่า SUCCESS นั่นเอง (ปัทมวิษญ์, 2556: 138-139)

“พี่มาก...พระโขนง เป็นการนำเรื่องราวของแม่นากและพ่อมากมาตีความใหม่ โดย บรรจง ปิัญญะกุล ซึ่งเคยกำกับหนังตัวอย่าง 'ซัดเตอร์ กดติดวิญญาณ' 'กวน มึน โฮ' มาแล้ว ด้วยเครดิตของบรรจง การเน้นความสำคัญของพี่มาก รวมถึงการมีเพื่อนพี่มาก 4 คน มาช่วยขยายหนังเรื่องนี้จึงเต็มไปด้วยจุดขายและสามารถสร้างแรงจูงใจให้คนอยากเข้าไปดูได้อย่างมาก” (สัทธาธิก ลันโทม, 2556: 190)

นอกจากนี้ ข้อเขียนอีกส่วนหนึ่งยังแสดงให้เห็นการประเมินคุณค่าที่มาจากปัจจัยภายนอกอย่างการทำงานของทีมงาน ตั้งแต่ฝ่ายอำนวยการสร้าง การวางแผนการตลาด ที่มาของคนเขียนบท มิใช่

คุณค่าของตัวเอง ภาพยนตร์เอง ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

ถ้าจะให้ชื่นชม ...กว่าจะครบหมด คงต้องใช้เวลานาน!!!

ขอสรุปสั้น ๆ ตามลำดับใหญ่ ...ไล่มาตั้งแต่ผู้ใหญ่ในค่าย อย่าง 'วิสูตร พุธรักษา' - 'เก่ง จิระมะลิกุล' - 'สิน ยงยุทธ ทองกองทุน' - 'จินา โอสศิลป์'

ทีมการตลาด ...ที่ขอขยี้ให้กับ 'ความฉลาด' ที่เลือกปล่อย ทีเซอร์ เทรลเลอร์ สตู๊ปต่าง ๆ หลากหลายแบบ ที่ทำให้ผู้ชมได้รับรู้ว่า พี่มากพระโขนง ไม่ใช่หนังผี ที่คนกลัวผีไม่กล้าเข้าไปดู" (ข้อชัยพฤกษ์, 2556 : 18)

ผู้เขียนบทความดังกล่าวได้ยึดความสำเร็จของบริษัทผู้สร้างที่มีมาก่อนหน้านั้นและกระบวนการวางแผนในการสื่อสารการตลาดของภาพยนตร์เรื่องนี้ มาเป็นเครื่องวัดในการประเมินคุณค่าภาพยนตร์มากกว่าสิ่งที่ปรากฏบนจอภาพยนตร์ โดยมีได้ตระหนักว่าการประเมินคุณค่าดังกล่าวเป็นเพียงการมองจากบริบทเกี่ยวกับการสร้าง แต่ไม่ได้มาจากเนื้อแท้ของภาพยนตร์เอง ซึ่งหลายคนอาจมองว่าเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ เพราะการประเมินคุณค่าภาพยนตร์จากเรื่องราวได้ก็เป็นองค์ประกอบหนึ่ง เช่นเดียวกับการประเมินคุณค่าตามรูปแบบภาพยนตร์ แต่ผู้วิจัยเห็นว่าการประเมินคุณค่าดังกล่าว จะนำไปสู่การเขียนเชียร์ภาพยนตร์มากกว่า และจะเอื้อประโยชน์ต่อบริษัทที่มีการวางแผนการตลาดอย่างดี ทำให้การวิจารณ์ที่เกิดขึ้นมีน้อยที่ถูกการตลาดชี้นำ ซึ่งในเรื่องนี้ควรจะนำมาถกเถียงวิพากษ์กันต่อไปว่าสิ่งใดจะยอมรับได้ และมีการศึกษามากขึ้นต่อไป

4.1.3 การเฝ้าสื่อบนหน้าอินเทอร์เน็ต

การเคลื่อนไหวบนหน้าอินเทอร์เน็ตอีกประการหนึ่งซึ่งมีนัยที่จะเป็นการสกัดกั้นการวิจารณ์ภาพยนตร์ ได้แก่ การเฝ้าการวิจารณ์บนหน้าอินเทอร์เน็ตของบริษัทผู้ผลิตภาพยนตร์ จากการสังเกตและติดตามปฏิกิริยาโต้ตอบการแสดงออกของบุคคลในนามในแฟนเพจไทยซีเนม่า มีนัยว่าบุคคลในนามเหล่านั้นอาจเป็นเจ้าหน้าที่ของบริษัทผู้สร้างที่จะมาตรวจสอบการแสดงความคิดเห็นต่อภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง โดยผู้อ่านนิรนามเหล่านั้นจะเข้ามาตอบโต้ข้อคิดเห็นที่มีต่อบริษัทของตนอย่างรวดเร็ว เพียงไม่นึกถึงนาทิจากที่มีการเสนอข้อคิดออกไป ความคิดเห็นที่ได้ตอบมีลักษณะเหมือนการ “แก้ต่าง” โดยเฉพาะในช่วง 4 วันแรกในการฉายของภาพยนตร์ ซึ่งเป็นช่วงที่บ่งชี้ความสำเร็จของภาพยนตร์เรื่อง

thaicinema.org

July 28, 2012

รัก 7 ปี ดี 7 หน

- 14 ลงตัวที่สุด แต่มีปัญหาในเรื่องความขัดแย้งตอนจบ บางเบา และเด็กมาก
- 21/28 บทไม่มีปัญหามาก นักแสดงเล่นดี แต่มีปัญหาที่การกำกับมากที่สุด ทั้งการบอกทิศทางตอน การตัดต่อ มุมกล้อง รวมทั้งการกำกับศิลป์
- 42.195 เป็นตอนที่มีปัญหามากที่สุดในเรื่องบทมากที่สุด คอนเซ็ปของบทไม่เหมาะกับสังคมไทยอย่างแรก อีกทั้งคนเขียนบทก็ไม่เข้าใจโลกพอที่จะมาพูดเรื่องเหล่านี้ได้ ขณะนั่งดู อัดคิดไม่ได้ว่า "คนเขียนบทจะต้องไม่เคยเจ็บปวด ถึงเขียนบทได้อ่อนหัดแบบนี้" นี่ถ้าไม่ได้การกำกับของพี่เก้งช่วยดึงเอาไว้ อาจจะกลายเป็นหนังที่มีปัญหาไปเลยก็ว่าได้

See Translation

Like · Comment · Share

28 9

Thueng Naka, Tannia Tanwarin Sukkhapisit, Sorawut Charoenchua and 25 others like this.

Da Xie Xin แต่ฟังสัมภาษณ์เหมือนคุณเก้งก็ช่วยในการเขียนบทด้วยนะค่ะ

See Translation

July 28, 2012 at 9:15pm · Unlike · 1

thaicinema.org ใครเขียนก็มีปัญหาละ หนึ่งมีปัญหาในเรื่องบทมาก นอกจากประเด็นต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว ดูไปก็แจ้งไป ... เช่น ขอโทษนะ ชีวิตคนบางครั้ง บางครั้งก็สะเปะสะปะ บางครั้งก็มีลม บางครั้งก็มีฝนเลย ๆ อ้ออย่างนั้น แต่มันก็ลูกขึ้นมาใหม่ได้ ไม่จำเป็นต้องออกจากสนาม

ขณะดู อัดคิดคำพูดของพรอวิในหนึ่งมื้อมือดันเป็นไม่ได้ Without pain, how can you learn about life? ขณะนั่งดู เขาย่านความเจ็บปวดมาทางไหนบ้าง ถึงได้บทแบบนี้

.... เกือบเดินออกโรง โชคดีที่อดทนมาจนถึงช่วงหลัง ซึ่งค่อยโอเคขึ้นหน่อย อันนี้หมายถึงตอนสนามนะ

July 28, 2012 at 9:24pm · Like · 3

Vardhana Vunchuplou วิจารณ์ตอน ในหนึ่ง 42.195 ก็ถึงหนึ่งลือของ ละคร มิ ระกนะ เรื่อง "เกร็ดความคืบหน้าก้าว" คิดว่า คนเขียนบทอาจจะได้แรงบันดาลใจจากหนังสือเล่มนี้

See Translation

July 28, 2012 at 9:32pm · Unlike · 2

Da Xie Xin บทหนึ่งและหนึ่งก็เหมือนการร้องอะค่ะ เพราะว่า ตอนเริ่มน่าเบื่อบ้าง ไม่สนุกบ้าง เหนื่อยบ้าง แต่จริงเป็นการออกกำลังการ เพื่อสุขภาพที่ดี ถ้าเหนื่อยมันไม่สนุกบ้าง ไม่สมเหตุสมผลบ้าง ถ้ามันสร้างแรงบันดาลใจที่ดีได้... ก็ OK นะคะ 😊

See Translation

July 28, 2012 at 9:33pm · Unlike · 3

สราวุธ เสงี่ยมใส "คนเขียนบทจะต้องไม่เคยเจ็บปวด" อี อี สามารถเอเธรอนได้เข้าสู่ใจได้ ทำงานบริษัทที่ไม่คง แคมครอบครัวก็อบอุ่น ชีวิตก็คง feel good น่าดูเชียวละ

See Translation

July 28, 2012 at 9:35pm · Unlike · 2

thaicinema.org ต้องถามเด็ก ๆ ว่าได้แรงบันดาลใจไหม เหนื่อยตัวเองแล้ว แล้วดูหนังที่สร้างแรงบันดาลใจมากกว่านี้ ... อย่าง I Wish เป็นการตั้งคำถามกับความฝันด้วยซ้ำ ดูเสร็จ กลับถึงบ้าน ทำให้เราคิดแล้วคิดอีก

ได้ชื่อหนังที่ quote คำพูดของพรอวิมาแล้ว A Dangerous Method ของ David Cronenberg

July 28, 2012 at 9:45pm · Like · 3

Da Xie Xin เด็กๆ ประสพการณ์ถึงน้อยค่ะ ยังไม่เคยได้ลือมือทำอะไรหลายอย่างชีวิต หลายอย่างที่พบจึงเป็นประสบการณ์ใหม่ ก็เลยค่อนข้างจุดคิดเรื่องแรงบันดาลใจได้ง่ายกว่าค่ะ ความคิดเห็นส่วนตัวล้วนนะค่ะ

See Translation

July 28, 2012 at 9:54pm · Unlike · 1

thaicinema.org ชอบค่ะ ทั้หมกกันแบบนี้ อย่างที่คุณ Vardhana Vunchuplou บอกก็ดีมากเลย จะไปหาอ่านหนังสือของ มิ ระกนะ เล่มนี้ด้วยค่ะ

July 28, 2012 at 10:04pm · Like · 2

Khun-aya Nipa 14. เล่นคำพูดก็มากไปจนเกือบมัน ฟาน้องไปดูด้วยไม่เป็นคอม แม่เท่าที่จะหลับ

21 อาตลก ตลกลงหนึ่งมี หรือ หนึ่งรักโรแมนหะ บทเรื่องมันถึงสลับไปสลับมา

42 ที่เก้งจะถูกคนดูหนึ่งไปยะปาว มีเสียงอึบาสด้วย พี่กลัวคนดูใจไม่เข้าใจหนึ่งพี่ หรือพี่ไม่มั่นใจมีมือพี่เอง

นักแสดงเล่นดีทุกคน ยกเว้นคนตัดต่อ คนเขียนบท ท่านผู้กำกับ

See Translation

July 29, 2012 at 4:15pm · Like

หนึ่ง ๆ ทรนสนะวิจารณ์ ดังตัวอย่างข้างต้นดังนี้ (thaicinema.org, 28 July 2012)

ปฏิกิริยาดังกล่าวนั้นถ้าเกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว ก็น่าจะถือได้ว่าเป็นการโต้ตอบทางความคิดตามปกติ แต่สิ่งที่เกิดขึ้นก็คือ ทุกครั้งที่มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานของค่ายนี้ มักจะมีผู้เข้ามาตอบโต้หรือโต้แย้งอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม ลักษณะเช่นนี้ก็เกิดขึ้นกับกระทู้ที่วิจารณ์ผลงานของบริษัทนี้ในห้องเฉลิมไทยของพันทิป จนเป็นที่กล่าวว่าจะวิจารณ์ผลงานของค่ายนี้ในพันทิปไม่ได้เลย ซึ่งในเรื่องนี้อาจจะเป็นประเด็นให้มีการศึกษารายละเอียดต่อไป ว่ากลุ่มผู้เสนอความคิดเห็นคัดค้านเหล่านี้เป็นไปตามวิถีแห่งการวิจารณ์หรือเป็นเพียงกลุ่มแอมแปงเข้ามา ซึ่งถ้าเป็นไปในทางกลุ่มหลัง ถือได้ว่าเป็นการสกัดกั้นการวิจารณ์อย่างหนึ่งเช่นกัน

4.1.4 การสร้างข่าวจากบทวิจารณ์

ในช่วงดำเนินการวิจัยของโครงการ ผู้วิจัยพบว่าอาจมีการนำบทวิจารณ์ไปสร้างข่าวเพื่อให้เกิดกระแส จนถึงสาธารณชนให้ไปพิสูจน์ด้วยตาของตนเองในที่สุด การเคลื่อนไหวดังกล่าวเกิดขึ้นกับภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่องเอกโค จิ้งก้องโลก ซึ่งประสบความสำเร็จมาตั้งแต่สัปดาห์แรกของการฉาย หลังจากนั้นก็เกิดข้อพิพาทบนอินเทอร์เน็ตระหว่างนักวิจารณ์รุ่นใหม่นาม ชญานิน เตียงพิทยากร จนมีผู้กล่าวว่าเป็นการดึงให้สาธารณชนไปชมภาพยนตร์เรื่องนี้มากขึ้น

ขณะที่บทวิจารณ์ของผู้เขียน (ในนามของเว็บไทยซีเนม่า) นำเสนอเพียงสั้น ๆ 2-3 บรรทัด หลังจากที่ภาพยนตร์ฉายไปร่วมเดือนและกำลังจะออกจากโปรแกรมการฉาย ปรากฏว่ามีบุคคลที่สมัครแฟนเพจของเว็บได้พยายามทุกวิถีทางที่จะชวนพิพาท ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างข้างต้นนี้ (thaicinema.org, 20 August 2012)

The kids in action - เอคโด้ จ๊วก็องโลก เดินตามสูตรหนังผจญภัยหรือซูเปอร์ฮีโร่ฝรั่งเศสกลุ่มที่ไม่มีฝีมือทางหมัดมวย อย่าง สไปเดอร์แมน etc. หนังตลก, กระชับ, ฉับไว. ทั้งองค์ประกอบหนังแอนิเมชันระดับสากล, แต่เพราะหนังมุ่งเจาะตลาดโลก, ก็เลยจับประเด็นสิ่งแวดล้อมแบบผิวใหญ่. ไม่ว่าจะเป็นโลกร้อน, และระเบิดพิเศษ. อย่างฮีโร่ฝรั่งเศส, ซึ่งต้องปล่อยให้ผ่านไประยะหนึ่งไม่เข้าใจนัก แต่ถือว่าเป็นจุดพลัดในฟอร์มหนังเด็กที่ดูได้ทุกวัย. ควรจะทำการสำรวจกับเด็กๆ ก่อนว่าหนูจะรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างไร. หรือดูหนังแนวนี้บ่อยๆ กันฟูแพนด้า หรือ up. ซึ่งพูดเรื่องเล็กๆ แต่ก็ไปมาแล้วทั่วโลกเช่นกัน

Like · Comment · Share

9 37

9 people like this.

thaicinema.org ความรู้สึกเมื่อดูจบ. ก็เหมือนดูหนังซูเปอร์ฮีโร่ฝรั่งเศส. สนุก, ตื่นเต้น, แต่ไม่เข้าใจรายละเอียดหนังร้อยเปอร์เซ็นต์. แล้วก็มีความประทับใจกลับบ้าน. เหมือนอย่าง. Up หรือกังฟูแพนด้า. เหมือนกลับจากไปดิสนีย์. โดเกีย หรือuniversal โอซาก้า

August 20, 2012 at 4:57pm · Like · 3

Chalida Uabumrungjit เทคนิคแอนิเมชันโอเค แต่เรื่องนี้ได้กึ่งๆ ผู้ใหญ่ดูเมื่อ

See Translation

August 20, 2012 at 4:57pm · Like · 3

Sibbhawicha Nanthachai ทำไม่ตรงกันข้ามครับ กลับบ้านไปมันดูรู้สึกดีหัวบอดเวลาว่าไฟดวงไหนไม่ใช้ เราต้องปิดมัน

See Translation

August 20, 2012 at 6:16pm · Like

thaicinema.org ประทับใจโดยสัญลักษณ์มาตั้งแต่เด็กแล้ว. หวังครูป้อมแม่กับบอก

August 20, 2012 at 6:26pm · Like

Sibbhawicha Nanthachai แอดมินต้องเข้าใจและครับ ว่าแต่ละคนไม่ได้เป็นสัญลักษณ์แบบนั้นมาทุกคน. ไม่น่าจะไม่มีใครจริงจังปลุกฝังให้ประหลาดผลงาน. หวังที่บางคนก็รู้อยู่แล้วครับ พื้นฐานของแต่ละคนไม่ได้เหมือนกันหมดทุกคน. เราไม่ควรยึดเอาตัวเองเป็นหลักครับ

See Translation

August 20, 2012 at 6:43pm · Like · 2

ผู้ใช้นามปากกาว่า Sibbhawicha Nanthachai พยายามเข้ามาได้ตอบในลักษณะชวนวิวาทอยู่ตลอดเวลา พร้อมกับนำข้อพิพาทข้างต้นไปเผยแพร่ในเว็บพันทิปทันที จากนั้นก็เฝ้าหน้าแฟนเพจและห้องเฉลิมไทยพันทิปตลอดทั้งวันทั้งคืน จนผู้วิจัยแจ้งว่าได้บันทึกข้อความทุกอย่างไว้แล้ว ผลปรากฏว่าเขาหยุดกระทำทันที

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้ว่าอาจมีความพยายามสร้างข่าวในเชิงลบเพื่อกระตุ้นให้คนไปชมภาพยนตร์เรื่องนี้ เข้าลักษณะที่เรียกว่า การตลาดเสียงดัง (noise marketing) ซึ่งเป็นที่นิยมทั้งในไทยและต่างประเทศ โดยการสร้างข่าวลงหน้าหนึ่งลงหนังสือพิมพ์ เพื่อเป็นการโฆษณาและสร้างกระแสความสนใจจากประชาชนจนต้องพิสูจน์ได้ด้วยตาตนเอง เพียงแต่ว่ากรณีที่เกิดขึ้นกับภาพยนตร์เรื่องเอกโด้ จ๊วก็องโลก นั้นไม่ใช่ข่าวใหญ่ ไม่สามารถลงหนังสือพิมพ์ได้ ผู้ที่เกี่ยวข้องจึงใช้พื้นที่ของเว็บบอร์ดเฉลิมไทยทดแทน

อภิปรายผล การเคลื่อนไหวและปรากฏการณ์ทั้ง 4 เรื่องในสายภาพยนตร์ในช่วง 18 เดือนของการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้แฉและแฟนคลับกับการสกัดกั้นการวิจารณ์เชิงสร้างสรรค์ในสื่อ

- **แนวทางการวิจัย** หลังจากผู้เข้าร่วมทดลองเขียนวิจารณ์ออกมาแล้ว ได้พบความ

แตกต่างในมุมมองการเขียนที่หลากหลาย สามารถสรุปเป็นแนวทางการวิจารณ์ภาพยนตร์โดยสังเคราะห์จากผู้เข้าร่วมได้ดังนี้ รูปแบบนิยม (formalism) การวิเคราะห์สัญลักษณ์ (symbolic) ประพันธ์กร (auteur theory) ทฤษฎีผู้รับ (reception theory) การอิงบริบท (contextualism) สังคมวิทยา (sociological) การเปรียบเทียบตระกูล (genre) การใช้ทฤษฎีสตรีนิยมและทฤษฎีเควียร์ (feminist/queer Theory) ซึ่งอาจเป็นส่วนหนึ่งของการอิงบริบท (contextual) แต่อาจจำกัดประเด็นลงไป การวิจารณ์เชิงประเมินคุณค่า (evaluation) เป็นต้น

มีการอภิปรายร่วมกันว่า งานเขียนสามารถบอกความคิดและตัวตนของผู้อ่านได้มากกว่าที่คิด ขอให้เขียนอย่างซื่อสัตย์และจริงใจ ไม่ควรสร้างภาพ โดยเฉพาะอย่าพยายามทำให้ตัวเองดูฉลาด ขณะเดียวกันควรระมัดระวังในการอ้างอิงศัพท์เฉพาะต่างๆ เช่น เซอร์เรียลลิสต์ มายาแคติ, วาทกรรม, อภิปราย, หรือโพสต์โมเดิร์น หากจำเป็นต้องอ้างอิงก็ควรทราบความหมายของคำศัพท์เหล่านั้นจริงๆ ก่อนนำมาใช้ ระมัดระวังในการเขียนเชิงลบ ควรวิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ ควรแก้ปัญหาอย่างไรให้ดีขึ้น รวมทั้งควรระมัดระวังในเรื่องตัวสะกด ควรยึดมั่นในจริยธรรมในการวิจารณ์ ไม่ควรวิจารณ์งานเพื่อผลประโยชน์ตอบแทน

- การวิเคราะห์องค์ประกอบภาพยนตร์ กรณีศึกษาภาพยนตร์แอนิเมชัน ผู้เข้าร่วมชมภาพยนตร์แอนิเมชัน เรื่อง “สุรา” โดย นันทิพัฒน์ แพรงงาม พร้อมอภิปรายถึงมุมมองวิจารณ์ที่ได้จากแอนิเมชันเรื่องนี้ แนวทางการวิจารณ์ระหว่างงานแอนิเมชันและงานที่มาจากการแสดง หลักการเขียนวิจารณ์ ควรจะขึ้นกับความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล มีการวิเคราะห์ส่วนประกอบของภาพยนตร์ อาทิ เนื้อเรื่อง แนวทางการเล่าเรื่อง ตัวละครและการแสดง การกำกับภาพ องค์ประกอบ เสียง และการตัดต่อ เป็นต้น

- กรณีศึกษา ‘สารคดี’ ให้ผู้เข้าร่วมอบรมชมภาพยนตร์สารคดีขนาดสั้นเรื่อง ‘ต่างชาติต่างชนชั้น’ (2556) โดย ‘สุรี ชันดดาลงกต’ ร่วมกันวิจารณ์ภาพยนตร์สั้นๆ พร้อมอภิปรายมุมมองวิจารณ์ที่ได้จากสารคดีเรื่องนี้ แนวทางการเล่าเรื่องที่แตกต่างกันระหว่างงานสารคดีและงานเล่าเรื่องทั่วไป การวิจารณ์ซ้อนวิจารณ์ การเสนอข้อเท็จจริงในภาพยนตร์สารคดี

- กรณีศึกษา ‘หนังทดลอง’ ให้ผู้เข้าร่วมอบรมชมภาพยนตร์สั้นเรื่อง ‘ตั้งแต่เกิด’ (Fabricative) (2554) โดย ปณพันธ์ ตั้งสมบูรณ์ และเขียนวิจารณ์สั้นๆ โดยใช้หลักการวิเคราะห์องค์ประกอบของภาพยนตร์ แต่เนื่องจากเวลาจำกัดทำให้ไม่สามารถอภิปรายแสดงความเห็นร่วมกันได้

4.2.1.2 กิจกรรมหลังค่าย (post-workshop) เป็นการจัดกิจกรรมต่อเนื่องโดยผู้เข้าอบรมจะร่วมฝึกปฏิบัติการกับวิทยากร โดยเลือกภาพยนตร์เรื่อง Mary Is Happy, Mary Is Happy เข้าชมในวันที่ 1 ธันวาคม 2556 ณ โรงภาพยนตร์ House of Rama รอบ 12.00 น. ผู้เข้าอบรมได้เข้าร่วมชมภาพยนตร์ทั้งหมด พร้อมกับวิทยากร และเจ้าหน้าที่ของโครงการ รวมกันทั้งสิ้น 14 คน

หลังจากชมภาพยนตร์ ผู้เข้าอบรมทุกท่านได้เข้าร่วมการอภิปราย ซึ่งจัดขึ้นที่ร้านกาแฟของโรงภาพยนตร์นั่นเอง โดยวิทยากรคือ คุณอลงกต ใหม่ด้วง ได้ขอให้ผู้เข้าอบรมทุกท่านเขียนความคิดเห็นของตนที่ได้จากการชมภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ เพื่อให้เห็นความคิดพื้นฐานของแต่ละคนก่อนจะได้รับอิทธิพลจากความคิดเห็นของผู้อื่นก่อน

วิทยากรให้ผู้เข้าอบรมแต่ละคนอ่านบทวิจารณ์ของตน พร้อมกับให้ดาวกับภาพยนตร์เรื่องนี้ ซึ่งมีตั้งแต่ 2 – 4 ดาว โดยในส่วนของ การแสดงความคิดเห็นนั้น มีการกล่าวถึงประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้ การดัดแปลงทวิตเตอร์ให้กลายเป็นภาพยนตร์ การหลอกล่อระหว่างความจริงความลวง การออกแบบภาพยนตร์ข้ามวัฒนธรรม ความจำของภาพยนตร์ การตีความหมายของอำนาจผู้ใหญ่ในภาพยนตร์ โลกของปัจเจกชน การเล่นข้อความของผู้กำกับ เป็นต้น

การอภิปรายร่วมกันใช้เวลาประมาณ 3 ชั่วโมง โดยวิทยากรขอให้ผู้เข้าอบรมทุกท่านเขียนเป็นบทความยาวและขอให้ส่งภายในวันที่ 15 ธันวาคม (แต่ต้องเลื่อนออกไปถึงหลังวันขึ้นปีใหม่)

4.2.1.3 การเตรียมจัดทำหนังสือค่าย สาขาภาพยนตร์กำหนดให้ผู้เข้าอบรมส่งบทวิจารณ์เพื่อรวบรวมในการจัดพิมพ์หนังสือค่ายการวิจารณ์ศิลปะในวันที่ 5 มกราคม 2557 แต่มีผู้ส่งเข้าร่วมเพียงรายเดียว อีกสองรายเป็นการคัดเลือกมาจากผลงานที่ฝึกปฏิบัติการอีก 2 ท่าน

ข้อสรุปจากค่ายการวิจารณ์ศิลปะสาขาภาพยนตร์ ในการดำเนินการค่ายวิจารณ์ศิลปะ ผู้วิจัยในสาขาภาพยนตร์ได้ข้อค้นพบมากมาย ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

1. ความต้องการความรู้เบื้องต้นทางภาพยนตร์มีอยู่สูงมาก ทั้งผู้ที่อยู่ในระบบการศึกษาหรือผู้ที่เรียนจบมาแล้ว ดังจะเห็นได้จากจำนวนผู้สมัครที่มีตั้งแต่อายุ 18 – 46 ปี และระดับการศึกษาที่หลากหลาย ตั้งแต่แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและครูผู้สอนทางวิจารณ์ภาพยนตร์ แต่ด้วยข้อจำกัดในเรื่องจำนวนและสถานที่ ทำให้ผู้เข้าอบรมที่ได้รับการคัดเลือกส่วนใหญ่จะอยู่ระหว่าง 22 – 30 ปี

ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์หรือยังไม่มี ความเชี่ยวชาญทั้งในการเขียนหรือชมภาพยนตร์มากนัก ส่วนใหญ่ต้องการมาเรียนรู้เพิ่มเติม มากกว่าเสริมประสบการณ์ แตกต่างจากสาขาอื่นที่ผู้เข้าอบรมประกอบไปด้วยทั้งผู้ที่กำลังศึกษากับผู้ที่มีความรู้อยู่แล้ว จนเกิดข้อสันนิษฐานว่าภาพยนตร์เป็นศิลปะของคนรุ่นใหม่หรือคนอายุน้อยหรือไม่

2. ในการอบรม ผู้เข้าอบรมส่วนหนึ่งยังติดกับการใช้คำวิชาการเมื่อมีการถกเถียงหรือวิจารณ์ภาพยนตร์ อาทิคำว่า “ย้อนแย้ง” หรือ “วาทกรรม”

3. ในการจัดประชุมรวม ผู้เข้าอบรมจะไม่ค่อยเข้าร่วมวงถกในระยะแรก คงมีเพียง 1-2 ท่านเท่านั้นที่จะร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างกระตือรือร้น แต่ในการอบรม เมื่อวิทยากรกำหนดให้แต่ละคนอ่านงานวิจารณ์ของตน ทุกคนก็เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่

4. ในการแสดงความคิดเห็นและมุมมองในการวิจารณ์นั้น ส่วนใหญ่จะมีทัศนคติที่เป็นตัวของตัวเอง และหลายคนก็ได้แสดงทัศนะที่น่าสนใจในการตีความและการให้ความหมายของตนต่อภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง ๆ

5. อย่างไรก็ตาม เมื่อถึงกำหนดที่ต้องส่งงานเขียน ปรากฏว่ามีผู้ส่งตามกำหนดเพียง 3 คน และมีเพียงคนเดียวที่อาสาส่งงานเพื่อรวมหนังสือค่าย ทั้งที่สาขาภาพยนตร์ได้กำหนดให้ผู้สมัครต้องส่งงานวิจารณ์คณะ 2 ชิ้นเพื่อให้ได้ตัวผู้ที่มีความสนใจในงานเขียนอย่างจริงจัง จึงเป็นไปได้ว่าผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ยังคงให้ความสนใจในการวิจารณ์เชิงมุขปาฐะเป็นหลัก แต่เมื่อถึงการเขียนแล้ว อาจจะไม่มีความสนใจจริงอย่างที่ตั้งใจไว้ตั้งแต่แรก

4.2.2 กิจกรรมที่จัดโดยองค์กรภายนอก สาขาภาพยนตร์ได้ติดตามการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับภาพยนตร์ในประเทศไทย โดยองค์กรต่าง ๆ พบว่าระหว่างวันที่ 15 กันยายน 2555 - 30 พฤศจิกายน 2556 มีกิจกรรมทั้งสิ้น 32 รายการ ไม่รวมการฉายภาพยนตร์ประจำสัปดาห์ที่จัดขึ้นโดยกลุ่มต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก และมักจะจัดเป็นการภายใน สรุปลแล้ว สามารถจำแนกกิจกรรมต่าง ๆ เป็นกลุ่มได้ดังนี้

4.2.2.1 กลุ่มกิจกรรมที่เน้นศิลปะหรือสุนทรียศาสตร์ของภาพยนตร์ เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นการให้ความรู้หรือการอภิปรายเนื้อหาเกี่ยวกับภาพยนตร์โดยเฉพาะ ไม่ว่าจะเป็นการผลิตหรือการเสภาพยนตร์ทางศิลปะวัฒนธรรมภาพยนตร์หรืออุตสาหกรรมภาพยนตร์ เป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดถึง 18 รายการ แยกเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

- เสวนา “Audiovisual Heritage Memory? The Clock Is Ticking. (มรดกโสตทัศนไม่คอยทำ วันเวลาไม่คอยใคร)
- เสวนา “Visualizing Culture: Ethnographic Film in Thailand and ASEAN Screening and Roundtable”
- อบรม ประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ไทยเบื้องต้น (เสียค่าอบรม 4,000 บาท)
- นิทรรศการเรื่อง เพลินพยนต์ แสดงความมหัศจรรย์ของภาพติดตา ที่ต่อมากลายเป็นภาพยนตร์
- เสวนา “การเกิดใหม่ของฟิล์มเก่า”
- งานประชุมวิชาการด้านภาพยนตร์ไทยครั้งที่ 3
- งานเสวนา กว่าจะเป็นเต๋อ นวพล ชำรงรัตนฤทธิ์
- อบรมภาพยนตร์วิทัศน์ ครั้งที่ 16 ความรู้เบื้องต้นทางภาพยนตร์ (ค่าอบรม 4,000)
- เสวนา ดัดแปลงและตีความนิยายให้เป็นภาพยนตร์
- เสวนา ข้างหลัง...ภาพ (ยนตร์) เปิดเผยเสน่ห์ศิลปะบนแผ่นฟิล์ม (แนะนำก่อนเปิดคอร์สอบรม

ค่าใช้จ่าย)

- เสวนา “โอกาสหนัง/แอนิเมชันไทยในตลาดโลก”
- อภิปราย สิทธิหนังไทย : ฐานะสื่อและการกำกับดูแล
- เสวนา “ การเปิดเสรีในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ และแนวโน้มความร่วมมือในธุรกิจภาพยนตร์ของกลุ่มประเทศอาเซียน ”
- เสวนา “คนเขียนบท..อยู่ได้” (เสวนาแนะนำก่อนเปิดคอร์สอบรม)
- กิจกรรมชั้นครู Masterclass ครั้งที่ 7 โดย ชีระวัฒน์ รุจินธรรม (ช่างภาพ)
- อบรม การแปลบทภาพยนตร์” ตอน “เคล็ดลับทำ ‘ซับ’ อังกฤษ” (ค่าอบรม 5,000 บาท)
- อบรม “คัดตัว – คั๊วบท” ครั้งที่ 1 (ค่าใช้จ่าย 8,000 – 12,000 บาท)
- อบรมหนังสือผู้หญิง โครงการ “เวิร์กช็อปหนังสือ Yes It's Me ตอน ผู้หญิงคุมได้”

สำหรับการฉายภาพยนตร์ตามองค์กรต่าง ๆ มีสัปดาห์หลายครั้ง ส่วนใหญ่เป็นการสนทนาหลังการฉายภาพยนตร์ ซึ่งไม่สามารถนำมารวมไว้ ณ ที่นี้ได้ทั้งหมด แต่ขอยกตัวอย่างดังนี้

- กลุ่มฟิล์มกาวิน ฉายภาพยนตร์อาเซียน พร้อมเชิญวิทยากรมาร่วมเสวนาหลังหนังฉาย สถานที่ฉาย หลัก คือ หอศิลป์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และ Book Re:public

- กลุ่มฟิล์มไวรัล อาทิ โปรแกรมหนังอินเดีย, โปรแกรมหนังโรคน่าเกรงขาม เกอริต ดูราส, โปรแกรมหนัง Po-Co Cine, โปรแกรมหนังแกล้งให้ตาย ภาค 2 ฉาย ณ ห้องเรวัต พุทธินันท์ ชั้นใต้ดิน U2 หอสมุด ปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์

- หอภาพยนตร์ จัดโปรแกรมการฉายภาพยนตร์ที่ศาลาอยู่เป็นประจำแทบทุกวัน

- หอศิลป์วัฒนธรรมกรุงเทพ จัดโปรแกรมการฉายเป็นระยะ เช่น เทศกาลภาพยนตร์คัดสรร “Cinema Diverse: Director's Choice” คัดเลือกภาพยนตร์ในดวงใจของผู้กำกับที่จะมาพูดคุยหลังจากนั้น

การจัดเทศกาลภาพยนตร์ต่าง ๆ ได้แก่ เทศกาลภาพยนตร์สารคดีศาลาฯ เทศกาลภาพยนตร์โลกกรุงเทพ เทศกาลภาพยนตร์สั้น ซึ่งก็มักจะมีการเชิญผู้กำกับมาพูดคุยหลังจากการฉายภาพยนตร์อีกจำนวนมาก รวมทั้งมีการเสวนาเป็นบางส่วน

4.2.2.2 กลุ่มกิจกรรมที่เน้นเนื้อหาหรือบริบทของภาพยนตร์ เป็นการจัดกิจกรรมที่นำเนื้อหาหรือบริบทของภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง ๆ มาเป็นประเด็นสำคัญในการจัดกิจกรรมนั้น ๆ มีอยู่ 7 รายการ ได้แก่ ความพิการในภาพยนตร์, ปรากฏการณ์รักข้ามรุ่นในสังคมไทย, เสียงของคนตัวเล็กในโลก

สารคดี, พลวัตของแนวคิดชาตินิยมในอาเซียน: กรณีศึกษาอินโดนีเซียและมาเลเซียจากภาพยนตร์อินโดนีเซียเรื่อง Tanah Surga Katanya, จัปตาภาพยนตร์พม่าร่วมสมัย, เทศกาลหนังชายครั้งที่ 2 (6 ปีให้หลัง): Fire in the Blood และเวทีวิชาการ "การค้าเสรีกับการเข้าถึงยาของประชาชน" และ การฉายภาพยนตร์และเสวนา “ศิลปะ ศาสนา เพศวิถี : มองพม่าผ่านหนัง เป็นต้น

กิจกรรมในกลุ่มนี้มักจะนำเสนอการถกเถียงเกี่ยวกับประเด็นเนื้อหาของภาพยนตร์เรื่องนั้นเป็นหลัก มากกว่าจะกล่าวถึงสุนทรียภาพหรือศิลปะของภาพยนตร์เป็นหลัก มักจะมีผู้ให้ความสนใจในระดับหนึ่ง ขึ้นอยู่กับการประชาสัมพันธ์ของผู้จัด

4.2.2.3 กลุ่มกิจกรรมศิลปะข้ามสาขา ได้แก่ เพลงหนัง เพลงทีวี เพลงดี ครูมนัส ปิติสานต์, เอลวิส เพรสลีย์ ที่ปรากฏในสังคมไทย และ ศิลป์ พีระศรี ในภาพยนตร์

ถ้าดูจากจำนวนกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผ่านมารอบ 1 ปี จะเห็นได้ว่ามีความถี่ครั้งทั้งในส่วนของการให้ความรู้และวัฒนธรรมการเสพภาพยนตร์ไทย องค์กรต่าง ๆ จัดกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย แต่เป็นองค์กรอิสระที่มีใช้สถาบันการศึกษา (โปรดดูรายละเอียดของกิจกรรมแต่ละรายการกับองค์กรที่จัดได้ในภาคผนวก 4) หรือถ้าจะมีสถาบันการศึกษาเข้ามาเกี่ยวข้อง ก็มีใช้สถาบันการศึกษาทางภาพยนตร์ในประเทศไทย (ยกเว้น งานเสวนา “สิทธิหนังไทย : ฐานะสื่อและการกำกับดูแล” ที่จัดโดยหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการภาพยนตร์ – วิทยุทัศน์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ร่วมกับองค์กรอื่น ๆ) หรือสถาบันการศึกษาสาขาอื่นตามประเด็นหรือเนื้อหา ได้แก่ งานสัมมนา Visualizing Culture: Ethnographic Film in Thailand and ASEAN Screening and Roundtable โดยศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่ก็มาในเชิงมานุษยวิทยามากกว่า หรือ งานเสวนา จัปตาภาพยนตร์พม่าร่วมสมัย โดยสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นต้น

กิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมความรู้และกระตุ้นให้เกิดเข้าใจในศิลปะภาพยนตร์นั้น มักจะดำเนินการโดยหอภาพยนตร์และองค์กรอิสระ โดยในส่วนขององค์ความรู้ในเรื่องสุนทรียภาพของภาพยนตร์นั้น มีเพียง การอบรมประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ไทยเบื้องต้น อบรมภาพยนตร์วิจักษณ์ และงานประชุมวิชาการด้านภาพยนตร์ไทยครั้งที่ 3 และการคัดแปลงและตีความนิยายให้เป็นภาพยนตร์เท่านั้น โดยการอบรมประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ไทยและการอบรมภาพยนตร์วิจักษณ์นั้น เก็บค่าอบรมสูงถึง 4,000 - 5,000 บาท ขณะที่งานประชุมวิชาการด้านภาพยนตร์ไทยนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นผลงานวิทยานิพนธ์ของนิสิตปริญญาโท ซึ่งยังมีไม่มากนักและส่วนหนึ่งยังคงถูกจำกัดด้วยกรอบทฤษฎีทาง

ตะวันตก

กิจกรรมส่วนหนึ่งที่จัดขึ้นในรอบปีที่ผ่านมาจะเป็นกระบวนการผลิตค่อนข้างมาก โดยเฉพาะ การเขียนบท การถ่ายภาพยนตร์ (Masterclass ชีระวัฒน์ รุจิณธรรม) การออกแบบศิลปะ การแปลซับไตเติ้ล หรือการผลิตภาพยนตร์ แสดงนัยถึงการขยายตัวของการเผยแพร่ความรู้ในส่วนของการผลิตภาพยนตร์ แต่มักจะเก็บค่าอบรมทั้งสิ้น สิ่งที่น่าสนใจก็คือ ผู้เข้าอบรมส่วนหนึ่งก็มักจะเป็นผู้ศึกษาภาพยนตร์ในสถาบันการศึกษาด้วย ซึ่งน่าจะมีการสืบค้นเหตุผลต่อไป

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าปัจจุบันจะมีการจัดองค์ความรู้และกิจกรรมนอกสถาบันอยู่มากมาย แต่องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นก็ยังไม่เป็นระบบและยังอยู่ในสภาพขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญ จากการเข้าร่วมงาน “การเปิดเสรีในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ และแนวโน้มความร่วมมือในธุรกิจภาพยนตร์ของกลุ่มประเทศอาเซียน” ซึ่งจัดโดยบุคคลในวิชาชีพ ผู้วิจัยพบว่าสิ่งที่นำเสนอขึ้นบางครั้งยังขาดมิติที่เป็นประสบการณ์จริง ผู้เสวนายังขาดองค์ความรู้ อาทิ การกล่าวว่าภาพยนตร์อาเซียนไม่เป็นที่นิยมในสังคมไทยเพราะทัศนคติของผู้ชมชาวไทย ซึ่งจากประสบการณ์ของผู้วิจัยเอง ภาพยนตร์จากประเทศอื่น ๆ ที่มีใช้ภาพยนตร์ฮอลลีวูด ก็ต้องประสบกับปัญหาเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์ฝรั่งเศส หรือภาพยนตร์ยุโรปที่ไม่ได้รับรางวัลมา ก็มีผู้สนใจเข้าร่วมชมค่อนข้างน้อย

เช่นเดียวกับความเข้าใจบางอย่างในความรู้พื้นฐานทางภาพยนตร์ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้ที่นำมาจากการอบรมภาพยนตร์แห่งหนึ่ง ซึ่งได้อธิบายความหมายของหน้าที่ในการสร้างความตื่นตาตื่นใจของภาพยนตร์ไว้ว่า “เป็นการผลิตคิดค้นอัตราส่วนของความกว้างและสูงของจอภาพ (aspect Ratio) แบบต่างที่เกิดขึ้นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนั้น เพื่อต้องการทดลองหารูปลักษณะเฉพาะ เพื่อให้ให้เกิดการชมที่มีประสิทธิภาพสูงที่สุดต่อคนดู โดยหน้าที่ของภาพยนตร์ในการสร้างความตื่นตาตื่นใจนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับอัตราส่วนของภาพเป็นอย่างมาก เช่น โรงภาพยนตร์ IMAX ในปัจจุบันที่มีสัดส่วนถึง 1.43: 1 ซึ่งทำให้ผู้ชมตื่นตาตื่นใจต่อการรับชมเหมือนอยู่ร่วมเหตุการณ์ โดยภาพยนตร์หนึ่งเรื่องนั้นประกอบไปด้วย เทคนิครูปแบบทางภาพยนตร์ (form หรือ style) และ เนื้อหา (content) ผสมผสานกัน การที่ภาพยนตร์ต้องสร้างความตื่นตาตื่นใจในโรงภาพยนตร์เพื่อต้องการดึงคนออกจากบ้านเพื่อมาชมภาพยนตร์”

ข้อมูลดังกล่าวถูกต้องเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น การสร้างความตื่นตาตื่นใจนั้นจำเป็นจะต้องกล่าวถึงประสบการณ์ของผู้ชมกับสิ่งที่เกิดบนจอเป็นหลัก ซึ่งไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นภาพอย่างเดียว แต่อาจเป็นเสียง หรือจากแอ็คชั่นต่าง ๆ สิ่งสำคัญในการสร้างความตื่นตาตื่นใจนั้นก็คือความสดใหม่

อาจจะเป็นเสียง เป็นภาพ เป็นฉาก เป็นการตัดต่อ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นประสบการณ์ผู้ชมมีส่วนในการเกิดความรู้สึกเช่นนั้น เมื่อผู้ชมมีประสบการณ์ไปแล้ว สิ่งเหล่านั้นก็กลายเป็นของเก่าที่ไม่อาจสร้างความตื่นตาตื่นใจได้อีก ผู้กำกับก็จำเป็นจะต้องนำเสนอของใหม่อีกต่อไป

โดยสรุปแล้ว จากการรวบรวมกิจกรรมภาพยนตร์ทั้งที่จัดโดยองค์กรภายนอกและโครงการค่ายการวิจารณ์ศิลปะที่จัดโดยโครงการฯเอง แสดงให้เห็นสถานะอันตึงเครียดในการศึกษาและการแสวงหาความรู้ภาพยนตร์ในประเทศไทย โดยองค์กรอิสระที่ไม่ใช่สถาบันการศึกษา สิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นการตอกย้ำความอ่อนด้อยของระบบการศึกษาในสถาบันที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์โดยตรง จนผู้ที่อยู่ในระบบการศึกษาเองก็ต้องพึ่งพิงการศึกษานอกระบบเหล่านี้ ในการจัดค่ายการวิจารณ์ศิลปะที่ผ่านมา ผู้เข้าอบรมส่วนหนึ่งก็ได้ออกมาตอบรับว่าได้องค์ความรู้มากมายและเป็นสิ่งที่พวกเขาไม่สามารถหามาได้จากการเรียนในระบบ เช่นเดียวกับที่ผู้เข้าอบรมส่วนหนึ่งก็เป็นครูบาอาจารย์ผู้ให้ความรู้อยู่ในสถาบันการศึกษาของไทย ซึ่งในเรื่องนี้มีการโต้แย้งจากผู้ที่มีหน้าที่สอนภาพยนตร์ในสถาบันการศึกษาโดยตรง โดยผู้วิจัยจะประมวลผลมารวมไว้ในบทที่ 5 การอภิปรายผลและข้อสังเกตที่มีนัยต่อการวิจารณ์

บทที่ 5

สรุปและข้อสังเกตที่มีนัยต่อการวิจัย

ผลสรุปการวิจัยทั้ง 4 ส่วนที่ได้แจกแจงอย่างละเอียดในบทที่ 2 - 4 ได้แก่ การวิเคราะห์บทวิจารณ์ในสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ต สัมภาษณ์ผู้ / นักวิจารณ์ สังเกตปรากฏการณ์และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์ซึ่งส่งผลต่อการกระตุ้นหรือสกัดกั้นการวิจารณ์นั้น สาขาภาพยนตร์ได้ดำเนินการสำรวจตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทั้ง 3 ข้อ แต่มีการปรับรายละเอียดบางอย่างเพื่อให้เข้ากับธรรมชาติและคุณสมบัติพิเศษของการวิจารณ์ในสาขาภาพยนตร์ นอกจากนี้ยังได้เข้าร่วมจัดกิจกรรมค่ายการวิจารณ์ศิลปะซึ่งเปรียบเสมือนโครงการทดลองที่นำข้อค้นพบในการวิจัยมาปฏิบัติจริง เพื่อหาวิธีการแก้ไขที่จะนำไปสู่การพัฒนาวัฒนธรรมการวิจารณ์ภาพยนตร์ของไทยให้ดีที่สุด ซึ่งโครงการทดลองดังกล่าวเหมือนตัวเชื่อมที่จะต่อไปโครงการวิจัยภาคที่ 5 ได้ สำหรับข้อสรุปในเรื่องบรรลุมติวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อนั้น มีรายละเอียดที่สามารถสรุปได้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษาความสัมพันธ์และการเชื่อมต่อการวิจารณ์ในสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ต

1.1 พฤติกรรมการใช้สื่อเพื่อการวิจารณ์มีลักษณะรอบทิศทาง ไม่ได้ไปทางใดทางหนึ่ง ผู้วิจัยสาขาภาพยนตร์พบว่า การวิจารณ์ภาพยนตร์ในปัจจุบันอยู่ในภาวะตื่นตัวและคลั่งกักทั้งในสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ต หรืออาจจะกล่าวได้ว่าการวิจารณ์ภาพยนตร์ก้าวสู่ยุครุ่งเรือง นอกจากปริมาณสื่อที่นำเสนอบทวิจารณ์ในสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีอยู่มากมาย รวมถึง 372 รายการ ซึ่งไม่ใช่ตัวเลขที่จะพบได้ง่ายนัก ยังพบความหลากหลายของการวิจารณ์ทั้งในเรื่องรูปแบบและเนื้อหา สามารถพบบทวิจารณ์ได้ในหนังสือทุกประเภท แม้แต่นิตยสารเฉพาะด้านที่ไม่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์หรือการวิจารณ์ ในสื่ออินเทอร์เน็ตก็พบผู้วิจารณ์ทั้งสมัครเล่นและอาชีพจำนวนมากเช่นกัน

นอกจากนี้ การใช้สื่อเพื่อการวิจารณ์ยังเต็มไปด้วยความยืดหยุ่นและรอบทิศทาง การวิจารณ์ของไทยในอดีตนั้นมักจะไปในทิศทางเดียว กล่าวคือ นักวิจารณ์จะเขียนงานให้กับสื่อสิ่งพิมพ์หลายเล่มในเวลาเดียวกัน ต่อมาเมื่อมีสื่อกระจายเสียงอย่างวิทยุโทรทัศน์ กลับพบว่าไม่ค่อยมีนักวิจารณ์ที่กระโดดข้ามสายไปเสนองานวิจารณ์ในสื่อกระจายเสียงมากนัก โดยเฉพาะโทรทัศน์ เนื่องจากว่าธรรมชาติของนักวิจารณ์ไทยไม่คุ้นเคยกับการแสดงออกทางกายภาพ เมื่อไปจัดรายการโทรทัศน์ครั้งไร มักจะได้รับ

การคิดในเรื่องการวางกิริยาท่าทางอยู่เสมอ ประกอบกับสื่อโทรทัศน์ไม่ค่อยนิยมการวิจารณ์ภาพยนตร์นัก จึงไม่ค่อยประสบความสำเร็จ

แต่เมื่อมีสื่ออินเทอร์เน็ตเกิดขึ้น กลับเกิดพลวัตรของการใช้สื่อสูงมาก ในช่วงระยะแรกของโครงการที่ 4 นี้ พบว่ามีนักวิจารณ์รุ่นใหม่จำนวนมากที่เติบโตมาจากการเล่นเว็บบอร์ดและสร้างบล็อกวิจารณ์ ก่อนที่จะมีพื้นที่ในสื่อสิ่งพิมพ์ ขณะที่นักวิจารณ์อาวุโสที่เติบโตมาจากสื่อสิ่งพิมพ์ ไม่ให้ความสำคัญกับสื่ออินเทอร์เน็ตมากไปกว่าการเก็บงานเก่า แต่ปัจจุบันกลุ่มนี้กลับเริ่มใช้เฟซบุ๊กในการเขียนงานวิจารณ์ไม่แตกต่างจากนักวิจารณ์รุ่นใหม่ กล่าวคือ ใช้พื้นที่เฟซบุ๊กเมื่อต้องการวิจารณ์งานที่ไม่ได้ตีพิมพ์ในสิ่งพิมพ์ หรือเขียนสั้น ๆ ก่อนจะขยายเป็นบทความขนาดยาวบนนิตยสาร เป็นต้น

การเชื่อมต่อของสาขาภาพยนตร์มิได้ปรากฏเพียงการกระโดดข้ามไปมาระหว่างสื่ออินเทอร์เน็ตกับสื่อสิ่งพิมพ์ แต่ปรากฏในของการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตหลายรูปแบบในเวลาเดียวกัน กล่าวคือ ข้ามไปข้ามมาระหว่างเว็บไซต์ บล็อกและเฟซบุ๊ก บล็อกเกอร์จำนวนมากทิ้งบล็อก แล้วหันไปใช้พื้นที่เฟซบุ๊กแทนในการวิจารณ์ แต่ก็มีอีกกลุ่มหนึ่งที่เติบโตมาจากเฟซบุ๊กจนมีชื่อเสียงแล้วค่อยเปิดบล็อกหรือเว็บไซต์ก็มี บล็อกเกอร์บางรายก็เริ่มจากการเขียนบล็อกจนได้รับการว่าจ้างให้ไปเขียนลงในเว็บไซต์อื่นก็มี อาจกล่าวได้ว่า ภาพยนตร์เป็นสาขาที่มีพลวัตรในการใช้สื่อเพื่อการวิจารณ์สูงมาก จนไม่สามารถบอกได้ว่าจะไปในทางใดทางหนึ่งโดยเฉพาะ มิติการเชื่อมนี้เป็นไปในลักษณะรอบทิศทาง จะเกิดขึ้นเมื่อไรก็ได้ ซึ่งเป็นที่น่าสนใจว่าหากมีสื่อรูปแบบใหม่เข้ามา โดยเฉพาะกลุ่มสมาร์ตโฟนแล้ว ซึ่งเริ่มเป็นอีกช่องทางใหม่ในการฉายภาพยนตร์ การวิจารณ์จะได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงนี้หรือไม่อย่างไร

1.2 สื่ออินเทอร์เน็ตช่วยส่งเสริมการวิจารณ์ทั้งวัฒนธรรมมุขปาฐะและวัฒนธรรมลายลักษณ์ให้แข็งแรงขึ้น ในระยะแรกของโครงการภาคที่ 4 สาขาภาพยนตร์ได้ข้อสรุปว่าการวิจารณ์ภาพยนตร์ร่วมสมัย เป็นการเชื่อมโยงระหว่างวัฒนธรรมมุขปาฐะ วัฒนธรรมลายลักษณ์และวัฒนธรรมเสมือนจริง โดยได้ตัดสื่อกระจายเสียงออกไป ในการวิจัยระยะที่สองของโครงการ พบว่าลักษณะการวิจารณ์ภาพยนตร์ในสังคมไทยนั้นมีเพียง 2 ประเภท กล่าวคือ วัฒนธรรมมุขปาฐะและวัฒนธรรมลายลักษณ์ โดยผ่านสื่อ 4 รูปแบบ ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อกระจายเสียง และสื่ออินเทอร์เน็ต สื่อบุคคลได้ตอบสนองทั้งวัฒนธรรมมุขปาฐะและวัฒนธรรมลายลักษณ์อย่างเข้มข้น สื่อสิ่งพิมพ์ได้รองรับวัฒนธรรมลายลักษณ์ ขณะที่สื่อกระจายเสียงสนับสนุนวัฒนธรรมมุขปาฐะ มีเพียงสื่ออินเทอร์เน็ตที่รองรับทั้งสองวัฒนธรรมอย่างเข้มข้น

แต่เดิมนั้นการวิจารณ์ภาพยนตร์เชิงมุขปาฐะในสังคมไทยไม่ค่อยประสบความสำเร็จนัก ไม่ว่าจะผ่านสื่อบุคคลหรือสื่อกระจายเสียง ยกเว้นเป็นการวิจารณ์ในกลุ่มคนที่รู้จักกันเป็นอย่างดี การวิจารณ์เชิงมุขปาฐะที่นิยมในต่างประเทศอย่าง การถามตอบหลังการชมภาพยนตร์ หรือที่เรียกว่า Q & A นั้นก็ไม่นิยมในกลุ่มคนไทย ทุกครั้งที่มีการฉายหนังก็จะมีแต่ชาวต่างประเทศเข้าร่วมกิจกรรมอย่าง

กระตือรือร้น เช่นเดียวกับการวิจารณ์เชิงมุขปาฐะผ่านสื่อกระจายเสียงก็ไม่น่าเป็นที่ยอมรับ ยกเว้นรายการวิทยุบางรายการเท่านั้น แต่สื่ออินเทอร์เน็ตได้รองรับทั้งสองวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นรายการวิจารณ์ภาพยนตร์ผ่านวิทยุออนไลน์ที่สามารถดูย้อนหลังได้ หรือการเขียนที่ปรากฏออกมาในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ คอมเมนต์หรือกระทู้ในเว็บบอร์ดหรือเฟซบุ๊กนั้น แท้ที่จริงแล้วเป็นการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมมุขปาฐะและลายลักษณ์เข้าไว้ด้วยกัน โดยมีอินเทอร์เน็ตเป็นตัวรองรับในการแสดงความคิดเห็น หรือจะเรียกได้อีกนัยหนึ่งว่าการวิจารณ์เชิงมุขปาฐะออนไลน์ ก็ว่าได้

1.3 ช่องทางของการวิจารณ์ภาพยนตร์ในไทย หากนำลักษณะและรูปแบบสื่อที่ใช้ในการวิจารณ์ที่กล่าวไว้ในหัวข้อ 1.2 มาพิจารณากับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องจริงในสังคมไทย สามารถแบ่งลักษณะการวิจารณ์ภาพยนตร์ไทยออกได้เป็น 5 ประเภท ได้แก่

1.3.1 การวิจารณ์เชิงมุขปาฐะ ส่วนใหญ่เป็นการถามตอบหลังการชมภาพยนตร์ หรือการวิจารณ์ในห้องเรียน ซึ่งไม่น่าเป็นที่ยอมรับนักในสังคมไทยนักเหมือนอย่างต่างประเทศ อาจจะเป็นเพราะว่าคนไทยยังไม่ค่อยกล้าแสดงออกในที่แจ้งเท่าที่ควร การวิจารณ์ภาพยนตร์เชิงมุขปาฐะในสังคมไทยยังมีข้อจำกัดอยู่เฉพาะในกลุ่มส่วนตัว

1.3.2 การวิจารณ์เชิงมุขปาฐะกระจายเสียง ได้แก่ การวิจารณ์ภาพยนตร์ตามรายการวิทยุหรือรายการโทรทัศน์ ซึ่งไม่น่าเป็นที่ยอมรับนักโดยเฉพาะกลุ่มหลัง เท่าที่ผ่านมามีเฉพาะรายการของทรูไลฟ์ที่มีนักวิจารณ์ชื่อ “ผมอยู่ข้างหลังคุณ” เป็นผู้ตอบ หรือรายการ “หน้าหน้าไมค์” โดย นรา เป็นต้น

การวิจารณ์เชิงมุขปาฐะกระจายเสียงอีกลักษณะหนึ่งอันเป็นที่นิยมในตะวันตก ได้แก่ การสัมภาษณ์ความเห็นของผู้มีชื่อเสียง หรือที่รู้จักกันว่า **opinion leaders screening** เป็นรอบพิเศษที่เชิญแขกผู้มีอิทธิพลในสังคม อาทิ ผู้กำกับหนัง นักแสดง นักจัดรายการทางวิทยุหรือโทรทัศน์ รวมทั้งนักวิจารณ์ชั้นนำ มาแสดงทรรศนะหลังจากการฉาย มีการบันทึกเทปและนำมาโฆษณาทางโทรทัศน์และสื่อเสมือนจริงอย่างยูทูบ (youtube) วิธีการดังกล่าวส่วนใหญ่จะใช้กับภาพยนตร์ที่คาดว่าจะมีคนดูจำกัด จึงจำเป็นต้องใช้ความคิดเห็นของกลุ่มคนเหล่านี้เพื่อเรียกคนให้มาดูหนัง ตัวอย่างหนังที่ใช้วิธีการดังกล่าวก็คือ ไทมีไลน์ จดหมาย ความทรงจำ เป็นต้น

1.3.3 การวิจารณ์เชิงมุขปาฐะออนไลน์ ผู้สร้างวัฒนธรรมการวิจารณ์กลุ่มนี้เป็นได้ทั้งผู้ที่ใช้วัฒนธรรมมุขปาฐะอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ผู้ใช้วัฒนธรรมมุขปาฐะอย่างเป็นทางการมักจะปรากฏในลักษณะของวิดีโอคลิปหรือการสัมภาษณ์เพื่อลงยูทูบ เช่น วิดีโอคลิปจากมูฟวี่เซียร์ (movieeaser.com) เป็นต้น ขณะที่วัฒนธรรมมุขปาฐะไม่เป็นทางการได้แก่ คอมเมนต์หรือกระทู้ รวมทั้งสื่อสังคมอย่างเฟซบุ๊กและทวิตเตอร์

1.3.4 การวิจารณ์ลายลักษณ์ในสื่อสิ่งพิมพ์ เป็นรูปแบบเก่าที่เรารู้จักกันอยู่แล้ว และได้กล่าวรายละเอียดไว้ในบทที่ 2

1.3.5 การวิจารณ์ลายลักษณ์ออนไลน์ เป็นการเขียนออนไลน์อย่างเป็นทางการในลักษณะความเรียงยาว มักจะพบเห็นตามบล็อกต่าง ๆ

ในโครงการภาค 4 ระยะ 1 สาขาภาพยนตร์ได้พยายามแบ่งกลุ่มผู้ใช้สื่อรูปแบบต่าง ๆ ออกเป็น 6 กลุ่ม โดยไม่รวมสื่อกระจายเสียง แต่เนื่องจากการใช้สื่อเพื่อการวิจารณ์ของนักวิจารณ์ในสังคมไทยมีความหลากหลายและยืดหยุ่นอยู่ตลอดเวลา ผู้วิจัยจึงไม่ได้จัดกลุ่มตามลักษณะดังกล่าวอีกต่อไป ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่านักวิจารณ์ในปัจจุบันจะใช้สื่อมากกว่า 1 รูปแบบในการวิจารณ์ภาพยนตร์ อาทิ ฅมอยู่ข้างหลังคุณ ใช้รูปแบบการวิจารณ์ทุกประเภท ยกเว้น การวิจารณ์เชิงมุขปาฐะทั่วไปกับลายลักษณ์ออนไลน์ ขณะที่ ประวิทย์ แต่งอักษร ก็ใช้ทุกรูปแบบ ยกเว้นการวิจารณ์มุขปาฐะกระจายเสียง เป็นต้น

1.4 ความสัมพันธ์เชิงซ้อนแย้งระหว่างสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ต สื่อทั้ง 2 รูปแบบเป็นทั้งตัวสนับสนุนและขัดแย้งในการเชื่อมต่อซึ่งกันและกัน สื่ออินเทอร์เน็ตอาจช่วยเก็บรักษางานวิจารณ์บนสื่อสิ่งพิมพ์ให้คงทนถาวรยิ่งขึ้นในลักษณะหอจดหมายเหตุออนไลน์ (online archiving) ซึ่งนักวิจารณ์รุ่นใหม่ส่วนหนึ่งก็ตระหนักในความสำคัญนี้ ถึงกับตั้งปณิธานไว้ว่าต้องการเขียนวิจารณ์ภาพยนตร์ไทยเพื่อเก็บเป็นหอจดหมายเหตุให้อนุชนรุ่นหลัง (อ่านบทสัมภาษณ์วิวัฒน์ เลิศวิวัฒน์วงศาในภาคผนวกที่ 2) แต่อย่างไรก็ตาม ความคงทนนั้นก็ถูกตั้งคำถาม เมื่องานส่วนหนึ่งหายไประหว่างรวดเร็วในช่วงสามปีของการทำวิจัย เช่นเดียวกับที่นักวิจารณ์รุ่นอินเทอร์เน็ตส่วนหนึ่งให้ความสำคัญกับสื่อสิ่งพิมพ์มากกว่าด้วยเหตุผลที่อยู่คงทนมากกว่า นอกจากนี้ ความถาวรของสื่ออินเทอร์เน็ตยังมีข้อจำกัด ดังจะเห็นได้จากงานที่เผยแพร่ทางสื่อสังคมอย่างเฟซบุ๊ก ประกิดจะอยู่ในความสนใจไม่เกิน 3 วัน หรือถ้าจะกล่าวให้ถูกต้องแล้ว ความยั่งยืนของสื่ออินเทอร์เน็ตนั้นเป็นไปได้ทั้ง 2 ทาง ถ้าที่เก็บงานเป็นบล็อกที่มีชื่อเสียงหรือหน่วยงานที่มั่นคง อายุในการถูกบันทึกก็จะยาวนาน แต่ถ้าเป็นพื้นที่ส่วนบุคคล อาจลึ้มหายไประหว่างรวดเร็ว ขึ้นอยู่กับปณิธานและความตั้งใจของผู้เก็บงานนั้นว่าจะเก็บงานเหล่านั้นหรือไม่

วัตถุประสงค์ที่ 2 ศึกษาลักษณะเชิงสร้างสรรค์ของการวิจารณ์ในสื่ออินเทอร์เน็ต

2.1 การเขียนเชิงสร้างสรรค์ คำว่าสร้างสรรค์นั้น สาขาภาพยนตร์หมายถึงการสร้างสรรค์ในเชิงรูปแบบและเนื้อหาที่จะถ่ายทอดงานวิจารณ์ออกไปจากขนบและธรรมเนียมที่ปฏิบัติกันอยู่ ด้วยเหตุนี้ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ในงานวิจารณ์ภาพยนตร์จึงปรากฏในลักษณะของรูปแบบมากกว่าทั้งในสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ต ในสื่อสิ่งพิมพ์พบได้ในการปรับวิธีการเขียนวิจารณ์ผ่านมุมมองของตัวละครในภาพยนตร์ และการใช้รูปแบบการเขียนอันหลากหลายของกลุ่มบล็อกเกอร์ ไม่ว่าจะเป็นการวิจารณ์ประกอบภาพหรือการเขียนเป็นกลอน อาจมองว่าเป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ระดับต้นก็ได้

เพราะผู้เขียนมีความพยายามทดลองรูปแบบการเขียนซึ่งแตกต่างไปจากขนบเดิม ส่วนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในเนื้อหายังไม่พบอย่างแท้จริง อันเนื่องมาจากผู้ที่เขียนงานวิจารณ์บนสื่ออินเทอร์เน็ตในบ้านเราส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้มากนัก ยังอยู่ในขั้นฝึกหัด จึงยากที่จะเขียนเนื้อหาได้อย่างสร้างสรรค์มากนัก

2.2 การเขียนเชิงสร้างสรรค์ในเนื้อหา พบได้ในงานเขียนเชิงวิชาการของวารสารอ่าน โดยเฉพาะในบทวิจารณ์ของวิวัฒน์ เลิศวิวัฒน์วงศา ซึ่งได้จำลองโครงสร้างของภาพยนตร์ต้นฉบับที่เขากำลังวิจารณ์มาใช้ในการสร้างงานวิจารณ์ของเขา วิธีการยึดตัวบทเป็นตัวตั้ง รวมทั้งการตีความและสร้างความหมายด้วยแนวคิดแบบไทยและเอเชีย อันที่จริงงานของวิวัฒน์เป็นตัวอย่างที่น่าจะนำไปศึกษาเฉพาะต่อไป ทั้งมุมมองการชมภาพยนตร์ที่เน้นระยะห่างระหว่างผู้ชมกับจอภาพยนตร์ และความผูกพันของเขาที่มีต่อภาพยนตร์ทำให้วางจุดยืนของตนเองอยู่ในระยะใกล้ชิดกับชิ้นงาน มิใช่เป็นเพียงผู้ชมด้านนอกอีกต่อไป

2.3 ข้อขัดแย้งในการวิจารณ์สิ่งที่เป็นการคิดใหม่ของสังคม อาจเป็นการคัดค้านกระแสความคิดหลักในสังคมไทย ซึ่งผู้วิจารณ์จำเป็นจะต้องใช้วิจารณ์ญาณและมั่นคงในสิ่งที่ตนจะต้องการสื่อสาร ยกตัวอย่าง ประเด็นเรื่องการตีความใหม่ของวรรณกรรมขอมอนิยมนั้น สังคมไทยยังไม่ยอมรับในเรื่องนี้อย่างจริงจัง ซึ่งนักวิจารณ์อาจจะต้องพบกับปัญหามากมายในการยื่นหยัดความคิดที่สวนกระแสสังคม

2.4 การวิจารณ์ข้ามสาขาเป็นอีกวิธีหนึ่งในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ โดยเฉพาะการข้ามระหว่างสาขาวรรณศิลป์ ศิลปะการละครและภาพยนตร์ ส่วนใหญ่เป็นไปในทางปฏิบัติระหว่างการดัดแปลงวรรณกรรมเป็นภาพยนตร์หรือละครเวที อย่างไรก็ตาม หลักเกณฑ์ที่ใช้สาขาหนึ่งอาจนำมาดัดแปลงใช้กับอีกสาขาหนึ่งมิได้ ดังเช่นการตีความใหม่ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อ 2.3 นั้นเป็นเรื่องปกติสำหรับการวิจารณ์ในสาขาศิลปะการละคร แต่เป็นสิ่งใหม่สำหรับสาขาภาพยนตร์ เป็นต้น

การวิจารณ์ข้ามสาขามิได้หมายถึงการปรับกระบวนการความคิดในสาขาอื่นมาใช้กับภาพยนตร์ แต่ยังรวมไปถึงการใช้ศาสตร์ของภาพยนตร์ในการเขียนงานของสาขาอื่น ดังจะเห็นในงานวรรณกรรมของวิวัฒน์ เลิศวิวัฒน์วงศาที่กล่าวว่าได้หยิบยืมโครงสร้างของภาพยนตร์ ไปใช้ในการเขียนวรรณกรรมของตน เป็นต้น

ในช่วงของการอบรมค่ายการวิจารณ์ศิลปะด้วย การวิจารณ์ข้ามสาขาเป็นจุดเด่นอย่างหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจจากผู้เข้าอบรมค่อนข้างมาก ทางโครงการได้รับความสำเร็จในระดับหนึ่งในการวิจารณ์ข้ามสาขาส่วนที่เป็นเนื้อหา แต่ในระดับรูปแบบของศิลปะแต่ละสาขายังมีข้อจำกัดอยู่และรอการพัฒนาต่อไป

2.5 การอ้างอิงทฤษฎีได้เป็นหลักประกันในการเขียนเชิงสร้างสรรค์งานวิจารณ์เสมอไป

โดยเฉพาะการยึดทฤษฎีเป็นกรอบมาบังคับการเขียนวิจารณ์ แทนที่จะยึดด้วยบทหรือภาพยนตร์เป็นที่ตั้ง นักวิชาการหรือกลุ่มบัณฑิตที่เขียนงานส่วนใหญ่มักจะนำทฤษฎีเป็นตัวตั้ง จากนั้นจะหาตัวอย่างจากภาพยนตร์มาให้เข้ากับทฤษฎีที่ตั้งไว้ คล้ายคลึงกับการวิจัยเชิงปริมาณหรือการนับคะแนน เพื่อพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้เหมือนการทดลองทางวิทยาศาสตร์ ทำให้องค์ความรู้ใหม่ที่น่าจะพบจากการอ่านภาพยนตร์หายไป โดยเฉพาะองค์ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์แบบไทยและเอเชีย ซึ่งไม่สามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีทางตะวันตกทั้งหมด เช่น ความคิดเรื่องผี ที่น่าจะอธิบายผ่านปรัชญาและวัฒนธรรมทางเอเชียได้มากกว่า ในประเด็นนี้มีผู้โต้แย้งว่าทฤษฎีการวิจารณ์ภาพยนตร์มาจากทางตะวันตก เพราะฉะนั้นเป็นการยากที่จะปฏิเสธอิทธิพลเหล่านี้ได้ แต่ผู้วิจัยสาขาภาพยนตร์กลับเห็นว่าการวิจารณ์ที่ผสมผสานทั้ง 2 รูปแบบ โดยยึดฐานจากด้วยบทของภาพยนตร์ โดยนำทฤษฎีทั้งตะวันตกและเอเชียเป็นตัวร่วมเดินทางในการหาองค์ความรู้ใหม่ เป็นสิ่งที่ท้าทายกว่าสำหรับงานวิจารณ์ภาพยนตร์ในยุคใหม่นี้

2.6 การวิจารณ์ผ่านสื่อรูปแบบใหม่ ปัจจุบันมีความพยายามที่จะนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการนำเสนอการวิจารณ์รูปแบบใหม่ หนึ่งในวิธีการนั้นก็คือการใช้ยูทูป (youtube.com) แต่แท้ที่จริงแล้วก็ยังเป็นการวิจารณ์เชิงมุขปาฐะรูปแบบเก่าที่นำมาขึ้นออนไลน์เท่านั้น สื่อใหม่นี้ยังสามารถนำไปสู่การสร้างสร้งงานวิจารณ์รูปแบบใหม่ที่เรียกว่า วิดีโอความเรียง (video essay) โดยนำเทคนิคการผลิตภาพยนตร์ ไม่ว่าจะเป็นการถ่ายทำ การตัดต่อ การคัดเลือกตัวอย่างบวกกับมุมมองในการวิจารณ์ มาลำดับเป็นเรื่องราวเหมือนกับการผลิตภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง แทนที่จะใช้วิธีการสัมภาษณ์และบอกเล่าตรงไปตรงมาผ่านกล้องอย่างที่เห็นในคลิปวิจารณ์ที่แนบท้ายมากับแผ่นดีวีดี วิดีโอความเรียงจะลดการอธิบายทางวาจา แต่สื่อสารด้วยภาพ จนเกิดนักวิจารณ์กลุ่มใหม่ที่เรียกว่า “นักวิจารณ์ภาพยนตร์ดิจิทัล” (digital film critic) เป็นการวิจารณ์ทั้งระบบและถือได้ว่าเป็นศิลปะอีกขั้นก็ได้

ประเด็นที่ 3 ศึกษาปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะซึ่งกระตุ้นให้เกิดการวิจารณ์ในสื่ออินเทอร์เน็ต

3.1 ธุรกิจกับการสกัดกั้นการวิจารณ์ กรณีศึกษาในเรื่องปรากฏการณ์และการเคลื่อนไหวที่กระตุ้นหรือสกัดกั้นการวิจารณ์ทั้ง 4 กรณี ได้แก่ กลุ่มผู้แอบแฝงและแฟนคลับกับการสกัดกั้นการวิจารณ์ ปรากฏการณ์ที่การตลาดขึ้นการวิจารณ์ การเฝ้าล้อมหน้าอินเทอร์เน็ต และการสร้างข่าวจากบทวิจารณ์ ส่วนมีนัยที่แสดงให้เห็นถึงความพยายามของภาคธุรกิจที่จะส่งผลกระทบต่อวิจารณ์

ภาพยนตร์ด้วยกันทั้งสิ้น แม้ว่าการสกัดกันบางเรื่องพอเป็นที่เข้าใจ แต่สิ่งเหล่านั้น ถ้ามีมากเกินไปล้วนมีอุปสรรคต่อการแสดงออกทางปัญญาเป็นอย่างยิ่ง

สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่เรื่องใหม่ในระบบสังคมโลก การใช้ระบบการตลาดในการกลบเสียงวิจารณ์ได้เกิดขึ้นกับโลกฮอลลีวูดมานานแล้ว จนการวิจารณ์ภาพยนตร์ซึ่งเคยรุ่งเรืองในยุค 1960s-1970s ได้ลดความสำคัญลงในปัจจุบัน ภาพยนตร์เหล่านั้นแม้จะไม่ได้รับเสียงวิจารณ์ในทางบวก แต่ก็ยังสร้างรายได้มากมายให้กับผู้ผลิต ระบบการวางแผนการตลาดกลายเป็นสิ่งจำเป็น และหนึ่งในกระบวนการวางแผนการตลาดที่สำคัญคือการแนะนำและการประชาสัมพันธ์

การแนะนำและการประชาสัมพันธ์ในปัจจุบันไม่ได้อยู่ในสื่อประเพณีอย่าง หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์อีกต่อไป แต่รวมไปถึงสื่ออินเทอร์เน็ตและสื่อสมัยใหม่ในรูปแบบต่าง ๆ ด้วย ซึ่งดูเหมือนว่าจะยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ เสียงสะท้อนของการวิจารณ์นั้นไม่ได้อยู่เฉพาะบุคคลที่อยู่ในอาชีพอย่างนักวิจารณ์อีกต่อไป แต่ยังรวมไปถึงคำตัดสินของเพื่อนหรือคนรู้จัก ผ่านสื่อสมัยใหม่อย่างโทรศัพท์มือถือ ทวิตเตอร์ เฟซบุ๊ก (Gubbins, 2011 :74) หรือเว็บไซต์ อาทิ กลุ่มบอร์ดทรสนะ และบล็อก อาทิ เว็บ IMDB ซึ่งเป็นศูนย์รวมข้อมูลและความคิดเห็นจากทั่วทุกมุมโลก ทำให้มีการสนทนาเกี่ยวกับภาพยนตร์ไปทั่วทุกมุมโลกเช่นกัน หนึ่งในภาพยนตร์ที่เติบโตได้จากการวิจารณ์เชิงมุขปาฐะทางอินเทอร์เน็ต คือ ภาพยนตร์ไทยเรื่อง องค์บาก ซึ่งเป็นที่รู้จักในกลุ่มแฟนภาพยนตร์หนังแอ็คชั่นทั่วโลกก่อนที่จะมีผู้ซื้อไปจัดจำหน่ายในต่างประเทศอย่างจริงจัง อินเทอร์เน็ตกลายเป็นแหล่งสำคัญในการกำหนดโชคชะตาของภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง ๆ ยุคนี้จึงเป็นยุคของการบริการและการแนะนำส่วนตัวอย่างแท้จริง

รูปแบบและการถกเถียงภาพยนตร์ที่เปลี่ยนไปเหล่านี้ ส่งผลให้การวางแผนการตลาดเปลี่ยนฐานมาอยู่ที่โลกโซเชียลแทน การแนะนำและการประชาสัมพันธ์ที่อาศัยการกระจายข่าวผ่านวาจาจับปากปากในการส่งเสริมภาพยนตร์มากขึ้น นักการตลาดในปัจจุบันมองว่าการย้ายฐานของการวิจารณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิมาเป็นผู้ชมนั้นเป็นจุดท้าทายในการณรงค์ทางการตลาดเป็นอย่างยิ่ง ความคิดเห็นของผู้บริโภคผ่านมือถือหรือสื่อสังคมต่าง ๆ สามารถทำให้ภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง ๆ ได้ผลกำไรหรือขาดทุนเลยทีเดียว ภาพยนตร์อิสระจำนวนมากสามารถสร้างรายได้เป็นกอบเป็นกำก็ผ่านสื่อบุคคลเหล่านี้ การควบคุมการวิจารณ์ก็ยากขึ้นทุกที การรณรงค์การวิจารณ์มุขปาฐะเหล่านี้ต้องใช้ศิลปะมากกว่าวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ดังจะเห็นได้จากการสร้างเว็บที่ให้บริการตรวจสอบบล็อก อาทิ blogpulse.com หรือ technorati.com (Lordanova, 2012 : 22, 31) เช่นกัน

หากนำมาวิเคราะห์การเคลื่อนไหวและปรากฏการณ์ทั้ง 4 เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ล้วนแสดงให้เห็นนัยของการใช้ระบบดังกล่าวในวงการภาพยนตร์ไทย เพียงแต่ว่าผู้ที่เกี่ยวข้องในแวดวงภาพยนตร์ดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นผู้สร้าง ผู้ชม นักวิชาการภาพยนตร์ และสื่อมวลชนจะทราบปัจจัยและ

ปรากฏการณ์ในเรื่องนี้ชัดเจนได้หรือไม่ เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ปัจจุบันมีเพียงบริษัททีเอชที่ให้ ความสำคัญกับเรื่องนี้จนเป็นผู้นำในการใช้ระบบการวางแผนการตลาดในการดำเนินการสร้างภาพยนตร์ ไทยแต่ละเรื่อง ตั้งแต่การเขียนบท การวิจัยอย่างเป็นระบบ คุณภาพการผลิตที่เพียบพร้อม จนเชื่อผู้ กำกับมิใช่สิ่งสำคัญในการสร้างภาพยนตร์เท่าไรนัก การควบคุมยังรวมไปถึงการโฆษณาและ ประชาสัมพันธ์ การตรวจสอบภาพพจน์ของบริษัทจากข่าวอินเทอร์เน็ตต่าง ๆ การสร้างกลุ่มแฟนคลับที่ จะช่วยปกป้องผลงานของบริษัท องค์ประกอบเหล่านี้จึงทำให้ผลงานของบริษัทนี้ก้าวขึ้นมาเป็นที่หนึ่งใน การผลิตภาพยนตร์ในไทย หรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า บริษัททีเอชได้ใช้โครงสร้างการพัฒนา ธุรกิจภาพยนตร์แบบฮอลลีวูดมาใช้ในการวางแผนสร้างภาพยนตร์ในบริษัทของตนเอง

เพียงแต่ว่าบริษัทอื่นยังมิได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ ประกอบกับผลงานของ บริษัทอื่นนั้นเจาะกลุ่มเป้าหมายทั่วประเทศ มิใช่เฉพาะกลุ่มชุมชนเมืองอย่างผลงานของบริษัททีเอช ซึ่งการติดต่อข่าวสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้ชมฐานกลุ่มเมืองเหล่านี้

สิ่งที่ทางโครงการจะต้องปฏิบัติต่อไปก็คือ การวิจารณ์กำลังก้าวผ่านจากเดิมที่เป็นปลายปากกา ของนักวิจารณ์ มาสู่ฝีมือและฝีปากที่เกิดจากผู้ชม ทางโครงการจะช่วยสรรสร้างการวิจารณ์เชิงมุขปาฐะ หรือ “ลมปาก” (word of mouth) มาสู่พื้นที่อินเทอร์เน็ตได้อย่างไร ขณะเดียวกันก็ต้องให้สังคมได้รับรู้ว่ การวิจารณ์มิใช่การทำลายศิลปะ แต่เป็นเครื่องมือที่จะส่องทางปัญญาให้แก่กัน อย่างไรก็ตามมิผู้ได้แย้ง ว่ากรณีศึกษาทั้ง 4 ข้อนั้นถือได้ว่าล้วนเป็นวัฒนธรรมการวิจารณ์ด้วยกันทั้งสิ้น ควรจะเข้าใจว่าสิ่งเหล่านี้ ล้วนเป็นวัฒนธรรมของไทยทั้งสิ้น

แต่ผู้วิจัยเห็นว่า การเคลื่อนไหวดังกล่าวเป็นวัฒนธรรมเชิงลบ ถ้าจะให้ดำรงอยู่ จำเป็นจะต้อง พิจารณาถึงการอยู่ร่วมกัน โดยไม่สกดกันหรือทำลายวัฒนธรรมการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์

3.2 สถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์โดยตรง มิได้มีส่วนสนับสนุนวัฒนธรรมการ วิจารณ์ในภาพยนตร์มากเท่าที่ควร ทุกสถาบันการศึกษาล้วนมีการเปิดอบรมวิชาภาพยนตร์ แต่มีเพียงไม่กี่แห่งเท่านั้นที่จัดได้ว่าเข้มข้น ส่วนใหญ่เกิดจากความชวนชวนของผู้สอนเอง และผู้เรียนส่วนหนึ่งก็ ไม่ได้ให้ความสนใจในวิชาภาพยนตร์วิจารณ์อย่างจริงจัง

แต่ผลการวิจัยของทางโครงการก็พบว่า นักวิจารณ์รุ่นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบันล้วนมิได้จบการศึกษาทางภาพยนตร์โดยตรง ส่วนใหญ่เป็นการชวนชวนและศึกษาด้วย ตนเอง ความรู้ต่าง ๆ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ล้วนเป็นองค์กระอิสรระ อาทิ หอภาพยนตร์ หรือ สถาบันการศึกษาที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์ อาทิ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร ขณะเดียวกัน เราัก ปฏิเสธไม่ได้ว่า การอบรมวิจารณ์ภาพยนตร์ในสถาบันการศึกษาที่มีความเข้มข้นอยู่ 1-2 แห่งนั้น ล้วน เกิดจากผู้สอนที่เป็นนักวิจารณ์โดยตรง ไม่ว่าจะเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษก็ตาม ดังนั้นในการ พัฒนาก้าวต่อไป ควรจะนำข้อจำกัดและข้อเท็จจริงในเรื่องนี้เพื่อหาแนวทางร่วมที่ดีที่สุดต่อไป

4. ข้อสังเกตที่มีนัยต่อการวิจัย

4.1 รูปแบบและเนื้อหาในการนำเสนอทวิจรรย์ภาพยนตร์ของไทยได้มีการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา แม้จะมีได้ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว แต่ก็แสดงให้เห็นการเชื่อมโยงกับยุคสมัยและวิถีแบบไทยตลอดเวลา อาทิ บทแนะนำขนาดสั้นหรือการแนะนำโดยบุคคลที่มีชื่อเสียงตามนิตยสารนั้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะพฤติกรรมของคนอ่านในปัจจุบันที่ไม่นิยมข้อมูลที่มีเนื้อหายาว อันเนื่องมาจากเกิดสื่อใหม่มากขึ้น จนกลายเป็นสังคมที่เต็มไปด้วยข่าวสาร

4.2 การประเมินคุณค่าภาพยนตร์ ทั้งในสื่อสิ่งพิมพ์และสิ่งอินเทอร์เนตต่างมีรากฐานเหมือนกัน เพียงแต่ความเข้มข้นแตกต่างกัน ถ้าหากมีการส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน อาจจะนำไปสู่การพัฒนาการเขียนการวิจารณ์ในสื่อที่อ่อนแอกว่าได้

4.3 พัฒนาการของการวิจารณ์ภาพยนตร์ในไทย จากผลการวิจัย สาขาภาพยนตร์ได้ข้อสรุปว่า สามารถแบ่งนักวิจารณ์ร่วมสมัยได้เป็น 3 รุ่น ได้แก่ รุ่นที่เติบโตมาจากนักสื่อสารมวลชน รุ่นรอยต่อ และรุ่นอินเทอร์เนต แต่ถ้ามองรวมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยพบว่าประเด็นดังกล่าวสามารถนำมาศึกษาในเชิงพัฒนาการของการวิจารณ์ภาพยนตร์ไทยได้ทั้งระบบ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยลักษณะการเติบโตของนักวิจารณ์ในไทยมีความแตกต่างจากกระแสการเปลี่ยนแปลงในภาพยนตร์ของโลกอยู่ค่อนข้างมาก ขณะที่ยุคทองของการวิจารณ์ภาพยนตร์โลกนั้นเกิดขึ้นในทศวรรษ 1960s - 1970s อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความรุ่งเรืองของภาพยนตร์ในช่วงนั้น จนกล่าวได้ว่ายุคทองของการวิจารณ์ไม่สามารถเกิดขึ้นได้เช่นเดิมอีก เพราะความรุ่งเรืองของภาพยนตร์โลกก็ได้ผ่านพ้นไปเช่นกัน แต่การเคลื่อนไหวดังกล่าวอาจจะไม่สอดคล้องกับพัฒนาการของภาพยนตร์ไทย เพราะความก้าวหน้าของภาพยนตร์ไทยเพิ่งเกิดขึ้น และความรุ่งเรืองของการวิจารณ์ภาพยนตร์ก็เพิ่งเกิดขึ้นในยุคนี้เช่นกัน

นอกจากนี้การเติบโตของนักวิจารณ์ไทยนั้นมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากโลกตะวันตกที่ผู้ชมสามารถเข้าถึงสื่อภาพยนตร์ได้ง่ายดายกว่าผู้ชมชาวไทย นักวิจารณ์ในโลกตะวันตกถูกแบ่งเป็น รุ่นที่เติบโตจากสมาคมทางวัฒนธรรมหรือภาพยนตร์ต่าง ๆ ที่เรียกว่า cinemathque ก่อนจะมาเป็นนักวิจารณ์รุ่นภาพยนตร์สู่จอแก้ว จนมาเป็นรุ่นอินเทอร์เนตในที่สุด แต่นักวิจารณ์รุ่นอินเทอร์เนตของไทยมาจากปัจจัยสนับสนุนต่างกัน ถ้านำมาศึกษาในรายละเอียดมากขึ้น จะนำไปสู่ข้อค้นพบใหม่ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษากาวิจารณ์ภาพยนตร์ในระดับสากลได้

4.4 ในการศึกษาการวิจารณ์ภาพยนตร์ในโครงการนี้ เป็นการศึกษาในเชิงวงกว้าง ยังมีได้ลงลึกในรายละเอียดทั้งหมด ด้วยข้อจำกัดในเรื่องข้อมูลที่มีอยู่อย่างมหาศาลและระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ประกอบกับผู้วิจัยต้องการจุดประกายความคิดใหม่ในการวิจัยเกี่ยวกับการวิจารณ์ภาพยนตร์ในวงการวิชาการไทย ซึ่งแต่เดิมจะเป็นการศึกษาในเชิงนักวิจารณ์เพียงอย่างเดียว (authorship) และมักจะเป็นนักวิจารณ์ที่มีชื่อเสียง ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาในวงกว้าง เพื่อจุดประกายทางความคิดและนำประเด็นที่

ได้มาจากการศึกษาในครั้งนี้ นำไปพัฒนาสู่การวิจัยเชิงลึกได้มากขึ้น อาทิ การเขียนบทวิจารณ์ข้ามสื่อของนักวิจารณ์ที่ใช้สื่อหลากหลาย บทวิจารณ์ในนิตยสารเฉพาะด้าน การเขียนต่อ ยอดจากภาพยนตร์ การประเมินคุณค่าจากองค์ประกอบเพื่อการประชาสัมพันธ์ของภาพยนตร์ การประเมินคุณค่าภาพยนตร์ในเรื่องรายได้ การมองภาพยนตร์ในฐานะเครื่องมือทางวัฒนธรรมมากกว่าสุนทรียภาพ การเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มแฟนคลับกับวัฒนธรรมเมย์ก เป็นต้น หากมีการนำประเด็นเหล่านี้ไปศึกษาต่อ จะค้นพบขุมทรัพย์ทางการวิจารณ์อีกมากมาย โดยโครงการจะนำบางประเด็นไปพัฒนาต่อไปในภาคที่ 5

4.5 การเพิ่มขึ้นของปริมาณหรือเนื้อหาที่การวิจารณ์ในสื่อสิ่งพิมพ์มีได้เป็นหลักประกันในความรู้เรื่องของการวิจารณ์เสมอไปโดยตรง สาขาภาพยนตร์พบว่าบทวิจารณ์ที่พบเห็นในนิตยสารภาพยนตร์ที่มีเนื้อที่กว่า 2 หน้าเต็ม แต่ผู้เขียนส่วนหนึ่งก็ยึดติดกับการเล่าเนื้อเรื่อง แทนที่จะให้ความสำคัญกับเรื่องอื่น ๆ นอกจากนี้พื้นที่การวิจารณ์ภาพยนตร์ส่วนหนึ่งถูกลดความสำคัญลง เป็นเพียงพื้นที่ทางวัฒนธรรมรวม ไม่แตกต่างจากข่าวภาพยนตร์ทั่วไป มิใช่ความงามและพลังทางปัญญาที่ได้มาจากการวิจารณ์

4.6 ในเรื่องของอิทธิพลทางทฤษฎีและความรู้จากตะวันตกนั้น มีผู้โต้แย้งว่าองค์ความรู้ทางทฤษฎีการวิจารณ์ล้วนมาจากทางตะวันตกด้วยกันทั้งสิ้น ในการศึกษาใด ๆ ไม่สามารถปฏิเสธอิทธิพลเหล่านี้ แต่ผู้วิจัยเห็นว่า ปัจจุบันวงการศึกษิตตามสถาบันต่าง ๆ ในเอเชียเริ่มยอมรับกันว่า ทฤษฎีทางตะวันตกไม่สามารถอธิบายวิธีคิดแบบเอเชียได้ทั้งหมด พร้อมกับได้มีการกระตุ้นให้มีการสร้างแนวคิดที่เติบโตมาจากวัฒนธรรมเอเชียและไทยมากขึ้น ซึ่งไม่ใช่เป็นสิ่งที่กระทำมิได้ เพียงแต่ผู้ศึกษาจำเป็นต้องยึดตัวบทหรือภาพยนตร์เป็นหลักในการศึกษา และพยายามอธิบายข้อค้นพบที่ได้มาจากตัวบทนั้น ซึ่งอาจสนับสนุนได้ทั้งทฤษฎีตะวันตกและเอเชีย รวมทั้งไทย อาทิ มุมมองในเรื่องภาพยนตร์เป็นสิ่งที่ชีวิตนั้น เป็นต้น

4.7 การเชื่อมโยงกับการวิจารณ์ภาพยนตร์ในต่างประเทศ ในการศึกษาของโครงการที่ 4 ทั้ง 2 ระยะ สาขาภาพยนตร์ได้มีการค้นคว้าข้อมูลต่างประเทศอยู่มากมาย แต่ยังมีได้นำมาเผยแพร่และเชื่อมต่อกับผลการวิจัยในไทยเท่าที่ควร ด้วยข้อจำกัดในเรื่องเวลาและปริมาณของเนื้อหาที่มีมาก อาทิ การวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง ลุงบุญมีระลึกชาติ ในสื่อต่างประเทศ เป็นต้น ผู้วิจัยเห็นว่าควรจะมีการนำข้อมูลในส่วนนี้มาเชื่อมต่อกับผลการวิจัยในไทยและนำเสนออย่างเป็นระบบในโครงการภาคที่ 5 สืบต่อไป

บรรณานุกรมภาษาไทย

- กองบรรณาธิการ 1, 2555. หน้าต่างบันเทิง. *ขวัญเรือน*, ปีที่ 44 (ฉบับที่ 964) ปักษ์หลัง มกราคม, หน้า 271.
- กัลปพฤกษ์, 2554. *สัมภาษณ์ประวัติการทำงาน*. สัมภาษณ์โดยอัญชลี ชัยวรพร. [เทพ], 1 ธันวาคม 2554, 13.00.
- เกรียงศักดิ์ เตชะเกรียงไกร, 2012. *การรับนักวิจารณ์ของสตาร์ฟิกส์*. [Facebook] (Personal Communication, 1-3 March).
- แก้มแดง, 2013. Food on Film. *Gourmet & Cuisine*, ปีที่ 13 (ฉบับที่ 151) February, หน้า 112.
- ไกรวุฒิ จุลพงษ์พร, 2556. ภาพยนตร์. *สารคดี*, ปีที่ 29 (ฉบับที่ 342) สิงหาคม, หน้า 173.
- คนตัวเล็ก, 2556. Only God Forgives. *สตาร์ฟิกส์*, ปีที่ 48 (ฉบับที่ 832) สิงหาคม, หน้า 134-135.
- คนมองหนัง, 2555. นอก"กระแส" คนมองหนัง. *มติชนสุดสัปดาห์*, ปีที่ 32 (ฉบับที่ 164) 27 มกราคม – 2 กุมภาพันธ์, หน้า 85.
- กันฉัตร รังษิกาญจน์ส่อง, 2012. Image Film. *Image*, ปีที่ 25 (ฉบับที่ 4) เมษายน, หน้า 44.
- กันฉัตร รังษิกาญจน์ส่อง, 2552. Stealth : คน ตัวตน เพศสภาพ และชาติพันธุ์. *Bloggang.com*, [blog] 1 ธันวาคม. เข้าถึงได้จาก: <<http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=merveillesxx>> [วันที่ค้นข้อมูล 31 กรกฎาคม 2554].
- จอมยุทธไร้สำนัก, 2555. HD Reviews. *Videophile & Audiophile*, ปีที่ 15 (ฉบับที่ 179) มกราคม, หน้า 50.
- จาร์นันท์ พันธโชติ, 2012 . MaHB Take Shelter. *Esquire*, ปีที่ 18 (ฉบับที่ 1) January/February, หน้า 022.
- จักรพันธุ์ ขวัญมงคล, 2555. นังดำดา. *เนชั่นสุดสัปดาห์*, ปีที่ 21 (ฉบับที่ 1065) 28 ตุลาคม, หน้า 37.
- เจตนิพัทธ์ - กิติวัฒน์, 2555. โลกภาพยนตร์ : ไปยุโรปโลเีย สี่กรีกหน้ากากทอง. *สกุลไทย*, ปีที่ 56 (ฉบับที่ 3024) อังคาร 25 กันยายน, หน้า 104.
- ชยวรรค มานะศิริ, 2012. ธรรมบันเทิง. *ธรรมลีลา*, ปีที่ 12 (ฉบับที่ 134) กุมภาพันธ์, หน้า 53.
- ชาคร ไชยปรีชา, 2557. *สัมภาษณ์ประวัติการทำงาน*. สัมภาษณ์โดย สุทธิพงษ์ นกุลเอื้ออารุง. [เทพ], 29 มกราคม 2557, 13.00.
- ชโลธร โพยมชล, 2554. ความรักและกระบวนการสร้างความหมายความรักในตระกูลภาพยนตร์ไทย. *วารสารนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, ปีที่ 29 (ฉบับที่ 2), หน้า 69 – 81.
- ฐนรัช กองทอง1, 2554. มองไทยในสื่อบันเทิง. *ออล แม็กกาซีน*, ปีที่ 6 (ฉบับที่ 6) ตุลาคม, หน้า 51.
- ฐนรัช กองทอง2, 2554. มองไทยในสื่อบันเทิง. *ออล แม็กกาซีน*, ปีที่ 6 (ฉบับที่ 1) พฤษภาคม, หน้า 51.
- ณัฐชาติ, 2555. Intune Film Critic : ผิวนิพนธ์. *Volume*, ปีที่ 7 (ฉบับที่ 164) กุมภาพันธ์, หน้า 205.

- ณัฐนันท์ เกลิมพนัส, 2010. Film. *GM*, ปีที่ 25 (ฉบับที่ 384) July, หน้า 115.
- เดือนเพ็ญ สีหรัตน์, 2555. Movie: อันเนื่องจากหนัง. *เอนเตอร์เทน*, ปีที่ 31 (ฉบับที่ 110), หน้า 46-47.
- ติ้ะ แสงประพาฬ, 2555. Portrait Movie รัก หลง โรม. *Madame figaro*, ปีที่ 9 (ฉบับที่ 110) กันยายน, หน้า 63.
- ต๋น บางพรม, 2556. เรื่องเล็กในป่าใหญ่. *Way*, ปีที่ 6 (ฉบับที่ 59) มีนาคม, หน้า 80.
- ธนพล น้อยชูชื่น, 2555. ลักษณะภาพยนตร์สารคดีที่แสดงอัตวิสัยของไมเคิล มัวร์. *วารสารนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, ปีที่ 30 (ฉบับที่ 4), หน้า 102-119.
- ธวัชชัย, 2012. Picture & Sound Test. *GM 2000*, ปีที่ 16 (ฉบับที่ 186) September, หน้า 130.
- นกรินทร์ วณกิจไพบูลย์, 2012. MaHB Nader and Simin. *Esquire*, ปีที่ 3 (ฉบับที่ 18) March, หน้า 038.
- นพพล พลศิลป์, 2555. แกะกล่องหนังแผ่น. *เอนเตอร์เทน*, ปีที่ 31 (ฉบับที่ 1118) ปักษ์หลัง สิงหาคม, หน้า 56.
- นรา1, 2556. นัง. *สีสัน*, ปีที่ 25 (ฉบับที่ 4), หน้า 76.
- นรา2, 2554. *Viva Erotica. Mix*, ปีที่ 5 (ฉบับที่ 52) มีนาคม, หน้า 148-149.
- นวกานต์, 2554. X-Men: First Class ชั้นเรียนบูรณาการ: ประวัติศาสตร์การเมืองและจิตวิทยาสังคม. *Bloggang.com*, [blog] 10 มิถุนายน. เข้าถึงได้จาก: <<http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=navagan&month=06>> (วันที่ค้นข้อมูล 16 มกราคม 2556).
- นันทขว้าง สิริสุนทร, 2556. หนังโรงเล็ก : 5 เหตุผลที่ควรไปดู 'พี่มาก' สุขุมวิท (31). *คมชัดลึก* ราว, วันศุกร์ที่ 29 มีนาคม 2556, หน้า 20.
- นีอุจ , 2545. *// Mare*. [ออนไลน์] (4 กุมภาพันธ์) เข้าถึงได้จาก: <http://www.popcornfor2.com/movies/001_mar.html> [วันที่ค้นข้อมูล 28 กรกฎาคม 2554].
- ประวิทย์ แต่งอักษร, 2012. Film Critic. *Hamburger*, ปีที่ 10 (ฉบับที่ 171) กันยายน, หน้า 170.
- ผมอยู่ข้างหลังคุณ, 2553. Tron Legacy (3D) – คุณป้านั่งสมาธิ พิชิต โลกดิจิทัล. *Bloggang.com* [blog] 27 ธันวาคม. เข้าถึงได้จาก: <<http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=aorta&month=12-2010&date=27&group=14&gblog=242>> [วันที่ค้นข้อมูล 29 สิงหาคม 2554].
- ปิ่นณวิชัย, 2556. ดูหนังในหนังสือ : พี่มาก ... พระโขนง ยึดให้มัน ถิ่นให้ตาย. *สตาร์พิคส์*, พฤษภาคม, ปีที่ 49 (ฉบับที่ 829), หน้า 138-139.
- พัชรภรณ์ ศุวชิรกุล, 2555. Movie. *People*, ปีที่ 33 (ฉบับที่ 4) เมษายน, หน้า 89.
- ภูมินทร์ พงษ์ไกรภิตติ, 2556. ดูหนัง. *อุดมสานต์*, กุมภาพันธ์, หน้า 63.
- มนิธรรม เทียบเทียมนันท์, 2555. Dark Shadows : Form Eternity to บัดนาว. *ฟิล์มเมกซ์*, ปีที่ 5 (ฉบับที่ 60) มิถุนายน, หน้า 62-63.

- ไม่ระบุผู้เขียน1, 2555. Hot Movies : Skyfall. *Grazia*, ปีที่ 3 (ฉบับที่ 038) พฤศจิกายน, หน้า 188.
- ไม่ระบุผู้เขียน2, 2555. What's Now? : Cloud Atlas. *Cleo*, ปีที่ 15 (ฉบับที่ 190) พฤศจิกายน, หน้า 2.
- ไม่ระบุผู้เขียน3, 2555. Mixer Movie: Dredd 3D. *Maxim*, ปีที่ 8 (ฉบับที่ 93) September, หน้า 118.
- ไม่ระบุชื่อผู้เขียน4, 2555. A Must. A – Day Bulletin, ปีที่ 4 (ฉบับที่ 217) 14-20 กันยายน, หน้า 18
- ไม่ระบุผู้เขียน5. 2555. DVD: Days of Being Wild. *madame Figaro*, ปีที่ 9 (ฉบับที่ 112) พฤศจิกายน, หน้า 81.
- วิวัฒน์ เลิศวิวัฒน์วงศ์, 2554-2555. มาร์เกริต ดูราส : เสียงในความทรงจำ. *วารสารอ่าน*, ปีที่ 3 (ฉบับที่ 4) ตุลาคม 2554 – มีนาคม, หน้า 208-221.
- วิวัฒน์ เลิศวิวัฒน์วงศ์, 2557. *สัมภาษณ์ประวัติการทำงาน*. สัมภาษณ์โดยอัญชลี ชัยวรพร. [เทป], 1 กุมภาพันธ์, 10.00.
- วุฒิชัย ฤกษ์ประกรกิจ, 2012. Decoding Films., *GM*, ปีที่ 26 (ฉบับที่ 412) November, หน้า 194.
- สกุล บุญยทัต, 2556. Entertainment. *กุลสตรี*, ปีที่ 42 (ฉบับที่ 1009) มกราคม, หน้า 16.
- สกุล บุญยทัต, 2555. Entertainment. *กุลสตรี*, ปีที่ 42 (ฉบับที่ 995) ปักษ์หลังมิถุนายน, หน้า 49.
- สมบุญ เถกิงนาม, 2556. Classic Movies Effect. *Videophile & Audiophile*, ปีที่ 16 (ฉบับที่ 191) มกราคม, หน้า 59.
- นพ. สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์, 2556. ดูหนังหาความหมาย. *หมอชาวบ้าน*, ปีที่ 34 (ฉบับที่ 407) มีนาคม, หน้า 71.
- สมาชิกหมายเลข 701322, 2556. *สรุปผลกระทบ ([มวยถูกคู่] ฉเดชน์ VS บี-สุกฤษฎี (คิดว่าใครดังในวงกว้างมากกว่ากัน))*. [ออนไลน์] 24 พฤษภาคม. เข้าถึงได้จาก: <<http://pantip.com/topic/30523661>> [วันที่ค้นข้อมูล 8 เมษายน 2557].
- สาวไกด์ใจซื่อ, 2553. สิ่งเล็กๆที่เรียกว่า "รัก" – กับความทรงจำวัยเยาว์. *Bloggang.com* [blog] 10 กันยายน. เข้าถึงได้จาก: <<http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=pakwan>> (วันที่ค้นข้อมูล 31 กรกฎาคม 2554).
- สุพมิตรา วรพงศ์พิเชษฐ, 2555. การสร้างสุนทรียภาพแห่งความรุนแรงในภาพยนตร์ ของมิชาเอล ฮาเนเค. *วารสารนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, ปีที่ 30 (ฉบับที่ 4), หน้า 120-132.
- สัทธาธิก ลันโทม, 2556. หนังสือ / ดนตรี / วิดีโอ : รักของพี่มากกับแม่นาก ที่ลงเอยอย่างมีความสุข. *ขวัญเรือน*, เมษายน, ปีที่ 44 (ฉบับที่ 994) ปักษ์หลัง เมษายน, หน้า 190.
- องอาจ ฤทธิ์ปรีชา, 2555. Movie: อันเนื่องจากหนังสือ. *เอนเตอร์เทน*, ปีที่ 31 (ฉบับที่ 1104) ปักษ์หลัง มกราคม, หน้า 46-47.
- อภิรักษ์ ชัยปัญญา และพันพิศสา รูปเทียน, 2554. *รายงานสรุปความก้าวหน้าโครงการวิจัยเรื่อง การวิจารณ์ศิลปะ : รอยต่อระหว่างวัฒนธรรมลายลักษณ์กับวัฒนธรรมเสมือนจริงรอบ 6 เดือนที่ 2*

- (สาขาศิลปะการละคร) 1 เม.ย. 2554 – 30 กย. 2554. โอ. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2554.
- อรรถนพ ชินตะวัน, 2555. Shara: กระเจกของหนัง. *วารสารอ่าน*, ปีที่ 3 (ฉบับที่ 4) ตุลาคม 2554 – มีนาคม, หน้า 196-207.
- อารีย์ นักดนตรี, 2556. คนทีวี : เหนื่อยจนเบยค๊ะ. *ด้วยคุณ พิเศษ* ปีที่ 38 (ฉบับที่ 461) ปักษ์แรก กรกฎาคม, หน้า 116-117.
- อัญชลี ชัยวรพร, 2548. การวิจารณ์ภาพยนตร์. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาทฤษฎีและการวิจารณ์ภาพยนตร์หน่วยที่ 9 – 15*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, หน้า 61-92.
- อัญชลี ชัยวรพร1, 2556. รายงานสรุปความก้าวหน้าโครงการวิจัย “การวิจารณ์ศิลปะ : รอยต่อระหว่างวัฒนธรรมสื่อสิ่งพิมพ์กับสื่ออินเทอร์เน็ต” สาขาภาพยนตร์ ในรอบ 6 เดือนที่ 2 ระหว่างวันที่ 15 มีนาคม 2556 – 15 กันยายน 2556. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- อัญชลี ชัยวรพร2, 2556. *คู่กรรม โกโบรี อังศุมลลิน* [ออนไลน์] 2 เมษายน. เข้าถึงได้จาก: <http://thaicinema.org/reviewsth99_013khookam.php> [วันที่ค้นข้อมูล 8 เมษายน 2557].
- อัศวิน ชาบารา, 2553. ภาพความเป็นชายจากการสร้างตัวละครหลักในภาพยนตร์ของมาร์ติน สกอร์เซซี. *วารสารนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, ปีที่ 28 (ฉบับที่ 2), หน้า 144 – 157.
- เอกราช มอญวัด, 2555. The Amazing Spider-Man จดหมายจากป้าเมย์. *สตาร์ฟิกส์*, ปีที่ 48 (ฉบับที่ 822) สิงหาคม, หน้า 144-145.
- เอกราช มอญวัด, 2555. *สัมภาษณ์ประวัติการทำงาน*. สัมภาษณ์โดยอัญชลี ชัยวรพร. [เทป], 3 มีนาคม 2555, 13.00.
- Aguileraanimato, 2552. Resident Evil : Apocalypse. *Bloggang.com* [blog] 18 พฤศจิกายน. เข้าถึงได้จาก: <<http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=aguileraanimato&month=09-2007&date=18&group=3&gblog=1>> [วันที่ค้นข้อมูล: 16 มกราคม 2556].
- Alwaysfluke, 2555. ภาพยนตร์ Home ความรัก ความสุข ความทรงจำ. *Bloggang.com* [blog] 12 เมษายน. เข้าถึงได้จาก <<http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=alwaysfluke&group=35>> [วันที่ค้นข้อมูล 14 กุมภาพันธ์ 2556].
- Blah Blah, 2554. Movies: ลัดดาแลนด์. *Zoo Weekly*, 161 เมษายน, หน้า 81.
- catcakemaru, 2555. The Avengers รวมพลยอดมนุษย์เที่ยวนี้ “เวิร์ก”. *Bloggang.com* [blog] 9 พค. เข้าถึงได้จาก : <<http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=catcakemaru&group=3>> [วันที่ค้นข้อมูล 18 มกราคม 2556].

- Chayanin Tiangpitayagorn, 2012. *ATM เออร์ค เออเร่อ* [Facebook]. 23 January. Available at: <<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10150493476331650&set=a.10150452766946650.362966.501876649&type=3&theater>> [วันที่ค้นข้อมูล 7 April 2014].
- fella 777, 2555. ไปดูมาแล้ว - ต๊อบ ซีเคร็ท วัลรุ่น (ไม่ไร้สาระ). *Bloggang.com* [blog] 8 มิถุนายน. เข้าถึงได้จาก : <<http://www.bloggang.com/viewblog.php?id=travelmusicismylife&date=08-062012&group=1&gblog=8>> [วันที่ค้นข้อมูล: 19 มกราคม 2556].
- filmism, 2552. Ballad ใหม่ผกก. Always. *Bloggang.com* [blog] 8 กันยายน. เข้าถึงได้จาก: <www.bloggang.com/viewdiary.php?id=filmism&month=092009&date=08&group=1&gblog=32> [วันที่ค้นข้อมูล 14 กุมภาพันธ์ 2556].
- filmsick, 2552. ความตายใต้เงาโศก มหาภาพยนตร์แห่งคนเล็กคนน้อยของ Lav Diaz. *วารสารอ่าน*, ปีที่ 2 (ฉบับที่ 1) เมษายน - กันยายน, หน้า 121-137.
- Frebber1, 2556. กระชู้ที่ต้ง. [ออนไลน์] 3-17 เมษายน. เข้าถึงได้จาก: <<http://pantip.com/profile/199910>> [วันที่ค้นข้อมูล 8 เมษายน 2557].
- Frebber2, 2556. กระชู้โหด โหดเลย โกโบริ-บี กับ โกโบริ-ฉเดชน์ ใครคือ โกโบริของคุณ. [ออนไลน์] 16 เมษายน. เข้าถึงได้จาก: <<http://pantip.com/profile/199910>> [วันที่ค้นข้อมูล 8 เมษายน 2557].
- Frebber3, 2556. รีวิว "เลือดชาติดียว เดอะมิวสิคัล" จากการชมรอบ 2 ว่าด้วยนักแสดง (ตามที่มีคนขอมา) และฝากถึงรัชดาด้วยความรัก. [ออนไลน์] 30 พฤศจิกายน. เข้าถึงได้จาก: <<http://pantip.com/topic/31313300>> [วันที่ค้นข้อมูล 8 เมษายน 2557].
- Frebber4, 2556. เรื่องย่อ + ภาพแรก บี สุกฤษฎี พลอย เมอมาลย์ จากภาพยนตร์ คัดถึงวิทยา (Teacher's Diary). [ออนไลน์] 2 มกราคม. เข้าถึงได้จาก: <<http://pantip.com/topic/31459098/comment5>> [วันที่ค้นข้อมูล 8 เมษายน 2557].
- itcu, 2548. *Bride and Prejudice - Jane Austen + Bollywood = คาวพระสุกร!!!!?* *Bloggang.com* [blog] 5 เมษายน. เข้าถึงได้จาก: <<http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=unit-maxx>> [วันที่ค้นข้อมูล 5 สิงหาคม 2554]
- jj, 2554. CD - VCD - DVD Guide. *ASTA Mag*, ปีที่ 3 (ฉบับที่ 36) มกราคม 2554, หน้า 92.
- Last E & Ening, 2556. Movie: Life of Pi. *Touch Magazine*, ปีที่ 2 (ฉบับที่ 29) เมษายน, หน้า 120.
- jumbopop, ไม่ทราบวัน. *ฟอรั่ม*. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <<http://forum.jumbopop.com/movie-review/>> [วันที่ค้นข้อมูล 8 สิงหาคม 2554].
- mion4you, ไม่ทราบวัน. *ฟอรั่ม*. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <<http://www.mion4you.com>> [วันที่ค้นข้อมูล 10 กรกฎาคม 2554].

movieremark, ไม่ทราบวัน. วิจารณ์หนัง *Captain America The First Avenger*. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก <<http://action-and-adventure.movieremark.com/entry/4e4783d8bfed250cf90000003>> [วันที่ค้นข้อมูล : 29 สิงหาคม 2554].

Mr. Coffee, 2556. เปิดตัวคนดูแล 'เฉลิมไทย' ตอนแรก. *เนชั่นสุดสัปดาห์*, ปีที่ 22 (ฉบับที่ 1102) 12 กรกฎาคม, หน้า 39.

mthai, 2009. *Transformer: Revenge of the Fallen* แอ็คชั่นมันส์มากมาย แต่อย่าไล่หาเหตุผล. [ออนไลน์] (23 June) เข้าถึงได้จาก : <<http://movie.mthai.com/movie-review/43052.html>> [วันที่ค้นข้อมูล 27 กรกฎาคม 2554].

nangdee, ไม่ทราบวัน. *บอร์ดภาพยนตร์* [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <<http://www.nangdee.com/webboard>> [วันที่ค้นข้อมูล 3 สิงหาคม 2554].

nidnok koppoets, 2013. filmnorama. *Barefoot*, ปีที่ 3 (ฉบับที่ 45) July, หน้า 115.

pantip, 2556. *เปรียบเทียบสองโกโบริ จากทักษะของอารีย์ นักดนตรี มีละครชั้นครู*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <<http://pantip.com/topic/30774948/comment11>> [วันที่ค้นข้อมูล 8 เมษายน 2554].

pantip, 2557. *คิดถึงวิทยา* " เข้าฉาย 2 วันแล้ว กระแสเป็นยังไงบ้างครับ? [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <<http://pantip.com/topic/31812138/comment29-5>> [วันที่ค้นข้อมูล 8 เมษายน 2554].

Parnkung, 2554. คาวบอย ปะทะ เอเลี่ยน: คนเถื่อนก็เป็นฮีโร่ได้เหมือนกัน. *Bloggang.com* [blog] 25 สค. เข้าถึงได้จาก: <<http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=animemovie&group=3>> [วันที่ค้นข้อมูล 29 สิงหาคม 2554].

postjung, 2554. *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 3 Comment*. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <<http://movie.postjung.com/531.html>> [วันที่ค้นข้อมูล 29 สิงหาคม 2554].

siamzone, 2554. *Rise of the Planet of the Apes* วิจารณ์ภาพยนตร์. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <<http://www.siamzone.com/movie/m/6165/review?page=3>> [วันที่ค้นข้อมูล 5 สิงหาคม 2554].

siamzone, ไม่ทราบวัน. *วิจารณ์ภาพยนตร์*. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <<http://www.siamzone.com/movie/review.php>> [วันที่ค้นข้อมูล 5 สิงหาคม 2554].

thaicinema.org, 2012. *รัก 7 ปี ดี 7 หน* [Facebook]. 28 กรกฎาคม. เข้าถึงได้จาก: <https://www.facebook.com/thaicinema.org?hc_location=timeline> [วันที่ค้นข้อมูล 8 เมษายน 2557].

thaicinema.org, 2012. *The kids in action*. [Facebook]. 20 สิงหาคม. เข้าถึงได้จาก : <https://www.facebook.com/thaicinema.org?hc_location=timeline> [วันที่ค้นข้อมูล 8 เมษายน 2557].

thaicinema.org, 2013. *คู่กรรม* [Facebook]. 3 เมษายน. เข้าถึงได้จาก :

<<https://www.facebook.com/105120912868649/posts/328598630576905>> [วันที่ค้นข้อมูล 8 เมษายน 2557].

tictin, 2555. เรื่องรักระห (ว่าง) ใคร. *Bloggang.com* [blog] 3 เมษายน. เข้าถึงได้จาก : <<http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=thickthin&group=2>> [วันที่ค้นข้อมูล: 14 กุมภาพันธ์ 2556].

ภาษาอังกฤษ

- Clayton A. & Klevan, A., 2011. *The Language and Style of Film Criticism*. Oxon: Routledge.
- Gubbins, M., 2011. Digital Revolution: Active Audiences and Fragmented Consumption. In D. Konigsberg, I., 1997. *The Complete Film Dictionary*. US: Bloomsbury.
- Kuhn, A. & Westwell, G., 2012. *A Dictionary of Film Studies*. Oxford: Oxford University Press.
- Lordanova, D. & Cunningham, S. ed 2011. Digital Disruption. Scotland: St Andrews Film Studies, p. 67- 100.
- Lordanova, D., 2011. Digital Revolution: Disruption: Technological Innovation and Global Film Circulation. In D. Lordanova & S. Cunningham, ed 2011. Digital Disruption. Scotland: St Andrews Film Studies, p. 1-31.
- Martin, A., 2011. Incursions. In: A. Clayton & A. Klevan, ed. 2011. *The Language and Style of Film Criticism*. Oxon: Routledge. หน้า 58-61.

ภาคผนวกที่ 1

หนังสือเล่มเกี่ยวกับการวิจารณ์ภาพยนตร์

หนังสือเล่มที่รวบรวมเกี่ยวกับการวิจารณ์ภาพยนตร์

กฤษฎา เกิดดี, 2536. *การเมืองบนแผ่นฟิล์ม*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย.

กฤษฎา เกิดดี, 2541. *พิพากษานอกศาล : ภาพยนตร์ & กลวิจารณ์ & การแสดงทรรณะ*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มติชน.

กฤษฎา เกิดดี, 2550. *วิจารณ์หนังไทย : รวบรวมบทวิพากษ์ภาพยนตร์ไทย 2540-2549*. พิมพ์ครั้งที่ 1. ปทุมธานี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.

กาญจนา แก้วเทพ, 2537. *วิจารณ์หนังทัศนะใหม่ 2*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : เจนเดอร์เพรส.

กิตติศักดิ์ สุวรรณโกสิน, 2529. *หนังคลาสสิก*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ห้องภาพสุวรรณ.

กิตติศักดิ์ สุวรรณโกสิน, 2538. *หนังอเมริกันประวัติศาสตร์และงานคลาสสิก*. กรุงเทพฯ : ห้องภาพสุวรรณ.

กิตติศักดิ์ สุวรรณโกสิน, 2540. *หนังหุ้มกระดูก*. กรุงเทพฯ : แพรวเอนเตอร์เทน.

กัลปพฤกษ์, 2541. *Asia 4: สี่ยอดผู้กำกับแห่งเอเชียตะวันออก*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : Openbooks, 2548.

ทรงยศ แววหงษ์, 2541. *คุยกับหนัง*. กรุงเทพฯ : ดวงกมลฟิล์มเฮ้าส์.

นันทขว้าง สิริสุนทร, 2543. *ส่วนแบ่งแห่งความหลง*. กรุงเทพฯ : แพรวเอนเตอร์เทน.

บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา, 2533. *อาศิระ คูโรซาวา จักรพรรดิแห่งภาพยนตร์ญี่ปุ่น*. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ : ดวงกมล.

บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา, 2538. *ศิลปะแขนงที่เจ็ด เพื่อวัฒนธรรมแห่งการวิจารณ์ภาพยนตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เมื่อดทราย.

บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา, 2552. *โรงงานแห่งความฝัน : คู่มือการวิจารณ์ภาพยนตร์สำนักบริบท*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : พับลิค บุเคอรี.

ประชา สุวิธานนท์, 2540 – 2542. *แผ่นเนื้อ เลื่อนหนัง เล่ม 1-2*. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ : มติชน.

ประวิทย์ แต่งอักษร, 2543. *ตำนานระทึกขวัญ อัลเฟรด ฮิตซ์ค็อก*. กรุงเทพฯ : แพรวเอนเตอร์เทน.

ประวิทย์ แต่งอักษร, 2547. *หนังพันลึก*. กรุงเทพฯ : Blackberry Publishing.

มนิธรรม เทียมเทียบรัตน์ และ สุทธากร สันติธวัช, 2542. *เดียวดายอย่างโรแมนติก : Days of being wild และงานของห้วงคาไว*. กรุงเทพฯ : ฟิล์มวิวกรุ๊ป.

มนิธรรม เทียมเพียบรัตน์, 2542. *ฝ่าไฟแดง*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: แพรวเอนเตอร์เทน.

มยุรี คำรงค์เชื้อ, 2535. *วิจารณ์หนังสือ*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: เชนเดอร์เพรส.

มาลินี แก้วเนตร, 2543. *คมงามในหนามแดง*. กรุงเทพฯ: มติชน.

มาลินี แก้วเนตร, 2545. *แลหน้าลอดแว่นวรรณกรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สยาม.

สนานจิตต์ บางสพาน, 2534. *สงครามกับมิตรภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สนานจิตต์.

สนานจิตต์ บางสพาน, 2539. *ชีวิตกับความตาย สัจนิยมบนแผ่นฟิล์ม อาศิระ คุโรซาวา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุวรรณภูมิ.

สนานจิตต์ บางสพาน, 2543. *สันดานดิบ*. กรุงเทพฯ: แพรวเอนเตอร์เทน.

สรวีชัย ชัยนาม, 2555. *จากการปฏิวัติถึงโลกาภิวัตน์: ความรู้เบื้องต้นการเมืองโลกเชิงวิพากษ์ผ่านสื่อภาพยนตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์.

สิทธิรักษ์ ตูลาพิทักษ์, 2541. *จีนควมฝรั่ง หนังสือนอกกระแส*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

สิทธิรักษ์ ตูลาพิทักษ์, 2542. *ลมตะวันตก*. กรุงเทพฯ: แพรวเอนเตอร์เทน.

สุทธากร สันติวัช, 2544. *วงจรรื่นรมย์*. นนทบุรี: Bioscope.

อิเร้ง, 2541. *มันส์..จนหยดสุดท้าย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: แพรวเอนเตอร์เทน.

อุทิศ เหมะมูล และ ธเนศน์ นุ่นมัน, 2549. *151 Cinema*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: Openbooks.

อุทิศ เหมะมูล, 2551. *Outsider in cinema*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: Openbooks.

วิทยานิพนธ์และงานวิจัย

กฤษฎา เกิดดี, 2534. *การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ กระบวนการวิจารณ์ภาพยนตร์สนานจิตต์ บางสพาน กับ สุทธากร สันติวัช*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กำพล จันทะกุล, 2550. *ลีลาการเขียนและกลวิธีการนำเสนอบทวิจารณ์ภาพยนตร์ในนิตยสารภาพยนตร์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นพมาส แววหงส์, ดังกมล ณ ป้อมเพชร์ และ ฤทธิรงค์ จิวากานนท์, 2547. อิ่มไปกับอาหารหลากหลายชาติในหนัง
ใน โครงการวิจัย เรื่องกินเรื่องใหญ่ในไทยและเทศ. ฝ่ายวิจัย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิชพร วินิจชัย, 2549. การวิเคราะห์กระบวนการวิจารณ์ภาพยนตร์ของประวิทย์ แต่งอักษร. วิทยานิพนธ์วารสาร
ศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภาคผนวกที่ 2

บทสัมภาษณ์นักวิจารณ์

1. ผมอยู่ข้างหลังคุณ
2. คณัตร รังษิกาญจน์ส่อง
3. อลงกต ใหม่ด้วง (กัลปพฤกษ์)
4. เอกราช มอญวัณ มอญวัต
5. Hubert Nigoret
6. ชากร ไชยปรีชา
7. บดินทร์ เทพรัตน์
8. วิวัฒน์ เลิศวิวัฒน์วงศา

ผู้ให้สัมภาษณ์ : ไม่แจ้ง

นามปากกา : ผมอยู่ข้างหลังคุณ

พื้นที่การทำงานวิจารณ์ : ฟิล์มแมก, ออล แมกกาซีน บล็อกและแฟนเพจ

ผู้สัมภาษณ์ : อัญชลี ชัยวพร วันที่สัมภาษณ์ : 21 สิงหาคม 2554

ผู้ถอดเทป : อัญชลี ชัยวพร

เริ่มสนใจหนังตั้งแต่เมื่อไรคะ

ผมชอบดูหนังมาตั้งแต่เด็ก ตั้งแต่เรียนชั้นประถม มันเหมือนเป็นกิจกรรมของที่บ้าน เราจะเช่าหนังจีนชุดมาดู พอเสาร์อาทิตย์ก็เข้ามากรุงเทพดูหนังกับพ่อ พอตอนจบ ม.3 ผมสอบเข้าเตรียมอุดมศึกษาไม่ติด พ่อก็ปลอบใจด้วยการพาไปดูหนัง 2 เรื่องติดกัน คือ ชีวิตผมผูกพันกับหนังมาตั้งแต่เด็ก สมัยเด็ก ๆ ก็ชอบอ่านนิยายสารพัดมั่วว เอ็นเตอร์เทน แต่ไม่ได้คิดว่าจะมาเขียนเรื่องหนัง

มาเริ่มเขียนหนังจริง ๆ ตอนปีท้าย ๆ ของการเรียนหมอแล้วครับ เริ่มจากการเขียนพันทิปกับเว็บไทยคดีดี ด้วยความที่ผมเป็นคนชอบอ่านคำวิจารณ์ ผมก็เริ่มเข้าไปตอบ เวลาผมตอบที ก็ชอบตอบยาว ๆ มันก็เริ่มมีความคิดอยากจะทำ ก็เลยไปตั้งกระทู้ในเว็บบอร์ดไทยคดีดี และพันทิป เล่าสู่กันฟัง หลังจากนั้นมีคนแนะนำให้ไปเขียนในบล็อก เพราะมันสามารถเก็บไปได้เรื่อย ๆ คนจะไปร้ออ่านเมื่อไรก็ได้ ช่วงเขียนบล็อกก็มีคนแนะนำว่าน่าจะลองส่งไปพิมพ์ที่ไหนได้ ผมก็เคยลองส่งไปให้หลายเล่มพิจารณาจะครับ พิมพ์ออกมอลงกระดาษชัดเจน โดยต้นฉบับเหมือนอย่างในบล็อกทุกอย่าง ส่งไปตามสำนักพิมพ์ 3-4 เล่ม ส่วนที่เป็นบทความ ผมก็ใช้วิธีส่งแบบเป็นลิงค์ไปอย่างสตาร์ฟิกส์ แต่ตอนนั้นเป็นที่รู้จักเฉพาะในบล็อก ทุกที่ก็เงียบหมด มีเฉพาะมดดินเท่านั้นที่ตอบมาว่าไม่ผ่าน ผมก็คิดว่าตัวเองจะไม่เหมาะ มาตราฐานไม่ถึง

แต่อยู่ดี ๆ มีอยู่คนที่ทำสำนักพิมพ์ เขาก็มาชวนว่าสนใจรวมเล่มไหม แต่ผมคิดว่ามันคงจะไม่เหมาะถ้าเราจะลอกสิ่งที่มาจากบล็อกไป ใครจะมาซื้อในเมื่อเว็บมันมีอยู่แล้ว ผมคิดว่าถ้ารวมบทวิจารณ์หนังอาจจะขายยาก ผมก็เลยใช้วิธีคิดใหม่ เอามารวมเป็นธีมใหม่ นึงแก้ไขใหม่ แล้วก็ส่งไป เขาก็โอเค พอออกมาได้เล่มแรก ก็มีคนมาชวนไปเขียนคอลัมน์ จากนั้นก็ต่อมาเรื่อย ๆ

เขียนอยู่นานไหมกว่าจะมาได้รวมเล่ม

ประมาณ 2-3 ปี ก็ส่งไปตามที่ต่าง ๆ หลังจากนั้นอีก 2-3 เดือนก็มีคนขอรวมเล่ม

ตอนนี้มีรวมกี่เล่มเท่าไรแล้วคะ

6 เล่ม เป็น 2 สำนักพิมพ์ เป็นสำนักพิมพ์ที่เรียกผมไปเขียนคอลัมน์ให้นิตยสารของเขา นิตยสารวัยรุ่นชื่อ คริม เขียนไประยะหนึ่ง เขาขอให้รวมเล่ม ก็มีการแก้ไขใหม่ เป็นเล่ม 3 จากนั้นก็ต่อมาเรื่อย ๆ

เนื้อหาของทั้ง 6 เล่มเป็นการรวมงานเก่าหรือเขียนใหม่

ผสมกันครับ เล่มแรกเนื้อหาจะคล้ายงานบล็อกเกือบทั้งหมด แต่จะมีการเรียงเรียงส่วนที่เป็นการวิจารณ์หนึ่ง เป็นส่วนตัวจะตัดไป เช่นชอบไม่ชอบ จะเก็บไว้และเพิ่มเติมแง่มุมทางด้านจิตวิทยาลงไป แรงจูงใจ ข้อคิดของความรัก

ส่วนเล่มต่อ ๆ มา ผมจะคิดเป็นธีมแต่ละเล่มไว้ก่อน แล้วแยกประเด็นออกไป โดยยกตัวอย่างจากหนึ่ง ไม่ได้เน้นจากหนึ่งโดยหนึ่ง เน้นประเด็นทางจิตวิทยา แล้วยกตัวอย่างจากหนึ่ง เล่มแรก มี 25 บทความ กวีวิเคราะห์จากหนึ่ง 25 เรื่อง แต่เล่ม 2 มี 9 ประเด็น เช่น death and dying พูดถึงประเด็นก่อน แล้วค่อยยกตัวอย่างจากหนึ่ง หรืออีกเล่มหนึ่ง เมื่อคลื่นสึนามิโลกเปลี่ยนไป ผมจะคิดให้เป็นเหมือนไดอารี่ 52 สัปดาห์ ถ้าเขากำลังจะตายจะเป็นอย่างไร แต่ละบทก็จะเป็นการรำพันสั้น ๆ มีการยกข้อความจากหนึ่ง แล้วค่อยมาขยายมุมมองทางจิตวิทยา ผมไม่ได้พูดถึงหนึ่งเลย แต่ยืมชีวิตและตัวละครของหนึ่งมากกว่า แต่พอท้ายเล่ม เราก็จะเฉลยว่าได้แรงบันดาลใจจากหนึ่งเรื่องไหนบ้าง แต่ละเล่มจะไม่ได้พูดถึงหนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์ คนที่ไม่ได้ดูหนึ่ง ก็อ่านได้

แบบนี้ต้องทำการบ้านหนักมากเลยใช่ไหม

ครับ เพราะต้องให้เข้ากับธีมด้วย พยายามทำให้ดูเป็นหนึ่งมากเกินไป แต่ละบทจะเป็นเรื่องราวบ้าง เป็นไดอารี่บ้าง เราไม่ได้ออกเป็นหนึ่ง เพราะอะไร คนถึงมีความหลากหลาย พอสิ่งที่ผมเรียนมาเป็นจิตเวช ก็จะเจอคนที่ใช้ที่เจ็บปวดจากความรักก่อนข้างมาก ก็จะเจอแง่มุม ผมก็จะออกแบบเป็นตัวละคร 3 ตัว แต่ละคนก็พบกับเหตุการณ์ความเจ็บปวดจากความรักที่แตกต่างกันออกไป เช่น แม่ที่กำลังจะเสียลูกจากความตาย ผู้หญิงที่ถูกทิ้ง แต่ละบทก็จะหยิบหนึ่งมาเข้ามาเกี่ยว ก็จะไม่วิจารณ์ แต่จะพูดถึงวงจรของชีวิต

ตอนนี้ทำงานด้านไหนบ้าง

ก็เขียน 2 เล่ม คือ फिल्मแมกซ์ กับ ออล แม็กกาซีน (All Magazine) และออกทีวีของทรูวิชั่น รายการคุยกับหนึ่ง แต่ละสัปดาห์ก็มีโจทย์ให้หนึ่งเรื่องหนึ่ง ดูแล้วก็จะได้อะไร อย่างไร เขาติดต่อมาตอนแรกให้ผมไปพูดคุยในฐานะหมอ เรื่องความรุนแรงในครอบครัว พอไปออกรายการแล้ว พบกับโปรคิวเซอร์รายการ เขามาติดต่อในฐานะคนเขียนหนังสือ

ทำงานมาตอนนี้ก็ปีแล้ว พบว่าการเขียนในแต่ละสัปดาห์ต่างกันอย่างไร

6-7 ปีแล้วครับ ต่างกันมากครับ ในสื่ออินเทอร์เน็ตก็แตกต่างกัน ตอนหลังผมไม่ค่อยได้เขียนในบล็อกแล้ว มาเขียนในเฟซบุ๊กแทน ข้อดีของมันก็คือเขียนอะไรก็ได้ที่อยากเขียน จะเขียนเมื่อไรก็ได้ ไม่อยากเขียนก็ได้

2. มีฟีดแบ็ก ซึ่งเป็นประโยชน์มากสำหรับคนที่เขียนไซเบอร์ สมัยก่อนคนที่มาวิจารณ์ว่าชอบ แสดงว่าเราเขียนโอเค แต่ถ้าเราเขียนแล้ว คนอ่านแล้วงง ๆ บอกว่าไม่ใช่ มัน เราก็มีโอกาสทบทวนว่าข้อเขียนของเรามีปัญหาตรงไหน

แต่ถ้าเขียนลงสื่อกระดาษ ข้อดีก็คือมี บก. ซึ่งบางทีเราก็คิดว่าเราเขียนดีแล้ว แต่จริง ๆ แล้วมันไม่ดี หนังสือนี้บ่อยมาก เพราะเขาขอมาปรับโน่นปรับนี่ แรก ๆ ก็รู้สึกขัดใจ เพราะไม่เคยมีใครมาแก้งานของเรา แต่พอมาปรับแล้วดีขึ้น เราก็รู้สึกว่าได้ ช่วยเรา แต่ช่วยคนละแบบ บล็อกเป็นการช่วยเราจากคนอ่าน แต่สื่อกระดาษ เป็นคำวิจารณ์จากคนทำหนังสือ คนที่มีประสบการณ์

นิตยสารมีเรื่องเวลาเข้ามาเกี่ยว ต้องส่งในเวลาที่กำหนด มีความกดดันอยู่ บล็อกนี้ผมต้องรับผิดชอบเอง เขียนไม่ดี ก็ไม่เป็นไร แต่พอเป็นสื่อกระดาษปุ๊บ ถ้าเขียนแล้ว คนอ่านไม่ชอบ ก็รู้สึกกดดันอยู่บ้างเหมือนกัน

โทรทัศน์ เพิ่งเริ่มมาได้ 1-2 เดือน ก็ยังไม่ทราบผลสักเท่าไร ก็สนุกไปอีกแบบ มีการแอ็คชั่น แลกเปลี่ยนกับพิธีกร มีอีกคนที่เสนอความคิด ผมมองว่าการเขียนเป็นอาชีพที่มีอำนาจ เราจะเขียนอะไรก็ได้ แต่พอมาเป็นรายการโทรทัศน์ ที่จะต้องไปถึงผู้ชมจำนวนมาก ก็จะต้องมีฟีดแบ็กมากขึ้น แก่ผู้ร่วมรายการ บอกว่าไม่เห็นด้วย เราก็ต้องมาฝึกให้รู้จักฟังมากขึ้น มีเวลาทบทวน กลับมาดูตัวเองมากขึ้น อีกอย่างสื่อทีวีมีความเป็นเอ็นเตอร์เทนมากกว่า ถ้าไปพูดเราไม่ใช่ดารา มีบุคลิกเหล่านั้น บางคนนัดเขียน แต่ถ้านึกคิดไม่ได้ การไปออกสื่อทีวี ก็อาจจะยาก

ส่วนของผม เวลาพูด ก็จะเน้นชอบ ไม่ชอบ ผสมกับจิตวิทยาหน่อย คล้าย ๆ เขียนลงเฟซบุ๊กนั้น เช่นว่า ทำไมตัวละครไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต

ที่บอกว่าอันที่บล็อกต้องมาตัดส่วนที่เป็นส่วนตัวมาก พอมาเขียนหนังสือกับออกรายการทีวี ต้องเตรียมอะไรแบบนี้ไหม

หนังสือนี้ต้องเตรียมครับ การเขียนหนังสือแตกต่างจากบล็อกอีกอย่าง ตรงที่คนเขียนบล็อกไม่ต้องมารับผิดชอบเหมือนหนังสือที่อาจจะขายไม่ออก งานที่ออกมาจะต้องขึ้นอยู่กับเขาได้ อย่างที่เราบอกว่าอยากออกงานวิจารณ์ แต่เขาบอกว่าขายไม่ได้ เราก็ต้องปรับ รักษาสิ่งที่เป็นตัวเรา และสิ่งที่เป็นตัวเขาด้วย ทำให้มีกำลังทั้ง 2 ฝ่าย นี่เป็นสาเหตุที่ผมต้องคิดเสมอ ว่า 1. ผมอยากเขียนใหม่ 2. ผมเขียนแล้ว มีคนอยากอ่านไหม เราก็จะเสนอสำนักพิมพ์ประมาณนี้ ซึ่งมันจะต่างจากบล็อก คนอ่านจะต้องเสียเงินซื้อ เพราะฉะนั้น เขาก็ต้องการอะไรที่มันแตกต่าง ไม่ใช่แค่อ่านฟรี

ส่วนการออกไปพูดนี้ มันยากกว่าตรงที่ว่า ต้องเตรียมสคริปต์ ถ้าเราเขียนหนังสือไม่ออก เราออกไปพักสักครู่ กลับมาเขียนได้ แต่ถ้าเป็นสคริปต์ มันมีการอัดเทปต่อเนื่อง เราต้องเตรียมให้พร้อมก่อนที่จะไปออกรายการ

คิดว่ามีอะไรเป็นจุดเด่นในตัวที่ทำให้มีแฟนอยู่ 2-3 หมื่น รวมทั้งแฟนอ่านหนังสือ

ผมไม่แน่ใจว่า แฟนที่ซื้อหนังสือจะเป็นแฟนมานาน หรือเป็นแฟนใหม่ที่เพิ่งเคยเป็นแฟนมานาน คิดว่ากลุ่มแรกน่าจะมากกว่า

ผมคิดว่า 1. ลักษณะของสื่อไซเบอร์ก็มีส่วน ถ้าย้อนไปตั้งแต่เมื่อ 5-6 ปีก่อน คนที่เขียนมานานแบบนี้ไม่ค่อยมีหรอกครับ ส่วนใหญ่เขียนไปแค่ 1-2 ปีก็เลิก 2. มันเป็นเรื่องที่ฟรี คนเข้าถึงได้ง่าย อย่างหนังสือฟิล์มแมกซ์ ไปไอศโกลบ จะต้องเป็นคอหนัง ชอบมาก แต่คนส่วนหนึ่งไม่ซื้อ

3. อีกข้อคือ คนอ่านมักรู้สึกเหมือนกับว่า บล็อกเกอร์ไม่ได้รับเงินค่าจ้างเหมือนคอลัมนิสต์ อารมณ์เหมือนคนคู่ด้วยกัน ทำให้คนอ่านชอบเข้าไปอ่านรู้สึกเหมือนมันสดดี

4. อีกอย่างคือลักษณะงานเขียนผม ไม่ได้ยากมาก เลยน่าจะเข้าถึงคนอ่านง่าย เวลาพูดถึงงานวิจารณ์หนัง มันจะมีอยู่หลายแบบ ส่วนใหญ่จะเป็นคนในสายนี้ เช่น โลว์คีย์ (low-key) ไฮคีย์ (high-key) ซึ่งผมชอบอ่าน เพราะผมเป็นคอหนัง แต่ของผมมันไม่ได้เป็นแบบนั้น ของผมจะตื้นกว่า แต่เป็นเรื่องของคนทั่ว ๆ ไป เรื่องของการใช้ชีวิตประจำวัน เป็นเรื่องจิตวิทยา คนมีจิตแบบนี้มากกว่า แต่ครั้งที่ผมเขียน พยายามเขียนให้อ่านง่ายด้วยสมัยก่อน คนบอกว่าจิตวิทยาเป็นเรื่องยาก เป็น soft science ที่เข้าถึงคนยาก อย่างฟรอยด์ อ่านแล้วอ่านอีก แต่ผมจะเขียนให้ 1. อ่านแล้วรู้เรื่อง 2. ไม่พยายามจับทฤษฎีที่เป็นจิตวิเคราะห์ที่ยากเกินไป

นอกจากนั้นความง่ายแล้ว เวลาจะเลือกหนังเขียนอย่างไร เห็นอยู่ต่างจังหวัดด้วย

ผมเข้ากรุงเทพทุกสัปดาห์ครับ ทำงานด้วย ก็ได้ดูหนังสัปดาห์ละ 1-2 เรื่อง ส่วนหนังแผ่นก็ดูได้ทุกวัน ส่วนวิธีการเลือก ก็คือเลือกเรื่องที่อยากดู ถ้าเรื่องไหนไม่อยากดู ก็ไม่ดู ผมโชคดีที่นิตยสารที่ผมเขียน ไม่ได้มีการสั่งให้ไปดูอยากเขียนเฉพาะในสิ่งที่อยากเขียน

เขียนในเชิงจิตวิทยาทุกเรื่องหรือเปล่า

ก็ไม่เชิงจิตวิทยาทุกเรื่อง เป็นลักษณะจิตวิทยาประยุกต์มากกว่า อย่างเรื่อง Black Swan อาจจะไม่ลึกสักนิด ก็จะมองในเรื่อง psycho-dynamic แต่พอผมมาเขียน Blue Valentine กับ Last Night จะไม่เอาทฤษฎีอะไร แต่จะมองความสัมพันธ์ของคนที่มีปัญหา ทำไมคนที่รักกันในตอนต้น จะเกิดปัญหาในตอนหลังได้อย่างไร โดยเอาจากประสบการณ์ในการทำงานของเรา โดยไม่โยงกับทฤษฎีของใคร

ทางการเขียนล่ะคะ ได้มาจากไหน

การอ่านหนังสือมากเป็นส่วนหนึ่ง นิยายสารนึ่งน่าจะมีส่วน ผมอ่านมาตั้งแต่ประถมปลาย มาจนถึงมัธยม แต่สิ่งที่ผมคิดว่ามีส่วนอย่างมากคือ การเขียนไปเรื่อย ๆ ผมเคยอ่านงานชิ้นแรก ๆ ในบล็อก ผมเองยังคิดว่าเขียนแบบนี้ ก็ตกลงคิดนะ การเขียนไปเรื่อย ๆ การอ่านคำวิจารณ์ของผู้อื่น แล้วมาปรับ ก็มี ส่วน

ได้เขียนบล็อกอีกไหม

หลังจาก ลัดดาแลนด์ ผมก็ไม่ได้เขียนบล็อกอีกเลย ไม่มีเวลาจริง ๆ ครับ เพราะต้องใช้เวลานานมาก ทั้งการเอารูปลง คนอ่านก็ไม่ได้เข้าถึงได้ง่าย แต่เฟซบุ๊กนั้นพอเขียนแล้ว มันขึ้นแจ้งเตือนให้คนที่กด like รู้ในทันที ไม่ต้องพยายามเข้ามาหาเหมือนบล็อก โดยเฉพาะในสภาวะของสังคมเร่ร่อนในขณะนี้ อีกเหตุผลหนึ่งก็เพราะว่าตอนนี้ผมเขียนลงหนังสือมากขึ้น ช่วงแรกๆ ที่ผมเขียนลงสื่อกระดาษแบบนี้ ผมก็เขียนลงบล็อกเหมือนอย่างเดิม แต่พอเวลาจะเขียนให้หนังสือ ผมก็ไม่รู้จะเขียนถึงหนังสืออะไรแล้ว เพราะเขียนไปหมดแล้ว

การเขียนลงเฟซบุ๊กนั้น เนื้อหาค่อนข้างสั้น

ใช่ครับ เขียนได้แต่ว่า ชอบ ไม่ชอบ สั้น ๆ ซึ่งบางทีคนอ่านก็ไม่อยากอ่านอะไรลึก ๆ ส่วนประเด็นแง่จิตวิทยาที่ลึกและมีเนื้อหายาว ผมก็เอาไปเขียนลงนิยายสาร

กระแสดอรับของผู้อ่านใน 3 กลุ่มเหมือนกันไหม

ในสื่ออินเทอร์เน็ตนี้วัดง่าย แต่สื่อนิยายสารนี้วัดยาก ต้องไปตามกองบก. ซึ่งผมเองก็ไม่ทราบ ผมจะทราบแต่คนที่มาเขียนตอบในเฟซบุ๊กของผม ซึ่งหลายคนก็ตามไปอ่านในนิยายสาร มันมีครับ

เท่าที่เขียนมา พบปัญหาอะไรบ้างไหม

มีเยอะครับ บางช่วงก็ไม่ว่าจะเขียนอะไร บางทีก็เบื่อ บางทีมีประเด็น แต่ไม่รู้จะเรียบเรียงออกมาอย่างไร ผมก็ใช้วิธีไม่เขียน ซึ่งเฟซบุ๊กกับบล็อกนั้นทำได้ แต่พอเป็นนิยายสารและสื่ออื่น ๆ ก็ทำไม่ได้ บางทีก็มีปัญหาว่าผมไม่รู้เรื่องนั้น เช่น ประวัติฝรั่งเศส-อิตาลีเรย์ แม้เราจะเขียนในแง่จิตวิทยาได้ แต่มันก็ไม่ครบ เราต้องไปอ่านเพิ่ม ความรู้ทางรัฐศาสตร์บ้าง หรือความรู้เรื่องหนัง ผมก็ไปซื้อตำรามา การตัดต่อ แสง สี เสียง ก็รู้เพียงพื้น ๆ ไม่ได้เอามาใช้มากนัก เพราะผมคิดว่ามีคนรู้มากกว่าอยู่แล้ว เขาก็จะพูดถึงประเด็นเหล่านั้นอยู่แล้ว

หลัง ๆ นี่เห็นจิตแพทย์มาเขียนวิจารณ์เยอะมาก คิดว่าทำไมคะ แล้วประสบความสำเร็จด้วย

ผมเห็นหมดทั่วไปมาเขียนเหมือนกัน แต่ถ้าถามเรื่องจิตแพทย์นั้น ผมคิดว่าจิตเวชมันก็เหมือนกับการดูหนัง เป็นงานที่เราดูคน เช่น ผิดหวัง ออกหัก ขาดตาย หน้าที่ผมเราก็ดูว่าทำไมเขาอยากตาย ทำไมอีกหลายสิบคนออกหักแล้วไม่ยอมตาย เมื่อเรามาศึกษา เราก็ดูว่าพื้นฐานตั้งแต่วัยเด็ก หนังทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นหนังผี ถ้าเขียนบทดี ๆ มันล้วนมีที่มาอะไรที่ทำให้ตัวละครหรือผีเป็นแบบนี้ มันก็ไปด้วยกันได้

เคยเอาหนังไปแนะนำคนไข้บ้างไหม

ในการเป็นวิทยากรบรรยาย หนังเป็นตัวอย่างในหลาย ๆ ครั้ง เช่น ปัญหาสุขภาพจิตเด็กที่เป็นออทิสติก ผมก็จะเอาหนังเรื่อง **Marathon** มาฉายให้พ่อแม่ดู แบบนี้แหละ ที่เขาเรียกว่าออทิสติก หรือการทำงานให้เป็นสุข ผมก็เอาเรื่อง **Departure** มาฉาย ผมก็จะเอาทัศนคติของคนสองคนที่มองงานชิ้นเดียวกันที่ต่างกัน เราจะทำงานเป็นสุขได้อย่างไร แต่การแนะนำคนไข้ให้ไปดูหนังเรื่องนี้เรื่องนี้ ก็มีบ้าง แต่ไม่มากนัก

คิดว่าตัวเองประสบความสำเร็จเป็นนักวิจารณ์ไหม

ก็ แรก ๆ ผมไม่กล้าเรียกตัวเองว่าเป็นนักวิจารณ์ เพราะถ้าวิจารณ์ได้ มันต้องเรียน ต้องมีความรู้ในการวิจารณ์ แต่หลัง ๆ ผมก็คิดว่า ยุคที่ใครๆก็ออนไลน์ มีสื่อในมือคือยุคสมัยของการแสดงความเห็นทำให้ทุกคนเป็นนักวิจารณ์ได้อย่างคนมาเขียนในกระทู้ว่าเบื่อนักวิจารณ์จังเลย ฉันทูแล้วไม่สนุก เขาก็วิจารณ์อยู่ งานวิจารณ์แบบสมัครเล่นและมีมืออาชีพ ผมว่าทุกคนเป็นนักวิจารณ์กันได้ เพียงแต่มีความเชี่ยวชาญ ความรู้ ความจริงจัง ไม่เท่ากัน

ถามว่าประสบความสำเร็จไหม คือ ผมก็พอใจกับสิ่งที่เป็นอย่างนี้ ตอนแรกไม่ได้อยากสมัครเป็นนักวิจารณ์ แรก ๆ เขียนก็เพราะว่าสนุกดี แต่ก็มีความเครียดกดดันมากขึ้น

จะเขียนต่อไหม

ก็จะเขียนไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะเบื่อ ถ้าเป็นเว็บ ผมเริ่มเบื่อก็อาจพักหรือหยุดชั่วคราวได้ แต่ในคดียสาร ก็แล้วแต่การว่าจ้าง ส่วนเรถ้าเบื่อก็คิดไม่ออก ก็ต้องหาทางคอยกระตุ้นให้ส่งต้นฉบับทันเวลา ส่วนหนังสือ ต้องขึ้นอยู่กับสำนักพิมพ์ว่า จะพิมพ์หรือไม่

ผู้ให้สัมภาษณ์: คันฉัตร รังษิกาญจน์ส่อง

นามปากกา: คันฉัตร รังษิกาญจน์ส่อง, kr mer, และ merveillesxx

พื้นที่การทำงานวิจารณ์: นิตยสารอิมเมจ บล็อก และเฟซบุ๊ก

ผู้สัมภาษณ์: ณัฐธรณ์ กังวานไกล วันที่สัมภาษณ์: 1 กันยายน 2554

ผู้ถอดเทป: ณัฐธรณ์ กังวานไกล

=====

เริ่มต้นการมาเขียนวิจารณ์ได้อย่างไร?

เริ่มต้นประมาณ ปี ค.ศ.2004 ครับ (พ.ศ.2547) ตอนนั้นเรียนมหาวิทยาลัยอยู่ปีสอง ก็ชอบดูหนังแล้วก็ชอบเล่นเว็บพันทิป (pantip.com) เอาข่าวหนังข่าวเพลงไปโพสต์

จุดเปลี่ยนเกิดขึ้นหลังจากที่ได้ดูหนังเรื่อง All about Lily Chu Chu ดูแล้วชอบมาก มีผลกับชีวิตมาก ดูแล้วนอนไม่หลับ ความคิดฟุ้งๆ ก็เลยเขียนไปประมาณ 7 หน้า A4 เอาไปโพสต์ในเว็บพันทิป แล้วหนังเรื่องนี้ก็มีคนดูประมาณหนึ่งนะครับ โพสต์แล้วก็มีคนมาตอบ ส่วนใหญ่เขาจะชมกัน มีคนมาบอกว่าคุณวิจารณ์ดีมากเลย ทำให้เราคิดว่า เอ๊ะ สิ่งที่เราทำคือการวิจารณ์ใช่ไหม เพราะตอนนั้นเรียนเศรษฐศาสตร์อยู่ ไม่เคยเรียนคอร์สหนัง อาจจะอ่านไปโอสโกปมาบ้าง รู้เรื่องบ้าง ไม่รู้เรื่อง งานชิ้นนี้ทำให้รู้ว่า ที่เราเขียนมันก็เป็นการวิจารณ์ประมาณหนึ่งนะ

หลังจากนั้น พอไปดูหนังเรื่องอะไรก็ไปโพสต์ในเว็บพันทิป มีลักษณะเป็นบทความเล็กๆ ได้ฟีดแบ็กมาค่อนข้างดี ก็เลยโพสต์มาเรื่อยๆ แล้วก็โพสต์บอร์ดไปโอสโกปด้วย ตักพึกก็รู้สึกว้า บทความของเรากระจัดกระจาย ไม่เป็นที่เป็นทาง พอติดกับทางพันทิปเปิดบล็อกแก๊งค์ (bloggang.com) ตอนนั้นคนไม่ค่อยเขียนวิจารณ์ลงบล็อกมากนักนะ ส่วนใหญ่จะใช้เขียนไดอารี่กัน ซึ่งเราไม่ได้เขียนไดอารี่ เพราะดูไร้สาระ ทำไม่ต้องไปเล่าชีวิตตัวเองให้คนอื่นฟัง แล้วเราก็เปิดบล็อกกับบล็อกแก๊งค์ รวบรวมเอางานเขียนของเรามาลงไว้ ก็ทำมาได้ 7 ปีแล้วครับ

ตอนแรกมีฟีดแบ็กเยอะไหมครับ?

จริงๆ ก็ไม่เยอะมาก ตอบมาสิบคนก็ถือว่าเยอะแล้วสำหรับเรา คนที่เล่นพันทิปจะรู้ว่า มันยากเหมือนกันที่คนจะมาตอบกระทู้ เพราะส่วนใหญ่เขาจะสนใจข่าวดารา ถ้าเป็นบทความแบบนี้คนเขาไม่ค่อยอ่านกันหรอก พอมีคนมาตอบสิบคนห้าคน เราก็อโอเคแล้ว และก็ไม่ได้มีค่า มามีค่าเอาช่วงหลัง แล้วเราก็ไม่ได้เขียนหนังสือยาว ทวนกระแส ตอนแรกๆ เราก็เขียนถึงหนังเข้าโรง แต่พอหลังๆ เราก็เขียนถึงหนังอาร์ตหนังแผ่น ก็เริ่มเจอภาวะที่ไม่มีคนตอบ (หัวเราะ) โพสต์ไปก็อ่านอยู่คนเดียว อะไรแบบนี้ หลังๆ ก็เลยไม่ค่อยมีคนตอบ

เขียนบทวิจารณ์อย่างเดียวหรือเปล่าครับ หรือเขียนบทความประเภทอื่นด้วย

ช่วงแรกๆ จะมีบทวิจารณ์อย่างเดียว มีข่าวบ้าง เฉพาะบางคนอย่างคนที่เราชอบ เช่น ห่วงกาไว ก็จะแปลข่าวงานของเขา ส่วนใหญ่เป็นบทวิจารณ์ การเขียนแบบบทความเพิ่งมาตอนปี 3 เมื่อรู้จักกับไบโอสโคป เขาให้เขียน ซึ่งอันนั้นก็คือเขียนหนังสือ ไม่ได้ทำเว็บครับ

ช่วงหลังๆ ได้เขียนที่เว็บอื่นบ้างไหม

หลังๆ จะอัพทางบล็อกน้อยลง แต่ก็ยังพยายามอยู่ หลายเหตุผลครับ ปัจจัยภายนอกก็คือ บล็อกกำลังจะตาย คนหันไปเล่นเฟซบุ๊กกันหมด ตอนนี้อยู่อินเทอร์เนตเปลี่ยนไป คนเข้าไปดูในบล็อกเราก็น้อยลง บางทีก็ถามตัวเองว่าเขียนให้ใครอ่าน หลังๆ ก็ไม่ได้โพสต์ที่พันทิปแล้ว รำคาญนะ อะไรก็ไม่รู้ เลยโพสต์ในบล็อกตัวเองเป็นหลัก แล้วกับบอร์ดไบโอ ซึ่งหลังๆ บอร์ดไบโอก็เจ๊ง ไม่มีคนเล่นแล้ว ส่วนปัจจัยที่มาจากตัวเราเอง ก็คือ เขียนงานเยอะขึ้น เขียนไบโอสโคปบ้าง เขียนเล่มอื่นบ้าง เราก็จะรู้สึก เอ๊ะ คือ เรายังคิดเข้าข้างตัวเองอยู่ คิดว่าเรายังทำหน้าที่นักวิจารณ์อยู่บ้าง คือเราไปอยู่ในสื่อสิ่งพิมพ์แทน ก็ไปตามอ่านในนั้นสิ แต่พอสักพักเราก็จะรู้ว่ามันไม่ใช่ มันคนละกลุ่มกัน คนที่อ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ก็อ่านแต่สื่อสิ่งพิมพ์ คนที่อ่านในเว็บก็อ่านแต่ในเว็บ มันไม่ข้าม คือเราจะมาบอกว่า เราไม่อัปเดตบล็อก แต่เดือนนี้เขียนไบโอ มันก็ไม่เกี่ยว เขาไม่มารับรู้ตรงนี้ด้วย

ทำไมกลุ่มของคนที่อ่านถึงไม่ข้ามกัน

คือมันคงเป็นวิถีชีวิตของเขานะ พุฒแบบขำๆ นะ แฟนคลับ แฟนพันธุ์แท้ ที่ติดตามเรา แบบ “เดือนนี้คุณเมอเขียนไบโอไปซื้อดีกว่า” ไม่มีหรอก คือเราไม่ใช่แบบนิชคุณนะ (หัวเราะ) มันไม่ได้มีคนติดตามขนาดนั้น คือคนที่ติดตามเรา ฐานมาจากเว็บ โดยธรรมชาติเขาจะตามจากเว็บอยู่แล้ว ถ้าเขาซื้อไบโอสโคป เขาก็จะซื้อตามธรรมชาติ ไม่เกี่ยวกับเรา เขาคงไม่ซื้อไบโอสโคปเพราะว่าเราเขียน

ตอนนี้เขียนที่เว็บไหนบ้าง

ก็มีอยู่บล็อกเดียว คือบล็อกแก็งค์ของเรา ไม่ได้ไปสร้างที่อื่น คือ เคยจะสร้าง exteen แล้วแต่ก็เลิกเปลี่ยน คือไหนๆ ก็ไหนๆ แล้ว เหตุผลที่เราใช้บล็อกแก็งค์เพราะว่าแต่ก่อนเราก่อนข้างผูกมัดกับพันทิปอยู่มาก คนที่มามีอ่านบล็อกเราก็มามากจากพันทิป ก็เลยมีผู้อ่านเดิมนี่แหละ อันเดียวที่เห็น้อยแล้ว

เขียนในบล็อกมีสปอนเซอร์ไหมครับ?

ไม่เคยนะ ไม่มีสปอนเซอร์ แต่จะเจอแบบ ให้ช่วยเขียนถึงหนังเรื่องนี้ให้หน่อย แต่จะไม่เชิงเป็นแบบว่าให้เงิน มีอยู่อันตกลงมาก บอกช่วยโปรโมตคอนโดนี้ให้หน่อย แล้วจะให้บัตรฟรีไปดูบี้ เดอะสตาร์ (หัวเราะ) มันก็แบบทำให้เรางัวอะไร คือจะมาเป็นแบบนี้ ซึ่งมันก็แบบ ไม่เอาเลย ไม่ได้หยิ่งนะ แต่ว่าขี้เกียจ ไม่ว่าง คือ ตอนนี้นั้นมีคอนโดอะไรสักอย่าง ที่ทำโปรโมตเป็นหนังสือ ฉันบอกว่าจะส่งหนังสือมาให้ดูนะ ช่วยวิจารณ์ให้หน่อย แล้วในบทวิจารณ์ก็ให้ช่วยแนะนำโฆษณาตอนท้าย เป็นแนวแบบนี้ ให้ช่วยซื้อสื่อ แต่ว่าไม่เคยเป็นสปอนเซอร์อะไร

ไปเขียนในนิตยสารไบโอสโคปนี้ ก็คือเขามาเจอจากในบล็อก

ใช่ เขามาเจอจากในบล็อก จากในพันทิป แต่สุดท้ายก็เป็นเรื่องของ คนรู้จักกัน คือ เราแอดเอ็มเอสเอ็นพีได้ ไกรวุฒิ (จุฬพงษ์ศรี) แล้วก็คุยเอื้อมกัน หลังๆ พี่เขาก็แบบ เอ มาช่วยเขียนอันนี้ให้หน่อย หรือบางทีพี่เขาก็แบบ เอ เดียวพี่ไปปารีส ต่อช่วยมาเขียนบทความนี้ให้หน่อย หลังๆ ออฟฟิศไบโอสโคปก็ย้ายไปแถวรัชดา ใกล้ๆ บ้านเรา ก็เลยไปคลุกคลีดีโม่งบ่อย

แล้วงานเขียนที่ทำในเว็บนี้ ทำให้ขยายไปทำงานในสายงานอื่นๆ นอกเหนือจากนี้ด้วยหรือเปล่าครับ?

คือ ตอนนี้นั้นมันก็ขยายไปเยอะมากนะ เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย เป็นอาจารย์พิเศษอะไรแบบนี้ เป็นอาจารย์ก็มีผลต่อบล็อกด้วยนะ คือ เราเป็นอาจารย์สอนหนัง แล้วปรกติเขาไม่รับ คือ เขาดูจาก portfolio ของเรา

ตอนนี้สอนที่ไหนครับ?

สอนที่ ม.ธุรกิจบัณฑิตย์ วิชาภาพยนตร์เบื้องต้นและวิชาธุรกิจภาพยนตร์ สอนที่ ม. เกษตรศาสตร์ วิชาภาพยนตร์วิจักษณ์ แล้วก็ที่ ม.ศิลปากร ตรวจพวกวิทยานิพนธ์ อย่างที่ธุรกิจบัณฑิตย์ ส่วนหนึ่งเพราะมีอาจารย์ที่รู้จักเรานั้นช่วย แต่เขาก็ยอมรับเราเพราะว่าเขาถือว่าคุณเมคือใคร แล้วอีกอย่างเขาก็บอกว่า เด็กชอบลอกงานของเราไปส่ง กับบล็อกของฟิล์มซิก เขารู้ตัวตนของเรา แล้วเขาก็เพิ่งมารู้สึก คือ ที่เขียนบล็อกไปตั้งนาน ก็ช่วยเหมือนกันนะ แต่ว่าที่มาจัดรายการฉายหนัง Third Class หรือเป็นพิธีกรก็มาจากเพื่อน มาเจอเต๋อ (นวพล ธำรงค์รัตนฤทธิ์) ซึ่งรู้จักเราเพราะเราเขียนถึงงานหนังสือของเขาลงในบล็อก แล้วก็มาทำโน่นนี้ด้วยกัน แล้วมันก็จะต่อยอด ให้ได้ทำอย่างอื่นไปเรื่อยๆ แบบอย่างของไบโอสโคป ที่ที่ทำพิธีกรประจำไม่ว่าง ต่อก็ทำแทน แต่มันก็ใช้เวลาประมาณหนึ่งกว่าจะมาระไรตรงนี้ได้นะครับ

งานที่เขียนในเว็บกับนิตยสารแตกต่างกันอย่างไรบ้างครับ?

ชอบเขียนบล็อก เพราะว่อิสระ เราเป็น บก.ให้ตัวเอง อันนี้คือข้อดีของบล็อก เขียนยืดหยุ่นขนาดไหนก็ได้ เขียนบ้างบอ
กอดแตก มีคำหาบายคายอะไรก็ว่าไป แต่ว่าพอมายื่นไปไอสโคป ก็ารู้สึกว่ามีข้อจำกัดเหมือนกัน เช่น หน้านี้ห้ามเกิน
สามพันเคาะ อะไรก็ว่าไป แต่ว่าการเขียนนิตยสารที่ดี ถ้ามี บก.ที่ดี ก็จะมีคนมาเชิด ไม่ว่าจะเป็นความรู้ วิคิด หรือการ
ใช้ภาษา ไปไอก็ตรวจละเอียดเหมือนกัน พี่เดีก็ตรวจ พี่คาก็ตรวจ ประมาณนั้น มันจะต่างกันตรงนี้แหละครับ

ปัญหาที่เกิดในการเขียนวิจารณ์ในอินเทอร์เน็ต

ปัญหาก็คือ มันไม่มีเงินให้ (หัวเราะ) คือ มันต้องใจรักประมาณหนึ่ง อย่าง ผมอยู่ข้างหลังคุณ เขาเป็นหมอ เขาทำเป็น
งานอดิเรก หรือทำเพื่อเป็นผลงาน เก็บงานของตัวเอง ตอนหลังๆ ก็เห็นได้ชัดเจน ตอนแรกที่เราเขียน ไฟมันแรงมาก
ตอนปี 2 ปี 3 ปี 4 เขียนเยอะมาก เขียนมันทุกเดือนทุกวัน ดูหนังมาแล้วก็มาเขียน คือตอนนั้นมันเรียน ไม่ได้คิดอะไร พอ
แม่ก็ให้เงินใช้ แต่พอยุ่ในวัยทำงาน เราเขียนลงแม็กกาซีน เราได้เงินนี้ แต่เขียนลงบล็อกแล้วไม่ได้ มันก็จะมีปัญหาตรง
นี้ เราต้องเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง แต่ว่า พอมายถึงจุดหนึ่งก็รู้สึกว่าจะต้องคอยเขียนบล็อกเป็นระยะเหมือนกัน เพราะว่า มัน
เหมือนเป็นแบบฝึกหัดให้ตัวเอง อย่างไปไอสโคป ก็ไม่มีหน้าวิจารณ์หนึ่ง หนังสือที่เคยจ้างเราเขียนวิจารณ์หนึ่ง ก็แจ้งไป
หมดแล้ว เราก็เลยเขียนที่ไปไอสโคปเป็นหลัก ถ้าเราไม่คอยบล็อกเลยก็จะฝืน นานๆ ทีก็เขียน แต่เดี๋ยวนีเราจะไปอัพ
ลงเฟซบุ๊กค่อนข้างมาก สำหรับความคิดของผมนะ บล็อกควรจะอัปเดตอะไรเป็นเรื่องเป็นราว เฟซบุ๊กมีความเป็นกันเอง
มากกว่า สมมุติวันนี้เราดู “ที่รัก” ไป แล้ววิจารณ์ลงเฟซบุ๊กสองบรรทัดจบ มันก็ได้ แต่ถ้าในบล็อก วิจารณ์ “ที่รัก” แล้ว
เขียนแค่สองบรรทัด เราารู้สึกว่ามันก็จะไม่เวิร์กนะ นี่อาจจะเป็นเหตุให้เราอัปเดตบล็อกน้อยลงช่วงหลังๆ

คิดว่าพื้นที่ในอินเทอร์เน็ตมันมีส่วนในการสนับสนุนงานวิจารณ์แค่ไหนครับ?

คิดว่ามีส่วนเยอะ เพราะทำให้เราได้เผยแพร่งาน แล้วก็ทำให้คนรู้จักเรา...มีอยู่อย่างหนึ่งที่ลืมนึกไป วิจารณ์ทางเน็ตดี
เพราะว่า มัน two way communication นะครับ มีคนตอบกลับทันที แต่ ส่วนใหญ่มักจะตอบ ...ถ้าเป็นพื้นที่ก็มักจะ
ตอบอะไรไม่เป็นเรื่องเป็นราวนัก หรือบางทีคนอ่านก็มาด่าเรา แต่ข้อดีคือ ช่วยมาช่วยขยายผลงานเรา แล้วก็คือที่มีที่เก็บ
งานเราเป็นเรื่องเป็นราว แล้วก็มีอย่างเช่น สมมุติเขียนในไปไอสโคปแล้วลงได้แค่สามหน้า เพราะมันมีพื้นที่ได้แค่นั้น
แต่จริงๆ ฉบับเต็มยาวห้าหน้า ก็ไปลงในบล็อกได้ เป็นแบบไดเร็กเตอร์คัต อะไรประมาณนั้น

ผู้สัมภาษณ์ : อลงกต ไหมด้วง ได้รับรางวัลบทวิจารณ์ดีเด่นกองทุน มล.บุญเหลือ เทพสุวรรณ ปี 2547

นามปากกา : 'กัลปพฤกษ์'

พื้นที่การทำงานวิจารณ์ : ฟิล์มแมกซ์, ฟลิคส์, และฟิล์มไวรัส

ผู้สัมภาษณ์ : อัญชลี ชัยวรพร วันที่สัมภาษณ์ : 1 ธันวาคม 2554

ผู้ถอดเทป : อัญชลี ชัยวรพร

เริ่มเขียนวิจารณ์ได้อย่างไร

เริ่มจากการเขียนส่งประกวดรางวัล มล. บุญเหลือ เทพสุวรรณ ซึ่งเปิดโอกาสให้คนหน้าใหม่ได้ลองเขียนส่งมา ซึ่งดีมากเลย เพราะงานส่วนใหญ่จะผ่านการตีพิมพ์มาแล้วบ้าง ผ่าน บก.มาแล้วบ้าง คือมันก็ต้องผ่านการกลั่นกรองมาแล้วขั้นหนึ่ง แต่อันนี้ใคร ๆ ก็ส่งมาได้ ผมก็เลยส่งไป 2 ชิ้น เรื่อง “สัตว์ประหลาด! กับมุมมองเชิงทดลอง” ใช้มุมมองของหนังทดลอง ซึ่งมันแตกต่างจากคนอื่น ที่จะใช้มุมมองทางสังคมบ้าง ความเป็นเกย์บ้าง ประสบการณ์ส่วนตัวจากการดูหนังบ้าง ซึ่งผมก็เกิดคำถามว่ามันเข้ากับหนังหรือเปล่า คุณอภิชาติพงศ์มาทางสายทดลองตลอด ไม่มีใครเขียนถึงในมุมมองหนังทดลอง ว่าจะถูกประเมินอย่างไร ผมก็เลยใช้มุมมองนี้ ยาว 4-5 หน้า อีกชิ้น คือ *The Lady Killers* (2004) ซึ่งได้ฉายเมืองไทย และผมก็ได้ดูทั้งเวอร์ชันเก่าปี 1955 ด้วย โชคดีที่หนังทั้งสองเรื่องได้รางวัลจากคานส์ทั้งสองเรื่อง ส่งไปตอนปี 2547 ตอนนั้นเราก็ไม่ได้หวังอะไร เพราะโนเนม เพื่อได้รางวัลชมเชยก็หรูแล้วนะ

ตอนนั้นรู้ข่าวค่อนข้างช้า ตัดสินใจไปส่งที่สตูดิโอเองเลย เพราะส่งไปทางไปรษณีย์ไม่ทัน ตอนหลัง เขาก็โทรมา บอกว่าได้รางวัลชนะเลิศเลย ผมเป็นคนอวกวการ อยู่กับกลุ่มฟิล์มไวรัส ผมประทับใจที่เขาให้โอกาสกับเรานี้มันเป็นสิ่งที่ควรจะเป็นที่จะให้โอกาสกับคนหน้าใหม่ เช่นเดียวกับคนที่มีโอกาสมาแล้ว ผมเป็นแค่คนดูหนัง ก็เลยรู้จักแนวทางของผู้กำกับมาหลายคนค่อนข้างเยอะ พอเราเขียนเปรียบเทียบกับหนังเรื่องอื่น ๆ ที่เราเคยดู มันเหมือนหรือต่างกันอย่างไร เป็นหลักฐานที่แสดงในสิ่งที่เราประเมิน ผมคิดว่าจากการดูหนังหลากหลายมามาก มีส่วนช่วยเยอะ ตอนนั้น ผมเรียนจบแล้ว ทำงานแล้ว แต่ดูหนังเป็นงานอดิเรก ตอนแรกที่เขียน ก็คิดว่าจะให้กับกลุ่มฟิล์มไวรัส ไม่ได้คิดประกวด พอเห็นข่าวประกวด ก็เลยลองส่ง

หลังจากได้รางวัลก็อยากทำต่อ แต่ตอนนั้นไม่รู้จักใครเลย รู้จักแต่คุณสนธยา (กลุ่มฟิล์มไวรัส) เราคิดว่ามีพื้นที่สำหรับหนังนอกกระแส แต่เราก็อยากมีส่วนร่วมกับหนังในกระแส อยากเข้าไปร่วมกลุ่มนักวิจารณ์ที่ทำงานตาม

สื่อต่าง ๆ เราก็เลยลองเขียนดู ลองไปที่ฟลิคส์ (Flicks) เขียนอีเมลล์ไปบอกเขาว่า ผมได้รางวัลมา ก็ส่งตัวอย่างให้เขาดู เขาก็ตีพิมพ์ให้ สลับกับนักวิจารณ์ท่านอื่น ๆ ที่เขียนให้หลายเล่ม ผมก็ได้เขียนเฉลี่ยเดือนละครั้ง ตอนนั้นผมก็ไม่ได้อยู่ในกระแสเต็มตัว ไม่ได้ดูหนังเหล่านั้นมากนัก

จากนั้นก็เอาบทวิจารณ์ที่ได้รางวัลมารวมเล่มเป็นหนังสือ โดยรวมกับผู้กำกับเอเชียทั้งสิ้น 4 คน รวมทั้งของ อภิชาติพงศ์ มาทำเป็นพ็อกเก็ตบุ๊ก คาดว่ามันคงจะขายได้ เพราะได้รางวัลมา ส่งไปตามสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ก็มีปฏิเสธบ้าง แล้วมาพิมพ์ที่ไอเฟนบุ๊คส์ ตอนนั้นมันมีของอยู่ เขาให้อีกาส โดยผมไม่ได้ผ่านทางคุณสนธยา ผมส่งไปเอง

ถ้าให้ผมมองตอนนี้ ผมว่าเร็วไป ยังเป็นเด็ก หนังสือก็ขายได้นะ แต่มีเสียงสะท้อนลบค่อนข้างเยอะ วิจารณ์สั้นไปบ้าง ไม่ลึกบ้าง เพิ่งได้รางวัลมา ออกพ็อกเก็ตบุ๊กแล้ว เร็วไป คนอื่นเขาต้องใช้เวลาหลายปี ผมออกค่อนข้างเร็ว ได้รางวัลมาไม่นานนะ ผมก็พอใจในระดับหนึ่ง แต่ถ้ามองย้อนกลับไป ผมว่ามันก็เร็วไป แต่มันก็เป็นก้าวสำคัญ

หลังจากนั้นก็ยังมีหนังสือเครือข่ายอื่นมากับไอเฟน เราไม่ต้องเดินแล้ว ก็เริ่มไปเขียนสตูปให้กับฟิล์มแมกซ์ (Filmmax) เขาก็เลยชวนไปเขียนวิจารณ์ ซึ่งแรก ๆ ผมคิดว่าเป็นหนังสือในกระแส แต่ผมก็อยากเขียนในกระแสมาก ก็ได้อ่านหนังคอมเมดี้เยอะมากขึ้น อย่างแอ็คชั่น ตอนนั้นผมกำลังจะมาเรียนที่อังกฤษ ผมก็จะเขียนได้เฉพาะหนังที่ฉายทั่วโลก ไม่ใช่หนังไทย เขาก็ไม่รังเกียจ แต่ผมก็พยายามกลับเมืองไทย บ้างก็ไปตามเทศกาลหนังนะ

แล้วก็หนังสือแนวการเมือง “คนมีสี” ตอนนั้นเขาเปลี่ยนชื่อเป็น “โหวต” เป็นพวกหัวการเมือง ได้มาจากคุณสนธยา เราก็คิดว่าทำหายดี ไม่ใช่ออกแนวหนังจำ แต่เป็นการเมืองหน่อย ก็อยากทดลองด้วยตัวเองด้วย ว่าเราจะเขียนได้อย่างไร ผมก็เขียนหนังเกี่ยวกับนาซีบ้าง กัมพูชาบ้าง ผมวางตัวเองว่าเป็นนักวิจารณ์ที่เขียนได้ทุกแบบ ไม่มีแนวที่รู้เป็นพิเศษ โอเคผมรู้หนังนอกกระแสเยอะ แต่ผมเขียนได้ทุกแนว ฮอลลีวู้ดคลาสสิก คัลท์ ผมว่าเป็นนักวิจารณ์ต้องได้หมด ได้ทุกประเภท ทุกยุคทุกสมัย ผมว่ามันทำหาย

นอกจากนี้ก็มี “ช่อกระเจด” ของคุณสุชาติ สวัสดิ์ศรี อันนี้เป็นวรรณกรรมเลยนะ ก็เป็นอีกทางหนึ่ง ก็ต้องเขียนหนังที่มาจากวรรณกรรม ที่ประทับใจคือ ทำงานกับ บก. สุชาติ สวัสดิ์ศรี เป็นตำนานของเมืองไทย คนนี้แหละที่เราได้เรียนรู้ แต่ก็ได้รู้จักเขาก่อนแล้วละ ผมเคยเขียนบทวิจารณ์หนังสือของเขา เขาอ่าน แล้วมาคุยกับคุณสนธยา พอรู้ว่าช่อกระเจดกลับมา ก็ได้ไปเขียน

จากที่ทำงานมากับฟลิคส์ก็ดี ไอเฟนบุ๊คส์ก็ดี บรรณาธิการแทบไม่แค้นใจของเราเลย จริง ๆ ผมคิดว่าบรรณาธิการจะช่วยเรา เช่น ตรงนี้เขียนแรงไปหรือเปล่า เหมือนกับเขาริบด้วย เป็นงานที่แข่งกับเวลา จนผมสงสัยเรื่องคุณภาพงานของตัวเอง อีกอย่าง เราอยากได้ฟีดแบ็คด้วย แต่มีข้อจำกัดหลายอย่างที่ทำให้เขาไม่สามารถสนใจรายละเอียดได้เต็มที่ จากที่คาดหวังว่า เราจะได้บรรณาธิการมาช่วยให้เราแกร่งขึ้น

แต่ก็มาได้เจอตอทำงานกับคุณสุชาติ ที่ทำให้ผมรู้สึกว่าการทำหน้าที่บรรณาธิการมากที่สุด เป็นคนเนียบมาก คำผิด คำกวม ไม่ชัดเจน แม้กระทั่งปรับชื่อบทความใหม่ให้ดูดีขึ้น นี่คือการสะท้อนเราจริง ๆ ว่าเราควรพัฒนาตรงไหน เป็นบรรณาธิการที่ส่องให้เราเห็นจริง ๆ แตกต่างจากที่อื่นที่แทบไม่แตะต้องงานเรา อย่างออนไลน์เราเข้าใจว่าเขาจะซีเรียสในการเลือกนักเขียน แต่พอเขาเลือกมา เขาก็ปล่อย ต้องออนไลน์จริง มันจะยากตอนเข้าเท่านั้น

อีกเล่ม ก็ Attitude Thailand นิศยสารเกี่ยวกับเกย์ เพื่อนที่ไม่ได้ออกรางวัลหนึ่ง ทราบมาว่า บก.หาคนเขียนวิจารณ์ เขาเคยอ่านหนังสือผม ก็เลยได้เขียน ส่วนหนังสือฟ็อกเก้ตบุ๊กมี 3 เล่ม นอกจากเล่มแรก 4 เอเชีย ต่อมาก็เควีร์จีนม่า และเล่มหลังเริค โรห์แมร์ พิมพ์ 200 เล่ม ไม่คุ้มอยู่แล้ว แต่เขาเพิ่งเสียชีวิต และถูกมองข้ามจนเราขอมไม่ได้ ก็มีคนซื้อบ้าง

หลังจากนั้นก็เขียนให้ฟิล์มไวรัสด้วยทั้งเว็บและหนังสือ เว็บก็มีที่ออนไลน์ด้วย ก็เขียนอยู่เรื่อย ๆ ทั้งบทวิจารณ์บ้าง รายงานบ้าง สกู๊ปบ้างตามวาระ สัมภาษณ์บ้าง เรื่องกองเซ็นเซอร์บ้าง อย่างปีนี้ก็ตะลุยเทศกาล

คิดว่าแต่ละสื่อมีลักษณะแตกต่างกันอย่างไร

ผมมองมันต่างกันครับ ถ้าเป็นสื่อสิ่งพิมพ์อย่างฟล็อก เป็นงานวิจารณ์หนึ่งแบบขนบ คือหนังสือที่เข้าในช่วงนั้น แล้วคนอ่านอยากอ่านบทวิจารณ์ แต่สื่อออนไลน์ ก็จะเขียนอะไรก็ได้้นอกจากนั้น บางทีก็เป็นการรายงานเทศกาลหนึ่ง บางกอกฟิล์ม แนะนำหนังคนละแนว เป็นพื้นที่ต่างกัน เหมาะสำหรับอะไรที่ต่างกัน สำหรับหนังอินดี้มาก ๆ ฉีกกระแสมาก ๆ ก็จะไปเขียนในฟิล์มไวรัส แต่ละทีจะมีความแตกต่างกัน ว่าเราจะเขียนอะไรได้ เขียนอะไรไม่ได้ แต่ก็มียางขึ้นที่คุณสนธยาจะขอจากฟล็อกส์มาลง เอามาลงในเว็บบ้าง เรื่องที่เข้าข่ายนอกกระแสของฟิล์มไวรัส มีทั้งสองแบบ

คิดว่าคอนเน็คชันเป็นส่วนสำคัญไหม

คอนเน็คชันมีส่วนสำคัญมาก ผมก็ได้จากพี่สนธยาเยอะ แม้ผมจะดิ้นรนเองด้วย ยิ่งถ้ารู้จักคนเยอะ มันมาเอง มันมาจากการชวน อย่าง Attitude Thailand ซึ่งเป็นนิศยสารเกย์

อยู่ได้ไหมกับอาชีพนี้

มันเป็นอาชีพที่อยู่ไม่ได้ แต่ผมมีงานประจำแล้ว ได้เงินมา ก็เอาไปดูหนัง พอเดือนมีรายได้จากงานประจำอยู่แล้ว สรุปก็คือ ไม่ได้เอาเงินจากวงการหนังมาเลี้ยงชีพ

สิ่งที่ผมต้องการก็คือ อยากให้ 'กัลปพฤกษ์' เป็นคนหนึ่งในแวดวง มีความคิดเป็นตัวของตัวเองที่อาจจะไม่เหมือนใคร แต่ก็น่าฟัง เพราะฉะนั้นต้องแลก เราจะมาหยังไม่ได้ เราต้องการพื้นที่ที่ตัวเองยังรู้สึกที่เราใหม่ตลอด ผมก็ภูมิใจนะที่อยู่มาถึงตรงนี้ รับได้

มีปัญหาอะไรไหมคะในการวิจารณ์

ก็มีคนไม่เห็นด้วยเยอะนะ เช่น 'กัลปพฤกษ์' นะ เขาชอบคิดอะไรไม่เหมือนคนอื่น แต่ผมก็ฟังเหตุผล บางคนก็ยอมรับว่าเรามีเหตุผลที่เขาไม่ได้นึกถึงเมื่อตอนที่ดู ผมโดนมาเยอะนะ แต่ผมแะปี เพราะนั่นแสดงว่ามีคนอ่าน คือคนอ่านแล้วกับข้อใจ จนผ่านไม่ได้ เราก็เลยคิดว่างานของเรามันคงแรง จนเขาผ่านไม่ได้ แต่นี่ผมคิดว่าเป็นการให้เกียรติ แสดงว่ามันมีอะไรบางอย่างที่ไปโดนเขา จนเขาต้องมาเขียน เคยโดน hate mail คือ คนอ่านเขาอินกับหนังเรื่อง "ที่รัก" ของศิริโรจน์ คงสกุล มาก เพราะเขาเสียคุณพ่อไป พอผมไปวิพากษ์วิจารณ์หนัง เขาก็รับไม่ได้ เขียนไปถึง บอกว่า ฟิล์มแมกซ์เลือกนักวิจารณ์แบบนี้มาเขียนได้อย่างไร ซึ่งผมก็ตอบไปดี ๆ ว่า ขอโทษที่ทำให้เสียเพื่อนใจ ไม่ได้ตั้งใจอย่างนั้น แต่ในฐานะนักเขียน เราไม่สามารถเขียนอิงจากประสบการณ์ของคนอ่านนับร้อย ๆ คนได้ บางคนอาจจะโดนพ่อทำร้ายมาตั้งแต่เด็กก็ได้ ไม่ได้มีพ่อที่น่าจดจำอย่างที่เขามี ก็เลยต้องทำตัวเป็นกลาง และเขียนจากวิธีการที่ผู้กำกับเล่า ต้องมองแยกที่เราไม่ได้ค่า แต่เราก็เข้าใจเขา

ผมคิดว่าเป็นนักวิจารณ์ต้องกล้านะ บางคนยังเกร็ง ไม่กล้าเขียนตรง ๆ รักษาน้ำใจ สร้างภาพก็มี อะไรจะขนาดนั้น ซึ่งโอเค ก็มีเหตุผลของเขา อยากให้คนชอบ หรืออะไรก็แล้วแต่ แต่หน้าที่นักวิจารณ์ จะต้องซื่อตรงที่สุด เราก็เข้าใจว่าเขาดูหนังมาเยอะ เข้าใจในบริบท

แต่รุ่นใหม่ๆ บางคน เขาไม่ได้ซื้อสตั๊ดแบบเรา

มันเป็นจุดขายของผมแล้วไง ผมเลือกที่จะเป็นแบบนี้ ผมคุยกับ บก. ตั้งแต่ฟลิกส์ ว่าผมเขียนได้แค่ไหน ผมรู้ว่าฟลิกส์ก็มีการสนับสนุนจากค่ายหนัง ฟิล์มแมกซ์ก็มี แล้วถ้าผมไปวิจารณ์หนังค่ายเหล่านั้น จะเกิดอะไรขึ้นหรือเปล่า บก.

บอกว่าไม่มีปัญหา เขียนมาได้เลย มีบางชิ้น พวกลงแคปซูลรีวิว ไม่รู้ว่าผมเขียนแรงไปหรือเปล่า ก็มีเหมือนกันที่ไม่ได้ลง แต่ผมก็ไม่รู้ว่าทำไมพอหรือเปล่า แต่เท่าที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ที่เขียนไปก็จะได้ลง ไม่ว่าจะว่าแรงขนาดไหน

มีบางครั้งที่ผมเขียนแล้ว ก็ไม่อยากให้วิชาการเกินไป อยากให้มีสีสัน มีการกระแทกกระแทก ซึ่งบางทีอาจจะดูแรง แต่มันจะทำให้อ่านสนุก แต่ผมอยากให้เข้าใจว่า ไม่ได้คำเพราะอคติหรือเกลียด แต่เรารู้ว่ามันไม่ดี อยากให้มันดีขึ้น ผู้กำกับบางคนดัดจริต พยายามทำให้มันดูดี ทั้งที่เนื้อเรื่องไม่ดี แล้วเราดูออก เราก็จะโกรธ อยากกระแทกกระแทก เป็นสีสัน ไม่อยากเขียนตรง ๆ ทื่อ ๆ ก็ต้องมีลีลา ก็พยายามหลาย ๆ แบบ

เขียนมาหลายรูปแบบ แล้วทำไมไม่ทำบล็อก

รู้สึกว่าคุณเองธรรมชาติไม่ใช่คนแบบนั้น ถ้าไม่มีใครเชิญ ก็จะไม่ขึ้นเวที เราไม่ชอบประกาศอะไรเอง หรืออยากทำอะไร ก็ผ่าน บก.ก่อน ไม่ยอมลุ่มสุมสุมหาขึ้นเวทีเลย เพราะอย่างนั้นใครก็ทำได้ แต่ก็อยากผ่านอะไรให้เป็นระบบว่าเราจะก้าวไปถึงตรงนั้นได้หรือเปล่า เว็บบล็อกมันข้างให้ความสำคัญกับตัวเอง (self-importance) พอสมควร โดยเฉพาะพวกบล็อกของตัวเอง มันเหมือนตั้งสำนักของตัวเอง โดยส่วนตัว รู้สึกว่าเรายังเด็กอยู่ ยังเปาะเปาะในวงการอยู่ ถ้าทำก็ทำได้ แต่ไม่ใช่

แต่มันก็ได้อ่าง เสียอย่างนะ คือฟีดแบ็ค สิ่งพิมพ์ไม่มีตรงนั้นเลย ต้องรอให้คนเขียนมา แต่บล็อกมันง่าย ซึ่งตรงนั้นมีประโยชน์มาก อยากให้มีระบบฟีดแบ็คสำหรับหนังสือ ที่ไม่ทำเพราะเราอยากเขียนงานที่ต้องผ่านด่าน ไม่อยากเป็นเจ้าของธุรกิจเอง ชอบให้ถูกประเมิน แม้แต่เว็บที่เขียนให้ ก็มี บก. หมด แม้ว่าในทางปฏิบัติ บก.ก็ไม่ได้ทำอะไรนะ แม้แต่ช่วงแรก ๆ ที่ส่งไปให้ สนธยาก็แค่คิดงั้นว่า ภาษาอังกฤษเยอะไปหรือเปล่า ถ้าใช้คำทับศัพท์จากภาษาอังกฤษ แต่เนื้อความ ก็ไม่ค่อยแก่นะ

การเขียนแต่ละสื่อมีความแตกต่างกัน

แตกต่างกันนะ เวลาเขียนเว็บจะไม่เกร็ง มันมีความผ่อนคลายมากกว่า เขียนหนังสือจะเป็นทางการ ด้วยความที่คนอ่านเป็นใครไม่รู้ ร้อยพ่อพันแม่ แล้วมันเป็นพื้นที่ที่เขาจ่ายเงินมาซื้อ มันผ่านการกลั่นกรองมาแล้ว เขาเลือกเรามาเขียน เขาต้องจ่ายเงินเรา เว็บบล็อกอ่านฟรี มันไม่มีแรงกดดันว่าเขาจะจ่ายเงินมาซื้อ สบาย ๆ ไม่ต้องกลัวว่าใครจะมาอ่านหรือไม่ เป็นตัวของตัวเองได้มากขึ้น ส่วนหนังสือต้องเป็นกลางมากที่สุด โดยเฉพาะเวลาเขียนหนังสือสัปดาห์ประจำปีจะสนุกมาก เขียนอะไรก็ได้ ไม่ต้องเกรงใจใคร หนังสือคงจะเขียนแบบนั้นไม่ได้

ไม่คิดจะเอาผลงานที่ลงหนังสือไปแล้วมาลงเว็บหรือ

มันก็เหมือนกันนะ เอามาลงแล้วเหมือนโปรโมทตัวเอง แต่ไม่ได้ว่าท่านอื่นนะ สำหรับตัวผม ผมรู้สึกว่ามันเป็นแบบนี้ ถ้าจะทำ ผมอยากทำเป็นเล่ม เป็น **anthology** เพื่อใครอยากเห็นแนวทางของเรา ผมเชื่อว่าแนวทางหนังสือมันอยู่ได้นานกว่า มาก ๆ ทุกเล่ม ผมจะส่งไปหอสมุดแห่งชาติ ผมไปที่ไหน หนังสือ 100 ปีที่แล้วก็ยังมียู่ มันอยู่ได้นาน มันบันทึกได้ยาวกว่า ตอนนี้อยู่บนเว็บและบล็อกมันเริ่มหายไป

ตอนนี้มีการวิจารณ์ในเฟซบุ๊กด้วย ซึ่งยิ่งไปกันใหญ่ สุดขีด เริ่มจำกัดคน ดึงแถบเข้ามา ของผมนาน ๆ ก็ถึงจะเข้าไปตอบในเฟซบุ๊ก อันที่มีประโยชน์ต่อคนอื่น ถึงจะเข้าไปตอบ ผมคงไม่สะเปะสะปะ เพราะถ้ามันมากเกินไป มันก็คือขยะ บางคนวิจารณ์โดยไม่ได้อธิบายเหตุผลด้วยซ้ำ มันเป็นงานที่บางครั้งไม่รับผิดชอบ การที่จะชอบหรือไม่ชอบ มันต้องมีเหตุผลนะ นี่เป็นเหตุผลที่ทำให้ผมยังศรัทธาในสื่อสิ่งพิมพ์มากกว่า

จะทำงานวิจารณ์ตลอดต่อไปไหม

ผมก็ทำมา 8 ปีแล้วนะ ก็เริ่มวน ๆ กับสิ่งเดิม ๆ ดูหนัง เขียนวิจารณ์ ฟิล์มไวลด์ก็เริ่มฝึกขึ้นเรื่อย ๆ แต่ก็ยังทำอยู่แหละ เพียงแต่ไม่ไฟแรง ตอนนี้อยู่ที่ประทับประคองให้มันอยู่ต่อไป แต่ก็พยายามทำอะไรที่มันกว้างขึ้น อาจจะขยับขยาย ต้องดูอีกที มีคนชวนไปทำเทศกาล

มีหลักในการเขียนวิจารณ์ไหม

ผมจะไปทางรูปแบบนิยม เพียงแต่ต้องยุติธรรมกับผู้กำกับ เพียงแต่เราจะไม่เลือกเฉพาะแนวอย่างใดอย่างหนึ่ง ผมคิดว่ารูปแบบนิยม มันยุติธรรมกับงานทุกอย่าง ถ้านำรูปแบบบริบท (contextual criticism) มาใช้ ถ้ามานั่งจดทบทวนก็ทันแล้ว ผมคิดว่ารูปแบบนิยมมันเหมาะสมที่สุดแล้ว เพราะวิธีหนึ่งทุกอย่างเท่าเทียมกัน

ดูหนัง แรกสุดต้องดูเจตนา ก่อน ว่าผู้กำกับต้องการทำอะไร บางทีมันไม่เวิร์ค เช่น ถ้าตั้งใจทำหนังของขวัญที่มีความแปลกแปลก ๆ ไว้ในนั้น เราต้องอ่านให้ออก บางทีก็ยากนะ ถ้าผู้กำกับทำไม่สำเร็จ ที่สำคัญนักวิจารณ์ต้องดูให้แตก แล้วมาดูว่าสิ่งที่เขาทำมันสอดคล้องกับสิ่งที่เขาต้องการไหม ถ้าเขาทำได้ เราก็ชื่นชม ถ้าทำไม่ได้ เราก็คิดว่าแบบนี้มันยิ่งไปกันใหญ่ เช่น คุณเล่นเทคนิคโครงสร้าง แล้วคุณทำตัดไปตัดมา ความจริงใจที่คุณต้องการนำเสนอ มันหายไปหมดนะ อย่างเรื่อง ‘ที่รัก’ เป็นต้น ที่ผมคิดว่ามันเป็นเรื่องส่วนตัว เขาควรจะทำตรง ๆ มากกว่า ไม่ใช่เล่นกับ โครงสร้างสลับ 3 องค์ ดูรอบเดียวไม่รู้เรื่อง

ผมเคารพหนังทุกประเภท แม้แต่หนังของพจน์ อานนท์ ก็อาจจะดีเท่าของอัลโมโดวาร์ หนังบ้านผีปอบก็มีสิทธิ์ที่จะดีได้ ผมจะให้ความสำคัญกับสองเรื่องใหญ่ ๆ คือ **originality** ว่ามีหรือเปล่า เพราะถึงแม้ว่าทุกอย่างจะวนซ้ำ แต่สุดท้ายแล้วก็ยังมีอะไรใหม่ ๆ ได้ตลอด ใครที่สามารถทำเรื่องเก่า ๆ เดิม ๆ ให้มันฉีกไปสักนิดเป็นเรื่องน่านับถือ

อีกเรื่องคือ **craftmanship** ความแม่นยำในการทำ อย่าง *The Source* (2011) ทุกอย่างมันลงตัว มันก็ไม่ง่ายนะ แต่ถ้าจะให้ชั่งน้ำหนักระหว่างหนังที่แม่นในเรื่องการทำ กับหนังที่เด่นเรื่องออร์จินัลลิตี้ อันนั้นก็คะแนนสูงกว่า และจะตัดคะแนนจากความบกพร่องที่ไม่ถึงเป้าหมายอันนั้น แต่ก็ต้องมีเหตุผลทุกครั้ง ซึ่งอาจจะทำได้บ้าง ไม่ได้บ้าง แต่พอฉาย ฟิล์มแมกซ์ เขาใช้ระบบการให้ดาว ซึ่งบางเรื่อง ผมก็อธิบายได้ แต่บางครั้งก็ทำไม่ได้ ถ้าเป็นไปได้ ผมอยากให้เหตุผลทุกครั้ง แต่บางครั้ง ก็ทำไม่ได้เพราะพื้นที่จำกัด

เราต้องหาความรู้เพิ่มเติมอย่างไร

บางเรื่อง ผมต้องเตรียมก่อนด้วยซ้ำ บางเรื่องที่ทำจากวรรณกรรม ผมก็ต้องอ่านก่อน อย่างเรื่อง **We Need to Talk about Kevin** ที่ไปประกวดคานส์ เราก็อ่านก่อน จะดูว่าผู้กำกับปรับไปมากแค่ไหน เราต้องเข้าใจจริง ๆ หนังสือก็ต้องสองรอบ ถ้าจะเขียนบทวิจารณ์ยาว ๆ เราต้องให้เกียรติกับหนังแต่ละเรื่องมาก ๆ ก่อนที่จะเขียนคำ ทำให้บางเรื่องผมต้องดูถึงสองรอบ

สำหรับการรวมเล่มในปัจจุบัน ถ้าจะรวมบทวิจารณ์ของ ‘กัลปพฤกษ์’ มันคงยาก ทางโอเพ่นบุ๊กก็บอกอย่างเล่มต่าง ๆ ที่ผ่านมา มันมีธีมบางอย่าง เช่น สัตว์วิกาล ก็เป็นเล่มเกี่ยวกับอภิปรัชญา หรือ เคียวรีซีนม่า ก็เกี่ยวกับหนังเกย์และเลสเบียน ผมเองก็ไม่ว่าหัวเก่าที่ยังติดกับตรึงรูปแบบเก่าอยู่หรือเปล่า เว็บบล็อกก็ดูวุ่นวาย แต่เราใช้เวลาเขียนแต่ละชิ้นนานมาก เราก็อยากให้มันอยู่นาน

ทุกครั้งของการเขียน ผมก็ใส่อีเมลให้คนอ่านเข้ามาสื่อสารได้เสมอ ไม่ว่าจะเป็นบทวิจารณ์ หรือหนังสือ ก็เวิร์กนะ มีนักศึกษาทำรายงาน ก็ติดต่อเข้ามา บางทีก็ส่งทริตเมนต์เข้ามาให้ช่วยวิจารณ์ มันควรจะเป็นสองทาง ถ้าเป็นสมัยเก่า มันก็ช้า แล้วผมก็จะตอบกลับเสมอใน 2-3 วัน

ผู้ให้สัมภาษณ์ : เอกราช มอญวัฒน์

นามปากกา : เอกราช มอญวัฒน์

พื้นที่การทำงานวิจารณ์ : สตาร์พิกส์ บล็อก <http://www.bloggang.com/mainblog.php?id=kitamura> และเฟซบุ๊ก

ผู้สัมภาษณ์ : อัญชลี ชัยวพร วันที่สัมภาษณ์ : 3 มีนาคม 2555

ผู้ถอดเทป : อัญชลี ชัยวพร

ภูมิหลัง

ตั้งแต่ตอนเด็ก ผมเป็นคนชอบดูหนังมาก ตอนเด็กเป็นคนขี้อาย แล้วพ่อแม่ไม่อยากให้ไปไหน ก็เลยซื้อวิดีโอมาให้เครื่องหนึ่ง แล้วให้เงินไปเช่าวิดีโอ ก็เลยคิดนิสัย ต้องเช่าหนังเกือบทุกวัน พออายุมาถึงระดับหนึ่ง รู้สึกอึดอัด อายาระบาย หาเพื่อนคุย แต่ไม่ค่อยมี ก็เลยระบายด้วยการเขียนลงกระดาษ

พอโตมา ก็เริ่มอ่านหนังสือหนัง ก็เริ่มเห็นบทวิจารณ์ เราอยากเขียนได้แบบนี้ แต่ไม่รู้วิธี ตอนแรกก็เขียนแบบมั่วๆ รู้สึกอย่างไร ก็เขียนแบบนั้น

เมื่อเข้าสู่โลกอินเทอร์เน็ต ก็เกิด My Space (บล็อก) ซึ่งเป็นสนามแรกที่เขียน พอมีเพื่อนมาอ่าน บอกว่าใช้ได้ ผมก็เลยเขียนลงบล็อกของ Wordpress ด้วย ส่วนใหญ่เขียนไว้อ่านเอง จากนั้นก็เริ่มส่ง "ที่ตรงนี้คุณเขียน" ของสตาร์พิกส์ ก็ได้บัตรดูหนังเป็นของรางวัล ส่งไปหลายครั้ง ก็ได้ลง 3-4 ครั้ง ตอนนั้นมีความฝันอยู่ 2 อย่าง คือ เขียนวิจารณ์ ไม่ได้คิดว่าตัวเองจะเขียนแบบเคร่งเครียด แต่ขอให้ได้เขียนถึงหนังไว้ก่อน อีกอย่างเมื่อรู้จักหนังสั้น ก็อยากเขียนถึงหนังสั้น ตั้งใจไว้ว่าเข้ามาหาเลย จะต้องเรียนหนังให้ได้

ความฝันอย่างที่สองก็คือ ทำหนังสั้น พอได้เรียนนิเทศศาสตร์ที่สวนสุนันทา ก็ได้ทำหนังสั้นจนหายอยาก ต่อมาไปรู้จักกับพี่ตั้ม เกรียงศักดิ์ เศรษฐกิจกร จากสตาร์พิกส์ เขาก็ชวนผมไปเขียนคอลัมน์ "หนังสั้น" มันเป็นโอกาสที่ยิ่งใหญ่มาก ตอนนั้นก็เริ่มเข้าไปอบรมภาพยนตร์วิจิตร ได้เห็นว่าที่ใคร ๆ อย่างสิทธิรักษ์ ตูลาพิทักษ์ หรือประวิทย์ แต่งอักษร เขาเขียนกันนั้นมาจากไหน ก็เลยเริ่มรู้ ประจวบเหมาะกันพอดี ก็เลยเริ่มเขียนตั้งแต่นั้นมา

ตอนนั้นยังเรียนอยู่ที่มหาวิทยาลัยด้วย ก็สอนไม่ค่อยดีนัก หลาย ๆ อย่างต้องชวนเขาเอง ที่จริงผมอยากเรียนภาพยนตร์วิจิตรมานานแล้ว จนกระทั่งตัดสินใจขอเงินแม่ คิดว่าถ้าเรียนคงสนุกแน่ ๆ ประจวบเหมาะที่ได้เขียนสตาร์พิกส์พอดี ตอนนั้นผมร้อนวิชาด้วย (เขียนเป็นอาชีพกับการอบรมภาพยนตร์อยู่ในระยะใกล้ ๆ กัน)

ในช่วงเดียวกันนี้ ก็หันมาเขียน **bloggang** ด้วย ช่วงหลังนี้ก็เข้าสู่ช่วงเฟซบุ๊ก ซึ่งได้เปรียบกว่า เข้าถึงไวกว่า แต่มันค่อนข้างส่วนตัว มันไว และทุกคนที่สนใจภาพยนตร์มารวมกัน ทุกคนก็เช็คเช็คกันทุกวัน บล็อกนี้ทุกคนต้องเข้าไปเอง ขณะที่เฟซบุ๊กมันไปขึ้นกับทุกคน

การเขียนในเฟซบุ๊ก ลักษณะจะเหมือน **reviewer** ประมาณหนึ่ง มีการวิจารณ์ (**criticize**) นิดหน่อย แล้วก็ค่อยเขียนหนัก ๆ ไปในงานเขียน ในสตาร์ฟิกส์ ยกเว้นว่าเราจะไม่ได้อ่านเรื่องนั้น เราก็จะเอาไปลงบล็อก หรือเว็บบอร์ดต่าง ๆ ของสตาร์ฟิกส์ ผมก็ไม่รู้ว่าโพสต์ไปแล้ว จะมีคนอ่านไหม

ผมทำบล็อกตั้งแต่ตอนเรียนมหาลัษ พอตีผมเข้าห้องภาพยนตร์ของเฉลิมไทยด้วย ตอนนั้นก็เขียนลงสตาร์ฟิกส์เดือนละ 2 ชิ้น มีคอลัมน์ประจำเกี่ยวกับหนังสั้น บทวิจารณ์ไม่ตายตัวยาวประมาณ 3 หน้า ก็จะ **critic** ละเอียด และแบบสั้นเช่น **short comments** ต้องรอฟังคำจาก บก. แต่ผมเขียนทุกเรื่องที่ได้ดู ดูเฉลี่ยวันละเรื่อง ในบล็อกก็เขียนแบบรีวิว (ประมาณสิบกว่าบรรทัด) คือ ดูแล้ว ก็ต้องระบายออก บางทีก็เขียนลงในเฟซบุ๊กก่อน หลังจากนั้นก็ไปทำงานชิ้นใหญ่ ซึ่งอาจจะเป็นบล็อก แต่ก็ไม่ได้เอาชิ้นที่เขียนลงสตาร์ฟิกส์มาลงบล็อกนะครับ แม้เวลาจะผ่านไปแล้วจริง ๆ อย่างจะรวมเล่มหลังจาก 5 ปี คงทำมือ ไม่มีที่ไหนเขาจะรวมอีก

ลักษณะการเขียนในเฟซบุ๊ก ผมจะทำเป็นหมวดหมู่ เฟซบุ๊กแม้จะเพิ่งเข้ามา แต่มันก็เป็นสื่อที่ทรงพลังมาก ขณะที่ผมพิมพ์สแตตส์ว่าหนังเรื่องนี้ไม่ดี ก็มีคนบอกว่าไม่ดูแล้ว แต่คนแก่ ๆ ก็ไม่หันมาใช้เครื่องมือนี้ มักเป็นคนรุ่นใหม่และกลาง ๆ ถ้ารวมการเขียนลงบล็อกด้วย ตอนนั้นก็เขียนวิจารณ์มาประมาณ 5 ปี ตั้งแต่มัธยมปลาย แต่เขียนมืออาชีพ 3 ปี (เพิ่งจบปีที่แล้ว ไม่ถึงปี) ผมเขียนตั้งแต่ตอนปีสาม

นอกจากเขียนวิจารณ์ ก็เขียนบท เป็นฟรีแลนซ์ เคยทำโปรเจกต์กับสหมงคลฟิล์ม แต่มันก็ล้มไปแล้ว ตอนนี้อยู่ก็มีหนังดังวันหยุดช่องสาม เดิมนั้นผมอยากกำกับหนัง แต่พอมาจบแล้ว ผมอยากทำงานเขียนบทมากที่สุดแล้วจริง ๆ แล้วผมมีบทหนังยาว แต่ยังไม่ได้อ่านเป็นหนังซะที คิดไว้ว่าจะลงทุนทำกันเอง พวกกรุ๊ป บอกว่าถ้าไม่ได้อยู่สังกัด ควรจะทำงานเป็นฟรีแลนซ์ ถ้ามีงานหลักชิ้นหนึ่ง แล้วบทเป็นฟรีแลนซ์ก็อยู่ได้ เพราะมันเปลี่ยนกันเร็วมาก ผมเริ่มชินกับระบบตอนนี้แล้ว เคยมีคนชวน แต่ก็ต้องรอ การเขียนหนังสืออย่างเดียว อยู่ไม่ได้แน่นอน แต่ตอนนี้ผมเพิ่งจบ ขอดูไปอีก 1-2 ปี ส่วนเรื่องหนังสั้น มันเหมือนเป็นงานอดิเรก ลงไปเล่นในสนามเด็กเล่น เล่นเสร็จ กลับบ้านเข้าสู่ชีวิตวิถีเดิม เราก็ค่อนข้างเข้าใจเขาที่ต้องการคำวิจารณ์

มีหลักการในการเขียนอย่างไร

ผมจะไม่ใช้นักวิจารณ์เย็บ ๆ ไม่ชอบการให้ดาว ไม่มีเหตุผล หลักของผมคือ ผมชอบพยายามค้นหาว่าหนังเรื่องนั้นพยายามบอกอะไร ผมเชื่อว่าหนังทุกเรื่อง มันน่าจะมีคุณค่าอะไรสักอย่าง ได้สะท้อนอะไร ได้พูดถึงอะไรบางอย่าง พยายามขุดหาอะไรมากกว่า แต่จะไม่มองในเชิงเทคนิค แม้กระทั่งหนังที่เขาต่กกันรุนแรง แต่มันก็มีหัวใจของมันอยู่ ผมเป็นพวกโตมากับหนังเกรตปิรอน ๆ ในตลาดวิจารณ์ส่วนใหญ่จะพูดถึงหนังรางวัล ผมจะพูดถึงหนังเกรตปิรอนมากกว่า แต่เวลาไปดู มันสมควรจะได้รับการกล่าวถึงมากกว่านี้

ผมพยายามเอิร์ธ เอ็นนี่เรื่องเป็นหลัก หาธีมมันหน่อย มันอาจจะดูเชย อย่าง Spider Man ผมจะมองอีกมุมคือพลังอันยิ่งใหญ่ พยายามพูดถึงคนดี ผมก็จะบอกว่าการเป็นคนดีมันเหนื่อย รูปแบบการเขียนไม่ใช่ภาษาขาก ๆ ไม่ใช่ภาษาวิชาการ แต่ใช้ภาษาชาวบ้าน แล้วก็พยายามยกตัวอย่าง ในเฟซบุ๊กไม่ค่อยได้ยกตัวอย่าง แต่ในสตาร์ฟิกส์ นั้นจะมี พยายามโน้มน้าว ให้เขาเชื่อเรา ทำให้มันง่าย ๆ ผมไม่ได้เป็นนักวิจารณ์ประเภทอ่านยาก อีกอันก็คือทฤษฎีออเธอร์ (auteur) ส่วนใหญ่ผมจะเลือกภาคต่อของผู้กำกับ แต่ผมพยายามขุดเนื้อหาของผู้กำกับคนเดียวกัน มีดีเอ็นเอคล้ายกัน ไม่ทางใดทางหนึ่ง ผมก็เลยได้เขียนหนังภาคต่อเยอะ ผมเชี่ยวชาญทางนี้ แต่ถ้ามีการเปลี่ยนผู้กำกับ มันทำให้สเกลหนังชุดนั้นน่าสนใจมากขึ้น ทำให้ผมตื่นเต้นเวลาคูหนังภาคต่อ

มีปัญหาในการทำงานเขียนบ้างไหม

น่าจะเป็นเรื่องข้อมูล บ้านเราถ้าเขียนหนังต่างประเทศ จะหาข้อมูลง่าย เพราะเขาจัดระเบียบดี แต่ของไทยไม่เป็นระเบียบ ผมคิดว่าในการเขียน เราควรจะมีแบ็คกราวด์เต็มที่ อีกปัญหาหนึ่งก็คือ วัฒนธรรมการดูหนังบ้านเราไม่แข็งแรง พอมองเป็นความบันเทิง เหมือนที่คนเว็บบอร์ดชอบพูดถึงกัน ดูเอาสนุกก็พอแล้ว ตีความไปทำไมกัน มันต้องให้อะไรกับชีวิตหรือ บ้านเรามีคนแบบนี้เยอะ พอฐานไม่แน่น ทำให้ระบบลึกลับ ปัญหามันต้องอยู่ที่นั่น มันไม่เหมือนฝรั่งเศส บ้านเราปากท้องสำคัญ

เท่าที่ผ่านมามีฟีดแบ็คจากคนดูไหม

ในบล็อก ก็มีคนมาคอมเมนต์ของเรา บางทีก็ตามอ่านเรานะ พอเขิบมาเขียนสื่อสิ่งพิมพ์ เช็กฟีดแบ็คได้ตอนตอบแบบสอบถาม ก็มีแฟนชื่นชอบบ้าง บางทีก็มีคนมาแอดเฟซบุ๊ก โดยเฉพาะพวกผู้กำกับหนังสั้น เขาก็จะชอบคุณที่เขียนงานของเขา

การเขียนแต่ละสื่อมีความแตกต่างกันไหม

บล็อกเป็นพื้นที่ใหญ่ มีการจัดระบบได้ยาก มีข้อเสียก็คือ ต้องคอยดูว่าโลเคชั่นมันอยู่ไหน อย่างบล็อกแก๊งค์ มันจะลิงก์กับห้องภาพยนตร์ของเฉลิมไทย ก็ถือว่าเป็นประโยชน์ เวลาอัพเดทของเราที่ไร ก็จะไปขึ้นที่ห้องภาพยนตร์ด้วย บางทีอัพเดทไป 15 นาทีต่อมา ก็มีคนอ่านไปร่อยกว่าแล้ว มันขึ้นอยู่กับว่าโลเคชั่นนั้นคนสนใจแค่ไหน แต่ถ้าไปบอร์ดย่อยกว่านี้ ก็คงเจิบ

สื่อพิมพ์นี้จะช้าหน่อย แต่มันหนักแน่นกว่าทุกสื่อด้วยความเป็นหนังสือ ข้อมูลมันเสร็จตรงนั้น บล็อกนี้เราเข้าไปแก้ไขได้ แต่หนังสือเป็นพื้นที่ปิด เขียนปิดอย่างไร ก็รับไปแบบนั้น มันเคลื่อนไหวช้า แต่มันแน่นกว่า ถ้าผมเขียนลงบล็อก จะกรองในระดับหนึ่ง ส่วนของสตาร์ฟิกส์นี้ ต้องแน่นเลย พอดี บก หนังสือไม่ค่อยแก้ด้วย เวลาอ่านงาน

ตัวเองไม่ค่อยเปลี่ยน แต่ผมจะคิดแค่ภาษาใหม่ ๆ เราพยายามทำให้แตกต่างจากคนอื่น ที่เขียนเคร่งเครียด แต่เราจะทำให้วัยรุ่น

เฟชนึก เร็วและแรง แต่ผ่านไปอย่างรวดเร็ว ประโยชน์ของมันก็คือมันรวมชุมชนมาไว้ด้วยกัน เคี้ยวนี้กลายเป็นว่าอยากหาข้อมูลอะไร ให้ไปขอแอดจากผู้กำกับหรือนักวิจารณ์ มันทำให้คนอ่านมานั่งร่วมโต๊ะกับเราได้ มันเป็นชุมชนหนึ่ง ฟีดแบ็คก็เร็ว บล็อกเกอร์ก็มี แต่ไม่เร็วเท่า มันคือชัยชนะอันใหม่ เป็นเครื่องมือที่หลายคนบอกว่าจะมาแทนหนังสือ แต่ผมว่ามันต่างกัน หนังสือมันขลังกว่า เราไปอ่านหนังสือ มันคนละที่

แล้วเวลาเขียนละแตกต่างกันไหม

เมื่อผมดูเสร็จ ผมจะเข้าเฟชนึกก่อน จะเขียนความรู้สึกแรก ต่อมาก็จะเป็น **critic** นิดหนึ่ง คือ จริง ๆ แล้วข้อเขียนของนักวิจารณ์มันก็เป็นการวิจารณ์ทั้งนั้นแหละครับ แต่ในเฟชนึก จะเป็นความรู้สึกบทวิจารณ์หน่อยหนึ่ง

จากนั้นก็เอาจากเฟชนึกไปลงบล็อก ซึ่งผมมองประโยชน์ในแง่การเก็บ ผมมองเป็นบันทึกไดอารี่ ไม่ก็เอาไปเผยแพร่ในเว็บบอร์ดสตาร์ฟิกส์ ผมไม่ค่อยเอาไปลงในห้องเฉลิมไทย เพราะห้องนี้มีวัฒนธรรมแปลกๆ เช่น ถ้าเขียน **ATM** ในเชิงคำหยาบ ก็จะถูกลบ เพราะฉะนั้นอย่าแกล้งทำหยาบเลี่ยน ถ้าเขาเอาอารมณ์อย่างเดียว เด็กในยุคถัดไปโตมากับหนังจีทีเอช

ถ้าในสตาร์ฟิกส์ ก็ต้องจริงจัง แต่ยึดหลักว่าย่อยง่าย

แล้วมองว่า **critic**, **review** แตกต่างกันอย่างไร

สำหรับผมมองว่าไม่แตกต่างกัน บางคนก็ขอรีวิวประมาณหนึ่ง ไม่เอาสิ่งที่ซ่อนเอาไว้ในหนัง แต่คนอีกกลุ่มไม่เอาต้องลึกกว่านี้ ต้องครุ่นคิดมากกว่านี้ ในเฟชนึกจะเขียนแบบรีวิว ครึ่งหลังต่อมาค่อย **critic** พยายามเขียนอะไรที่หาจากที่อื่นไม่ได้

ขอบพื้นที่ไหนมากกว่ากัน

ขอบต่างกัน ขอบที่สุดก็ต้องเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ เพราะมันทรงคุณค่ามากกว่า เสร็จแล้วก็ภูมิใจทุกที เฟชนึกแค่สั้น ๆ ผมดูหนังสือเล่มออกมา หัวทิ่มโพสต์เสดส์แล้ว แต่สื่อสิ่งพิมพ์จะใช้เวลาเป็นอาทิตย์ ก่อนหน้านั้นก็ต้องทำการบ้าน เขียนเสร็จ ก็กลับมาดูใหม่

ผมไม่พยายามบอกว่าเป็นนักวิจารณ์ ผมบอกว่าเป็นแค่นักดูหนังที่ทำการบ้านหนักกว่าคนอื่น ไม่ได้เก่งไปกว่าใคร ถ้าคุณทำการบ้านแบบผม ก็รู้เท่ากัน

ตอนนี้ผมยังสนุกกับการเขียน แต่ผมก็ไม่ว่าวันข้างหน้าจะเลือกวิจารณ์อย่างเด็ดข ตอนนี้ผมมองมันเหมือนสนามเด็กเล่น

ผู้ให้สัมภาษณ์ : Hubert Niogret

พื้นที่การทำงาน : Positif, France

ผู้สัมภาษณ์ : อัญชลี ชัยวรพร วันที่สัมภาษณ์ : 24 พฤษภาคม 2555

ผู้ถอดเทป : อัญชลี ชัยวรพร

=====

Is it possible for one to make a living by being a film critic in France? There are many types of film critics in France. You can work for general newspaper, which are very well-paid. or you can work for TV, or radio, or specialized film magazine. There might not be so many for specialized magazines today, chiefly, Cahiers du Cinema and Positif. The financial situation is quite different because the market for specialized magazine is very narrow - around 7.000-10,000 readers.

Still a lot!

You can consider it quite high readership. But the other specialized magazines are also the same number. The economy for running a magazine is very difficult. Film critics for Cahiers du Cinema get paid but they have so many problems. The production cost is very high.

Positif for a long time has chosen another way. The writers will not get paid but the technical staff would get it. But this is the only way for us to cut the production cost. Even so, we still have to co-published the magazine with some companies or official publishers. It is the only way to get free and we do not own money to anybody. In this way, the magazine is always in a good balance. We have freedom. We do what we want - any subjects, any films. No problem.

Some years ago, one of our co-publishers - I will not tell you - was not happy with our critiques about the works of Alain Resnais and Godard. He said he disagreed with us and offered to write another article about Godard. But asked us to publish it. I told him "On behalf of my colleagues and

committee, you can think like that. But bye bye. We left him. And he was very surprised that we decided to leave the publisher. This kind of attitude is not acceptable in France.

How long the magazine started this free-writing policy?

Since the very beginning, since 1952. This year we were going to celebrate the 60th anniversary. In the beginning, it was started by a few people. ----- very free, intellectual.

How was the readership in the beginning?

Very few, in the beginning. Actually the magazine was not released regularly - it came out every three or four months. Now it becomes regularly - every month. I don't know exactly the number of magazines. But we has just introduced the colour pages this year in January. In the last 59 years the magazine always run in black and white. When we started, we published it in b/w. Until this year, we have a new co-publisher who introduces the colour system. And now there is an increase of readers because of the colour.

You just mentioned that the specialized film publication is getting declined

We used to have several. But now only Cahiers du Cinema and Positif left. It is a bad sign. It means that film buff are decreasing - people do not think much critically about movie, but more of a commercial use.

Do you think that part of that - either readers or writers - now they go to use internet instead?

Yes, I agree that the Internet might be one of the cause. People nowadays want fast information. They do not want to read something critically but just want some information. It is something different.

For *Positif*, we sometimes think about developing the website. But so far we use it only to introduce the magazine contents. We really do not publish the same article online.

When did you decide to run a *Positif* website?

I am not sure. Perhaps one or two years ago. It is in discussion but not in formal decision because we do not get paid. Everybody has a job in another place. Writing spend time. But we don't have time to think about it. We might think about it someday. Most importantly, the *Positif* contributors come from traditional media. They have intellectual, unique style. Very few of them use the Internet - only the younger generation. The older generation who write for *Positif* - for example Michel Cement, don't use the Internet. He does not use the Internet at all. He does not know even how to use a typewriter. He is not interested in it. Only the younger generation. For us, we are using the Internet a lot. But a lot of *Positif* contributors come from traditional media. You also have to understand that, in *Positif*, we are quite different from *Cahiers du Cinema*. We have all ages of writers, all generation. Our oldest writer is 80 years old who writes for us for sixty years. At the same time, the youngest is twenty-five. We always work like that. And we work very well. So the eighty-year-old generation has different style of using the Internet from those younger.

What is the ration between the older and younger?

Hard to say. We have all ages. 80, 75, 60, 50, 40, 30 and the youngest 25. Men and women. More men than women.

But do you have problems to get a contribution from established critics?

No, not at all. The famous ones who are paid from other magazines but not by *Positif*. They know the rules. For example, Philip Olet โอเลต์ who writes for a psychological magazine. He was paid for his pieces. But for pleasure he writes for *Positif* for free. Another one - Michel Cement is writing for *Positif* for free. But he is producing a radio program about cinema. So he is paid for that. Some of the writers are on the same field.

Will the Internet replace other media, especially print?

You know France is an intellectual society. People love writing, reading literature, arts and etc. One of the oldest magazines in France about literature is also 60 years old. I don't think it will die. France and European countries are a special case. They are intellectual societies. I don't think it would be in that worst situation. I think it will stabilize. It will go on. You know in France we have a lot of movie buffs. People love cinema. Cinema culture is quite strong here. In Paris, we have the biggest number of theatre in the world. It might get decrease. But it will not die.

How different between writing for traditional and online media? Is it acceptable for you or not?

It's the same for me. Sometimes I was also asked to write for a website. And normally I also write in the same way. I don't write differently. The only difference is that the younger generation who writes for website does not have the same traditional background as the earlier generation. I think the main problem is the age. For young people, they don't know about old or silent films. They think cinema started at 70s, not before. But perhaps the website editors might not ask the same stories as the young writers

ผู้ให้สัมภาษณ์: ชاکร์ ไชยปรีชา

พื้นที่การทำงานวิจารณ์: Filmax, Hamburger

ผู้สัมภาษณ์: สุทธิพงษ์ นกุลเอื้ออารัง วันที่สัมภาษณ์ 29 มกราคม 2557

ผู้ถอดเทป: สุทธิพงษ์ นกุลเอื้ออารัง

=====

ความสนใจเกี่ยวกับหนังเริ่มต้นอย่างไร

จริงๆ ชอบเกี่ยวกับหนังตั้งแต่เด็กแล้ว ตั้งแต่ประถม มัธยม ก็ดูหนังมาเรื่อยๆ ที่ที่บ้านสนับสนุน กะว่าจะเรียนหนัง แต่สุดท้ายก็เอนท์ไม่ติด แต่ก็มีคนบอกว่าไม่ต้องเรียนฟิล์มก็ทำหนังได้ และถ้าเราเรียนอย่างอื่นมา ก็อาจจะได้มุมมองที่แตกต่างจากคนทำหนังคนอื่นๆ เวลาไปทำงานจริงด้วย เพราะฉะนั้นมันไม่เกี่ยวข้องว่าต้องเรียนหนังถึงจะได้ทำหนังหรือก สุดท้ายก็เลยตัดสินใจเรียนที่คณะโบราณคดี ศิลปากร ตามที่เอนท์ติดไป ซึ่งจริงๆ ผมอยากเป็นคนทำหนังมากกว่า นักเขียนนะ

ทำหนังมาก่อน

ทำหนังสั้นมาก่อนตั้งแต่ ม.6 ครับ แล้วก็ค่อยเริ่มเขียนวิจารณ์จริงจังในช่วงไล่เลี่ยกัน

เขียนลงบล็อก

เขียนลงหนังสือเลขครับ

เริ่มมาเขียนวิจารณ์ได้อย่างไร

ตอนนั้นชอบไปดูหนังแปลกๆ ที่จัดเป็นอีเวนท์ลาย ก็ติดตามข่าวจากนิตยสารหนังต่างๆ แล้วก็ไปดู จนครั้งนึงไปดูหนังเรื่อง “สี่” ของพี่มะเดี่ยว (ชูเกียรติ ศักดิ์วีระกุล) ที่เขาทำสมัยเป็นนักศึกษา แล้วในงานนั้นก็ได้เจอ อ.แดง (กิตติศักดิ์ สุวรรณโกสิน) ซึ่ง อ.แดงเห็นผมเป็นเด็ก ม.5 มาดูหนังคนเดียว ก็เลยชวนไปเรียนภาพยนตร์วิจัจักษ์ ซึ่งเราก็พอจะเคยได้ยินเกี่ยวกับโครงการนี้มาอยู่แล้วก็เลยตัดสินใจไปเรียนเลย

เริ่มเรียนตั้งแต่ ม.5 หรือครับ

ใช่ครับ ก็ไปเรียน ได้รู้จักคนรุ่นคนนี้ จนได้รู้จักกับพี่มะเดี่ยว ก็เลยไปฝึกงานที่กอง “คน ฝัน ปลาย” ที่พี่มะเดี่ยวทำกับสตูดิโอเรื่องแรกพอดี พอเสร็จปุ๊บ ที่นิตยสาร Bioscope รู้ว่ากองนี้มีเด็กฝึกงานเด็กขนาดนี้ ก็เลยชวนมาเขียนเบื้องหลังเหมือนเป็นบันทึกกองถ่าย พอเขียนเบื้องหลังเสร็จก็ได้จับพลัดจับผลูไปเขียนวิจารณ์ แล้วอยู่ๆ ก็มีคอนเนกชันงานต่อกันเข้ามาเรื่อยๆ

รู้สึกอย่างไรครับ

ก็รู้สึกงงๆ ครับ เอายังไง ไม่รู้ว่าก่อนข้างโชคหรือเปล่าที่มีงานเข้ามาเรื่อยๆ ช่วงแรกๆ ได้ลองไปเขียนสัปดาห์หนึ่งให้กับ Bioscope ก่อน แต่ก็รู้สึกไม่ค่อยถนัด ตอนนั้นโดนแก้ไขเยอะเลย ยังเด็กด้วยแหละครับ กังงๆ เรื่องการแปลข้อมูลภาษาอังกฤษและการสรุปข้อมูล แต่พอเป็นงานวิจารณ์แล้วรู้สึกถนัดกว่า คือส่วนหนึ่งคิดว่าพอเป็นงานวิจารณ์ มันค่อนข้างเป็นเรื่องความคิดเห็นส่วนบุคคล การแก้ไขอะไรมันก็ไม่กั๊กกันยาก เพราะไม่รู้จะไปแก้ความคิดเห็นส่วนบุคคลยังไง ก็เลยลองพัฒนาการเขียนทางนี้มาเรื่อยๆ ครับ

ขอทำหนังหรือเขียนวิจารณ์ก่อน

ขอทำหนังก่อนครับ แต่ว่ามีโอกาสได้เขียนวิจารณ์ก่อน ซึ่งพอมันเข้าใจสิ่งแวดล้อมหนังมากขึ้น เราทำก็มีความสุขและทั้งที่ผมว่างานเขียนก็เป็นการใช้ทักษะคนละแบบกับการทำหนังเลย

ตอนนั้นได้ทำหนังสั้นแล้วหรือยังครับ

เริ่มทำหนังตอน ม.6 ครับ ก็ไล่ๆ กันกับเขียนวิจารณ์ ช่วงปีเดียวกัน

เริ่มเขียนวิจารณ์ลงหนังสือที่ไหนครับ

เริ่มจากเล่มแรกน่าจะเป็น Hamburger ตั้งแต่ตอนอายุ 17 ปี ตอนนั้นพอรู้จักแก๊งค์ Bioscope ก็มีพี่เต้ (ไกรวุฒิ จุลพงษ์ธร) ซึ่งตอนนั้นมีอยู่วันหนึ่งจะต้องไปเมืองนอกหรืออะไรสักอย่าง ก็เลยถามว่าอยากจะลงเขียนวิจารณ์ใน a day

แทนดูสักเล่มมัย ก็เขียนไป ได้ลง ก็ดีใจ จนอีกครั้งหนึ่งเป็น **Hamburger** ที่พี่ได้ให้ลองเขียนแทนอีกที พอส่งไปเสร็จจับพอบก. เห็น ก็เลยคิดต่อมา ถามว่าอยากมาเขียนประจำหรือเปล่า ก็เลยตกปากรับคำไปเลยทันที

ยุคนั้นก็เขียนให้ **Hamburger** แล้วก็มาถึง **Pulp** ที่ตอนนี้กลายเป็น **Filmax** แล้ว กับ **DDT** อีกเล่มหนึ่งที่เขียนประจำจนนิตยสารปิดตัวไป แล้วก็วนมาเกือบทุกเล่ม ทั้ง **Starpics, Movie Time** ก็ได้เขียนอยู่บ้างเป็นช่วงระยะสั้นๆ

ตอนก่อนหน้านั้นก็เคยมีเขียนเล่นๆ ลงในอินเทอร์เน็ตครับ ตั้งแต่ยุค **My Space** เลย แต่พอมาเริ่มเขียนนิตยสารจริงๆ ก็รู้สึกว่าย่ตอนหนึ่งมันต้องรับผิดชอบดันฉบับหลายชิ้นมาก ก็เลยคิดว่าไม่ต้องเขียนบล็อกแล้วแหละ มันมีช่องทางลงอยู่แล้ว

ตอนนี้เขียนเล่มไหนอยู่บ้างครับ

เขียน **Filmax** กับ **Hamburger** ครับ แต่ที่ **Hamburger** ตอนนี้เขาปรับระบบให้เวียนกันเขียน 3 คน ก็จะไม่ได้เขียนลงทุกฉบับ

เขียนแต่ละเล่ม แตกต่างกันมัย

ต่างกันครับ คือบางทีเราต้องดูคาแรคเตอร์ของแต่ละนิตยสารด้วยแหละ ว่ามันเจาะกลุ่มคนอ่านแบบไหน เหมือนอย่าง **Filmax** เรารู้ว่าคุณอ่านแบบเป็นพวกชอบดูหนังอยู่แล้ว เราก็สามารถวิเคราะห์ลึกๆ ไปได้หน่อย และละทิ้งการอธิบายข้อมูลพื้นฐานบางอย่างได้ เพราะเรารู้ว่าคุณอ่านมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับหนังประมาณหนึ่งแล้ว เราก็ใช้พื้นที่ที่เหลือไปลงลึกในอีกมุมหนึ่งเลยดีกว่า หรืออย่าง **Hamburger** คือด้วยความที่ไม่ได้เป็นนิตยสารหนังโดยตรง แล้วส่วนใหญ่ก็จะเป็นแฟชั่น ก็ต้องยอมรับว่าคุณอ่านก็มักจะอ่านเป็นไกดัว่าจะไปดูหนังเรื่องอะไรดี เหมือนเพื่อนแนะนำเพื่อนอะไรแบบนี้มากกว่า เราก็ปรับรูปแบบการเขียนเป็นอีกแบบหนึ่ง ไม่ได้ลงลึกมากนัก และให้ข้อมูลที่คิดว่ากลุ่มคนอ่านของนิตยสารจะสนใจแทน

คอนเนกชันสำคัญมากมัยครับสำหรับอาชีพนี้

สำคัญมากครับ เพราะผมมาได้เพราะคอนเนกชันล้วนๆ เลย แต่ต้องใช้ความพยายามด้วย ปีนี้เขียนครบ 10 ปีพอดีเลย ช่วงประมาณปีที่ 7, 8, 9 ก็ต่อสู้กับตัวเองเยอะเหมือนกัน เหมือนมันพยายามปรับตัวให้ตัวเองมีความสดใหม่ได้อยู่

เรื่อยๆ แต่ว่าพอถึงระยะหนึ่งมันจะรู้สึกมีอาการหมดเกิดขึ้น เช่น ทำไมเราเบื่อคำเชื่อมแบบนี้จังเลย เราเบื่อฟอร์แมตการเขียนแบบนี้จังเลย แล้วก็พยายามปรับ ก็ต้องหาทางไปไม่ให้ทั้งเราและคนอ่านเบื่อด้วย ต้องใช้เวลาเหมือนกัน

มีหลักวิธีในการเขียนวิจารณ์มั๊ยครับ

จริงๆ เป็นคนไม่ชอบตัดสินว่าหนังมันดีหรือไม่ดีครับ ส่วนตัวแล้วชอบสายวิเคราะห์เนื้อเรื่องมากกว่าที่จะเป็นแบบตัดสินว่าหนังมันดีหรือเปล่า เพราะถึงจุดหนึ่งเราก็จะรู้ว่าหนังมันมีหลายประเภท และความชอบก็เป็นรสนิยมส่วนบุคคล อย่างบางทีมันก็มีหนังที่เล่าเรื่องไม่สนุกเลย แต่มันก็มีสาระและวิธีการบางอย่างที่ดีและน่าสนใจอยู่ ซึ่งการดึงคนอ่านให้มาร่วมกันคิดวิเคราะห์กับเรา มากกว่าที่จะอ่านว่าหนังเรื่องนี้ดีหรือไม่ดี มันสนุกกว่าสำหรับเรา

มีค้นหาความรู้ด้านอื่นเพิ่มเติมเพื่อจะมาเขียนหรือเปล่าครับ

ส่วนใหญ่ก็จะดูข่าวอยู่แล้ว ดูข่าวรอบโลก แต่ว่าถ้ามันต้องใช้ความรู้เฉพาะทางจริงๆ ก็ต้องใช้เวลาไปศึกษาเลย อย่างเคยต้องเขียนเรื่อง **A Serious Man** ของพี่น้องโคเอน ซึ่งหนังมันมีรายละเอียดหลายอ่านที่อิงกับคัมภีร์ไบเบิล ก็ไปนั่งศึกษาเลย อาจจะไม่ได้ศึกษาลึกมากเพราะมีเรื่องเวลาส่งเป็นตัวกำหนดด้วย แต่ก็ต้องพยายามให้คนอ่านเข้าใจเราที่สุดนะครับ

มันอยู่ที่หนังที่ทำให้เราไปศึกษาเพิ่มเติมด้วยหรือเปล่าครับ

ใช่ๆ บางเรื่องเขียนไม่ได้จริงๆ ซึ่งมันก็ทำให้เราได้ความรู้เพิ่มขึ้นนะจริงๆ หนังแบบที่เขียนแล้วแฮปปี้ที่สุด ก็พวกจิตวิเคราะห์ ชอบการวิเคราะห์ตัวละคร อันนี้เป็นสิ่งที่สนใจ

มีหลักเกณฑ์ที่จะมองหนังหรือเปล่า

ไม่ตายตัวเลยครับ แล้วแต่คอนเทนต์หนังเลย ดูหนังก่อน ถ้าคิดจะเขียนก็จะไม่ตั้งธงกับมัน บางทีหนังที่ดูแย่ๆ พอมานั่งคิดกับมันจริงๆ แล้วมันอาจมีอะไรที่น่าสนใจ น่าเขียนถึงก็ได้

ตอนเด็กๆ ได้อ่านงานวิจารณ์ของคนอื่นหรือเปล่า

ยุคนั้นที่เป็นรุ่นใหญ่รวมเล่มก็อ่านบ้างตามห้องสมุดโรงเรียน แล้วก็ตามนิตยสารครับ หลักๆ ก็ **Starpics** ก็ได้อ่านงานของ อ.ประวิทย์ (แต่งอักษร), อ.มโนธรรม (เทียมเทียบรัตน์), อ.สิทธิรักษ์ (ตุลาพิทักษ์) แล้วก็ อ.แดง ด้วย

มีปัญหาเกี่ยวกับการเขียนมัย เพราะว่าคนทำหนังจะไปเขียนวิจารณ์จะไม่กล้าเขียนคำหนัง

ส่วนตัวไม่กังวลมากอะครับ เราก็แบ่งพาร์ทกันไป แล้วเดือนไหนเราทำหนัง มีหนังเราเข้า เราก็เว้นว่างที่จะเขียนถึงหนังตัวเองไว้ แล้วก็รออ่านที่คนอื่นเขียนถึง จริงๆ มันก็ว่าไปตามเนื้อผ้าแหละครับ

คือสิ่งที่ทำให้ลำบากใจในการเขียนจริงๆ น่าจะเป็นการเป็นคนรู้จักกันกันวงการแต่ไม่ได้สนิทสนมหรือเจอตัวกันมากกว่า เพราะเขาแค่อ่านอาจจะไม่รู้ว่่าน้ำเสียงเราเป็นยังไง มันก็ต้องยอมรับว่าอาจจะมีการโกธศดใจกันได้ เพราะวงการหนังไทยมันก็เล็กแค่นี้เอง แล้วเราก็ทำงานอยู่ในสายของคนทำด้วย ก็อาจจะมีลำบากใจนิดหนึ่ง ซึ่งสุดท้ายมันก็เป็นเรื่องของการใช้คำที่จะถ่ายทอดความรู้สึกเราออกมาให้ชัดที่สุดมากกว่า แต่ถ้าเป็นคนที่รู้จักกันเป็นการส่วนตัว ก็บอกเขาไปตรงๆ นะครับว่าเราคิดเห็นยังไง เพราะการเป็นคนรู้จักกันมันเป็นห่วงกันอยู่แหละ แต่ถ้าไม่สนิทมาก เราก็มีวิธีบอกข้อเสียมันว่าจะบอกด้วยทำที่ยังไง หมายถึงสุดท้ายแล้วงานเขียนแต่ละชิ้นที่ออกมามันมีน้ำเสียงของมันอยู่ ซึ่งคนที่เราเป็นห่วงมันก็มีน้ำเสียงที่เราเป็นห่วงและเสียใจ แต่ถ้าถามว่าลำบากใจมัย ก็แบ่งพาร์ทได้

การทำหนังมันถึงพลังเราไปหรือเปล่า

จริงๆ มันอยู่คนละด้านแหละ คือถ้าถามในมุมของภาระที่เยอะขึ้นของทั้งสองฝั่งแล้วทำให้เหนื่อยมากขึ้น มันก็มีบ้างเหมือนกัน ก็ต้องหาทางบริหารเวลากันไป แต่ส่วนใหญ่ถ้าพลังเราจะถูกดึงไป มันก็คงถูกดึงไปจากงานฝั่งเดียวกันมากกว่า เช่น เราเมื่อที่จะเขียนด้วยประโยคแบบนี้ ด้วยแพทเทิร์นแบบนี้ เมื่อการเชื่อมคำแบบนี้แล้ว มันก็จะเกิดการพยายามบิดหนีตัวเองไปเรื่อยๆ ซึ่งการบิดหนีตัวเองแรกๆ มันก็อาจจะนำไปสู่การอ่านไม่รู้เรื่อง เพราะว่าเราจะพยายามจะปรับลดทอนหรือทำอะไรให้มันไม่เหมือนเดิมแล้วมันยังไม่ลงตัว มันต้องใช้เวลาตามหาสไตล์ให้มันอยู่พักหนึ่ง

ผ่านช่วงเวลานั้นมาได้อย่างไร

จริงๆ ก็โถๆ มาเรื่อยๆ เหมือนกันนะครับ ตอนนี้อยู่ยังมีปัญหากับตัวเองนิดหน่อย แต่รู้สึกว่าการจับคอนเทนต์หนังที่เราจะพูดในวิจารณ์ได้ ที่นี้ไม่มีปัญหาแล้ว เพียงแต่เราต้องชัดเจนกับสิ่งที่เราจะพูดเยอะขึ้นนิดหนึ่งครับ

มีอ่านทฤษฎีเมืองนอกบ้างมัย

ไม่ค่อยได้อ่านมากครับ อันนี้ยอมรับว่าเป็นข้อเสีย แต่ว่าก็จะอ่านบทวิจารณ์วีวของเมืองนอกบ้าง ที่ตามหลักๆ ก็คือแก๊งค์ โรเจอร์ อีเบิร์ต ละครับ หลังจากเขาเสียชีวิตไปแล้วก็ยังมีนักวิจารณ์ในเครือเขาอยู่ ซึ่งก็ยังอ่านอยู่เรื่อยๆ แต่ว่าของคนอื่นๆ คืออ่านแบบประปรายมาก คือเข้าเว็บ Rotten Tomatoes ไปอ่านอันที่น่าสนใจ

เคยเห็นว่าได้เขียนหนังสือด้วย เขียนได้ยังไงครับ

เป็นพาร์ทตลกครับ เป็นคอนเน็คชั่นสืบทอดกันมาแหละครับ คนที่ชวนไปเขียนคือพี่ตะ จักรพันธุ์ (ขวัญมงคล) บก. **Hamburger** คนแรกที่ชวนผมเข้าไปเขียนนั่นแหละ พอเขามาเปิดสำนักพิมพ์เล็กๆ เองก็เลยชวนมาทำกัน ตลกๆ

เวลาเขียนวิจารณ์ที่มีการให้ดาวหรือคะแนนนี้ดูจากอะไรครับ

ดูจากความชอบของเรา แต่เป็นการชอบที่ต้องมีเหตุผลรองรับที่ฟังขึ้นด้วยนะ มีหนังบางเรื่องที่ไม่สนุกเลย อะไรก็ไม่รู้ แต่เราดันไปเห็นคอนเทนต์บางอย่างที่รู้สึกว่ามันเหมาะกับหนังทั้งเรื่องเลยไม่รู้คนทำตั้งใจเปล่า แต่พอมันออกมาเป็นแบบนี้มันเหมาะกับหนังมาก ก็ให้ดาวเยอะนะ แล้วก็จะหาช่องทางเขียนอธิบายเพิ่มให้ได้ว่า ทำไมเราถึงชอบทั้งๆ ที่มันแย่นะ แต่ไอ้ตรงนี้นั้นทำให้เราได้ความหมายใหม่ คือสุดท้ายแล้วเรื่องให้ดาวมันเป็นเรื่องปัจเจกมาก คือถึงเราจะเป็นคนที่ไม่ชอบตัดสินฟันธง แต่พอมันมีระบบนี้ เราก็ต้องหาทางอธิบายความคิดของเราให้ได้ว่าเราให้ดาวเท่านี้ๆ เพราะว่าอะไร

เคยเขียนฟรีมั้ยครับ

มันมีเขียนฟรีหลายมูมนะ เช่น มันควรจะได้แล้วเขาไม่จ่าย หรือเขียนฟรีแบบอยากเขียนจริงๆ ก็เขียนให้เลย ยินดี

ได้เขียนวิจารณ์ลงในเฟซบุ๊กหรือเปล่า

เขียนเหมือนไปดูหนังเสร็จแล้วก็มาแนะนำเพื่อนมากกว่า แบบเรื่องนี้สนุกดี ไม่ได้เป็นทางการอะไร ไม่ยาวครับ แต่บางทีก็รู้สึกว่าควรใช้เฟซบุ๊กให้เป็นประโยชน์ เช่น เรารู้ว่าในเฟรนด์เรามีคนรู้จักหรือคนทำหนังที่เราอยากบอกเขาว่า ผมเสียคายนั่งฟังเลย ถ้าปรับอีกนิดนึงก็จะดีแล้ว ก็ตั้งเป็นสาธารณะว่าแล้วก็เขียนว่าเสียคายนั่งมูมไหน อะไรอย่างนี้ เป็นการติชมกันไป

เกี่ยวหรือเปล่าที่เรามีพื้นที่เขียนแล้ว เลยมาทูมเท่ากับพื้นที่ในนิตยสาร

เรื่องพื้นที่ไม่เท่าไรหรอก เรื่องเวลามากกว่า ด้วยความที่เดือนหนึ่งก็ต้องเขียนสองเล่ม แล้วก็มิงงานอื่นๆ มันจะไม่มีเวลามาตั้งใจเขียนเยอะแยะในเฟซบุ๊ก บางทีก็ใช้เฟซบุ๊กเป็นช็อตโน้ต อย่างถ้าจะเขียนถึงหนังเรื่องนี้ลงนิตยสาร ก็เขียนช็อตโน้ตลงในเฟซบุ๊กก่อน แล้วเราก็เอาตรงนั้นมาขยายเป็นบทวิจารณ์ใหญ่ในนิตยสารอีกที

มีช่วงหนึ่งที่เป็นยุคของบล็อก แล้วตอนนั้นที่อยู่ตรงไหนในยุคนั้น

ไม่ได้อยู่ตรงไหนเลยครับ เขียนแบบส่วนตัวให้เพื่อนๆ อ่านกันมากกว่า แต่จริงๆ ผมเป็นคนอ่านบล็อกนะครับ อยู่ใน
โลกออนไลน์เยอะ รู้จัก “ผมอยู่ข้างหลังคุณ” ตั้งแต่พี่เขาเขียนพันทิปตั้งแต่ต้น จนพอมายืนยันนิตยสารก็เลยได้รู้จักตัว
จริงกัน

จริงๆ พี่ก็ไม่ได้เขียนตำหนิหนังแบบกระชอกโศกฮากด้วยใช่ไหมครับ

ใช่ครับ คือ เวลาเขียนลงนิตยสารอะไรพวกนี้ เราพยายามปรับความเป็นอารมณ์ทิ้งออกไปแล้วดูว่าอะไรคือสิ่งที่มันเป็น
เป็นอยู่จริงๆ แต่มันก็มีหนังที่รู้สึกทำไมทำอย่างนี้กับเราอะ เราเสียตั้งค้มาดู ทำไมคิดว่าเราคิดได้แค่นี้หรือ อะไรแบบนี้
แล้วก็มีโครงเหมือนกัน ซึ่งถ้าโครงมาๆ เราก็ไม่พูดถึงเลยดีกว่า เพราะถ้าใส่อารมณ์ไปมันก็ไม่ดีกับทุกฝ่าย เป็นคนที่
รู้สึกว่าการค่าการดำเนินที่รุนแรงที่สุด คือการไม่ต้องพูดถึงมันเลยดีกว่า

คิดว่าแต่ละสื่อมีความแตกต่างกันมั้ย มีลักษณะจุดเด่นอย่างไร

คือทุกวันนี้คนอ่านหนังสือน้อยลงจริงๆ แม็กกาซีนก็น้อยลง คือที่มองว่าแม็กกาซีนที่มันอยู่รอดได้ตอนนี้มันจะเป็นแบบ
แม็กกาซีนที่ลงลึกเฉพาะทาง หรือพวกวไรตี้ที่มีโฆษณาเยอะอยู่แล้ว แต่ว่าแม็กกาซีนที่คนจะอ่านเยอะจริงคือพวก
เฉพาะทาง พวกนิตยสารหนัง นิตยสารมือถือ อะไรแบบนี้ที่คนยังต้องการอยู่ แต่ว่าคนที่อ่านก็จะเป็นเฉพาะคนกลุ่มนั้น
มันก็ยังจำกัดกลุ่มคนที่ได้อ่านของเราเข้าไปอีก เพราะโซเชียลมีเดียมันก็เร็วกว่าอยู่แล้ว แต่สุดท้ายคิดว่าความเร็วนี้แหละ
ที่มันจะเป็นข้อเสีย บางทีเรายังไม่ทันกลั่นกรองอะไรไปเลย ข้อมูลมันก็ไหลไปถึงไหนต่อไหนแล้ว บางทีการอยู่กับ
หนังสือมันคือการที่เราตกผลึกกับมันแล้วจริงๆ มากกว่า

เวลาเขียนนิตยสารมีไฟแด็กกลับมาบ้างมั๊ย

โดยส่วนตัว นานๆ ที่ครับ ไม่ค่อยเยอะมาก ไม่ค่อยเจอด้านลบเท่าไร เคยมีอีเมลมาแต่ก็ไม่เยอะ ก็ดีใจเหมือนกัน เขียนเข้า
มาแบบว่า พี่เป็นแรงบันดาลใจให้ผม ก็ขอบคุณครับ คือดีใจที่มีคนได้อ่านงานเราละ

หลังจากอ่านเอาเองแล้วไปเรียนภาพยนตร์วิจัฯ มันทำให้เรามองหนังเป็นสไตล์ที่เรียนทั้งหมดหรือเปล่า

ตอนนั้นที่เราไปเรียนภาพยนตร์วิจัฯ มันคือการจัดระเบียบความคิดมากกว่า คือเราก็มีวิธีการมองหนังคล้ายๆ สิ่งที่เขา
สอน เพียงแต่ก่อนหน้านั้นเรารู้ว่าจะจัดระเบียบความคิดในการมองมันยังไง หรือกลั่นกรองออกมายังไง ทำให้เป็น

การไปเรียนก็คือการขึ้นชั้นสิ่งที่เราองมาตลอดนั่นแหละ แต่ว่าในแบบที่มีระบบระเบียบมากขึ้น แล้วเราก็มีความรู้เพิ่มขึ้น มีทฤษฎีมากขึ้นด้วย

แล้วที่นี่เรียกว่านักวิจารณ์ critic ใช่มั้ย

ก็น่าจะได้มั้งครับ อย่างสิ่งที่ทำอยู่ตอนนี้ใน Hamburger คิดว่าตัวเองเขียน Review แต่ใน Filmax คิดว่าตัวเองเขียน Critic อันนี้คือที่บอกว่าปรับตัวให้เข้ากับคาแรกเตอร์ของนิตยสารแต่ละเล่มยังไงนะครับ

ผู้ให้สัมภาษณ์: บดินทร์ เทพรัตน์

พื้นที่การทำงานวิจารณ์: สตาร์พิกส์, วารสารอ่าน, มติชนสุดสัปดาห์

ผู้สัมภาษณ์: อัญชลี ชัยวรพร วันที่สัมภาษณ์ 13 มกราคม 2557

ผู้ออกแบบ: สุทธิพงษ์ นุกุลเอื้ออารัง

มาสนใจหนังได้อย่างไร

ช่วงม.ปลายเบื่อไม่ค่อยชอบเรียนเลขครับ เมื่อการเรียนก็เลยออกมาดูหนังบ่อยๆ เอนทรานซ์ติดตอน ม.5 สอบเทียบเลือกเรียนเกสส์ที่มหิดล ปี 1 อยู่ศัลยาหลังจากนั้นเลขไม่ค่อยได้ดูหนัง เพราะอยู่ไกล พอปี 2 เข้ากรุงเทพก็ดูหมด คุมมาเรื่อยๆ

มาจากการดูเองไม่มีใครกระตุ้นทั้งสิ้น

ใช่ครับ ตอนแรกเขียนลงบล็อก เขียนเรื่องเที่ยว เขียนอาหาร เขียนเรื่องอะไรแบบนี้ครับ

เขียนทุกอย่าง?

ครับ ต่อมาก็มาเขียนเรื่องหนังเป็นหลักครับ เพราะว่าพอเขียนเรื่องหนังมีคนชมว่าเขียนดี และช่วงนั้นสนใจเรื่องหนังเยอะ ก็เลยเขียนเรื่องหนังบ่อย

หาความรู้จากไหน

ตอนนั้นพวกแพรว เอนเตอร์เทน จะพิมพ์หนังสือของนักวิจารณ์เยอะมาก จะมีฟ็อกเก็ตบุคหนัง ของอาจารย์แดงของคุณนรา ของอาจารย์มโนธรรม ก็ได้อ่านหมดทุกเล่ม แล้วจะมีของชมรมวิจารณ์บันเทิงที่ชอบจัดงาน เช่น วิจารณ์ลอย ก็เลยเข้าไปฟังตลอด นอกนั้นก็อ่านสตาร์พิกส์ อ่านซีนีแม็กซ์ อ่านบทความ ตอนนั้นยังไม่ค่อยมีเน็ต แล้วก็ยังไม่รู้จักหนังสือเมืองนอก เลยอ่านแต่ของไทยนี้แหละครับ แล้วพอมีไบโอสโคปก็อ่านไบโอสโคป อ่านไปเรื่อยๆ แล้วช่วงหลังก็อ่านหนังสือที่เป็นเชิงทฤษฎีมากขึ้น อย่างเช่น แล่เนื้อเถื่อนหนัง ของคุณ ประชา สุวิธานท์ ของโรลิ่งส์ บาร์ดส์ และของอาจารย์ ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช ที่เขียนเรื่องวรรณกรรมแต่ก็เอามาใช้กับหนังได้ ช่วงหลังก็เริ่มอ่าน เดอะการ์เดียน ฟิล์มรีวิว อ่านบทวิจารณ์ภาษาต่างประเทศ หรือพอมีเฟซบุ๊กก็อ่านหลายคนในเฟซบุ๊ก เช่น ของ ฟิล์มซิก, ชญานิน, อู๋ รัชภูมิ, เต๋ ไร่รุติ จุลพงศธร

ไม่ได้เข้าเทศกาลภาพยนตร์วิจักษณ์

ไม่ได้เทศกาลครับ

อ่านเองหมด

ครับ เคยคิดจะเทศแต่ว่า พออยู่กรุงเทพมันไม่ว่าง พออยู่เชียงใหม่เริ่มว่าง แต่คิดถึงความลำบากที่ต้องมาทุกอาทิตย์เลยไม่สู้ครับ แล้วก็มีคนเชียร์ว่าไม่ต้องเทศหรอก อ่านของแกลงเถอะ เพราะว่าเดี๋ยวเทศจะเป็นแบบสไลด์นั้นมากเกินไป แต่ก็ยังเล็งๆ ไว้ว่าสถานการณ์ในชีวิตเอื้ออำนวยจะไปเทศคอร์สครับ

ฝรั่งนี้อ่านของใคร ต่างกันมั๊ย

ฝรั่งนี่เขาจะดูเค็ดเค็ดมันส์กล้าคำมากกว่า อย่างโรเจอร์ อีเบิร์ตก็อ่าน มีอยู่ยุคหนึ่งชอบอ่านโรเจอร์ อีเบิร์ต มาก เพราะรู้สึกว่าเขาเขียนปากจืด เขียนเข้าใจง่ายดี Peter Bradshaw อะไรแบบนี้ก็อ่าน หรือไม่ก็อ่านรวมๆ ใน Rotten Tomatoes ผมจะชอบอ่านของคนเขียนแบบจะลืกว่าหนังสืออะไรบ้าง อย่างเช่น ในวารสารอ่าน หรืออาจารย์เบน แอนเดอร์สัน ที่เขียนถึงเจ้านกกระจอก หรือไม่ก็แบบ แล่นื้อ เกือบหนึ่ง ของคุณประชา สุวิธานนท์ ผมจะชอบมากเป็นหนังสือในดวงใจ เขาจะหาว่ามีวาทกรรมอะไรอยู่ในหนังสือ คายที่ช่วงหลังแกไม่ได้แบบนี้แล้ว แกจะเขียนวิเคราะห์ว่า The Matrix มีอะไรในนั้น ID4 มีอะไรซ่อนอยู่ ซึ่งจะเป็นสไลด์ที่ผมชอบ ผมจะไม่ค่อยชอบอ่านว่า หนังสือนี้ดีห่วยยังไง แต่ผมจะชอบอ่านอะไรซ่อนอยู่ในหนังสือ หนังสือเป็นสไลด์ยุค 70 มีการถอดรหัส จริง ๆ แล้วผมจะชอบอ่านแนวสไลด์ของคุณฟิล์มซิก เพียงแต่ไม่ชอบสำนวนของคุณฟิล์มซิกเฉยๆ แต่ก็อ่านของเขาอยู่ครับ อ่านไปเรื่อยๆ อย่างไบโอสโคปก็จะมีคอลัมน์ที่วิเคราะห์หนัง วิเคราะห์การเมืองสังคม ผมจะชอบหนังสือที่โยงไปกับการเมืองสังคมด้วยครับ เหมือนดูหนังหอมม่น้อยแล้วโยงไปถึงคณะราษฎร ดีความไปทางสังคม คนทำมีแนวคิดอะไร จะชอบแนวนี้

เคยอ่านของอ.บุญรักษ์ บุญญะเขตมลายั

อ.บุญรักษ์ ก็อ่านครับ อ่านที่แกเขียน อาทิตระ คุโรซาว่า เล่มศิลปะแขนงที่ 7 ก็อ่าน

เท่าที่ดูก็ศึกษาด้วยตนเอง ศึกษาไม่ได้เข้าคอมมูนิตี้ ของใคร

ใช้ครับ มันเพิ่งมีคอมมูนิตี้ ตอนยุคหลังนี้แหละครับ เพราะเพื่อนคอนสตันซ์เรียน เพื่อนมัธยม เพื่อนมหา'ลัย ก็ไม่มีใครชอบดูหนัง ถึงไม่ได้เข้าคอมมูนิตี้ไหนแต่ก็มักจะเจอคนหน้าคุ้นๆตามเทศกาล ตามร้านแว่นตลอด

เท่าที่ฟังมาก็ศึกษาด้วยตนเอง อ่านอย่างเดียว ไม่ได้เทศกาลอะไรทั้งสิ้น อ่านก็อ่านจากหนังสือที่ควรอ่าน แล้วพวกวิธีการอะไรก็ดูจากคนอื่นทำ ไม่ได้ดูทฤษฎีอะไร

ใช้ครับ เหมือนอ่านก็ไล่เก็บไปเรื่อยๆ แต่ว่าก็เหมือนทำเป็นงานอดิเรก อย่างบล็อกนี่ก็เขียนบ้างไม่เขียนบ้าง เขียนคิดเขียนดูก็ไม่มีใครว่า มาเริ่มรู้สึกว่าจะจริงจังกับมันได้แล้วตอนเขียนให้สตาร์ฟิกส์ สตาร์ฟิกส์นี่ส่งไปในคอลัมน์ 'ที่ตรงนี้คุณเขียน' ตอนแรกส่งไป 2-3 บทความ แล้วไม่ได้ลง แต่ว่าตอนนั้นรู้จักกับชยุนินแล้วเพราะว่าเป็นเพื่อนทาง

บล็อก แล้วชญานินได้เขียนสตาร์ฟิกส์แล้ว เขาแอบมาบอกว่า บก.ชอบ บก.ชมนะ แต่ว่าคุณเล่นส่งไป 6-7 หน้า ตอนนั้นส่งเรื่อง Wonderful Town บทวิจารณ์เขียนไป 7 หน้า A4 ซึ่งยาวมาก บก.ก็เลยบอกว่าพื้นที่ไม่พอไม่ได้ลงให้ แต่คราวหลังให้ส่งมาอีก ก็เลยส่งไปเรื่อยๆ จนกระทั่งได้ลง ตอนนั้นที่ได้ลงคือเรื่องผู้หญิงห้าบาท แต่ว่าเขียนในเชิงสังคมะครับ เขียนในประเด็นชนชั้น เฟมินิสต์ ประเด็นแนวนี้ เพราะว่าผมเป็นคนชอบเวลานักวิจารณ์ที่เขียนหนังสือห่วยๆ เลื่อมๆ แต่ว่าเขียนอสังการ เอาประเด็นทางสังคมมาจับอย่างจริงจัง เหมือนเวลาคุณประชา เขียนถึงหนังสือๆ แต่เขียนมีหลักวิชาการอสังการมาก บางทีแก็เขียน ID4 เขียนได้ 10-20 หน้าเลย ผมก็เลยอยากลองทำบ้าง เอาหนังสือมาเรื่องหนึ่ง หนังสือแต่สนุกซึ่งผมเป็นคนที่ชอบผู้หญิงห้าบาทมาก ก็เลยเขียนใส่ทฤษฎีสังคม ผมเขียนไป 8 หน้า ตอนแรกจะเขียนสั้นๆแหละ แต่ว่าเขียนไปเขียนมามัน 8 หน้า เลยคิดว่าจะส่งดีมัย สุดท้ายก็เลือกส่ง กะว่าถ้าเขาไม่ลงให้ก็ไปส่งที่อื่น ปรากฏว่าเขาลงให้ ได้ลงสตาร์ฟิกส์ 6 หน้าเต็มเลย ตอนแรกกะว่าเขียนเล่น คงไม่ได้เอาจริงเอาจัง แต่เขาติดต่อมาบอกว่า คุณบินทร์ สนใจเขียนประจำมัย ก็เลยได้เขียนตั้งแต่นั้นมา ได้เขียนเป็นวิจารณ์ ตอนแรกเขียนวิจารณ์ก่อน ตอนหลังขอเขาเขียนบทความอื่นด้วย เช่น เขียนสตู๊ปหนัง เขียนหนังเอเชีย เขียนหนังการเมือง

พอเขียนไปได้สักพักก็รู้สึกเกิดความรับผิดชอบในใจ ว่าเขียนส่งๆ ไม่ได้แล้วนะ ลงบล็อกก็ไม่ได้เขียนมั่วนะครับ พยายามจะเขียนให้มันดี สนุกระดับหนึ่ง แต่ว่าพอมันลงสตาร์ฟิกส์ซึ่งมันเป็นหนังสือเล่มอะครับ หนังสือเล่มมันจะเก็บไปได้หลายสิบปี เหมือนทุกวันนี้เราจะยังหาซื้อสตาร์ฟิกส์เล่มสิบปีที่แล้วได้อยู่ ถ้าเราเขียนห่วยมันจะเป็นหลักฐานบนหน้ากระดาษว่าเราเขียนอย่างไร แล้วก็เขาต้องเสียดังค์ซื้ออ่าน แล้วต้องมี บก. อะไรแบบนี้ ก็เลยคิดว่าต้องเขียนให้มันดีขึ้นกว่าเดิม ตอนนั้นเลยศึกษาใหญ่เลย อ่านหนังสือ ไล่อ่านบทความภาพยนตร์ อ่านในอินเทอร์เน็ต อย่างสมมติว่าเขียนบทความวิจารณ์สักเรื่องหนึ่ง ถ้าเกิดสมัยก่อนอาจจะคิดอะไรออกก็เขียนเลย แต่เดี๋ยวนี้อ่านเสร็จต้องมานั่งไล่อูของคนอื่น ดูของฝรั่ง ของคนไทย เอ๊ะเขามีประเด็นอะไรบ้างน่าสนใจ ไม่ใช่ว่าลอกนะครับ เราก็เขียนของเราแหละ แต่ไปดูของคนอื่นบ้างว่า ออมีมีประเด็นทางสังคมอยู่ด้วย เอามาเขียนบ้าง

เขียนบล็อกนานมัย ก่อนจะได้มาเขียนหนังสือ

บล็อกนี้ประมาณ 2-3 ปี ครับ เขียนใน Bloggang เริ่มเขียนน่าจะประมาณปี 44 ปี 45

ฉะนั้นเขียนบล็อก 2-3 ปี ก่อนได้มาเขียนสตาร์ฟิกส์ แล้วมาเขียนวารสารอ่านได้อย่างไร

เขาให้ส่งไปพิจารณาครับ

เขียนอยู่ที่ปี

อ่านนี่ลงไม่ถี่เล่ม เพราะว่าไม่มีเวลาเขียนครับ เพราะอ่านนี่เหมือนมาตรฐานเขาสูงอยู่ครับ มันเป็นเรื่องวิชาการครับ ต้องมีอ้างอิง ต้องเขียนแบบถูกปะะ บก.เขามาตรฐานสูงด้วยครับ เขาจะไม่ใช้แบบเขียนอะไรแล้วลงให้เลย อ้างอิงนี้เขาเช็คทุกอันเลยนะครับ ว่าอ้างอิงอันนี้มันมีจริงมัย

ใครเป็น บก.

คุณไอรดา อรุณวงศ์ วารสารอ่านจะเขียนตอนมีเวลา ซึ่งช่วงหลังไม่ค่อยมีเวลา ต้องยอมรับอย่างหนึ่งว่า

อ่านเขียนเพื่อเอาเครดิต เพราะเวลาจะไปขอโครงการ หรือขออะไร เอาบทความในอ่านไปให้เขาดูจะน่าเชื่อถือ น่าเชื่อถือกว่าสตาร์ฟิกส์ เพราะว่าสตาร์ฟิกส์เป็นหนังสืออ่านรายปักษ์ อ่านจบแล้วก็ทิ้ง แต่อ่านจะมีความเป็นหนังสือวิชาการที่อยู่ไปได้นานมากกว่า แต่ว่าค่าเรื่องมันจะน้อย เมื่อเทียบกับความทุ่มเท บางชิ้นเขียนเป็นเดือน ได้ 2,500 ถ้าเทียบกับเงินไม่คุ้ม แต่ถ้าเทียบกับความเป็นหนังสือวิชาการได้เครดิตได้ความภูมิใจ เพราะว่าผมอยากให้หนังสืออย่างนี้อยู่ยาวนานๆ เวลาเห็นหนังสือวิเคราะห์หนึ่ง วิเคราะห์เพลงในแนวสังคมจริงจัง ผมจะชอบ ผมอยากจะทำเชียร์ให้มันอยู่ยาวนานๆ ถ้าให้เขียนฟรีก็ยอม แต่ว่าหลังๆ ไม่มีเวลาเขียน เพราะว่ามันต้องใช้ความทุ่มเท

ค้นข้อมูลที่ไหน

ค้นอินเทอร์เน็ต ผมจะมีหนังสือเกี่ยวกับหนัง แล้วก็อะไรที่ต้องค้นกับมหาลัย หรือวิชาการก็ไป มข. ห้องสมุด มข. นี่โอเคอยู่จะมีหนังสือเกี่ยวกับหนังอยู่พอสมควร

เขียนให้แค่สตาร์ฟิกส์กับวารสารอ่าน

ใช่ครับ แต่ว่าผมเพิ่งเขียนลงมติชนสุดสัปดาห์ไป ส่งเข้าไปเอง ความจริงผมเขียนให้ที่อื่นด้วย เป็นเขียนฝัน ซึ่งเป็นข้อตกลงว่าไม่สามารถบอกได้ว่าใช้ชื่ออะไร แต่คือไม่ได้เขียนแค่สองที่ มีเขียนฝันให้บางที่ด้วยครับ

ทุกวันนี้ออนไลน์เขียนให้เฟซบุ๊ก ซึ่งเขียนสั้นๆ เหมือนว่าออกมาจากโรงแล้วเขียน

ใช่ครับ แต่ว่าหลังๆ จะเขียนน้อยลง สมัยก่อนพยายามจะเขียนทุกเรื่อง แต่หลังๆ จะเขียนเฉพาะเรื่องที่มีประเด็นอยากเขียน แล้วก็มีความว่างอยากเขียน

แล้วเวลาเขียนแต่ละเล่มแตกต่างกันมัย พบบอกว่าไม่ได้เทคคอร์ส แต่ที่อ่านนี้เป็นคนที่วิเคราะห์ละเอียด มีการวิจารณ์เชิงรูปแบบอยู่

ผมมองว่าการจะเขียนวิจารณ์ดี ไม่จำเป็นต้องเทคคอร์สแค่เรื่องหนังอะครับ บางทีอ่านเกี่ยวกับสังคมการเมือง อ่านเรื่องอื่นเยอะๆ ก็โอเค เพราะบางทีเทคคอร์สเรื่องหนังอย่างเดียว มันก็จะได้แต่เรื่องหนัง ถ้าเราไม่สนใจโลกภายนอกไม่สนใจอย่างอื่นเลย หรืออย่างสำนวน ผมเป็นคนพยายามเขียนสำนวนให้มันแบบเชื่อมอ่านรู้เรื่อง ผมชอบอาจารย์ชูศักดิ์ หรือ คุณประชา เขียน บางทีเขาเขียนเรื่องเข้าใจยากมาก แต่เขียนแบบใจเย็น อธิบายแบบให้คนอ่านเข้าใจง่ายๆ หรืออย่างอาจารย์ประวิทย์ แต่งอักษร บางทีเขาเขียนเรื่องยากที่ต้องขบคิด แต่สำนวนเขาพยายามเฟรนด์ลีย์กับคนอ่านอะครับ ให้คนอ่านเข้าใจ ผมจะไม่ใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษโดยไม่จำเป็น เหมือนกับพยายามจะแปลเป็นไทยเลย พยายามจะอธิบาย ผมเป็นคนชอบอ่านหนังสืออาจารย์ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล แล้วผมมองว่าจุดเด่นของเขาเห็นได้ชัดมากคือ เขาเป็นคน

ใช้สำนวนสวย อ่านสนุก เข้าใจง่าย ตอนนี่ก็คือพยายามดำเนินรอยตาม อ.เสกสรรค์ ประเสริฐกุล แม้ว่าจะไม่ค่อยได้เท่าเขาเท่าไรหรอก ก่อนเขียนผมจะเป็นคนวางโครงก่อน ไม่รู้ว่าเกิดจากการเรียนเก๊สหรือเปล่า คือเวลาคนเรียนสายการแพทย์มันจะไม่ใช้แบบทำคุ่มๆ เวลาจะทำอะไรสักอย่าง เขียนการทดลอง เขียนชาร์ตคนไข้ จะไม่สามารถเขียนทีเดียวยกได้ จะต้องมีการพิมพ์เขียนก่อน คั่น กลาง จบ โอนี่ต้องใส่โอนี่ คือเวลาจะเขียนได้ต้องแบบวางโครง วางแผน

มีเอาทีไลน์ไหม

เอาทีไลน์แบบละเอียดคือขั้นตอนการเขียนนี่เป็นเคียว แต่ว่าการหาอะไรมาเขียน การมองว่าจะเขียนอะไรมันจะนานกว่า บางทีถึงเคียวไลน์แล้ว บก. ถามว่าถึงไหนแล้ว เขียนไปกี่หน้าแล้ว ยังไม่ได้เขียนสักหน้า

อันนี้หมายถึงเขียนเรื่องยาว หรือเรื่องสั้น

หมดเลยครับ ทั้งยาว ทั้งสั้น อย่างสั้นผมไม่ใช่ว่าเขียนสั้นแล้วค่อยมาเติม แต่แบบว่าเขียนยาวก่อนแล้วค่อยตัดเหลือสั้นตามโควตาหน้า

วางเอาทีไลน์แม้กระทั่งอันสั้นๆ

ใช่ครับ แต่อาจจะไม่ใช่เอาทีไลน์ถาวร เอาทีไลน์เล็กๆ ครับ แต่ก็คือประมาณว่าเขียนเยอะๆก่อน มีอะไรในหัวเขียนใส่ให้หมดก่อน แล้วก็หาทางย่อความเอา คือผมจะไม่ใช้คนเขียนน้อยแล้วขยาย ผมเป็นคนเขียนเยอะแล้วมาตัด บางที 3 ประโยคนี้มันสามารถรวบเป็นประโยคเดียวได้ผมก็เอามาตัดเป็นประโยคเดียว

พูดถึงการวิจารณ์ทั้งเฟซบุ๊ก สตาร์ฟิกส์ และอ่าน ทั้งสามอันนี้เขียนแตกต่างกันอย่างไร

สตาร์ฟิกส์ก็จะเป็นเขียนแบบไม่ลงลึก วิชาการมาก ประมาณว่าเขียนแบบเฟรนด์ลี่ต่อคนอ่านสุดฤทธิ์ คือบางทีเราจะเอาเรื่องสังคมการเมือง หรือเขียนเรื่องวิชาการ เราก็พยายามจะอธิบายแล้วอธิบายอีก ว่าเป็นแบบนี้ แต่ถ้าเขียนลง อ่าน เราจะไม่อธิบายเท่าไร ก็จะลงลึกได้แบบเต็มที่ อันนี้เหมือนทำตามใจตัวเองมากกว่า อยากใส่อะไรใส่ อยากเพื่อเจือตรงไหนได้เต็มที่

อันไหนที่บอกเพื่อเจอ

อ่านครับ หมายถึงคิดประเด็นนี้แต่ไม่ได้เกี่ยวกับเท่าไรหรอก แต่อยากไปเขียนสักหน่อยก็ใส่ได้ แต่สตาร์ฟิกส์นี้ด้วยข้อจำกัดของพื้นที่ แล้วก็อย่างสตาร์ฟิกส์ บก. เขาจะไปตัด จะไปเก็บบทความของเขาตอนท้าย สตาร์ฟิกส์ถือสิทธิ์ว่า บก.มีสิทธิ์ที่จะแก้งานได้ บางทีเราเขียนยาวไป เขาก็เอาไปแก้ สตาร์ฟิกส์จะเขียนโดย

เขาก่อนอ่านเป็นที่ตั้งมากกว่า ประมาณว่าเหมือนมีจุดประสงค์หลักว่าเขียนให้คนอื่นอ่านนะ แต่ว่าเขียนในเฟซบุ๊กและเขียนให้วารสารอ่าน อารมณ์เหมือนจะเขาก่อนอ่านเป็นที่ตั้งน้อยกว่า ไม่พยายามเอาใจคนอื่นมากเกินไป อย่างเฟซบุ๊กผมเขียนในสไลด์โน้ตในหัวตัวเอง ประมาณว่าหนังสือนี้มีอะไรน่าสนใจบ้าง ก็โน้ตเป็นหัวข้อ 1 2 3 4 5 แต่ข้อก็จะไม่ใช่ว่า บางทีสำนวนก็จะเขียนแบบงงๆ อ่านยากๆ มันไม่ต้องกล่าวนวน แต่พอจะจับเฟซบุ๊กมาเป็นบทความสตาร์ฟิกส์ก็ต้องกล่าวนวนแล้ว และก็ต้องพยายามเขียนให้เข้าใจว่ายังไง เฟซบุ๊กจะมีความเป็นโน้ตในหัวมากกว่า สิ่งที่ได้ในหัว เหมือนเป็นความคิด เกิดประเด็น 7 ประเด็นในหัวก็เอามาใส่ไปเลย แต่ว่าจะเอามาเชื่อมโยงให้เป็นก้อนเดียวกันยังไม่ได้อีกอย่างนั้น 7 ประเด็นที่คิดอาจจะไม่เกี่ยวกันเลยก็ได้

เป็นปฏิกริยาหลังจากดูหนัง

ใช่ครับ หรือบางทีเราดูแล้วไม่ค่อยเข้าใจไม่ค่อยเข้าใจประเด็นประมาณว่าอยากได้คอมเมนต์ของคนอื่นว่าคนอื่นยังงี้บ้าง

ห่างกันมัยหลังจากดูแล้วเอามาลงเฟซบุ๊ก

แล้วแต่เวลครับ บางเรื่องดูนานแล้วแต่เพิ่งคิดได้ก็มาเขียน หรือบางเรื่องเพิ่งจบประเด็นแตกหรือว่าอยู่ในอารมณ์อยากเขียน หรือบางทีเรื่องนี้ต้องส่งสตาร์ฟิกส์แต่ไม่รู้จะเขียนอะไร ผมก็จะเอามาลงเฟซบุ๊กก่อน เอาหัวข้อที่คิดว่าอยากเขียน เอาดีๆ ลง แล้วก็ให้คนมาคอมเมนต์ พอคนมาคอมเมนต์เสร็จ ก็มาอ่านคอมเมนต์ของคนอื่น อ้อเขาคอมเมนต์กันแบบนี้ อ้อมีประเด็นนี้ด้วย เอาที่เราทำเป็นหัวข้อย่อยและคอมเมนต์คนอ่านเอามาเป็นบทความใหญ่ แบบนี้ก็มีย เหมือนแอบขโมยความคิดของคนคอมเมนต์ว่าให้เขาช่วยต่อยอคิดให้หน่อย แต่ช่วงหลังเนื่องจากไม่ค่อยมีเวลาก็จะเขียนน้อยลงแล้วครับ บางเรื่องไม่มีเวลาที่ไม่เขียนครับ อย่าง The Rocket ดู 2-3 เดือนแล้วแต่เพิ่งเอามาลงเฟซบุ๊ก

เวลาเขียนเอาอะไรเป็นหลักเกณฑ์ในการเขียน เพราะดูจากบทความแต่ละชิ้นทั้งสั้นทั้งยาว มุมมองในการมองหนังหลากหลายมากทั้ง เชิงรูปแบบ เนื้อหา วัฒนธรรม ตระกูลหนัง หรือเรื่องแฟนเซอร์วิส ถ้าเป็นบทความจะเอื้อให้ได้อะไรได้มากกว่า เช่น ถ้าเราจะอธิบายเรื่องตระกูล หรือเรื่องแฟนเซอร์วิสอะไรแบบนี้ บางทีบทความสั้นพื้นมันที่คิดน้อย บางทีเราคิดว่าเราใส่ไปถ้าเกิดมันไม่มีพื้นที่อธิบายให้มันดีพอ มากพอ คิดไปคิดมาก็ไม่ได้ดีกว่า สตาร์ฟิกส์เขาจะมีหลักอยู่ครับ บทความนี้ให้เขียนยาวนะ แต่บทความนี้พื้นที่ไม่พอให้เขียนสั้น หรือฉบับนี้ผมขอเขียนยาวเรื่องนี้ แต่สองเรื่องนี้ของเขียนสั้น เราเป็นคนเสนอแล้ว บก.เป็นคนกำหนด

หลักของเราเองในการดูหนังแต่ละเรื่องล่ะ เป็นอย่างไร เห็นว่าเป็นคนนัดชิงเนื้อหา แต่บางเรื่องก็เห็นเขียนเชิงรูปแบบ

หนังบางเรื่องรูปแบบมันน่าสนใจมากจนต้องเอามาเขียน หรือบางเรื่องรูปแบบเด่นกว่าเนื้อหา ก็เลยเขียนรูปแบบ หรือบางเรื่องอยากเขียนเนื้อหาแต่เนื้อที่มันน้อยจนเขียนไม่พอ หรือเขียนไปเหมือนตัดแปะ คือถ้าเกิดเนื้อที่มันน้อยผมก็จะแบบเนื้อหาจะไม่เขียนหมด จะเขียนเนื้อหาที่คิดว่าน่าสนใจเอาไว้พอ ถ้าเกิดเราขัดทุกอย่างที่เราอยากเขียนลงในบทความขนาดสั้น มันก็จะไม่น่าอ่าน

สรุปคือเลือกแต่ละเรื่อง

ใช่ครับ อย่าง Gravity รูปแบบมันเด่นมาก จะเขียน Gravity ก็ต้องเขียนรูปแบบ เพราะรูปแบบมันเด่น สะดุดตามากก็มิตาจนต้องเขียนวิเคราะห์ หรือบางเรื่องรูปแบบไม่เด่นเลยแต่เนื้อหามันเด่นมาก อย่างจะเขียน **ลุงบุญมี** ก็ต้องเขียนเนื้อหา บริบท การเมือง สังคม มันอยู่ที่ตัวหนังด้วย อยู่ที่อารมณ์ด้วย บางทีหนังเรื่องนี้เนื้อหาเราไม่สนใจเลย เราก็ไม่อยากจะเขียนเนื้อหาเยอะ หรือบางเรื่องรูปแบบมันเด่นมากกว่า มันอยู่ที่ตัวหนัง และอยู่ที่ตัวเรา

เวลาอ่านความหมายในทางบริบท เตรียมตัวอย่างไร หรือมีหลักอะไรหรือเปล่า

เนื้อหาก็คือ สมมติว่าดูหนังจบเราก็คิดว่าเขาจะพูดเรื่องอะไร บางทีเราก็ต้องเอาเวลามาขบคิดก่อน ไม่ใช่ดูหนังแล้วเขียนได้เลย อาจต้องเอามาคิดก่อนว่าอ้อมมันเป็นแบบนี้ หรือไม่ก็อ่านหนังสือเพิ่มเติม สมมติไปดู The Rocket มันพูดถึงเรื่องสงครามอินโดจีน พูดเรื่องกับดักระเบิด พูดเรื่องลาว ผมก็ต้องไปอ่านเพิ่มเติม อ้อลาวเป็นแบบนี้ สงครามอินโดจีนเป็นแบบนี้ มันก็จะเห็นการเชื่อมโยงมากขึ้น หรือว่าจะไป American Hustle อาจดูว่าเนื้อหาการเมืองเป็นยังไง เพราะหนังมันพูดการหลอกลวง ใช้รูปแบบ ใช้เนื้อหาอย่างไรบ้าง เรื่องเก่าๆของเขาเป็นยังไง อาจจะต้องสืบค้นข้อมูล หรือเอาหนังเก่าๆ เขามาดู

เวลาเขียนแต่ละสัปดาห์แตกต่างกันมั้ย

แตกต่างกันครับ เขียนในเฟซบุ๊ก เหมือนเขียนให้ตัวเองอ่าน ทวนความคิดตัวเอง บนสตาร์ฟิกส์ก็คือเขียนให้คนอื่นอ่านมีกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน

น่าสนใจที่บอกว่าเขียนเฟซบุ๊กกับเขียน อ่าน เหมือนกัน นี่ก็จะเขียนยากกว่า

อ่านเขียนยากอยู่ครับ ที่มันเหมือนกันคือ จะไม่ค่อยมีคนอ่านเฉยๆ แต่ด้วยการค้นคว้าข้อมูลอ่านจะยากที่สุด ต้องอ้างอิงใช้เวลาเขียนนาน

เริ่มจากที่ตรงนี้คุณเขียน เขียนอยู่นานมั๊ย

ที่ตรงนี้คุณเขียน ส่งไป 3 ชิ้น ไม่ได้ส่ง ส่งไปชิ้นที่ 4 ได้ส่ง แล้วก็ได้เขียนมาเรื่อยๆ ครับ เพิ่งได้ส่งครั้งเดียวแล้วเขาก็มาทบทวนให้เขียนประจำ ซึ่งช่วงนั้นเขาอาจจะขาดคนด้วย เพราะสตาร์พิกส์ช่วงนั้นเหมือนคนเขียนเริ่มลาออก ซึ่งพอหลังจากผมได้มาเป็นประจำแล้ว เหมือนเขาไม่ค่อยรับคนอื่นเพิ่มแล้ว เพราะสตาร์พิกส์ปรับเป็นรายเดือน เมื่อก่อนเป็นรายปีก็แล้วรับคนน้อยลง ความจริงจะบอกว่าการเขียนสตาร์พิกส์ค่อนข้างทำให้เวลาในชีวิตหายไปเยอะพอสมควร ต้องเอาเวลาไปดูหนัง แทนที่จะได้นอนก็เอามาเขียนหนังสือ บางทีที่ขี้เกียจก็ไม่ได้ไม่เต็ม เพราะต้องเขียนให้ทันเดดไลน์ แต่ว่าเขาคิดจะขอลาออกหรือขอพักหลายครั้งแล้วแต่ไม่กล้า กลัวว่าขอลาออกแล้วไปขอทำใหม่แล้วจะไม่มีพื้นที่ให้เราแล้ว

เขาออกแค่เดือนละครั้งไม่ใช่หรอ

ใช่ครับ แต่ว่า ผมมองว่ามันเป็นยุคที่ใครก็อยากวิจารณ์หนัง ไม่รู้ว่าทำไมอาชีพนี้เป็นอาชีพที่อบอุ่นปูลาร์ขึ้นมาได้ แล้วมีคนเสนอสตาร์พิกส์เยอะอยู่ มีคนอยากเขียนประจำสตาร์พิกส์เยอะ เวลาคนจะไปสมัครหนังสือหนัง สตาร์พิกส์จะมองเป็นพื้นที่แรก फिल्मเมกซ์ดูเป็นพื้นที่ปิด คอลัมน์นิสต์ก็ดูอยู่ยาว แต่สตาร์พิกส์จะมีพื้นที่ที่ตรงนี้คุณเขียนด้วย แล้วก็เปิดให้คนอื่นเยอะ ไปไอส์โคปก็มีคนส่งเรื่อยๆ ถ้าเกิดจะรับสมัครเขาจะไปสมัครที่สตาร์พิกส์หรือไม่ก็ไปไอส์โคป

ได้เขียนนิยายสารอื่นๆบ้างมั๊ย

มีบ้างครับ มีคนชวนบ้าง ว่าเขียนอันนี้ให้หน่อย หรือบางทีเห็นหนังสือเขาแล้วเราชอบ ก็ครับผมขอเขียน แต่ว่าขอไม่ใช่ชื่อจริงนะครับ

เขียนนอกจากนิยายสารหนังมั๊ย

เขียนให้มิดิชน แล้วก็เขียนเรื่องสั้นบ้างเล็กน้อย

นอกจากหนังแล้วทำอย่างอื่นมั๊ย เกี่ยวกับศิลปะ

ตอนนี้ทำเป็นกลุ่มปัญญาวิศัลย์ด้วยครับ เป็นกลุ่มฉายหนังที่เชียงใหม่ ฉายหนังอิสระ ฉายหนังการเมือง ฉายหนังที่สนใจ เหมือนเป็นคนฉายหนัง ผมใช้โมเดลกับ Thrid Class Cinema แต่ทำที่เชียงใหม่

นอกจากเกี่ยวกับหนังแล้วทำอะไรอีกมั๊ย

ชอบเดินทาง อ่านหนังสือ หนังสือก็อ่านทั่วไป อ่านนิยาย อ่านหนังสือแปล

อ่านเยอะมั๊ย

ก็พอสมควรครับ

เดือนหนึ่งอ่านกี่เล่ม

เดี๋ยวนี้อ่านน้อยลงแล้วครับ อ่านเดือนหนึ่ง 2-3 เล่ม ช่วงนี้กำลังไล่เก็บของคุณ วาณิช จรุงกิจอนันต์ อ่านประมาณนี้ อ่านคุณอรพงศ์ วงศ์สวรรค์ คุณวาณิช ประมาณนี้ครับ

เป็นคนอ่านหนังสือ แต่ไม่ดูศิลปะละคร

ละครเวทีก็ไม่ค่อยได้ดู มีแต่ฟังเพลง ดูซีรีส์ อะไรวแบบนี้ครับ ศิลปะก็ดูบ้าง หลักๆคืออ่านหนังสือกับดูหนัง

หลังจากเขียนนิยายสารให้สตาร์พิคส์แล้ว หลังจากนั้นการเขียนมันง่ายขึ้นมั๊ย เรื่องคอนเนกชั่น

ผมว่ามันขึ้นอยู่ที่คอนเนกชั่นด้วย แต่ถ้าบทความเราห่วยแตก คอนเนกชั่นดีแค่ไหนเขาก็ไม่เอาเรา อยู่ที่ความทุ่มเทให้งาน อยู่กับการนำเสนอเขาบ่อยๆด้วยเวลามีอะไรใหม่

ต้องเป็นคนกล้านำเสนอ

ใช่ครับ กล้าส่ง กล้านำเสนอ

มีที่ไหนมั๊ยที่มหาชนโดยไม่ได้นำเสนอไป

บางทีก็มีชวน แต่ถ้าไม่ถนัดก็ปฏิเสธครับ

เคยมีปัญหามั๊ยในการวิจารณ์

หลักๆ ก็เหมือนนักเขียนทุกคนครับ เป็นไรเตอร์บล็อกบ่อยๆ ไรเตอร์บล็อกเขียนแบบสัญญาว่าจะเขียนเรื่องนี้ แต่บางทีจะส่งแล้วเขียนไม่ออกไม่รู้จะเขียนอะไร หรือว่าบางทีงานเยอะไม่มีเวลาเขียน บางทีก็หมดไฟ บางทีเขียนไปก็เริ่มรู้สึกตัวเองว่าทำไมเราเขียนอย่างนี้ หรือบางทีเกิดความท้อแท้ เวลาไปเห็นนักเขียนที่เขียนดีมาก ๆ แล้วจะเกิดการเปรียบเทียบกับตัวเองไม่ได้ใจเสียเลยทำไมกูได้มาเขียนวะ หรืออีกอย่างก็คือเรื่องดูหนัง อยู่เชิงใหม่หาหนังที่อยากเขียนไม่ได้

เห็นว่ามิไปเขียนหนังสืออย่างอื่นด้วย

ครับ กำลังเขียนหนังสือท่องเที่ยวอาเซียนครับ แต่เขียนไม่เสร็จสักที คงอีกนานกว่าจะเสร็จ เพราะไม่มีเวลาเขียน ส่วนเรื่องสั้นก็พยายามเขียนเรื่อยๆ

เรียกตัวเองว่าเป็นนักวิจารณ์ได้มั้ย

เรียกตัวเองว่าเป็นนักวิจารณ์ แต่ผมจะหงุดหงิดหากว่าเขียนอะไรไปแล้วคนอ่านเชื่อกันหมด มองความคิดเราเป็นใหญ่ ผมจะมองว่าความคิดผมก็เป็นความคิดของคนๆเดียวอาจจะผิดอาจจะถูกก็ได้ไม่ได้เป็นความคิดที่ถูกต้องทุกอย่าง 100% ผมจะดีใจมากถ้าเขียนแล้วเขาไปดู แล้วมาคุยหรือมาเถียงกัน

เคยมีเสียงสะท้อนจากคนอ่านมั้ย บวกหรือลบ

ก็มีอยู่ครับ มีทั้งคู่ เคยเจอบอกว่าเขียนอะไรไม่รู้ไม่เห็นเกี่ยวกับหนังสือ ไปเขียนประเด็นนี้ประเด็นนี้ ไปเขียนนอกเรื่อง หรือบางทีก็ไปเน้นการเมืองมากเกินไป เขาก็บอกว่าเขียนถึงหนังทำไมต้องเขียนการเมืองด้วยละ หรือบางคนก็บอกว่าเขียนอ้วนเกิน หมายถึงว่าเป็นคนชอบรวบรวมคำ ประโยคหนึ่งใส่ประเด็นไป 2-3 ประเด็น

ทำไมชอบเขียนเรื่องเนื้อหา

ผมเป็นคนสนใจเรื่องการเมืองสังคมอยู่แล้ว ตอนเรียนก็เลือกเอนทรานซ์เข้ารัฐศาสตร์ด้วย และเห็นว่าคนเขียนถึงรูปแบบเยอะแล้ว เรื่องสังคมคนยังเขียนน้อยกว่าที่ควรเป็น เลยมาเขียนทำนองนี้เยอะๆ ดีกว่า

ที่สนใจที่บ้านมีส่วนช่วยมั้ย

ไม่ค่อยได้ช่วยเท่าไรครับ เพราะผมมีงานหลักอยู่แล้ว งานเขียนเป็นอาชีพเสริม ทำให้ไม่ได้ขอความช่วยเหลือจากที่บ้านเท่าไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ : วิวัฒน์ เลิศวิวัฒน์วงศ์

พื้นที่การทำงานวิจารณ์ : วารสารอ่าน บล็อก และเฟซบุ๊ก

ผู้สัมภาษณ์ : อัญชลี ชัยวรพร วันที่ : 1 กุมภาพันธ์ 2557

ผู้ถอดเทป : สุทธิพงษ์ นฤกุลเอื้ออารุญ

===== ตอนนี้เขียนที่วารสารอ่านและอินเทอร์เน็ต 2 ที่

ครับ จริงๆอ่านก็ไม่ได้เขียนประจำครับ ถ้ามีบทความก็ส่งเข้าไป ถ้าสิ่งพิมพ์ก็ไม่ได้มีประจำแล้วตอนนี้

ไม่ได้เขียนหรือว่ายังไงคะ

ไม่มีที่ครับ อย่าง “อ่าน” นี่มีไอเดียก็เขียนรวบรวมแล้วส่งไปได้ หรืออย่างล่าสุดกำลังจะออกของ BACC ที่เขาแจกครับ ชื่อ “ปรากฏ” ผมก็เขียนไปชิ้นหนึ่ง เมื่อก่อนตอนสนพ.โอเพ่น ทำ October ทางโอเพ่นก็ชวน เพราะเคยเป็นคอลัมน์สัปดาห์ตอนโอเพ่นออนไลน์ แต่ว่าหลักๆไม่ได้เขียนในแม็กกาซีนแล้ว

สนใจเขียนเกี่ยวกับหนังมาตั้งแต่เมื่อไหร่คะ คือศึกษายังไง เพราะเหมือนคนเคยเรียนมาก่อน

ผมไม่ได้เรียนครับ ผมเขียนตั้งแต่สมัยเป็นเว็บบอร์ด ช่วงนั้นมันจะมีเว็บบอร์ดชื่อ Friday เป็นเว็บบอร์ดเล็กๆของคนดูหนัง

ตอนนี้ยังมีมั้ย

ไม่มีแล้ว นานมากแล้ว แล้วผมก็เขียนในเว็บบอร์ด

ตอนนั้นเรียนหนังสืออยู่

จบแล้วครับ จบใหม่ๆ แล้วก็เขียนในเว็บบอร์ด เขียนแล้วอ่านกันเองในหมู่มวลเพื่อน เขียนมาเรื่อยๆแล้วนำมาลงในเว็บบอร์ดไปโอสโกป แล้วมาเจอเพื่อนก็ขยายคนมาเรื่อยๆก็ทำบล็อก ไม่ได้ศึกษาอย่างเป็นทางการ

ก่อนหน้าก็คือดูหนังเยอะอยู่แล้ว

ก็ประมาณหนึ่งครับ ตามที่มีกำลังเพราะว่าต่างจังหวัดมันจะหายาก

เป็นคนเรียนต่างจังหวัดตลอดเลยใช่มั้ยคะ

ใช่ครับ ช่วงยุค 90 มันจะร้านวิดีโออยู่ตรงนี้ครับ มันจะมีหนังเก่าๆเยอะ เป็นวิดีโอเทปก็ไปเรื่อย เริ่มจากการอ่านอะครับ สดาร์พิกส์ หนังสือและวิดีโอ ฟิสิกส์แล้วเราก็อ่านตามทีวีบ้างหาวิดีโอบ้าง เก็บไปเรื่อย ๆ มาจากการดูหนังแต่ครอบครัวก็ไม่ได้มีส่วนส่งเสริม ที่บ้านก็ชอบดูหนังเหมือนกันครับ

แล้วมีใครที่เรียนทางศิลปะหรือเปล่า

ไม่มีเลยครับ ที่บ้านพ่อก็เป็นคนงานธรรมดา แม่ก็อยู่บ้านธรรมดา แต่ว่าเขาจะชอบดูหนังกันก็เลยได้ดูหนังตั้งแต่เด็ก เพราะที่นี้เมื่อก่อนโรงหนังมันจะเยอะ รอบๆนี้มันมีประมาณ 15 โรง ก็จะได้ดูหนังทุกอาทิตย์ พอถึงจุดหนึ่งพอเราดูเองได้ เราก็อ่านสดาร์พิกส์ อ่านหนังสือเพิ่มเติม แล้วก็ไปดูไปเรื่อยๆ ตามที่มีกำลังก็จะได้ดูเยอะจริงๆก็หลังจากที่เรียนจบไปแล้ว เพราะมีเงินพอจะไปซื้อวิดีโออะไรแบบนี้ครับ ร้านลุงแมวส่งมา

ใช้ชีวิตส่งมาจากในเมือง

ครับ ก็คือเมื่อก่อนอย่างน้อยหนังฮอลลีวูดคลาสสิกมันมีวิดีโอแหละในสมัยหนึ่ง หรือหนังอาร์ตบางเรื่องมันมีหลุดมาแหละ แต่ว่าเราต้องไปรื้อหน่อย กับร้านวิดีโอตรงนี้เมื่อก่อนมันจะใหญ่มากแล้วมันจะเก็บวิดีโอไว้ใหญ่เยอะมากจะมีคลังของมัน เราก็อรื้อพวกนั้นแหละ มีสองสามร้าน เราก็อยอหรือไปเรื่อยๆก็จะไปเจอของดีมาบ้างแต่โดยมากหนังอเมริกันก็จะได้จากตรงนั้น

จากตรงนี้หรือเปล่า ถึงวิจารณ์ทั้งหนังอาร์ต หนังทั่วไป เพราะดูจากวิธีการเลือกรู้เลยว่าไม่ได้เป็นคนดูถูกหนัง

ครับ ผมชอบเขียนแบบพยายามแก้อธิบายความเข้าใจที่เรามีต่อหนัง เราดูได้ทั้งหมด เราไม่จำเป็นต้องไปคัดแยก แล้วเราก็อธิบายถึงมันอย่างที่เราเข้าใจไปเรื่อยๆ

แม้แต่หนังไทยเก่าๆ ที่เป็นตลาดล่างเลย เอามาจากไหนคะ

พวกนี้โลดส์ บิ๊กซี มันจะมีวิดีโอคิด 40-50 บาท ก็จะไปรื้อกัน ซื้อมาเก็บสต็อกกันเอาไว้

หนังสือที่เป็น trash ในสายตาของนักวิจารณ์เรายังดูโดยที่ไม่ได้ดูถูก

เรารู้สึกว่ามันก็ไม่ได้ trash ผมว่ามันสนุกดีนะ ยังอยากศึกษา

เท่าที่อ่านมา งานมีมุมมองเหมือนคนที่เรียนภาพยนตร์ศึกษาทั้งหลาย มองแบบนี้ได้ยังไง

หลัก ๆ ก็อ่านหนังสือและก็คุยกับเพื่อนซีเนไฟล์ (cinophile) ด้วยกัน หลังจากเราไปดูหนังมา พอเรามีกำลังขึ้นไป
กรุงเทพบ้าง ก็มีเพื่อนที่รู้จักกัน ได้คุยกัน แลกเปลี่ยนทัศนะกัน ก็เสริมพลัง บางทีคุยกับพี่สน फिल्मไวรัล แลกเปลี่ยน
กันไป เราก็เอามาคิดต่อ อ่านอย่างอื่นบ้าง งานปรัชญาแปลไทยเราก็ได้อ่าน ก็เอามาผสม ๆ กัน คือเวลาที่เรารออะไร
อยู่ จิบอะไรอยู่มันพอดีเหมาะสมกันไหม ไม่ได้ศึกษาเป็นจริงเป็นจัง อ่านสะเปะสะปะไปเรื่อยๆ แล้วมันก็จะเข้าทาง
เอง

ไม่ได้อ่านทฤษฎีด้วย

ไม่ได้อ่านครับ เพิ่งมาอ่าน ตอนมาอ่านทฤษฎีก็ไม่ได้อ่านแบบจริงจัง เพราะว่าอยากรู้แค่ว่ามันเขียนอย่างไร

อ่านเล่มไหนบ้างคะ

อ่านของ Thomas Elsaesser หลังจากดูมาพักใหญ่ เป็น 10 ปีแล้ว อยากรองมาอ่านก็อ้อเข้าใจ แต่ยุคหนึ่งนิยายสาร
หนังสือและวิดีโอมันโคตรมาก บทความในนั้นล้วนสำคัญ บทความของคุณมโนธรรม พี่สน ของคุณสุชาติ เรามาอ่านพวก
นั้น อ่านทุกฉบับ สะสมมาเรื่อยๆ ผมว่าช่วงนั้นมีประโยชน์สูงมากทีเดียว ถึงแม้เราจะไม่ได้อ่านเลย

อ่านมาตั้งแต่อายุเท่าไร

มัธยม 3 ปี 1991

แล้วอ่านของคนเดียวด้วยใช่ไหม วิชาการหนังสืออะ

ผมชอบอ่านบทความเล็ก ๆ ตามเว็บไซต์ที่มีให้อ่าน เราก็อ่านหรือเมื่อกาซีน Film comment อะไรแบบนี้ แต่ก็ไม่ได้
แบบเป็นทางการ

ซึ่งจริงๆแล้วก็ไม่ใช่วิชาการทางหนัง วิชาการจริง ๆ คือของ Thomas

ก็มาอ่านไม่จบด้วยนะครับ พอดีเพิ่งอ่านได้ประมาณ 4-5 บท แต่ก็อาศัยการพุดคุยกันเอง ในบรรดาเพื่อน ซึ่งก็มีคนที่อ่านวิชาการจริงจังหลายๆคนมาแลกเปลี่ยนกัน เราก็อ่านแต่โดยมากก็ไม่ได้อ่านวิชาการภาพยนตร์เป็นหลัก ถ้าอ่านวิชาการส่วนใหญ่ต้องบอกว่าอ่านที่แปลไทยออกมาเช่น ฟุโกต์ แครร์ริดา อะไรแบบนี้ที่เขามีการแปลไทยออกมา เราก็อ่านพวกนั้นมาเสริม หรือหนังสือของ อ.นพพร (ประชากุล) แล้วก็เอามาช่วยเราได้ หรือ ลากีองแปลมาเราก็เอามาอ่านก็สนุกดี หนังสือ อ.นพพร ก็น่าจะใช้ได้เยอะ ยกย่องความคิดที่ออกมา 2 เล่มที่ออกมาหลังแตกตาย ก็ได้เอามาเป็นวิธีการ เหมือนกับพอเราดูหนังเราก็จะนึกถึงว่า อ้อมันตรงกับอันนี้เลยนะ

ผมไม่ได้ใช้ในแง่ของการเอาทฤษฎีมารับรองนะ เราก็อ่านงานพวกนี้เหมือนเราอ่านงานวรรณกรรม แล้วเราก็เอามาใช้อีกทีหนึ่ง สำหรับผมนะ สำหรับทฤษฎีจริงๆไม่เคยอ่านตัวเท็กซ์ (text) จริงจังหรอกนะ แต่หลายชิ้นเราอ่านก็รู้สึก ว่าจริงๆ มันก็คือการเล่นคำของระบบคิดวรรณกรรม เพียงแต่ว่าเขาอธิบายโอเคในเชิงประวัติศาสตร์ ในเชิงข้อมูลทฤษฎีอื่นๆ แต่ผมมองว่าในทางหนึ่งแล้วถ้าเป็นนักเขียน เขียนนี้มันก็เป็นรูปแบบหนึ่งของการเล่นคำ การใช้คำ มันเป็นรูปแบบหนึ่งของการเล่นคำ เหมือนเวลาเรามองโครงสร้างของการอ่านมันเป็นแบบนี้ เราก็จะสนุกกับการอ่านว่า นักวิชาการจะเล่นคำอะไรต่อ เราก็เอามาใช้ในเชิงนั้นแหละครับ มันเป็นเกมส์ภาษา บางทีมันก็คือการเล่นคำของคำอื่น ถ้าเราทำอะไรตรงนี้เราก็จะไล่ ๆ ต่อไปได้ ผมอ่านพวกนี้ในเชิงเอาสนุกครับ อ่านเอาเป็นวรรณกรรมไม่ได้อ่านเอามาใช้อะไร

มันจะสนุกเวลาเราเรียกคำใช้เองครับ เรียกหนึ่งเรื่องนี้ด้วยคำของเราเอง เราก็มีทฤษฎีของเราเอง คุยกันเองในเฉพาะในหมู่เพื่อน สนุกดี ตลกดี

เวลาจะวิจารณ์หนังเรื่องหนึ่ง มีหลักการในการดูอย่างไร

ผมไม่ได้ตั้งเป้าอะไรเลยครับ มันเป็นเรื่องของเราอยู่แล้ว เราก็ดูไปเรื่อยๆ แต่ว่าพอดูจบแล้ว ตอนดูเราจะไม่รู้เลยว่าหนังจะเป็นยังไง แล้วเราก็อ่ๆคิดหลังจากมันจบไปแล้ว มันจะวนเวียนอยู่ในหัว แต่มันจะไม่เขียนแบบเชิงทฤษฎี หมายถึงว่าเราจะต้องเริ่มต้นจากสิ่งที่เรารู้สึก สิ่งที่หนังมันมาสัมผัสเราก่อน หลังจากนั้นเราก็อ่ๆดูไปเรื่อยๆ แต่ผมก็ตอบไม่ได้เหมือนกันนะว่าดูยังไง เป็นคำถามที่ตอบยาก

จดมัย

ไม่จด จดไม่สนุก

แล้วของอันนี้ล่ะ

ของ ลาฟ ดิอาซ (Lav Diaz) คือตอนแรกผมจัดรีโทรงานของเขาครับ ก็จะดูเรื่องละ 2-3 รอบหมดเลย ไม่จด แต่อันนี้เราชอบมากโขครับ มันฟัง อย่างของ ลาฟ ระดับความชอบมันสุดขีดมาก คือตอนดูเราจะรู้สึกว่ามันสุดยอดมาก เราก็เลยค่อยได้ไปเรื่อยๆ แต่ไม่ได้จดเลย เราจะจำอยู่แล้ว จะมีฉากจำที่เราดูอยู่แล้วว่าเราชอบฉากนี้ ชอบวิธีการนั้นชอบวิธีการนี้ มันก็ออกมาเองเวลาเขียนฉากจำทั้งหลาย แต่โดยมากจะเขียนหลังจากดูจบทันที ไม่เกิน 2 วัน ถ้าเกินอาทิตย์หนึ่งไปแล้วจะยาก นึกไม่ออกแล้ว โดยมากอย่างของ ลาฟ ผมดูจบเรื่องหนึ่ง รอบแรกนี้ไม่ได้เขียนเพราะจะรีบทำโปรแกรม แต่พอฉายเสร็จก็รีบเขียนไปเลยหลังจากดูจบภายใน 2-3 วัน จากนั้นก็ค่อยเอามาประกบกัน

ดูจากขั้นตอน อย่างอันนี้เหมือนขบคิดมานาน คือ ข้อทโนต์แรกรีบเขียนไว้ก่อน

ใช่ ของ ลาฟ ผมจะอ่านอย่างอื่นมาก่อนแล้ว อ่านบทสัมภาษณ์อะไรแบบนี้ แล้วก็คุยกับเขาด้วย คือเราต้องไปสัมภาษณ์เขาด้วยเลยได้อ่านเกี่ยวกับ ลาฟ เยอะมาก แล้วค่อยเขียน เราก็จะเอาส่วนนั้นมาปะกับส่วนที่เราดูมาได้อ่าน

ตอนเขียนมีจุดประเด็นไว้ก่อนมั๊ย

ไม่จด ก็นึกอยู่ตอนดูว่า อันนี้เจ๋ง บางทีก็มีลืมนะ มาดูอีกทีก็เอาลืมนั้นเรื่องนี้ แต่พอลงในอินเตอร์เน็ตก็เข้าไปแก้ เติมได้

เวลาเขียนมีหลักมั๊ย เช่น ขึ้นแบบไหนหรืออะไร

ง่าย ๆ คือผมชอบเล่าเรื่องย้อนครับ เล่าเรื่องใหม่ การเล่ามันเป็นวิธีการเรียบเรียงเวอร์ชันของเราเอง แล้วเราก็จะรู้ว่าเราจะโฟกัสไปตรงไหน พอเราจะเขียนเรื่องย่อของเราเอง จะไม่เขียนเรื่อง synopsis คือถ้าเราชอบหนังเรื่องนั้นเราก็ยกมันขึ้นมาขยาย แล้วก็ไล่ไปจนจบเพียงแต่เราจะเว้นสเปย์ล์ไว้ พอเราเขียนย่อหน้าได้หมด เขียนเรื่องย่อได้จบปั๊บ เราก็จะนึกออกเกือบหมดแล้วแหละว่ามันจะไปต่อยังไง

เวลาเขียนนี่จะเข้าไปเล่าจุดเล็กๆ เหมือนโคลสอัพแล้วค่อยขยายออกมา เป็น establishing shot นี่เป็นความตั้งใจหรือความบังเอิญ

คือผมเขียนวรรณกรรมด้วยครับ ผมเลยเขียนเรื่องย่อโดยเอาหนังมาเขียนวรรณกรรมด้วยตัวของผมเอง เป็นเวอร์ชันของผม ผมว่าไม่มีความตั้งใจอะไรเลยเพียงแต่ผมจะเลือกสิ่งที่อยากเขียนถึงมาเขียนก่อน สิ่งที่เราเห็นในหนัง แสดงอะไรแบบนี้ ฉากเล็กๆอะไรอย่างนี้มาเขียนก่อน ประเด็นสำคัญหรือไม่สำคัญไม่รู้แต่ถ้าเราชอบเราจะเอามาเขียนก่อน ไม่มีหลัก

ผมไม่ค่อยสนใจเรื่องทั้งเรื่องครับ ผมสนใจแค่อย่าง แสง ฉาก แล้วแต่มันจะกระทบเรา

จากที่สังเกตได้คือการเขียน มันเหมือนวิธีการใหม่ที่ฝรั่งเขาเรียกว่า การล้อเลียน ดูว่าหนังทั้งฉบับใช้โครงสร้างอย่างไร แล้วล้อเลียนเขา เคยคิดขนาดนั้นเปล่า

อ้อ ก็มีบ้างครับ มีอยู่เหมือนกันที่เรามีความรู้สึกว่าเราจะใช้โครงสร้างของหนังมาไว้ในวิธีการเขียน เห็นของดูราส (Duras) ชัดเจนมาก ผมไม่ได้แค่ล้อเลียน แต่อ่านหนังสือเขาด้วยใจครับ เป็นแรงบันดาลใจในการเขียนของเราด้วย เพราะฉะนั้นเวลาเขียนดูราส เป็นการเขียนที่เราอินมากก็ใช้วิธีการที่เขาใช้ในเรื่องของเข อันนี้ผมชอบใช้เหมือนกันนะ สนุกดี มันจะเป็นเหมือนเราเขียนวรรณกรรมไง แต่ว่าเป็นการเขียนวรรณกรรมที่เรามีดันข้อมูลมาขยาย มาปรับ มาทำใหม่ มาริเมก ผมจะชอบใช้

มีวิธีการอื่นอีกมั้ย

จริง ๆ ผมไม่ได้มีวิธีการตายตัว แต่ว่าถ้าเราชอบมากอย่างดูราส เราก็อยากหาวิธีการอธิบายที่ดีที่สุดของมัน ไม่ได้อยู่ที่การบรรยายของมันแต่การเอาโครงสร้างของมันมาใช้เลย มันเวิร์กครับ เหมือนเราดูหนังบางเรื่องที่มันไปtributeหนังเก่าแต่ในขณะเดียวกันตัวมันเองก็เป็นการ criticize ตัวมันโดยเอาวิธีการมาทำใหม่ จะชอบวิธีนี้สนุกดี

ในจีนนี่ที่เห็นมากคือคำ บางทีไม่ เป็นไปได้ว่า เพราะอะไรคะ

เพราะว่าดูราสใช้ครับ ไม่ใช่เป็นสไตล์ครับ เพราะว่ามันเป็นการเขียนความทรงจำที่ไม่ชัดเจน ความไม่ชัดเจนนี้คือหัวใจสำหรับผมนะ คือ หัวใจของดูราส ความคลุมเครือ ความบอกได้ไม่แน่ชัดอย่างนี้ เราก็เอามาใช้เพราะว่า เป็นการล้อกับการใช้ของดูราส ในขณะที่เดียวกันวิธีการตีความหนังดูราส ก็จะต้องไม่ชัด มันก็ต้องคลุมเครือเหมือนกัน ยิ่งคนรู้สึว่ามันใช่ มันจะยิ่งอธิบายงานของดูราสได้ดีขึ้น

บทความที่เขียนใน อ่าน เห็นประเด็นเยอะ แต่รูปแบบแค่เสริม หรือว่าไม่ใช่มันไปของมันเอง

อย่างในอ่าน มันไม่จำกัดหน้า เพราะฉะนั้นเราจะคิดอะไรก็ตาม เราใส่ได้หมดเลย ไม่ต้องระวังว่าจะต้องตัดคำ เพียงแต่ว่าพอเราเขียนไปแล้วเราก็ต้องประกอบให้มันสวย ค่อยๆ มาอธิบายให้มันเป็นกรู๊ปไป แต่ไม่ได้คิดว่าจะต้องเอาอะไรมาเสริมยังงี้ไม่ได้คิดแบบนั้น ไม่ได้อ่านทฤษฎีมาแล้วมาจับ สำหรับผมคือ 1. เราไม่แม่นทฤษฎี 2. อาจเป็นความเชื่อโดยส่วนตัว อะไรที่เป็นทฤษฎีปุ๊บเราก็คิดว่าบางทฤษฎีมันจะไม่ fit in โดยสมบูรณ์ซึ่งมันเป็นความคิดแล้วที่มันไม่ fit in แต่กับหนังเราจะยึดหนังเป็นหลัก ถ้ามีอะไรที่เราจะใช้ทฤษฎี ถ้าพอรู้ทฤษฎีบ้างก็ลองใส่ดู แต่มันอาจจะไม่ฟิตอิน แต่ว่าผมไม่ชอบการเอาทฤษฎีเป็นตัวตั้ง

ตั้งใจด้วยใจมั้ยที่จะใช้สไลด์ของบทวิพนธ์ ไม่ใช่ว่าบทที่เป็นกลอนนะ

มันขึ้นอยู่กับหนังแต่ละเรื่องครับ เหมือนถ้าเราเขียนถึงหนังไทยแบบหนึ่งเราก็จะใช้วิธีการแบบหนึ่ง เช่น ถ้าเราเขียนถึง คุณ บัณฑิต เราก็ต้องการให้คนอ่านรู้สึกว่ามันมันส์ แต่ว่าถ้าหนังของคุณานี้ ถ้ามันเป็นกวีก็อยากให้คนอ่านรู้สึกว่ามันเป็นกวีครับ เพราะมันเป็นสิ่งที่เรารู้สึกด้วยตอนที่ดู

หนังไทยที่ขยะสุด ๆ ใช้หลักการเขียนยังไง

แหมม 3 ผมเขียนในเชิงว่า ผมไม่ได้ชอบเรื่องมัน แต่ชอบได้อะลือกที่มันสร้างกับหนังไทยยุคฟิล์ม 16 ซึ่งด้วยความไม่ได้ตั้งใจ คนทำไม่ได้เรียนหนัง แต่มันมีความทรงจำยุคฟิล์ม 16 อยู่ แล้วมันก็สร้างได้อะลือกแบบนั้น ผมก็โฟกัสตรงนั้นไป หนังไทยผมพยายามจะเขียนให้ได้เยอะที่สุด เพราะกลัวว่าพอมันออกไปแล้ว มันจะไม่มีคนเขียนอีก แล้วมันจะหายไปเลย หนังไทยจะเป็น priority แรกที่จะเขียนไว้อะครับ เพราะเดี๋ยวจะลืมนั่นไปหมด

ของไทยมีใครที่ชอบอีก

พิศาล อัครเศรณี ได้ดู พิศาสชาดาน มื่อมาร หัวใจเถื่อน ดูครบเลยครับ เขียนลง October แต่ไม่ได้ใช้โครงสร้างมาก พยายามจะอธิบายว่าทำไมเราถึงชอบ เพราะว่าผมชอบความเป็นชนชั้นล่าง บทสนทนามันเป็นสิ่งที่เฉพาะมาก มันไม่ใช่วรรณกรรม คือหนังไทย 16 (มม) อย่างไรก็ตาม บทสนทนายังเป็นวรรณกรรม เพราะใช้ระบบการพากย์ แต่ของพิศาล บทสนทนาจะเป็นสิ่งที่คนธรรมดาเขาพูดกันจริงๆ กู มึง หรือการตอบดี ซาดิสต์ในหนังมีประเด็นน่าสนใจ ผมก็ลืมนั่นไปแล้วเขียนเป็นปี พิศาลก็เขียนไว้ ประมาณ 7-8 หน้า อธิบายหนังของเขาเท่านั้นเองคอกคิน ก็อยากจะเขียน แต่หนังเยอะมาก แล้วก็ต้องใช้เวลาดู แล้วก็หนังด้านคอมมิวนิสต์ ก็น่าเขียนถ้ามีเวลาหนังคอมมิวนิสต์หนังสงครามเย็น น่าศึกษามาก ยังมีอะไรอยากเขียนเยอะเลยครับแต่ไม่มีเวลาเท่านั้นเอง

ทำไมไม่หยิบสไลด์สำหรับกรณีพิศาล

ผมว่าแล้วแต่คน บางทีสิ่งที่หนังมากระทบใจกับเรา คนที่มีอิทธิพลกับเราได้ในเวลาต่อไป

ทำไมไม่ลองรวมบทวิจารณ์โดยเฉพาะหนังไทย

ไม่รู้จะยังไงเหมือนกันครับ priority แรกของพวกเราของ เพื่อนๆ คือหนังมาราธอนในเทศกาลหนังสั้น แล้วก็หนังไทย เพราะถ้าเราไม่เขียนของ 2 กลุ่มนี้จะหายไปเลย แล้วมันจะไม่ได้รับการจดจำ มันจะไม่ถูกบันทึกเอาไว้ มาราธอนนี้เราเขียนทุกเรื่องที่เราได้ดูเพราะว่ามันสำคัญมาก คือทุกปีจะต้องไปดูมาราธอน ช่วยกันเขียนเก็บเอาไว้ อย่างผลลัพธ์ของการเขียนมาราธอนนี้ก็คือ 2 ปีที่แล้ว เราเขียนบทความกัน 5 คน เป็นภาษาไทยแล้วที่จิคร จะเป็นคนแปลเป็นภาษาอังกฤษแล้วจะไปลงเว็บไซต์ชื่อ experimental conversation มันยาวเกือบ 50 หน้ามั้ง ไล่จากผู้ที่กำกับที่เราชอบ

ทั้งหมด a-z อันนั้นเป็นผลจากการเขียนมาราธอนเพราะว่า เกือบทั้งหมดก็เป็นผู้กำกับหนังสั้นที่ไม่มีใครเขียนถึง ก็อาจจะมีย่าง นวพล อาทิตย์ แบบนี้เราก็เขียน แต่ว่าก็เขียนในฐานะสมัยที่เราดูหนังมาราธอน จะไม่ใช่ผู้กำกับใหญ่ตอนที่เป็นผู้กำกับดัง แต่ว่าเราจะโฟกัสคนที่เราชอบในมาราธอนแล้วเขียน ช่วยกันเขียน 5 คน สนุกมากแต่เพิ่งลงจบไปเมื่อต้นปีที่แล้ว ต้องมีคนแปล แต่ต้นฉบับภาษาไทยกระจัดกระจายมาก แต่ภาษาอังกฤษนี้มีครบ เพราะผมไปเอาของเก่าที่เขียนในมาราธอนแต่ละอันมาตัดต่อใหม่เพื่อให้เห็นโครงสร้างของคนแต่ละคน

ตั้งแต่ดูหนังไม่ชอบหนังเรื่องไหนมากที่สุดและเขียนถึงหรือเปล่า

ให้นึกหนังที่ไม่ชอบนึกไม่ค่อยออก แต่จะมีหนังที่เราไม่ค่อยชอบทัศนคติของหนัง เราก็จะเขียนถึง เขียนแหละ เขียนว่าทำไมเราถึงไม่ชอบหนังเรื่องนี้ แบบนี้จะมี แต่ให้นึกว่าไม่ชอบหนังเรื่องไหนนี่นึกไม่ออก เพราะว่าต่อให้เราเกลียดทัศนคติแค่ไหน มันก็ยังมีความสุขให้เล่นสนุก ก็สนุกกับมันไป

เวลาดูหนัง เราคิดว่าสวมสายตาอะไรอยู่ละ ถึงได้เขียนออกมาแบบนี้

เวลาดูเราไม่ได้สวมสายตาของตัวละครนะ คือผมเป็นคนอินกับทุกอย่างง่าย ๆ เวลาดูผมก็ดู ผมไม่ได้เอาตัวออกจากหนัง คือ มันจะมีคนบอกเราว่าไม่มีส่วนร่วมกับภาพยนตร์ให้มั๊ย ต้องมีระยะ แต่ว่าผมไม่ดูแบบนั้น ผมดูแบบเข้าไปเลย

เข้าไปในหนังเลย

ถ้าจะดูก็สนุกไปเลย ฟินไปเลย ถ้ามีระยะ เราจะสงสัยว่า เอ๊ะ หนังมันจงใจให้มีระยะหรือเปล่า แต่โดยมากวิธีการดูของเราเหมือนการดูละคร เราก็อินไปกับมันเลย เพราะฉะนั้นเราจะไม่รู้สึกว่ามันจอกจกจากในที่ไกล แบบว่าเราอยู่ในหนัง

แล้วเราอยู่ในนั้นหรือเปล่า หรือเราเป็นคนแอบดู

มันตอบยากแต่ก็เป็นไปได้ครับ ผมชอบดูสายตาของกล้องครับว่ามันถ่ายอะไร สิ่งที่อยู่ในเฟรมนอกเฟรม เพราะฉะนั้นเราก็สงสัยตลอดเลยว่าสายตานี้มันเป็นสายตาของใคร เวลาดูสารคดีมันจะสนุก ว่าสายตานี้เป็นสายตาของใคร แล้วถ่ายแบบนี้มันได้หรือ มันใช่หรือ ethic มันคืออะไร เราารู้สึกอย่างนั้นครับ แต่เราไม่ได้มองแบบระยะไกลนะ เราดูหนังก็ต้องสนุกเป็นพื้นฐานเลย

ดูของ ลอฟ เรย์อยู่ตรงไหน

คือหนัง ลอฟ ผมคุยกับ ลอฟ เยอะ ผมจะรู้ว่า ลอฟ มองหนังเป็น canvas แล้วก็คนดูก็ดูภาพเป็น canvas เป็นแค่ canvas ที่เคลื่อนไหวได้ เพราะฉะนั้นมันเห็นภาพหมดเลย เราก็ดูมันแบบที่กล้องดูแหละ แต่หนังของ ลอฟ มันจะไม่ค่อยเปิดโอกาสให้คนเข้าไปสวมบทบาทของตัวละครเท่าไร แต่ว่าด้วยความที่มันนาน ฉากเปิดเรื่องเกือบ 20 นาที เราจะดูจนสังเกตทุกอย่างที่อยู่ในซีนหมด และจนเรารู้สึกว่าเหมือนกับว่าเรายืนบนถนนเส้นที่วิ่งมันกำลังเดินผ่านมาและก็เดินผ่านไป ซึ่งโดยส่วนตัวผมคิดว่า อันนี้เป็นทฤษฎีโดยส่วนตัวนะ มันคล้ายกับงานวรรณกรรมพวก realism ที่นิยมอธิบายซีนทั้งซีนก่อน เพื่อให้คนอ่านรู้ว่าอยู่ตรงไหนในซีนนั้น ฉะนั้นประกอบด้วยอะไรบ้าง อันนี้ผมว่ามันคล้ายคลึงกัน

บทความที่เขียนถึงลอฟ บางย่อหน้าพูดถึงประเด็น การจับจ้อง

ผมมองหนังของ ลอฟ ว่าคล้ายกับเรื่องสั้นหรือวรรณกรรมพวก Realism โดยเฉพาะพวกรัสเซีย ก็พอรู้มาบ้างว่า ลอฟ เขาชอบพวก ลีโอ ตอลสตอย อะไรแบบนี้ครับ ก็มันจะสร้างซีนขึ้นมาก่อน แล้วให้เราเข้าไปในซีนก่อนให้ไปรอ ถึงจะค่อยมีตัวละครออกมา อันนี้สำหรับหนัง ลอฟ นะ สำหรับคนอื่นก็ต้องแตกต่างออกไป พอมาถึงที่ตรงนี้บอกว่า มันเป็น Canvas อย่างที่ว่า แล้วเราก็ก๊อตัวละครหนึ่ง คนดูทั่วไปไม่ได้รู้สึกแบบนั้น อาจเพราะเราสัมผัสผัสได้ลึกกว่าคนอื่นโดยทั่วไป

แล้วลอฟ เป็นอะไร

ตอนดูไม่ได้คิดถึง ลอฟ เลย เราจะคิดถึงทีหลัง พอเราดูโครงสร้างโดยรวมแล้ว เขาถึงจะเข้ามาตอนนั้น แต่พอดูเป็นเรื่องของหนังสั้น ๆ ถ้าไม่นับดูราสที่มันอยู่ในหนังอยู่แล้ว โดยมากผมจะไม่คิดถึงผู้กำกับขณะที่อยู่

ทั้งหมดคือเอาประสบการณ์จากที่ได้จากความรู้สึกทั้งหมด

ใช่ หลักๆเลยคือความรู้สึก ผมไม่ได้อยากเป็นนักวิจารณ์ ผมแค่อยากจะเขียนที่ตัวเองรู้สึกหรือว่าเป็นการฝึกปรีตัวเอง สำหรับการเขียนวรรณกรรมในทางหนึ่งด้วย ผมเขียนวรรณกรรมมานาน เขียนหนังมา 4-5 ปี ที่เขียนแบบนี้ทุกวัน มันก็เป็นฝึกปรีตัวเอง

หนังของ ลอฟ ดูที่รอบ

น่าจะสอง ก่อนฉายรอบหนึ่งแล้วตอนฉายก็ดูอีกรอบหนึ่ง พอเราดูจบหมดทุกเรื่อง เราก็มารู้ว่าส่วนไหนที่มันเหมือนกันต่างกันอันไหนที่เอามาสอด้รับกันได้ แต่ตอนดูผมไม่ได้สนใจ

จริงๆอ่านของวิวัฒน์ก่อนแล้วค่อยมาอ่านทฤษฎี แล้วพออ่านทฤษฎีปุ๊บ ทั้งหมดมีอยู่คนเดียว อันนี้เห็นชัดเลยว่าอยู่ในสวน แล้วค่อยดึงกลับมา คนเขียนเหมือนอยู่ข้างบน คือเหมือนกลิ้ง อยากรู้ว่าคนเขียนอยู่ตรงไหน

ไม่ได้นึก แต่ดูราสผมจะคิดถึงเขาเยอะมาก เหมือนกับว่าหลังจากการอ่าน คือโอเคมีอิทธิพลในช่วงการเขียนหลังของผมเลยแหละ เพราะฉะนั้นอยู่กับเขาเยอะมากตลอดเวลา

ตอนนี้คิดว่าตัวเองเหมือนกลิ้งหรือเปล่าคะ

ไม่รู้ ไม่แน่ใจ ผมจะชอบเซนส์ของการดูภาพและการบรรยายภาพ เหมือนกับเวลาเราดูเสร็จปุ๊บพอเราเขียน เราจะบรรยายให้มันใกล้เคียงกับ ไม่ได้ใกล้เคียงกับภาพนะ แต่ใกล้เคียงกับเซนส์ของเรา กับที่เราดูภาพนั้น

แล้วอย่างหนัง *แฮม* เราอยู่ตรงไหน

ผมก็วางตัวเองเป็นคนดูนะ แต่แฮมเรารู้สึกว่าเราดูตก ดูละคร มันก็มีรีแอคชั่นกับการดูที่มันสนุก

ของไทยมีเขียนของใครบ้างคะ

มีเขียนของพี่เจ๊ (อภิชาติพงษ์) แล้วก็พี่เคียง (ไพสิฐ)

เขาทำจริงๆ ไม่ก็เรื่อง

ผมดูไปถึงหนังสือด้วยทั้งหมดเลย แล้วก็ที่เพิ่งเขียนของหม่อมน้อย (มล.พันธุ์เทวนพ) แต่โฟกัสที่ 4 เรื่องหลังจริงๆ คง देखก็เขียนทุกเรื่องแต่ยังไม่ได้รวม

หนังเจ๊นี่ตัวเองอยู่ตรงไหน

ตอบไม่ได้ เพราะผมดูสัตว์ประหลาดก็ 6 รอบมั้ง ถ้าหนังที่เจ๊เขียนมันจะยากในการอธิบาย ผมว่ามันเป็นประสบการณ์ไม่ใช่การดูหนัง มันเป็นประสบการณ์บางอย่าง ตอบยาก แต่ของพี่เจ๊นี่ผมเขียนประมาณ 9 หน้า เขียนถึงหนังสือด้วย ไม่ได้อยู่ในสัปดาห์กาล เขียนเองทีหลัง หลังจากแสงศวรรย ยังได้รวมลงบุญมีแนวๆ เคยรีโทรกันบ้างๆ จัดฉายหนังของพี่เจ๊ ก็เลยได้ดูเกือบครบ แต่เขียนไม่ครบ

แล้วของดูราสล่ะ

ของดูราสนี้มันยากมาก เพราะว่าตัวดูราสก็ปฏิเสธการอินกับบท แต่ว่าเราอ่านเยอะมาก เพราะฉะนั้นจะรู้สึกว่ามันคือสิ่งที่เธอจะเล่นถ้ามันเป็นวรรณกรรม อย่างเรื่อง *Le Camion* (1977) ทั้งเรื่องไม่มีตัวละคร เป็นการอ่าน พอเป็นหนังสือมันทดลองเยอะ และทดลองมันจะสนุกมาก เหมือนตอนดู *India Song* (1975) รอบแรกผมไม่เก็ตเลย แต่ว่าดูไปประมาณ 5 รอบ ค่อยเข้าไปเรื่อยๆ แต่มันไม่ใช่ลักษณะเดียวกับหนังฮอลลีวูดนะ ยิ่งพอมารับบทสัมภาษณ์เธอ บอกว่าเวลาถ่ายห้ามอินให้ทำตามทีอ่าน ดูราสมิประเด็นเรื่องการอ่านไม่ใช่การแสดง พอเรารู้จุดนี้เราจะเข้าหาหนังด้วยอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งมันจะสนุกเพราะจะดูว่าการอ่านมันให้ผลยังไง ซึ่ง *Le Camion* จะเป็นหนังที่ผมชื่นชอบมาก ชอบสุดๆ เธอประกาศว่าเธอจะอ่าน ห้ามแสดง ต้องอ่าน แล้วการอ่านนี่มีทั้งการอ่านไดอะล็อกและอ่านบทบรรยาย การอ่านทำให้มันมีระยะของภาพกับตัวเนื้อหา แล้วคนดูจะตกอยู่ตรงกลางว่านี่ไม่ใช่หนัง เราจะคิดกับส่วนนี้สนุกมาก

คนดูจะตกอยู่ตรงไหนนะ

คือมันจะไม่มีที่อยู่ที่เป็นการ อยู่ตรงกลางระหว่างเสียงที่อ่านและภาพที่เห็น เราก็คงอยู่แถวนั้นแหละครับ เพราะว่าเราก็เป็นคนดูของดูราส ผมก็วางตัวเองว่าเป็นคนดูนะ

แต่ของดูราส อยู่ในนั้นเลย

ใช่ เพราะของดูราสมันทำให้เป็นอย่างนั้นในความคิดของเรา มันก็แล้วแต่หนัง

ถ้าเป็นคนดูที่คิดว่าคนอื่นทั่วไป มีเรื่องอื่นอีกมั้ย

อย่างหนังของโกดาร์ด เรื่อง *Film socialisme* เราไม่มีทางเข้าใจได้ทั้งหมด เพราะ 3 ข้อสุดท้ายคือการขึ้นโศกของปรีชญาทั้งหมด ผมว่ามันคลลิด ว่าคุณต้องดูไม่เข้าใจอะ และด้วยความที่ไม่เข้าใจ นี่มันยิ่งสนุกใหญ่เลย เพราะว่าคุณต้องตีความไปเอง หรือว่าคำถามเขา หรือไม่เข้าใจอย่างนั้น หรือไปหาอ่านเพิ่ม ผมว่ารีแอคชั่นที่โกดาร์ดโยนใส่หน้าคนดูมันคลลิดว่าเราโยนคุณเข้าไปในสิ่งที่ผู้สร้างเท่านั้นจะรู้ว่ามันคืออะไร เพราะฉะนั้นคุณจะต้องหลงเป็นบ้าอยู่ คุณอาจจะจับได้ซีนสองซีนหรือคำสองคำที่มันมากระทบแล้วเราก็ค่อยๆ คลำทางไป แต่ว่าเป็นประสบการณ์ที่สนุก

เหมือนอยู่ในนั้นแต่วน ๆ อยู่

หลังจากยุคไปอิสราเอล ผมว่ามันส์มากเลย หนังที่ผมชอบที่สุดของโกดาร์ดคือ *Film socialisme* (2010) ผมว่ามันทั้งเศร้าและ intellect ในคราวเดียวกัน แล้วผมว่ามันก็เป็นจุดเดียวที่มันส์มาก ไม่ได้ tribute ที่คนรักหนังทำหนังอย่างเดียว แต่ว่าซีนที่มันน่าจะอธิบายคือซีนที่โกดาร์ดให้คนในภาพไปยืนหน้ากล้อง ทีละคน ๆ นั่นคือความที่ไม่สามารถทำอะไรได้ของภาพยนตร์ คุณจะถ่ายอิสราเอลที่มันรบกันได้อย่างไร สุดท้ายคุณก็ต้องจับมาบางส่วน คุณก็ถ่ายมาแค่นั้น

ไม่สามารถจับเหตุการณ์จริงได้ และก็ไม่สามารถทำอะไรได้มากกว่านั้น มันคือการถือโควตบางอย่างอยู่หน้ากล้องต่อ กันไปเรื่อย แล้วคุณดูก็ดูที่ยืนถือโควตต่อกันหน้ากล้อง นี่คือการกำหนด ที่โปรดักต์กำลังจะอธิบายว่าเวลาเขาไปทำหน้าที่เป็นยังไง แล้วเวลาดูหนัง หนังเป็นแค่ **fragment** ของคนที่เดินต่อกันไป

แสดงว่าขณะที่เขียนเหมือนผลิตหนังเรื่องหนึ่งไหม

ใช่ครับ นั่นคือวิธีการเลย เหมือนเรารีเมคเลย มีผู้กำกับคนหนึ่งพูดเรื่องนี้ว่ามันดีมาก น่าจะเป็น **Kiarostami** คนดูมันไม่มีทางจะดูหนังเรื่องเดียวกันได้ แม้จะดูหนังเรื่องเดียวกัน สุดท้ายมันก็เป็นหนังของคุณคนเดียว แล้วเราก็เขียนเพื่ออธิบายหนังในเวอร์ชันของเราดีกว่าบอกว่าหนังมันดีหรือไม่ดียังไง การเขียนพวกนี้มันก็เป็นการผลิตงานวรรณกรรมในตัวของมันเองไปด้วย

ผมสนุกกับการเขียนพวกนี้มาก หนังสือนั้นมีพลังของการไม่เล่าของภาพ แต่สิ่งที่เราอยากเขียนนี่คือสิ่งที่มันไม่ได้อยู่บนจอ ซึ่งมันเป็นเซนส์ของมัน ซึ่งมันส่วนตัวมากเพราะมันเป็นสิ่งที่เราคิดไปเอง ว่าเรารู้สึกกับมันอย่างนี้ พยายามจะเขียนความรู้สึกเขียนออกมาให้ได้ นี่ก็คือความสำคัญที่สุดที่จะอธิบายหนังเรื่องหนึ่งคืออธิบายเซนส์ที่มันรวมๆ เหมือนเอาผู้กำกับสิบคนมาถ่ายซีนเดียวกันมันออกมาไม่เหมือนกันนะ เพราะว่าเซนส์ของสายตาที่จ้องมองแต่ละคนไม่เหมือนกัน ผมชอบดูอะไรอย่างนี้ ผมก็พยายามจะเขียนถึงมัน เขียนถึงเซนส์ของการจ้องมองสิ่งที่ไม่เหมือนกัน

การจ้องมองนี้เห็นเยอะมาก คนอื่นๆ ยังมองไม่ถึงขนาดนั้น

ผมว่ามันเป็นเรื่องของภาพยนตร์กับ **conflict** ในใจส่วนหนึ่งของผมตลอด ก็คือว่า พลังของภาพยนตร์ พลังวรรณกรรม มันจะเสริมกันได้มั้ย ช่วยกันยังไง อะไรมันจะสำคัญกว่า อะไรอย่างนี้

อันไหนสำคัญกว่า

ตอบไม่ได้ครับ แต่ถ้าให้เลือกก็เลือกภาพยนตร์ เพียงแต่ว่าเราทำหน้าที่ไม่ได้เท่านั้นเอง

บางอัน มีการใช้โครงสร้างวรรณกรรมเข้ามาช่วยด้วย

ใช่ครับ เพราะว่าตอนเราคิด เราก็ไม่ได้บอกว่าจะเอาอะไรมาใช้ แต่ก็มีในหัวเราอยู่แล้ว แล้วก็ลุยไปเลย

อย่างที่บอกว่าวรรณกรรมรัสเซีย หรือวรรณกรรมเพื่อชีวิตไทยอันนี้ ทำไม่ถึงคิดตรงนั้น

อันนี้เป็นคำถามคาใจที่ผมสัมภาษณ์ ลาฟ ตอนที่ผมเจอกัน ว่าเขาคิดยังไงกับเรื่องพลังของภาพยนตร์และพลังของวรรณกรรม เพราะก่อนลาฟ จะเป็นผู้กำกับที่เคยเป็นนักเขียนและเป็นคนขำวามาก่อน แล้วเรารู้สึกว่าอยากคุยกับเขาเรื่องนี้ เพราะเราก็มีความขัดแย้งกับวรรณกรรมเพื่อชีวิตในบ้านเรา ก็เลยคุยกัน เราก็พบว่าพลังของวรรณกรรมและพลังของภาพยนตร์ วิธีการจะแปรสองพลังนี้มันมีวิธีการที่หลากหลาย อย่างชัดเจนว่าดูราส กับ ลาซ ใช้พลังกันคนละแบบ เขาก็เป็นวรรณกรรมเพื่อชีวิตที่เป็นอีกแบบหนึ่ง ไม่เหมือนบ้านเรา ที่ยากจนข้นแค้นอย่างเดียว

ผลจากตรงนั้นหรือเปล่าที่อ่านวรรณกรรมเยอะ

ผมดูหนังมากกว่าอ่านหนังสือเยอะ ถ้าเทียบจากสัดส่วนแล้วจะแตกต่างกันมาก ถ้าเขียนจากหนังสือ ผมจะใช้วิธีของหนัง หลายอย่างมาก ถ้าเราจะเทียบให้เข้าใจเอง ต้องบอกว่า ถ้ามันเป็นหนังมันต้องอย่างนี้ มันเป็นวิธีการมันจะเทียบให้เราเข้าใจเอง

ถ้างานเขียนของผมมาจากหนังหมดเลย งานเขียนวรรณกรรมนะครับ ผมใช้วิธีคิดแบบภาพยนตร์ เกือบทั้งหมด เพราะว่า เหมือนกับที่เราชอบหนังมากกว่า ถ้าพูดกันตรงตรงมากกว่าวรรณกรรม เพียงแต่ว่า เราทำหนังไม่ได้ แต่ว่าเราคิดนี้ เราคิดมาเป็นภาพยนตร์ เหมือนจะเขียนเรื่องสั้นเรื่องนี้ เราก็คิดก่อนว่าจะใช้วิธีการแบบ Philip Garrel อะไรแบบนี้ แล้วก็หาวิธี มันก็คือการข้ามไปมา การเขียนวิจารณ์มันก็เป็นการฝึก เพื่อเตรียมพร้อมในการไปเล่าเรื่องของเราเองในทางหนึ่งเมื่อถึงเวลา

อ่านวรรณกรรมอ่านตั้งแต่เด็กหรือเปล่า

ถ้าวรรณกรรมอ่านมานานแล้วครับ อ่านมาตลอด แต่ว่าหนังสือเชิงวิชาการนี่ก็จะได้อ่านหลังๆ

ดูเหมือนจะเป็นคนเขียนหนังสือมีหลักการ

แต่ไม่ได้ใช้ทฤษฎีแน่ ๆ ครับ ทฤษฎีนี้ผมมาอ่านเพื่อให้สนุกๆ ไม่ได้จริงจังเพื่อจะเอามาใช้

เป็นคนที่ไม่นิยมตีความในเชิงสัญลักษณ์มากนัก ซึ่งผิดกับนักวิจารณ์ส่วนใหญ่

แรกๆผมก็ใช้นะครับ ชอบหนังที่มีสัญลักษณ์เยอะๆ หลังๆ จะมีความรู้สึก ว่า ถ้าแกะออกก็จบ ทุกอย่างก็จบเลย แต่ว่าเราจะไปให้ไกลกว่านั้น หนังสือที่มีสัญลักษณ์เราก็จะไม่เขียนถึงสัญลักษณ์อีกแล้ว เพราะเรามีความรู้สึกว่า ตรงนี้ก็แก้เกมสก็๊จบ

แล้วผู้กำกับเขาไม่ชอบที่จะให้ตีความแบบนั้น

หลังๆ จะตีความผมจะใช้คำว่าอาจจะ ผมคิดว่ามันเป็นสิทธิของผมคนเดียว อาจจะ ความน่าจะเป็น

วิธีการมองผีแตกต่างจากฝรั่งเยอะมาก คือมองผีเป็นแค่สารล่อยไปลอยมา

น่าจะได้มาจากการอ่านของอาจารย์นิธิ เอียวศรีวงศ์ ได้จากการอ่านหนังสือสายปรัชญา หนังสือบทความต่างๆ คนเขียนเป็นเอเชียหมด

แนวประพันธ์ที่เราเขียนเลือกใช้กับทุกคนหรือเปล่า หรือที่เราชอบเฉพาะจริงๆ

ใช่ครับ เฉพาะที่เราชอบ เพราะบางคนเราดูไม่เยอะ แต่คนที่ดูเยอะ เราจะจับของเราได้

อีกวิธีการหนึ่งที่เห็นอย่างวงเล็บเป็นความตั้งใจใช้หรือเปล่า

ถ้าอย่างวงเล็บเหมือนเราพูดกับอีกคนหนึ่งอยู่แล้วเราก็ก็นั้นไปพูดกับอีกคนหนึ่ง เป็นเรื่องที่อยู่ๆนึกขึ้นมาได้ แต่ไม่ได้เกี่ยวกับตัวเรื่องโดยตรง แต่ว่าเราอยากจะขยายส่วนนี้ แต่ไม่ได้อยากจะใส่ให้มันเป็นตัวบท ตอนเขียนก็จะรู้สึกว่ามันนี่เป็นนอกบท แต่ถ้ารู้ก็อธิบายเพิ่มได้นิดหนึ่ง

เห็นวงเล็บเยอะมาก คิดว่าเป็นสไตล์หรือไม่

ไม่ได้ตั้งใจครับ หลังๆก็ไม่ค่อยได้ทำเหมือนกันนะ แต่เวลาเขียนขึ้นใหญ่ๆ อย่างจะอธิบายเพิ่ม อย่างการเน้นคำ ก็เหมือนกัน เวลาเขียนมันเป็นคอนเซ็ปต์อยู่ในหัว เวลาเขียนมันมีคำหนึ่งที่ผุดขึ้นมา เป็นคอนเซ็ปต์ ตัวคำต่าง ๆ เป็นแค่ส่วนประกอบของประโยค เป็นคอนเซ็ปต์บางอย่างที่จะอธิบายหรือไม่อธิบายก็ได้

อ่านภาษาอังกฤษเยอะด้วยหรือเปล่า

เพิ่งอ่านไม่นานมา ไม่เกิน 5 ปีมั้ง ยากนะครับ เพราะการศึกษาในระบบไม่ได้เอื้อให้เราอ่านภาษาอังกฤษได้ กว่าเราจะดูหนังซับไตเติ้ลได้ก็ต้องใช้เวลาตั้งนาน

ตอนเขียนวิจารณ์ชิ้นนี้อ่านหนังสือเขามาหมดแล้วหรือเปล่า

ไม่หมดครับ ตอนที่เขียนชิ้นนี้ อ่านเฉพาะที่มีแปลไทย อ่านภาษาอังกฤษเล่มหนึ่ง แล้วก็ได้นิยายเล็กๆ มาชื่อ Duras on Duras ซึ่งจะเป็นการอธิบายตัวเองของดูราสกับนักวิจารณ์บางคน มาอธิบายงานของดูราส แต่เขาจะไปโฟกัสงาน Hiroshima Mon Amour เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นส่วนที่เราไม่ได้โฟกัส แต่ว่าอ่านคร่าวๆ แต่ว่าหนังสือดูเกือบหมด เท่าที่หาได้

ดูที่รอบคะ

ทุกเรื่องจะได้ดูแค่รอบเดียว เพราะผมเขียนตอนดูจบ แต่อย่างสัปดาห์ระหลาด ผมดูจบไปแล้ว มาดูซ้ำอีกรอบหนึ่งซึ่งเขียนไม่เหมือนอะไรจากของเดิมอีกเลย

ฟอร์แมตที่ดูมีผลด้วยมั๊ย

น้อยมากครับ ต้องฝึกให้ดูได้ทุกแบบ ไม่มีทางเลือก น้อยมาก ถ้าเป็นหนังโรงได้จะดี แต่ถ้าไม่ได้ผมเอาได้หมดเลยทุกอย่าง ยูทูบ ขอให้มิกี้แล้วกัน อยู่ต่างจังหวัดนะครับ หลักๆ ผมก็ได้ดูโรงหมด หนังที่เจ็ยผมจะไม่พยายามพลาด จะได้ไปดูโรงหมด ถ้าเรื่องไหนดูซ้ำ บางเรื่องคงจะมีผล ล่าสุดที่ประสบปัญหา คือ *Melancholia* ของ *Lars von Tier* ตอนดูในไฟล์เยอะมาก พอไปดูในโรง เริ่มรู้สึกซัดๆ ซัดๆ แต่อาจจะไม่ได้เป็นแบบนี้ทุกเรื่องนะ เพราะโอกาสที่จะได้ดูซ้ำแบบนี้มันน้อย ผมเลยจะตอบไม่ได้ว่าเปลี่ยนฟอร์แมตจะมีผลมั๊ย แต่อาจจะเป็นบางเรื่อง หรืออย่างเรื่องที่ดูจบแล้วมาดูจอใหญ่ บางเรื่องก็ไม่ได้มีผลอะไร

ดูยูทูปด้วยหรือคะ

ใช้ครับ อย่างของดูราสเกือบทั้งหมด เพราะแทบไม่ออกทีวีได้เลย ไฟล์จะอัดจากวิดีโออีกที เราก็ต้องดูแบบนี้ หรือไฟล์ที่อัดมาจากรายการทีวี

เหมือนงานของ *Korean Film Archive* ที่อัปหนังขึ้นยูทูปเกือบร้อยเรื่อง ขนาดพวกแอปอัด ยังทำไม่ได้เลย ที่นี้เขาทำซับอังกฤษทุกเรื่องอีกต่างหาก หาไม่ได้แล้ว เพราะปีที่แล้วก็มีหนังเกาหลีที่ชอบมากในยุค 70 เรื่องหนึ่ง 80 เรื่องหนึ่ง ไปหาไฟล์ก็หาไม่ได้ จะไปหาดีวีดีมาเก็บไว้ก็ไม่ได้ มีแต่ที่นี้แหละ ถ้ามันอัปขึ้นยูทูปเท่านั้นเอง ก็ลุยหมดครับเท่าที่ได้

ภาคผนวกที่ 3

การนำเสนอบทวิจารณ์เรื่อง คู่กรรม
โกโบริ อังศุมาลิน ในสื่อสิ่งพิมพ์

จากการสำรวจความคิดเห็นจากนักวิจารณ์และนักเขียนอาชีพซึ่งทำงานทั้งในสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่ออินเทอร์เน็ตจำนวน 43 คน ที่มีงานตีพิมพ์ใน หนังสือพิมพ์แนวหน้า ข่าวสด ผู้จัดการรายวัน ไทยโพสต์ มติชนคมชัดลึก โพสต์ทูเดย์ สยามรัฐ มติชนสุดสัปดาห์ เนชั่นสุดสัปดาห์ นิตยสารไบโอสโคป สตาร์พิคส์ फिल्मแมก หน้าเพชฌัญญ์ของกันฉัตร फिल्मซิกส์ และนักเขียนยอดนิยม “นิวกลม” รวมทั้งรายการวิทยุหน้าไมค์ พบว่าเสียงวิจารณ์ที่มีต่อภาพยนตร์เรื่องนี้ เป็นไปในทางชื่นชอบและยอมรับภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นส่วนใหญ่ เพียงแต่งานยังมีจุดอ่อนอยู่บ้างโดยสามารถสรุปเสียงวิจารณ์ของนักเขียนแต่ละคนดังนี้

แนวหน้า ช่อ ชัยพฤกษ์ กล่าวชมว่า การตีความในสไตล์ของ “เรียว กิตติกร” นั้นไม่มีใครเหมือน ขอบกวีไว้ให้กับภาพ - เอฟเฟกต์ - เสื้อผ้า - เพลง - ฉาก หรือโปรดักชั่น การแสดงของ “โกโบริ - พอดกอมะลิ” ส่วนการแสดงที่แข็งของนางเอก คือ อรณศ ดิลาบาเลสนั้น ขอให้เข้าใจว่านี่คือผลงานชิ้นแรกของเธอ

ขณะที่ eton (หนังคิด Like) ให้ 4 ดาว พร้อมชมการแสดงของณเดชณ์ ภูภิริยะ แต่ตำหนิในการแสดงของนางเอก การเล่าเรื่องที่เน้นในมุมมองอื่นที่ไม่ได้ตามใจคนอ่านต้นฉบับเดิม

ข่าวสด กฤษดา เกิดดี ให้ 3 ดาวกับภาพยนตร์เรื่องนี้ กล่าวชมการคัดเลือกผู้แสดงเหมาะสม ส่วนอังศุมาลินอาจจะคุชัด ๆ ในตอนแรก แต่สวมบทบาทได้แบบเนียนขึ้นเรื่อย ๆ หนังมีความตั้งใจและความพยายามที่ดีหลายอย่างซึ่งรวมไปถึงการออกแบบงานสร้างต่าง ๆ

นิมิต ประชาชื่น ฉากที่ดูอลังการเป็นแค่การทำซิจิ บทหนังหนักเกินไป ทำให้เรื่องหลวม ๆ ภาพดูหลากหลายอารมณ์ เวลาชมก็ชมชะแعب การแสดงของนางเอกใหม่ขอให้ไฟเหลืองก่อนครับ สำหรับบท “วันส” อันนี้คงต้องให้ไฟแดง สิ่งที่ต้องชื่นชม คือ ณเดชณ์

ผู้จัดการรายวัน วิจารณ์ไว้ว่าหนังถูกสร้างรวบรัด ฝีมือการแสดงของณเดชณ์ดี แต่ไม่ถึงที่สุด การแสดงอันไร้ประสบการณ์ของนางเอกใหม่ และการดำเนินเรื่องที่แตกต่างจากต้นฉบับและไม่นำมาซึ่งความซาบซึ้ง

ไทยโพสต์ รัชพร เหล่าวานิช อยู่ในกลุ่มผู้ไม่ชอบหนัง ดิโนเรื่องการแสดงของอรณศ ดิลาบาเลส บทบาทของตัวละครอื่นกลายเป็นเพียงส่วนประกอบ ฉาก เสื้อผ้า หน้า ผมอยู่ในมาตรฐานของหนังย้อนยุค เทคนิคพิเศษไม่เนียน สมจริงที่สุดคือฉากระเบิดสะพานพุทธ บทหนังมาในแบบย่อความทำให้ผู้ชมที่ไม่เคยอ่านนิยาย ไม่เคยดูเวอร์ชันก่อน ๆ ไม่เข้าใจที่มาที่ไป ขาดสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของเรื่อง

มติชน คนริมกำแพง ชื่นชมในการตีความใหม่ หนังมีข้อดีที่การแสดงของณเดชณ์ ภาพที่ถ่ายออกมาสวยงามและโปรดักชั่นใหญ่ในหลายฉาก แต่ข้อดีที่กล่าวมา กลับไม่สามารถประกอบร่างรวมกันบนพื้นฐานของบทที่อ่อนด้อยให้ออกมาเป็นภาพยนตร์ที่สามารถเอยได้เต็มปากว่าน่าชื่นชม

โพสต์ทูเดย์ ดุลย์ จตุรภัทร กล่าวชมว่ามีความใหม่อย่างที่ทีมผู้สร้างกล่าวอ้างไว้จริงๆ ใหม่เสียจนคนที่รักบทประพันธ์คุุกรรม หรือเคยชอบเวอร์ชันละครอาจไม่ชอบใจ การเล่าเรื่องที่กระชับ ฉับไว

และไม่เย็นเยื่อ นางเอกของเรื่องก็มีความสามารถทางการแสดงเช่นกัน มิใช่ไต่ถามากว่าบทนี้ได้ด้วย บารมีของผู้จัดการส่วนตัว

สยามรัฐ ลูกของหนังออกมาเหมือนหนังญี่ปุ่นประเภทหนังวัยรุ่น ซึ่งโดยส่วนตัวผมเห็นว่า เข้าทำน่าสนใจมิใช่น้อย แต่น่าเสียดายคือเมื่อมองจากมุมของโกโบริ รายละเอียดในความโรแมนติกจึง ถูกกลดทอนลง ผู้กำกับและคนเขียนบทไม่ GET กับความโรแมนติกในส่วนนี้อย่างชัดเจน หลายฉากที่ต้องการความโรแมนติกจึงออกมาในลักษณะ “บรรจงจัด”

คมชัดลึก ณัฐพงศ์ โอชะพนมกล่าวว่า เลือกลงตรงกลาง คือ ชอบหลายๆ อย่างที่หนังเลือกนำเสนอ และไม่ชอบความบกพร่องบางอย่างที่ทำให้หนังไปไม่สุดทาง แต่โดยรวมแล้วค่อยไปในทางชอบและอยากขอชื่นชม

มติชนสุดสัปดาห์ พนเขียนว่าประทับใจมากกับบางฉาก ชอบในการถ่ายทอดบรรยากาศของยุคสมัย แต่การ “นอกกรอบ” ในครั้งนี้ไม่ถูกใจชาวชมชอบคันฉับ ผู้เขียนพอใจการแสดงของผู้รับบทอังศุมาลินครั้งนี้มาก อยากให้รางวัลผู้แสดงหน้าใหม่ต่อหนุ่มมรวดี ดิคาบาเลส

เนชั่นสุดสัปดาห์ จักรพันธ์ ขวัญมงคลกล่าวว่า ไม่ได้รู้สึกว่ “คู่กรรม” ฉบับนี้จะเลวร้ายถึงขั้นทำลายคุณค่าของบทประพันธ์เดิม แต่เป็นเหมือนคนแปลกหน้าที่เราไม่เคยรู้จักกันมาก่อน ผู้กำกับก็ไม่ได้ย่ำยิตีความรู้สึกกันขนาดนั้น อย่างน้อยที่สุดการเลือกณเดชน์ มารับบทโกโบริ ก็เป็นเรื่องที่ตัดสินใจที่ถูกต้อง ส่วนนางเอก เธอทำได้ดีในระดับที่ทำให้ต้องทึ่ง ทั้งในการแสดงของตัวเองและความสามารถ

ผมอยู่ข้างหลังคุณ ถ้าต้องฟันธงระหว่าง ชอบ กับ ไม่ชอบ ผมเอนเอียงก่อนมาทาง ชอบ มากกว่า

ชญาณิน เตียงพิทยากร ให้ A + การตีความของคู่กรรมถูกใจเรามากกว่าจินดราหม่อนน้อยส่วนหนึ่งเพราะการเมือง

filmsick ให้ A และบอกว่า คู่กรรมภาคนี้คือหนังดัดแปลงวรรณกรรมที่ทำหายที่สุดในรอบหลายปี ทำหายจนต้องการจะพีเรียลในจุดนี้

ชาคร ไชยปรีชา (ฟิล์มแมก) ตัวหนังปรากฏร่องรอยการทดลองอะไรบางอย่างอยู่ แม้สุดท้ายแล้ว การทดลองนั้นอาจให้ผลลัพธ์ที่ไปไม่ถึงฝั่งฝัน แต่ยังคงมีแง่มุมที่ควรแก่การพูดถึงและบันทึกไว้ โครงใหญ่ของหนังไม่ราบรื่นทางอารมณ์ ด้วยจังหวะที่เดินหน้าด้วยความเร็ว ยกเว้นฉากที่หนังจงใจใช้เวลากับมันอย่างน้อย ๆ 3 ช่วง และทั้งสามฉากมีพลังงานประหลาดดึงดูดอยู่ และครึ่งหลังของพลังก็มาจากวิธีการแสดงของอรุณเอง

ภาคผนวกที่ 4

องค์กรผู้จัดกิจกรรมเกี่ยวกับภาพยนตร์

การจัดกิจกรรมภาพยนตร์ระหว่าง 15 กันยายน 2555 – 30 พฤศจิกายน 2556

1. **กิจกรรมวันมรดกโสตทัศนโลก** พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติและหอจดหมายเหตุ สำนักพัฒนาการประชาสัมพันธ์ จัดกิจกรรมวันมรดกโสตทัศนโลกแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 7 หัวข้อ “Audiovisual Heritage Memory? The Clock Is Ticking . ” มรดกโสตทัศนไม่คอยทำ วันเวลาไม่คอยใคร ” ในวันเสาร์ที่ ๒๗ ตุลาคม 2555 ณ ห้องณภัทรณ์ โรงแรมรัตนโกสินทร์ ถนนราชดำเนิน สนามหลวง กรุงเทพมหานคร

2. **ภาพยนตร์สนทนา "ความพิการในภาพยนตร์"** หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) จัดกิจกรรมภาพยนตร์สนทนา "ความพิการในภาพยนตร์" วันที่ 24 พฤศจิกายน 2555 ณ ห้องภาพยนตร์สถาน ชั้น ๒ หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

3. **กิจกรรมชั้นครู Masterclass ครั้งที่ 7 โดย ชีระวัฒน์ รุจิธรรม** หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) จัดกิจกรรมชั้นครู Masterclass ครั้งที่ 7 โดย ชีระวัฒน์ รุจิธรรม วันที่ 23 พฤศจิกายน 2555 ณ หอภาพยนตร์ ถ. พุทธรณชาติสาย 5 นครปฐม

4. **ภาพยนตร์สนทนาผลงานมินิคอนเสิร์ตจากวงดนตรีไทยร่วมสมัย วงกอไผ่ ในรายการ "เพลงหนึ่ง เพลงที่วี เพลงดี คุมนัส ปิติสานต์"** หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) จัดกิจกรรมภาพยนตร์สนทนาผลงานมินิคอนเสิร์ตจากวงดนตรีไทยร่วมสมัย วงกอไผ่ ในรายการ "เพลงหนึ่ง เพลงที่วี เพลงดี คุมนัส ปิติสานต์" วันที่ ๑๖ ธันวาคม เวลา ๑๔.๐๐ น. ณ โรงภาพยนตร์ศรีศาลายา หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

5. **เสวนาวิชาการ เรื่อง "การแปลบทภาพยนตร์" ตอน "เคล็ดลับทำ 'ซัป' อังกฤษ"** ศูนย์การแปลและบริการภาษา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล จัดงานเสวนาวิชาการ เรื่อง "การแปลบทภาพยนตร์" ตอน "เคล็ดลับทำ 'ซัป' อังกฤษ" วันที่ 24 มกราคม 2556 ณ มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา

6. **หลักสูตรอบรม ประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ไทยเบื้องต้น** หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) จัดกิจกรรมหลักสูตรอบรม ประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ไทยเบื้องต้น ระหว่าง วันเสาร์ที่ ๒ กุมภาพันธ์ – วันเสาร์ที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ณ หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ค่าอบรม 5,000 บาท นักศึกษาดำรงว่าปริญญาตรี 2,500 บาท

7. **กิจกรรมภาพยนตร์สนทนา "ปรากฏการณ์รักข้ามรุ่นในสังคมไทย"** หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) จัดกิจกรรมภาพยนตร์สนทนา "ปรากฏการณ์รักข้ามรุ่นในสังคมไทย" กับ "อรรถ ขุนนาค" คอลัมนิสต์ชื่อดัง และ "อาทิชา ตันธนวิทย์" ผู้เขียนบทภาพยนตร์เรื่องรักสุดท้ายป้ายหน้า เสาร์ที่ 23 กุมภาพันธ์ 2556 ณ ห้องภาพยนตร์สถาน ชั้น 2 หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

8. นิทรรศการเรื่อง *เฟลีนพอนด์ แสดงความมหัศจรรย์ของภาพติดตา* หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) จัดงานนิทรรศการเรื่อง *เฟลีนพอนด์ แสดงความมหัศจรรย์ของภาพติดตา* ที่ต่อมากลายเป็นภาพยนตร์อย่างที่เราได้ชมกันอยู่ทุกวันนี้ ณ มิวเซียมสยาม วันที่ 26 มีนาคม – 21 เมษายน พ.ศ. 2556

9. ภาพยนตร์สั้น *“เอลวิส เพรสลีย์ ที่ปรากฏในสังคมไทย”* หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) จัดงานภาพยนตร์สั้น *“เอลวิส เพรสลีย์ ที่ปรากฏในสังคมไทย”* ณ โรงภาพยนตร์ศรีศาลายา วันอาทิตย์ที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. 2556

10. ภาพยนตร์สั้น *เสียงของคนตัวเล็กในโลกสารคดี* หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) จัดงานภาพยนตร์สั้น *เสียงของคนตัวเล็กในโลกสารคดี* วันเสาร์ที่ 6 เมษายน 2556 ณ ห้องอดิทธาติ ชั้น 5 หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

11. ภาพยนตร์และเสวนาในวาระครบรอบ ๔๐ ปี ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ โครงการภาพยนตร์นานาชาติ สถาบันปรีดี พนมยงค์ ร่วมกับ มูลนิธิไชยนา (ครูจุ่น มาลิก) ฉายภาพยนตร์และเสวนาในวาระครบรอบ ๔๐ ปี ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ วันที่ 6 เมษายน 2556 ณ สถาบันปรีดี พนมยงค์ เลขที่ ๖๕/๑ สุขุมวิท ๕๕ (ทองหล่อ)

12. งานเสวนาภาพยนตร์ *“Visualizing Culture: Ethnographic Film in Thailand and ASEAN Screening and Roundtable”* ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ได้จัดโครงการมานุษยวิทยาทัศน์ (Visual Anthropology) จัดกิจกรรมงานเสวนาภาพยนตร์ *“Visualizing Culture: Ethnographic Film in Thailand and ASEAN Screening and Roundtable”* โดยมีภาพยนตร์ดังนี้ 1) หลังม่าน: วิถีชีวิตผู้หญิงในพื้นที่ชายแดนใต้ (Behind the Curtain: The Daily Life of Women in Thailand's Southern Border Provinces) โดย คุณรอฮานี คาโอ๊ะ 2) The Third Eye โดย ดร.อุณาโถม จันทร์รุ่งมณีกุล และ 3) พันปีผีแมน (Voices of the Spirit Cave) โดย คุณสุกร ชูทรงเดช ในวันที่ 10 - 11 เมษายน 2556 ณ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

13. *อบรมภาพยนตร์วิจักษณ์ ครั้งที่ 16* มูลนิธิหนังไทยฯ ร่วมกับหอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร จัดอบรมภาพยนตร์วิจักษณ์ ครั้งที่ 16 ซึ่งเนื้อหาการอบรมจะเน้นความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาพยนตร์ เพื่อให้สามารถดูหนังอย่างเข้าใจมากยิ่งขึ้น ระหว่าง วันเสาร์ที่ 20 เมษายน ถึงวันอาทิตย์ที่ 2 มิถุนายน 2556 (เฉพาะเสาร์ – อาทิตย์) ณ หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร โดยผู้เข้าร่วมอบรมต้องเสียค่าเข้าร่วมอบรม 4,000 บาท (สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา 3,000 บาท)

14. ภาพยนตร์สั้น เรื่อง *“กว่าจะมาเป็นเต๋อ นพพล ชำรงรัตนฤทธิ์”* หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) จัดกิจกรรม ภาพยนตร์สั้น เรื่อง *“กว่าจะมาเป็นเต๋อ นพพล ชำรงรัตนฤทธิ์”* วันอาทิตย์ที่ 5 พฤษภาคม 2556 ณ โรงภาพยนตร์ศรีศาลายา หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

15. งานเสวนา “สิทธิหนังไทย : ฐานะสื่อและการกำกับดูแล”

หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการภาพยนตร์ – วิชาทัศน์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต สมาคมผู้กำกับภาพยนตร์ไทย มูลนิธิหนังไทย โครงการอินเตอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน ร่วมกับ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร จัดงานเสวนา “สิทธิหนังไทย : ฐานะสื่อและการกำกับดูแล” วันที่ 1 มิถุนายน 2556 ณ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร เวลา 13.00 – 18.30 น.

16. กิจกรรมภาพยนตร์สนทนาในหัวข้อเรื่อง “ดัดแปลงและตีความนิยายให้เป็นภาพยนตร์” หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) จัดกิจกรรมภาพยนตร์สนทนาในหัวข้อเรื่อง “ดัดแปลงและตีความนิยายให้เป็นภาพยนตร์” โดยเชิญ คุณรศ. สอนเขียนบทภาพยนตร์ และ ผศ. นันทนัย ประสานนาม อาจารย์ประจำภาควิชาวรรณคดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อมาพูดคุยเรื่องการดัดแปลงนิยายเป็นภาพยนตร์ ทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ ณ ห้องภาพยนตร์สถาน ชั้น ๒ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร (สี่แยกปทุมวัน) ตั้งแต่เวลา 15.00 – 17.00 น.

17. เสวนาข้างหลัง...ภาพ (ยนตร์) เปิดเผยเสน่ห์ศิลปะบนแผ่นฟิล์ม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร จัดงานเสวนาข้างหลัง...ภาพ (ยนตร์) เปิดเผยเสน่ห์ศิลปะบนแผ่นฟิล์ม โดยสองนักออกแบบงานสร้างภาพยนตร์มือรางวัล พวิศ สวัสดิ์ชัยเมธ และเอก เอี่ยมชื่น วันที่ 13 กรกฎาคม 2556 ณ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

18. งานเสวนา “โอกาสหนัง/แอนิเมชันไทย ในตลาดโลก”

กระทรวงวัฒนธรรม จัดงานเสวนา “โอกาสหนัง/แอนิเมชันไทย ในตลาดโลก” ในวันเสาร์ที่ 17 สิงหาคม 2556 ณ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร โดยช่วงเช้าเสวนาในหัวข้อ "กลยุทธ์การจำหน่ายภาพยนตร์และตลาดภาพยนตร์ไทยในต่างประเทศ" โดยวิทยากรที่มีชื่อเสียง เช่น นายพิทยา สิทธิอำนวย จากบริษัท สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด นายชยยุทธ ทองกองทุน จากบริษัท GTH จำกัด นายโสฬส สุขุม จากบริษัท Pop Pictures จำกัด นายพรชัย ว่องศรีอุดมพร จากบริษัท เอ็ม พิคเจอร์ส จำกัด และนายพันธิมม์ ทองสังข์ ผู้อำนวยการสร้าง/ผู้กำกับภาพยนตร์ เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย

ในช่วงบ่ายเสวนาในหัวข้อ "Animation และแนวโน้มธุรกิจลิขสิทธิ์ไทยในตลาดโลก" โดย ดร.จิรยุทธ ชูณะโชติ ผู้บริหารบริษัทเชลล์ อินเตอร์ เทนเมนท์ จำกัด นายกฤษณ์ ณ ลำเลียง ผู้บริหารบริษัท 2 Spot Communications จำกัด นายนิธิพัฒน์ สมสมาน นายกสมาคมผู้ประกอบการแอนิเมชันและคอมพิวเตอร์กราฟิกไทย (TACGA) นายศิริศักดิ์ ฤกษ์พันธ์ ผู้บริหารบริษัท Imagimax จำกัด และนายสันติ เลาหะบุรณกิจ ผู้บริหารบริษัท วิธิตา แอนิเมชัน จำกัด เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย

19. เสวนา "พลวัตของแนวคิดชาตินิยมในอาเซียน: กรณีศึกษาอินโดนีเซียและมาเลเซียจากภาพยนตร์อินโดนีเซียเรื่อง Tanah Surga Katanya" ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) จัดกิจกรรมเสวนา "พลวัตของแนวคิดชาตินิยมในอาเซียน: กรณีศึกษาอินโดนีเซียและมาเลเซียจากภาพยนตร์อินโดนีเซียเรื่อง Tanah Surga Katanya" วันพุธที่ 28 สิงหาคม 2556 ณ ห้องมัลติมีเดีย ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร ตลิ่งชัน กรุงเทพฯ วิทยากรโดย รศ. ดร. กำจร หลุยยะพงศ์ สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อาจารย์สิทธิธา เลิศไพฑูรย์ศิริ อาจารย์พิเศษโครงการเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

20. งานเสวนาวิชาการ "จับตาภาพยนตร์พร้อมสมัย" สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล โดย Mr. Minn Khaing Swe (มิน ข่าย ซเว) โปรดิวเซอร์ภาพยนตร์รุ่นใหม่ไฟแรงของพม่า วันพุธที่ 28 สิงหาคม 2556 ณ มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา

21. เทศกาลหนังชายาครั้งที่ 2 (6 ปีให้หลัง): Fire in the Blood และเวทีวิชาการ "การค้นคว้ากับการเข้าถึงยาของประชาชน" DYLAN MOHAN GRAY จัดกิจกรรมเทศกาลหนังชายาครั้งที่ 2 (6 ปีให้หลัง): Fire in the Blood และเวทีวิชาการ "การค้นคว้ากับการเข้าถึงยาของประชาชน" วันอาทิตย์ที่ 1 ก.ย. 2556 ณ ห้องประชุม 702 อาคาร 80 ปีเกษตรศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

22. งานเสวนารวบรวมพลคนรักงานเขียนบท "คนเขียนบท..อยู่ได้" Thai Film Management Project ร่วมกับ HOF ART จัดกิจกรรมเสวนารวบรวมพลคนรักงานเขียนบท "คนเขียนบท..อยู่ได้" วันที่ 6 กันยายน 2556 ณ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

23. กิจกรรมภาพยนตร์สนทนา "การเกิดใหม่ของฟิล์มเก่า" หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) จัดกิจกรรมภาพยนตร์สนทนา "การเกิดใหม่ของฟิล์มเก่า" ร่วมพูดคุยกับ โคม สุวงศ์ ชลิดา เอื้อบำรุงจิต และประวิทย์ แต่งอักษร ว่าด้วยการใช้ภาพเคลื่อนไหวเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ที่หอภาพยนตร์เก็บอนุรักษ์ไว้ มาใช้เล่าเรื่องในภาพยนตร์ วันเสาร์ที่ 7 กันยายน 2556 ณ โรงภาพยนตร์ศรีศาลายา หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

24. คัดตัว - คั่วบท์ ครั้งที่ 1 มูลนิธิหนังไทยฯ เปิดอบรมเขียนบทภาพยนตร์ "คัดตัว - คั่วบท์" ครั้งที่ 1 ดูแลการเรียนการสอนโดย ครูหญิง รติกา ระหว่างวันเสาร์ที่ 21 กันยายน ถึง 9 พฤศจิกายน 2556 ณ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร ค่าลงทะเบียน 8,000 – 12,000 บาท

25. อบรมหนังสือผู้หญิง โครงการ "เวิร์กช็อปหนังสือ Yes It's Me ตอน ผู้หญิงคุณได้" โครงการเวิร์กช็อปทำหนังสือ Yes It's Me จัดกิจกรรม "เวิร์กช็อปหนังสือ Yes It's Me ตอน ผู้หญิงคุณได้" วันที่ 28 กันยายน 2556 ณ หอศิลป์วัฒนธรรมกรุงเทพ ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมอบรมต้องได้รับการคัดเลือกเท่านั้น

26. งานประชุมวิชาการด้านภาพยนตร์ไทยครั้งที่ 3 สถาบันหนังไทย หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) จัดงานประชุมวิชาการด้านภาพยนตร์ไทยครั้งที่ 3 ซึ่งจะมีการนำเสนองานวิจัยเกี่ยวกับภาพยนตร์ไทยที่ได้รับคัดเลือก ในวันศุกร์ที่ 27 กันยายน ณ โรงภาพยนตร์ศรีศาลายา หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ตั้งแต่เวลา 9.30 – 17.00 น.

27. โครงการคนเขียนบทอยู่ได้ Thai Film Managemant Project ร่วมกับ HOF ART จัดกิจกรรมอบรมโครงการคนเขียนบทอยู่ได้ ระหว่างวันที่ 8 ตุลาคม – 10 ธันวาคม 2556 หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมอบรมต้องผ่านการคัดเลือกเท่านั้น

28. เสวนา “การเปิดเสรีในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ และแนวโน้มความร่วมมือในธุรกิจภาพยนตร์ของกลุ่มประเทศอาเซียน” เทศกาล ศิลปวัฒนธรรมอาเซียน กรุงเทพฯ จัดงานเสวนา “การเปิดเสรีในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ และแนวโน้มความร่วมมือในธุรกิจภาพยนตร์ของกลุ่มประเทศอาเซียน” เสาร์ที่ 19 ตุลาคม 2556 ณ ห้องออ디ทอเรียม ชั้น 5 หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร โดยผู้ร่วมเสวนามี ดังนี้ คุณภาณุ อารี (ฝ่ายต่างประเทศ บริษัท สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด) คุณปรัชญา ปิ่นแก้ว (ผู้กำกับภาพยนตร์/ผู้ควบคุมการสร้าง และผู้บริหาร บริษัท บาแรมยู จำกัด) คุณเกรียงศักดิ์ (วิกเตอร์) สีลาทอง (ผู้อำนวยการเทศกาลภาพยนตร์โลกแห่งกรุงเทพฯ) และ คุณพันธุ์ธัมม์ ทองสังข์ (ผู้กำกับภาพยนตร์ และผู้อำนวยการสร้างภาพยนตร์)

29. ฉายภาพยนตร์สารคดีเรื่อง *The Act of Killing* ศูนย์เอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา, ศูนย์ศึกษาสังคม และวัฒนธรรมร่วมสมัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, Centre for Research and Education in Arts and Media (CREAM), University of Westminster และ เทศกาลหนังทดลองกรุงเทพ (BEFF) ร่วมจัดฉายภาพยนตร์สารคดีเรื่อง *The Act of Killing* พร้อมงานเสวนาว่าด้วย ‘นาฏกรรมสังหาร : ประวัติศาสตร์บาดแผลจากมุมมองเชิงเปรียบเทียบ’ โดยวิทยากรซึ่งประกอบด้วยนักวิชาการ นักเขียน และนักวิจารณ์ ดังนี้ ประจักษ์ ก้องกีรติ (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) โอคา อรุณวงศ์ (วารสารอ่าน) ชุติศักดิ์ ภทรกุลวณิช (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) และวิวัฒน์ เลิศวิวัฒน์วงศ์ (ฟิล์มไวรัล) วันที่ 19 ตุลาคม 2556 ณ โรงภาพยนตร์ลิโด้

30. การฉายภาพยนตร์และเสวนา “ศิลปะ ศาสนา เพศวิถี : มองพม่าผ่านหนัง” เทศกาลศิลปวัฒนธรรมอาเซียน กรุงเทพฯ จัดกิจกรรมฉายภาพยนตร์และเสวนา “ศิลปะ ศาสนา เพศวิถี : มองพม่าผ่านหนัง” ร่วมเสวนาโดย ดร. อัมพร จิรัฐติกร วันเสาร์ที่ 19 ตุลาคม 2556 เวลา 10.30 – 13.00 น. ณ ห้องออ디ทอเรียม ชั้น 5 หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

31. ภาพยนตร์ เสวนา และนิทรรศการเกี่ยวกับภาพยนตร์อาเซียน เทศกาล ศิลปวัฒนธรรมอาเซียน กรุงเทพฯ ร่วมกับ กลุ่มฟิล์ม กาวิน หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) และ หอศิลปมหาวิทยาลัยกรุงเทพ จัดกิจกรรมการฉายภาพยนตร์ เสวนา และนิทรรศการเกี่ยวกับภาพยนตร์อาเซียน ในวันพฤหัสบดีที่ 7, 14, 21 และ 28 พฤศจิกายน 2556 เวลา 18.00 – 21.00 น. ณ ห้อง 401 ชั้น 4 หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

32. กิจกรรม ภาพยนตร์สนทนา "ศิลป์ พีระศรี ในภาพยนตร์" หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) จัดกิจกรรม “ภาพยนตร์สนทนาอาจารย์ศิลป์ พีระศรี ในภาพยนตร์” วันที่ 30 พฤศจิกายน ๒๕๕๖ โดยมี อ.นิพนธ์ จำเริญ และ อ.วิจิตร อภิชาติเกรียงไกร จากสำนักวิจัย ศิลป์ พีระศรี และ โคม สุวงศ์ ผู้อำนวยการหอภาพยนตร์ มาสนทนากันเกี่ยวกับประเด็นภาพยนตร์เรื่อง [อาจารย์ศิลป์ พีระศรี] ภาพยนตร์ที่บันทึกท่วงท่าแห่งการทำงานศิลปะชั้นที่มีอิทธิพลต่อชีวิตของท่านมากที่สุดชิ้นหนึ่ง ณ โรงภาพยนตร์ศรีสาขลา หอภาพยนตร์ ศาลาชา